

ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳՐԻ ԼՐԱՑՈՒՄ
«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող
կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսեր

«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ¹

Թողարկողի ֆիրմային անվանումը

փակ բաժնետիրական ընկերություն

Կազմակերպչաիրավական ձևը

0047 Հայաստանի Հանրապետություն, ք. Երևան, Նորք-Մարաշ, Գ. Հովսեփյան 32/6,

Հեռ՝ (37410) 510000,

Էլ. Փոստ՝ info@fcc.am

Ինտերնետային կայք՝ www.fastbank.am

«Դայմենշն» ՓԲԸ

Գլխավոր տեղաբաշխողի անվանումը

փակ բաժնետիրական ընկերություն²

Կազմակերպչաիրավական ձևը

ՀՀ, ք. Երևան, 0019, Բաղրամյան 2, 27/1 ոչ բնակելի տարածք

Հեռ՝ +374 10 545670

Էլ.-փոստ՝ info@dimension.am

Ինտերնետային կայք՝ www.dimension.am

ՀՀ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ ԿՈՂՄԻՑ ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳՐԻ ԳՐԱՆՑՈՒՄԸ ՉԻ ՀԱՎԱՍՏՈՒՄ ՆԵՐԴՐՄԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹՅՈՒՆԸ, ՆԵՐԿԱՅԱՑՎԱԾ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՃՇՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿԱՍ ԻՍԿՈՒԹՅՈՒՆԸ:

Երևան 2024

¹ Այսուհետ «Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ տերմինը կօգտագործվի նաև որպես Թողարկող:

² Այսուհետ «Դայմենշն» փակ բաժնետիրական ընկերություն տերմինը կօգտագործվի նաև որպես Տեղաբաշխող:

Արժեթղթի դասը, տեսակը	Անվանական արժեկտրոնային պարտատոմս	Անվանական արժեկտրոնային պարտատոմս	Անվանական արժեկտրոնային պարտատոմս
Արժեթղթի ձևը	Ոչ փաստաթղթային	Ոչ փաստաթղթային	Ոչ փաստաթղթային
Թողարկման արժույթը	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Եվրո
Արժեթղթերի քանակը	70,000 (յոթանասուն հազար)	150,000 (հարյուր հիսուն հազար)	50,000 (հիսուն հազար)
Արժեթղթերի անվանական արժեքը (արժույթը)	100,000 (հարյուր հազար) ՀՀ դրամ	100 (հարյուր) ԱՄՆ դոլար	100 (հարյուր) Եվրո
Արժեթղթերի թողարկման ծավալը	Մինչև 7,000,000,000 (յոթ միլիարդ) ՀՀ դրամ	Մինչև 15,000,000 (տասնհինգ միլիոն) ԱՄՆ դոլար	Մինչև 5,000,000 (հինգ միլիոն) Եվրո
Արժեկտրոնային եկամտաբերություն	Ենթակա է որոշման Թողարկողի խորհրդի կողմից	Ենթակա է որոշման Թողարկողի խորհրդի կողմից ³	Ենթակա է որոշման Թողարկողի խորհրդի կողմից
Արժեկտրոնի վճարման պարբերականությունը	Ենթակա է որոշման Թողարկողի խորհրդի կողմից	Ենթակա է որոշման Թողարկողի խորհրդի կողմից	Ենթակա է որոշման Թողարկողի խորհրդի կողմից
Շրջանառության ժամկետը	Ենթակա է որոշման Թողարկողի խորհրդի կողմից	Ենթակա է որոշման Թողարկողի խորհրդի կողմից	Ենթակա է որոշման Թողարկողի խորհրդի կողմից

³ Պարտատոմսերի պայմանների վերաբերյալ որոշումը ընդունվելու է Թողարկողի Խորհրդի կողմից

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ	
ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ԱՆՁԻՆՔ	5
ԲԱԺԻՆ 1. ԱՄՓՈՓԱԹԵՐԹ	8
1. Տեղեկատվություն թողարկողի և թողարկողի գործունեության վերաբերյալ	9
2. Թողարկողին և թողարկողի պարտատոմսերին առնչվող ռիսկեր	16
3. Թողարկողի գործունեության զարգացման և ֆինանսական վիճակի փոփոխություններ	22
4. Թողարկողի աուդիտ իրականացնող անձ	23
5. Թողարկողի կառավարման մարմինների անդամների վերաբերյալ համառոտ տեղեկատվություն	24
6. Թողարկվող պարտատոմսերի հիմնական տվյալները	25
7. Թողարկողի ամփոփ ֆինանսական տվյալները	27
ԲԱԺԻՆ 2. ԹՈՂԱՐԿՎՈՂ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	29
8. Ռիսկային գործոններ	29
9. Հիմնական տեղեկատվություն	33
10. Տեղեկատվություն թողարկվող պարտատոմսերի մասին	33
11. Առաջարկի ժամկետները և պայմանները	51
12. Առևտրի թույլտվությունը և առևտրի կազմակերպումը	60
13. Լրացուցիչ տեղեկատվություն	61
ԲԱԺԻՆ 3. ԹՈՂԱՐԿՈՂԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	62
14. Անկախ աուդիտորները	62

15. Ռիսկային գործոններ	62
16. Տեղեկատվություն Թողարկողի մասին	70
17. Ներդրումներ	74
18. Բիզնեսի նկարագիրը	75
19. Թողարկողի կառուցվածքը	79
20. Հիմնական Միջոցներ	79
21. Զարգացման վերջին միտումները	80
22. Թողարկողի կառավարման մարմինները	83
23. Թողարկողի կառավարման մարմինների անդամները և գործունեությունը	94
24. Հսկող անձինք	112
25. Տեղեկատվություն Թողարկողի ակտիվների, պարտավորությունների, ֆինանսական վիճակի, եկամուտների և ծախսերի մասին	112
26. Էական պայմանագրերը	113
27. Փորձագետի, գնահատողի, խորհրդատուի կամ հաշվապահի մասնագիտական կարծիքը և երրորդ անձանցից վերցված տեղեկատվությունը	113
28. Այլ տեղեկատվություն	113
ԲԱԺԻՆ 4. ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ	
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 1: Ֆինանսական գործակիցների հաշվարկման բանաձևերը	114
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 2: Թողարկման Վերջնական Պայմաններ	115
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 3: Հայտ-հանձնարարականի օրինակելի ձև /ֆիզիկական անձ/	122
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 4: Հայտ հանձնարարականի օրինակելի ձև /իրավաբանական անձ	125
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 5: Ֆինանսական հաշվետվություններ	128

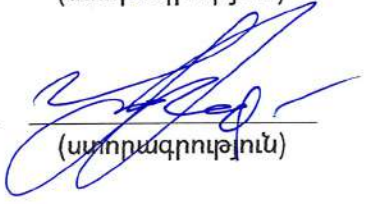

ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳՐԻ ԼՐԱՑՈՒՄ
«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող
կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսեր

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

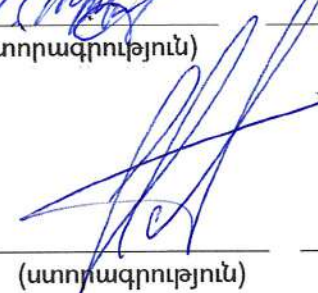

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ԱՆՁԻՆՔ

Մենք՝ ստորագրող անձինք, հավաստիացնում ենք, որ գործադրել ենք բոլոր
ողջամիտ ջանքերը, որպեսզի պարզենք ազդագրում ներառված
տեղեկությունների ճշգրիտ և լիարժեք լինելը: Ըստ այդմ, մենք
հավաստիացնում ենք, որ մեր լավագույն տեղեկացվածության համաձայն
ազդագրում ներառված տեղեկությունները ճշգրիտ և լիարժեք են, չեն
պարունակում բացթողումներ, որոնք կարող են խեղաթյուրել ազդագրի
բովանդակությունը:

Վահե Բադալյան (անուն, ազգանուն)	Խորհրդի նախագահ (պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
Սվետլանա Կարապետյան (անուն, ազգանուն)	Խորհրդի անդամ	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
Արմեն Քթոյան (անուն, ազգանուն)	Խորհրդի անդամ (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	27.08.2024 (ամսաթիվ)
Վահան Վարդանյան (անուն, ազգանուն)	Խորհրդի անդամ (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	27.08.2024 (ամսաթիվ)
Դանիել Հիլեր (անուն, ազգանուն)	Խորհրդի անդամ (պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
Լիլիա Մովսիսյան (անուն, ազգանուն)	Խորհրդի անդամ (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	27.08.2024 (ամսաթիվ)

ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱՁԴԱԳՐԻ ԼՐԱՑՈՒՄ
«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող
կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսեր

Գարեգին Դարբինյան	Գործադիր տնօրեն- Տնօրինության նախագահ		27.08.2024
(անուն, ազգանուն)	(պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
Տիգրան Մխիթարյան	Գործադիր տնօրենի տեղակալ- Տնօրինության անդամ		27.08.2024
(անուն, ազգանուն)	(պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
Սերգեյ Գասպարյան	Բիզնեսի կառավարման տնօրեն, Տնօրինության անդամ		27.08.2024
(անուն, ազգանուն)	(պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
Թաթուլ Թամրազյան	Գլխավոր հաշվապահ, Տնօրինության անդամ		27.08.2024
(անուն, ազգանուն)	(պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
Տիգրան Ավագյան	Ռիսկերի կառավարման և համապատասխանության տնօրեն, Տնօրինության անդամ		27.08.2024
(անուն, ազգանուն)	(պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
Արթուր Հարությունյան	Թվային բանկինգի տնօրեն, Տնօրինության անդամ		27.08.2024
(անուն, ազգանուն)	(պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)

ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱՁԴԱԳՐԻ ԼՐԱՑՈՒՄ
«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող
կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսեր

Լևոն Մովսիսյան (անուն, ազգանուն)	«Դայմենշն» ՓԲԸ Գլխավոր Տնօրեն (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	27.08.2024 (ամսաթիվ)
Ստորագրությունները վավերացնում են՝			
Գարեգին Դարբինյան (անուն, ազգանուն)	Գործադիր տնօրեն- Տնօրինության նախագահ (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	27.08.2024 (ամսաթիվ)

ԲԱԺԻՆ 1. ԱՄՓՈՓԱԹԵՐԹ

Ամփոփաթերթը պետք է դիտվի որպես «Ֆասթ Բանկ» փակ բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ նաև՝ Թողարկող կամ Ընկերություն) պարտատոմսերի ազդագրի (այսուհետ՝ Ազդագիր) ներածական համառոտ նկարագրություն, և առաջարկվող պարտատոմսերում ներդրում անելու վերաբերյալ ներդրողի որոշումը պետք է հիմնված լինի ամբողջական Ազդագրի վրա:

Ամփոփաթերթի կազմման համար պատասխանատու անձն ամփոփաթերթում պարունակվող տեղեկատվության ոչ ամբողջական կամ ապակողմնորոշիչ լինելու համար (այդ թվում՝ թարգմանությանը վերաբերող մասով) կրում է քաղաքացիական պատասխանատվություն, եթե այն ոչ ամբողջական կամ ապակողմնորոշիչ է Ազդագրի մյուս մասերի հետ դիտարկելու դեպքում: Ներդրողը կարող է ձեռք բերել Ազդագիրը և Ազդագրին կից ներկայացվող փաստաթղթերը թղթային տարբերակով Թողարկողի և/կամ «Դայմենշն» ՓԲԸ (այսուհետ՝ **Տեղաբաշխող**) գլխամասային գրասենյակում, իսկ էլեկտրոնային տարբերակով՝ վերջիններիս ինտերնետային կայքերում՝ www.fastbank.am, www.dimension.am:

2021, 2022 և 2023 թվականների դրությամբ ներկայացված բոլոր ֆինանսական տվյալների աղբյուրը Թողարկողի աուդիտ անցած տարեկան ֆինանսական հաշվետվություններն են: 2024թ. եռամսյակային հաշվետվությունները հանդիսանում են ոչ աուդիտորական հաշվապահական հաշվետվություններ:

Ազդագրում արտացոլված տեղեկատվությունը տրամադրված է բացառապես Թողարկողի և Թողարկողի իրավասու մարմինների կողմից, չի ենթարկվել Տեղաբաշխողի կողմից հավաստիացման կամ որևէ եղանակով ստուգման:

Տեղաբաշխողը չի հավաստում Թողարկողի վերաբերյալ Ազդագրում ներկայացված տեղեկությունների ճշտությունը, չի տալիս որևէ երաշխիք և չի ստանձնում պատասխանատվություն նշված տեղեկություններում սխալների, թերությունների կամ ապակողմնորոշիչ տվյալների հայտնաբերման դեպքում:

Սույն ազդագրում ներկայացված տեղեկատվությունը, բացառությամբ տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների, անկախ աուդիտորի կողմից աուդիտի չի

ենթարկվել, ինչպես նաև ներկայացված տեղեկատվության համար աղբյուր չեն հանդիսացել երրորդ անձինք:

1. Տեղեկատվություն Թողարկողի և Թողարկողի գործունեության վերաբերյալ

Թողարկողի լրիվ ֆիրմային անվանումն է՝

*հայերեն՝ «Ֆասթ Բանկ» փակ բաժնետիրական ընկերություն,
ռուսերեն՝ «Фаст Банк» Закрытое Акционерное Общество,
անգլերեն՝ “Fast Bank” Closed Joint Stock Company*

Թողարկողի կրճար ֆիրմային անվանումն է՝

*հայերեն՝ «Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ,
ռուսերեն՝ «Фаст Банк» ЗАО,
անգլերեն՝ “Fast Bank” CJSC,*

Թողարկողի պետական գրանցման վայրն է՝

ՀՀ, ք.Երևան, Նորք-Մարաշ, Գ.Հովսեփյան փողոց 32/6

Թողարկողի պետական գրանցման համարն է՝ 88

Թողարկողի գտնվելու վայրն է՝ ՀՀ, ք.Երևան, Նորք-Մարաշ, Գ.Հովսեփյան փողոց 32/6

ՀՎՀՀ 02251606

Կապի միջոցները

*հեռ.՝ (+ 374 10) 510 000,
էլ. փոստ՝ info@fcc.am
ինտերնետային կայք՝ www.fastbank.am*

Թողարկողի հիմնադրման երկիրը

Հայաստանի Հանրապետություն:

Կոնֆակտային անձ

Ընկերության կողմից թողարկված պարտատոմսերին առնչվող հարցերի առաջացման դեպքում կարող եք դիմել՝ Գլխավոր գանձապետ Կարեն Զանինյանին:

Էլ. հասցե՝ dealing@fcc.am

Հեռ.՝ 010 510000 (1500)

Թողարկողի համառոտ պատմությունը և ռազմավարությունը

«Ֆասթ Կրեդիտ Կապիտալ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերությունը ստեղծվել է 2011թ. սեպտեմբերի 6-ին հիմնադիրների ժողովի որոշմամբ: ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի 2022թ. նոյեմբերի 9-ի որոշմամբ «Ֆասթ Կրեդիտ Կապիտալ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ն ստացել է բանկային գործունեության լիցենզիա և ներկայանում է «Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ անվանմամբ: (Կենտրոնական բանկի կողմից գրանցման համար՝ 88):

- **2019 թ.-ի վերջի դրությամբ**

Ընկերությունն ունեցել է ավելի քան 130 հազար հաճախորդ, մոտ 39 մլրդ ՀՀ դրամի վարկային պորտֆել:

- **2020 թ.-ի վերջի դրությամբ**

Ընկերությունն ունեցել է ավելի քան 130 հազար հաճախորդ, մոտ 47,6 մլրդ ՀՀ դրամի վարկային պորտֆել:

- **2021 թ.-ի վերջի դրությամբ**

Ընկերությունն ունեցել է ավելի քան 139 հազար հաճախորդ, մոտ 52 մլրդ ՀՀ դրամի վարկային պորտֆել:

- **2022 թ.-ի վերջի դրությամբ**

Ընկերությունն ունեցել է ավելի քան 140 հազար հաճախորդ, մոտ 57 մլրդ ՀՀ դրամի վարկային պորտֆել:

- **2023 թ.-ի վերջի դրությամբ**

Ընկերությունն ունեցել է ավելի քան 170 հազար հաճախորդ, մոտ 89 մլրդ ՀՀ դրամի վարկային պորտֆել:

- **2024 թ.-ի 1-ին եռամսյակի վերջի դրությամբ**

Ընկերությունն ունեցել է ավելի քան 170 հազար հաճախորդ, մոտ 105 մլրդ ՀՀ դրամի վարկային պորտֆել:

- **2024 թ.-ի 2-րդ եռամսյակի վերջի դրությամբ**

Ընկերությունն ունեցել է ավելի քան 195 հազար հաճախորդ, մոտ 126 մլրդ ՀՀ դրամի վարկային պորտֆել:

Բանկի նպատակն է բանկային գործունեություն իրականացնելու ճանապարհով շահույթի ստացումը, որն իրականացնում է բանկային գործունեություն՝ ՀՀ ԿԲ-ի կողմից բանկային գործունեության լիցենզիա ստանալու օրվանից:

Բանկը, բանկային գործունեություն իրականացնելու լիցենզիայի հիման վրա՝ ռեզիդենտների և ոչ ռեզիդենտների հետ կարող է իրականացնել օրենքով և իրավական այլ ակտերով բանկերին թույլատրված բոլոր ֆինանսական գործառնությունները և կարող է կնքել քաղաքացիաիրավական ցանկացած գործարք, որն անհրաժեշտ կամ նպատակահարմար է բանկային և ֆինանսական գործառնություններ իրականացնելու համար:

Բանկի հիմնական գործունեությունն է ավանդների ներգրավումը, հաճախորդների հաշիվների սպասարկումը, վարկերի և երաշխիքների տրամադրումը, վճարահաշվարկային գործառնությունների, ինչպես նաև արժեթղթերով և արտարժույթով գործարքների իրականացումը:

Բանկի գործունեությունը կարգավորվում է ՀՀ կենտրոնական բանկի (ՀՀ ԿԲ) կողմից: Բանկն ունի բանկային գործունեություն իրականացնելու լիցենզիա և Հայաստանի Հանրապետության ավանդների հատուցումը երաշխավորող պետական համակարգի անդամ է: Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների մեծամասնությունը գտնվում է Հայաստանի Հանրապետությունում:

Որպես նորարարություն հարկ է նշել, որ Բանկն աշխատում է իր սեփական FC Bank ծրագրով:

Բանկի տեսլականը ներառում է լինել դինամիկ զարգացող ֆինանսական կառույց Հայաստանում և արագ ու որակյալ սպասարկման միջոցով հաճախորդներին մատուցել բազմաբնույթ ֆինանսական ծառայություններ:

Թե՛ մինչ առևտրային բանկ դառնալը, թե՛ բանկ դառնալուց հետո ընկերությունն օրեցօր բարելավում է իր սպասարկման որակը, ավելացնում ծառայություններ, ինչպես նաև հաճախորդների սպասարկումն առավել հարմարավետ դարձնելու նպատակով ավելացնում մասնաճյուղերի թիվը՝ ոչ միայն Երևանում, այլև ՀՀ մարզերում:

Թողարկողի կանոնադրական կապիտալը

Թողարկողի կանոնադրական կապիտալը 30.06.2024թ. դրությամբ կազմում է 40,100,200,000 (քառասուն միլիարդ մեկ հարյուր միլիոն երկու հարյուր հազար) ՀՀ դրամ, որը կազմված է 1,400,000 (մեկ միլիոն չորս հարյուր հազար) հաստ հասարակ (սովորական) բաժնետոմսերից, յուրաքանչյուրը 28,643 (քսանութ հազար վեց հարյուր քառասուններեք) ՀՀ դրամ անվանական արժեքով:

Վահե Բադալյանը և Վիգեն Բադալյանը տիրապետում են Բանկի 100% բաժնետոմսերին, յուրաքանչյուրը 50%:

Թողարկողի մասնաճյուղերը

Թողարկողն ունի 34 մասնաճյուղ, որոնց միջոցով իրականացնում է իր գործունեությունը:

Թողարկողի կառուցվածքը

«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ-ն չի հանդիսանում ոչ մի ընկերության դուստր կամ կախյալ ընկերություն, ինչպես նաև չունի դուստր կամ կախյալ ընկերություններ: Թողարկողը չի համարվում խմբի անդամ:

Թողարկողի բիզնեսի նկարագիրը

«Ֆասթ Կրեդիտ Կապիտալ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերությունը ստեղծվել է 2011թ. սեպտեմբերի 6-ին հիմնադիրների ժողովի որոշմամբ: ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի 2022թ. նոյեմբերի 9-ի որոշմամբ «Ֆասթ Կրեդիտ Կապիտալ» ՈւՎԿ ՓԲԸ-ն ստացել է բանկային գործունեության լիցենզիա և այսուհետ ներկայանալու է «Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ անվանմամբ (Կենտրոնական բանկի կողմից գրանցման համար՝ 88): 2023թ-ի տարեվերջի դրությամբ աուդիտ անցած ֆինանսական հաշվետվությունների արդյունքներով Բանկի ընդհանուր կապիտալը կազմել է 54.6 մլրդ ՀՀ դրամ:

«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ-ն բանկային գործունեության լիցենզիայի հիման վրա մատուցում է բանկային ծառայություններ ինչպես ֆիզիկական անձանց, այնպես էլ կորպորատիվ հաճախորդներին:

Բանկի հիմնական գործունեությունն է ավանդների ներգրավումը, հաճախորդների հաշիվների սպասարկումը, վարկերի ու երաշխիքների տրամադրումը, վճարահաշվարկային գործառնությունների իրականացումը, ինչպես նաև արժեթղթերով և արտարժույթով գործարքների իրականացումը:

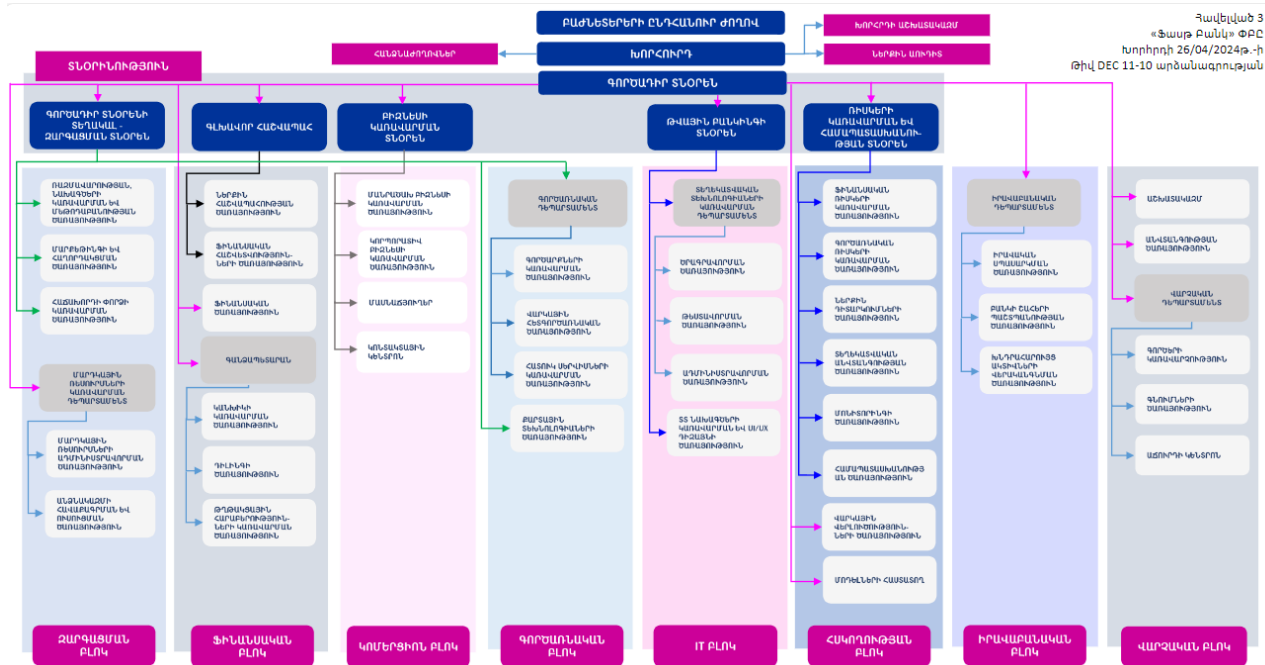
2024թ.-ի 2-րդ եռամսյակի վերջի դրությամբ աուդիտ չանցած ֆինանսական հաշվետվությունների արդյունքներով Բանկի ընդհանուր ակտիվները կազմել են 181.4 մլրդ ՀՀ դրամ, ընդհանուր պարտավորությունները՝ 114.7 մլրդ ՀՀ դրամ: Ֆինանսական վիճակի մասին լրացուցիչ տեղեկությունները հասանելի են Բանկի ինտերնետային կայքում՝ www.fastbank.am/հաշվետվություններ հղումով:

Բանկը հաճախորդների սպասարկումն իրականացնում է Գլխամասային գրասենյակի և 34 մասնաճյուղերի միջոցով: Բանկը հանդիսանում է SWIFT միջազգային վճարային համակարգի, Visa միջազգային վճարային համակարգի անդամ, ArCa վճարային համակարգի լիիրավ անդամ և բաժնետեր: Բանկը նախատեսում է դառնալ Հայաստանի Ֆոնդային Բորսայի և Հայաստանի Կենտրոնական Դեպոզիտարիայի արժեթղթերի հաշվառման և հաշվարկային միասնական համակարգի մասնակից:

Թողարկողը 2022թ.-ի հուլիսին իրականացրել է դրամային և դոլարային արժույթներով պարտատոմսերի թողարկում: Վերոնշյալ պարտատոմսերը ներկայումս ցուցակված են ՀՀ Ֆոնդային Բորսայում և գնանշվում են Դայմենշն ՓԲԸ-ի կողմից: 2023թ.-ին Ֆասթ Բանկը իրականացրել է դրամային և դոլարային արժույթներով պարտատոմսերի թողարկում, որոնք ներկայումս ցուցակված են ՀՀ Ֆոնդային Բորսայում և գնանշվում են ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ ԲԲԸ-ի կողմից: 2024թ.-ին Ֆասթ Բանկը իրականացրել է դրամային և դոլարային արժույթներով պարտատոմսերի թողարկում, որոնք ներկայումս ցուցակված են ՀՀ Ֆոնդային Բորսայում և գնանշվում են ԱՅԴԻ ԲԱՆԿ ՓԲԸ-ի կողմից, իսկ մեկ այլ դրամային արժույթով պարտատոմսերը գնանշվում են Արմավիսբանկ ՓԲԸ-ի կողմից:

Թողարկողի կազմակերպական կառուցվածքը

Բանկի կառուցվածք
 «Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ

Թողարկողի տրամադրության տակ եղած ակտիվների մասին տեղեկատվություն

1.2 Ակտիվների որակը

1.2.1 Ակտիվների համարժեքությունը

2024թ.-ի 2-րդ եռամսյակի վերջի դրությամբ աուդիտ չանցած ֆինանսական հաշվետվությունների արդյունքներով Բանկի զուտ շահույթը կազմել է 1.6 մլրդ. ՀՀ դրամ, իսկ կապիտալի շահութաբերությունը (զուտ շահույթի հարաբերությունը կապիտալի միջին մեծությանը)՝ 7.69%: Լևերիջի գործակիցը (ընդհանուր ակտիվների մեծության հարաբերությունն ընդհանուր կապիտալի մեծությանը) կազմել է 2.67: Կապիտալի համարժեքությունը (նորմատիվային կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցությունը) 30.80% է:

1.2.2 Ակտիվների որակը

2024թ.-ի 2-րդ եռամսյակի վերջի դրությամբ աուդիտ անցած ֆինանսական հաշվետվությունների արդյունքներով Բանկի համախառն վարկային պորտֆելը կազմել է մոտ 126 մլրդ ՀՀ դրամ: Նույն պահի դրությամբ թողարկողի վարկային պորտֆելում չաշխատող ակտիվների մասնաբաժինը կազմել է 1.32%: Բանկի եկամուտ գեներացնող ակտիվները կազմում են ընդհանուր ակտիվների 81.49%-ը:

1.2.3 Ակտիվների իրացվելիությունը

Թողարկողը ձգտում է ակտիվորեն պահպանել ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված և կայուն կառուցվածքը, որակյալ և արագ իրացվելի ակտիվների, ինչպես նաև բարձր իրացվելի ակտիվների տարբերակված պորտֆելը՝ իրացվելիության անկանխատեսելի պահանջներն արագ և հեշտությամբ բավարարելու համար: 2024թ.-ի 2-րդ եռամսյակի վերջի դրությամբ Բանկի ընդհանուր իրացվելիության նորմատիվը կազմել է 19.9%:

2. Թողարկողին և Թողարկողի պարտավորումներին առնչվող ռիսկեր

Թողարկողին առնչվող ռիսկեր

Գոյություն ունեն Թողարկողին և վերջինիս գործունեության ոլորտին հատուկ մի շարք գործոններ, որոնք կարող են ուղղակի կամ անուղղակի ձևով ազդեցություն ունենալ թողարկված արժեթղթերի ռիսկայնության մակարդակի վրա:

Ներդրողները պետք է որոշում կայացնեն՝ լիովին գիտակցելով ներդրումների բնույթն ու դրանցից բխող հիմնական ռիսկերը՝ ելնելով իրենց փորձից, նպատակներից, ֆինանսական ռեսուրսներից, ռիսկերի նկատմամբ հակվածության աստիճանից և այլ գործոններից:

Ներդրողները պետք է հասկանան նաև, որ Ազդագիրը չի կարող ներկայացնել Թողարկողի գործունեության հետ կապված բոլոր ռիսկերը:

Թողարկողին առնչվող ռիսկերը կապված են նրա ֆինանսատնտեսական գործունեության արդյունքների հետ և արտահայտվում են ստանձնած պարտավորությունները սահմանված ժամկետներում ամբողջությամբ կամ մասամբ չկատարելու հանգամանքով: Թողարկողի բնականոն գործունեությանը սպառնացող ռիսկեր կարող են առաջացնել նաև արտաքին գործոնները: Թողարկողի գործունեությանն առնչվող ռիսկերը կարող են հանգեցնել պարտատոմսերի գնի նվազմանը:

Բանկն, ինչպես և ցանկացած տնտեսվարող սուբյեկտ, իր գործունեության ընթացքում բախվում է տարբեր ռիսկային գործոնների հետ, որոնցից հատկապես կարևոր են ստորև նշված ռիսկերի տեսակները.

Վարկային ռիսկ: Վարկային ռիսկը ֆինանսական վնաս կրելու ռիսկն է, երբ գործարքի մյուս կողմն ի վիճակի չէ կատարել իր պայմանագրային պարտականությունները Բանկի նկատմամբ:

ՏՀՄՍ համաձայն հաշվարկված բանկի վարկային պորտֆելը 30.06.2024թ-ի դրությամբ կազմում է 126 մլրդ դրամ, որի կազմում 90+ օր ժամկետանցություն ունեցող (չաշխատող) վարկերի կշիռը կազմում է 1.32%: Կապիտալի համարժեքության նորմատիվային ցուցանիշների գծով բանկը գտնվում է նվազագույն սահմանաչափից էականորեն բարձր դիրքերում՝ 30.06.2024թ-ի դրությամբ Առաջին մակարդակի հիմնական կապիտալ/ՌԿԱ հարաբերակցությունը կազմում է 29.80%, Ընդհանուր կապիտալ/ՌԿԱ հարաբերակցությունը՝ 30.80%:

Շուկայական ռիսկ: Շուկայական ռիսկն առաջանում է շուկայում տոկոսադրույքների, գների, փոխարժեքների ոչ բարենպաստ փոփոխությունների արդյունքում: Շուկայական ռիսկն իրենից ներկայացնում է արտարժույթի, տոկոսադրույքի, գների փոփոխության հետ կապված ռիսկերի հանրագումար: Բանկն առանձնահատուկ ուշադրություն է դարձնում արտարժույթի և տոկոսադրույքի ռիսկերի կառավարմանը, որոնց անբարենպաստ փոփոխությունը կարող է բացասաբար անդրադառնալ բանկի կապիտալի և/կամ շահույթի վրա և իրական վտանգ հանդիսանալ բանկային գործունեության ընթացքում:

Իրացվելիության ռիսկ: Երբ Ընկերության ազատ դրամական միջոցները բավարար չեն ստանձնած պարտավորությունները սահմանված ժամկետներում կատարելու համար: Ռիսկի այս տեսակը կապված է ֆինանսական պարտավորությունները՝ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում, ժամանակին մարելու կարողության հետ: Իրացվելիության ռիսկն առաջանում է ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության անհամապատասխանության դեպքում: Իրացվելիության ռիսկը կարող է առաջանալ դրամական ներհոսքի կրճատման, ներգրավման աղբյուրների սահմանափակման, մակրոտնտեսական իրավիճակի փոփոխության, օրենսդրական փոփոխությունների, նորմատիվային դաշտի

փոփոխությունների և այլ պատճառներով: Իրացվելիության ռիսկի հետևանքով դժվարություններ կարող են առաջանալ Ընկերության ակտիվներն արագ և շուկայական գնով իրացնելու ժամանակ, հետևաբար նաև խնդիրներ կարող են առաջանալ պայմանագրային պարտավորությունները ժամանակին և ամբողջությամբ կատարելու հետ կապված:

Բանկի իրացվելիության ռիսկը գտնվում է ընդունելի մակարդակում: Ստորև ներկայացվում են իրացվելիության հիմնական նորմատիվների մասով Բանկի ցուցանիշները 30.06.2024թ-ի դրությամբ.

Բոլոր արժույթներով արտահայտված բարձր իրացվելի ակտիվների և բոլոր արժույթներով արտահայտված ընդհանուր ակտիվների գումարների միջև նվազագույն հարաբերակցություն	19.9%
Բոլոր արժույթներով արտահայտված բարձր իրացվելի ակտիվների և և բոլոր արժույթներով արտահայտված ցպահանջ պարտավորությունների միջև նվազագույն հարաբերակցություն	130.8%

Ստորև ներկայացվում է 30.06.2024թ.-ի դրությամբ Բանկի ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետների՝ պայմանագրային չզեղչված պարտավորությունների հիման վրա: Պարտավորությունները, որոնք ենթակա են ցպահանջ մարման, դասակարգվում են այնպես, ինչպես եթե մարման պահանջը ներկայացված լիներ ամենավաղ հնարավոր ամսաթվով:

30.06.2024	<i>Առևտրային ածանցյալ գործիքներ</i>	<i>Մինչև 3 ամիս</i>	<i>3-12 ամիս</i>	<i>1-5 տարի</i>	<i>Ավելի քան 5 տարի</i>	<i>Ընդամենը</i>
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	204	0	0	0	0	204

ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳՐԻ ԼՐԱՑՈՒՄ
«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող
կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսեր

Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	0	21,211,071	688,360	3,935,065	0	25,834,496
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	0	27,959,576	39,969,353	5,762,055	0	73,690,984
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	0	1,359,761	747,609	11,635,463	0	13,742,833
Այլ փոխառու միջոցներ	0	272,612	1,800,921	8,082,446	4,958,229	15,114,208
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	0	60,960	347,829	1,336,757	592,497	2,338,043
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	0	920,496	0	0	0	920,496
Ֆինանսական երաշխավորություն	0	2,245,878	0	0	0	2,245,878
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ	204	54,030,355	43,554,072	30,751,786	5,550,726	133,887,143

Տոկոսադրույքի ռիսկ: Երբ շուկայում գործող տոկոսադրույքների փոփոխությունները կարող են բացասական ազդեցություն ունենալ Ընկերության ֆինանսական ցուցանիշների վրա, տոկոսային եկամուտների և ի վերջո նաև կապիտալի վրա:

Կապիտալի զգայունությունը 30.06.2024թ. դրությամբ առկա տոկոսադրույքների թույլատրելի փոփոխությունների հանդեպ հաշվարկվում է՝ վերագնահատելով իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվները՝ հիմնվելով այն ենթադրության վրա, որ առկա են եկամտաբերության կորի զուգահեռ տեղաշարժեր:

<i>Արժույթ</i>	Բազիսային կետերի ավելացում	Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն	Կապիտալի զգայունություն
	30.06.2024թ.	30.06.2024թ.	30.06.2024թ.
ՀՀ դրամ	4.17%	-	(1,812,133)

<i>Արժույթ</i>	Բազիսային կետերի նվազում	Չուտ տոկոսային	
		եկամտի զգայունություն	Կապիտալի զգայունություն
	30.06.2024թ.	30.06.2024թ.	30.06.2024թ.
ՀՀ դրամ	4.17%	–	2,601,697

Արտարժույթային ռիսկ: Ռիսկի այս տեսակը սահմանվում է որպես փոխարժեքի փոփոխության հետևանքով Ընկերության ֆինանսական արդյունքների և կապիտալի վրա ունեցած բացասական ազդեցության ռիսկ:

Ստորև ներկայացվում է արտարժույթային դիրքերը 30.06.2024թ. դրությամբ.

Արժույթ	Արտարժույթային դիրք
USD	1.5%
EUR	3.0%
RUB	2.1%
Այլ	1.0%

Տնտեսական ռիսկեր: ՀՀ մակրոտնտեսական իրավիճակի վատթարացումը կարող է բացասական հետևանք ունենալ բանկային համակարգի գործունեության վրա, մասնավորապես կարող է ուղեկցվել Ընկերության կողմից սպասվող եկամուտների նվազմամբ և շահույթի պլանային ցուցանիշի մակարդակի ապահովման դժվարություններով: Դա կարտահայտվի Ընկերության կողմից լրացուցիչ ծախսերի կատարմամբ և շահույթի պլանային ցուցանիշի մակարդակի ապահովման դժվարությամբ: Մակրոտնտեսական բացասական զարգացումներին դիմակայելու բանկի կորդույթություններն ամրապնդելու նպատակով բանկն իրականացնում է սթրես-թեստեր՝ կիրառելով բացասական սցենարներ, որոնց արդյունքներով վերլուծվում է բանկի կապիտալի և իրացվելիության մակարդակի համարժեքությունը նման իրավիճակներում:

Օրենսդրական և նորմատիվային ռիսկեր: Լինելով ՀՀ տնտեսության ամենավերահսկվող հատվածներից մեկը՝ իրականացվող օրենսդրական և նորմատիվային փոփոխությունները հնարավոր է թե՛ դրական, և թե՛ բացասական ազդեցություն ունենան բանկերի գործունեության և ֆինանսական արդյունքների վրա: Վերոնշյալ ռիսկերի պատճառ կարող են հանդիսանալ օրենսդրության

փոփոխությունները, որոնք կարող են ազդել ինչպես Ընկերության գործունեության, այնպես էլ շուկայում տիրող իրավիճակի վրա: Բանկի գործունեության լիցենզավորման և կարգավորման նպատակը ներդրողների և հաճախորդների իրավունքների պաշտպանությունն է, որն իրականացվում է տնտեսական գործունեության նորմատիվների և բանկի ռիսկերի կառավարման համակարգերի սահմանմամբ: Դա նշանակում է, որ հնարավոր են պետական կարգավորման հետ կապված փոփոխություններ, որոնք կարող են էապես ազդել Ընկերության գործառնությունների վրա: Բանկում գործում է Համապատասխանության ծառայություն, որի հիմնական խնդիրն է շարունակական հսկողություն իրականացնել գործող իրավական պահանջներին բանկի գործունեության համապատասխանության ուղղությամբ:

Գործառնական ռիսկեր: Բանկի գործունեության հետևանքով առաջացող հնարավոր կորուստների ռիսկն է: Գործառնական ռիսկը կարող է ի հայտ գալ ներքին գործընթացների, համակարգերի խափանմամբ, մարդկային գործոնի կամ արտաքին գործոնների բացասական ազդեցության արդյունքում, ինչը կարող է կորուստ բերել Թողարկողի կապիտալի և/կամ շահույթի վրա: Գործառնական ռիսկի հետևանքով կարող է վտանգվել նաև Թողարկողի համբավը: Ընկերությունում գործառնական ռիսկը կառավարվում է այդ գործառույթի համար նախատեսված ստորաբաժանման՝ Գործառնական ռիսկերի կառավարման ծառայության կողմից:

Մրցակցային ռիսկ: Տվյալ ռիսկն առաջանում է ՀՀ ֆինանսական, մասնավորապես բանկային ծառայությունների շուկայում անընդհատ սրվող մրցակցության պայմաններում, ինչն էլ իր ազդեցությունն է ունենում Ընկերության ֆինանսական ցուցանիշների վրա, որի պատճառով Թողարկողը չի կարող երաշխավորել պլանավորված շահույթի ստացումը: Բանկում Ռազմավարական պլանավորման և բյուջետավորման գործընթացի շրջանակներում վերլուծության է ենթարկվում նաև մրցակցային դաշտը համոզվելու համար, որ բանկն ունի բավարար գործիքներ մրցակցությանը դիմակայելու համար:

Առաջին վճարողի ռիսկ և վճարման ռիսկ: Հաճախ իմաստ ունի տարանջատել այս երկու կատեգորիաները, քանի որ որոշ գործառնությունների գծով գործընկերոջ ռիսկը տարբեր է գործարքի կյանքի ընթացքում: Այն գործարքների դեպքում, երբ կողմերից երկուսն էլ փոխանակում են դրամական հոսքեր, ռիսկն ավելի բարձր է գործարքով նախատեսվող վճարումների

իրականացման օրը (երբ Ընկերությունն իրականացնում է վճարումն առանց ստանալու հաստատումը, որ գործընկերոջ հանդիպակաց վճարումը հաշվեգրված է), քան վճարումների օրվան նախորդող ժամանակաշրջանում, երբ Ընկերությունը հնարավորություն ունի զերծ մնալ իր վճարումների կատարումից, եթե ակնհայտ է, որ գործընկերը չի կատարելու իր վճարումը:

Գործընկերոջ ռիսկ, որի սահմանաչափն իրենից ներկայացնում է մեկ գործընկերոջ գծով ռիսկի առավելագույն չափը, որը Բանկը կարող է ունենալ:

Բանկը ձգտում է նվազեցնել գործընկերոջ ռիսկը՝

- սահմանափակելով գործընկերների ցանկը կառավարելի քանակով,
- կիրառելով գործընկերների հաստատման հիմնավոր գործընթաց մինչև ցանկացած նոր գործընկերոջ հետ որևէ գործառնության կնքումը,
- սահմանափակելով Բանկի ռիսկը մեկ գործընկերոջ կամ գործընկերների խմբի նկատմամբ:

Կախված ռիսկի ծագման աղբյուրից՝ միջբանկային գործընկերոջ ռիսկը կարելի է տրոհել ռիսկերի հետևյալ տեսակների.

Մայր գումարի կորստի ռիսկ: Դրամական այն միջոցների կորստի ռիսկն է, որոնք Ընկերությունը գործընկերոջը տրամադրել է որպես վարկ կամ ստացվելիք փոխանցման դիմաց կանխավճար/փոխանցում և որոնք գործընկերը չի վերադարձրել կամ հետ չի վճարել ժամանակին՝ պայմանագրով սահմանված ամբողջ գումարի չափով (գործընկերոջ դեֆոլտ): Մայր գումարի կորստի ռիսկը հավասար է վճարման/փոխանցման ենթակա դրամական միջոցներին՝ գործարքի գումարին, եթե գործարքը նախատեսվում է կատարել մեկ փոխանցումով, կամ համապատասխան մնացորդային գումարին, եթե գործարքը նախատեսվում է կատարել մի քանի փոխանցումներով:

Թողարկողի ռիսկ: Գործընկերոջ ռիսկի համատարած օգտագործվող ենթակատեգորիա է հանդիսանում թողարկողի ռիսկը, որը սահմանվում է որպես արժեթուղթ թողարկողի դեֆոլտի կամ սնանկության հետևանքով հնարավոր կորստի հավանականություն: Ինչպես արդեն նշվել է, Բանկը կապիտալի համարժեքության տեսանկյունից գտնվում է միջինից էականորեն բարձր դիրքերում:

Թողարկվող պարտատոմսերին առնչվող ռիսկեր

Ցանկացած տնտեսվարող սուբյեկտի, այդ թվում՝ բանկերի պարտատոմսերում ներդրումները կապված են որոշակի ռիսկերի հետ: Ներդրողը

պետք է ուշադիր դիտարկի ստորև շարադրված ռիսկերի ամփոփ նկարագրությունը և Ազդագրի մեջ տեղ գտած բոլոր այլ տեղեկությունները մինչև առաջարկվող պարտատոմսերի գնելու որոշումն ընդունելը:

Թողարկողի ֆինանսատնտեսական գործունեության վրա բացասական ազդեցություն ունեցող ռիսկերի հետևանքով պարտատոմսերը կարող են կորցնել իրենց գրավչությունը կապված գնի անկման և շուկայում իրացվելիության հետ: Թողարկված պարտատոմսերը շրջանառության ժամկետի ընթացքում կարող են բացասական փոփոխությունների ենթարկվել տնտեսական վիճակի անբարենպաստ փոփոխությունների հետևանքով, ուստի Թողարկողը չի կարող երաշխավորել, որ ներդրողը ցանկացած պահի կարող է իրացնել պարտատոմսերը երկրորդային շուկայում իր համար շահավետ գնով:

Հնարավոր ռիսկերի շարքում կարելի է նշել.

Պարտատոմսերի իրացվելիության ռիսկը, որը կարող է առաջանալ շուկայում ձևավորված իրավիճակի կտրուկ փոփոխության կամ Թողարկողի ֆինանսական վիճակի վատթարացման հետևանքով: Արդյունքում՝ պարտատոմսերը կարող են կորցնել իրենց գրավչությունը և ներդրողը ստիպված լինի իրացնել պարտատոմսերն ավելի ցածր գնով, քան ձեռք բերման գինը:

Արտարժույթային ռիսկը: Ներդրողը կարող է կրել նաև փոխարժեքների տատանման հետ կապված կորուստներ ՀՀ դրամի և արտարժույթի փոխանակման ժամանակ: Սույն ռիսկը, հատկապես առնչվելի է այն ներդրողների համար, ովքեր պարտատոմսերի ձեռք բերման և մարման դիմաց ստացվող գումարները փոխանակելու են մեկ արժույթից մեկ այլ արժույթի:

Տոկոսադրույքի ռիսկը: Շուկայում գործող տոկոսադրույքների փոփոխությունները կարող են բացասական ազդեցություն ունենալ պարտատոմսերի գնի և եկամտաբերության վրա, քանի որ պարտատոմսի գինն ու եկամտաբերությունը գտնվում են միմյանցից հակադարձ կախվածության մեջ:

Վարկային/դեֆոլտի ռիսկ: Ներդրողները ցանկացած թողարկողի կորպորատիվ պարտատոմսեր ձեռք բերելիս իրենց վրա են վերցնում թողարկողի վարկային ռիսկը:

Օրենսդրական դաշտի փոփոխության ռիսկը, որի պատճառ կարող են հանդիսանալ օրենսդրության փոփոխությունները, որոնք կազդեն ինչպես Ընկերության գործունեության, այնպես էլ շուկայում տիրող իրավիճակի վրա: Միաժամանակ հարկ է նշել, որ փոփոխությունները կարող են ազդել նաև պարտատոմսերի գրավչության և, արդյունքում, իրացվելիության վրա:

3. Թողարկողի տնտեսական գործունեության զարգացման և ֆինանսական վիճակի փոփոխություններ

Բանկի գործունեությունը մշտապես գտնվում է Բանկի խորհրդի և գործադիր մարմնի ուշադրության ներքո, որոնք օպերատիվ արձագանքում են շուկայական իրավիճակի փոփոխություններին:

Ընկերությունը ներգրաված չէ դատական, արբիտրաժային և (կամ) վարչական իրավական վարույթների մեջ, որոնք կարող են էական ազդել Ընկերության ֆինանսական վիճակի կամ շահութաբերության վրա և/կամ կարող են ունենալ կամ վերջերս ունեցել են էական ազդեցություն:

Ազդագրի գրանցման ներկայացման օրվա դրությամբ Թողարկողի գործունեության համար անհրաժեշտ բոլոր արտոնագրերը և լիցենզիաներն ուժի մեջ են:

Ֆինանսական ոլորտում ունենալով ավելի քան 11 տարվա փորձ՝ բանկ դառնալու նպատակով, Բանկը վերջին տարիների ընթացքում ակտիվորեն իրականացրել է լայնածավալ տրանսֆորմացիոն միջոցառումներ՝ ֆինանսական, մարդկային ռեսուրսների ինտեգրման, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարման ուղղությամբ: Ներկայումս Բանկն ունի շուրջ 1046 աշխատակից, 34 մասնաճյուղ ՀՀ ողջ տարածքում և ավելի քան 195 հազար հաճախորդների կայուն բազա:

Բանկի առաջնային ուղղություններից են նոր բանկային տեխնոլոգիաների կիրառումը, ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ հաճախորդների կապիտալի հուսալի տեղաբաշխումը, վերջիններիս բանկային ծառայությունների ամբողջական փաթեթի առաջարկումն ու տրամադրումը: Որպես բանկային ծառայությունների զարգացման առաջնահերթ և հեռանկարային ուղի՝ Բանկը դիտարկում է տարբեր տիպի բանկային ծառայությունների մատուցումը հեռակառավարման համակարգերի միջոցով, ինչպես նաև ծառայությունների հնարավորինս լայն շրջանակների մատուցման հասանելիությունը 24/7 ռեժիմով՝ ինչպես հեռակառավարման համակարգերի շրջանակներում, այնպես էլ Բանկի ավտոմատ ինքնասպասարկման սարքավորումների կիրառմամբ՝ կատարելացրոժեյով առկա տեխնոլոգիական հնարավորությունները: Բանկում առանձնահատուկ ուշադրություն է դարձվում հաճախորդների բարձրակարգ և որակյալ սպասարկման վրա, աշխատակիցների համար պարբերաբար վերապատրաստման դասընթացներ են կազմակերպվում՝ վերջիններիս աշխատանքի արտադրողականության բարձրացման և սպասարկման ժամանակահատվածի կրճատման նպատակով: Անձնակազմի բարձր պրոֆեսիոնալիզմը Բանկին թույլ է տալիս արագ արձագանքել շուկայական

ենթակառուցվածքում առկա փոփոխություններին, կենտրոնացնել և ուղղել անհրաժեշտ դրամական միջոցները առավել հեռանկարային ուղղություններում: Տարեցտարի Բանկի զարգացմանը և ընդլայնմանը զուգընթաց ավելացել է նաև Բանկի աշխատակիցների թվաքանակը: 30.06.2024թ-ի դրությամբ բանկի աշխատակիցների ընդհանուր թվաքանակը կազմել է 1,046:

4. Թողարկողի աուդիտ իրականացնող անձ

Բանկի 2020, 2021 թվականների անկախ աուդիտորական ստուգումն իրականացրել է «ՔԵՅ ՓԻ ԷՄ ԶԻ» ՓԲԸ-ն:

2022 և 2023 թվականների անկախ աուդիտորական ստուգումն իրականացվել է «ԷՐՆՍԹ ԸՆԴ ՅԱՆԳ» փակ բաժնետիրական ընկերության (ՓԲԸ) կողմից:

Աուդիտորական Ընկերության հասցեն է՝ (Հայաստան, 0001, Երևան, Հյուսիսային պող., 1 շենք, 8-րդ հարկ, գրասենյակ 27, հեռ.՝ +374 (10) 500790, ինտերնետային կայքի հասցեն է՝ http://www.ey.com/en_am):

Աուդիտորական Ընկերության տնօրենն է Էրիկ Հայրապետյան:

Աուդիտորական Ընկերությանն ընտրությունն իրականացվում է մրցույթի հայտարարման միջոցով, ինչի արդյունքում էլ նկատելի հանգամանք է վերջինիս փոփոխությունը:

Աուդիտի նպատակն է ձեռք բերել բավարար երաշխիքներ ֆինանսական հաշվետվությունների էական անճշտություններից զերծ լինելու և միջազգային ստանդարտներին համապատասխանելու մասին: Աուդիտորական Ընկերության եզրակացությունները ներկայացված են կից Հավելվածներում:

5. Թողարկողի կառավարման մարմինների անդամների վերաբերյալ համառոտ տեղեկատվություն

Թողարկողի կանոնադրությունով սահմանված են Ընկերության կառավարման հետևյալ մարմինները՝

1. Բաժնետերերի ընդհանուր ժողով,
2. Խորհուրդ,
3. Գործադիր մարմին՝ Տնօրինություն և Գործադիր տնօրեն:

Ընկերության Բաժնետերերի ժողովը Ընկերության կառավարման բարձրագույն մարմինն է:

Ընկերության Խորհուրդը բաղկացած է 6 անդամից և ընտրվում է Բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի որոշմամբ՝ Ընկերության կանոնադրությանը համապատասխան:

Տնօրինությունը և Գործադիր տնօրենը կառավարում են Բանկի առօրյա ընթացիկ գործունեությունը:

Ընկերության Խորհուրդը.

Հ/հ	Անուն Ազգանուն	Պաշտոն	Փորձառությունը
1	Վահե Բաղայան	Խորհրդի նախագահ	35 տարի
2	Դանիել Հիլեր	Խորհրդի անդամ	52 տարի
3	Վահան Վարդանյան	Խորհրդի անդամ	34 տարի
4	Արմեն Քթոյան	Խորհրդի անդամ	20 տարի
5	Սվետլանա Կարապետյան	Խորհրդի անդամ	14 տարի
6	Լիլիա Մովսիսյան	Խորհրդի անդամ	26 տարի

Ընկերության Տնօրինությունը.

Հ/հ	Անուն Ազգանուն	Պաշտոն	Փորձառությունը
1	Գարեգին Դարբինյան	Գործադիր տնօրեն-Տնօրինության նախագահ	27 տարի
2	Տիգրան Մխիթարյան	Գործադիր տնօրենի տեղակալ-Տնօրինության անդամ	19 տարի
3	Սերգեյ Գասպարյան	Բիզնեսի կառավարման տնօրեն,	15 տարի

		Տնօրինության անդամ	
4	Թաթուլ Թամրազյան	Գլխավոր հաշվապահ, Տնօրինության անդամ	18 տարի
5	Տիգրան Ավագյան	Ռիսկերի կառավարման և համապատասխանության տնօրեն, Տնօրինության անդամ	8 տարի
6	Արթուր Հարությունյան	Թվային բանկինգի տնօրեն, Տնօրինության անդամ	10 տարի

Ընկերության բաժնետերերն են.

1. Վահե Բադալյան (մասնակցության չափը կանոնադրական կապիտալում՝ 50%)
  2. Վիգեն Բադալյան (մասնակցության չափը կանոնադրական կապիտալում՝ 50%)
- Ֆ

6. Պարտատոմսերի մասին հիմնական տվյալներ

6.1 Թողարկված պարտատոմսերի վերաբերյալ տեղեկություններ

Թողարկողի կողմից նախկինում թողարկված պարտատոմսերի վերաբերյալ տվյալները ներկայացված են ստորև.

ISIN	Արժույթ	Թողարկման ծավալ	Տեղաբաշխված ծավալ/ անվանական	Թողարկման Ամսաթիվ	Մարման ամսաթիվ	Արժեկտրոնի եկամտ.	Շուկա ստեղծող	Բորսայի ցուցակ
AMFSCR2 DER8	ՀՀ դրամ	2,000,000,000 ՀՀ դրամ	2,000,000,000 ՀՀ դրամ	19/04/2024	19/10/2026	11.00%	«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ	Bbond
AMFSCR2 CER0	ՀՀ դրամ	3,000,000,000 ՀՀ դրամ	3,000,000,000 ՀՀ դրամ	18/01/2024	18/07/2026	11.20%	«ԱՅԴԻ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ	Bbond
AMFSCR2 BER2	ԱՄՆ դոլար	4,000,000 ԱՄՆ դոլար	3,314,200 ԱՄՆ դոլար	15/12/2023	15/06/2026	6.00%	«ԱՅԴԻ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ	Bbond
AMFSCR2 9ER0	ԱՄՆ դոլար	4,000,000 ԱՄՆ դոլար	4,000,000 ԱՄՆ դոլար	27/09/2023	27/03/2026	6.20%	«ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ» ԲԲԸ	Bbond
AMFSCR2 8ER2	ԱՄՆ դոլար	2,000,000 ԱՄՆ դոլար	2,000,000 ԱՄՆ դոլար	28/08/2023	28/11/2025	6.25%	«ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ» ԲԲԸ	Bbond
AMFSCR2 7ER4	ՀՀ դրամ	4,000,000,000 ՀՀ դրամ	931,100,000 ՀՀ դրամ	28/08/2023	28/11/2025	11.50%	«ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ» ԲԲԸ	Bbond
AMFSCR2	ՀՀ դրամ	500,000,000	500,000,000 ՀՀ	13/07/2022	13/07/2024	11.50%	«Դայմենշն» ՓԲԸ	Bbond

5ER8		ՀՀ դրամ	դրամ					
AMFSCRB2 6ER6	ԱՄՆ դոլար	3,000,000 ԱՄՆ դոլար	1,051,300 ԱՄՆ դոլար	13/07/2022	13/07/2024	6.25%	«Դայմենշև» ՓԲԸ	Bbond
AMFSCRB2 4ER1	ԱՄՆ դոլար	4,000,000 ԱՄՆ դոլար	835,000 ԱՄՆ դոլար	09/07/2020	09/07/2023	6.5%	«Արմավիսբան» ՓԲԸ	Bbond
AMFSCRB2 2ER5	ԱՄՆ դոլար	1,000,000 ԱՄՆ դոլար	1,000,000 ԱՄՆ դոլար	20/07/2018	20/07/2020	6.9%	«Արմբրոկ» ԲԲԸ	Bbond
AMFSCRB2 1ER7	ՀՀ դրամ	100,000,000 ՀՀ դրամ	100,000,000 ՀՀ դրամ	20/07/2018	20/07/2020	10%	«Արմբրոկ» ԲԲԸ	Cbond

6.2 Թողարկվող պարտատոմսերի հիմնական տվյալները

Թողարկող պարտատոմսերն անվանական են, ոչ փաստաթղթային, անբաժանելի և ոչ փոխարկելի:

Թողարկող պարտատոմսերի դիմաց տոկոսային վճարումները կատարվելու են արժեկտրոնային միջոցով:

ԱՄՆ դոլարով թողարկվող պարտատոմսերը տեղաբաշխվում, շրջանառվում և մարվում են ԱՄՆ դոլարով, ՀՀ դրամով թողարկվող պարտատոմսերը՝ ՀՀ դրամով, եվրոյով թողարկված պարտատոմսերը՝ եվրոյով: ԱՄՆ դոլարով թողարկված պարտատոմսերի դիմաց արժեկտրոնների վճարումները իրականացվելու են ԱՄՆ դոլարով, իսկ եվրոյով թողարկված պարտատոմսերը՝ եվրոյով:

Դոլարային պարտատոմսերի թողարկման դեպքում թողարկման (առաջարկի) ընդհանուր ծավալը կազմում է առավելագույնը 15 000 000 (տասնհինգ միլիոն) ԱՄՆ դոլար, 5 000 000 (հինգ միլիոն) եվրո իսկ դրամային պարտատոմսերի դեպքում՝ առավելագույնը 7 000 000 000 (յոթ միլիարդ) ՀՀ դրամ:

Յուրաքանչյուր տրանշի տեղաբաշխվող (վաճառվող) պարտատոմսերի քանակը որոշվելու է Թողարկման ծավալին ու անվանական արժեքին համապատասխան:

Մեկ դոլարային պարտատոմսի անվանական արժեքը կազմում է 100 (մեկ հարյուր) ԱՄՆ դոլար, 100 (մեկ հարյուր) եվրո, իսկ մեկ դրամային պարտատոմսինը՝ 100,000 (մեկ հարյուր հազար) ՀՀ դրամ:

Պարտատոմսերի մարման օրը ենթակա է որոշման Թողարկողի խորհրդի կողմից:

Պարտատոմսերի դիմաց նախատեսվող արժեկտրոնային եկամուտների վճարման պարբերականությունը ենթակա է որոշման Թողարկողի խորհրդի կողմից:

Թողարկողի կողմից անվանական պարտատոմսերի թողարկման և դրան հետևող տեղաբաշխման նպատակը միջոցների ներգրավումն է, որոնք ուղղվելու են ՓՄՁ վարկավորմանը և գործող պարտավորությունների վերաֆինանսավորմանը:

7. Թողարկողի ամփոփ ֆինանսական տվյալները

(հազ. դրամ)

ԱՄՓՈՓ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՏՎՅԱԼՆԵՐ

Բանկերի, վարկային կազմակերպությունների և ներդրումային ընկերությունների համար

Ցուցանիշի անվանումը	2024 2-րդ եռամսյակ (աուդիտ չանցած)	2024 1-ին եռամսյակ (աուդիտ չանցած)	2023 (աուդիտ անցած)	2022 (աուդիտ անցած)	2021 (աուդիտ անցած)
Չուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո	1,623,352	709,695	4,376,055	5,906,736	4,800,155
Սեփական կապիտալի միջին մեծություն	60,705,576	54,304,054	51,104,759	35,456,212	19,914,126

Մեփական կապիտալի շահութաբերություն (ROE), %	7.69%	6.40%	8.56%	16.66%	24.10%
Չուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո	1,623,352	709,695	4,376,055	5,906,736	4,800,155
Ընհանուր ակտիվների միջին մեծություն	163,726,231	131,508,158	92,682,047	65,229,626	59,235,791
Ակտիվների շահութաբերություն (ROA), %	2.85%	2.64%	4.72%	9.06%	8.10%
Չուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո	1,623,352	709,695	4,376,055	5,906,736	4,800,155
Գործառնական եկամուտ	3,853,389	3,404,722	13,244,846	12,608,919	11,542,753
Չուտ շահույթի մարժա (NPM), %	42.13%	25.20%	33.04%	46.85%	41.59%
Գործառնական եկամուտ	3,853,389	3,404,722	13,244,846	12,608,919	11,542,753
Ընհանուր ակտիվների միջին մեծություն	163,726,231	131,508,158	92,682,047	65,229,626	59,235,791
Ակտիվների օգտագործման գործակից (AU), %	8.87%	10.49%	14.29%	19.33%	19.49%
Ընհանուր ակտիվների միջին մեծություն	163,726,231	131,508,158	92,682,047	65,229,626	59,235,791
Մեփական կապիտալի միջին մեծություն	60,705,576	54,304,054	51,104,759	35,456,212	19,914,126
Մեփական կապիտալի մուլտիպլիկատոր (EM)	2.70	2.42	1.81	1.84	2.97
Չուտ տոկոսային եկամուտ	3,636,596	3,205,773	12,426,977	11,036,924	10,331,948
Եկամտաբեր ակտիվների միջին մեծություն	136,781,131	111,914,582	78,241,761	59,254,216	55,282,568
Չուտ տոկոսային մարժա (NIM)	10.63%	11.43%	15.88%	18.63%	18.69%

Տոկոսային եկամուտ	5,554,138	4,441,346	14,885,241	13,458,719	13,270,027
Եկամտաբեր ակտիվների միջին մեծություն	136,781,131	111,914,582	78,241,761	59,254,216	55,282,568
Եկամտաբեր ակտիվների եկամտաբերություն	14.71%	14.40%	19.02%	22.71%	24.00%
Տոկոսային ծախսեր	1,917,542	1,303,578	2,458,263	2,421,795	2,938,079
Պարտավորություններ, որոնց գծով կատարվում են տոկոսային ծախսեր	111,219,090	72,049,972	36,450,797	14,920,128	36,691,696
Ծախսատարություն այն պարտավորությունների, որոնց գծով կատարվում են տոկոսային ծախսեր	5.79%	4.71%	6.74%	16.23%	8.01%
Չուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո	1,623,352	709,695	4,376,055	5,906,736	4,800,155
Բաժնետոմսերի միջին կշռված քիվր	1,400	1,400	1,400	1,400	1,400
Չուտ շահույթը մեկ բաժնետոմսի հաշվով (EPS)	4,638.15	2,027.70	3,762.19	4,219.10	3,428.68
Սպրեդ	8.92%	9.69%	12.28%	6.48%	16.00%

Ամփոփ Ֆինանսական գործակիցների հաշվարկման բանաձևերը ներկայացված են Հավելված 1-ում:

ԲԱԺԻՆ 2. ԹՈՂԱՐԿՎՈՂ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

8. Ռիսկային գործոններ

Արժեթղթերում՝ ներառյալ պարտատոմսերում, ներդրումները կապված են որոշակի հավանական ռիսկերի հետ, այդ իսկ պատճառով, ներդրում կատարելու վերաբերյալ որոշում ընդունելուց առաջ ներդրողները պետք է մանրակրկիտ

ուսումնասիրեն և վերլուծեն ներդրման հետ կապված և Ազդագրում բացահայտված հավանական ռիսկերը, ինչպես նաև ներկայացված այլ տեղեկատվությունը: Անհրաժեշտ է, այնուամենայնիվ, հաշվի առնել, որ Ազդագրում ներկայացված ռիսկերից բացի կարող է նաև առաջանալ այլ անկանխատեսելի բնույթ ունեցող որևէ ռիսկ, և ներդրողը պետք է ներդրման որոշումը կայացնելիս լիարժեք գիտակցի ներդրման էությունը և առաջնորդվի նաև իր սեփական փորձով, նպատակներով ու ակնկալիքներով:

Ներկայացված ռիսկերից յուրաքանչյուրը կարող է որոշակի բացասական ազդեցություն ունենալ ինչպես Ընկերության վիճակի, այնպես էլ շուկայում առկա իրավիճակի վրա՝ արդյունքում հանգեցնելով Թողարկողի կողմից ստանձնած պարտավորությունների չկատարմանը կամ շուկայում պարտատոմսերի իրացվելիության և, հետևաբար, գնի անկմանը:

Բանկի կողմից թողարկված պարտատոմսերը կերաշխավորվեն Ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամի կողմից:

Ավանդների հատուցման իրավահարաբերությունները կարգավորվում են մասնավորապես «Ֆիզիկական անձանց բանկային ավանդների հատուցումը երաշխավորելու մասին» ՀՀ օրենքով և հարկ ենք համարում նշել, որ բանկային ավանդների հատուցումը վերաբերվում է միայն ֆիզիկական անձանց: Նշված օրենքի 3-րդ, 5-ից մինչև 10-րդ հոդվածներով սահմանվում են երաշխավորված դրամական միջոցների չափը, կարգն ու պայմանները:

Երաշխավորված դրամական միջոցների չափը դրամային բանկային ավանդի դեպքում տասնվեց միլիոն հայկական դրամ է, իսկ արտարժութային բանկային ավանդի դեպքում՝ յոթ միլիոն հայկական դրամ: Եթե ավանդատուն բանկում ունի դրամային և արտարժութային բանկային ավանդներ, և դրամային բանկային ավանդի գումարը յոթ միլիոն հայկական դրամից ավելի է, ապա երաշխավորվում է միայն դրամային ավանդը՝ մինչև տասնվեց միլիոն հայկական դրամով, իսկ եթե ավանդատուն բանկում ունի դրամային և արտարժութային բանկային ավանդներ, և նրա դրամային բանկային ավանդի գումարը պակաս է յոթ միլիոն հայկական դրամից, ապա երաշխավորվում է դրամային բանկային ավանդն ամբողջությամբ և արտարժութային բանկային ավանդը՝ յոթ միլիոն դրամի և հատուցված դրամային

բանկային ավանդի տարբերության չափով: Ինչ վերաբերում է երաշխավորված ավանդների հաշվարկման կարգին և պայմաններին, ապա երաշխավորված ավանդի հատուցման ենթակա գումարը հաշվարկելիս առաջին հերթին հաշվարկվում են դրամային ավանդները, իսկ երկրորդ հերթին՝ արտարժույթային ավանդները: Եթե ավանդատուն անվճարունակ բանկում ունի առանձին բանկային ավանդ և միևնույն ժամանակ նույն բանկում ներդրված համատեղ բանկային ավանդի սեփականատեր է, ապա երաշխավորվում է նրա առանձին բանկային ավանդի և համատեղ բանկային ավանդում իր մասնաբաժնի հանրագումարը՝ նշված օրենքով սահմանված կարգով և չափով: Բանկային ավանդի հատուցումը կատարվում է միայն հայկական դրամով: Արտարժույթային բանկային ավանդի դրամական համարժեքությունը որոշվում է հատուցման դեպքը տեղի ունենալու օրվա դրությամբ Կենտրոնական բանկի հրապարակած՝ արժույթային շուկաներում ձևավորված միջին փոխարժեքով: Ավանդատուի՝ նույն բանկում ունեցած բոլոր դրամային ավանդները համարվում են մեկ ավանդ և ավանդատուի՝ նույն բանկում ունեցած բոլոր արտարժույթային ավանդները համարվում են մեկ ավանդ:

Թողարկողի կողմից առավել էական ռիսկեր են դիտարկվում.

Պարտատոմսերի իրացվելիության ռիսկը՝ պարտատոմսերի շուկայի ծավալի և ցածր զարգացվածության պայմաններում պարտատոմսի սեփականատիրոջ կողմից ցանկացած պահի պարտատոմսերը վաճառելու հետ կապված դժվարությունների առաջացումն է: Պարտատոմսերի իրացվելիության ռիսկը կարող է առաջանալ շուկայում ձևավորված իրավիճակի կտրուկ փոփոխության կամ Թողարկողի ֆինանսական վիճակի վատթարացման հետևանքով: Արդյունքում՝ պարտատոմսերը կարող են կորցնել իրենց գրավչությունը և ներդրողը ստիպված լինի իրացնել պարտատոմսերը ձեռք բերման գնից ավելի ցածր գնով:

Վարկային/դեֆոլտի ռիսկը՝ ֆինանսական վնաս կրելու ռիսկն է, երբ փոխառուն կամ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմն ի վիճակի չի լինում կատարել իր պայմանագրային պարտականությունները մյուս կողմի նկատմամբ: Ներդրողները ցանկացած թողարկողի կորպորատիվ պարտատոմսեր ձեռք բերելիս (ապահովված պարտատոմսերի դեպքում ավելի քիչ) իրենց վրա են վերցնում թողարկողի վարկային ռիսկը, որը կապված է ապագայում թողարկողի հնարավոր ֆինանսական վիճակի վատթարացման, արժեկտրոնային վճարումներ

իրականացնելու կամ պարտատոմսերը իրենց անվանական արժեքով մարման անհնարինության և հավանական սնանկացման հետ:

Արտարժույթային ռիսկը՝ արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխության արդյունքում վնաս կրելու հավանականությունն է, որը կարող է առաջանալ փոխարժեքի տատանումների հետևանքով, որոնք կարող են էապես ազդել ինչպես Ներդրողի, այնպես էլ արժեթղթերի շուկայի վրա:

Քանի որ Ընկերությունը նախատեսում է թողարկել ՀՀ դրամով և ԱՄՆ դոլարով արտահայտված պարտատոմսեր, հետևաբար ներդրումները և ներդրումների մարումներն իրականացվելու են ՀՀ դրամով և ԱՄՆ դոլարով: Ուստի, այս իմաստով արտարժույթային ռիսկն առկա է այն ներդրողների մոտ, ովքեր իրենց դրամական միջոցները նշված պարտատոմսերում ներդրումներ կատարելու նպատակով ստիպված կլինեն փոխարկել այլ արժույթներից ՀՀ դրամի կամ ԱՄՆ դոլարի: Արտարժույթի ռիսկը առաջանում է ազգային դրամի փոխարժեքի տատանումների պատճառով և կարող է բացասական ազդեցություն ունենալ ներդրողի պարտատոմսերից ստացված եկամուտների վրա, երբ ներդրողը պարտատոմսից ստացված եկամուտը գնահատում է ազգային արժույթով (օրինակ՝ ներդրում կատարելու համար ներդրողը ազգային արժույթը՝ ՀՀ դրամը փոխարկել է ԱՄՆ դոլարի և պարտատոմսի մարումից հետո ստացված ԱՄՆ դոլարը փոխարկել է ՀՀ դրամի): Մասնավորապես, ԱՄՆ դոլարի արժեզրկման դեպքում, պարտատոմսի մարումից ստացված գումարները(ներառյալ տոկոսները) փոխարկելու դեպքում, ՀՀ դրամով հաշվարկված եկամուտը կարող է նախատեսվածից ավելի քիչ լինել:

Տոկոսադրույքի ռիսկը՝ տոկոսադրույքի փոփոխության հետևանքով պարտատոմսերում ներդրողների կորուստներ կրելու վտանգն է, որը կարող է հետևանք լինել շուկայում գործող տոկոսադրույքների կտրուկ փոփոխության, այն կարող է ազդել ինչպես պարտատոմսի գնի, եկամտաբերության, այնպես էլ դրանց գրավչության և իրացվելիության վրա:

Պարտատոմսերի գները գտնվում են հակադարձ կախվածության մեջ տոկոսադրույքների մակարդակից, այսինքն՝ տոկոսադրույքների մակարդակի բարձրացումն այլ հավասար պայմաններում կարող է հանգեցնել պարտատոմսերի գնի անկմանը և հակառակը:

Օրենսդրական դաշտի փոփոխության ռիսկը՝ որի պատճառ կարող են հանդիսանալ օրենսդրության փոփոխությունները, որոնք կազդեն ինչպես

Ընկերության գործունեության, այնպես էլ շուկայում տիրող իրավիճակի վրա: Միաժամանակ հարկ է նշել, որ փոփոխությունները կարող են ազդել նաև պարտատոմսերի գրավչության և արդյունքում՝ իրացվելիության վրա:

9. Հիմնական տեղեկատվություն

Ընկերության արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման և դրան հետևող տեղաբաշխման հիմնական նպատակն է հանդիսանում շուկայից միջոցների ներգրավումը: Թողարկողի կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման արդյունքում ներգրավված դրամական միջոցներն ուղղվելու են վարկային պորտֆելի աճի ֆինանսավորմանը, մասնավորապես՝ կարճաժամկետ և միջնաժամկետ վարկերի տրամադրմանը և ներդրումների իրականացմանը, իսկ առանձին դեպքերում նաև գործող պարտավորությունների վերաֆինանսավորմանը:

10. Առաջարկվող (կարգավորվող շուկայում առևտրին թույլատրվող) արժեթղթերի հետ կապված տեղեկատվություն

10.1 Արժեթղթի տեսակը և դասը

Թողարկվող պարտատոմսերն անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսեր են, անբաժանելի են և փոխարկելի չեն: Թողարկվող պարտատոմսերը դեռևս չունեն տարբերակիչ ծածկագիր: Թողարկվող պարտատոմսերը ապահովված չեն:

10.2 Երկիրը

Պարտատոմսերը թողարկվելու են ՀՀ տարածքում՝ համաձայն ՀՀ օրենսդրության: Վեճերի և դատական գործընթացների առկայության դեպքերում վերջիններս կարգավորվելու են ՀՀ օրենսդրության համաձայն:

10.3 Արժեթղթերի ձևը

Թողարկված պարտատոմսերը ոչ փաստաթղթային են, իսկ պարտատոմսերի սեփականատերերի (անվանատերերի) ռեեստրը կվարի «Հայաստանի Կենտրոնական Դեպոզիտարիա» ԲԲԸ-ն (ՀՀ, ք.Երևան, Վ. Սարգսյան 26/1 հեռ.՝ +374 60 61 55 55, այսուհետ նաև՝ **Դեպոզիտարիա**) ըստ Դեպոզիտարիայի համապատասխան կանոնների և ընթացակարգերի:

10.4 Արժեթղթերի անվանական արժեքը և քանակը

Սույն ծրագրային ազդագրի շրջանակներում Բանկը նախատեսում է տեղաբաշխել 7,000,000,000 (յոթը միլիարդ) ՀՀ դրամ, 15,000,000 (տասնհինգ միլիոն) ԱՄՆ դոլար անվանական ծավալով պարտատոմսեր և 5 000 000 (հինգ միլիոն) եվրո անվանական ծավալով պարտատոմսեր:

Մեկ դրամային պարտատոմսինը՝ 100,000 ՀՀ դրամ, եվրոյով պարտատոմսինը՝ 100 եվրո, իսկ դոլարային պարտատոմսի անվանական արժեքը կազմում է 100 ԱՄՆ դոլար: Թողարկվող պարտատոմսերի ընդհանուր քանակը ՀՀ դրամով թողարկվող պարտատոմսերի դեպքում կազմում է 70,000 (յոթանասուն հազար) հատ, ԱՄՆ դոլարով թողարկվող պարտատոմսերի դեպքում 150,000 (մեկ հարյուր հիսուն հազար) հատ եվրոյով թողարկման դեպքում 50,000 (հիսուն հազար) հատ:

10.5 Թողարկման արժույթը

Թողարկման արժույթը դրամային պարտատոմսերի դեպքում ՀՀ դրամն է, եվրոյով պարտատոմսերի դեպքում՝ եվրոն, իսկ դոլարային պարտատոմսերի դեպքում՝ ԱՄՆ դոլարը:

10.6 Առաջարկվող արժեթղթերի դասակարգման մասին տեղեկատվությունը հետևյալն է.

Համաձայն «Բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների, ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների և ապահովագրական ընկերությունների սնանկության մասին» ՀՀ օրենքի Հոդված 31-ի՝ սնանկ ճանաչված բանկի լուծարման դեպքում Բանկի պարտավորությունները մարվում են լուծարային միջոցների հաշվին, հետևյալ հերթականությամբ՝

- առաջին՝ ադմինիստրացիայի, լուծարային կառավարչի կողմից սույն օրենքով սահմանված լիազորությունների իրականացման համար անհրաժեշտ և հիմնավորված ծախսերը, այդ թվում՝ աշխատավարձը՝ Կենտրոնական բանկի խորհրդի կողմից հաստատված նախահաշվի շրջանակներում.

- երկրորդ՝ այն պարտատերերի պահանջները, որոնք բանկին վարկ, փոխառություն են տրամադրել կամ բանկում ավանդ են ներդրել կամ բանկային հաշվին դրամական միջոցներ են մուտքագրել բանկում ադմինիստրացիա նշանակվելուց հետո, բացառությամբ պարտատիրոջ և Կենտրոնական բանկի միջև կնքված պայմանագրով սահմանված դեպքերի.
- երրորդ՝ Հայաստանի Հանրապետության և օտարերկրյա քաղաքացիների, ինչպես նաև քաղաքացիություն չունեցող անձանց Հայաստանի Հանրապետության դրամով բանկային ավանդները և բանկային հաշիվներին առկա մնացորդները՝ մինչև 16 միլիոն դրամի չափով, իսկ արտարժույթային ավանդների (հաշիվների) դեպքում՝ 7 միլիոն դրամին համարժեք չափով, ընդ որում՝ բանկի նկատմամբ ունեցած պահանջի գումարը 16 միլիոն դրամը (պահանջը արտարժույթով արտահայտված լինելու դեպքում՝ 7 միլիոն դրամին համարժեք չափը) գերազանցելու դեպքում, տվյալ անձի՝ մինչև 16 միլիոն դրամի չափով (պահանջը արտարժույթով արտահայտված լինելու դեպքում՝ 7 միլիոն դրամին համարժեք չափով) պահանջը բավարարվում է երրորդ հերթով, իսկ այդ գումարը գերազանցող պահանջը՝ չորրորդ հերթով:
- չորրորդ՝ բանկի այլ պարտավորությունները, բացառությամբ երկրորդ հերթում ընդգրկված բանկային ավանդների և բանկային հաշիվների մնացորդների.
- հինգերորդ՝ պետական բյուջեի և համայնքների բյուջեների նկատմամբ բանկի պարտավորությունները, Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված այլ պարտադիր վճարումները.
- վեցերորդ՝ ստորադաս փոխառություններից բխող պահանջները.
- յոթերորդ՝ բանկի մասնակիցների պահանջները:

Թողարկողի կողմից առաջարկվող պարտատոմսերի սեփականատերերի յուրաքանչյուր հերթի պահանջները բավարարվում են նախորդ հերթի պահանջները լրիվ բավարարվելուց հետո:

Ֆիզիկական անձանց բանկային ավանդների հատուցումը երաշխավորելու մասին ՀՀ օրենքի և նույն օրենքի հիման վրա ընդունված իրավական այլ ակտերի իմաստով բանկի թողարկած անվանական արժեթղթերով, տվյալ դեպքում՝ Պարտատոմսերով, ֆիզիկական անձանցից (այդ թվում՝ անհատ ձեռնարկատերերից), ներգրավված դրամական միջոցները համարվում են բանկային ավանդ, որոնց հատուցումը երաշխավորված է նույն օրենքով սահմանված կարգով և պայմաններով, հետևյալ չափերով՝

- եթե Ներդրողն անվճարունակ բանկում ունի միայն դրամային Պարտատոմսեր, ապա երաշխավորված դրամական միջոցների չափը տասնվեց միլիոն ՀՀ դրամ է.
- եթե Ներդրողն անվճարունակ բանկում ունի միայն արտարժույթային Պարտատոմսեր, ապա երաշխավորված դրամական միջոցների չափը յոթ միլիոն ՀՀ դրամ է.
- եթե Ներդրողն անվճարունակ բանկում ունի դրամային և արտարժույթային Պարտատոմսեր, և դրամային Պարտատոմսերի գումարը տասնվեց միլիոն ՀՀ դրամից ավելի է, ապա երաշխավորվում է միայն դրամային Պարտատոմսերի գումարը՝ մինչև տասնվեց միլիոն ՀՀ դրամով.
- եթե Ներդրողն անվճարունակ բանկում ունի դրամային և արտարժույթային Պարտատոմսեր, և նրա դրամային Պարտատոմսերի գումարը պակաս է յոթ միլիոն ՀՀ դրամից, ապա երաշխավորվում է դրամային Պարտատոմսերի գումարն ամբողջությամբ և արտարժույթային Պարտատոմսերի գումարը՝ յոթ միլիոն դրամի և հատուցված դրամային Պարտատոմսերի տարբերության չափով:

Ներդրողի՝ նույն բանկում ունեցած բոլոր դրամային ավանդները, ներառյալ՝ Պարտատոմսերում ներդրումները համարվում են մեկ ավանդ, բացառությամբ չերաշխավորված ավանդների և ավանդատուի՝ նույն բանկում ունեցած բոլոր արտարժույթային ավանդները համարվում են մեկ ավանդ, բացառությամբ չերաշխավորված ավանդների:

Երաշխավորված ավանդի հատուցման ենթակա գումարը հաշվարկելիս առաջին հերթին հաշվարկվում են դրամային ավանդները, իսկ երկրորդ հերթին՝ արտարժույթային ավանդները:

Երաշխավորված ավանդների հատուցման դեպք (այսուհետ՝ հատուցման դեպք) է համարվում «Բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների, ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների և ապահովագրական ընկերությունների սնանկության մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված կարգով բանկին անվճարունակ ճանաչելը և ՀՀ ԿԲ խորհրդի որոշմամբ բանկի կողմից օրենքով և պայմանագրերով սահմանված ժամկետներում ավանդները վերադարձնելն ի վիճակի չլինելու փաստը հաստատելը կամ «Բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների, ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների և ապահովագրական ընկերությունների սնանկության մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված կարգով բանկին սնանկ ճանաչելը (այսուհետ՝ բոլոր դեպքերի համար՝ անվճարունակ բանկ): Պարտատոմսերի վերադասակարգում կարող է տեղի ունենալ նոր արժեթղթերի թողարկման դեպքում, եթե դրանք համարվելու են վերադաս, այն էլ միայն այն մասով, որը չի վերաբերվում ավանդների երաշխավորման հիմնադրամին:

10.7 Արժեթղթերից բխող իրավունքները

Պարտատոմսերից բխող իրավունքներն են՝

1. Ստանալ պարտատոմսերով նախատեսված արժեկտրոնային եկամուտները և մարման գումարը՝ ըստ Ազդագրով սահմանված կարգի: Արժեկտրոնային եկամտի ստացման և շրջանառության ժամկետի վերջում պարտատոմսերի մարման գումարի ստացման իրավունքի իրականացման համար

ներդրողներից լրացուցիչ գործողությունների կատարում չի պահանջվում և արժեկտրոնային եկամուտը/պարտատոմսի մարման գումարը փոխանցվում է ներդրողի բանկային հաշվին Թողարկողի կողմից,

2. Թողարկողի կողմից պարտատոմսերի արժեկտրոնները և/կամ մարման գումարը սահմանված ժամկետից ուշացնելու դեպքում ձեռնարկել պարտատոմսերի սեփականության իրավունքից բխող իր պահանջների բավարարման ուղղությամբ օրենսդրությամբ թույլատրվող գործողություններ,
3. Գրավադրել պարտատոմսերը օրենսդրությամբ սահմանված կարգով,
4. Իր ցանկությամբ Բանկերի դեպքում օտարել պարտատոմսերը բացառապես Հայաստանի ֆոնդային բորսա ԲԲԸ-ում (այսուհետ նաև՝ **Բորսա**) (ֆոնդային բորսայում առևտրի թույլտվություն ստացած և/կամ ցուցակված լինելու դեպքում) «Արժեթղթերի շուկայի մասին» ՀՀ օրենքով (այսուհետ՝ **Օրենք**) սահմանված կարգով: Ընդ որում, ներդրողները պետք է հաշվի առնեն, որ Օրենքով արգելվում է կարգավորվող շուկայից (Բորսա) դուրս վաճառել կարգավորվող շուկայում առևտրին թույլատրված արժեթղթեր,
5. Օրենսդրությամբ նախատեսված այլ իրավունքներ:

10.8 Արժեկտրոնի տոկոսադրույքը և դրա վճարման պայմանները

Պարտատոմսերի դիմաց հաշվարկվելու և վճարվելու է արժեկտրոնային անվանական եկամուտ, որը ենթակա է որոշման Թողարկողի խորհրդի կողմից:

Պարտատոմսերի դիմաց նախատեսվող արժեկտրոնային անվանական եկամուտների վճարման պարբերականությունը ենթակա է որոշման Թողարկողի խորհրդի կողմից:

Պարտատոմսերի դիմաց նախատեսվող արժեկտրոնային եկամուտը ՀՀ դրամով թողարկվող պարտատոմսերի դեպքում հաշվարկվելու և ներդրողներին վճարվելու է ՀՀ դրամով, եվրոյով պարտատոմսերի դեպքում եվրոյով, իսկ ԱՄՆ դոլարով թողարկվող պարտատոմսերի դեպքում՝ ԱՄՆ դոլարով:

Արժեկտրոնների հաշվարկման օրերը ենթակա են որոշման Թողարկողի խորհրդի կողմից:

Արժեկտրոնները պարտատոմսերի սեփականատերերին և/կամ անվանատերերին վճարվելու են արժեկտրոնների հաշվարկման օրը: Եթե հաշվարկման օրը ոչ աշխատանքային է, ապա արժեկտրոնի վճարման օր է համարվում դրան հաջորդող առաջին աշխատանքային օրը:

Արժեկտրոնները (տոկոսագումարները) ստանալու իրավունք ունեն պարտատոմսերի արժեկտրոնների հաշվարկման օրվան նախորդող օրվա վերջի դրությամբ պարտատոմսերի սեփականատերերի/անվանատերերի ռեեստրում գրանցված անձինք (սեփականատերերը կամ անվանատերերը):

Պարտատոմսերի սեփականատերերի/անվանատերերի ռեեստրը փակվելու է պարտատոմսերի հերթական արժեկտրոնների հաշվարկման օրվան նախորդող օրվա ժամը 18:00-ին, այսինքն՝ նշված ժամից հետո ռեեստրում գրանցված սեփականատերերը/անվանատերերը չեն կարող ունենալ նախորդող արժեկտրոնային ժամանակաշրջանի համար (նախորդ եռամսյակ) վճարվող արժեկտրոնի ստացման իրավունք:

Թողարկողը արժեկտրոնների վճարման օրը պարտատոմսերի սեփականատերերի և/կամ անվանատերերի ռեեստրի հիման վրա պատրաստում է տեղեկանք պարտատոմսերի արժեկտրոնների գումարներ ստանալու իրավունք ունեցող անձանց (սեփականատերեր կամ անվանատերեր) վերաբերյալ՝ ներառյալ արժեկտրոնների գումարի փոխանցման համար անհրաժեշտ տվյալները:

Արժեկտրոնային վճարումների համար նախատեսվող գումարներն անվանատերերին և/կամ սեփականատերերին վճարվում են մինչև 0.1 ՀՀ դրամ և 0.01 ԱՄՆ դոլար ճշտությամբ (ընդ որում, կլորացումը իրականացվում է թվաբանական կլորացման կանոնների համաձայն՝ մինչև ամենամոտ ամբողջ տասնավոր (հարյուրավոր) թիվը): Թվաբանական կլորացման կանոնի ներքո հարկ է հասկանալ կլորացման այն մեթոդը, որի դեպքում միավորի ամբողջ թիվը չի փոխվում, եթե կլորացման ենթակա տասնորդական (հարյուրերորդական) միավորը հավասար է 0-ից 4-ի և փոխվում է՝ մեծանալով մեկ միավորով, եթե կլորացման ենթակա տասնորդական (հարյուրերորդական) միավորը հավասար է 5-ից 9-ի:

Արժեկտրոնի գումարները վճարվելու են անկանխիկ ձևով՝ պարտատոմսերի սեփականատերերի և/կամ անվանատերերի ռեեստրում նշված բանկային հաշիվներին փոխանցելու միջոցով: Դրամական միջոցների այն մասը, որը հնարավոր չի լինի փոխանցել արժեթղթերի սեփականատիրոջը և/կամ անվանատիրոջը Արժեթղթերի հաշվառման և հաշվարկային միասնական համակարգում պարտատոմսի սեփականատերերի ռեեստրի փակման օրվա դրությամբ ռեեստրում նշված բանկային հաշիվների բացակայության կամ դրանց ճշտման անհնարինության պատճառով՝ Հաշվի օպերատորի կողմից կվերադարձվի Թողարկողի համապատասխան բանկային հաշվին մեկ շաբաթվա ընթացքում: Այնուհետև Թողարկողը կգործադրի իրենից կախված բոլոր ողջամիտ ջանքերը ներդրողին հայտնաբերելու ու նրան վճարման ենթակա գումարը փոխանցելու ուղղությամբ: Ներդրողին հայտնաբերելու անհնարինության դեպքում Թողարկողը վճարման ենթակա գումարը վճարելու է նոտարի կամ դատարանի (<< օրենսդրությամբ սահմանված դեպքերում) դեպոզիտ համաձայն << օրենսդրության:

Տեղաբաշխման ավարտից հետո երկու աշխատանքային օրվա ընթացքում Բանկի ինտերնետային կայքում www.fastbank.am, կիրապարակվի նաև տեղաբաշխվող պարտատոմսերի դիմաց արժեկտրոնների վճարման, ինչպես նաև պարտատոմսերի մարման ժամանակացույցը հստակ ամսաթվերով:

Արժեկտրոնի գումարի հաշվարկման համար հիմք է ընդունվում հետևյալ բանաձևը՝

$$ԱԳ=(FV \times C) / k,$$

որտեղ՝

ԱԳ-ն արժեկտրոնի գումարն է,

FV-մեկ պարտատոմսի անվանական արժեքն է,

C-տարեկան արժեկտրոնային անվանական տոկոսադրույքն է՝ արտահայտված տոկոսներով,

k-ն մեկ տարում վճարվող արժեկտրոնների թիվն է (արժեկտրոնների եռամսյակային

վճարման դեպքում k=4)

Արժեկտրոնի կուտակումն իրականացվելու է հետևյալ բանաձևով՝

$$AI = FV \times C / k \times DCS / DCC$$

AI-կուտակված արժեկտրոնային եկամուտն է,

FV-մեկ պարտատոմսի անվանական արժեքն է,

C-տարեկան արժեկտրոնային անվանական տոկոսադրույքն է՝ արտահայտված տոկոսներով,

k – մեկ տարում վճարվող արժեկտրոնների թիվն է, հաճախականությունը,

(արժեկտրոնների եռամսյակային վճարման դեպքում k=4),

Օրերի հաշվարկման պայմանականությունը համարվում է Actual/Actual-ը, ընդ որում՝

DCS-գործարքի կատարման օրվան նախորդող արժեկտրոնի արժեկտրոնի կուտակման սկզբի ամսաթվի և գործարքի կատարման օրվա միջև եղած օրերի քանակն է համապատասխան պայմանականության դեպքում [D2M2Y2-D1M1Y1],

DCC- արժեկտրոնային փուլի օրերի քանակն է համապատասխան պայմանականության դեպքում [D3M3Y3-D1M1Y1],

D1M1Y1- գործարքի կատարման օրվա նախորդող արժեկտրոնի կուտակման սկզբի ամսաթիվն է,

D2M2Y2- գործարքի կատարման ամսաթիվն է,

D3M3Y3- գործարքի կատարման օրվա հաջորդող արժեկտրոնի անվանական արժեքի վճարման ամսաթիվն է:

10.9 Արժեթղթերի մարման (մասնակի մարումների) ժամկետը և արժեքը

Պարտատոմսերի տեղաբաշխումն սկսելու օրը ենթակա է որոշման Թողարկողի կողմից:

Պարտատոմսերի թողարկման և տեղաբաշխման օրը միննույն օրն է:

Մեկ դոլարային պարտատոմսի անվանական արժեքը կազմում է 100 (մեկ հարյուր) ԱՄՆ դոլար, մեկ եվրոյով պարտատոմսի անվանական արժեքը՝ 100 (մեկ հարյուր) եվրո, իսկ մեկ դրամային պարտատոմսինը՝ 100,000 (մեկ հարյուր հազար) ՀՀ դրամ: Պարտատոմսերի սեփականատերերի/անվանատերերի ռեեստրը փակվում է պարտատոմսերի մարման օրվա նախորդող օրը: Պարտատոմսերի մարման գումարն իրավունք ունեն ստանալ մինչև ռեեստրի փակման պահը պարտատոմսերի սեփականատերերի և/կամ անվանատերերի ռեեստրում գրանցված անձինք:

Պարտատոմսերի մարման գումարները պարտատոմսերի սեփականատերերին/անվանատերերին վճարվում են պարտատոմսերի մարման օրը, իսկ մարման օրվա ոչ աշխատանքային լինելու դեպքում մարման կատարման օր է հանդիսանում մարման օրվան հաջորդող առաջին աշխատանքային օրը: Պարտատոմսերի մարման գումարները վճարվում են անկանխիկ ձևով՝ պարտատոմսերի սեփականատերերի/անվանատերերի ռեեստրում նշված բանկային հաշիվներին փոխանցելու միջոցով:

Պարտատոմսերի սեփականատերերի և/կամ անվանատերերի ռեեստրում նշված բանկային հաշվեհամարների ճիշտ չլինելու դեպքում Բանկը հարցում է ուղարկում ՀՀ կենտրոնական դեպոզիտարիա բանկային հաշվեհամարը ճշտելու և համապատասխան փոխանցում իրականացնելու համար: Ռեեստրում ճիշտ հաշվեհամարի բացակայության դեպքում վճարումը իրականացվում է ներդրողին առձեռն՝ Բանկի գլխամասային գրասենյակում: Պարտատոմսերի մարման դիմաց վճարումները կատարվելու են տվյալ թողարկման արժույթով: Հաշվի առնելով պարտատոմսերի անվանական արժեքի արժույթը և պարտատոմսերի մարման հետ կապված հնարավոր միջբանկային փոխանցումների անհրաժեշտությունը, ներդրողները պետք է նկատի ունենան, որ մարման գումարների փոխանցման (միջբանկային փոխանցումներ) հետ կապված միջնորդավճարների ծախսերը պետք

է կատարվեն ներդրողի հաշվին, հետևաբար նման ներդրողները մարման գումարները կստանան պահումներով՝ համապատասխան Բանկում և այլ միջնորդ բանկերում (եթե այդպիսիք կլինեն) գործող սակագների: Թողարկողը վճարման/մարման հանձնարարագրի(րերի) իրականացման հետ միաժամանակ կտեղեկացնի Դեպոզիտարիային՝ ներկայացնելով համապատասխան հանձնարարական(ներ) պարտատոմսերի մարման վերաբերյալ: Պարտատոմսերի վաղաժամկետ մարում չի նախատեսվում:

10.10 Արժեթղթերի տարեկան եկամտաբերությունը

Արժեթղթերի եկամտաբերությունը ենթակա է որոշման Թողարկողի խորհրդի կողմից:

10.11 Նոր թողարկման մասին տեղեկատվություն

Պարտատոմսերի թողարկման վերաբերյալ որոշումն ընդունվել է Թողարկողի խորհրդի 19.07.2024 թվականի թիվ E 13-50 և 22.08.2024 թվականի թիվ E 85-626 որոշումներով: Որոշմամբ ամրագրվել է այն առավելագույն ծավալը, որի շրջանակներում Թողարկողի առանձին որոշմամբ (որոշումներով) կարող է իրականացնել պարտատոմսերի տեղաբաշխում (տեղաբաշխումներ): Պարտատոմսերի տեղաբաշխումներին վերաբերող վերջնական պայմանները հաստատված են համարվում համաձայն Թողարկողի խորհրդի որոշման (որոշումների):

10.12 Արժեթղթերի ազատ շրջանառելիության սահմանափակումների նկարագրությունը

Պարտատոմսերի ազատ շրջանառության հետ կապված, Թողարկողի կանոնադրությամբ կամ պարտատոմսերի թողարկման մասին Թողարկողի համապատասխան իրավասու մարմնի որոշմամբ պարտատոմսերի թողարկման, ինչպես նաև պարտատոմսերում ներդրումներ կատարողների նկատմամբ որևէ սահմանափակումներ չեն սահմանվում, բացի տեղաբաշխման ընթացքում մեկ ներդրողի նկատմամբ կիրառվող ձեռք բերվող պարտատոմսերի ծավալի սահմանափակումից, եթե նման որոշում կայացվի Թողարկողի խորհրդի կողմից, ինչպես նաև Արժեթղթերի շուկայի մասին օրենքի, Կանոնակարգ 14-ի և ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված այլ դեպքերի:

Թողարկողը պարտադիր դիմելու է Բորսա պարտատոմսերը Բորսայում առևտրի թույլտվություն ստանալու և/կամ ցուցակելու համար համար, և համաձայն գործող օրենսդրության պարտատոմսերի առևտրի թույլտվություն ստանալու և/կամ ցուցակելու դեպքում վերջիններիս շրջանառությունը կարող է իրականացվել միայն Բորսայում:

Ներդրողները կարող են իրենց ցանկությամբ օտարել պարտատոմսերը Բորսայում (առևտրի թույլտվություն ստանալու և/կամ լինելու ցուցակված դեպքում) Օրենքով սահմանված կարգով, ընդ որում ներդրողները պետք է հաշվի առնեն, որ ՀՀ օրենսդրությամբ չի թույլատրվում կարգավորվող շուկայից (Բորսա) դուրս վաճառել կարգավորվող շուկայում առևտրին թույլատրված կորպորատիվ արժեթղթեր, բացառություն են կազմում ՀՀ ԿԲ կողմից կնքվող գործարքները (ՀՀ ԿԲ և ֆինանսական. շուկայի մասնագիտացված ընկերությունների միջև հնարավոր գործարքներ, թողարկողի կողմից իր թողարկած արժեթղթերի հետզնման կամ ձեռքբերման գործարքներ):

10.13 Պարտատոմսերից ստացվող եկամուտների հարկման կարգը և նկարագիրը

Կարևոր ծանուցում: Չնայած այն հանգամանքին, որ Թողարկողը, իրականացնելով իր լավագույն ջանքերը և առկա գիտելիքները, սույն բաժնում ներկայացնում է արժեթղթերից ստացվող եկամուտների հարկման մոտեցումները ՀՀ-ում, այնուամենայնիվ Թողարկողը ցանկանում է հայտարարել, որ ներդրողներն այն չպետք է համարեն հարկային խորհրդատվություն և ներդրումներ անելիս հիմնվեն միայն այս բաժնում ներկայացված նյութի վրա: Թողարկողը չի երաշխավորում, որ ներդրողի կողմից Ազդագրի ստացման և ծանոթացման պահին հարկային

օրենսդրությունը կհամապատասխանի ներկայացվածին, կամ համարժեքորեն կիրառություն կունենա ՀՀ հարկային մարմինների կողմից և ցանկացած պարագայում խորհուրդ է տալիս օգտվել մասնագիտացված հարկային խորհրդատվության ծառայություններից: Թողարկողը ցանկանում է հայտարարել, որ սույնով զերծ է մնում ցանկացած ներդրողի հնարավոր պահանջներից կապված հարկային օրենսդրության և հարկման մեխանիզմների փոփոխության արդյունքում առաջացած լրացուցիչ ֆինանսական պահանջների նկատմամբ պատասխանատվությունից:

Ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց համար պարտատոմսերից ստացվող եկամուտների հարկումը կատարվում է ՀՀ Հարկային օրենսգրքի համաձայն:

Շահութահարկ վճարող են համարվում ՀՀ տարածքում գործող ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձինք: Հարկվող շահույթը հարկատուի՝ ՀՀ հարկային օրենսգրքով /ՀՀ հարկային օրենսգիրք, հոդված 104/ սահմանված համախառն եկամտի և սահմանված նվազեցումների /ՀՀ հարկային օրենսգիրք, հոդված 110/ դրական տարբերությունն է: Ներկայումս շահութահարկի դրույքը կազմում է հարկվող շահույթի 18%: Ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց շահութահարկի դրույքաչափը պարտատոմսերում ներդրումներից ստացված եկամտի (տոկոսներ, կապիտալի հավելած) համար կազմում է 10%: Բանկի պարտատոմսերում ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձ ներդրողների համար Բանկը հանդիսանում է հարկային գործակալ:

Եկամտային հարկ վճարող են համարվում ՀՀ ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձիք: Ռեզիդենտությունը սահմանվում է ՀՀ օրենսդրությամբ: Հարկվող եկամուտը հաշվարկվում է, որպես ֆիզիկական անձի՝ ՀՀ հարկային օրենսգրքով սահմանված համախառն եկամտի /ՀՀ հարկային օրենսգիրք, հոդված 141/ և սահմանված նվազեցումների /ՀՀ հարկային օրենսգիրք, հոդված 147/ դրական տարբերություն: Ֆիզիկական անձանց համար պարտատոմսերից ստացված միայն տոկոսային եկամուտն է ենթակա հարկման, իսկ հարկման դրույքաչափը ներկայումս սահմանված է 10%: Բանկի պարտատոմսերում ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձ ներդրողների համար Բանկը հանդիսանում է հարկային գործակալ:

Թողարկվող պարտատոմսերում ներդրում իրականացնելու ցանկություն հայտնող անձինք պետք է հաշվի առնեն նաև 24/01/2020թ. ՀՀ ԱԺ կողմից ընդունված օրենքը, համաձայնորի փոփոխություններ են մտցվել ՀՀ հարկային օրենսգրքում, մասնավորապես՝

ա) Լրամշակվել է ՀՀ հարկային օրենսգրքի 149-րդ հոդվածի 1-ին մասը, համաձայն որի հարկման բազան որոշելու նպատակով նվազեցվող եկամուտներ են համարվում նաև ՀՀ-ում գործող ֆոնդային բորսայում ցուցակված բաժնետոմսերից, պարտատոմսերից կամ ներդրումը վկայող այլ արժեթղթերից ստացվող եկամուտը, բացառությամբ բանկերի կողմից թողարկված այն պարտատոմսերի, որոնց տեղաբաշխման պահից մինչև մարումն ընկած ժամկետը փոքր է 2 տարուց:

բ) ա) կետով սահմանված արժեթղթեր ձեռք բերելու դեպքում ֆիզիկական անձանց՝

պարտատոմսերից ստացվող տոկոսային եկամուտը հարկման ենթակա չէ:

գ) Լրամշակվել է նաև ՀՀ հարկային օրենսգրքի 126-րդ հոդվածի 5-րդ մասը, համաձայն որի շահութահարկի վճարումից ազատվում են ոչ ռեզիդենտ շահութահարկ վճարողները՝

- ՀՀ-ում գործող ֆոնդային բորսայում ցուցակված բաժնետոմսերից ստացվող շահաբաժինների, ինչպես նաև տվյալ բաժնետոմսերի օտարումից, այլ արժեթղթերով փոխանակումից կամ նման այլ գործարքներից ստացվող եկամուտների մասով
- ՀՀ-ում գործող ֆոնդային բորսայում ցուցակված պարտատոմսերից տոկոսի կամ մարելիս զեղչի ձևով ստացվող եկամուտների, ինչպես նաև նշյալ պարտատոմսերի օտարումից, այլ արժեթղթերով փոխանակումից կամ նման այլ գործարքներից ստացվող եկամուտների մասով:

Վերը նշված փոփոխությունները վերաբերում են ՀՀ ֆոնդային բորսայի՝ բաժնետոմսերի և պարտատոմսերի հիմնական ու երկրորդային ցուցակներում ընդգրկված արժեթղթերին և ուժի մեջ են մտել 2020թ. մարտի 1-ից և տարածվում են այն արժեթղթերի (դրանց դասերի) վրա, որոնք ՀՀ-ում գործող ֆոնդային բորսայում (կարգավորվող շուկայում) ցուցակվել (առևտրին թույլատրվել) են ոչ ուշ քան 2024 թվականի դեկտեմբերի 31-ը:

11. Առաջարկի ժամկետները և պայմանները

Վերջնական պայմաններին վերաբերվող տեղեկությունները

1) Թողարկման վերջնական պայմանների հրապարակում

Բանկը ծրագրային ազդագրի լրացման գրանցումից հետո արժեթղթերի յուրաքանչյուր թողարկման համար կազմվող թողարկման վերջնական պայմանների հրապարակումը նախատեսում է կատարել Բանկի պաշտոնական ինտերնետային հասցեում՝ <https://www.fastbank.am/>:

Առաջարկից օգտվելու համար դիմելու գործընթացը

Պարտատոմսերի ձեռքբերման համար ներդրողները սահմանված կարգով պետք է լրացնեն և պատշաճ կերպով Բանկ ներկայացնեն պարտատոմսերի ձեռքբերման հայտ/երը, որով կհավաստեն պարտատոմսերի թողարկման պայմաններն ընդունելու իրենց պատրաստակամությունը, և որով այդ պայմանները կդառնան ներդրողների համար պարտադիր: Պարտատոմսերի ձեռքբերման հայտի լրացումից և պատշաճ կերպով Բանկ ներկայացումից հետո, սակայն ոչ ուշ քան նույն աշխատանքային օրվա ժամը 15:30-ը, պարտատոմս ձեռք բերել ցանկացող անձը պետք է տեղաբաշխման նպատակով Բանկում բացված համապատասխան տարանցիկ հաշվեհամարներին կատարի վճարում պարտատոմսերի ձեռքբերման հայտում նշված քանակի պարտատոմսեր ձեռք բերելու համար: Պարտատոմսերի ձեռքբերման հայտի ներկայացումից հետո՝ մինչև տվյալ օրվա ժամը 15:30-ն, համապատասխան վճարում չիրականացրած ներդրողների հայտերը համարվում են անվավեր:

Յուրաքանչյուր տրանշի պարտատոմսերի տվյալ օրվա գինը տեղաբաշխման ողջ ընթացքի համար Բանկը պարտավորվում է հրապարակել իր ինտերնետային կայքում՝ www.fastbank.am:

Տեղաբաշխման նպատակով Բանկում բացված համապատասխան տարանցիկ հաշվեհամարներին դրամական միջոցների ստացումից և պարտատոմսերի ձեռքբերման հայտը ստանալուց անմիջապես հետո Բանկը Դեպոզիտարիային ներկայացնում է պարտատոմսերի տեղաբաշխման հանձնարարական Թողարկողի տեղաբաշխման հաշվից համապատասխան քանակի պարտատոմսերի փոխանցման և ներդրողի կամ ներդրողի անվանատիրոջ արժեթղթերի հաշվին հաշվեգրման համար: Դեպոզիտարիայից

ներդրողի կամ ներդրողի անվանատիրոջ դեպո հաշվին պարտատոմսերի փոխանցման վերաբերյալ համապատասխան հաստատում ստանալուց անմիջապես հետո Բանկը տեղաբաշխման նպատակով բացված համապատասխան տարանցիկ հաշվեհամարներից իր օգտագործման համար մատչելի է դարձնում համապատասխան հայտում նշված դրամական միջոցները:

Պարտատոմսերի տեղաբաշխման նախատեսված վերջնաժամկետից հետո տեղաբաշխման նպատակով բացված համապատասխան տարանցիկ հաշվեհամարին ստացված գումարները ենթակա են ետ վերադարձման, իսկ դրանց համապատասխան հայտերը չեն կարող բավարարվել անկախ դրանց առաքման և/կամ Բանկի կողմից ստացման ժամկետից: Պարտատոմսերի ձեռքբերման հայտը կհամարվի պատշաճ կերպով առաքված Բանկին, եթե այն առաքվել է Բանկի հետ միայն ներքոնշյալ կապի միջոցներից որևէ մեկի միջոցով (կամ առձեռն՝ Բանկ այցելելով) և ստացվել է հասցեատիրոջ կողմից առաքման ստացման հաստատում: Լրացնելով համապատասխան հայտը:

Տեղաբաշխողի հետ կապի միջոցներն են՝

- Հասցե՝ ՀՀ, ք. Երևան 0047, Նորք-Մարաշ, Գ. Հովսեփյան 32/6
- Էլեկտրոնային փոստ՝ info@fcc.am
- այցելելով Բանկի որևէ մասնաճյուղ:

Ֆիզիկական անձ ներդրողների համար հայտի ձևը ներկայացված է Ծրագրային ազդագրի Հավելված 3-ում: Իրավաբանական անձ ներդրողների համար հայտի ձևը ներկայացված է Ծրագրային ազդագրի Հավելված 4-ում:

Հայտին կից ներկայացվում են.

- ֆիզիկական անձի դեպքում՝ անձը հաստատող փաստաթղթի (առկայության դեպքում սոցիալական քարտի կամ հանրային ծառայության համարանիշ պարունակող փաստաթղթի) պատճենները (կամ տեղեկանք հանրային ծառայությունների համարանիշ չստանալու վերաբերյալ)
- իրավաբանական անձի դեպքում՝ պետական գրանցման վկայականը (ՀՀ պետական ռեգիստրում գրանցված ռեզիդենտ իրավաբանական անձի, ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց ՀՀ-ում ստեղծված մասնաճյուղերի և ներկայացուցչությունների դեպքում նաև գործող ղեկավարի գրանցման ներդիրը) կամ միասնական պետական գրանցամատյանից տրված քաղվածքը, լիազորված անձի դեպքում նաև լիազորագիրը:

Առաջարկի ընդհանուր ծավալի նվազեցման հնարավորությունը

Տեղաբաշխման ընթացքում առաջարկի ընդհանուր ծավալի նվազեցման հնարավորություն չի նախատեսվում Թողարկողի խորհրդի կողմից:

Տեղաբաշխման ժամանակ հայտ-հանձնարարականի մասնակի բավարարման դեպքում, եթե առկա է լինում ներդրողին ետ վերադարձման գումար, ապա տեղաբաշխման ավարտից հետո 3 (երեք) աշխատանքային օրվա ընթացքում նշված գումարը Թողարկողի կողմից ենթակա է վերադարձման, ինչն իրականացվում է անկանխիկ եղանակով՝ համապատասխան ներդրողի բանկային հաշվին փոխանցմամբ:

Հայտը հետ կանչելու ժամանակաշրջանը

Հայտի ներկայացումից հետո սահմանված ժամկետում համապատասխան վճարում չիրականացրած ներդրողների հայտերը համարվում են անվավեր և չեն մասնակցում տեղաբաշխմանը: Բացի վերոնշյալ դեպքերից, ներդրողները պարտատոմսերի հայտերը պատշաճ կերպով առաքելուց, Բանկի կողմից հայտի ստացման հաստատումը/ծանուցումը ստանալուց և համապատասխան վճարումը կատարելուց հետո դրանք չեն կարող ետ կանչել:

Նվազագույն և առավելագույն գումարները, որոնք կարող են նշվել ձեռքբերման (բաժանորդագրության) հայտերում:

Թողարկման ընթացքում կարող են լինել Պարտատոմսերի ձեռքբերման քանակական և գումարային սահմանափակումներ, եթե նման որոշում կայացվի Թողարկողի խորհրդի կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 5 (հինգ) աշխատանքային օր առաջ:

Արժեթղթերի դիմաց վճարներ կատարելու մեթոդները

Թողարկողի կողմից թողարկվող պարտատոմսերի ձեռքբերման համար իրավաբանական և/կամ ֆիզիկական անձիք վճարումը կատարում են թողարկման նպատակով «Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ-ում բացված ՀՀ դրամային 2620018773781001 և ԱՄՆ դոլարային 2620018773781002 համապատասխան տարանցիկ հաշվեհամարներին: Համապատասխան հայտերը բավարարվելուց հետո ներդրողներն արժեթղթերի սեփականության վերաբերյալ քաղվածք կարող են ստանալ իրենց արժեթղթերի հաշիվը սպասարկող Պահառուից կամ Հաշվի

Օպերատորից՝ Թողարկողից իրենց հայտերի բավարարման մասին տեղեկացվելուց հետո:

«Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիա» ԲԲԸ-ը հաշվի օպերատորի կողմից մատուցվող ծառայությունների դիմաց վճարները գանձվում են համաձայն հաշվի օպերատորի կողմից հաստատված սակագների, որոնց հետ ներդրողը կարող է ծանոթանալ «Հայաստանի ֆոնդային բորսա» ԲԲԸ-ի պաշտոնական ինտերնետային կայքի միջոցով՝ www.amx.am:

Առաջարկի արդյունքների հրապարակման ձևը և ժամկետները

Տեղաբաշխման արդյունքները կհրապարակվեն ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով և ժամկետներում: Հրապարակային տեղաբաշխումն սկսելու պահից յուրաքանչյուր 30-րդ օրվա ավարտից հետո ոչ ուշ, քան 15-րդ օրը, ինչպես նաև տեղաբաշխման ավարտից հետո՝ 30 օրվա ընթացքում, Թողարկողը և/կամ Տեղաբաշխողը պարտավոր է ՀՀ ԿԲ ներկայացնել հաշվետվություն՝ տեղաբաշխման ընթացքի և արդյունքների մասին՝ ԿԲ նորմատիվ իրավական ակտերով սահմանված ձևով և կարգով:

Նախապատվության իրավունքի իրականացման կարգը

Ֆոնդային բորսայից դուրս տեղաբաշխման ժամանակ պարտատոմսերի տեղաբաշխումն իրականացվելու է ըստ պարտատոմսերի ձեռքբերման հայտ-հանձնարարականների և դրանց դիմաց կատարված վճարման ստացման հերթականության, այսինքն առաջնահերթություն ունի ներդրողը, ում հայտ-հանձնարարականի համաձայն վճարումը ավելի վաղ է ստացվել:

Թողարկվող պարտատոմսերը ձեռք բերելու նախապատվության իրավունք ունեցող անձինք չկան:

Առաջարկի գինը

Արժեթղթերի գինը

Պարտատոմսերի լրիվ գինը յուրաքանչյուր 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց, տեղաբաշխման առաջին օրվանից սկսած հաշվարկվում է հետևյալ կերպ՝

$$DP = \frac{C}{f} \sum_{t=1}^N \frac{1}{\left(1 + \frac{y}{100 * f}\right)^{i-1+\tau}} + \frac{100}{\left(1 + \frac{y}{100 * f}\right)^{N-1+\tau}}$$

որտեղ՝

$$\tau = \frac{DSN}{DCC}$$

DP - Պարտատոմսի գինն է,

DSN - գործարքի կատարման օրից (settlement/trade date) մինչև հաջորդ արժեկտրոնի վճարումը մնացած օրերի քանակ համապատասխան պայմանականության դեպքում,

DCC - գործարքին նախորդող արժեկտրոնի վճարման օրից մինչև գործարքին հաջորդող արժեկտրոնի վճարման օրերի քանակ համապատասխան պայմանականության դեպքում,

f- արժեկտրոնի վճարման հաճախականությունն է,

N - հաշվարկման պահին մնացած արժեկտրոնների վճարումների թիվը,

C - տարեկան արժեկտրոնը մեկ պարտատոմսի անվանական արժեքի դիմաց,

Y - մինչև մարում եկամտաբերություն:

Ներդրողները պարտավոր են Դեպոզիտարիայում կամ լիցենզավորված որևէ այլ հաշվի օպերատորի մոտ բացել արժեթղթերի հաշվառման անձնական արժեթղթերի հաշիվ և կրել վերջինիս հետ կապված ծախսերը:

Հետևյալ հղումով ներդրողը կարող է տեսնել այն պահառուների անվանումները և գտնվելու վայրերը, որտեղ կարելի է արժեթղթերի հաշիվ բացել՝ https://cda.am/am/depository_account_operators :

Տեղաբաշխումը

Երաշխավորված տեղաբաշխման պայմանագիրը

Մասնակի երաշխավորված տեղաբաշխում իրականացնելու կապակցությամբ Թողարկողը կնքել է «Պարտատոմսերի տեղաբաշխման

ծառայությունների մատուցման մասին» պայմանագիր «Դայմենշն» փակ բաժնետիրական ներդրումային ընկերության հետ (գրանցված ԿԲ-ի կողմից, գրանցման համար 14, լիցենզիա 0014, գրանցման հասցե՝ ՀՀ, գ. Երևան, Բաղրամյան 2, 27/1 ոչ բնակելի տարածք):

«Դայմենշն» ՓԲԸ-ն պարտավորվում է լավագույն ջանքերի գործադրմամբ, թողարկման ծավալի (տրանշի) 1–3%-ի չափով մասնակի երաշխավորված եղանակով տեղաբաշխել Թողարկողի կողմից թողարկվող անվանական արժեկտրոնային ոչ փաստաթղթային պարտատոմսերը:

Տեղաբաշխման պայմանները

Տեղաբաշխման վճարը կսահմանվի Թողարկողի և Տեղաբաշխողի միջև կնքվելիք՝ պարտատոմսերի առանձին սերիաների թողարկման վերջնական պայմանները հաստատող առանձին համաձայնագրով՝ որպես որոշակի տոկոս յուրաքանչյուր սերիայի տեղաբաշխված անվանական ծավալից:

Ֆոնդային բորսայից դուրս տեղաբաշխում իրականացնելու դեպքում պարտատոմսերի դիմաց անհրաժեշտ է վճարում կատարել թողարկման նպատակով «Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ-ի ցանկացած մասնաճյուղից «Դայմենշն» ՓԲԸ-ի բացված հաշվեհամարին:

Թողարկողի պարտատոմսերի նկատմամբ իրավունքների և պարտավորությունների հաշվառումն ու (կամ) գրանցումն (սեփականատերերի/անվանատերերի ռեեստրի վարում) իրականացվելու է Դեպոզիտարիայի միջոցով, որը հանդես է գալու որպես անվանական արժեթղթերի սեփականատերերի (անվանատերերի) ռեեստրավար՝ վերջինիս համակարգում գործող որևէ Հաշվի օպերատորի միջնորդությամբ:

Պարտատոմսերը կարող են հաշվառվել նաև ԿԲ կողմից լիցենզավորված որևէ պահառուի կողմից (այսուհետ նաև **Դեպոզիտարիայի ենթապահառու**)՝ այդ պահառուի մոտ պարտատոմսերի սեփականատիրոջ/անվանատիրոջ համար արժեթղթերի հաշիվ բացելու և վարելու միջոցով:

Դեպոզիտարիայի հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, ք. Երևան, Վ. Սարգսյան 26/1, Էրեբունի Պլազա բիզնես կենտրոն, 5-րդ հարկ (հեռ.՝ +374 60 615 555, +374 10 543 321):

Մինչև պարտատոմսերի ձեռքբերումը ներդրողները պարտավոր են Դեպոզիտարիայում կամ լիցենզավորված որևէ այլ ենթապահառուի մոտ բացել արժեթղթերի հաշիվ:

12. Թույլտվությունը և առևտրի կազմակերպումը

Սույն Ազդագիրը ՀՀ ԿԲ կողմից գրանցելուց և պարտատոմսերը տեղաբաշխելուց հետո Թողարկողը պարտադիր դիմելու է Բորսային տեղաբաշխված պարտատոմսերը կարգավորվող շուկայում առևտրի թույլտվություն ստանալու և/կամ ցուցակելու համար: Ընդ որում պարտատոմսերը կարգավորվող շուկայում առևտրի թույլտվություն ստանալու և/կամ ցուցակելու դիմումը կարող է չբավարարվել Բորսայի կողմից:

Պարտատոմսերի առևտրի թույլտվություն չստանալու դեպքում, տեղաբաշխումը կհամարվի չեղյալ և պարտատոմսերի ձեռքբերման հայտերի հիման վրա դրանց դիմաց կատարված վճարումները կվերադարձվեն 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում: Տեղաբաշխման արդյունքում առևտրի թույլտվություն ստանալու համար Բորսայի կողմից սահմանված նվազագույն անհրաժեշտ ծավալը չբավարարելու դեպքում՝ տեղաբաշխումը կհամարվի չեղյալ իր հետագա գործընթացներով: Պարտատոմսերի առևտրի թույլտվություն չստանալու դեպքում, մինչև փաստացի վճարման օրը կուտակված արժեկտրոնային եկամուտները ևս ենթակա են վերադարձման գնորդներին:

Այս պահին Թողարկողի կողմից սույն Ազդագրով գրանցվող պարտատոմսերը թույլատրված չեն հրապարակային առևտրի ոչ մի շուկայում:

Թողարկողը մասնագիտացված անձանց հետ դեռ չի կնքել երկրորդային շուկայում շուկա ստեղծողի (մարքեթ մեյքերի) ծառայություններից օգտվելու վերաբերյալ պայմանագիր:

Բորսայի կողմից տեղաբաշխված պարտատոմսերը առևտրի թույլտվություն ստանալու և/կամ ցուցակելու դեպքում Թողարկողը պարտավորվում է մասնագիտացված անձանց հետ կնքել երկրորդային շուկայում շուկա ստեղծողի պայմանագիր:

Թողարկողը պարտավորվում է մասնագիտացված անձանց հետ երկրորդային շուկայում շուկա ստեղծողի պայմանագրի կնքումից հետո ողջամիտ ժամկետում տեղեկացնել իր պարտատոմսերի սեփականատերերին և անվանատերերին նման պայմանագրի ուժի մեջ մտնելու վերաբերյալ:

13. Լրացուցիչ տեղեկատվություն

Բացի սույն Ազդագրում ներկայացված Թողարկողի պատմական ֆինանսական հաշվետվություններից (2021, 2022, 2023 թվականների համար), որոնք ենթարկվել են աուդիտի անկախ աուդիտորական ընկերությունների կողմից, սույն Ազդագրում ներկայացված այլ տեղեկատվություն չի ենթարկվել աուդիտի անկախ աուդիտորական ընկերությունների կողմից: Հաշվետվությունների և դրանց վերաբերյալ անկախ աուդիտորական կազմակերպությունների կողմից տրված եզրակացությունների պատճենները ներկայացված են հավելված 5-ում:

Թողարկողի վարկանիշը

Թողարկողի վարկանշող կազմակերպությունների կողմից չի վարկանշվել:

ԲԱԺԻՆ 3.ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐ ԹՈՂԱՐԿՈՂԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

14. Անկախ աուդիտորները

Բանկի 2021 թվականի անկախ աուդիտորական ստուգումն իրականացրել է «ԲԵՅ ՓԻ ԷՄ ԶԻ» ՓԲ ընկերությունը:

2022 և 2023 թվականների անկախ աուդիտորական ստուգումն իրականացվել է «ԷՐՆՍԹ ԸՆԴ ՅԱՆԳ» փակ բաժնետիրական ընկերության (ՓԲԸ) կողմից:

Աուդիտորական Ընկերության հասցեն է՝ (Հայաստան, 0001, Երևան, Հյուսիսային պող., 1 շենք, 8-րդ հարկ, գրասենյակ 27, հեռ.՝ +374 (10) 500790, ինտերնետային կայքի հասցեն է՝ http://www.ey.com/en_am):

Աուդիտորական Ընկերության տնօրենն է Էրիկ Հայրապետյան:

Աուդիտորական Ընկերության ընտրությունն իրականացվում է մրցույթի հայտարարման միջոցով, ինչի արդյունքում էլ նկատելի հանգամանք է վերջինիս փոփոխությունը:

Աուդիտի նպատակն է ձեռք բերել բավարար երաշխիքներ ֆինանսական հաշվետվությունների էական անճշտություններից զերծ լինելու և միջազգային ստանդարտներին համապատասխանելու մասին: Աուդիտորական Ընկերության եզրակացությունները ներկայացված են կից Հավելվածներում:

15. Ռիսկային գործոններ

Ցանկացած տնտեսավարող սուբյեկտի պարտատոմսերում ներդրումները կապված են որոշակի ռիսկերի հետ:

Ներդրողը պետք է ուշադիր դիտարկի ստորև շարադրված ռիսկերի ամփոփ նկարագրությունը և Ազդագրի մեջ տեղ գտած բոլոր այլ տեղեկությունները մինչև առաջարկվող պարտատոմսերի գնելու որոշումն ընդունելը: Ռիսկային գործոններից յուրաքանչյուրը կարող է նշանակալից կամ էական բացասական ազդեցություն ունենալ Ընկերության գործառնությունների, ֆինանսական իրավիճակի կամ արդյունքների վրա: Ելնելով նշվածից՝ Թողարկողը խուսափել է Ազդագրում ներկայացված ցուցանիշների, կանխատեսումների և տեղեկատվության մեկնաբանություններից, որպեսզի ներդրողն ինքնուրույն ուսումնասիրի դրանք՝ պարտատոմսեր գնելու կամ չգնելու որոշում կայացնելու համար: Մասնավորապես՝ կարելի է առանձնացնել հետևյալ հիմնական ռիսկերը.

Վարկային ռիսկ: Ընկերության գործունեությունը ենթարկվում է վարկային ռիսկի՝ կապված գործընկերոջ վարկունակության, վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարելու կամ մասնակի կատարելու հետ, որոնք Ընկերությանը կարող են կորուստներ պատճառել: Վարկային ռիսկի արդյունավետ կառավարման նպատակով Թողարկողը կարևորում է վարկավորման գործընթացում վարկավորման պատշաճ ստանդարտների պահպանումը, վարկունակության վերլուծությունը, վարկային պորտֆելի դիվերսիֆիկացիան, տարբեր տեսակի կենտրոնացումների գծով հսկողությունը:

Ընկերության հիմնական գործունեությունը վարկերի տրամադրումն է: Համապատասխանաբար, վարկային ռիսկը մեծագույն կարևորություն ունի Ընկերության ռիսկերի կառավարման մեջ: Զգալի ֆինանսական վնասներից խուսափելու համար Ընկերությունը կիրառում է տարբեր մեթոդներ վարկային ռիսկերը բացահայտելու, գնահատելու և արդյունավետորեն կառավարելու նպատակով: Ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է ներքին իրավական ակտերով կառավարման մարմինների, գործընթացում ներգրավված ստորաբաժանումների սահմանված լիազորությունների շրջանակներում:

Վարկավորման գործընթացն իրականացվում է համաձայն Բանկի Խորհրդի կողմից հաստատված վարկային քաղաքականության, որտեղ հստակ սահմանված են բոլոր առնչվող ընթացակարգերը և պահանջները: Համաձայն Ռիսկերի կառավարման քաղաքականության՝ Ընկերությունը բաշխում է վարկային ռիսկի մակարդակը՝ սահմանելով վարկային ռիսկի ներքին սահմանաչափեր (մեկ անձի գծով, առանձին պրոդուկտների և ճյուղերի մակարդակով):

Վարկային հայտերի անաչառ վերլուծության նպատակով բիզնես ստորաբաժանումներից զատ բանկում ստեղծված է Վարկային վերլուծությունների ծառայությունը, որը պատասխանատու է վարկային հայտերում ամփոփված տեղեկատվությունը որպես «երկրորդ աչք» վերլուծելու և վարկային ռիսկերը հնարավորինս նվազեցնելու համար: Վարկերի տրամադրման վերաբերյալ որոշումները կայացվում են վարկային կոմիտեի կողմից: Վարկային հայտերի գնահատումը և հաստատումը կատարվում է ելնելով վարկառուների արդյունավետության հիմնական ցուցանիշներից՝ վարկային պատմությունից, ֆինանսական վիճակից, կառավարման որակից, նպատակային օգտագործումից, գրավից և այլն:

Բանկում արդեն տրամադրված վարկերի վիճակի ընթացիկ հսկողությունն իրականացվում է Մոնիտորինգի ծառայության կողմից, իսկ պորտֆելային մակարդակով վարկային ռիսկի, դրա առանձին ուղղություններով կենտրոնացման հսկողությունն իրականացվում է Ֆինանսական ռիսկերի կառավարման ծառայության կողմից:

Վարկերի մեծ մասի դեպքում վարկային ռիսկի նվազեցման նպատակով Ընկերությունն ընդունում է երկրորդային ապահովման միջոց՝ գրավ կամ անձնական երաշխավորություն: Վարկային պորտֆելի գերակշիռ մասն ապահովված է գրավ հանդիսացող գույքով:

Ընկերությունը սկզբունքորեն կիրառում է ռիսկերի կառավարման միևնույն քաղաքականությունը հաշվեկշռային և հետհաշվեկշռային ակտիվների համար:

ՖՀՄՍ համաձայն հաշվարկված բանկի վարկային պորտֆելը 30.06.2024թ-ի դրությամբ կազմում է 126 մլրդ դրամ, որի կազմում 90+ օր ժամկետանցություն ունեցող (չաշխատող) վարկերի կշիռը կազմում է 1.32%: Կապիտալի համարժեքության նորմատիվային ցուցանիշների գծով բանկը գտնվում է նվազագույն սահմանաչափից էականորեն բարձր դիրքերում՝ 30.06.2024թ-ի դրությամբ Առաջին մակարդակի հիմնական կապիտալ/ՌԿԱ հարաբերակցությունը կազմում է 29.80%, Ընդհանուր կապիտալ/ՌԿԱ հարաբերակցությունը՝ 30.80%:

Շուկայական ռիսկ: Շուկայական ռիսկն առաջանում է շուկայում տոկոսադրույքների, գների, փոխարժեքների ոչ բարենպաստ փոփոխությունների արդյունքում: Շուկայական ռիսկն իրենից ներկայացնում է արտարժույթի, տոկոսադրույքի, գների փոփոխության հետ կապված ռիսկերի հանրագումար: Բանկն առանձնահատուկ ուշադրություն է դարձնում արտարժույթի և տոկոսադրույքի ռիսկերի կառավարմանը, որոնց անբարենպաստ փոփոխությունը կարող է բացասաբար անդրադառնալ բանկի կապիտալի և/կամ շահույթի վրա և իրական վտանգ հանդիսանալ բանկային գործունեության ընթացքում:

Իրացվելիության ռիսկ: Երբ Ընկերության ազատ դրամական միջոցները բավարար չեն ստանձնած պարտավորությունները սահմանված ժամկետներում կատարելու համար: Ռիսկի այս տեսակը կապված է ֆինանսական պարտավորությունները՝ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում, ժամանակին մարելու կարողության հետ: Իրացվելիության ռիսկն առաջանում է ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության անհամապատասխանության դեպքում: Իրացվելիության ռիսկը կարող է առաջանալ դրամական ներհոսքի կրճատման, ներգրավման աղբյուրների սահմանափակման, մակրոտնտեսական իրավիճակի փոփոխության, օրենսդրական փոփոխությունների, նորմատիվային դաշտի փոփոխությունների և այլ պատճառներով: Իրացվելիության ռիսկի հետևանքով դժվարություններ կարող են առաջանալ Ընկերության ակտիվներն արագ և շուկայական գնով իրացնելու ժամանակ, հետևաբար նաև խնդիրներ կարող են առաջանալ պայմանագրային պարտավորությունները ժամանակին և ամբողջությամբ կատարելու հետ կապված:

Բանկի իրացվելիության ռիսկը գտնվում է ընդունելի մակարդակում: Ստորև ներկայացվում են իրացվելիության հիմնական նորմատիվների մասով Բանկի ցուցանիշները 30.06.2024թ–ի դրությամբ

Բոլոր արժույթներով արտահայտված բարձր իրացվելի ակտիվների և բոլոր արժույթներով արտահայտված ընդհանուր ակտիվների գումարների միջև նվազագույն հարաբերակցություն	19.9%
Բոլոր արժույթներով արտահայտված բարձր իրացվելի ակտիվների և և բոլոր արժույթներով արտահայտված ցպահանջ պարտավորությունների միջև նվազագույն հարաբերակցություն	130.8%

Ստորև ներկայացվում է 30.06.2024թ–ի դրությամբ Բանկի ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետների՝ պայմանագրային չգեղջված պարտավորությունների հիման վրա: Պարտավորությունները, որոնք ենթակա են ցպահանջ մարման, դասակարգվում են այնպես, ինչպես եթե մարման պահանջը ներկայացված լիներ ամենավաղ հնարավոր ամսաթվով:

30.06.2024	Առևտրային ածանցյալ գործիքներ	Մինչև 3 ամիս	3-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ընդամենը
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	204	0	0	0	0	204
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	0	21,211,071	688,360	3,935,065	0	25,834,496
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	0	27,959,576	39,969,353	5,762,055	0	73,690,984
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	0	1,359,761	747,609	11,635,463	0	13,742,833
Այլ փոխառու միջոցներ	0	272,612	1,800,921	8,082,446	4,958,229	15,114,208
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	0	60,960	347,829	1,336,757	592,497	2,338,043
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	0	920,496	0	0	0	920,496
Ֆինանսական երաշխավորություն	0	2,245,878	0	0	0	2,245,878

ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳՐԻ ԼՐԱՑՈՒՄ
«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող
կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսեր

Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	չգեղջված	204	54,030,355	43,554,072	30,751,786	5,550,726	133,887,143
--	----------	-----	------------	------------	------------	-----------	-------------

Տոկոսադրույքի ռիսկ: Երբ շուկայում գործող տոկոսադրույքների փոփոխությունները կարող են բացասական ազդեցություն ունենալ Ընկերության ֆինանսական ցուցանիշների վրա, տոկոսային եկամուտների և ի վերջո նաև կապիտալի վրա:

Կապիտալի զգայունությունը 30.06.2024թ. դրությամբ առկա տոկոսադրույքների թույլատրելի փոփոխությունների հանդեպ հաշվարկվում է՝ վերագնահատելով իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվները՝ հիմնվելով այն ենթադրության վրա, որ առկա են եկամտաբերության կորի զուգահեռ տեղաշարժեր:

<u>Արժույթ</u>	Բազիսային կետերի ավելացում 30.06.2024թ.	Ջուտ տոկոսային	
		եկամտի զգայունություն 30.06.2024թ.	Կապիտալի զգայունություն 30.06.2024թ.
ՀՀ դրամ	4.17%	-	(1,812,133)

<u>Արժույթ</u>	Բազիսային կետերի նվազում 30.06.2024թ.	Ջուտ տոկոսային	
		եկամտի զգայունություն 30.06.2024թ.	Կապիտալի զգայունություն 30.06.2024թ.
ՀՀ դրամ	4.17%	-	2,601,697

Արտարժույթային ռիսկ: Արտարժույթային ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքով: Արտարժույթի ռիսկն առաջանում է, երբ արտարժույթով արտահայտված փաստացի կամ կանխատեսված ակտիվները գերազանցում են կամ պակաս են նույն արտարժույթով արտահայտված պարտավորություններից:

Ընկերությունը կիրառում է արտարժույթային ռիսկի կառավարման հետևյալ սկզբունքները.

- Ընկերությունը ձգտում է փակել արտարժույթային ռիսկերը և զերծ մնալ սպեկուլյատիվ գործառնություններից:
- Ընկերությունն արտարժույթային շուկաներում չի բացում սպեկուլյատիվ ռիսկեր: Ածանցյալ գործիքները կարող են օգտագործվել միայն հեջավորման նպատակով՝ փակելու ռիսկը:
- Ընկերությունը ձգտում է համապատասխանեցնել ակտիվների և պարտավորությունների արժույթներն ինչպես գումարներով, այնպես էլ ժամկետներով՝ պաշտպանված լինելու համար փոխարժեքային տատանումներից:
- Ընկերությունը վերահսկում է արտարժույթային ռիսկն օրական կտրվածքով:

Ընկերության Դիրեկտի ծառայությունը վերահսկում է արտարժույթի ռիսկը գործառնական մակարդակում՝ կառավարելով արժույթային բաց ռիսկն ԱՄՆ դոլարի արժեզրկման և այլ մակրոտնտեսական ցուցանիշների գնահատումների հիման վրա, ինչը Ընկերությանը հնարավորություն է տալիս նվազագույնի հասցնել վնասներն ազգային արժույթի նկատմամբ փոխարժեքի զգալի տատանումներից:

Ստորև ներկայացվում է արտարժույթային ռիսկերը 30.06.2024թ.-ի դրությամբ.

Արժույթ	Արտարժույթային ռիսկ
USD	1.5%
EUR	3.0%
RUB	2.1%
Այլ	1.0%

Ընդհանուր տնտեսության ռիսկեր, երբ ՀՀ մակրոտնտեսական իրավիճակի վատթարացումը կարող է բացասաբար ազդել Ընկերության գործունեության վրա: Բոլոր տեսակի իրադարձությունները, որոնք կհանգեցնեն Ընկերության վարկառուների կողմից պայմանագրային պարտավորությունների չկատարմանը, հաճախորդների կողմից Ընկերության հուսալիության հանդեպ կասկածանքի կամ բացասական վերաբերմունքի, կարող են էապես ազդել Ընկերության գործունեության վրա: Դա կարտահայտվի Ընկերության կողմից լրացուցիչ ծախսերի կատարմամբ և շահույթի պլանային ցուցանիշի մակարդակի ապահովման դժվարությամբ: Ընկերությունում ռիսկերի արդյունավետ կառավարման և նվազեցման նպատակով պարբերաբար իրականացվում է

տնտեսության վիճակի հնարավոր բացասական փոփոխությունների ազդեցության տարբեր սցենարային իրավիճակների վերլուծություններ: Նման վերլուծությունները և սցենարները քննարկվում են մշտապես Ֆինանսական ծառայության կողմից: Նման հաճախականությունը հնարավորություն է տալիս արագ արձագանքել շուկայում սպասվող կամ տեղի ունեցող փոփոխություններին և մշակել գործողությունների պլան փոփոխված իրավիճակին համապատասխան: Ֆինանսական ռիսկերի կառավարման ծառայության կողմից եռամսյակային պարբերականությամբ իրականացվում են նաև սթրես-թեստեր և սցենարային վերլուծություններ, որոնք հնարավորություն են տալիս բանկին մշակել համապատասխան պլաններ և պատրաստ լինել նաև բացասական զարգացումների պարագայում ապահովել բանկի գործունեության կայունությունը:

Մրցակցային ռիսկ: Տվյալ ռիսկն առաջանում է ՀՀ ֆինանսական, մասնավորապես բանկային ծառայությունների շուկայում անընդհատ սրվող մրցակցության պայմաններում, ինչն էլ իր ազդեցությունն է ունենում Ընկերության ֆինանսական ցուցանիշների վրա, որի պատճառով Թողարկողը չի կարող երաշխավորել պլանավորված շահույթի ստացումը: Բանկում Ռազմավարական պլանավորման և բյուջետավորման գործընթացի շրջանակներում վերլուծության է ենթարկվում նաև մրցակցային դաշտը համոզվելու համար, որ բանկն ունի բավարար գործիքներ մրցակցությանը դիմակայելու համար:

Թողարկողի ռիսկ: Գործընկերոջ ռիսկի համատարած օգտագործվող ենթակատեգորիա է հանդիսանում թողարկողի ռիսկը, որը սահմանվում է որպես արժեթուղթ թողարկողի դեֆոլտի կամ սնանկության հետևանքով հնարավոր կորստի հավանականություն: Ինչպես արդեն նշվել է, Բանկը կապիտալի համարժեքության տեսանկյունից գտնվում է միջինից էականորեն բարձր դիրքերում:

Ընդհանուր տնտեսության ռիսկեր, երբ ՀՀ մակրոտնտեսական իրավիճակի վատթարացումը կարող է բացասաբար ազդել Ընկերության գործունեության վրա: Բոլոր տեսակի իրադարձությունները, որոնք կհանգեցնեն Ընկերության վարկառուների կողմից պայմանագրային պարտավորությունների չկատարմանը, հաճախորդների կողմից Ընկերության հուսալիության հանդեպ կասկածանքի կամ բացասական վերաբերմունքի, կարող են էապես ազդել Ընկերության գործունեության վրա: Դա կարտահայտվի Ընկերության կողմից լրացուցիչ ծախսերի կատարմամբ և շահույթի պլանային ցուցանիշի մակարդակի

ապահովման դժվարությամբ: Ընկերությունում ռիսկերի արդյունավետ կառավարման և նվազեցման նպատակով պարբերաբար իրականացվում է տնտեսության վիճակի հնարավոր բացասական փոփոխությունների ազդեցության տարբեր սցենարային իրավիճակների վերլուծություններ: Նման վերլուծությունները և սցենարները քննարկվում են մշտապես Ֆինանսական ծառայության կողմից: Նման հաճախականությունը հնարավորություն է տալիս արագ արձագանքել շուկայում սպասվող կամ տեղի ունեցող փոփոխություններին և մշակել գործողությունների պլան փոփոխված իրավիճակին համապատասխան: Ֆինանսական ռիսկերի կառավարման ծառայության կողմից եռամսյակային պարբերականությամբ իրականացվում են նաև սթրես-թեստեր և սցենարային վերլուծություններ, որոնք հնարավորություն են տալիս բանկին մշակել համապատասխան պլաններ և պատրաստ լինել նաև բացասական զարգացումների պարագայում ապահովել բանկի գործունեության կայունությունը:

Օրենսդրական դաշտի փոփոխության ռիսկը, որի պատճառ կարող են հանդիսանալ օրենսդրության փոփոխությունները, որոնք կարող են ազդել ինչպես Ընկերության գործունեության, այնպես էլ շուկայում տիրող իրավիճակի վրա: Բանկային գործունեությունը պետական կառավարման մարմինների կողմից լիցենզավորման և կարգավորման ենթակա գործունեություն է: Բանկային գործունեության ոլորտում պետական կարգավորման նպատակը հանդիսանում է ավանդատուների, ներդրողների և հաճախորդների իրավունքների պաշտպանությունը, որն իրականացվում է տնտեսական նորմատիվների և ռիսկերի կառավարման համակարգերի նկատմամբ պահանջների սահմանմամբ: Դա նշանակում է, որ հնարավոր են պետական կարգավորման հետ կապված փոփոխություններ, որոնք կարող են էապես ազդել Ընկերության գործառնությունների վրա և անգամ բացասաբար ազդել ֆինանսական ցուցանիշների վրա: Ընկերությունը գործում է ՀՀ տնտեսության ամենավերահսկվող հատվածներից մեկում: Օրենսդրական պահանջներին բանկի գործունեության համապատասխանության հսկողությունն իրականացնելու համար Բանկում գործում է Համապատասխանության ծառայություն, որը շարունակական սկզբունքով հետևում է օրենսդրական դաշտում կատարվող և նախատեսվող բոլոր փոփոխություններին և ապահովում բանկում իրազեկվածությունը և հսկում դրանց համապատասխանությանն ուղղված միջոցառումների պլանավորման և իրականացման գործընթացները:

Գործընկերոջ ռիսկ: Գործընկերոջ ռիսկի սահմանաչափին իրենից ներկայացնում է մեկ գործընկերոջ գծով ռիսկի առավելագույն չափը, որը Ընկերությունը կարող է ունենալ:

Ընկերությունը ձգտում է նվազեցնել գործընկերոջ ռիսկը՝

- Սահմանափակելով գործընկերների ցանկը կառավարելի քանակով,
- Կիրառելով գործընկերների հաստատման հիմնավոր գործընթաց մինչև ցանկացած նոր գործընկերոջ հետ որևէ գործառնության կնքումը,
- Սահմանափակելով Ընկերության ռիսկը մեկ գործընկերոջ կամ գործընկերների խմբի նկատմամբ:

Գործառնական ռիսկ: Գործառնական ռիսկն այն հնարավոր կորուստների ռիսկն է, որը կառաջանա համակարգերի թերություններից, մարդկային սխալից, կեղծիքից կամ արտաքին միջավայրի իրադարձություններից: Երբ վերահսկողությանը չի հաջողվում կատարել իր գործառնությունները, գործառնական ռիսկերը կարող են վնասել Ընկերության հեղինակությանը, ունենալ իրավական հետևանքներ, կամ հանգեցնել ֆինանսական կորուստների: Ընկերությունը չի կարող ակնկալել, որ կբացառի բոլոր գործառնական ռիսկերը, սակայն միջոցներ է ձեռնարկում կառավարելու դրանք, ինչպես ներքին հսկողության մեխանիզմների, այնպես էլ հնարավոր ռիսկերի մոնիթորինգի և դրանց հակազդման միջոցով:

Ներքին հսկողությունը ներառում է պարտականությունների արդյունավետ տարանջատում, մուտքի, ծրագրային համակարգերի և տեղեկատվության հասանելիության, լիազորման և համադրման ընթացակարգեր, աշխատակազմի կրթության և գնահատման գործընթացներ:

Կազմակերպությունում գործառնական ռիսկերի կառավարումը կանոնակարգված է համապատասխան ներքին իրավական ակտերով: Կազմակերպությունում գործում է Գործառնական ռիսկերի կառավարման ծառայություն, որը մշակում և համապատասխան կառավարման մարմինների հաստատմանն է ներկայացնում Գործառնական ռիսկի կառավարման քաղաքականությունը և ընթացակարգերը, մշտապես հսկողություն է իրականացնում տվյալ ռիսկերի գծով և մշակում ներքին հսկողության համակարգի բարելավման միջոցառումներ:

Գիտակցելով վերը նշված ռիսկերը և դրանց կառավարման համար արդյունավետ ներքին հսկողության համակարգի անրաժեշտությունը՝ Ընկերությունում ընդունվել են Ռիսկերի կառավարման քաղաքականություն և ընթացակարգեր, ձևավորվել է Հսկողական բլոկ, որը ներառում է հիմնական

ռիսկատեսակների կառավարման հսկողական գործառույթների իրականացնող ստորաբաժանումներ:

Միևնույն ժամանակ, մշտապես գնահատելով գործունեության միջավայրի փոփոխությունները և դրանցով պայմանավորված մարտահրավերները, Ընկերությունը շարունակաբար ջանքեր է գործադրում ներքին հսկողության համակարգի բարելավման ուղղությամբ՝ նպատակ ունենալով զսպել հնարավոր ռիսկերը, ապահովել ծրագրավորված ակտիվապասիվային և եկամտային ցուցանիշների կատարումը:

Կադրերի հոսունության ռիսկ, որն իրենից ներկայացնում է մրցունակ կադրերի աշխատանքից ազատման դեպքում Ընկերության վնասներ կրելու հավանականությունը: Բարձրորակ մասնագետների առկայությունը Ընկերության աշխատակազմում շատ կարևոր է մրցունակ լինելու և պլանավորված աշխատանքների արդյունավետ իրականացման համար: Նման մասնագետների նկատմամբ մեծ պահանջարկի պատճառով առաջանում է նաև կադրերի հոսունության ռիսկ, որի ազդեցությունը չեզոքացնելու նպատակով Ընկերության ղեկավարությունը նպատակային և հետևողական միջոցառումներ է իրականացնում աշխատողների որակավորման բարձրացման, նյութական խրախուսման և սոցիալական ապահովման խնդիրների բարելավման ուղղությամբ: Ձևավորված պրակտիկայի համաձայն՝ տարին մեկ անգամ նախատեսվում է իրականացնել աշխատավարձերի վերանայում: Խորհրդի կողմից հաստատվել է Աշխատակիցների վարձատրության հաշվարկման և վճարման կարգը: Կազմակերպվում են անվճար անգլերենի դասընթացներ, ներքին վերապատրաստումներ, յուրաքանչյուր ստորաբաժանում ունի իր թրեյնինգների տարեկան ծրագիրը:

16. Տեղեկատվություն Թողարկողի մասին

Թողարկողի լրիվ ֆիրմային անվանումն է՝

*հայերեն՝ «Ֆասթ Բանկ» փակ բաժնետիրական ընկերություն,
ռուսերեն՝ «Фаст Банк» Закрытое Акционерное Общество,
անգլերեն՝ “Fast Bank” Closed Joint Stock Company*

Թողարկողի կրճար ֆիրմային անվանումն է՝

հայերեն՝ «Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ,

ռուսերեն՝ «Фаст Банк» ЗАО,
անգլերեն՝ “Fast Bank” CJSC,

Թողարկողի պեպական գրանցման վայրն է՝

Ընկերությունը գրանցված է ՀՀ Կենտրոնական բանկում,
գրանցման համարը՝ 88

Թողարկողի գտնվելու վայրն է՝

ՀՀ, ք.Երևան, Նորք-Մարաշ, Գ.Հովսեփյան փողոց 32/6

Ստեղծման փվյալներ՝

«Ֆասթ Կրեդիտ Կապիտալ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերությունը ստեղծվել է 2011թ. սեպտեմբերի 6-ին հիմնադիրների ժողովի որոշմամբ: ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի 2022թ. նոյեմբերի 9-ի որոշմամբ «Ֆասթ Կրեդիտ Կապիտալ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ն ստացել է բանկային գործունեության լիցենզիա և այսուհետ ներկայանալու է «Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ անվանմամբ: (Կենտրոնական բանկի կողմից գրանցման համար՝ 88):

30.06.2024թ.-ի դրությամբ Բանկն ունեցել է ավելի քան 195 հազար հաճախորդ, մոտ 126 մլրդ ՀՀ դրամի վարկային պորտֆել:

Ներկայումս Բանկն ունի 15 մասնաճյուղ Երևանում և 19 մասնաճյուղ՝ ՀՀ տարբեր մարզերում:

Կապի միջոցները՝

հեռ.՝ (+ 374 10) 510 000,
էլ. փոստ՝ info@fcc.am
ինտերնետային կայք՝ www.fastbank.am

Թողարկողի հիմնադրման երկիրը՝

Հայաստանի Հանրապետություն:

Թողարկողի մասնաճյուղերը

Մասնաճյուղերի հասցեներն են՝

Ներկայումս Բանկն ունի 15 մասնաճյուղ Երևանում և 19 մասնաճյուղ՝ ՀՀ տարբեր մարզերում:

«Հին Նորք»	Հասցե՝ 0047, ՀՀ, ք. Երևան, Նորք-Մարաշ, Գ. Հովսեփյան 32/6
«Շրջանային» մասնաճյուղ	Հասցե՝ 0009, ՀՀ, ք. Երևան, Աբովյան փողոց 37 շենք
«Տիգրան Մեծ» մասնաճյուղ	Հասցե՝ 0009, ՀՀ, ք. Երևան, Տիգրան Մեծ 29/33
«Մովսես Խորենացի» մասնաճյուղ	Հասցե՝ 0010, ՀՀ, ք. Երևան, Խորենացի 24
«Սեբաստիա» մասնաճյուղ	Հասցե՝ 0010, ՀՀ, ք. Երևան, Սեբաստիա 123/2
«Բաղրամյան» մասնաճյուղ	Հասցե՝ 0019, ՀՀ, ք. Երևան, Բաղրամյան ¼
«Շենգավիթ» մասնաճյուղ	Հասցե՝ 0046, ՀՀ, ք. Երևան, Բագրատունյանց 26 շենք, 62 և 61/1
«Ալեք Մանուկյան» մասնաճյուղ	Հասցե՝ 0070, ՀՀ, ք. Երևան, Ալեք Մանուկյան 7
«Էրեբունի» մասնաճյուղ	Հասցե՝ 0005, ՀՀ, ք. Երևան, Էրեբունի փողոց 14/1, 22/1
«Դավթաշեն» մասնաճյուղ	Հասցե՝ 0046, ՀՀ, ք. Երևան, Տ, Պետրոսյան 1/1
«Կոմիտաս» մասնաճյուղ	Հասցե՝ 0014, ՀՀ, ք. Երևան, Կոմիտասի պողոտա 58 շենք, 40 առևտրի սրահ
«Ավան» մասնաճյուղ	Հասցե՝ 0060, ՀՀ, ք. Երևան, Ավան, Խուդյակովի փողոց 69/1
«Հարավ-Արևմտյան» մասնաճյուղ	Հասցե՝ 0060, ՀՀ, ք. Երևան, Մալաթիա-Սեբաստիա, Անդրանիկի փողոց 113/6

«Զվարթնոց» մասնաճյուղ	Հասցե՝ ք.Երևան, Զվարթնոց միջազգային օդանավակայան,
«Թումանյան» մասնաճյուղ	Հասցե՝ 0002, ՀՀ, ք.Երևան, Թումանյան փողոց, 24 շենք, 48 տարածք
«Հին Նորք» մասնաճյուղ	Հասցե՝ ՀՀ, ք.Երևան, Նորք Մարաշ, Գ. Հովսեփյան 32/6
«Գյումրի» մասնաճյուղ	Հասցե՝ 3104, ՀՀ, ք. Գյումրի, Տիգրան Մեծ 29/33
«Էջմիածին» մասնաճյուղ	Հասցե՝ 1101, ՀՀ, ք. Էջմիածին, Մաշտոցի պող, 14/79
«Վանաձոր» մասնաճյուղ	Հասցե՝ 2001, ՀՀ, ք. Վանաձոր , Տիգրան Մեծ 41
«Գորիս» մասնաճյուղ	Հասցե՝ 3201, ՀՀ, ք. Գորիս, Անկախության 11/1
«Մասիս» մասնաճյուղ	Հասցե՝ 0801, ՀՀ, ք. Մասիս, Դպրոցականների 2/1
«Արտաշատ» մասնաճյուղ	Հասցե՝ 0701, ՀՀ, ք. Արտաշատ, Օգոստոսի 23 փողոց 109/4
«Արմավիր» մասնաճյուղ	Հասցե՝ 0909, ՀՀ, ք. Արմավիր, Երևանյան 25 շենք 1 տարածք
«Աբովյան» մասնաճյուղ	Հասցե՝ 2201, ՀՀ, ք. Աբովյան, Հանրապետության պող 1/72
«Հրազդան» մասնաճյուղ	Հասցե՝ 2302, ՀՀ, Կոտայքի մարզ,ք. Հազդան, Մարշալ Բաղրամյան թաղ., Զ, Անդրանիկի պող, թիվ 114 սպ կենտրոն
«Մարտունի» մասնաճյուղ	Հասցե՝ 1401, ՀՀ, Գեղարքունիքի մարզ, ք. Մարտունի, Գ, Նժդեհի 4/1
«Աշտարակ» մասնաճյուղ	Հասցե՝ 0204, ՀՀ, մարզ Արագածոտն

	համայնք Աշտարակ ք. Ա. Մանուկյան փողոց 21/7
«Իջևան» մասնաճյուղ	Հասցե՝ ՀՀ, մարզ Տավուշ, համայնք, Իջևան ք., Երևանյան փողոց 124 խանութ
«Վեդի» մասնաճյուղ	Հասցե՝ ՀՀ, մարզ Արարատ, Վեդի ք., Արարատյան փողոց 60/1 առևտրի սրահ խանութ
«Արթիկ» մասնաճյուղ	Հասցե՝ մարզ Շիրակ, ք. Արթիկ, Երկաթուղայինների փող., 2/2 առևտրի կենտրոն
«Կապան» մասնաճյուղ	Հասցե՝ մարզ Սյունիք, Կապան ք. Շահումյան փողոց 5ա/6, 10/2 գործարան
«Եղեգնաձոր» մասնաճյուղ	Հասցե՝ մարզ Վայոց ձոր, համայնք Եղեգնաձոր, ք.Նարեկացու փողոց 3/4
«Սևան» մասնաճյուղ	Հասցե՝ մարզ Գեղարքունիք, Սևան ք., Նաիրյան փողոց 168 շենք, 34-35 տարածք
«Գավառ» մասնաճյուղ	Հասցե՝ մարզ Գեղարքունիք, համայնք Գավառ ք.Բոշնաղյան փողոց 9/3
«Անի» մասնաճյուղ	Հասցե՝ մարզ Շիրակ, ք. Գյումրի, Պ. Սևակ 13 շենք թիվ 10/2 առևտրի սրահ և 9/1 տարածք

17. Ներդրումները

Պատմական ֆինանսական ժամանակաշրջանի ընթացքում և դրանից հետո մինչև Ազդագրի ներկայացման պահը Բանկի կողմից էական ներդրումներ չեն կատարվել:

Բանկի կառավարման մարմինները նախատեսում են 2 մլրդ դրամ ներդրում կատարել տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտում, մասնավորապես Բանկի ծրագրային և սերվերային տեխնոլոգիաների ապահովման համար:

18. Բիզնեսի նկարագիրը

Բանկի նպատակն է բանկային գործունեություն իրականացնելու ճանապարհով շահույթի ստացումը, որն իրականացնում է բանկային գործունեություն՝ ՀՀ ԿԲ-ի կողմից բանկային գործունեության լիցենզիա ստանալու օրվանից:

Բանկը, բանկային գործունեություն իրականացնելու լիցենզիայի հիման վրա՝ ռեզիդենտների և ոչ ռեզիդենտների հետ կարող է իրականացնել օրենքով և իրավական այլ ակտերով բանկերին թույլատրված բոլոր ֆինանսական գործառնությունները և կարող է կնքել քաղաքացիաիրավական ցանկացած գործարք, որն անհրաժեշտ կամ նպատակահարմար է բանկային և ֆինանսական գործառնություններ իրականացնելու համար:

Բանկի հիմնական գործունեությունն է ավանդների ներգրավումը, հաճախորդների հաշիվների սպասարկումը, վարկերի և երաշխավորությունների տրամադրումը, վճարահաշվարկային գործառնությունների, ինչպես նաև արժեթղթերով և արտարժույթով գործարքների իրականացումը:

Բանկի գործունեությունը կարգավորվում է ՀՀ կենտրոնական բանկի (ՀՀ ԿԲ) կողմից: Բանկն ունի բանկային գործունեություն իրականացնելու լիցենզիա և Հայաստանի Հանրապետության ավանդների հատուցումը երաշխավորող պետական համակարգի անդամ է: Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների մեծամասնությունը գտնվում է Հայաստանի Հանրապետությունում:

Բանկն աշխատում է շաբաթը 7 օր, օրը 24 ժամ աշխատանքային ռեժիմով, ինչը շատ հարմար է իր հաճախորդների համար: Որպես նորարարություն հարկ է նշել, որ Բանկն աշխատում է իր սեփական FC Bank ծրագրով:

Հարկ է նշել, որ ոչ լոմբարդային վարկերը չունեն որևէ թաքնված վճարներ, իսկ անշարժ և շարժական գույքի գնահատման ծախսերը կազմակերպությունը վերցնում է իր վրա:

Բանկի տեսլականը ներառում է լինել դինամիկ զարգացող ֆինանսական կառույց Հայաստանում և արագ ու որակյալ սպասարկման միջոցով հաճախորդներին մատուցել բազմաբնույթ ֆինանսական ծառայություններ:

Թե մինչ առևտրային բանկ դառնալը, թե բանկ դառնալուց հետո ընկերությունը օրեցօր բարելավում է իր սպասարկման որակը, ավելացնում ծառայությունները ինչպես նաև հաճախորդների սպասարկումն առավել հարմարավետ դարձնելու նպատակով ավելացնում մասնաճյուղերի թիվը՝ ոչ միայն Երևանում, այլև ՀՀ մարզերում:

Հիմնական գործունեությունը

Թողարկողի հիմնական գործունեության նկարագիրը

Բանկը, բանկային գործունեություն իրականացնելու լիցենզիայի հիման վրա՝ ռեզիդենտների և ոչ ռեզիդենտների հետ կարող է իրականացնել օրենքով և իրավական այլ ակտերով բանկերին թույլատրված բոլոր ֆինանսական գործառնությունները և կարող է կնքել քաղաքացիաիրավական ցանկացած գործարք, որն անհրաժեշտ կամ նպատակահարմար է բանկային և ֆինանսական գործառնություններ իրականացնելու համար:

Բանկը կարող է իրավաբանական անձանցից, իր մասնակիցներից, անհատ ձեռնարկատերերից, ՀՀ-ից և համայնքներից, այլ պետություններից, միջազգային կազմակերպություններից ներգրավել փոխառություններ և կնքել նմանատիպ գործարքներ: Ընկերության գործունեության հիմնական ուղղվածությունը վարկերի տրամադրումն է, որոնք էլ ձգտում է հասանելի դարձնել տնտեսության տարբեր հատվածների, ինչպես նաև հասարակության լայն շրջանակների համար: Բանկը, որպես հիմնական գործունեություն, ձեռնարկատիրական, գյուղատնտեսական և սպառողական վարկեր է տրամադրում ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց:

Բանկի համար առաջնային ոլորտներից է քարտային տեխնոլոգիաները և փոխանցումների ոլորտը, որով Բանկը ապահովում է հաճախորդներին միջազգային ստանդարտներին համապատասխան ծառայություններ: Բանկի ղեկավարության կողմից վերոնշյալ ոլորտը հանդիսանում է բանկի զարգացման առաջնահերթություններից մեկը:

Բանկն աշխատում է մասնաճյուղային ցանցի և մոբայլ բանկինգի միջոցով՝ մատուցելով ներքոհիշյալ ծառայությունները:

1. Ոսկու գրավադրմամբ վարկեր,
2. Սպառողական վարկեր,
3. Հիփոթեքային վարկեր (այդ թվում՝ ծրագրային),
4. Բիզնես վարկեր,
5. Գյուղատնտեսական վարկեր,
6. Վարկավորում պետական հատուկ ծրագրով,
7. Ավանդների ներգրավում
8. Տրանզակցիոն ծառայություններ
9. Երաշխիքներ,
10. Իրավաբանական անձանցից և անհատ ձեռնարկատերերից փոխառությունների ընդունում,
11. Պարտատոմսերի թողարկում,
12. Տարադրամի փոխանակում,

Հարկ է նշել, որ Բանկում ներդրված են մնացած վարկատեսակների վերլուծությունների, որոշումների կայացման և տրամադրման բոլոր անհրաժեշտ տեխնոլոգիաները (բացառությամբ սքրիինգային համակարգերի):

Թողարկողի նոր ծառայությունների մատուցում

Բանկն իրականացնում է բիզնեսի վարկավորում, բնակարանի ձեռքբերման, կառուցապատման և վերանորոգման հիփոթեքային վարկավորում, ավտովարկավորում, լոմբարդային վարկավորում, սպառողական, գյուղատնտեսության և այլ վարկավորում, ինչպես նաև լիզինգային և ֆակտորինգային գործառնություններ: Սպառողական վարկերի տրամադրման պլանավորման ժամանակ հաշվի է առնվել նաև ներկայումս ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից իրականացվող խստացման միջոցառումները և Բանկը դրսևորելու է իրեն որպես էթիկ վարկատու:

Բանկն ակտիվորեն քայլեր է ձեռնարկելու որպեսզի դառնա ՀՀ ֆինանսների նախարարության ՀՀ պետական ներքին պարտքի կառավարման գործակալ, ինչպես նաև դառնալու է ՀՀ ֆոնդային բորսայի անդամ՝ նպատակ հետապնդելով ակտիվ մասնակցություն ունենալ ՀՀ պետական պարտատոմսերի առաջնային տեղաբաշխումներին, ինչպես նաև երկրորդային շուկայի գործարքներին:

Բանկը միացած է ՀՀ կենտրոնական բանկի BankMail համակարգին, ինչպես նաև հանդիսանում է SWIFT միջազգային համակարգի անդամ: Կազմակերպությունն իր հաճախորդների վճարահաշվարկային և վճարային գործիքներով սպասարկումն իրականացնելու համար բանակցելու և բացելու է թղթակցային հաշիվներ, ինչպես տեղական, այնպես էլ միջազգային բանկերում:

Հիմնական շուկաները

Թողարկողի ծառայությունների մատուցման հիմնական շուկաների նկարագիրը

ՀՀ ֆինանսական շուկայում Բանկն առանձնանում է միկրոֆինանսական ծառայությունների լայն մատուցմամբ, նպատակ հետապնդելով՝ նպաստելու միկրո, մանր և միջին ձեռնարկատիրության զարգացմանը, հատկապես գյուղական վայրերում՝ վարկեր, փոխառություններ տրամադրելու և օրենսդրությամբ սահմանված այլ ծառայություններ մատուցելու միջոցով, ինչպես նաև սպառողական վարկավորման զարգացմանը: Բանկը փորձում է հասանելի դարձնել ֆինանսական ծառայությունները հասարակության տարբեր խավերին, և նույնիսկ նրանց, ովքեր մինչ օրս հնարավորություն չեն ունեցել ստանալ այդ ծառայություններն այլ բանկերից և վարկային կազմակերպություններից:

Թողարկողի մրցակցային դիրքի նկարագրությունը

Բանկն իրականացրել է SWOT, բանկային համակարգի վերլուծություններ և շուկայում գործող սուբյեկտների նկատմամբ մրցակցային դիրքի ուսումնասիրություն:

Մանրածախ վարկային պրոդուկտների շուկայում իրականացվել է հիմնական մրցակիցների նկատմամբ Բանկի հարաբերական առավելությունների և թերությունների ուսումնասիրում (գնային քաղաքականություն, համբավ, շուկայի մասնաբաժին, պրոդուկտների դիզայն և այլն), Բանկի ներկա և ապագա դիրքավորումը ըստ վարկային պրոդուկտների, որի հիմքում դրվել է պրոդուկտի երեք պարամետր՝ պայման/դիզայն, գին, ռիսկի ախորժակ:

Մանրածախ սեգմենտում Բանկի ներկայիս հիմնական ծառայությունը հանդիսանում է ոսկու գրավադրմամբ վարկավորումը: Այս ծառայության մասով շուկայում մրցակցում են բանկերը, վարկային կազմակերպությունները, ինչպես նաև

ինչ-որ առումով գրավատները: Հիմնական մրցակիցներ են հանդիսանում բանկերից՝ ՎՏԲ բանկը, Կոնվերսբանկը, Արդշինբանկը և Հայէկոնոմբանկը:

Ոսկու գրավադրմամբ վարկավորման ոլորտում Բանկն ունի բազմամյա հաջողված փորձ, հանդիսանում է շուկայի առաջատարներից մեկը և բոլոր նախադրյալները կան հետագայում ևս պահպանելու առաջատարի իր դիրքերը: Ինչպես նաև արդեն իսկ մշակվում են այս պրոդուկտում թվային լուծումներ և հեռահար սպասարկման հնարավորություն, ինչը մի քանի անգամ կկրճատի սպասարկման տևողությունը:

19. Թողարկողի կառուցվածքը

«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ-ն չի հանդիսանում ոչ մի ընկերության դուստր կամ կախյալ ընկերություն, ինչպես նաև չունի դուստր կամ կախյալ ընկերություն: Թողարկողը չի համարվում խմբի անդամ:

20. Հիմնական միջոցները

Բանկն իր բնականոն գործունեության ապահովման նպատակով ձեռք է բերել հիմնական միջոցներ, օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ (հիմքում շենքեր, շինություններ) և ոչ նյութական ակտիվներ, որոնց արժեքի համագումարը չի գերազանցում Բանկի ընդհանուր ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի 10%-ը: Բանկի հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքը կազմել է 4,004,966 հազ. ՀՀ դրամ, Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ (հիմքում շենքեր, շինություններ) արժեքը կազմել է 1,453,930 ՀՀ դրամ, իսկ ոչ նյութական ակտիվներինը 1,673,082 ՀՀ դրամ 30.06.2024թ.-ի դրությամբ:

Բանկի կողմից իր հիմնական միջոցների օգտագործումը սահմանափակող հանգամանքներ առկա չեն:

Ընկերության հիմնական միջոցներն ունեցել են հետևյալ կազմը և կառուցվածքը:

հազ. ՀՀ դրամ

30.06.2024	Շենքեր, շինություններ	Վարձակալած հիմնական միջոցների վրա կապիտալ ներդրումներ	Կապի և հաղորդակցման միջոցներ	Տնտեսական գույք և այլ հիմնական միջոցներ	Շարժական գույք	Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք	136,054	581,800	985,576	1,469,057	58,407	2,462,874	5,693,768
Կուտակված մաշվածություն	52,465	52,546	494,541	369,958	26,305	868,498	1,864,313
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	83,589	529,254	491,035	1,099,099	32,102	1,594,376	3,829,455

21. Զարգացման վերջին միտումները

«Կենտրոնական բանկի խորհրդի 2022թ. նոյեմբերի 9-ի որոշմամբ «Ֆասթ Կրեդիտ Կապիտալ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ն ստացել է բանկային գործունեության լիցենզիա և ներկայանում է «Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ անվանմամբ:

Ֆինանսական ոլորտում ունենալով ավելի քան 11 տարվա փորձ՝ բանկ դառնալու նպատակով, Բանկը վերջին տարիների ընթացքում ակտիվորեն իրականացրել է լայնածավալ տրանսֆորմացիոն միջոցառումներ՝ ֆինանսական, մարդկային ռեսուրսների ինտեգրման, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարման ուղղությամբ: Ներկայումս Բանկն ունի շուրջ 1,046 աշխատակից, 34 մասնաճյուղ «Կ» ողջ տարածքում և ավելի քան 195 հազար հաճախորդների կայուն բազա:

Բանկի շարունակական զարգացման նպատակով Բանկը նախատեսում է հաճախորդներին առաջարկել ծառայությունների մատուցման նոր ձևեր, նոր տեխնոլոգիական հարթակ, ինչպես նաև հետևողական լինել Բանկի անձնակազմի հետագա զարգացմանն ու վերապատրաստմանը, ինչը հնարավորություն կընձեռի ապահովել առավել հարմարավետ և բարձրակարգ սպասարկում:

Բանկը նախատեսում է կատարելագործել քարտային տեխնոլոգիաների և փոխանցումների ոլորտը, որը թույլ կտա Բանկին ապահովել հաճախորդներին միձագային ստանդարտներին համապատասխան ծառայություններ: Բանկի

զեկավարության կողմից վերոնշյալ ոլորտը հանդիսանում է բանկի զարգացման առաջնահերթություններից մեկը:

Բանկը նախատեսում է ընդլայնել մասնաճյուղերի քանակը, ինչպես նաև համալրել բանկոմատների և տերմինալների քանակը՝ ապահովելով ավելի լայն հասանելիություն:

Բանկի գործունեությունը մեծապես պայմանավորվում է արտաքին միջավայրում տեղի ունեցող իրադարձություններով: Բանկը սեփական և հաճախորդների կարիքները բավարարելու համար գործունեություն է ծավալում ինչպես ներքին, այնպես էլ արտաքին շուկաներում, ուստի Բանկի գործունեության վրա էական ազդեցությունն են թողնում ինչպես հայրենական, այնպես էլ միջազգային տնտեսությունում տեղի ունեցող իրադարձությունները:

Ազդագրի գրանցման ներկայացման օրվա դրությամբ Թողարկողի գործունեության համար անհրաժեշտ բոլոր արտոնագրերը և լիցենզիաներն ուժի մեջ են:

ՇԱՀՈՒՅԹԻ ԿԱՆԽԱՏԵՍՈՒՄԸ ԿԱՄ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄԸ

Ընկերության ակտիվների շահութաբերության (ROA) և կապիտալի շահութաբերության (ROE) ցուցանիշների կանխատեսումներն արտացոլված են ստորև բերվող աղյուսակում:

Ցուցանիշներ	2024	2025	2026
Ակտիվների շահութաբերություն (ROA)	5.76%	5.19%	5.20%
Կապիտալի շահութաբերություն (ROE)	13.7%	15.4%	15.5%

Բանկի համար սահմանվել են հետևյալ եկամուտների կենտրոնները.

1. Վարկային բլոկ,

2. Գանձապետական բլոկ,
3. Տրանզակցիոն բլոկ (քարտային տեխնոլոգիաներ և փոխանցումներ),
4. Ներդրումային բլոկ (նախատեսվում է ավելի ուշ):

Հաճախորդների հետ կոնտակտի ուղիները (այդ թվում՝ թվային) պարզապես նպաստելու են վերոնշյալ եկամուտների կենտրոնների պրոդուկտների վաճառքին, դիմումների ու հայտերի ընդունմանը և ձևակերպմանը: Ըստ կոնտակտի ուղիների վաճառքների և եկամուտների պլանավորում հնարավոր կլինի իրականացնել Ծրագրի իրականացման վերջում, Բանկի գործունեության առաջին տարվա համար՝ պրոդուկտների և կոնտակտի կենտրոնների վերջնական դիզայնն ունենալուց հետո: Այս փուլում ֆինանսական կանխատեսումները ընդհանուր են և պլանավորում ըստ հաճախորդի հետ կոնտակտի ուղիների նպատակահարմար է իրականացնել ավելի ուշ:

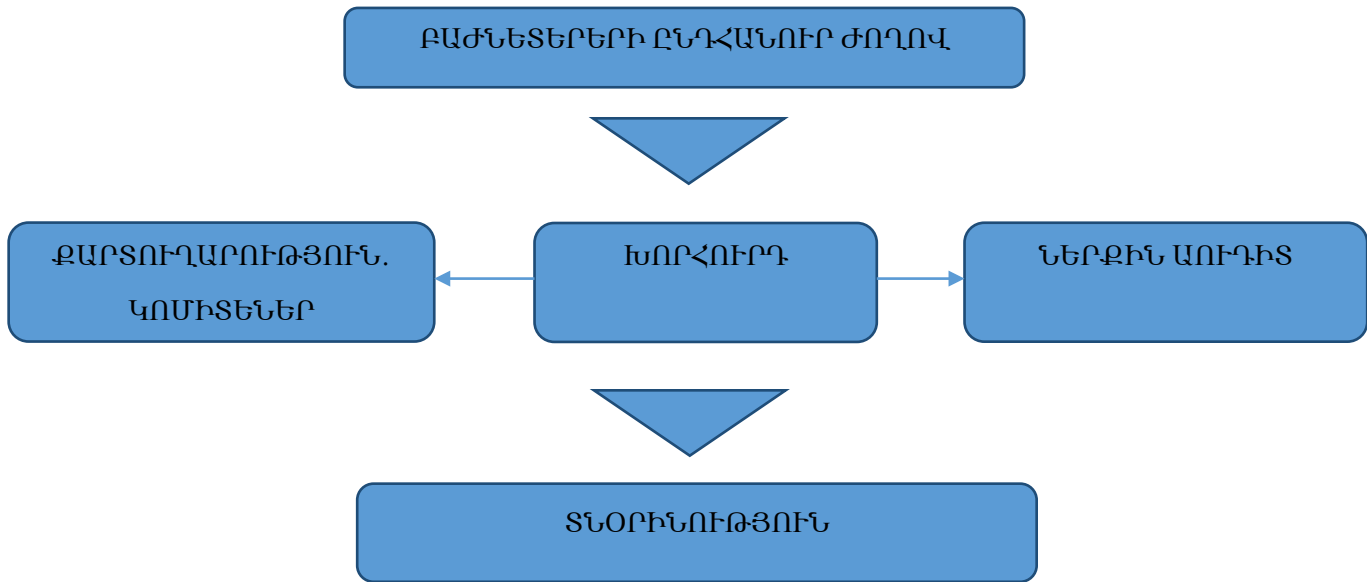
22. Թողարկողի կառավարման մարմինները

Թողարկողի կառավարման բարձրագույն մարմինը բաժնետերերի ընդհանուր ժողովն է, որն օժտված է ընկերության կառավարման և գործունեության ցանկացած հարցի վերջնական լուծման իրավասությամբ:

Ընկերության խորհուրդը իրականացնում է Ընկերության գործունեության ընդհանուր ղեկավարումը, բացառությամբ այն հարցերի, որոնք «Բաժնետիրական ընկերությունների մասին» ՀՀ օրենքով և Ընկերության կանոնադրությամբ վերապահված են Ընկերության բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի իրավասությանը:

Ընկերության կառավարման մարմինների իրավասություններն ու պարտականությունները սահմանվում են Ընկերության կանոնադրությամբ:

Թողարկողի կառավարման մարմինների սխեմատիկ կառուցվածքը հետևյալն է՝

Կառավարման մարմինների իրավասությունները

Ընդհանուր ժողովը

Ընդհանուր ժողովը Ընկերության կառավարման բարձրագույն մարմինն է: Տարեկան ժողովը գումարվում է ոչ ուշ, քան ֆինանսական տարվա ավարտից հետո՝ վեց ամսվա ընթացքում:

Տարեկան ժողովից բացի գումարվող ժողովները համարվում են արտահերթ: Արտահերթ ժողովները գումարվում են անհետաձգելի հարցերի քննարկման համար:

Ընդհանուր ժողովի նախապատրաստման և անցկացման կարգը, վարման կարգի մասին որոշումներ ընդունելու կարգը սահմանվում են Ընդհանուր ժողովի հաստատած ներքին փաստաթղթերով:

Ընդհանուր ժողովի բացառիկ իրավասություններն են՝

- ա) Ընկերության կանոնադրության հաստատումը, դրանում փոփոխությունների և լրացումների կատարումը, կանոնադրության հաստատումը նոր խմբագրությամբ,
- բ) Ընկերության վերակազմակերպումը,
- գ) Ընկերության լուծարումը,
- դ) ամփոփ, միջանկյալ և լուծարման հաշվեկշիռների հաստատումը, լուծարման հանձնաժողովի նշանակումը,
- ե) խորհրդի քանակական կազմի հաստատումը, դրա անդամների ընտրությունը և նրանց լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցումը,

- զ) հայտարարված բաժնետոմսերի ծավալի առավելագույն չափի սահմանումը,
- է) բաժնետոմսերի անվանական արժեքի մեծացման կամ լրացուցիչ բաժնետոմսերի տեղաբաշխման միջոցով կանոնադրական կապիտալի չափի ավելացումը,
- ը) բաժնետոմսերի անվանական արժեքի փոքրացման, բաժնետոմսերի ընդհանուր քանակի կրճատման նպատակով Ընկերության կողմից տեղաբաշխված բաժնետոմսերի ձեռքբերման, ինչպես նաև Ընկերության կողմից ձեռք բերված կամ հետ գնված բաժնետոմսերի մարման ճանապարհով կանոնադրական կապիտալի չափի նվազեցումը,
- թ) Ընկերության գործադիր մարմնի ձևավորումը, նրա լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցումը,
- ժ) Ընկերության վերստուգող հանձնաժողովի անդամների (վերստուգողի) ընտրությունը և նրանց (նրա) լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցումը,
- ժա) Ընկերության աուդիտն իրականացնող անձի հաստատումը,
- ժբ) Ընկերության տարեկան հաշվետվությունների, հաշվապահական հաշվեկշիռների, շահույթների և վնասների հաշվի, շահույթների և վնասների բաշխման հաստատումը, տարեկան շահութաբաժինների վճարման մասին որոշման ընդունումը և տարեկան շահութաբաժինների չափի հաստատումը,
- ժգ) Ընկերության բաժնետոմսերի կամ բաժնետոմսերի փոխարկվող Ընկերության այլ արժեթղթերի Ընկերության բաժնետերերի նախապատվության իրավունքը չկիրառելու մասին որոշման ընդունումը,
- ժդ) Ընդհանուր ժողովի վարման կարգը,
- ժե) հաշվիչ հանձնաժողովի ձևավորումը,
- ժզ) Ընկերության կողմից բաժնետերերին տեղեկությունների և նյութերի հաղորդման ձևի որոշումը,
- ժէ) բաժնետոմսերի համախմբումը (կոնսոլիդացիան), բաժանումը,
- ժը) գործարքների կնքման մասին որոշման ընդունումը՝ «Բաժնետիրական ընկերությունների մասին» ՀՀ օրենքի 64-րդ հոդվածով նախատեսված դեպքերում,
- ժթ) գործարքների կնքման մասին որոշման ընդունումը՝ «Բաժնետիրական ընկերությունների մասին» ՀՀ օրենքի 61-րդ հոդվածի 2-րդ կետով նախատեսված դեպքերում,
- ի) Ընկերության կողմից տեղաբաշխված բաժնետոմսերի ձեռքբերումը և հետգնումը՝ օրենքով նախատեսված դեպքերում,
- իա) Ընկերության ղեկավար պաշտոնատար անձանց (խորհրդի նախագահի, անդամների և Գործադիր տնօրենի) աշխատանքի վարձատրության պայմանների որոշումը,

իբ) դուստր կամ կախյալ ընկերությունների ստեղծումը,
իգ) դուստր և կախյալ ընկերություններին մասնակցությունը,
իդ) հոլդինգային ընկերությունների, առևտրային կազմակերպությունների այլ միությունների հիմնադրումը,

իե) հոլդինգային ընկերություններում, առևտրային կազմակերպությունների այլ միություններում մասնակցությունը,

իզ) օրենքով և կանոնադրությամբ նախատեսված այլ որոշումների ընդունումը:

Կանոնադրության վերոնշյալ կետում թվարկված հարցերով որոշումների ընդունումը վերապահվում է Ընդհանուր ժողովի բացառիկ իրավասությանը և չի կարող փոխանցվել Ընկերության Գործադիր տնօրենին, գլխավոր հաշվապահին կամ այլ անձի:

Ժողովի որոշմամբ այդ կետի «իգ» և «իե» ենթակետերով սահմանված հարցերով որոշումների ընդունումը կարող է փոխանցվել Ընկերության գործադիր մարմնին, իսկ «է», «թ», «ի» և «իբ-իե» ենթակետերով սահմանված հարցերով՝ խորհրդին:

Ընդհանուր ժողովն իրավասու է (քվորում ունի), եթե ժողովի մասնակիցների գրանցման ավարտի պահին գրանցվել են Ընկերության բաժնետերերը (նրանց ներկայացուցիչները), որոնք համատեղ տիրապետում են Ընկերության տեղաբաշխված քվեարկող բաժնետոմսերի 50 (հիսուն)-ից ավելի տոկոսին:

Ընդհանուր ժողովի որոշումներն ընդունվում են Ընկերության բաժնետերերի ընդհանուր ձայների թվի առնվազն 3/4 (երեք/չորրորդ) մեծամասնությամբ, եթե օրենքով ավելի մեծ չափ նախատեսված չէ: Ընդհանուր ժողովի որոշումներն ընդունվում են բաց քվեարկությամբ:

Ընդհանուր ժողովի նիստերն արձանագրվում են: Արձանագրությունը կազմվում է ժողովի ավարտից 5 (հինգ) օրվա ընթացքում՝ առնվազն երկու օրինակով, որոնք ստորագրում են ժողովի նախագահը և քարտուղարը: Ժողովի նախագահը պատասխանատվություն է կրում ժողովի արձանագրությունում առկա տեղեկությունների հավաստիության համար:

Խորհուրդը

Խորհուրդն իրականացնում է Ընկերության գործունեության ընդհանուր ղեկավարումը:

Ընկերության Խորհուրդը պետք է կազմված լինի առնվազն 5 և առավելագույնը 15 անդամից, որոնք ընտրվում են Ընդհանուր ժողովի կողմից սահմանված ժամկետով: Խորհրդի քանակական կազմը որոշվում է Ընդհանուր ժողովի կողմից:

Ընդհանուր ժողովին Ընկերության Խորհրդի անդամների թեկնածուների վերաբերյալ առաջարկություններ կարող են ներկայացնել Ընկերության մասնակիցները, ինչպես նաև Խորհուրդը:

Խորհրդի բացառիկ իրավասությանն են պատկանում՝

- ա) Ընկերության գործունեության հիմնական ուղղությունների որոշումը,
- բ) տարեկան և արտահերթ Ընդհանուր ժողովների գումարումը, բացառությամբ օրենքով նախատեսված դեպքերի,
- գ) Ընդհանուր ժողովների օրակարգի հաստատումը,
- դ) Ընդհանուր ժողովներին մասնակցելու իրավունք ունեցող բաժնետերերի ցուցակը կազմելու տարվա, ամսվա, ամսաթվի հաստատումը, ինչպես նաև բոլոր այն հարցերի լուծումը, որոնք կապված են ժողովների նախապատրաստման ու գումարման հետ և վերապահված են Խորհրդի իրավասությանը,
- ե) Կանոնադրության 7.1.5 կետի «բ», «ժգ», «ժզ», «ժէ-ի» ենթակետերով նախատեսված հարցերի ներկայացումը Ընդհանուր ժողովների քննարկմանը,
- զ) պարտատոմսերի և այլ արժեթղթերի տեղաբաշխումը,
- է) գույքի շուկայական արժեքի որոշումը՝ «Բաժնետիրական ընկերությունների մասին» ՀՀ օրենքի 59-րդ հոդվածով սահմանված կարգով,
- ը) «Բաժնետիրական ընկերությունների մասին» ՀՀ օրենքով նախատեսված դեպքերում Ընկերության տեղաբաշխված բաժնետոմսերի, պարտատոմսերի և այլ արժեթղթերի ձեռքբերումը,
- թ) Ընկերության Գործադիր տնօրենի տեղակալի և գլխավոր հաշվապահի վարձատրության և ծախսերի փոխհատուցումների վճարման կարգի ու պայմանների սահմանումը,
- ժ) Ընկերության վերստուգող հանձնաժողովի (վերստուգողի) վարձատրության և ծախսերի փոխհատուցումների վճարման կարգի և պայմանների վերաբերյալ Ընդհանուր ժողովի համար առաջարկությունների նախապատրաստումը,
- ժա) Ընկերության աուդիտն իրականացնող անձի վճարման չափի սահմանումը,
- ժբ) Ընկերության բաժնետոմսերի դիմաց վճարվող տարեկան շահութաբաժինների չափի և վճարման կարգի վերաբերյալ Ընդհանուր ժողովին առաջարկությունների նախապատրաստումը,
- ժգ) Ընկերության բաժնետոմսերով միջանկյալ (եռամսյակային կամ կիսամսյակային) շահութաբաժինների չափի և վճարման կարգի սահմանումը,
- ժդ) Ընկերության պահուստային և այլ հիմնադրամների օգտագործումը,

ժգ) Ընկերության կառավարման մարմինների գործունեությունը կանոնակարգող ներքին փաստաթղթերի հաստատումը,

ժե) Ընկերության մասնաճյուղերի և ներկայացուցչությունների, հիմնարկների ստեղծումը,

ժե) այլ կազմակերպություններին մասնակցելը, եթե այդ մասնակցությունն իրենից խոշոր գործարք չի ներկայացնում,

ժը) Ընկերության գույքի օտարման և ձեռքբերման հետ կապված խոշոր գործարքների կնքումը՝ «Բաժնետիրական ընկերությունների մասին» ՀՀ օրենքի VIII գլխում նախատեսված դեպքերում,

ժթ) «Բաժնետիրական ընկերությունների մասին» ՀՀ օրենքի IX գլխով նախատեսված գործարքների կնքումը,

ի) Ընկերության վարչակազմակերպական կառուցվածքի հաստատումը,

իա) ամենամյա ծախսերի նախահաշվի և դրա կատարողականի հաստատումը,

իբ) Ընկերության հաստիքացուցակի հաստատումը,

իգ) օրենքով և Կանոնադրությամբ նախատեսված այլ հարցերի լուծումը:

Կանոնադրության նախորդ կետում թվարկված հարցերով որոշումների ընդունումը վերապահվում է Խորհրդի բացառիկ իրավասությանը և չի կարող փոխանցվել Ընկերության Գործադիր տնօրենին, գլխավոր հաշվապահին կամ այլ անձի:

Խորհուրդն իրավասու է (քվորում ունի), եթե ներկա են խորհրդի անդամների առնվազն 2/3 (երկու/երրորդ)-ը:

Խորհրդի որոշումներն ընդունվում են մասնակիցների ընդհանուր ձայների թվի առնվազն 2/3 (երկու/երրորդ) մեծամասնությամբ, եթե տվյալ որոշման կայացման համար օրենքով ավելի մեծ չափ նախատեսված չէ:

Խորհրդի նիստերն արձանագրվում են: Արձանագրությունը կազմվում է նիստի ավարտից 10 (տասը) օրվա ընթացքում: Խորհրդի նիստի արձանագրությունն ստորագրում են նիստին մասնակցող բոլոր անդամները, որոնք և պատասխանատվություն են կրում արձանագրությունում առկա տեղեկությունների հավաստիության համար:

Խորհրդի նախագահին ընտրում են խորհրդի անդամները խորհրդի անդամների կազմից՝ իրենց ընդհանուր թվի ձայների մեծամասնությամբ: Խորհուրդը կարող է ցանկացած ժամանակ վերընտրել նախագահին կամ ընտրել նոր նախագահ խորհրդի անդամների ընդհանուր քանակի ձայների մեծամասնությամբ:

Խորհրդի նախագահը՝

ա) կազմակերպում է Խորհրդի աշխատանքները,

բ) գումարում է Խորհրդի նիստերը և նախագահում է դրանք,

- գ) կազմակերպում է նիստերի արձանագրության վարումը,
- դ) նախագահում է Ընդհանուր ժողովներում:

Խորհրդի նախագահի բացակայության դեպքում նրա պարտականությունները Խորհրդի որոշմամբ կատարում է Խորհրդի անդամներից մեկը:

Խորհրդի նախագահն ունի որոշիչ ձայնի իրավունք:

Խորհրդի նիստերը գումարում է Խորհրդի նախագահը իր նախաձեռնությամբ՝ Խորհրդի անդամի, Ընկերության վերստուգող հանձնաժողովի (վերստուգողի), Ընկերության աուդիտն իրականացնող անձի և Ընկերության գործադիր մարմնի պահանջով: Խորհրդի նիստերի գումարման և անցկացման կարգը սահմանվում է Ընդհանուր ժողովի հաստատած՝ Խորհրդի կանոնակարգով: Խորհուրդը կարող է ընդունել որոշումներ նաև հեռակա քվեարկությամբ (հարցման միջոցով):

Խորհրդի հետ կապված բոլոր այն հարցերը, այդ թվում Խորհրդի անդամների ընտրության, Խորհրդի նիստերի գումարման և անցկացման հետ կապված հարցերը, որոնք չեն նախատեսվել սույն կանոնադրությամբ, կարգավորվում են «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» և «Բաժնետիրական ընկերությունների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքների դրույթներով:

Գործադիր մարմին

Ընկերության ընթացիկ գործունեության ղեկավարումն իրականացնում է Ընկերության գործադիր մարմինը՝ Ընկերության Տնօրինությունը և Ընկերության Գործադիր տնօրենը: Գործադիր տնօրեն, նրա տեղակալ, Տնօրինության անդամ չի կարող լինել այն անձը, որը չի համապատասխանում Կենտրոնական բանկի որակավորման համապատասխանության չափանիշներին և (կամ) որին օրենքով արգելված է լինել Ընկերության ղեկավար: Տնօրինության կազմում պարտադիր ընդգրկվում են Գործադիր տնօրենը, նրա տեղակալները և գլխավոր հաշվապահը, ինչպես նաև կարող են ընդգրկվել տնօրենները:

Ընկերության Տնօրինությունը՝

ա) սահմանում է Ընկերության կողմից տրամադրվող վարկերի տոկոսադրույքները և մատուցվող ծառայությունների սակագները,

բ) հաստատում է Ընկերության աշխատատեղերը, աշխատանքի խթանման և խրախուսման պայմանները,

գ) քննարկում և որոշումներ է ընդունում վերստուգումների, ստուգումների, կառուցվածքային և առանձնացված ստորաբաժանումների ղեկավարների հաշվետվությունների վերաբերյալ,

դ) քննարկում և որոշումներ է ընդունում Ընկերության գույքի օտարման գործարքների վերաբերյալ,

ե) քննարկում և որոշումներ է ընդունում մասնաճյուղեր և ներկայացուցչություններ ստեղծելու, դրանց գործունեությունը դադարեցնելու նպատակահամարության մասին,

զ) իրականացնել ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված այլ գործառույթներ:

Ընկերության Տնօրինության նիստն իրավասու է (քվորում ունի), եթե նիստին անձնական մասնակցության կամ հեռակա քվեարկության ձևով (հարցման միջոցով) մասնակցում են Տնօրինության անդամների կեսից ավելին: Ընկերության Տնօրինության որոշումներն ընդունվում են նիստին ներկա Տնօրինության անդամների ձայների մեծամասնությամբ: Տնօրինության յուրաքանչյուր անդամ ունի մեկ ձայնի իրավունք: Քվեարկության ժամանակ Տնօրինության յուրաքանչյուր անդամ ունի ձայնի իրավունք: Ձայնի և քվեարկության իրավունքի փոխանցումն այլ անձի (այդ թվում՝ Տնօրինության այլ անդամի) չի թույլատրվում:

Գործադիր տնօրենն ունի որոշիչ ձայնի իրավունք:

Դեմ կամ ձեռնպահ քվեարկած անդամը պարտավոր է հիմնավորել իր կարծիքը:

Ընկերության Տնօրինության նիստերը գումարում է Գործադիր տնօրենը՝ առնվազն ամիսը մեկ անգամ, ինչպես նաև՝ ըստ անհրաժեշտության:

Տնօրինության նիստին խորհրդակցական ձայնի իրավունքով հրավիրվում է Ընկերության ներքին աուդիտի ղեկավարը:

Տնօրինության նիստերն արձանագրվում են: Նիստի արձանագրությունը կազմվում է նիստի ավարտից հետո՝ տասնօրյա ժամկետում:

Տնօրինության նիստերը կազմակերպում և վարում է Գործադիր տնօրենը, որը ստորագրում է նիստերի որոշումները:

Գործադիր տնօրենը՝

ա) տնօրինում է Ընկերության գույքը, այդ թվում՝ ֆինանսական միջոցները, գործարքներ է կնքում Ընկերության անունից,

բ) ներկայացնում է Ընկերությունը Հայաստանի Հանրապետությունում և արտասահմանում,

գ) գործում է առանց լիազորագրի,

դ) տալիս է լիազորագրեր,

ե) սահմանված կարգով կնքում է պայմանագրեր, այդ թվում՝ աշխատանքային,

զ) բանկերում բացում է Ընկերության հաշվարկային (այդ թվում՝ արտարժույթային) և այլ հաշիվներ,

է) Խորհրդի հաստատմանն է ներկայացնում Ընկերության աշխատանքային ներքին կանոնակարգը, առանձնացված ստորաբաժանումների կանոնակարգերը, Ընկերության վարչակազմակերպական կառուցվածքը, հաստիքացուցակը,

ը) իր իրավասության սահմաններում արձակում է հրամաններ, հրահանգներ, տալիս է կատարման համար պարտադիր ցուցումներ և վերահսկում դրանց կատարումը,

թ) սահմանված կարգով աշխատանքի է ընդունում և աշխատանքից ազատում Ընկերության աշխատակիցներին,

ժ) աշխատակիցների նկատմամբ կիրառում է խրախուսման և կարգապահական պատասխանատվության միջոցներ:

ժա) իրականացնում է Տնօրինության նախագահի գործառույթները՝

1) կազմակերպում է Տնօրինության աշխատանքները,

2) գումարում և նախագահում է Տնօրինության նիստերը,

3) կազմակերպում է Տնօրինության նիստերի արձանագրությունների վարումը,

4) ներկայացնում է Տնօրինությունը Խորհրդի նիստերին,

5) ստորագրում է Տնօրինության նիստերի որոշումները:

Գործադիր տնօրենի իրավասությանն են պատկանում Ընկերության ընթացիկ գործունեության կառավարման բոլոր հարցերը՝ բացառությամբ օրենքով և Կանոնադրությամբ Ընդհանուր ժողովի, Խորհրդի և Տնօրինության բացառիկ իրավասություն հանդիսացող հարցերի:

Գործադիր տնօրենը կազմակերպում է ժողովի, Տնօրինության և Խորհրդի որոշումների կատարումը:

Ընկերության գործադիր տնօրենի տեղակալների և գլխավոր հաշվապահի գործառույթները՝

Ընկերության Գործադիր տնօրենը կարող է ունենալ տեղակալներ:

Գործադիր տնօրենի տեղակալները նշանակվում են Ընդհանուր ժողովի կողմից՝ Ընկերության Գործադիր տնօրենի ներկայացմամբ:

Ընկերության Գործադիր տնօրենի տեղակալը (տեղակալները) պատասխանատվություն է (են) կրում գործունեության կոնկրետ ոլորտներում իրեն (իրենց) վերապահված պարտականությունների կատարման համար, ինչպես նաև իրականացնում է (են) Ընկերության տարածքային ստորաբաժանումների աշխատանքների կոորդինացումը:

Ընկերության գլխավոր հաշվապահին իրականացնում է «Հաշվապահական հաշվառման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով գլխավոր հաշվապահի համար սահմանված իրավունքները և պարտականությունները:

Ընկերության գլխավոր հաշվապահի գործառույթները սահմանվում են Ընկերության կանոնադրությամբ:

Ընկերության գլխավոր հաշվապահի իրավունքները և պարտականությունները չեն կարող փոխանցվել Ընդհանուր ժողովին, Խորհրդին, Գործադիր տնօրենին կամ այլ անձի:

Ընկերության գլխավոր հաշվապահը նշանակվում է Ընդհանուր ժողովի կողմից՝ Ընկերության Գործադիր տնօրենի ներկայացմամբ:

Ընկերության գլխավոր հաշվապահը պատասխանատվություն է կրում Ընկերության հաշվապահական հաշվառման վարման, ֆինանսական և վիճակագրական հաշվետվություններն օրենքներով և այլ իրավական ակտերով սահմանված պետական մարմիններին ժամանակին ներկայացնելու, դրանցում արժանահավատ տեղեկատվություն արտացոլելու, ինչպես նաև Ընկերության ժողովին, Խորհրդին, պարտատերերին և զանգվածային լրատվության միջոցներում Ընկերության մասին անկողմնակալ ֆինանսական տեղեկություններ արտացոլելու համար:

Գլխավոր հաշվապահի պահանջների կատարումը՝ կապված հաշվապահական հաշվառման համար անհրաժեշտ տվյալների և փաստաթղթերի ներկայացման հետ, պարտադիր է Ընկերության բոլոր աշխատողների համար:

Առանձին տնտեսական գործառնությունների իրականացման հետ կապված՝ Ընկերության Գործադիր տնօրենի և գլխավոր հաշվապահի միջև տարաձայնությունների դեպքում գլխավոր հաշվապահը կատարման է ընդունում փաստաթղթերը՝ Գործադիր տնօրենի կարգադրությամբ (հանձնարարությամբ), և նման գործառնությունների իրականացման հետևանքների պատասխանատվությունը կրում է Գործադիր տնօրենը:

Ընկերության գլխավոր հաշվապահը պետք է ունենա այդ պաշտոնում աշխատելու համար Կենտրոնական բանկի կողմից տրված որակավորման վկայական:

23. Թողարկողի կառավարման մարմինների անդամները և գործունեությունը

Խորհրդի նախագահ՝ Վահե Բաղալյան

Բնակության վայրը	ք. Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն
Իրավասությունները Իրավասությունները և Պարտականությունները	<ul style="list-style-type: none"> Կազմակերպում է Խորհրդի աշխատանքները, գումարում է Խորհրդի նիստերն ու նախագահում է դրանք, կազմակերպում է նիստերի արձանագրության

վարումը, նախագահում է ժողովներում:

Ընկերությունից դուրս կառավարման մարմնի անդամի ծավալած գործունեությունը

Ընկերության անվանումը	Գտնվելու վայրը	Գործունեության բնույթը
«Կովկաս Ագրո» ՍՊԸ	ՀՀ, Աշտարակի խճուղի 20, Աշտարակ 0204, Արագածոտն	100% մասնակից
«Բադայան Եղբայրներ» ՍՊԸ	Աբովյան 37, Երևան, 0009, Հայաստան	50% մասնակից
«Ֆասթ Շիֆթ» ՍՊԸ	Երևան, Գ. Հովսեփյան 20	50% մասնակից
Fasttoken Limited	“Luxe Pavilion, 2nd level, Diamonds International Building, Portomaso STJ 4010, Malta”	50% բաժնետեր
FC Capital (Malta) Limited	Apt 31, Block B, Depiro Point, Silema SLM 2033, Malta	50% բաժնետեր
FC Network Limited	PO Box 227, Clinch’s House, lord street, Douglas, Isle of Man, IM99 1RZ	50% բաժնետեր
Radon B.V	29, Emancipatie Boulevard, Curacao	50% մասնակից
S.C. Holding Limited	Clinch’s House, Lord Street, Douglas, Isle of Man IM99 1RZ	50% բաժնետեր
SC IP Limited	17 Bond Street St. Helier, Jersey JE2 3NP Channel Islands	50% բաժնետեր
Vbet LLC	04086, М. Київ, Вулиця Олени Телиги, Будинок 41	50% բաժնետեր
«Գետառ Բիզնես Կենտրոն» ՍՊԸ	Գետառի փ./ 4/17 Երևան, Հայաստան	50% մասնակից
Կիբերսպորտի Համահայկական Ֆեդերացիա ՀԿ	Գ. Հովսեփյան փողոց 20, Նորք Մարաշ, Երևան, 0047, Հայաստան	50% համահիմնադիր

«Հին Նորք Բիզնես Կենտրոն» ՓԲԸ	Գ. Հովսեփյան փողոց 20, Նորք Մարաշ, Երևան, 0047, Հայաստան	50% բաժնետեր
«Հին Նորք» ՓԲԸ	Գ. Հովսեփյան փողոց 20, Նորք Մարաշ, Երևան, 0047, Հայաստան	50% բաժնետեր
Վահագն Բաղայան Բարեգործական Հիմնադրամ ՀԿ	Գ. Հովսեփյան փողոց 20, Նորք Մարաշ, Երևան, 0047, Հայաստան	50% համահիմնադիր
Վիվառո Գրուպ ՍՊԸ	Հյուսիսային/ 102./ 62 բն. Կենտրոն 0010 Երևան, Հայաստան	50% մասնակից
Վիվառո Մեդիա ՍՊԸ	Երևան, Գ. Հովսեփյան 20	50% մասնակից

Ընկերության և Ընկերության կառավարման մարմինների անդամների միջև շահերի բախում որպես թողարկողի կառավարման մարմնի անդամ թողարկողի նկատմամբ իր պարտականությունների և իր անձնական շահերի միջև հնարավոր չէ:

Խորհրդի անդամ՝ Դանիել Հիլեր

Բնակության վայրը	ք. Բորդո Ֆրանսիայի Հանրապետություն
Իրավասությունները և Պարտականությունները	<ul style="list-style-type: none"> • Մասնակցում է Խորհրդի նիստերին, կարծիք/առաջարկություն է ներկայացնում քննարկվող հարցի վերաբերյալ: • Խորհրդի անդամն իր պարտականություններն ու իրավասությունները իրականացնում է օրենքով, Ընկերության կանոնադրությամբ և ներքին կարգերով սահմանված իրավասությունների սահմաններում՝ Խորհրդի նիստում առաջարկությունների ներկայացման և որոշումների ընդունման քվեարկության միջոցով:

<p>Ընկերությունից դուրս կառավարման մարմնի անդամի ծավալած գործունեությունը</p>	<p>Ընկերությունից դուրս այլ գործունեություն չի ծավալում:</p>
---	--

Խորհրդի անդամ՝ Վահան Վարդանյան

<p>Բնակության վայրը</p>	<p>ք. Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն</p>
<p>Իրավասությունները և Պարտականությունները</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Մասնակցում է Խորհրդի նիստերին, կարծիք/առաջարկություն է ներկայացնում քննարկվող հարցի վերաբերյալ: • Խորհրդի անդամն իր պարտականություններն ու իրավասությունները իրականացնում է օրենքով, Ընկերության կանոնադրությամբ և ներքին կարգերով սահմանված իրավասությունների սահմաններում՝ Խորհրդի նիստում առաջարկությունների ներկայացման և որոշումների ընդունման քվեարկության միջոցով:
<p>Ընկերությունից դուրս կառավարման մարմնի անդամի ծավալած գործունեությունը</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Թվային լուծումներով զբաղվող ՍՎՏ ՍՊԸ տնօրենի տեղակալ, • Նաիրիան ՓԲԸ Խորհրդի անդամ և գործադիր տնօրեն

Խորհրդի անդամ՝ Արմեն Քթոյան

Բնակության վայրը	ք. Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն
Իրավասությունները և Պարտականությունները	<ul style="list-style-type: none"> • Մասնակցում է Խորհրդի նիստերին, կարծիք/առաջարկություն է ներկայացնում քննարկվող հարցի վերաբերյալ: • Խորհրդի անդամն իր պարտականություններն ու իրավասությունները իրականացնում է օրենքով, Ընկերության կանոնադրությամբ և ներքին կարգերով սահմանված իրավասությունների սահմաններում՝ Խորհրդի նիստում առաջարկությունների ներկայացման և որոշումների ընդունման քվեարկության միջոցով:
Ընկերությունից դուրս կառավարման մարմնի անդամի ծավալած գործունեությունը	<ul style="list-style-type: none"> • Հայաստանի պետական տնտեսագիտական համալսարանի Վիճակագրության ամբիոնի վարիչ, • ՀՀ ԲՈԿ 014 մասնագիտական խորհրդի անդամ • ՀՀ պաշտոնական վիճակագրություն օգտագործողների հանրային խորհրդի անդամ

Խորհրդի անդամ՝ Սվետլանա Կարապետյան

Բնակության վայրը	ք. Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն

<p>Իրավասությունները և Պարտականությունները</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Մասնակցում է Խորհրդի նիստերին, կարծիք/առաջարկություն է ներկայացնում քննարկվող հարցի վերաբերյալ: • Խորհրդի անդամն իր պարտականություններն ու իրավասությունները իրականացնում է օրենքով, Ընկերության կանոնադրությամբ և ներքին կարգերով սահմանված իրավասությունների սահմաններում՝ Խորհրդի նիստում առաջարկությունների ներկայացման և որոշումների ընդունման քվեարկության միջոցով:
<p>Ընկերությունից դուրս կառավարման մարմնի անդամի ծավալած գործունեությունը</p>	<p>Ընկերությունից դուրս այլ գործունեություն չի ծավալում:</p>

Խորհրդի անդամ՝ Լիլիա Մովսիսյան

Բնակության վայրը	ք. Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն
<p>Իրավասությունները և Պարտականությունները</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Մասնակցում է Խորհրդի նիստերին, կարծիք/առաջարկություն է ներկայացնում քննարկվող հարցի վերաբերյալ: • Խորհրդի անդամն իր պարտականություններն ու իրավասությունները իրականացնում է օրենքով, Ընկերության կանոնադրությամբ և ներքին կարգերով սահմանված իրավասությունների սահմաններում՝ Խորհրդի նիստում առաջարկությունների ներկայացման և որոշումների ընդունման քվեարկության միջոցով:

<p>Ընկերությունից դուրս կառավարման մարմնի անդամի ծավալած գործունեությունը</p>	<p>«Գրանթ Թորոնթոն» ՓԲԸ-ում որպես Մենեջեր:</p>
---	--

Ընկերության և Ընկերության կառավարման մարմինների անդամների միջև շահերի բախում որպես թողարկողի կառավարման մարմնի անդամ թողարկողի նկատմամբ իր պարտականությունների և իր անձնական շահերի միջև հնարավոր չէ:

Տնօրինության նախագահ - գործադիր տնօրեն՝ Գարեգին Դարբինյան

<p>Բնակության վայրը</p>	<p>ք. Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն</p>
<p>Իրավասությունները և Պարտականությունները</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Իրականացնում է ընկերության ընթացիկ գործունեության ղեկավարումը, • Տնօրինում է ընկերության գույքը, այդ թվում՝ ֆինանսական միջոցները, • Ներկայացնում է ընկերությունը տարբեր՝ այդ թվում միջազգային, պետական և մասնավոր կառույցներում, • Գործարքներ է կնքում ընկերության անունից, • Տալիս է լիազորագրեր, ստորագրում պայմանագրեր, հրամաններ և ընկերության բնականոն գործունեությունը ապահովելու համար այլ անհրաժեշտ փաստաթղթեր,

	<ul style="list-style-type: none"> • Խորհրդի հաստատմանն է ներկայացնում ընկերության աշխատանքային ներքին կանոնակարգը, առանձնացված ստորաբաժանումների կանոնակարգերը, ընկերության վարչակազմակերպական կառուցվածքը, հաստիքացուցակը, • Տալիս է կատարման համար պարտադիր ցուցումներ և վերահսկում դրանց կատարումը, • Սահմանված կարգով աշխատանքի է ընդունում և աշխատանքից ազատում ընկերության աշխատակիցներին, • Աշխատակիցների նկատմամբ կիրառում է խրախուսման և կարգապահական պատասխանատվության միջոցներ, • Կորորդինացնում է կառուցվածքային ստորաբաժանումների և դրանց ղեկավարների աշխատանքը, • Ընկերության տնտեսական ցուցանիշների բարելավման նպատակով իրականացնում է համապատասխան աշխատանքներ, • Ընկերության աշխատանքները բարելավելու նպատակով ներկայացնում է առաջարկություններ: • Տնօրինության նախագահը իր պարտականություններն ու իրավասությունները իրականացնում է օրենքով, Ընկերության կանոնադրությամբ և ներքին կարգերով սահմանված իրավասությունների սահմաններում՝ Խորհրդի նիստում առաջարկությունների ներկայացման և որոշումների ընդունման
--	---

	քվեարկության միջոցով:
Ընկերությունից դուրս կառավարման մարմնի անդամի ծավալած գործունեությունը	Ընկերությունից դուրս այլ գործունեություն չի ծավալում:

Ընկերության և Ընկերության կառավարման մարմինների անդամների միջև շահերի բախում որպես թողարկողի կառավարման մարմնի անդամ թողարկողի նկատմամբ իր պարտականությունների և իր անձնական շահերի միջև հնարավոր չէ:

Տնօրինության անդամ – Գործադիր տնօրենի տեղակալ–Զարգացման տնօրեն ` Տիգրան Մխիթարյան

Բնակության վայրը	ք. Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն
Իրավասությունները Իրավասությունները և Պարտականությունները	<p>Մշակել Բանկի զարգացման հայեցակարգը և ռազմավարական նպատակներին հասնելու մեթոդները և եղանակները:</p> <p>Աջակցել Գործադիր տնօրենի կառավարման աշխատանքներին՝ նպաստելով Բանկի զարգացմանն ու առաջխաղացմանը:</p> <p>Համակարգել Բիզնեսի վերակազմավորման գործընթացը:</p> <p>Համակարգել Զարգացման և Գործառնական բլոկների աշխատանքները, մասնավորապես՝ համակարգել հետևյալ ստորաբաժանումների աշխատանքները.</p>

ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳՐԻ ԼՐԱՑՈՒՄ
«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող
կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսեր

1. Ռազմավարության, նախագծերի կառավարման և մեթոդաբանության ծառայություն,
2. Մարքեթինգի և հաղորդակցման ծառայություն,
3. Հաճախորդի փորձի կառավարման ծառայություն,
4. Քարտային տեխնոլոգիաների ծառայություն:
5. Գործառնական դեպարտամենտ,
  - Գործարքների կառավարման ծառայություն,
  - Վարկային հետգործառնական ծառայություն,
  - Հատուկ սերվիսների կառավարման ծառայություն,
  - Քարտային տեխնոլոգիաների ծառայություն:

Ընդլայնել Բանկի գործունեության աշխարհագրությունը:

Համակարգել Բանկի նախագծերի իրագործումը և գործընթացների կանոնակարգումը:

Համակարգել Բանկի մարքեթինգային ռազմավարության և քաղաքականության իրագործումը:

Մասնակցել տնօրինության նիստերին և ընդունել որոշումներ:

Ստորագրել Մարքեթինգի և հաղորդակցման ծառայության նախաձեռնությամբ կնքվող ցանկացած պայմանագիր, այդ թվում, սակայն չսահմանափակվելով՝ ծառայությունների մատուցման, նվիրատվության, նվիրաբերության, հովանավորության, ֆինանսական աջակցության, առուվաճառքի, մատակարարման պայմանագրերը, դրանցում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու վերաբերյալ համաձայնագրերը և դրանց

	հիման վրա կատարված աշխատանքների ու մատուցված ծառայությունների հանձնման-ընդունման, կատարողական ակտերը:
Ընկերությունից դուրս կառավարման մարմնի անդամի ծավալած գործունեությունը	Ընկերությունից դուրս այլ գործունեություն չի ծավալում:

Տնօրինության անդամ – Բիզնեսի կառավարման տնօրեն՝ Սերգեյ Գասպարյան

Բնակության վայրը	ք. Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն
Իրավասությունները և Պարտականությունները	<ul style="list-style-type: none"> • Մասնակցել տնօրինության նիստերին և որոշումներ կայացնել, • Համակարգել կոմերցիոն բլոկի աշխատանքները, մասնավորապես՝ <ul style="list-style-type: none"> -Կառավարել Մանրաձախ բիզնեսի և Կորպորատիվ բիզնեսի կառավարման աշխատանքները՝ խթանելով նոր պրոդուկտների ստեղծման և զարգացման աշխատանքները, դրանց թվայնացումը և վաճառքը, -Կառավարել և վերահսկել Վարկային վերլուծությունների ծառայության գործունեությունը, -Կորրեկցիաները Ընկերության մասնաճյուղերի աշխատանքը և զարգացնել վերջիններս որպես վաճառքի կենտրոններ, -Կորրեկցիաները և վերահսկել Կոնտակտային կենտրոնի աշխատանքները նպաստելով կենտրոնի աշխատանքների օպտիմալացմանը և

	<p>զարգացմանը՝ ներդնելով լավագույն միջազգային փորձը,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ելնելով Ընկերության ընդհանուր ռազմավարական նպատակներից մշակել Կոմերցիոն բլոկի ռազմավարությունը, • Նպաստել հավատարիմ և խոստումնալից հաճախորդների պահպանման մշակույթի ներդրմանը, • Հաստատել և զարգացնել հարաբերություններ համապատասխան գործընկերների հետ, • Նախաձեռնել Ընկերության սպասարկման բարելավմանն, արդիականացմանն և թվայնացմանն ուղղված նախագծեր, • Ստորագրելու ծրագրային վարկերի գծով ամսական հաշվետվությունները, վերաֆինանսավորման և որակավորման հայտերը, • Ստորագրելու հաճախորդներին տրամադրվող գրությունները, այդ թվում՝ գործող և մարված վարկերի վերաբերյալ, • Ստորագրելու վարկային կոմիտեի որոշումների հիման վրա տրամադրվող թույլտվությունները և համաձայնությունները, • Ստորագրելու ընկերության կողմից ընդունված ներքին ակտերին (կանոնակարգեր, որոշումներ, հրամաններ և այլն) համապատասխան ստորագրել (հաստատել)՝ Ընկերության կողմից տրամադրվող վարկերի գծով գրավի պայմանագրեր, վարկային պայմանագրեր, երաշխավորության պայմանագրեր և վարկերի տրամադրման կարգադրությունները, ինչպես նաև
--	--

	<p>վարկավորման համար անհրաժեշտ այլ փաստաթղթերը,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ստորագրելու հիփոթեքային վարկերի վերաբերյալ ՀՀ պետական եկամուտների կոմիտե ներկայացվող տեղեկանքները, • Ստորագրելու աուդիտորական հարցումների պատասխանները, • Ստորագրելու գրավադրված անշարժ գույքի նկատմամբ բնակտարածության օգտագործման իրավունքի ձեռք բերման կամ դադարեցման թույլտվությունները, • Ստորագրելու գրավադրված գույքը գրավատուի կողմից վարձակալության տալու թույլտվությունները, • Ստորագրելու գրավադրված անշարժ գույքի մակերեսների և նպատակային նշանակությունների փոփոխության թույլտվությունները, • Ստորագրելու տրանսպորտային միջոցների պետհամարանիշների/հաշվառման վկայագրերի փոփոխության թույլտվությունները, • Ստորագրելու ընկերության կողմից մատուցվող ոչ ֆինանսական ծառայությունների հետ կապված գրությունները, • Ստորագրելու ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ուղարկվող ԾՕՀ գրությունների պատասխանները, • Ստորագրելու ՀՀ կենտրոնական բանկի վարկային ռեգիստրի կողմից ուղարկվող
--	--

	<p>գրությունների պատասխանները,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ստորագրելու «Աքռա Քրեդիտ Ռեփորթինգ» վարկային բյուրո ՓԲԸ-ի կողմից ուղարկված գրությունների պատասխանները, • Ստորագրելու «Աքռա Քրեդիտ Ռեփորթինգ» վարկային բյուրո ՓԲԸ-ին ուղարկվող գրությունները: • Տնօրինության անդամը իր պարտականություններն ու իրավասությունները իրականացնում է օրենքով, Ընկերության կանոնադրությամբ և ներքին կարգերով սահմանված իրավասությունների սահմաններում՝ Խորհրդի նիստում առաջարկությունների ներկայացման և որոշումների ընդունման քվեարկության միջոցով:
<p>Ընկերությունից դուրս կառավարման մարմնի անդամի ծավալած գործունեությունը</p>	<p>Ընկերությունից դուրս այլ գործունեություն չի ծավալում:</p>

Ընկերության և Ընկերության կառավարման մարմինների անդամների միջև շահերի բախում որպես թողարկողի կառավարման մարմնի անդամ թողարկողի նկատմամբ իր պարտականությունների և իր անձնական շահերի միջև հնարավոր չէ:

Տնօրինության անդամ – Ռիսկերի կառավարման և համապատասխանության տնօրեն–Տնօրինության անդամ՝ Տիգրան Ավագյան

<p>Բնակության վայրը</p>	<p>ք. Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն</p>
<p>Իրավասությունները և Պարտականությունները</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Կազմակերպել ռիսկերի կառավարման և համապատասխանության գորընթացների

	<p>ներդրումը և հետագա զարգացումը, համակարգել այդ գործընթացների առօրյա աշխատանքը:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Իրականացնել ռիսկերի կառավարման հսկողական գործառույթի ղեկավարումը՝ համաձայն բանկային գործունեությունը համակարգող իրավական ակտերի և ՀՀ ԿԲ պահանջների: • Ներդնել և վերահսկել կազմակերպությունում ռիսկերի մշակույթը զարգացնելու գործընթացը: • Ռիսկերի կառավարման տեսանկյունից մասնակցել ռազմավարության մշակմանը, բիզնես գործընթացների և պրոդուկտների ներդրմանը՝ համաձայն Ընկերության ներքին իրավական ակտերի: • Կազմակերպել ռիսկերի բացահայտման, գնահատման, մոնիթորինգի և կառավարման, ռիսկի ախորժակի սահմանման, սթրես թեստերի անցկացման և կապիտալի կառավարման գործընթացների ներդրումը և շարունակական կատարելագործումը: • Կազմակերպել Anti-Fraud համակարգերի ներդրման գործընթացները: • Կազմակերպել վարկային մոնիթորինգի իրականացման և վարկային ռիսկերի բացահայտման, գնահատման, մշտադիտարկման մեխանիզմների ներդրումը և գործարկումը: • Համակարգել գործառնական ռիսկերի կառավարման համակարգի շարունակական կատարելագործման գործընթացը: • Կազմակերպել գործառնական միջադեպերի համաքազրման և
--	--

	<p>հաշվառման, ֆինանսական և համբավի կորստի գնահատման գործընթացները:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Համակարգել Ընկերության տեղեկատվական անվտանգության համակարգի ներդրման թարմացման և զարգացման գործընթացները: • Համակարգել տեղեկատվական փաստաթղթերի և ներքին ընթացակարգերի օրենսդրական պահանջներին համապատասխանեցնելու գործընթացը: • Համակարգել ներքին դիտարկումների ծառայության աշխատանքը, կասկածելի գործարքների կամ գործարար հարաբերությունների վերաբերյալ ստացված ազդակների վերլուծությունը և միջազգային սանկցիաների տակ գտնվող և կասկածելի անձանց ցանկերով տվյալների ստուգման գործընթացի ներդրումը և իրականացումը: • Կազմակերպել ենթակայությամբ ստորաբաժանումների անհրաժեշտ միջազգային և ներքին լիցենզավորումները: • Մասնակցել անձնակազմի ուսուցմանը:
<p>Ընկերությունից դուրս կառավարման մարմնի անդամի ծավալած գործունեությունը</p>	<p>Ընկերությունից դուրս այլ գործունեություն չի ծավալում:</p>

Տնօրինության անդամ - գլխավոր հաշվապահ՝ Թաթուլ Թամրազյան

Բնակության վայրը	ք. Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն
Իրավասությունները և Պարտականությունները	<ul style="list-style-type: none"> • Ներքին հաշվապահական ծառայության աշխատանքների կազմակերպում, ղեկավարում, վերահսկում • Դրամական միջոցների և նյութական արժեքների ժամանակին և սահմանված կարգով հաշվառման և նրանց հետագա շարժի հետ կապված գործառնությունների ճիշտ արտացոլման ապահովում, • Ապրանքանյութական արժեքների, դրամական միջոցների և հիմնական միջոցների ժամանակին գույքագրման ապահովում, • Դեբիտորական պարտքերի հաշվառման ապահովում, • Սահմանված ժամկետներում օրական, շաբաթական, երկշաբաթյա, ամսական, եռամսյակային և տարեկան հաշվապահական հաշվետվությունների ներկայացում, • Հաշվապահական հաշվառման գործունեությանը վերաբերող կարգերի և մեթոդական ցուցումների մշակման աշխատանքների կազմակերպում, • Բանկի հարկային և սոցիալական ապահովության հիմնադրամի գծով պարտավորությունների ժամանակին կատարման ապահովում, • Ղեկավարի հանձնարարությամբ պաշտոնից բխող այլ գործառույթների

	<p>իրականացում:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Տնօրինության անդամը իր պարտականություններն ու իրավասությունները իրականացնում է օրենքով, Ընկերության կանոնադրությամբ և ներքին կարգերով սահմանված իրավասությունների սահմաններում՝ Խորհրդի նիստում առաջարկությունների ներկայացման և որոշումների ընդունման քվեարկության միջոցով:
Ընկերությունից դուրս կառավարման մարմնի անդամի ծավալած գործունեությունը	Ընկերությունից դուրս այլ գործունեություն չի ծավալում:

Ընկերության և Ընկերության կառավարման մարմինների անդամների միջև շահերի բախում որպես թողարկողի կառավարման մարմնի անդամ թողարկողի նկատմամբ իր պարտականությունների և իր անձնական շահերի միջև հնարավոր չէ:

Տնօրինության անդամ – Թվային բանկինգի տնօրեն, Տնօրինության անդամ՝ Արթուր Հարությունյան

Բնակության վայրը	ք. Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն
Իրավասությունները և Պարտականությունները	<ul style="list-style-type: none"> • Բանկի թվայնացման ռազմավարությանը համապատասխան թվային նախագծերի նախաձեռնում, Թվային բանկինգի գծով նախագծերի իրականացում և նպատակային ցուցանիշների ապահովում • Թվային տեխնոլոգիաների, այդ թվում՝ ինտերնետ, մոբայլ բանկինգի և հեռահար սպասարկման այլ համակարգերի ռազմավարության մշակում և իրականացում, Թվային

	<p>տեխնոլոգիաների ներդնում և առաջխաղացում՝ ապահովելով թվային տեխնոլոգիաների ներթափանցման, տարածման և կիրառման բարձր մակարդակ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Հեռահար եղանակով ծառայությունների մատուցման համակարգերից օգտվող հաճախորդների համար սպասարկման որակի ապահովում համակարգերի շարունակական զարգացման ապահովում, Հեռահար գործիքների միջոցով մատուցվող ծառայություններում նորամուծությունների ներդրում, Բանկի թվային և ինքնասպասարկման համակարգերի անընդհատ և անխափան աշխատանքի ապահովմանն ուղղված քայլերի ձեռնարկում • Ակտիվ մասնակցություն Բանկի ռազմավարության մշակման աշխատանքներում, Բանկի ռազմավարության և տնտեսական զարգացման ծրագրով նախատեսված թվային, ուղղությունների, լուծումների, համակարգերի ներդրման աշխատանքների իրականացում, Թվային լուծումների բոլոր հարթակների «սինխրոն» աշխատանքի կազմակերպման ապահովում և գնահատում, Թվային բանկինգի Anti-Fraud համակարգերի ներդրմանն աջակցում և գործարկում • Թվային բանկինգի Anti-Fraud համակարգերի ներդրմանն աջակցում և գործարկում, Բանկի թվայնացման ռազմավարությանը համապատասխան թվային նախագծերի նախաձեռնում,
--	--

	Թվային բանկինգի գծով նախագծերի իրականացում և նպատակային ցուցանիշների ապահովում
Ընկերությունից դուրս կառավարման մարմնի անդամի ծավալած գործունեությունը	Ընկերությունից դուրս այլ գործունեություն չի ծավալում:

Ընկերության որևէ մասնաճյուղում կենտրոնացված չէ ընկերության ակտիվների 10 և ավելի տոկոսը:

24. Հսկող անձինք

Ընկերության հսկող անձինք են հանդիսանում՝ Վահե Ռոմիկի Բաղայանը և Վիգեն Ռոմիկի Բաղայան, ովքեր տիրապետում են Ընկերության 100% բաժնետոմսերին, յուրաքանչյուրը 50%: Բաժնետերերից մեկը Խորհրդի նախագահն է:

25. Տեղեկատվություն Թողարկողի ակտիվների, պարտավորությունների, ֆինանսական վիճակի, եկամուտների և ծախսերի մասին

Պարմական ֆինանսական տեղեկատվություն

Ընկերության 2021, 2022 և 2023 թվականների անկախ աուդիտորական եզրակացությամբ հաստատված հաշվետվությունները և 2024թ.եռամսյակային հաշվետվությունները հանդիսանում են ոչ աուդիտորական հաշվապահական հաշվետվությունները ներկայացված են սույն Ազդագրի - Հավելված 5-ում: Ցանկության դեպքում ներդրողները Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունները կարող են ստանալ նաև Ընկերության գլխավոր գրասենյակից և մասնաճյուղերից, ինչպես նաև ծանոթանալ Թողարկողի պաշտոնական ինտերնետային կայքում:

Թողարկողի ֆինանսական վիճակի էական փոփոխությունները

2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ից մինչև ՀՀ ԿԲ-ի կողմից Ազդագիրը գրանցման ներկայացնելու օրն ընկած ժամանակահատվածում Թողարկողի ֆինանսական վիճակի էական փոփոխություն տեղի չի ունեցել:

Դատական, արբիտրաժային և վարչական վարույթների մասին տեղեկատվություն

Ազդագրի գրանցման ներկայացմանը նախորդող 12 ամսվա ընթացքում Ընկերությունը ներգրավված չէ ֆինանսական վիճակի կամ շահութաբերության վրա էական ազդեցություն ունեցող դատական, արբիտրաժային և (կամ) վարչական վարույթներում:

26. Էական պայմանագրերը

Ընկերությունում առկա չեն Ազդագրի գրանցման ներկայացմանը նախորդող վերջին 1 տարվա ընթացքում Ընկերության կողմից բնականոն գործունեության շրջանակներից դուրս կնքված և գործողության մեջ գտնվող պայմանագրեր, որոնց գինը գերազանցում է Ընկերության վերջին հաշվետու ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվություններում նշված սեփական կապիտալի արժեքի 5 տոկոսը:

27. Փորձագետի, գնահատողի, խորհրդատուի կամ հաշվապահի մասնագիտական կարծիքը և երրորդ անձանցից վերցված տեղեկատվությունը

Այլ անձանց մասնագիտական կարծիք կամ երրորդ անձանցից վերցված տեղեկատվություն ներկայացվող Ազդագրում չի օգտագործվել:

Բացի Ազդագրում ներկայացված Թողարկողի պատմական ֆինանսական հաշվետվություններից, որոնք ենթարկվել են աուդիտի անկախ աուդիտորական ընկերությունների կողմից, Ազդագրում ներկայացված այլ տեղեկատվություն չի ենթարկվել աուդիտի անկախ աուդիտորական ընկերությունների կողմից: Որպես սույն բաժնում ներկայացված տեղեկատվության ստացման աղբյուր, երրորդ անձինք ներգրավված չեն:

28. Այլ տեղեկատվություն

Ազդագրի կիրառության ողջ ժամկետի ընթացքում Բանկի կանոնադրությունը, միջանկյալ և տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունները, տարեկան անկախ աուդիտորական եզրակացությունները մշտապես հասանելի են հանրությանը ինչպես

Էլեկտրոնային, այնպես էլ թղթային ձևով: Նշված փաստաթղթերի էլեկտրոնային տարբերակները տեղադրված են Բանկի պաշտոնական կայքում՝ www.fastbank.am հասցեով, իսկ թղթային տարբերակով ստանալու համար ներդրողները կարող են դիմել Բանկի գլխամասային գրասենյակ՝ 0047, ք. Երևան, Նորք-Մարաշ, Գ. Հովսեփյան 32/6:

Հավելվածներ

Հավելված 1: Ֆինանսական գործակիցների հաշվարկման բանաձևերը

Սեփական կապիտալի շահութաբերություն (ROE) = (Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո / Սեփական կապիտալի միջին մեծություն) x 100

Ակտիվների շահութաբերություն (ROA) = (Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո / Ընհանուր ակտիվների միջին մեծություն) x 100

Զուտ շահույթի մարժա (NPM) = Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո /

Գործառնական եկամուտ

Ակտիվների օգտագործման գործակից (AU) = Գործառնական եկամուտ / Ընհանուր ակտիվների միջին մեծություն

Սեփական կապիտալի մուլտիպլիկատոր (EM) = Ընդհանուր ակտիվների միջին մեծություն / Սեփական կապիտալի միջին մեծություն

Զուտ տոկոսային մարժա (NIM) = Զուտ տոկոսային եկամուտ / Եկամտաբեր ակտիվների միջին մեծություն

Եկամտաբեր ակտիվների եկամտաբերություն = Տոկոսային եկամուտներ / Եկամտաբեր ակտիվների միջին մեծություն

Ծախսատարություն այն պարտավորությունների, որոնց գծով կատարվում են տոկոսային ծախսեր = Տոկոսային ծախսեր / Պարտավորություններ, որոնց գծով կատարվում են տոկոսային ծախսեր

Զուտ շահույթը մեկ բաժնետոմսի հաշվով (EPS) = Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո / Բաժնետոմսերի միջին կշռված թիվը

Սպրեդ = (Տոկոսային եկամուտներ / Եկամտաբեր ակտիվների միջին մեծություն) – (Տոկոսային ծախսեր/Պարտավորություններ, որոնց գծով կատարվում են տոկոսային ծախսեր)

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 2: Թողարկման Վերջնական Պայմաններ

----- 20__թ.

«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ

անվանական, արժեկտրոնային, ոչ փաստաթղթային, ոչ փոխարկելի
պարտատոմս

Թողարկողի և թողարկվող արժեթղթերի վերաբերյալ ամբողջական տեղեկատվության ձեռքբերման համար անհրաժեշտ է համատեղ դիտարկել ծրագրային

ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳՐԻ ԼՐԱՑՈՒՄ
«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող
կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսեր

ազդագիրը (գրանցված է ----- 2024 թ.), դրա լրացումները և սույն թողարկման վերջնական պայմանները: Ծրագրային ազդագիրը, դրա լրացումները գտնվում են «Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ-ում Գ. Հովսեփյան փողոց, Նորք-Մարաշ 32/6 ք. Երևան, ՀՀ հասցեում:

<p>Ընդհանուր տեղեկություններ (Այն տեղեկությունները, որոնք կիրառելի չեն, նշվում է «ոչ կիրառելի»: Եթե միևնույն սերիայի ներքո տարբեր հիմնական պայմաններով (թողարկման արժույթ, առաջարկի գին, անվանական արժեք և այլն) արժեթղթեր են թողարկվում, ապա յուրաքանչյուր պայմանին բավարարող արժեթղթերի խմբի համար տարբերվող պայմանները ներկայացվում են տարանջատված:)</p>		
	Թողարկողը (թողարկողի անվանումը)	«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ
	Երաշխավորողը	մասնակի երաշխավորված տեղաբաշխում իրականացնելու կապակցությամբ Թողարկողը կնքել է «Պարտատոմսերի տեղաբաշխման ծառայությունների մատուցման մասին» պայմանագիր «Դայմենշն» փակ բաժնետիրական ներդրումային ընկերության հետ
	Սերիան	
	Տվյալ սերիայի թողարկման ընդհանուր ծավալը	ենթակա է որոշման Թողարկողի խորհրդի կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 5 (հինգ) աշխատանքային օր առաջ
	Արժեթղթերի դասակարգման մասին տեղեկատվություն՝ թողարկողի պարտավորությունների մարման հերթականության տեսանկյունից (ստորադասությունը), ներառյալ՝ տվյալ սերիայի ներքո յուրաքանչյուր թողարկման ծավալը՝ ըստ	Ամենայն մանրամասնությամբ ներկայացված է Ծրագրային Ազդագրի 10.6 մասում

	ստորադասության	
	Թողարկման արժույթը	ՀՀ դրամ/ԱՄՆ դոլար
	Առաջարկի գինը	Ենթակա է որոշման Թողարկողի խորհրդի կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 5 (հինգ) աշխատանքային օր առաջ
	Անվանական արժեքը	100,000 (մեկ հարյուր հազար) ՀՀ դրամ/ 100 (մեկ հարյուր) ԱՄՆ դոլար
	Քանակը	համապատասխան Թողարկման ծավալի ու անվանական արժեքի, այսինքն Թողարկման ծավալի հարաբերությունը անվանական արժեքին
	Առաջարկի իրականացման սկիզբը (ներառյալ՝ ժամկետի ցանկացած հնարավոր փոփոխությունները)	Ենթակա է որոշման Թողարկողի խորհրդի կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 5 (հինգ) աշխատանքային օր առաջ
	Առաջարկի իրականացման ավարտը (ներառյալ՝ ժամկետի ցանկացած հնարավոր փոփոխությունները)	Ենթակա է որոշման Թողարկողի խորհրդի կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 5 (հինգ) աշխատանքային օր առաջ
	Արժեթղթի տարբերակիչ ծածկագիրը (ISIN) կամ այլ նմանատիպ տարբերակիչ ծածկագիր	
	Թողարկման և տեղաբաշխման վերաբերյալ որոշում ընդունած իրավասու մարմինը և որոշման ամսաթիվը (լրացվում է այն դեպքում,	Պարտատոմսերի թողարկման վերաբերյալ որոշումն ընդունվել է

	<p>եթե տվյալ հրապարակային առաջարկի համար առանձին որոշում է ընդունվել, հակառակ դեպքում նշվում է «ոչ կիրառելի»)</p>	<p>Թողարկողի Խորհրդի 19.07.2024 թվականի թիվ E 13-50 և 22.08.2024 թվականի թիվ E 85-626 որոշումներով: Հաջորդ թողարկումները ենթակա են որոշման Թողարկողի Խորհրդի կողմից:</p>
Արժեկտրոնի վերաբերյալ տեղեկություններ		
	<p>Արժեկտրոնի հաշվարկման առաջին օրը</p>	<p>ենթակա է որոշման Թողարկողի Խորհրդի կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 5 (հինգ) աշխատանքային օր առաջ</p>
	<p>Արժեկտրոնի տոկոսադրույքը և վճարման պարբերականությունը, եթե արժեկտրոնի տոկոսադրույքը լողացող է, ապա ներկայացնել տեղեկատվություն, թե ինչ ցուցանիշից (դրա փոփոխությունից) է կախված տոկոսադրույքի մեծությունը, և որտեղ կարելի է ստանալ այդ ցուցանիշի/դրա փոփոխության մասին տեղեկատվություն</p>	<p>ենթակա է որոշման Թողարկողի Խորհրդի կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 5 (հինգ) աշխատանքային օր առաջ</p>
	<p>Արժեկտրոնի վճարման հստակ օրերը (օր, ամիս, տարի)</p>	<p>ենթակա է որոշման Թողարկողի Խորհրդի կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 5 (հինգ) աշխատանքային օր առաջ</p>
	<p>Արժեկտրոնի օրերի հաշվարկման կարգը (օրինակ 30/360, Act/Act, Act/360 և այլն)</p>	<p>Փաստացի օրեր արժեկտրոնի փուլի ընթացքում/Փաստացի օրեր տարվա ընթացքում (Actual/Actual)</p>

	Լողացող արժեկտրոնի հաշվարկն իրականացնողը	Ենթակա է որոշման Թողարկողի խորհրդի կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 5 (հինգ) աշխատանքային օր առաջ
	Արժեկտրոնի հաշվարկման այլ էական պայմաններ	Ենթակա է որոշման Թողարկողի խորհրդի կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 5 (հինգ) աշխատանքային օր առաջ
	Զրոյական արժեկտրոնով (զեղչատոկոսային) արժեթղթերի վերաբերյալ դրույթ (նշվում է «կիրառելի» կամ «ոչ կիրառելի»)	ոչ կիրառելի
Մայր գումարի մարման վերաբերյալ տեղեկություններ		
	Մարման (մասնակի մարումների) ժամկետը	Ենթակա է որոշման Թողարկողի խորհրդի կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 5 (հինգ) աշխատանքային օր առաջ
	Մարման (մասնակի մարումների) արժեքը, եթե հնարավոր չէ, ապա նշվում է հաշվարկման մեթոդաբանությունը	Անվանական արժեքով
	Մարման արժեքի փոփոխությունը (լրացվում է այն բոլոր պայմանները, որոնց դեպքում հնարավոր է մարման արժեքի փոփոխություն)	Չի նախատեսվում
	Վաղաժամկետ մարման հնարավորություն թողարկողի նախաձեռնությամբ/քոլ օպցիոն (նշվում է «կիրառելի» կամ «ոչ կիրառելի»)	ոչ կիրառելի
	Ժամկետ(ներ)ը	Չի նախատեսվում

	Օպցիոնի իրականացման գինը, դրա հաշվարկման մեթոդը (առկայության դեպքում),	Չի նախատեսվում
	Մասնակի մարման հնարավորության դեպքում՝ նվազագույն և առավելագույն մարման արժեքը	Չի նախատեսվում
	Այլ տեղեկություններ	
	Վաղաժամկետ մարման հնարավորություն ներդրողի նախաձեռնությամբ/փուֆ օպցիոն (նշվում է «կիրառելի» կամ «ոչ կիրառելի»)	ոչ կիրառելի
	Ժամկետ(ներ)ը	
	Օպցիոնի իրականացման գինը, դրա հաշվարկման մեթոդը (առկայության դեպքում),	Չի նախատեսվում
	Այլ տեղեկություններ (տեղեկացման ժամանակաշրջանը)	
Տեղաբաշխման վերաբերյալ տեղեկություններ		
	Տեղաբաշխողի անվանումը, գտնվելու վայրը	«Դայմենշն» ՓԲԸ, ՀՀ, ք. Երևան, Բաղրամյան 2, 27/1 ոչ բնակելի տարածք
	Տեղաբաշխման այլ պայմաններ (որոնք ներառված չեն ազդագրում)	Ենթակա է որոշման Թողարկողի խորհրդի կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 5 (հինգ) աշխատանքային օր առաջ
Այլ տեղեկություններ		
	Տվյալ դասի արժեթղթերի կարգավորվող շուկայում առևտրին թույլտվության առկայություն (նշվում է համապատասխան կարգավորվող շուկաների անվանումները, թույլտվության ամսաթիվը)	Արժեթղթերը դեռևս թույլատրված չեն որևէ կարգավորվող շուկայում առևտրի
	Եթե առաջարկվող արժեթղթերի մասով հետագայում հայցվելու է կարգավորվող շուկայում	Թողարկողը պարտադիր դիմելու է պարտատոմսերը կարգավորվող շուկայում առևտրի թույլտվություն

	<p>առևտրին թույլտվություն, ապա նշվում է տեղեկություններ այդ մասին (շուկայի անվանումը, նաև դրույթ, որ առևտրին թույլտվության հայցը կարող է չբավարարվել, առևտրին թույլտվության սպասվող ամսաթիվը (հնարավորության դեպքում))</p>	<p>ստանալու և/կամ ցուցակելու համար, և համաձայն ՀՀ գործող օրենսդրության պարտատոմսերի առևտրի թույլտվություն ստացման և/կամ ցուցակման դեպքում վերջիններիս հետագա շրջանառությունը կարող է իրականացվել միայն կարգավորվող շուկայում: Կարգավորվող շուկա ասելով Թողարկողը նկատի ունի «Հայաստանի ֆոնդային բորսա» ԲԲ ընկերությունը:</p>
	<p>Արժեթղթի վարկանիշը</p>	<p>Ոչ կիրառելի</p>
	<p>Արժեթղթերի դիմաց վճարներ կատարելու մեթոդները (պարբերականությունը, բանկային հաշիվները և այլն) և ժամկետները, ինչպես նաև արժեթղթերը ստանալու մեթոդները և ժամկետները, արժեթղթերի սեփականության վերաբերյալ քաղվածք ստանալու ձևը</p>	<p>Ենթակա է որոշման Թողարկողի խորհրդի կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 5 (հինգ) աշխատանքային օր առաջ</p>

Թողարկողը (երաշխավորողը) պատասխանատու է սույն «Թողարկման վերջնական պայմաններում» ներառված տեղեկությունների համար: Թողարկողը (երաշխավորողը) հավաստիացնում է, որ սույն փաստաթղթում ներառված տեղեկությունները համապատասխանում են այն տեղեկություններին (ներկայացված ընդհանուր մեթոդաբանությանը), որոնք ներառված են ծրագրային ազդագրում, դրա լրացումներում, ինչպես նաև ճշգրիտ են (այնքանով, որքանով հայտնի են), և որևէ փաստ բաց չի թողնվել կամ խեղաթյուրվել:

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 3: Հայտ-հանձնարարկանի օրինակելի ձև /Ֆիզիկական անձ/

**«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ թողարկած արժեկտրոնային պարտատոմսերի
ձեռքբերման Հայտ**

(Ֆիզիկական անձանց համար)

Հայտի ներկայացման ամսաթիվը և
ժամանակը

_____

(օր, ամիս, տարի, ժամ, րոպե)

Ֆիզիկական անձի անվանումը

_____

(Անուն, Ազգանուն)

Էլ. փոստի հասցեն, հեռախոսահամարը

ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳՐԻ ԼՐԱՑՈՒՄ
«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող
կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսեր

ՀԾՀ _____

Ռեզիդենտությունը _____
(ռեզիդենտ/ ոչ ռեզիդենտ)

Սույն Հայտի ներկայացմամբ ընդունում ենք «Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) առաջարկը, որով և ցանկություն ենք հայտնում ձեռք բերել թողարկած արժեկտրոնային պարտատոմսերը հետևյալ պայմաններով՝

Պարտավորումների ձեռքբերման ամսաթիվը _____
(օր, ամիս, տարի)

Ձեռք բերվող պարտավորումների արժույթը ՀՀ դրամ ԱՄՆ դոլար

Ձեռք բերվող պարտավորումների քանակը՝ հատ _____
քանակը թվերով (տառերով)

Ձեռք բերվող պարտավորումների միավորի ձեռքբերման գինը _____
գինը թվերով

Ձեռք բերվող պարտավորումների ձեռքբերման դիմաց վճարված ընդհանուր գումարը _____
ընդհանուր գումարը թվերով (տառերով)

Անձի բանկային հաշվի համարը _____

Բանկի անվանումը _____

Արժեթղթերի հաշիվը հաշվառող անձի անունը _____

Արժեթղթերի հաշվի համարը _____

Սույն Հայտով, հավաստում ենք, որ Հայտը ներկայացնելուց առաջ ծանոթացել ենք պարտատոմսի Ծրագրային ազդագրին, թողարկման վերջնական պայմաններին, ընդունում և համաձայն ենք դրանցում նշված պայմաններին և պատրաստակամ ենք ստանձնել Բանկի թողարկած պարտատոմսերում ներդրումների հետ կապված հնարավոր ռիսկերը:

ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳՐԻ ԼՐԱՑՈՒՄ
«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող
կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսեր

Հաստատում ենք, որ ֆինանսական միջոցները, որոնք փոխանցվում են Բանկ ստացված են օրինական ճանապարհով և ոչ մի կերպ կապված չեն ահաբեկչության ֆինանսավորման, թմրանյութերի վաճառքի, մարդկանց վաճառքի, հարկերի վճարումից խուսափելու և այլ հանցավոր գործունեության հետ:

Հաստատում ենք, որ սույն Հայտի բավարարման դեպքում Հայտը կհանդիսանա մեր և Բանկի միջև պատշաճ ձևակերպված և վավեր պայմանագիր՝ մեր կողմից պարտատոմսերի ձեռքբերման (առքի) վերաբերյալ:

ՄԻԱՅՆ ԲԱՆԿԻ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Հայտի ընդունման ամսաթիվ _____

Ընդունող աշխատակցի Ստորագրություն _____

Ընդունող աշխատակցի Անուն Ազգանուն _____

Հիշեցում: Եթե ներդրողի կողմից պարտավորումների ձեռքբերման համար դրամական միջոցները _____ հաշվին են մուտքագրվում մինչև պարտավորումների ձեռքբերման օրվա ժամը 16:30-ը, ապա այդ դրամական միջոցները մուտքագրված են համարվում դրանց վճարման օրը, իսկ եթե համապատասխան գումարները վճարվում են ԿՎԿՅՈՒՄ աշխատանքային օրը 16:30-ից հետո, ապա դրանք մուտքագրված են համարվում վճարմանը հաջորդող առաջին աշխատանքային օրը:

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 4: Հայտ հանձնարարկանի օրինակելի ձև /իրավաբանական անձ/

«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ թողարկած արժեկտրոնային պարտատոմսերի
ձեռքբերման Հայտ

(իրավաբանական անձանց համար)

Հայտի ներկայացման ամսաթիվը և
 ժամանակը

_____ (օր, ամիս, տարի, ժամ, րոպե)

ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳՐԻ ԼՐԱՑՈՒՄ
«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող
կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսեր

Իրավաբանական անձի անվանումը

(Ֆիրմային անվանում, կազմակերպարավական ձև)

Պետոեզիստրի գրանցման տվյալները

(գրանցման վկայականի համար, ամսաթիվ)

Գրանցման վայրի հասցեն, էլ. փոստի
հասցեն, հեռախոսահամարը

ՀՎՀՀ

Ռեզիդենտությունը

(ռեզիդենտ/ ոչ ռեզիդենտ)

Սույն Հայտի ներկայացմամբ ընդունում ենք «Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) առաջարկը,
որով և ցանկություն ենք հայտնում ձեռք բերել թողարկած արժեկտրոնային պարտատոմսերը
հետևյալ պայմաններով՝

Պարտավորումների ձեռքբերման ամսաթիվը

(օր, ամիս, տարի)

Ձեռք բերվող պարտավորումների արժույթը

ՀՀ դրամ ԱՄՆ դոլար

Ձեռք բերվող պարտավորումների քանակը՝
հատ

քանակը թվերով (տառերով)

Ձեռք բերվող պարտավորումների միավորի
ձեռքբերման գինը

գինը թվերով

Ձեռք բերվող պարտավորումների
ձեռքբերման դիմաց վճարված ընդհանուր
գումարը

ընդհանուր գումարը թվերով (տառերով)

Անձի բանկային հաշվի համարը

Բանկի անվանումը

Արժեթղթերի հաշիվը հաշվառող անձի

ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳՐԻ ԼՐԱՑՈՒՄ
«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող
կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսեր

անունը _____

Արժեթղթերի հաշվի համարը _____

Սույն Հայտով, հավաստում ենք, որ Հայտը ներկայացնելուց առաջ ծանոթացել ենք պարտատոմսի Ծրագրային ազդագրին, թողարկման վերջնական պայմաններին, ընդունում և համաձայն ենք դրանցում նշված պայմաններին և պատրաստակամ ենք ստանձնել Բանկի թողարկած պարտատոմսերում ներդրումների հետ կապված հնարավոր ռիսկերը:

Հաստատում ենք, որ ֆինանսական միջոցները, որոնք փոխանցվում են Բանկ ստացված են օրինական ճանապարհով և ոչ մի կերպ կապված չեն ահաբեկչության ֆինանսավորման, թմրանյութերի վաճառքի, մարդկանց վաճառքի, հարկերի վճարումից խուսափելու և այլ հանցավոր գործունեության հետ:

Հաստատում ենք, որ սույն Հայտի բավարարման դեպքում Հայտը կհանդիսանա մեր և Բանկի միջև պատշաճ ձևակերպված և վավեր պայմանագիր՝ մեր կողմից պարտատոմսերի ձեռքբերման (առքի) վերաբերյալ:

ՄԻԱՅՆ ԲԱՆԿԻ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Հայտի ընդունման ամսաթիվ _____

Ընդունող աշխատակցի Ստորագրություն _____

Ընդունող աշխատակցի Անուն Ազգանուն _____

Հիշեցում: Եթե ներդրողի կողմից պարտատոմսերի ձեռքբերման համար դրամական միջոցները ————— հաշվին են մուտքագրվում մինչև պարտատոմսերի ձեռքբերման օրվա ժամը 16:30-ը, ապա այդ դրամական միջոցները մուտքագրված են համարվում դրանց վճարման օրը, իսկ եթե համապատասխան գումարները վճարվում են տվյալ աշխատանքային օրը 16:30-ից հետո, ապա դրանք մուտքագրված են համարվում վճարմանը հաջորդող առաջին աշխատանքային օրը:

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 5: Ֆինանսական հաշվետվություններ

«Ֆարթ Բանկ» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններ

2024թ. հունիսի 30-ին ավարտված ժամանակաշրջանի համար

Բովանդակություն

Ֆինանսական հաշվետվություններ

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	1
Ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	2
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	3
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	4

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1. Հիմնական գործունեության նկարագրություն	5
2. Պատրաստման հիմունքներ	5
3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր	6
4. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ	20
5. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	21
6. Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	22
7. Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	22
8. Ներդրումային արժեթղթեր	23
9. Հաճախորդներին տրված վարկեր	23
10. Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	27
11. Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	28
12. Ոչ նյութական ակտիվներ	29
13. Հարկում	30
14. Կարկային կորուստների գծով ծախս	32
15. Այլ ակտիվներ	32
16. Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	33
17. Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	33
18. Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	34
19. Այլ փոխառու միջոցներ	34
20. Վարձակալության գծով պարտավորություններ	35
21. Այլ պարտավորություններ	35
22. Սեփական կապիտալ	35
23. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ	36
24. Չուտ տոկոսային եկամուտ	37
25. Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտ	38
26. Անձնակազմի և այլ գործառնական ծախսեր	38
27. Ռիսկերի կառավարում	39
28. Իրական արժեքի չափում	51
29. Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ և որպես գրավ պահվող կամ գրավադրված ակտիվներ	55
30. Ֆինանսական գործիքների հաշվանցում	56
31. Կապակցված կողմերի բացահայտումներ	56
32. Ֆինանսավորման գործունեության արդյունքում առաջացող պարտավորությունների փոփոխություն	58
33. Կապիտալի համարժեքություն	58

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

2024 թվականի հունիսի 30-ի դրությամբ

(հազար ՀՀ դրամ)

	Ծան.	30/06/24	31/12/23
Ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5	19,837,619	10,984,112
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	6	2,032,447	964,295
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	7	44	0
Ներդրումային արժեթղթեր	8	9,430,662	5,258,863
Յետգնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթեր	8	10,822,887	3,126,410
Հաճախորդներին տրված վարկեր	9	125,568,831	88,772,092
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	10	3,912,662	254,628
Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	11	4,004,966	3,829,455
Ոչ նյութական ակտիվներ	12	1,673,082	1,402,503
Այլ ակտիվներ	15	4,158,797	2,413,495
Ընդամենը ակտիվներ		181,441,998	117,005,853
Պարտավորություններ			
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	7	204	0
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	16	71,199,933	34,325,150
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	17	15,003,601	8,011,202
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	18	11,794,239	5,964,869
Այլ փոխառու միջոցներ	19	11,499,654	7,934,059
Պարտավորություններ վարձակալության գծով	20	1,721,663	1,754,993
Ընթացիկ պարտավորություններ շահութահարկի գծով		474,932	1,620,547
Յետաձգված հարկային պարտավորություններ	13	1,609,365	1,636,032
Այլ պարտավորություններ	21	1,350,799	1,774,439
Ընդամենը պարտավորություններ		114,654,390	63,021,290
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	22	40,100,200	30,100,000
Զբաղիչված շահույթ		26,649,525	24,316,477
Ներդրումային արժեթղթերի վերագնահատման պահուստ	22	37,883	(431,915)
Ընդամենը սեփական կապիտալ		66,787,607	53,984,562
Ընդամենը պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		181,441,998	117,005,852

Ստորագրվել և վավերացվել է Բանկի Տնօրինության կողմից՝

Գարեգին Նազիբյան

Գործադիր տնօրեն/տնօրինության նախագահ

Թաթևուկ Թամրազյան

Գլխավոր հաշվապահ

15 Հունիսի, 2024թ.

(Handwritten signature)

Ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն

2024 թվականի հունիսի 30-ին ավարտված ժամանակաշրջանի համար

(հազար ՀՀ դրամ)

	Ծան.	01/04/2024- 30/06/2024	01/01/2024- 30/06/2024	01/04/2023- 30/06/2023	01/01/2023- 30/06/2023
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով	24	5,390,198	9,831,544	3,211,550	7,088,939
Այլ տոկոսային եկամուտ	24	163,940	231,946	0	0
Տոկոսային ծախս	24	(1,917,542)	(3,221,120)	(365,245)	(943,270)
Չուտ տոկոսային եկամուտ		3,636,596	6,842,370	2,846,305	6,145,669
Վարկային կորուստների գծով (ծախս)/վերականգնում	14	459,046	(102,873)	452,146	(646,114)
Չուտ տոկոսային եկամուտ վարկային կորուստների գծով ծախսից հետո		4,095,642	6,739,496	3,298,450	5,499,555
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	25	96,650	236,636	12,722	38,917
Միջնորդավճարների գծով ծախս	25	(85,983)	(132,256)	(13,201)	(18,843)
Չուտ (վնաս)/օգուտ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներից		0	0	(25,450)	(35,400)
<i>Չուտ օգուտ/(վնաս) փոխարժեքային տարբերություններից</i>		179,651	219,968	25,997	129,977
- Առք ու վաճառքի գործարքներից		200,906	351,247	164,011	304,058
- Արտարժույթի վերագնահատումից		(21,255)	(131,279)	(138,014)	(174,081)
Այլ գործառնական եկամուտ		26,475	91,394	14,556	27,948
Ոչ տոկոսային եկամուտ		216,793	415,742	14,624	142,599
Անձնակազմի գծով ծախսեր	26	(1,443,139)	(2,675,427)	(978,708)	(2,100,289)
Մաշվածության և ամորտիզացիոն մասհանումներ	11,12	(271,639)	(522,970)	(153,505)	(347,215)
Այլ գործառնական ծախսեր	26	(586,874)	(1,072,655)	(192,486)	(534,129)
Ոչ տոկոսային ծախսեր		(2,301,652)	(4,271,052)	(1,324,699)	(2,981,633)
Շահույթ նախքան շահութահարկով հարկումը		2,010,784	2,884,186	1,988,376	2,660,520
Շահութահարկի գծով ծախս	13	(387,432)	(551,139)	(377,116)	(638,697)
հաշվետու ժամանակաշրջանի շահույթ		1,623,352	2,333,048	1,611,260	2,021,824
Այլ համապարփակ եկամուտ					
<i>Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս վերադասակարգվող այլ համապարփակ եկամուտ՝</i>					
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքների իրական արժեքի գուտ փոփոխություն		6,267	427,201	81,148	381,495
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքների ակնկալվող վարկային կորուստների գծով պահուստի փոփոխություններ		32,499	145,723	0	15,296
Շահութահարկ՝ այլ համապարփակ եկամտի տարրերի գծով	13	(6,978)	(103,126)	(14,607)	(71,422)
Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես (վնաս)/շահույթ վերադասակարգվող գուտ այլ համապարփակ (վնաս)/շահույթ		31,788	469,798	66,541	325,368
Այլ համապարփակ օգուտ/(վնաս) հարկումից հետո		31,788	469,798	66,541	325,368
Ընդամենը հաշվետու ժամանակաշրջանի համապարփակ եկամուտ		1,655,140	2,802,845	1,677,801	2,347,192

1-ից 33 ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

**Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն
2024 թվականի հունիսի 30-ին ավարտված ժամանակաշրջանի համար**
(հազար ՀՀ դրամ)

	Ծան.	Բաժնետիրական կապիտալ	Ներդրումային արժեթղթերի վերագնահատման պահուստ	Զբաղիված շահույթ	Ընդամենը կապիտալ
Մնացորդն առ 2023թ. հունվարի 1		30,100,000	(803,336)	19,437,015	48,733,679
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ					
հաշվետու ժամանակաշրջանի շահույթ		0	0	2,021,824	2,021,824
հաշվետու ժամանակաշրջանի այլ համապարփակ (վնաս)/օգուտ		0	325,368	0	325,368
Ընդամենը հաշվետու ժամանակաշրջանի համապարփակ եկամուտ		0	325,368	2,021,824	2,347,192
Բանկի բաժնետերերին վճարված շահաբաժիններ	22	0	0	0	0
Մնացորդն առ 2023թ. հունիսի 30		30,100,000	(477,968)	21,458,838	51,080,871
Մնացորդն առ 2024թ. հունվարի 1		30,100,000	(431,915)	24,316,477	53,984,562
հաշվետու ժամանակաշրջանի շահույթ		0	0	2,333,048	2,333,048
հաշվետու ժամանակաշրջանի այլ համապարփակ (վնաս)/օգուտ		0	469,798	0	469,798
Ընդամենը հաշվետու ժամանակաշրջանի համապարփակ եկամուտ		0	469,798	2,333,048	2,802,845
Կանոնադրական կապիտալի համալրում	22	10,000,200	0	0	10,000,200
Բանկի բաժնետերերին վճարված շահաբաժիններ	22	0	0	0	0
Մնացորդն առ 2024թ. հունիսի 30		40,100,200	37,883	26,649,524	66,787,607

1-ից 33 ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

2024 թվականի հունիսի 30-ին ավարտված ժամանակաշրջանի համար

(հազար ՀՀ դրամ)

	Ծան.	01/01/2024- 30/06/2024	01/01/2023- 30/06/2023
Դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից			
Ստացված տոկոսներ		9,764,600	6,737,339
Վճարված տոկոսներ		(2,225,505)	(605,495)
Ստացված միջնորդավճարներ		237,496	15,102
Վճարված միջնորդավճարներ		(107,899)	(26,412)
Չուտ մուտքեր/(ելքեր) փոխարժեքային տարբերություններից		351,247	167,973
Աշխատավարձ և աշխատակազմին վճարված այլ գումարներ		(2,951,868)	(2,181,562)
Վճարված այլ գործառնական ծախսեր		(1,174,662)	(797,004)
Գործառնական գործունեությունից ստացված դրամական միջոցների հոսքեր` մինչև գործառնական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխությունը		3,893,410	3,309,943
<i>Գործառնական ակտիվների (ավելացում)/սվազում</i>			
Հաճախորդներին տրված վարկեր		(37,549,300)	(14,589,399)
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ		(4,392,125)	0
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ		(1,068,152)	(428,187)
Այլ ակտիվների		(587,207)	53,366
<i>Գործառնական պարտավորությունների ավելացում/(սվազում)</i>			
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարման ենթակա գումարներ		7,592,669	991,551
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ		35,894,007	16,580,983
Այլ պարտավորություններ		(36,986)	0
Չուտ դրամական միջոցների հոսքեր` ստացված գործառնական գործունեությունից մինչև շահութահարկը		3,746,315	5,918,259
Վճարված շահութահարկ		(1,822,319)	(1,642,307)
Չուտ դրամական միջոցների հոսքեր` ստացված գործառնական գործունեությունից		1,923,995	4,275,951
Դրամական միջոցների հոսքեր ներդրումային գործունեությունից			
Ներդրումային արժեթղթերի ձեռքբերում		(13,870,498)	(916,477)
Ներդրումային արժեթղթերի վաճառք և մարում		2,582,000	0
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում		(436,324)	(802,458)
Հիմնական միջոցների վաճառքից մուտքեր		-	701
Ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում		(153,470)	(99,890)
Չուտ դրամական հոսքեր ներդրումային գործունեությունից		(11,878,292)	(1,818,125)
Դրամական միջոցների հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից			
Բաժնետերերի ներդրումները կանոնադրական կապիտալում		10,000,200	0
Բանկերից ստացված մուտքեր	32	19,496,020	22,162,572
Բանկերից ստացված վարկերի մարում	32	(19,695,390)	(20,355,485)
Թողարկված պարտքային արժեթղթերից մուտքեր	32	5,889,314	0
Այլ փոխառու միջոցներից մուտքեր	32	4,133,563	826,125
Այլ փոխառու միջոցների մարում	32	(590,197)	(169,620)
Վարձակալության գծով պարտավորությունների մարում	32	(120,700)	(113,376)
Չուտ դրամական միջոցների հոսքեր` ստացված ֆինանսավորման գործունեությունից		19,112,811	2,350,215
Փոխարժեքային տարբերությունների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		(264,185)	(205,460)
Ակնկալվող վարկային կորուստների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		(40,822)	(1,620)
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ/(սվազում)		8,853,508	4,600,962
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբում		10,984,112	3,180,144
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	5	19,837,619	7,781,106

(հազար ՀՀ դրամ)

1. Հիմնական գործունեության նկարագրություն

ա) Կազմակերպչական կառուցվածք և հիմնական գործունեություն

«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ-ն («Բանկ») նախկին «Ֆասթ Կրեդիտ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ-ն է, որը հիմնադրվել է Հայաստանի Հանրապետությունում որպես փակ բաժնետիրական ընկերություն 2011թ. հոկտեմբերին: Կազմակերպությունը վարկային կազմակերպության լիցենզիա է ստացել 2011թ. հոկտեմբերի 14- ին: Ունենալով ֆինանսական ոլորտում ավելի քան 30 տարվա փորձ և նպատակ ունենալով դառնալ բանկ՝ կազմակերպությունը վերջին տարիներին ակտիվորեն իրականացրել է լայնածավալ տրանսֆորմացիոն միջոցառումներ՝ ֆինանսական, մարդկային ռեսուրսների ինտեգրման, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարման ուղղությամբ: ՀՀ Կենտրոնական բանկի 2022 թվականի նոյեմբերի 9-ի որոշմամբ «Ֆասթ Կրեդիտ Կապիտալ» ՈւՎԿ ՓԲԸ-ն ստացել է բանկային գործունեության լիցենզիա և այսուհետ կոչվում է «Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ: Բանկի գործունեությունը վերահսկվում է Հայաստանի Կենտրոնական բանկի կողմից (ԿԲ): Բանկը հանդիսանում է Հայաստանի Հանրապետությունում ավանդների պետական ապահովագրման համակարգի անդամ:

2024թ. Հունիսի 30-ի դրությամբ Բանկն ունի մոտավորապես 1038 աշխատակից (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 953 աշխատակից):

Բանկն ընդունում է բնակչությունից ավանդներ և տրամադրում է վարկեր, իրականացնում է փոխանցումներ Հայաստանում և արտերկրում, իրականացնում է արտարժույթի փոխանակման գործարքներ և մատուցում է այլ բանկային ծառայություններ իր կորպորատիվ և ֆիզիկական անձ հաճախորդներին: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան 0047, Նորք-Մարաշ, Գ. Հովսեփյան փ. 32/6:

Հունիսի 30-ի դրությամբ Բանկի բաժնետերերն են՝

Բաժնետեր	30/06/2024, %	31/12/2023, %
Վահե Բաղայան	50%	50%
Վիգեն Բաղայան	50%	50%
Ընդամենը	100%	100%

բ) Հայաստանի գործարար միջավայրը

Բանկն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետությունում: Հետևաբար, Բանկի գործունեության վրա ազդեցություն են ունենում Հայաստանի տնտեսությունը և ֆինանսական շուկան, որոնց բնորոշ են զարգացող շուկայի հատկանիշները: Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը, ինչպես նաև ընդհանուր գործարար միջավայրը շարունակում են զարգանալ: Սակայն օրենսդրության տարբեր մեկնաբանությունները և հաճախակի փոփոխությունները, այլ իրավական խոչընդոտների հետ մեկտեղ, լրացուցիչ բարդություններ են ստեղծում Հայաստանում գործող կազմակերպությունների համար: Ի լրումն, 2020թ. սեպտեմբերին Լեռնային Ղարաբաղում զինված հակամարտության բռնկումը, դրան հաջորդած Լեռնային Ղարաբաղի վիճելի տարածքների շուրջ հրադադարի պայմանավորվածությունը, և Հայաստանի Հանրապետության տարածքում հակամարտության սրացումը ավելի են մեծացրել բիզնես միջավայրի անորոշությունը:

2022թ. փետրվարին Ռուսաստանի Դաշնության և Ուկրաինայի միջև բռնկված ռազմական հակամարտության պատճառով մի շարք երկրներ պատժամիջոցներ սահմանեցին Ռուսաստանի Դաշնության դեմ: Հակամարտությունն ազդեցություն ունի ոչ միայն երկու երկրների տնտեսական գործունեության, այլև՝ համաշխարհային տնտեսության վրա: Պատժամիջոցների արդյունքում աշխարհի շատ երկրներում հումքային և պարենային ապրանքների գներն աճել են, խախտվել են ռեսուրսների մատակարարման հաստատված կապերը, դիտվում է գնաճի ազդեցություն գների վրա, և վերլուծաբանները կանխատեսում են նաև տնտեսական հետևանքներ համաշխարհային արդյունաբերության համար:

Ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության վերաբերյալ ղեկավարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

2. Պատրաստման հիմունքներ

ա) Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) համաձայն՝ մշակված և թողարկված Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հրապարկված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (այսուհետ՝ «ՀՀՄՍԿ»):

(հազար ՀՀ դրամ)

2. Պատրաստման հիմունքներ (շարունակություն)

բ) Չափման հիմունքներ

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստված են սկզբնական արժեքի հիմունքով՝ բացառությամբ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի և ածանցյալ ֆինանսական գործիքների, որոնք չափվում են իրական արժեքով:

գ) Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Բանկի գործառնական արժույթը Հայաստանի Հանրապետության դրամն է (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ): Հանդիսանալով Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթ՝ այն լավագույն կերպով արտացոլում է ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և հանգամանքների տնտեսական բովանդակությունը:

Հայաստանի Հանրապետության դրամը նաև տվյալ ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթն է: 2023 ղեկտեմբերի 31-ի և 2024թ. Հունիսի 30-ի դրությամբ ՀՀ ԿԲ պաշտոնական փոխարժեքն է՝ 1 ԱՄՆ դոլարի համար 404.49 ՀՀ դրամ և 388.16 ՀՀ դրամ և 1 Եվրոյի համար 447.9 ՀՀ դրամ և 415.72 ՀՀ դրամ, համապատասխանաբար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են հազար ՀՀ դրամով:

դ) Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կամավոր փոփոխություն

Բանկը փոխել է հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը՝ դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը ներկայացնելու նպատակով: 2023թ. ղեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարեկան ժամանակաշրջանից սկսած՝ Բանկը գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքերը ներկայացնում է ուղղակի մեթոդով, ի տարբերություն նախորդ ժամանակաշրջաններում կիրառվող անուղղակի մեթոդի: Ուղղակի մեթոդով Բանկը բացահայտում է համախառն դրամական մուտքերի և համախառն դրամական վճարումների հիմնական դասերը, որոնք առաջանում են գործառնական գործունեությունից: Բանկը դիտարկում է գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքերի ուղղակի ներկայացման մեթոդը՝ ֆինանսական հաշվետվություններից օգտվողներին ավելի տեղին և հավաստի տեղեկատվություն տրամադրելու համար, քանի որ այն կարող է ավելի օգտակար լինել Բանկի ապագա դրամական հոսքերը գնահատելու համար: Դրամական միջոցների հոսքերի համեմատական հաշվետվությունը 2022թ. ղեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար կատարվել է Նոր ներկայացմանը համապատասխան:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր

ա) Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունները

Նոր և փոփոխված ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Բանկն առաջին անգամ կիրառել է որոշ ստանդարտներ և փոփոխություններ, որոնք ուժի մեջ են մտնում 2023թ. հունվարի 1-ից կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար (եթե այլ բան նշված չէ): Բանկը վաղաժամկետ չի ընդունել որևէ ստանդարտ, մեկնաբանություն կամ փոփոխություն, որը հրապարակվել է, բայց դեռևս ուժի մեջ չի մտել: Բացառությամբ սույն ծանոթագրության մեջ բացահայտված Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտում – Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1 և ՀՀՄՍ Գործնական ցուցումներ 2 ստանդարտների փոփոխությունների, այլ ստանդարտներ կամ փոփոխություններ ազդեցություն չեն ունեցել Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտում – Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1-ում և ՀՀՄՍ Գործնական ցուցումներ 2-ում

ՀՀՄՍ 1-ում և ՀՀՄՍ Գործնական ցուցումներ 2-ում («Եականության մասին դատողությունների կիրառում»), փոփոխությունները ներկայացնում են ուղեցույցներ և օրինակներ՝ օգնելու կազմակերպություններին կիրառել հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության բացահայտումների վերաբերյալ Եականության դատողությունները: Փոփոխությունների նպատակն է օգնել կազմակերպություններին ներկայացնել հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության առավել օգտակար բացահայտումները՝ փոխարինելով «նշանակալի» հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտման պահանջը «Եական» հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտման պահանջով և ավելացնելով ուղեցույց այն մասին, թե կազմակերպություններն ինչպես պետք է կիրառեն Եականության հայեցակարգը հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտման վերաբերյալ որոշումներ կայացնելիս:

Այս փոփոխությունները ազդեցություն են ունեցել Բանկի՝ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտումների վրա, բայց ոչ Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների ցանկացած միավորի չափման, ճանաչման կամ ներկայացման վրա:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

ա) Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունները (շարունակություն)

ՖՀՄՍ 17 Ապահովագրության պայմանագրեր

ՖՀՄՍ 17 Ապահովագրության պայմանագրեր ստանդարտը գործում է 2023թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: ՖՀՄՍ 17-ը կիրառվում է ապահովագրական պայմանագրերի բոլոր տեսակների համար (ներառյալ՝ կյանքի ապահովագրություն, ոչ կյանքի ապահովագրություն, ուղղակի ապահովագրություն և վերաապահովագրություն), անկախ ապահովագրություն տրամադրող կազմակերպության տեսակից, ինչպես նաև կիրառելի է որոշակի երաշխիքների և հայեցողական մասնակցության հատկանիշներով ֆինանսական գործիքների դեպքում: Կիրառելի են որոշ բացառություններ:

Ներքոնշյալ բացառություններից բացի, Բանկը չի բացահայտել այն պայմանագրերը, որոնք հանգեցրել են ապահովագրական նշանակալի ռիսկի փոխանցմանը, և, հետևաբար, Բանկը եզրակացրել է, որ ՖՀՄՍ 17-ը էական ազդեցություն չունի 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվություններին վրա:

Տվյալ սահմանման շրջանակներում, Բանկը գնահատում է վարկային քարտերը և համանման պրոդուկտները, որոնք ապահովագրական ծածկույթ են պարունակում: ՖՀՄՍ 17-ը իր շրջանակից բացառում է վարկային քարտերի պայմանագրերը (և այլ նմանատիպ պայմանագրերը, որոնք տրամադրում են կրեդիտային կամ վճարային պայմանավորվածություններ), որոնք համապատասխանում են ապահովագրության պայմանագրի սահմանմանը, միայն և միայն այն դեպքում, եթե կազմակերպությունը հաճախորդի հետ պայմանագրի գինը սահմանելիս չի արտացոլում առանձին հաճախորդի հետ կապված ապահովագրական ռիսկի գնահատումը: Բանկը եզրահանգել է, որ պայմանագրի գինը սահմանելիս առանձին հաճախորդի հետ կապված ապահովագրական ռիսկը չի գնահատվել, քանի որ բոլոր դիմումատուներին տվյալ պրոդուկտները առաջարկվել են նույն գնով, հետևաբար դրանք չեն ներառվում ՖՀՄՍ 17-ում:

Վարկային պայմանագրերը, որոնք համապատասխանում են ապահովագրության պայմանագրի սահմանմանը, բայց ապահովագրական իրադարձությունների փոխհատուցումը սահմանափակում են այն չափով, որն այլապես պահանջվում է ապահովագրի՝ պայմանագրով նախատեսված պարտավորությունը մարելու համար - այդպիսի վարկերի թողարկողները, օրինակ՝ մահվամբ կասեցվող վարկերը, ունեն տարբերակ կիրառելու ՖՀՄՍ 9-ը կամ ՖՀՄՍ 17-ը: Ընտրությունը կատարվում է պորտֆելի մակարդակով և համարվում է անդառնալի: Բանկը մշտական հիմունքներով նախընտրել է կիրառել ՖՀՄՍ 9-ը տվյալ պրոդուկտների յուրաքանչյուր պորտֆելի համար:

Այլ փոփոխությունները և մեկնաբանությունները կիրառվել են առաջին անգամ 2023 թվականին, սակայն Բանկի ֆինանսական հաշվետվություններին վրա ազդեցություն չեն ունեցել

Մեկ գործարքից առաջացած ակտիվներին և պարտավորություններին վերաբերող հետաձգված հարկ (ՀՀՄՍ 12 փոփոխություններ)

ՀՀՄՍ 12 Շահութահարկ ստանդարտի փոփոխությունները ներառում են ՀՀՄՍ 12-ի համաձայն սկզբնական ճանաչման բացառությունների շրջանակը. այն այլևս չի կիրառվում այն գործարքների մասով, որոնք հանգեցնում են հավասար հարկվող և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների, ինչպիսիք են՝ վարձակալությունը և ապագործարկման պարտավորությունները: Տվյալ փոփոխությունները ազդեցություն չեն ունեցել Բանկի ֆինանսական հաշվետվություններին վրա:

Միջազգային հարկային բարեփոխումներ - Մոտեցում II մոդելի կանոններ - ՀՀՄՍ 12 ստանդարտի փոփոխություններ

ՀՀՄՍ 12-ի փոփոխությունները կատարվել են ի պատասխան ՏՀԶԿ «Հարկման բազայի խեղաթյուրման և շահույթների տեղաշարժ» (BEPS) ծրագրի Մոտեցում II կանոնների և ներառում են՝

- Պարտադիր ժամանակավոր բացառություն հետաձգված հարկերի ճանաչման և բացահայտման համար, որոնք առաջացել են Մոտեցում II մոդելի կանոնների իրավական սկզբունքների կիրառման արդյունքում, և
- Ազդեցության ոլորտում գտնվող կազմակերպությունների բացահայտման պահանջները օգնում են ֆինանսական հաշվետվություններ օգտագործողներին լավագույնս հասկանալ կազմակերպության ենթարկվածությունը Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված շահութահարկերի գծով ռիսկին, որն առաջանում է տվյալ օրենսդրությունից, մասնավորապես, նախքան այն ուժի մեջ մտնելու ամսաթիվը:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

ա) Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունները (շարունակություն)

Միջազգային հարկային բարեփոխումներ - Մոտեցում II մոդելի կանոններ - ՀՀՄՍ 12 ստանդարտի փոփոխություններ (շարունակություն)

Այն ժամանակահատվածներում, երբ Մոտեցում II մոդելի կանոնների մասով օրենսդրությունը (ըստ Էության) գործում է, բայց ուժի մեջ չի մտել, փոփոխությունները պահանջում են հայտնի կամ որջամտորեն գնատահելի տեղեկատվության բացահայտում, որը կօգնի ֆինանսական հաշվետվություններ օգտագործողներին հասկանալ կազմակերպության՝ ռիսկին ենթարկվածությունը, որն առաջանում է Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված շահութահարկից, ներառյալ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված շահութահարկի ռիսկին կազմակերպության ենթարկվածության մասով որակական և քանակական տեղեկատվությունը: Օրինակ՝

- ա) Որակական տեղեկատվություն այն մասին, թե ինչ ազդեցություն է ունեցել Մոտեցում II մոդելի կանոնների մասով օրենսդրությունը և հիմնական իրավական սկզբունքները կազմակերպության վրա, որոնց մասով կարող են լինել Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված շահութահարկի գծով ռիսկեր, և
- բ) Զանակական տեղեկատվություն, ինչպիսիքն են՝
  - կազմակերպության շահույթի մասնաբաժնի հայտանիշ, որը կարող է ենթակա լինել Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված շահութահարկով և այդ շահույթի նկատմամբ կիրառվող միջին արդյունավետ հարկային դրույքաչափով հարկման, կամ
  - հայտանիշ առ այն, ինչպես կփոխվեր կազմակերպության ընդհանուր արդյունավետ հարկային դրույքաչափը, եթե Մոտեցում II մոդելի կանոնների մասով օրենսդրությունը ուժի մեջ մտներ:

Օրենսդրության ուժի մեջ մտնելուց հետո լրացուցիչ բացահայտումներ են պահանջվում Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված շահութահարկի հետ կապված ընթացիկ հարկային ծախսերի գծով: Այս պահանջները կիրառվում են 2023թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար, բայց ոչ 2023 թ. դեկտեմբերի 31-ին կամ դրանից առաջ ավարտվող միջանկյալ ժամանակաշրջանների համար:

Բանկը վերանայել է իր կորպորատիվ կառուցվածքը՝ հաշվի առնելով Մոտեցում II մոդելի կանոնների ներդրումը տարբեր երկրներում, որտեղ Բանկը գործում է: Բանկը որոշել է, որ օրենսդրության ուժի մեջ մտնելուց հետո այն ենթակա չէ Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված հարկմանը, քանի որ արդյունավետ հարկային դրույքաչափը 15%-ից բարձր է բոլոր այն երկրներում, որտեղ գործում է: Հետևաբար, քանի որ Մոտեցում II մոդելի կանոնների գծով համապատասխան բացահայտումներ չեն պահանջվում, այս փոփոխությունները որևէ ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա 2023 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների սահմանում – Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 8 ստանդարտում

ՀՀՄՍ 8 ստանդարտի փոփոխությունները պարզաբանում են հաշվապահական հաշվառման գնահատումների, հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների փոփոխությունների և սխալների ուղղման տարբերությունը: Ինչպես նաև, այդ փոփոխությունները պարզաբանում են, թե ինչպես են կազմակերպությունները օգտագործում չափման հիմունքները և ելակետային տվյալները՝ հաշվապահական հաշվառման գնահատումներ մշակելու համար:

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն

Համաձայն Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտում – Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1 և ՀՀՄՍ Գործնական ցուցումներ 2 ստանդարտների փոփոխությունների, որոնք ուժի մեջ են մտել 2023թ. հունվարի 1-ից, Բանկը վերանայել է հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների իր բացահայտումը: Եական հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների վերաբերյալ վերանայված տեղեկատվությունը կենտրոնանում է այն փաստի վրա, թե ինչպես է Բանկը կիրառել ՀՀՄՍ-ների պահանջները իր հանգամանքների նկատմամբ և ինչպես է ներառում հիմնականում այն հոդվածները, որոնց մասով Բանկը ընտրել է հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն ՀՀՄՍ կողմից թույլատրված մեկ կամ մի քանի տարբերակներից, հոդվածներ, որոնք ենթակա են նշանակալի դատողությունների կամ գնահատումների, և բացառում է այն տեղեկատվությունը, որը միայն կրկնօրինակում կամ ամփոփում է ՀՀՄՍ-ների պահանջները, ինչպես նաև ոչ Եական հարցերի վերաբերյալ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունները:

Ստորև ներկայացվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունները հետևողականորեն կիրառվել է Բանկի կողմից այս ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Արտարժույթով գործառնություններ

Արտարժույթով գործառնությունները վերահաշվարկվում են ՀՀ դրամի գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ՀՀ դրամի այդ օրվա փոխարժեքով: Դրամային հոդվածների հետ կապված արտարժույթով գործառնությունների գծով օգուտը կամ վնասն իրենից ներկայացնում է տարբերություն ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված, ժամանակաշրջանի համար արդյունավետ տոկոսադրույթով հաշվարկված տոկոսների ու վճարումների մասով ճշգրտված ամորտիզացված արժեքի և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող փոխարժեքով վերահաշվարկված արտարժույթով արտահայտված ամորտիզացված արժեքի միջև:

Իրական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի իրական արժեքի որոշման ամսաթվի փոխարժեքով: Սկզբնական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Արտարժույթային գործարքների վերագնահատումից առաջացող օգուտը և վնասը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ որպես արտարժույթի վերագնահատման տարբերություններից օգուտ/(վնաս):

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ներառում են կանխիկ դրամական միջոցները, թղթակցային հաշիվները այլ բանկերում (նոստրո հաշիվներ) և ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցները, ներառյալ ՀՀ դրամով պարտադիր պահուստները՝ զերծ պայմանագրային սահմանափակումներից:

Տոկոսներ

Արդյունավետ տոկոսադրույթ

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթով կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը: Արդյունավետ տոկոսադրույթն այն դրույթն է, որը ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված ապագա դրամական վճարումները կամ մուտքերը գեղչում է ճիշտ մինչև՝

- ▶ ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեք կամ
- ▶ ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեք:

Ֆինանսական գործիքների, բացառությամբ ձեռք բերված կամ սկզբնավորված վարկային առումով արժեզրկված ակտիվների, արդյունավետ տոկոսադրույթը հաշվարկելիս Բանկը գնահատում է ապագա դրամական հոսքերը՝ դիտարկելով ֆինանսական գործիքի բոլոր պայմանագրային պայմանները, սակայն առանց հաշվի առնելու ակնկալվող վարկային կորուստները: Ձեռք բերված կամ սկզբնավորված վարկային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար հաշվարկվում է վարկային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույթ՝ կիրառելով գնահատված ապագա դրամական հոսքերը՝ ներառյալ ակնկալվող վարկային կորուստները:

Արդյունավետ տոկոսադրույթի հաշվարկը ներառում է գործարքի գծով ծախսումները և վճարված կամ ստացված բոլոր միջնորդավճարները և գումարները, որոնք կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույթի անբաժանելի մասը: Գործարքի գծով ծախսումները ներառում են այն լրացուցիչ ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

Ամորտիզացված արժեք և համախառն հաշվեկշռային արժեք

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքն այն գումարն է, որով ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած մայր գումարի վճարումները, գումարած կամ հանած արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդով հաշվարկված սկզբնական և մարման ենթակա գումարների միջև տարբերության կուտակային ամորտիզացիան և, ֆինանսական ակտիվների համար՝ ճշգրտված ակնկալվող վարկային կորուստների գծով պահուստով:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքն է նախքան ակնկալվող վարկային կորուստների պահուստի գծով ճշգրտումը:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Տոկոսային եկամտի և ծախսի հաշվարկ

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկվում է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության սկզբնական ճանաչման պահին: Տոկոսային եկամուտը և ծախսը հաշվարկվելիս արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառվում է ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ (եթե ակտիվը վարկային առումով արժեզրկված չէ) կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Արդյունավետ տոկոսադրույքը վերանայվում է լողացող դրույքով գործիքների դրամական հոսքերի պարբերական վերագնահատման արդյունքում՝ շուկայական դրույքների փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով: Արդյունավետ տոկոսադրույքը վերանայվում է նաև իրական արժեքի հեջի ճշգրտումներն արտացոլելու համար այն ամսաթվի դրությամբ, երբ սկսվում է համապատասխան ճշգրտման ամորտիզացիայի հաշվարկը:

Այնուամենայնիվ, սկզբնական ճանաչումից հետո վարկային առումով արժեզրկված դարձած ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Եթե ակտիվն այլևս չի համարվում վարկային առումով արժեզրկված, տոկոսային եկամտի հաշվարկը կրկին իրականացվում է համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Սկզբնական ճանաչման պահին վարկային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով վարկային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքն ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Տոկոսային եկամտի հաշվարկը չի իրականացվում համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ, եթե ակտիվի վարկային ռիսկը նվազում է:

Տեղեկատվությունն այն մասին, թե որ դեպքերում են ֆինանսական ակտիվները համարվում պարտքային առումով արժեզրկված, ներկայացված է Ծանոթագրություն 3 (բ) (ii) կետում:

Ներկայացում

Ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ներկայացված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկած տոկոսային եկամուտը ներառում է՝

- ▶ ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով տոկոսները,
- ▶ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքների գծով տոկոսները:

Ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ներկայացված տոկոսային ծախսը ներառում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների գծով տոկոսային ծախսը:

Միջնորդավճարներ

Միջնորդավճարների գծով եկամուտը և ծախսը, որոնք կազմում են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը, ներառվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկում:

Հաճախորդի հետ պայմանագիրը, որի արդյունքում Բանկը ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչվում է ֆինանսական գործիք, կարող է մասնակիորեն գտնվել ՖՀՄՍ 9-ի գործողության ոլորտում և մասնակիորեն՝ ՖՀՄՍ 15-ի գործողության ոլորտում: Նման դեպքերում Բանկը նախ կիրառում է ՖՀՄՍ 9-ը՝ առանձնացնելու և չափելու համար պայմանագրի այն մասը, որը գտնվում է ՖՀՄՍ 9-ի գործողության ոլորտում, այնուհետև կիրառում է ՖՀՄՍ 15-ը՝ պայմանագրի մնացած մասի համար:

Միջնորդավճարների գծով այլ ծախսերը հիմնականում վերաբերում են գործարքների գծով վճարներին և սպասարկման վճարներին, որոնք ծախսագրվում են ծառայությունը ստանալիս:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական ակտիվներ

i. Դասակարգում

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվը դասակարգվում է որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող կամ իրական արժեքով՝ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորդված չէ որպես իրական արժեքով՝ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող.

- ▶ ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է պահել ակտիվը պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու համար և
- ▶ ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Այս պայմանների մակրամասները ներկայացվում են ստորև՝

Բանկի՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները ներառում են դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները, հաճախորդներին տրված վարկերը և պահանջները բանկերի նկատմամբ:

Բիզնես մոդելի գնահատում

Բանկը պորտֆելի մակարդակով գնահատում է այն բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակում պահվում է ակտիվը, քանի որ այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է գործունեությունը կառավարելու և ղեկավարությանը տեղեկատվություն տրամադրելու եղանակը: Այդ դեպքում դիտարկվում է հետևյալ տեղեկատվությունը.

- ▶ պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը և նպատակները և այդ քաղաքականության աշխատանքը գործնականում: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարության նպատակն է ապահովել պայմանագրով նախատեսված տոկոսային եկամտի ստացումը, ապահովել տոկոսային որոշակի եկամտաբերության մակարդակը, համապատասխանեցնել ֆինանսական ակտիվների ժամկետներն այն պարտավորությունների ժամկետներին, որոնք ֆինանսավորում են այդ ակտիվները, կամ իրացնել դրամական հոսքերն ակտիվների վաճառքի միջոցով:
- ▶ ինչպես է գնահատվում պորտֆելի կատարողականը և ինչպես է այդ տեղեկատվությունը հաղորդվում Բանկի ղեկավարությանը:
- ▶ բիզնես մոդելի (և այդ բիզնես մոդելում պահվող ֆինանսական ակտիվների) վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը:
- ▶ ինչպես են վարձատրվում բիզնեսի ղեկավարները (օրինակ՝ արդյոք վարձատրությունը հիմնված է կառավարվող ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի, թե՛ հավաքված դրամական հոսքերի վրա):
- ▶ նախորդ ժամանակաշրջաններում վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, այդ վաճառքների պատճառները և ապագա վաճառքների հետ կապված ակնկալիքները: Այնուամենայնիվ, վաճառքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը չի դիտարկվում մեկուսի, այն դիտարկվում է որպես մեկ ընդհանուր վերլուծության մաս առ այն, թե ինչպես են իրագործվում ֆինանսական ակտիվների կառավարման համար Բանկի առաջադրված նպատակները և ինչպես են իրացվում դրամական հոսքերը:

Ֆինանսական ակտիվները, որոնք պահվում են առևտրական նպատակով կամ կառավարվում են և որոնց արդյունքը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, չափվում են իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով, քանի որ չեն պահվում ոչ պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու և ոչ էլ՝ թե՛ պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվներ վաճառելու համար:

Գնահատում, արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ են

Այս գնահատման նպատակների համար «մայր գումարը» սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» սահմանվում է որպես փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և փոխատվության հետ առնչվող այլ հիմնական ռիսկերի ու ծախսերի (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկի և վարչական ծախսերի) համար հատուցում և ներառում է շահույթի մարժան:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Գնահատելու համար, արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ են, Բանկը դիտարկում է գործիքի պայմանագրային պայմանները: Այս դիտարկումը ներառում է այն գնահատումը, արդյոք ֆինանսական ակտիվը պարունակում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է այնպես փոխել պայմանագրային դրամական հոսքերի ժամկետները կամ գումարը, որ ֆինանսական ակտիվը չբավարարի այս պայմանը: Գնահատումն իրականացնելիս Բանկը դիտարկում է հետևյալը.

- ▶ Պայմանական դեպքերը, որոնք կարող են փոխել դրամական հոսքերի գումարը և ժամկետները,
- ▶ Լծակավորման հատկանիշը,
- ▶ Վաղաժամ մարման և ժամկետի երկարաձգման պայմանները,
- ▶ Պայմանները, որոնք սահմանափակում են Բանկի պահանջը որոշակի ակտիվներից առաջացող դրամական հոսքերով (օրինակ՝ առանց ռեգրեսի իրավունքի ակտիվների գծով պայմանավորվածությունների), և
- ▶ Հատկանիշները, որոնք փոփոխում են փողի ժամանակային արժեքի համար հատուցումը, օրինակ՝ տոկոսադրույքների պարբերաբար վերասահմանումը:

Պարտքային գործիքը չափվում է իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող

- ▶ ֆինանսական գործիքը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն իրագործվում է թե՛ պայմանագրային դրամական հոսքերը հավաքելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվները վաճառելու միջոցով և
- ▶ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքները հետագայում չափվում են իրական արժեքով՝ իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացող օգուտները և վնասները ճանաչելով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում: Տոկոսային եկամուտը և փոխարժեքային տարբերություններից օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում նույն կերպ, ինչպես ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները: Ապաճանաչման դեպքում կուտակային օգուտը կամ վնասը, որոնք նախկինում ճանաչվել են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքից դասակարգվում են շահույթ կամ վնաս:

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային գործիքների ԱՎԿ-ները չեն նվազեցնում այդ ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, որը մնում է իրական արժեքով: Փոխարենը, գումարը, որը հավասար է այն պահուստին, որը կառաջանար, եթե ակտիվները չափվեին ամորտիզացված արժեքով, ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում որպես կուտակված արժեզրկման գումար՝ շահույթում կամ վնասում համապատասխան ծախսագրմամբ: Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ճանաչված կուտակված վնասը ակտիվի ապաճանաչումից հետո վերադասակարգվում է շահույթի և վնասի կազմ:

Առևտրային նպատակով չպահվող բաժնային գործիքում ներդրման սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը կարող է անշրջելի ընտրություն կատարել՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ներկայացնելու իրական արժեքի հետագա փոփոխությունները: Այս ընտրությունը կատարվում է առանձին՝ յուրաքանչյուր ներդրման համար:

Այս բաժնային գործիքների գծով օգուտները և կորուստները երբեք չեն վերադասակարգվում շահույթի կամ վնասի կազմ, և շահույթում կամ վնասում արժեզրկում չի ճանաչվում: Շահաբաժինները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ շահաբաժինն ակնհայտորեն ներկայացնում է ներդրման ինքնարժեքի մասի վերականգնումը, որի դեպքում ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում: Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում ճանաչված կուտակային օգուտները և կորուստները փոխանցվում են չբաշխված շահույթ՝ ներդրման օտարման պահին:

Մյուս բոլոր ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Բացի այդ, սկզբնական ճանաչման պահին Բանկը կարող է անշրջելիորեն նախորոշել ֆինանսական ակտիվը, որն այնպես բավարարում է ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվելու պահանջները, որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, եթե դա կվերացնի կամ էականորեն կնվազեցնի հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը հակառակ դեպքում կառաջանար:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Վերադասակարգում

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Բանկը փոխում է ֆինանսական ակտիվների կառավարման իր բիզնես մոդելը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկն իր ֆինանսական պարտավորությունները, բացառությամբ ֆինանսական երաշխավորությունների և փոխստվության հանձնառությունների, դասում է ամորտիզացված արժեքով չափվող կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների դասին:

Վերադասակարգում

Ֆինանսական պարտավորությունները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո:

ii. Ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը ապաճանաչվում է (կամ, ֆինանսական ակտիվի մասը կամ համանման ֆինանսական ակտիվների խմբի մասը), երբ՝

- ▶ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքի ժամկետն ավարտված է,
- ▶ Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, կամ պահպանում է այդ իրավունքը, սակայն պարտավորվում է ստացված գումարներն ամբողջությամբ և առանց էական ուշացման փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրով, ինչպես նաև
- ▶ Բանկը (ա) փոխանցել է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցվել և չի պահպանել ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, սակայն փոխանցել է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողության իրավունքը:

Այն դեպքում, երբ Բանկը փոխանցել է ակտիվից դրամական միջոցների հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, ո՛չ փոխանցել և ո՛չ էլ պահպանում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցել ակտիվի նկատմամբ վերահսկողության իրավունքը, ակտիվը ճանաչվում է այնքանով, որքանով Բանկը շարունակում է մասնակցություն ունենալ տվյալ ակտիվում: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի նկատմամբ երաշխիքի ձև, այդպիսի մասնակցությունը չափվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնով՝ ակտիվի սկզբնական հաշվեկշռային արժեք և փոխհատուցման առավելագույն գումար, որը կարող է պահանջվել Բանկից:

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի գծով թողարկված/կամ գնված օպցիոնի ձև (ներառյալ՝ դրամական միջոցներով մարվող օպցիոններ կամ նմանատիպ գործիքներ), Բանկի մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Բանկը կարող է հետ գնել փոխանցված ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված ակտիվի գծով վաճառված օպցիոնի (ներառյալ՝ դրամական միջոցներով մարվող օպցիոններ կամ նմանատիպ գործիքներ), երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնով՝ փոխանցված ակտիվի իրական արժեք և օպցիոնի իրագործման գին:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ մարվում, չեղյալ է համարվում կամ լրանում է դրա գործողության ժամկետը:

Եթե նույն վարկատուի հանդեպ ունեցած ֆինանսական պարտավորությունը փոխարինվում է այլ ֆինանսական պարտավորությամբ, որի պայմաններն էականորեն փոփոխված են նախորդի համեմատ, նման փոխարինումը կամ փոփոխությունը դիտվում է որպես սկզբնական պարտավորության ապաճանաչում և նոր պարտավորության ճանաչում, իսկ համապատասխան հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը արտացոլվում է շահույթում կամ վնասում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

iii. Հետզնման և հակադարձ հետզնման պայմանագրեր

Հետզնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսավորման գործառնություններ: Հետզնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակում են հաշվառվել հաշվեկշռում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր»: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է բանկերի կամ հաճախորդների նկատմամբ պարտավորություններով:

Հետադարձ վաճառքի պայմանագրով արժեթղթերի ձեռքբերումը (հակադարձ ռեպո) արտացոլվում է բանկերի նկատմամբ պահանջների կամ հաճախորդներին տրված վարկերի կազմում՝ կախված իրավիճակից: Վաճառքի գնի և ձեռք բերման գնի միջև տարբերությունը դիտարկվում է որպես տոկոսային եկամուտ և հաշվեգրվում ռեպո պայմանագրի ժամկետի ընթացքում արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով:

Եթե հետադարձ վաճառքի պայմանագրով ձեռք բերված ակտիվները վաճառվում են երրորդ անձանց, արժեթղթերը վերադարձնելու պարտավորությունն արտացոլվում է որպես առևտրական նպատակով պահվող պարտավորություն և չափվում է իրական արժեքով:

iv. Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները հաշվանցվում են պարտավորություններով և ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են զուտ մացորդով, եթե գոյություն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և Բանկը մտադիր է կամ հաշվարկն իրականացնել զուտ հիմունքով, կամ իրացնել ակտիվը և մարել պարտավորությունը միաժամանակ: Հաշվանցում կատարելու իրավունքը չպետք է պայմանավորված լինի ապագա ժամանակաշրջանի դեպքերով և պետք է ունենա իրավական ուժ բոլոր ստորև ներկայացված դեպքերում՝

- բնականոն գործունեության ընթացքում,
- պարտականությունների չկատարման դեպքում,
- կազմակերպության կամ դրա որևէ գործընկերոջ վճարունակ չլինելու կամ լուծարման ժամանակ:

Սույն պայմանները, որպես կանոն, չեն տարածվում հաշվանցման գլխավոր համաձայնությունների վրա, և համապատասխան ակտիվներն ու պարտավորությունները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են համախառն արժեքով:

v. Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների փոփոխում

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոփոխվում են, Բանկը գնահատում է, արդյոք փոփոխված ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են («նշանակալի փոփոխություն»), ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչվում է և ճանաչվում է նոր ֆինանսական ակտիվ իրական արժեքով՝ գումարած պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումները: Որպես փոփոխության մաս ստացված վճարները հաշվառվում են հետևյալ կերպ.

- ▶ վճարները, որոնք դիտարկվում են նոր ակտիվի իրական արժեքը որոշելիս, և վճարները, որոնք իրենցից ներկայացվում են պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումների հատուցում, ներառվում են ակտիվի սկզբնական չափման մեջ, և
- ▶ մյուս վճարները ներառվում են շահույթում կամ վնասում՝ որպես ապաճանաչումից օգուտի կամ կորուստի մաս:

Գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական պարտավորությունների դրամական հոսքերի փոփոխությունները չեն դիտարկվում որպես փոփոխություն, եթե բխում են գոյություն ունեցող պայմանագրային պայմաններից, օրինակ՝ Բանկի կողմից տոկոսադրույքների փոփոխությունը ՀՀ ԿԲ-ի հիմնական տոկոսադրույքի փոփոխությունների արդյունքում, եթե վարկային պայմանագրով Բանկը իրավունք ունի կատարել նման փոփոխություն:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Բանկն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում, այսինքն, գնահատում է, արդյոք սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբերվում են փոփոխված կամ փոխարինված ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերից: Բանկը գնահատում է փոփոխության նշանակալի լինելը՝ դիտարկելով քանակական և որակական գործոնները հետևյալ հերթականությամբ՝ որակական գործոններ, քանակական գործոններ, որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցություն: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս գնահատումն իրականացնելիս Բանկը կիրառում է ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչման համար օգտագործված ուղեցույցին նմանատիպ ուղեցույց:

Բանկը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ▶ ֆինանսական ակտիվի արժույթի փոփոխություն,
- ▶ գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- ▶ ֆինանսական ակտիվի պայմանների այնպիսի փոփոխություն, որը հանգեցնում է «միայն մայր գումարի և դրա գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ» չափանիշի հետ անհամապատասխանության:

Եթե դրամական հոսքերի փոփոխությունը պայմանավորված է փոխառուի ֆինանսական դժվարություններով, ապա, որպես կանոն, փոփոխության նպատակն է առավելագույն չափով վերականգնել ակտիվը պայմանագրի սկզբնական պայմաններով, այլ ոչ՝ սկզբնավորել նոր ակտիվ նշանակալիորեն տարբեր պայմաններով: Եթե Բանկը մտադիր է այնպես փոփոխել ֆինանսական ակտիվը, որպեսզի ներվեն դրամական հոսքերը, ապա այն նախ դիտարկում է, արդյոք ակտիվի մի մասը պետք է դուրս գրվի նախքան փոփոխությունը կատարելը (տես՝ ստորև դուրսգրման քաղաքականություն): Այս մոտեցումն ազդում է քանակական գնահատման արդյունքի վրա և նշանակում է, որ ապաճանաչման չափանիշները միշտ չէ որ բավարարվում են նման դեպքերում: Բանկը իրականացնում է նաև որակական գնահատում, որպեսզի գնահատի փոփոխության նշանակալի լինելը:

Եթե ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվի փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, Բանկը նախ վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը, կիրառելով ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը, և արդյունքում առաջացող ճշգրտումը ճանաչում է որպես փոփոխումից օգուտ կամ կորուստ շահույթում կամ վնասում: Լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվների համար փոփոխումից օգուտը կամ կորուստը հաշվարկելու համար օգտագործված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է արտացոլելու համար ընթացիկ շուկայական պայմանները փոփոխության պահին: Փոփոխման շրջանակում ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար կամ ստացված վճար ճշգրտում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի մնացած ժամկետի ընթացքում:

Եթե նման փոփոխությունն իրականացվում է փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով, ապա օգուտը կամ կորուստը ներկայացվում է արժեզրկումից կորուստների հետ միասին: Մյուս դեպքերում այն ներկայացվում է որպես արդյունավետ տոկոսադրույքով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ:

Հաստատուն տոկոսադրույքով վարկերի համար, որոնց դեպքում փոխառուն հնարավորություն ունի վաղաժամ մարել վարկն անվանական արժեքով՝ առանց էական տուգանքի, Բանկը հաշվառում է տոկոսադրույքի փոփոխությունը մինչև ընթացիկ շուկայական տոկոսադրույքի մակարդակը՝ կիրառելով լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական գործիքների համար գործող ուղեցույցը: Սա նշանակում է, որ արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է առաջընթաց:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկը ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ փոփոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ փոփոխված պարտավորության դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են:

Այս դեպքում փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության և փոփոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Վճարված հատուցումը ներառում է փոխանցված ոչ ֆինանսական ակտիվները (առկայության դեպքում) և ստանձնած պարտավորությունները, այդ թվում՝ նոր փոփոխված ֆինանսական պարտավորությունը:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Բանկը իրականացնում է փոփոխության՝ նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում՝ դիտարկելով որակական գործոնները, քանակական գործոնները և որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցությունը: Բանկը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ▶ ֆինանսական պարտավորության արժույթի փոփոխություն,
- ▶ գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- ▶ փոխարկման հնարավորության ներառում,
- ▶ ֆինանսական պարտավորության ստորադասության փոփոխություն:

Քանակական գնահատման համար պայմանները նշանակալիորեն տարբեր են, եթե նոր պայմաններով դրամական հոսքերը (ներառյալ վճարվող և ստացվող այլ վճարների զուտ գումարները) սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչելիս ներկա արժեքը նվազագույնը 10 տոկոսով տարբերվում է սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մնացած դրամական հոսքերի զեղչված ներկա արժեքից:

Եթե ֆինանսական պարտավորության փոփոխությունը չի բավարարում ապաճանաչման պայմանները, պարտավորության ամորտիզացված արժեքը վերահաշվարկվում է, զեղչելով փոփոխված դրամական հոսքերը սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, և արդյունքում առաջացող օգուտը կամ կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Լողացող դրույքով ֆինանսական պարտավորությունների համար փոփոխումից օգուտը կամ կորուստը հաշվարկելու համար օգտագործված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է արտացոլելու համար ընթացիկ շուկայական պայմանները փոփոխության պահին: Ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճշգրտում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի մնացորդային ժամանակահատվածում: Ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճանաչվում է որպես պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտում և ամորտիզացվում է փոփոխված ֆինանսական պարտավորության մնացորդային ժամանակահատվածում գործիքի արդյունավետ տոկոսադրույքի վերահաշվարկի միջոցով:

Դուրսգրումներ

Վարկերը և պարտքային արժեթղթերը դուրս են գրվում (ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն), երբ գոյություն չունի ամբողջությամբ վերցրած ֆինանսական ակտիվը կամ դրա մի մասը վերականգնելու ողջամիտ ակնկալիք: Դուրսգրումը սովորաբար իրականացվում է այն դեպքում, երբ Բանկը որոշում է, որ փոխառուն չունի այնպիսի ակտիվներ կամ եկամտի աղբյուրներ, որոնցից կարող է ստանալ բավարար դրամական հոսքեր դուրսգրման ենթակա գումարները մարելու համար: Այս գնահատումն իրականացվում է առանձին յուրաքանչյուր ակտիվի համար:

Նախկինում դուրսգրված գումարների փոխհատուցումը ներառվում է «Վարկային կորուստների գծով ծախս» հոդվածում ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Դուրսգրված ֆինանսական ակտիվների գծով կարող են դեռևս կիրառվել հարկադիր միջոցներ/պարտքերի գանձման միջոցներ՝ վճարման ենթակա գումարների վերադարձմանը վերաբերող Բանկի ընթացակարգերի հետ համապատասխանությունն ապահովելու համար:

Հաճախորդներին տրված վարկեր

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում «հաճախորդներին տրված վարկեր» հոդվածը ներառում է ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկերը, որոնք սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի գծով լրացուցիչ ուղղակի ծախսումները, իսկ հետագայում՝ ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ և ֆինանսական վարձակալության գծով եկամտի ճանաչում

Վարձակալության սկիզբը համարվում է վարձակալության պայմանագրի կնքման ամսաթվի և կողմերի կողմից վարձակալության հիմնական դրույթների մասով պարտավորությունների ստանձման ամսաթվից ամենավաղը: Այս ամսաթվի դրությամբ՝

- ▶ Վարձակալությունը դասակարգվում է որպես ֆինանսական վարձակալություն, և
- ▶ որոշվում են վարձակալության ժամկետի մեկնարկի դրությամբ ճանաչվելիք գումարները:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Վարձակալության սկիզբ է համարվում այն ամսաթիվը, երբ վարձակալն իրավասու է իրագործել վարձակալված ակտիվն օգտագործելու իր իրավունքը: Դա վարձակալության սկզբնական ճանաչման ամսաթիվն է (այսինքն՝ վարձակալությունից բխող ակտիվների, պարտավորությունների, եկամուտների կամ ծախսերի ճանաչումը, ըստ անհրաժեշտության):

Ֆինանսական վարձակալության մեկնարկից հետո Բանկը ճանաչում է վարձակալության մեջ զուտ ներդրումը, որը նվազագույն վարձավճարների գծով ստացվելիք գումարն է՝ վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքով գերջված: Համախառն ներդրումների և դրա ներկա արժեքի միջև տարբերությունը գրանցվում է որպես ֆինանսական վարձակալության չվաստակած եկամուտ:

Ֆինանսական եկամտի ճանաչումը հիմնված է այնպիսի գրաֆիկի վրա, որն ապահովում է հատուցման հաստատուն պարբերական դրույք ֆինանսական վարձակալության շրջանակներում վարձատուի զուտ ներդրումների նկատմամբ: Սկզբնական ուղղակի ծախսումները ներառվում են ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների սկզբնական գնահատման մեջ:

Ներդրումային արժեթղթեր

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում «ներդրումային արժեթղթեր» հոդվածը ներառում է իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող Հայաստանի հանրապետության պետական պարտքային արժեթղթերը և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող տեղական ընկերությունների բաժնային արժեթղթերը:

Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցների միավորները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Արժեքը ներառում է գնման գինը՝ ներառյալ ներկրման տուրքերը, չփոխհատուցվող հարկերը և ուղղակիորեն վերագրելի այլ ծախսերը, ինչպես նաև այն բոլոր ծախսերը, որոնք կատարվել են ակտիվները աշխատանքային վիճակի և դրանց նպատակային օգտագործման համար անհրաժեշտ վայր հասցնելու համար: Շահագործման և նախաարտադրության ծախսերը ներառված չեն հիմնական միջոցների արժեքի մեջ:

Երբ հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետներ ունեցող նշանակալի մասերից, այդ մասերը հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ:

Հիմնական միջոցների գծով հետագա ծախսումները կապիտալացվում են, երբ հավանական է, որ հիմնական միջոցի տարրի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները կազմակերպություն կհոսեն սպասվածից ավելի մեծ գումարով: Վերանորոգումը և սպասարկումը ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում ոպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Ակտիվների մաշվածության գումարը պետք է բաշխվի համակարգված հիմունքներով դրա օգտակար ծառայության ընթացքում:

Մաշվածություն

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում գծային մեթոդով առանձին ակտիվների օգտակար ծառայության ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է հիմնական միջոցի ձեռքբերման ամսաթվից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններիս կառուցումն ավարտելու և շահագործման հանձնելու պահից: Հողատարածքի գծով մաշվածություն չի հաշվարկվում: Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները հետևյալն են.

- շենքեր 20 տարի
- համակարգիչներ և հաղորդակցության սարքավորումներ 1-8 տարի
- փոխադրամիջոցներ 8 տարի
- տնտեսական գույք և այլ հիմնական միջոցներ 8 տարի

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Բռնագանձված ակտիվներ

Բանկը ճանաչում է բռնագանձված ակտիվները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, երբ ունի իրացման ամբողջական և վերջնական իրավունքներ գրավի նկատմամբ:

Բռնագանձված ակտիվները չափվում են հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնով՝ հաշվեկշռային արժեքի և իրական արժեքի՝ հանած վաճառքի հետ կապված ծախսումները: Սկզբնական ճանաչման պահին բռնագանձված ակտիվները չափվում են այն վարկի հաշվեկշռային արժեքով, որի գծով տեղի է ունեցել պարտագանցում՝ ներառյալ գրավի առգրավման ընթացքում կրած ծախսումները: Իրական արժեքը՝ հանած վաճառքի հետ կապված ծախսումները, իրենից ներկայացնում է գրավի գնահատված վաճառքի գինը բնականոն գործունեության ընթացքում հանած համապատասխան վաճառքի ծախսումները: Սկզբնական ճանաչումից հետո բռնագանձված ակտիվները վերանայվում են վաճառքի համար պահվող դասակարգման չափանիշներին համապատասխանելու տեսանկյունից և համապատասխանաբար վերադասակարգվում են՝ չափանիշները բավարարելու դեպքում:

Բռնագանձված ակտիվների օտարումից օգուտը և կորուստը ճանաչվում են զուտ հիմունքով «Այլ գործառնական եկամուտ» հոդվածում՝ շահույթում կամ վնասում:

Թանկարժեք մետաղներ

Ոսկու իրական արժեքը որոշելու նպատակով օգտագործվում են Լոնդոնի մետաղների բորսայի գները:

Պահուստներ

Պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է, երբ Բանկը ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու համար կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Եթե ազդեցությունն Եական է, պահուստները որոշվում են՝ զեղչելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերը զեղչման՝ մինչև հարկումը դրույքով, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումները և, կիրառելիության դեպքում, պարտավորությանը հատուկ ռիսկերը:

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Բանկը բնականոն գործունեության ընթացքում արժույթային և կապիտալի շուկաներում օգտագործում է տարատեսակ ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ: Այդ ֆինանսական գործիքները նախատեսված են առևտրի համար և սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկայական գնանշման հիման վրա կամ գնորոշման մոդելներով, որոնք հիմնված են բազիսային գործիքների ընթացիկ շուկայական և պայմանագրային արժեքների և այլ գործոնների վրա: Դրական իրական արժեքով ածանցյալ ֆինանսական գործիքները արտացոլվում են ակտիվների կազմում, իսկ բացասական արժեք ունեցողները՝ պարտավորությունների կազմում: Նշված գործիքներից ստացված արդյունքները հաշվառվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ որպես առևտրական նպատակով պահվող ակտիվներից կամ արտարժույթային գործառնություններից զուտ շահույթ/(վնաս)՝ կախված ածանցյալ գործիքների բնույթից:

Ներկառուցված ածանցյալ գործիքը հիբրիդային գործիքի բաղադրիչ է, որը ներառում է նաև ոչ ածանցյալ հիմնական պայմանագիր, որի արդյունքում համապատասխան գործիքի դրամական հոսքերի մի մասը տատանվում է առանձին ածանցյալ գործիքի նման: Ներկառուցված ածանցյալ գործիքը առաջացնում է փոփոխություններ որոշ կամ բոլոր դրամական միջոցների հոսքերում, որոնք հակառակ դեպքում պահանջվում էին պայմանագրով, կախված սահմանված տոկոսադրույքից, ֆինանսական գործիքի գնից, ապրանքի գնից, արտարժույթի փոփոխությունից, գների ինդեքսից կամ դրույքից, վարկային վարկանշից կամ ինդեքսից կամ այլ փոփոխականից, պայմանով, որ ոչ ֆինանսական փոփոխականի դեպքում այն հատուկ չէ պայմանագրի կողմի համար: Ֆինանսական գործիքին կցված, բայց այդ գործիքից անկախ՝ ըստ պայմանագրի փոխանցելի ածանցյալ գործիքը, կամ գործիքը, որի պայմանագրային կողմը տարբերվում է այդ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմից, չի հանդիսանում ներկառուցված ածանցյալ գործիք, այլ առանձին ածանցյալ գործիք է:

Պարտավորությունների և ոչ ֆինանսական «հիմնական» պայմանագրերի մեջ ներկառուցված ածանցյալ գործիքները դիտարկվում են որպես առանձին ածանցյալ գործիքներ և հաշվառվում են իրական արժեքով, եթե համապատասխանում են ածանցյալ գործիքի վերոնշյալ սահմանմանը, նրանց տնտեսական հատկանիշները և ռիսկերը սերտորեն կապված չեն «հիմնական» պայմանագրի հետ, և «հիմնական» պայմանագիրը չի համարվում առևտրային նպատակներով կնքված կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով հաշվառվող: Ներկառուցված ածանցյալ գործիքները, որոնք առանձնացվել են «հիմնական»-ից, հաշվառվում են առևտրային պորտֆելում իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են բիզնես մոդելի և SPPI-ի գնահատումների հիման վրա:

Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսեր

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ: Սովորական բաժնետոմսերի և բաժնետոմսերի օպցիոնների թողարկմանն ուղղակիորեն վերագրելի լրացուցիչ ծախսումները՝ գտած հարկերի ազդեցությամբ, ճանաչվում են որպես սեփական կապիտալի նվազեցում:

Շահաբաժիններ

Շահաբաժիններ հայտարարելու և վճարելու Բանկի կարողությունը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կանոնակարգերով:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ շահաբաժինները նվազեցվում են սեփական կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն միայն այն դեպքում, երբ դրանք հայտարարվել են մինչև հաշվետու ամսաթիվը ներառյալ: Մինչև հաշվետու ամսաթիվը առաջարկված կամ հաշվետու ամսաթվից հետո մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը առաջարկված կամ հայտարարված շահաբաժինները բացահայտվում են ֆինանսական հաշվետվություններում:

Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի հոդվածներին կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված բաժնետերերի հետ գործարքներին, որի դեպքում շահութահարկը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկ

Ընթացիկ հարկը հարկի այն գումարն է, որն ակնկալվում է վճարել տարվա հարկվող եկամտի գծով՝ կիրառելով այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և ներառում է նախորդ տարիների համար վճարման ենթակա հարկի գծով ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկ

Հետաձգված հարկը ճանաչվում է ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերությունները ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլվելու նպատակով: Հետաձգված հարկ չի ճանաչվում այն ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման ժամանակ բիզնեսի միավորում չհանդիսացող գործարքի արդյունքում, որն ազդեցություն չունի ո՛չ հաշվապահական և ո՛չ հարկվող շահույթի կամ վնասի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվներ ճանաչվում են չօգտագործված հարկային վնասների, չօգտագործված հարկային զեղչերի և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով այն չափով, որով հավանական է, որ ապագայում կստացվի հարկվող շահույթ, որի դիմաց դրանք կարող են օգտագործվել: Ապագա հարկվող շահույթը որոշվում է հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների մարումից առաջացող գումարի հիման վրա: Եթե հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների գումարը բավարար չէ հետաձգված հարկային ակտիվն ամբողջությամբ ճանաչելու համար, դիտարկվում է գոյություն ունեցող ժամանակավոր տարբերությունների մարումներով ճշգրտված ապագա հարկվող շահույթը, որը որոշվում է Բանկի գործարար ծրագրերի հիման վրա: Հետաձգված հարկային ակտիվները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և նվազեցվում են այն չափով, որով այլևս հավանական չէ, որ համապատասխան հարկային օգուտը կիրացվի: Այս նվազեցումները վերականգնվում են, եթե մեծանում է ապագա հարկվող շահույթ ստանալու հավանականությունը:

Չճանաչված հետաձգված հարկային ակտիվները վերագնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և ճանաչվում են այն չափով, որով հավանական է, որ Կազմակերպությունն ապագայում կունենա հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող է դրանք օգտագործվել:

Հետաձգված հարկը չափվում է օգտագործելով հարկի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Հետաձգված հարկի չափումն արտացոլում է այն հարկային հետևանքները, որոնք կառաջանան կախված այն եղանակից, որով Կազմակերպություն հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ակնկալում է փոփոխություններ կամ մարել իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները:

Սեզմենտային հաշվետվություններ

Գործառնական սեզմենտը Բանկի բաղադրիչ է, որը ներգրավված է ձեռնարկատիրական գործունեություններում, որոնցից այն կարող է վաստակել հասույթներ և կրել ծախսեր, որի գործառնական արդյունքները կանոնավոր կերպով վերանայվում են գլխավոր գործառնական որոշում կայացնողի կողմից՝ սեզմենտին միջոցների բաշխման վերաբերյալ որոշում կայացնելու և դրա գործունեության արդյունքները գնահատելու նպատակով, և որի գծով առկա է առանձին ֆինանսական տեղեկատվություն: Դեկավարությունը գտնում է, որ Բանկը բաղկացած է մեկ գործառնական սեզմենտից՝ հիմք ընդունելով ՖՀՄՍ հաշվետվությունների արդյունքները: Բանկի եկամտի և ակտիվների մեծ մասը գտնվում է Հայաստանում: 2023 և 2022թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ արտաքին գործընկերոջից կամ հաճախորդից ստացված և Բանկի ընդհանուր հասույթի 10% և ավելի գերազանցող հասույթով որևէ գործարք չի գրանցվել:

գ) Դեռևս չգործող, սակայն հրապարակված ստանդարտներ

Ստորև նկարագրված են հրապարակված նոր և փոփոխված ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները, որոնք Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների թողարկման ժամանակ դեռևս ուժի մեջ չեն եղել: Բանկը պատրաստվում է կիրառելիության դեպքում ընդունել այս նոր և փոփոխված ստանդարտները և մեկնաբանությունները, երբ դրանք ուժի մեջ մտնեն: Ակնկալվում է, որ այս փոփոխությունները Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա էական ազդեցություն չեն ունենա:

- ՖՀՄՍ 16 ստանդարտի փոփոխություններ. Վարձակալության գծով պարտավորություն Վաճառք և հետադարձ վարձակալության գործարքներում,
- Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1-ում. Պարտավորությունների դասակարգումը որպես ընթացիկ կամ ոչ ընթացիկ,
- Մատակարարների ֆինանսավորման պայմանավորվածություններ – փոփոխություններ ՀՀՄՍ 7 և ՖՀՄՍ 7 ստանդարտներում:

4. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ

ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Բանկի ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են ունենում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները՝ հիմնված պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք խելամիտ են համարվում տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Իրական արժեքի չափումը

Երբ ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների իրական արժեքները, որոնք արտացոլված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, չեն կարող ստացվել ակտիվ շուկաներից, դրանք որոշվում են գնահատման տարբեր մեթոդների կիրառմամբ, որոնք ներառում են գնահատման մոդելների օգտագործումը: Այս մոդելների ելակետային տվյալները վերցվում են դիտարկելի շուկաներից, հնարավորության դեպքում, բայց անհնարինության դեպքում, իրական արժեքները սահմանելու համար պահանջվում է գնահատում: Դատողությունները և գնահատումները ներառում են իրացվելիության և մոդելային մուտքերի նկատառումներ: Իրական արժեքի որոշման վերաբերյալ լրացուցիչ մանրամասների համար տես Ծան. 28:

(հազար ՀՀ դրամ)

4. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ (շարունակություն)

Հաճախորդների տրված վարկերի արժեզրկումից կորուստներ

ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն Ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման պահուստի գնահատումը ֆինանսական ակտիվների բոլոր դասերի համար պահանջում է դատողություն, մասնավորապես՝ ապագա դրամական հոսքերի գումարի և ժամանակի և գրավի արժեքի գնահատումը՝ արժեզրկման գծով վնասների որոշման և վարկային ռիսկի զգալի աճի գնահատման ժամանակ: Այս գնահատումները պայմանավորված են մի շարք գործոններով, որոնց փոփոխությունները կարող են հանգեցնել պահուստների տարբեր մակարդակների: Բացի այդ, խոշոր բիզնեսի խափանումները կարող են առաջացնել իրացվելիության խնդիրներ որոշ կազմակերպությունների և սպառողների համար:

Բանկի՝ ակնկալվող վարկային կորուստների հաշվարկները ելնում են բարդ մոդելներից, որոնց հիմքում ընկած են մի շարք ենթադրություններ՝ փոփոխական մուտքային տվյալների ընտրության և նրանց փոխկապակցվածության վերաբերյալ (տես Ծան. 27): ԱՎԿ մոդելների տարրերը, որոնք համարվում են հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ, ներառում են՝

- ▶ Կիճակագրական մոդելներ դեֆոլտի հավանականությունը (PD), դեֆոլտի դեպքում գործիքի արժեքը (EAD) և դեֆոլտի դեպքում կորստի չափը (LGD) խմբային հիմունքով գնահատելու համար,
- ▶ Ֆինանսական ակտիվների սեզոնալությունը, երբ դրանց ԱՎԿ-ն հաշվարկված է խմբային հիմունքով,
- ▶ ԱՎԿ մոդելների մշակումը, ներառյալ տարբեր բանաձևերը և մուտքային տվյալների ընտրությունը,
- ▶ Մակրոտնտեսական սցենարների և տնտեսագիտական մուտքային տվյալների միջև կապվածության որոշումը, ինչպիսիք են գործազրկության մակարդակը և գրավի արժեքները, և ազդեցությունը դեֆոլտի հավանականության (PD), դեֆոլտի դեպքում գործիքի իրական արժեքի (EAD) և դեֆոլտի դեպքում կորստի չափի (LGD) վրա,
- ▶ Հեռանկարային մակրոտնտեսական սցենարների ընտրությունը և դրանց հավանականության կշիռը՝ տնտեսական տվյալները ԱՎԿ մոդելների մեջ արտացոլելու համար:

2024թ. հունիսի 30-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված հաճախորդների տրված վարկերի գծով արժեզրկված պահուստների գումարը կազմել է 2,149,696 հազ. ՀՀ դրամ (2023թ.՝ 2,232,091 հազար ՀՀ դրամ): Մանրամասները ներակայացված են Ծան. 9-ում:

Կլիմային առնչվող հարցեր

Բանկն իր գնահատումներում և ենթադրություններում ըստ անհրաժեշտության դիտարկում է կլիմային առնչվող հարցերը: Այս գնահատումը ներառում է Բանկի վրա հնարավոր ազդեցությունների լայն շրջանակ՝ պայմանավորված ֆիզիկական և անցումային ռիսկերով: Բանկը կարծում է, որ իր բիզնես մոդելը և պրոդուկտները մրցունակ կլինեն ցածր ածխածնային տնտեսության անցման դեպքում, և հետաքրքիր է, որ կլիմային առնչվող հարցերը չեն հանգեցնում ֆինանսական հաշվետվությունների յուրաքանչյուր հոդվածի հիմքում ընկած գնահատումների և ենթադրությունների էական անորոշության: Չնայած այն փաստին, որ կլիմային առնչվող ռիսկերը ներկայումս կարող են նշանակալի ազդեցություն չունենալ չափման վրա, Բանկը ուշադիր հետևում է համապատասխան փոփոխություններին և զարգացումներին, ինչպիսին է կլիմայի վերաբերյալ Նոր օրենսդրությունը:

5. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ներառում են՝

	<u>30/06/2024</u>	<u>31/12/2023</u>
Կանխիկ դրամական միջոցներ	4,557,519	7,756,921
Ընթացիկ հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում՝ ներառյալ պարտադիր պահուստները (չսահմանափակված մաս, տես Ծան. 6)	1,220,757	2,833,161
Ընթացիկ հաշիվներ այլ բանկերում	14,106,556	400,421
Արժեզրկում	(47,213)	(6,391)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	19,837,619	10,984,112

2024թ. Հունիսի 30-ի դրությամբ, ՀՀ ԿԲ-ում թղթակցային հաշիվների մնացորդները ներառում են պարտադիր պահուստներ 2,620,442 հազար ՀՀ դրամի չափով (2023թ. Դեկտեմբերի 31՝ 1,295,257 հազար ՀՀ դրամ):

Բանկերը պարտավոր են ունենալ դեպոնացված դրամական միջոցներ (պարտադիր պահուստ) ԿԲ-ում՝ ՀՀ դրամով ներգրավված գումարների 4%-ի (2023թ.՝ 4%) և արտարժույթով ներգրավված գումարների 18%-ի չափով (2023թ.՝ 18%):

(հազար ՀՀ դրամ)

5. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ (շարունակություն)

Բանկերը պարտավոր են արտարժույթով ներգրավված գումարների 6%-ը (2023թ.՝ 6%) պահել ՀՀ ԿԲ-ում որպես դրամով դեպոզիտային միջոցներ և 12%-ը (2023թ.՝ 12%)՝ արտարժույթով:

Ավելին, բանկերի՝ արտարժույթով պահուստավորված միջոցներ ելքագրման հնարավորությունը սահմանափակված է: Հետևաբար, Բանկը արտարժույթով պահուստավորված միջոցները դասակարգում է որպես «Պահանջներ բանկերի նկատմամբ» (Ծան. 6):

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքներն ամբողջությամբ վերագրված են փուլ 1-ին: ԱՎԿ պահուստի փոփոխությունը տարվա ընթացքում հետևյալն է՝

	01/01/2024- 30/06/2024	01/01/2023- 31/12/2023
ԱՎԿ պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	6,391	1,119
ԱՎԿ փոփոխություններ	40,822	5,272
Ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	47,213	6,391

Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վարկային որակի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 27-ում՝ «Ռիսկերի կառավարում»:

6. Պահանջներ բանկերի նկատմամբ

Բանկերի նկատմամբ պահանջները ներառում են՝

	30/06/2024	31/12/2023
Պարտադիր պահուստ ՀՀ ԿԲ-ում (արտարժույթով) (Ծան. 5)	1,937,576	964,802
ՀՀ ԿԲ-ում սառեցված միջոցներ	96,000	0
Արժեզրկում	(1,129)	(507)
	2,032,447	964,295

2024թ. հունիսի 30-ի դրությամբ, ՀՀ ԿԲ-ում պարտադիր պահուստները ներառում են արտարժույթով պահուստներ՝ 1,937,576 հազար ՀՀ դրամի չափով (2023թ.՝ 964,802 հազար ՀՀ դրամ) (Ծանոթագրություն 5):

Բանկերի նկատմամբ պահանջները ամբողջությամբ վերագրված են փուլ 1-ին: ԱՎԿ պահուստի փոփոխությունը տարվա ընթացքում հետևյալն է՝

	01/01/2024- 30/06/2024	01/01/2023- 31/12/2023
ԱՎԿ պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	507	58
ԱՎԿ փոփոխություններ	622	449
Ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	1,129	507

Բանկերի նկատմամբ պահանջների վարկային որակի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 27-ում՝ «Ռիսկերի կառավարում»:

7. Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Բանկն ածանցյալ ֆինանսական գործիքներն օգտագործում է առևտրային նպատակներով: Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված է որպես ակտիվներ կամ պարտավորություններ ճանաչված ածանցյալ ֆինանսական գործիքների իրական և անվանական արժեքները:

	30/06/2024		31/12/2023	
	Անվանական արժեք	Իրական արժեք	Անվանական արժեք	Իրական արժեք
Ակտիվներ				
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ				
Ֆորվարդ և սվոփեր - ՀՀ	803,520	44	0	0
	803,520	44	0	0
Պարտավորություններ				
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ				
Ֆորվարդ և սվոփեր - ՀՀ	803,880	204	1,967,850	2,549
	803,880	204	1,967,850	2,549

(հազար ՀՀ դրամ)

8. Ներդրումային արժեթղթեր

2024 հունիսի 30-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներդրումային արժեթղթերը ներառում են՝

	30/06/2024	31/12/2023
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր		
ՀՀ պետական արժեթղթեր	8,190,838	5,242,363
Կորպորատիվ պարտատոմսեր	1,006,168	0
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող հետգնամա պայմանագրերով գրավադրված պարտքային արժեթղթեր		
ՀՀ պետական արժեթղթեր	10,822,887	3,126,410
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	20,019,893	8,368,773
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող բաժնային արժեթղթեր		
Չգնանշված բաժնային արժեթղթեր – տեղական ընկերություններ	233,657	16,500
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային բաժնային արժեթղթեր	233,657	16,500
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	20,253,550	8,385,273

Պարտքային գործիքների վարկային որակի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 27-ում՝ «Ռիսկերի կառավարում»:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթերի համախառն հաշվեկշռային արժեքների և համապատասխան ԱՎԿ-ների փոփոխությունները հետևյալն են՝

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	Փուլ 1	Ընդամենը
Իրական արժեքը 2024թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	8,368,773	8,368,773
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	14,599,012	14,599,012
Մարված ակտիվներ	(3,157,935)	(3,157,935)
Իրական արժեքի զուտ փոփոխություն	427,201	427,201
2024թ. հունիսի 30-ի դրությամբ	20,237,051	20,237,051
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր		
ԱՎԿ 2024թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	102,392	102,392
ԱՎԿ փոփոխություն	145,723	145,723
2024թ. հունիսի 30-ի դրությամբ	248,115	248,115
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր		
Իրական արժեքը 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	4,551,296	4,551,296
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	4,906,453	4,906,453
Մարված ակտիվներ	(1,491,620)	(1,491,620)
Իրական արժեքի զուտ փոփոխություն	402,644	402,644
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,368,773	8,368,773
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր		
ԱՎԿ 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	52,083	52,083
ԱՎԿ փոփոխություն	50,309	50,309
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	102,392	102,392

(հազար ՀՀ դրամ)

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր

	30/06/2024	31/12/2023
Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	64,551,440	54,146,491
Հիփոթեքային վարկեր և անշարժ գույքով ապահովված այլ վարկեր	29,956,537	19,274,800
Կորպորատիվ վարկեր	26,122,478	13,592,765
Ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	7,088,072	3,990,127
Հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	127,718,527	91,004,183
Արժեզրկման պահուստ	(2,149,696)	(2,232,091)
Հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր ամորտիզացված արժեքով	125,568,831	88,772,092

Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով վարկերի գծով արժեզրկման պահուստ

2024թ. հունիսի 30-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքների և դրանց գծով ԱՎԿ-ների փոփոխությունների վերլուծությունը տարվա ընթացքում հետևյալն է՝

Հաճախորդներին տրված վարկեր՝	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեք 2024թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	71,107,658	14,439,360	5,457,164	91,004,183
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	30,662,225	0	0	30,662,225
Մարված ակտիվներ	8,037,209	(364,570)	(732,064)	6,940,574
Տեղափոխում փուլ 1	363,958	(363,549)	(410)	(0)
Տեղափոխում փուլ 2	(4,076,548)	4,255,731	(179,183)	0
Տեղափոխում փուլ 3	769,624	(1,055,097)	285,473	0
Վերականգնումներ	0	0	15	15
Դուրս գրված գումարներ	0	0	(78,699)	(78,699)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	(703,942)	(50,120)	(55,710)	(809,772)
2024թ. հունիսի 30-ի դրությամբ	106,160,184	16,861,756	4,696,588	127,718,527

Հաճախորդներին տրված վարկեր՝	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
ԱՎԿ պահուստ 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	341,438	521,831	1,368,823	2,232,091
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	(175,108)	0	0	(175,108)
Մարված ակտիվներ	(1,261)	(13,256)	(175,842)	(190,359)
Տեղափոխում փուլ 1	1,184,199	(205,976)	(978,223)	0
Տեղափոխում փուլ 2	(549,370)	553,224	(3,854)	0
Տեղափոխում փուլ 3	(269,948)	(144,041)	413,990	0
Մոդելների, էյակետային տվյալների փոփոխություն և այլ շարժեր	(16,985)	15,358	286,523	284,896
Չեղչի ամորտիզացիա	0	0	59,049	59,049
Վերականգնումներ	0	0	15	15
Դուրս գրված գումարներ	0	0	(78,699)	(78,699)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	1,500	1,170	15,140	17,810
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	514,464	728,311	906,922	2,149,696

(հազար ՀՀ դրամ)

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքների և դրանց գծով ԱՎԿ-ների փոփոխությունների վերլուծությունը տարվա ընթացքում հետևյալն է՝

Հաճախորդներին տրված վարկեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեք 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	34,236,500	18,486,656	6,417,786	59,140,942
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	71,039,950	-	-	71,039,950
Մարված ակտիվներ	(21,356,740)	(13,079,052)	(4,458,792)	(38,894,584)
Տեղափոխում փուլ 1	832,697	(799,744)	(32,953)	-
Տեղափոխում փուլ 2	(11,364,546)	11,838,314	(473,768)	-
Տեղափոխում փուլ 3	(2,350,874)	(2,022,247)	4,373,121	-
Վերականգնումներ	-	-	295,763	295,763
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(673,675)	(673,675)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	70,672	15,432	9,683	95,787
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	71,107,659	14,439,359	5,457,165	91,004,183

Հաճախորդներին տրված վարկեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
ԱՎԿ պահուստ 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	249,795	850,780	1,629,377	2,729,952
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	997,382	-	-	997,382
Մարված ակտիվներ	(148,070)	(535,111)	(1,577,977)	(2,261,158)
Տեղափոխում փուլ 1	48,791	(44,714)	(4,077)	-
Տեղափոխում փուլ 2	(410,793)	502,211	(91,418)	-
Տեղափոխում փուլ 3	(294,424)	(122,610)	417,034	-
Մոդելների, ելակետային տվյալների փոփոխություն և այլ շարժեր	(101,375)	(129,261)	1,247,885	1,017,249
Չեղջի ամորտիզացիա	-	-	125,154	125,154
Վերականգնումներ	-	-	295,763	295,763
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(673,675)	(673,675)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	131	537	756	1,424
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	341,437	521,832	1,368,822	2,232,091

(հազար ՀՀ դրամ)

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)

Գրավ և վարկային ռիսկի բարելավման այլ միջոցներ

Պահանջվող գրավի տեսակն ու չափը կախված է վարկառուի վարկային ռիսկի գնահատականից: Բանկի կողմից սահմանված են ապահովման միջոցների թույլատրելիության և գնահատման չափորոշիչներ:

Գրավի հիմնական տեսակներն են՝

- ▶ Ոսկի և թանկարժեք մետաղներ,
- ▶ Անշարժ գույք

Ղեկավարությունը հետևում է գրավի շուկայական արժեքին և պահանջում է լրացուցիչ գրավ՝ դրա հիմքում ընկած պայմանագրի համաձայն՝ վարկի արժեզրկման պահուստի բավարարության ստուգման ընթացքում:

Ստորև աղյուսակը ներկայացնում է գրավի ընթացիկ իրական արժեքների և արժեզրկված ակտիվների (փուլ 3) վարկային ռիսկը զսպող այլ գործիքների վերլուծությունը՝

	Վարկային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը			Բազային սցենարով պահվող գրավի առարկայի իրական արժեքը				Չուտ ենթարկվածություն	Համապատասխան ԱՎԿ
	Դրամական միջոց	Անշարժ գույք		Ոսկի	Այլ	Ավելցուկ գրավ	Ընդամենը գրավ		
2024թ. հունիսի 30									
Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	4,113,647	0	0	4,542,310	0	(506,353)	4,035,957	77,690	679,286
Հիփոթեքային վարկեր	535,773	0	739,920	0	0	(255,777)	484,143	51,630	194,536
Այլ կորպորատիվ վարկեր	2,986	0	0	0	0	0	0	2,986	2,492
Ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	44,182	1,093	13,600	0	0	(7,283)	7,410	36,772	30,607
	4,696,588	1,093	753,520	4,542,310	0	(769,413)	4,527,510	169,078	906,921
2023թ. դեկտեմբերի 31									
Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	4,732,632	-	-	4,894,098	-	(373,662)	4,520,436	212,396	1,014,419
Հիփոթեքային վարկեր	581,713	-	707,200	-	-	(199,892)	507,308	74,405	254,217
Այլ կորպորատիվ վարկեր	88,149	-	-	-	100,000	(16,097)	83,903	4,246	58,786
Ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	54,670	-	-	-	9,648	(3,106)	6,542	48,128	41,400
	5,457,164	-	707,200	4,894,098	109,648	(592,757)	5,118,189	338,975	1,368,822

Գրավադրված ակտիվներ

2024թ. հունիսի 30-ի դրությամբ 13,793,285 հազար ՀՀ դրամ համախառն արժեքով հաճախորդներին տրված ակտիվները (2023թ.՝ 9,145,962 հազար ՀՀ դրամ) հանդիսանում են գրավ այլ փոխառու միջոցների համար (տես Ծան. 19):

Հաճախորդներին տրված վարկերի համակենտրոնացում

2024թ.հունիսի 30-ի դրությամբ երրորդ կողմ հանդիսացող տասը խոշորագույն վարկառուներին տրամադրված վարկերի գումարը կազմել է 16,854,675 հազար ՀՀ դրամ (համախառն վարկային պորտֆելի 13.2%) (2023թ.՝ 6,463,784 հազար ՀՀ դրամ կամ 7.1%):

Այդ վարկերի գծով ստեղծվել է պահուստ՝ 47,470 հազար ՀՀ դրամի չափով (2023թ.՝ 6,815 հազար ՀՀ դրամ):

(հազար ՀՀ դրամ)

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)**Հաճախորդներին տրված վարկերի համակենտրոնացում (շարունակություն)**

Վարկերը տրամադրվել են հետևյալ հաճախորդներին՝

	<u>30/06/2024</u>	<u>31/12/2023</u>
Անհատներ	101,585,812	77,411,418
Մասնավոր ընկերություններ	25,412,479	12,971,593
Ֆինանսական հաստատություններ	720,236	621,172
Հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	127,718,527	91,004,183
Նվազեցում՝ արժեզրկման պահուստ	(2,149,696)	(2,232,091)

Հաճախորդներին տրված վարկեր**125,568,831****88,772,092**

Վարկերը հիմնականում տրամադրվում են ՀՀ հաճախորդներին՝ տնտեսության հետևյալ ոլորտներում գործող.

	<u>30/06/2024</u>	<u>31/12/2023</u>
Անհատներ	101,585,812	77,411,418
Առևտրային ընկերություններ	4,868,958	4,211,509
Ծառայությունների ոլորտ	4,353,252	3,771,036
Շինարարություն	6,365,247	3,439,042
Գյուղատնտեսություն և սննդի մշակում	8,567,172	924,895
Ֆինանսական հատված	760,814	621,172
Արտադրություն	1,174,247	601,785
Այլ	43,025	23,326
Հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	127,718,527	91,004,183
Նվազեցում՝ արժեզրկման պահուստ	(2,149,696)	(2,232,091)

Հաճախորդներին տրված վարկեր**125,568,831****88,772,092****10. Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ**

Ֆինանսական վարձակալությունները տրամադրվել են հետևյալ հաճախորդներին՝

	<u>30/06/2024</u>	<u>31/12/2023</u>
Մասնավոր ընկերություններ	3,929,063	255,096
Համախառն ֆինանսական վարձակալություն	3,929,063	255,096
Նվազեցում՝ արժեզրկման պահուստ	(16,401)	(468)
2ուտ ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	3,912,662	254,628

2024թ. հունիսի 30-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքների և դրանց գծով ԱՎԿ-ների փոփոխությունների վերլուծությունը տարվա ընթացքում հետևյալն է՝

	<u>Փուլ 1</u>	<u>Ընդամենը</u>
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	255,096	255,096
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	3,757,970	3,757,970
Մարված ակտիվներ	-	-
Արտարժույթի փոխարկումների գծով ճշգրտումներ	(84,004)	(84,004)
2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	3,929,063	3,929,063

ԱՎԿ 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ

	<u>Փուլ 1</u>	<u>Ընդամենը</u>
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	10,897	10,897
Մոդելների, ելակետային տվյալների փոփոխություն և այլ շարժեր	5,504	5,504
Արտարժույթի փոխարկումների գծով ճշգրտումներ	(468)	(468)
2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	16,401	16,401

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքների և դրանց գծով ԱՎԿ-ների փոփոխությունների վերլուծությունը տարվա ընթացքում հետևյալն է՝

	<u>Փուլ 1</u>	<u>Ընդամենը</u>
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-

(հազար ՀՀ դրամ)

Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	295,741	295,741
Մարված ակտիվներ	(51,592)	(51,592)
Արտարժույթի փոխարկումների գծով ճշգրտումներ	10,947	10,947
2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	255,096	255,096
ԱՎԿ 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	563	563
Մարված ակտիվներ	(95)	(95)
2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	468	468

10. Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ (շարունակություն)

Ֆինանսական վարձակալության պայմանագրերը առավելագույն կնքվել են ՀՀ հաճախորդների հետ, որոնք իրենց գործունեությունը իրականացնում են տնտեսության հետևյալ ոլորտներում.

	30/06/2024	31/12/2023
Ծառայությունների լուրտ	2,978,786	18,945
Գյուղատնտեսություն և սննդի մշակում	613,139	131,409
Արդյունաբերություն	212,976	0
Շինարարություն	121,087	104,742
Առևտրային ընկերություններ	3,076	0
Համախառն ֆինանսական վարձակալություն	3,929,063	255,096
Նվազեցում՝ արժեզրկման պահուստ	(16,401)	(468)
Չուտ ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	3,912,662	254,628

Ստորև ներկայացված է հունիսի 30-ի դրությամբ ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների վերլուծությունը:

Համախառն ներդրում ֆինանսական վարձակալությունում

	30/06/2024	31/12/2023
Մինչև 1 տարի	956,349	53,703
1-ից 2 տարի	1,213,684	82,399
2-ից 3 տարի	1,178,697	89,575
3-ից 4 տարի	780,281	41,653
4-ից 5 տարի	815,612	22,982
Ավելի քան 5 տարի	1,172,096	53,479
	6,116,719	343,791
Զվաստակված ապագա եկամուտ ֆինանսական վարձակալությունից	(2,187,656)	(88,695)
Ֆինանսական վարձակալության գծով զուտ ներդրման գումարը՝ նախքան արժեզրկման պահուստը	3,929,063	255,096
Արժեզրկման պահուստ	(16,401)	(468)
Չուտ ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	3,912,662	254,628

11. Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ

Հիմնական միջոցների և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների շարժը հետևյալն է՝

	Հող և շենքեր	Վարձակալված գույքի բարելավում	Համակարգիչներ և հաղորդակցության սարքավորումներ	Փոխադրամիջոցներ	Տնտեսական գույք և այլ հիմնական միջոցներ	Ընդամենը հիմնական միջոցներ	Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք								
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	136,054	581,800	985,576	58,407	1,469,057	3,230,894	2,462,874	5,693,768
Ավելացումներ	0	394,454	40,881	10,500	138,000	583,835	4,376	588,211
Օտարումներ և դուրսգրումներ	0	0	0	(10,381)	0	(10,381)	(26,257)	(36,638)
2024թ. հունիսի 30-ի դրությամբ	136,054	976,254	1,026,457	58,526	1,607,057	3,804,348	2,440,993	6,245,341
Կուտակված մաշվածություն և արժեզրկում								
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	52,465	52,546	494,541	26,305	369,958	995,815	868,498	1,864,313
Մաշվածության ծախս	3,516	16,414	152,559	3,547	91,842	267,878	144,822	412,700
Օտարումներ և դուրսգրումներ	0	0	0	(10,381)	0	(10,381)	(26,257)	(36,638)
2024թ. հունիսի 30-ի դրությամբ	55,981	68,960	647,100	19,471	461,800	1,253,312	987,063	2,240,375
Չուտ հաշվեկշռային արժեք								
2024թ. հունիսի 30-ի դրությամբ	80,073	907,294	379,357	39,055	1,145,257	2,551,036	1,453,930	4,004,966

(հազար ՀՀ դրամ)

11. Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ (շարունակություն)

	Հող և շենքեր	Վարձա- կալված գույքի բարելա- վում	Համակար- գիչներ և հաղորդա կցության սարքավոր- ումներ	Փոխադրա միջոցներ	Տնտեսա- կան գույք և այլ հիմնա- կան միջոցներ	Ընդա- մենը հիմնա- կան միջոց- ներ	Օգտա- գործման իրավուն քի ձևով ակտիվ- ներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք								
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	130,130	197,709	592,299	168,167	803,422	1,891,727	2,237,667	4,129,394
Ավելացումներ	5,924	384,091	393,757	22,649	669,000	1,475,421	225,207	1,700,628
Օտարումներ և դուրսագրումներ	-	-	(480)	(132,409)	(3,365)	(136,254)	-	(136,254)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	136,054	581,800	985,576	58,407	1,469,057	3,230,894	2,462,874	5,693,768
Կուտակված մաշվածություն և արժեզրկում								
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	45,664	33,897	393,056	154,322	235,767	862,706	576,619	1,439,325
Մաշվածության ծախս	6,801	18,649	101,682	4,392	136,485	268,009	291,879	559,888
Օտարումներ և դուրսագրումներ	-	-	(197)	(132,409)	(2,294)	(134,900)	-	(134,900)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	52,465	52,546	494,541	26,305	369,958	995,815	868,498	1,864,313
Չուտ հաշվեկշռային արժեք								
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	83,589	529,254	491,035	32,102	1,099,099	2,235,079	1,594,376	3,829,455

2024թ. հունիսի 30-ի դրությամբ հիմնական միջոցների կազմում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվները կազմում են 722,463 հազար ՀՀ դրամ (2023թ.՝ 608,937 հազար ՀՀ դրամ):

2024թ. հունիսի 30-ի դրությամբ հիմնական միջոցների կազմում ներառված տեղադրման փուլում գտնվող ակտիվները կազմում են 624,888 հազար ՀՀ դրամ (2023թ.՝ 148,156 հազար ՀՀ դրամ):

12. Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվների շարժը հետևյալն է՝

	Արտոնագրեր	Համակարգ- չային ծրագրեր	Մշակման ծախսեր	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք				
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	355,926	1,029,711	189,534	1,575,171
Ավելացումներ	94,714	266,708	28,058	389,480
Օտարումներ և դուրսագրումներ	(3,150)	0	0	(3,150)
Տեղափոխումներ	(8,631)	217,592	(217,592)	(8,631)
2024թ. հունիսի 30-ի դրությամբ	438,859	1,514,011	0	1,952,870
Կուտակված ամորտիզացիա և արժեզրկում				
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	88,091	84,577	0	172,668
Ամորտիզացիայի գծով ծախս	45,610	64,660	0	110,270
Օտարումներ և դուրսագրումներ	(3,150)	0	0	(3,150)
2024թ. հունիսի 30-ի դրությամբ	130,551	149,237	0	279,788
Չուտ հաշվեկշռային արժեք				
2024թ. հունիսի 30-ի դրությամբ	308,308	1,364,774	0	1,673,082

(հազար ՀՀ դրամ)

12. Ոչ նյութական ակտիվներ (շարունակություն)

	Արտոնագրեր	Համակարգ- չային ծրագրեր	Մշակման ծախսեր	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք				
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	116,334	365,843	205,436	687,613
Ավելացումներ	240,663	406,090	242,010	888,763
Օտարումներ և դուրսգրումներ	(1,072)	(133)	-	(1,205)
Տեղափոխումներ	-	257,912	(257,912)	-
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	355,925	1,029,712	189,534	1,575,171
Կուտակված ամորտիզացիա և արժեզրկում				
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	53,278	20,865	-	74,143
Ամորտիզացիայի գծով ծախս	35,885	63,845	-	99,730
Օտարումներ և դուրսգրումներ	(1,072)	(133)	-	(1,205)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	88,091	84,577	-	172,668
2ուտ հաշվեկշռային արժեք				
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	267,834	945,135	189,534	1,402,503

2023 թվականին իրականացված տեղափոխումը կապված է Բանկի կողմից մշակված մոբայլ բանկինգ հավելվածի հետ, որը օգտագործման համար հասանելի է դարձել 2023 թվականի դեկտեմբերին: Մշակման ծախսերը ներառում են Բանկի կողմից մշակված օնլայն բանկային համակարգին առնչվող ծախսերը, որը դեռ հասանելի չէ օգտագործման համար:

13. Հարկում

Շահութահարկի գծով ծախսը բաղկացած է հետևյալ հոդվածներից՝

	30/06/2024	31/12/2023
Ընթացիկ շահութահարկի գծով ծախս	680,989	1,859,225
Նախորդ ժամանակաշրջանում պակաս ներկայացված գումար	0	-
Հետաձգված հարկային ծախս՝ ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում	(129,850)	(705,552)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	551,139	1,153,673

2024 թվականի համար ընթացիկ շահութահարկի և հետաձգված հարկի դրույքաչափը կազմում է 18% (2023թ.՝ 18%):

Շահութահարկի արդյունավետ դրույքաչափը տարբերվում է օրենքով սահմանված շահութահարկի դրույքաչափերից: Օրենքով սահմանված դրույքաչափերի վրա հիմնված շահութահարկի ծախսերի համադրումը փաստացի ծախսերի հետ հետևյալն է.

	30/06/2024	31/12/2023
Շահույթ նախքան հարկումը	2,884,186	6,033,135
Օրենքով սահմանված հարկի դրույքաչափ	18%	18%
Շահութահարկի գծով տեսական ծախս՝ օրենքով սահմանված դրույքաչափով	519,154	1,085,964
Չնվազեցվող ծախսեր	5,755	78,775
Հարկերից ազատված եկամուտ	26,230	(11,066)
Նախորդ ժամանակաշրջանում պակաս ներկայացված գումար	0	-
Հետագա ժամանակաշրջաններ տեղափոխված օգտագործված հարկային վևասներ, որոնք նախկինում չեն ճանաչվել	0	-
Շահութահարկի գծով ծախս	551,139	1,153,673

(հազար ՀՀ դրամ)

13. Հարկում (շարունակություն)

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները 2024թ. հունիսի 30-ի և 2023թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և դրանց շարժը համապատասխան տարիների համար ներկայացված է ստորև՝

	Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում			Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում			2024 թ. հունիսի 30
	Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում	Այլ համապարփակ եկամտի կազմում	2022թ. դեկտեմբերի 31	Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում	Այլ համապարփակ եկամտի կազմում	2023 թ. դեկտեմբերի 31	
Հետաձգված հարկային ակտիվներ/ (պարտավորություններ)							
Ներդրումային արժեթղթեր	181,166	13,902	(81,532)	113,536	0	(26,230)	87,305
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(37)	938	–	901	7,460	0	8,361
Հաճախորդների տրված վարկեր	(2,553,229)	724,513	–	(1,828,716)	92,918	0	(1,735,797)
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	–	84	–	84	2,952	–	3,036
Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	(299,447)	(19,903)	–	(319,350)	(31,168)	0	(350,518)
Այլ ակտիվներ	(10,494)	(7,183)	–	(17,677)	899	0	(16,778)
Այլ փոխառու միջոցներ	6,776	(39)	–	6,737	0	0	6,737
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ	203	–	–	203	0	0	203
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	–	(3,013)	–	(3,013)	0	0	(3,013)
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	321,708	(5,168)	–	316,540	0	0	316,540
Այլ պարտավորություններ	93,302	1,421	–	94,723	(20,164)	0	74,559
Հետագա ժամանակաշրջաններ տեղափոխված հարկային վնաս	–	–	–	–	0	0	0
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ, գուտ	(2,260,052)	705,552	(81,532)	(1,636,032)	52,897	(26,230)	(1,609,365)

(հազար ՀՀ դրամ)

14. Վարկային կորուստների գծով ծախս

Ստորև աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական գործիքների գծով ԱՎԿ ծախսերը՝ գրանցված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում 2024թ. հունիսի 30-ին ավարտվող ժամանակաշրջանի համար:

	Ծան.	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5	(40,822)	0	0	(40,822)
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	6	(622)	0	0	(622)
Հաճախորդներին տրված վարկեր ամորտիզացված արժեքով	9	(171,526)	(205,310)	457,407	80,571
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	10	(16,401)	0	0	(16,401)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	8	(145,723)	0	0	(145,723)
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	15	(4,993)	0	0	(4,993)
Ֆինանսական երաշխիքներ	23	25,116	0	0	25,116
Ընդամենը վարկային կորուստի գծով ծախս		(354,970)	(205,310)	457,407	(102,873)

Ստորև աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական գործիքների գծով ԱՎԿ ծախսերը՝ գրանցված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար:

	Ծան.	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5	(5,272)	-	-	(5,272)
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	6	(449)	-	-	(449)
Հաճախորդներին տրված վարկեր ամորտիզացված արժեքով	9	(747,937)	664,372	330,092	246,527
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	10	(468)	-	-	(468)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	8	(50,309)	-	-	(50,309)
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	15	7,804	-	-	7,804
Ֆինանսական երաշխիքներ	23	(60,969)	-	-	(60,969)
Ընդամենը վարկային կորուստի գծով ծախս		(857,600)	664,372	330,092	136,864

15. Այլ ակտիվներ

Այլ ակտիվները բաղկացած են հետևյալ հոդվածներից.

	30/06/2024	31/12/2023
Այլ դեբիտորական պարտք	918,591	217,372
Նվազեցում՝ այլ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման պահուստ	(5,720)	(727)
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	912,871	216,645
Կանխավճարներ վարձակալած գույքի մատակարարներին	1,881,085	1,873,907
Կանխավճարներ	318,373	143,987
Բռնագանձված ակտիվներ	63,044	98,023
Հարկերի կանխավճարներ, բացառությամբ շահուղծահարկի	795,617	59,815
Այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ	187,807	21,118
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ	3,245,926	2,196,850
Ընդամենը այլ ակտիվներ	4,158,797	2,413,495

2024թ. հունիսի 30-ին ավարտված ժամանակաշրջանի համար այլ ֆինանսական ակտիվների գծով ԱՎԿ-ի փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է՝

	Փուլ 1	Ընդամենը
ԱՎԿ 2023թ. դեկտեմբերի 31 դրությամբ	727	727
ԱՎԿ փոփոխություններ	4,993	4,993
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,720	5,720

(հազար ՀՀ դրամ)

15. Այլ ակտիվներ (շարունակություն)

2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար այլ ֆինանսական ակտիվների գծով ԱՎԿ-ի փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է՝

	Փուլ 1	Ընդամենը
ԱՎԿ 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	8,531	8,531
ԱՎԿ փոփոխություններ	(7,804)	(7,804)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	727	727

16. Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվները և ավանդները հետևյալն են՝

	30/06/2024	31/12/2023
Ընթացիկ հաշիվներ և ցպահանջ ավանդներ		
Մանրածախ	3,461,502	1,253,325
Կորպորատիվ	13,289,380	10,087,327
Ժամկետային ավանդներ		
Մանրածախ	44,690,228	18,024,306
Կորպորատիվ	9,758,823	4,960,192
Ընդամենը	71,199,933	34,325,150

Հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են հաշիվներ և ավանդներ հետևյալ հաճախորդների գծով՝

	30/06/2024	31/12/2023
Անհատներ	47,097,358	18,577,638
Մասնավոր ընկերություններ	17,587,511	8,594,948
Ֆինանսական հաստատություններ	5,595,416	6,452,571
Աշխատակիցներ	919,648	699,993
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	71,199,933	34,325,150

2024թ. հունիսի 30-ի դրությամբ 17,090,864 հազար ՀՀ դրամի (24.19%) ընթացիկ հաշիվները և ավանդները ներգրավված են Բանկի ամենամեծ տասը հաճախորդներից (2023թ.՝ 12,371,700 հազար ՀՀ դրամի, 36.05%):

2024թ. հունիսի 30-ի դրությամբ Բանկը չունի հաճախորդներ, որոնց մնացորդները գերազանցում են սեփական կապիտալի 10%-ը (2023թ.՝ զրո):

ՀՀ օրենսդրության համաձայն, Բանկը պարտավոր է վճարել ավանդները ավանդատուի պահանջով: Այն դեպքում, երբ ժամկետային ավանդը Բանկը վճարում է ավանդատուի պահանջով փինչև մարման ժամկետը, դրա մասով տոկոսը վճարվում է ցպահանջ ավանդների տոկոսադրույքի հիման վրա, եթե պայմանագրում այլ տոկոսադրույք նշված չէ:

17. Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ

Բանկերի նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են՝

	30/06/2024	31/12/2023
Վարկեր բանկերից	4,551,552	5,059,016
Հետզնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	10,452,049	2,952,186
Ընդամենը	15,003,601	8,011,202

2024թ. հունիսի 30-ի դրությամբ Բանկը ունի վարկեր ՀՀ 5 (հինգ) առևտրային բանկերից (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 3 բանկեր):

2024թ. հունիսի 30-ի դրությամբ բանկերի նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են ՀՀ դրամով արտահայտված վարկեր 8,509,670 հազար ՀՀ դրամ ընդհանուր արժողությամբ (2023թ.՝ 114,764 հազար ՀՀ դրամ) և տարեկան 8.33% տոկոսադրույքով (2023թ.՝ 12.5%) և ԱՄՆ դոլարով արտահայտված վարկեր 6,493,931 հազար ՀՀ դրամ ընդհանուր արժողությամբ (2023թ.՝ 4,944,252 հազար ՀՀ դրամ) և 5.0-9.0% տարեկան տոկոսադրույքով (2023թ.՝ 6.6-8.3%):

ՀՀ դրամով և ԱՄՆ դոլարով արտահայտված վարկերի մարման ժամկետներն են 2024-2025թթ.:

(հազար ՀՀ դրամ)

17. Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ (շարունակություն)

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը մեկ բանկի հետ կնքել է հետգնման պայմանագիր (2022թ. դեկտեմբերի 31՝ բանկերի հետ հետգնման պայմանագրեր չեն կնքվել):

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բանկերի հետ կնքված հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարները ապահովվել են ՀՀ պետական պարտատոմսերով՝ 3,126,410 հազար ՀՀ դրամ իրական արժեքով: Տես ծանոթագրություններ 8, 29 և 30:

18. Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

Թողարկված պարտքային արժեթղթերը ներառում են՝

	<u>30/06/2024</u>	<u>31/12/2023</u>
ՀՀ-ում թողարկված պարտատոմսեր՝ ԱՄՆ դոլարով	4,215,890	3,496,986
ՀՀ-ում թողարկված պարտատոմսեր՝ ՀՀ դրամով	<u>7,578,348</u>	<u>2,467,883</u>
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	<u>11,794,238</u>	<u>5,964,869</u>

2024 թվականի ընթացքում բանկը ՀՀ Կենտրոնական բանկում գրանցել է համապատասխանաբար 5,000,000,000 ՀՀ դրամ և 4,000,000 ԱՄՆ դոլար անվանական արժեքով ՀՀ դրամով և ԱՄՆ դոլարով պարտատոմսերի թողարկման ազդագիրը, որոնք հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ամբողջությամբ չեն տեղաբաշխվել: 2024 թվականի հունիսի 30-ի դրությամբ ՀՀ դրամով և ԱՄՆ դոլարով նոր տեղաբաշխված պարտատոմսերի հաշվեկշռային արժեքը կազմում է համապատասխանաբար 5,000,000 հազար ՀՀ դրամ և 1,286,440 հազար ՀՀ դրամ:

2023 թվականի ընթացքում բանկը ՀՀ Կենտրոնական բանկում գրանցել է համապատասխանաբար 5,000,000,000 ՀՀ դրամ և 10,000,000 ԱՄՆ դոլար անվանական արժեքով ՀՀ դրամով և ԱՄՆ դոլարով պարտատոմսերի թողարկման ազդագիրը, որոնք հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ամբողջությամբ տեղաբաշխվել են:

ՀՀ դրամով արտահայտված պարտատոմսերն ունեն 11% և 11.5% տարեկան տոկոսադրույք, իսկ ԱՄՆ դոլարով արտահայտված պարտատոմսերը՝ 6.0% և 6.25% տարեկան տոկոսադրույք: ՀՀ դրամով և ԱՄՆ դոլարով պարտատոմսերի մարման ժամկետներն են՝ 2024-2026թթ.:

Բանկի կողմից թողարկված պարտատոմսերը ցուցակված են ՀՀ ֆոնդային բորսայում:

19. Այլ փոխառու միջոցներ

Այլ փոխառու միջոցները ներառում են՝

	<u>30/06/2024</u>	<u>31/12/2023</u>
Վարկեր վերաֆինանսավորող վարկային կազմակերպություններից	8,165,816	5,715,675
Վարկեր ՀՀ ԿԲ-ից	3,242,756	2,119,636
Փոխառություններ առևտրային կազմակերպություններից	83,742	90,739
Փոխառություններ պետական ոչ առևտրային կազմակերպություններից	<u>7,340</u>	<u>8,009</u>
Այլ փոխառու միջոցներ	<u>11,499,654</u>	<u>7,934,059</u>

2024թ. հունիսի 30-ի դրությամբ Բանկը չունի այլ փոխառու միջոցներ վարկատուներից, որոնց մնացորդը գերազանցում է սեփական կապիտալի 10%-ը:

Այլ փոխառու միջոցների շրջանակներում չկան պարտքային պարտադիր պայմաններ, որոնց Բանկը պարտավոր է բավարարել:

2024թ. հունիսի 30-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերը՝ 13,793,285 հազար ՀՀ դրամ համախառն արժեքով (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 9,145,692 հազար ՀՀ դրամ) հանդիսանում են որպես գրավ վերաֆինանսավորող վարկային կազմակերպությունից ներգրավված փոխառությունների դիմաց, որոնց հաշվեկշռային արժեքը 2024թ. հունիսի 30-ի դրությամբ կազմում է 11,408,570 հազար ՀՀ դրամ (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 7,835,312 հազար ՀՀ դրամ) (տես Ծան. 9):

(հազար ՀՀ դրամ)

20. Վարձակալության գծով պարտավորություններ

Ստորև ներկայացվում է վարձակալության գծով պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները և շարժը ժամանակաշրջանի ընթացքում`

	<u>30/06/2024</u>	<u>31/12/2023</u>
Հունվարի 1-ի դրությամբ	1,754,993	1,787,052
Ավելացումներ	4,376	225,207
Տոկոսի հաշվեգրում	82,994	181,300
Վճարումներ	(120,700)	(438,566)
Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ	1,721,664	1,754,993

2024 թվականի 1-ին կիսամյակի ընթացքում Բանկի` վարձակալությունների գծով դրամական միջոցների ընդհամենը արտահոսքը կազմել է 203,694 հազար ՀՀ դրամ (2023թ. ամբողջ տարվա ընթացքում` 452,871 հազար ՀՀ դրամ)։

2024 թվականի 1-ին կիսամյակի ընթացքում բանկի օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների և վարձակալության գծով պարտավորությունների` ընդամենը ոչ դրամական միջոցներով ավելացումները կազմել են 4,376 հազար ՀՀ դրամ (2023թ. ամբողջ տարվա ընթացքում` 225,207 հազար ՀՀ դրամ)։

21. Այլ պարտավորություններ

	<u>30/06/24</u>	<u>31/12/23</u>
Կրեդիտորական պարտք	386,388	402,365
Չհաշվանցված գումարներ	0	409,577
Կրեդիտորական պարտքեր աշխատակիցների նկատմամբ	534,108	527,402
Պահուստ երաշխիքների գծով	66,037	91,153
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	986,533	1,430,497
Կանխավճարներ վարձակալներից	201,881	170,949
Շահութահարկից բացի այլ կրեդիտորական պարտք հարկերի գծով	364,266	343,942
Պարտքեր ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամին	28,210	14,784
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	594,357	529,675
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	1,580,890	1,960,172

Չհաշվանցված գումարները Բանկից դուրս հաճախորդների գործառնություններն են, որոնք ղեկավարների 31-ի դրությամբ դեռ չեն ելքագրվել համապատասխան բանկային հաշիվներից, բայց հաշվանցվել են տարվա ավարտից անմիջապես հետո։

22. Սեփական կապիտալ**Թողարկված կապիտալ**

2024թ. հունիսի 30-ի դրությամբ Բանկի բաժնետիրական կապիտալը կազմում է 40,100,200 հազար ՀՀ դրամ (2023թ.` 30,100,000 հազար ՀՀ դրամ)։ Հայտարարված, թողարկված և շրջանառվող բաժնետիրական կապիտալը բաղկացած է 1,400,000 սովորական բաժնետոմսից (2023թ.` 1,400,000 սովորական բաժնետոմս), որոնց յուրաքանչյուրի անվանական արժեքը կազմում է 28,643 դրամ (2023թ.` 21,500 դրամ)։

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն ժամանակ առ ժամանակ ստանալ հայտարարված շահաբաժինները և քվեարկել Բանկի բաժնետերերի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում մեկ բաժնետոմս` մեկ ձայն սկզբունքով։

2024թ. մայիսի 21-ին Բանկի բաժնետերերը հաստատել են բաժնետիրական կապիտալի ավելացումը 10,000,200 հազար ՀՀ դրամով` վարկավորման ծավալները խթանելու և ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանված նվազագույն նորմատիվների չափերի պահանջներին համապատասխանելու նպատակով։ Բաժնետիրական կապիտալի համալրումն իրականացվել է բաժնետերերից 10,000,200 հազար ՀՀ դրամ ներգրավելու միջոցով։ Բաժնետիրական կապիտալի ավելացումն իրականացվել է առկա բաժնետոմսերի անվանական արժեքի` 21,500 դրամից 28,643 դրամի բարձրացմամբ։

Պահուստների բնույթը և նպատակը**Ներդրումային արժեթղթերի գծով վերազնահատման պահուստ**

Ներդրումային արժեթղթերի գծով վերազնահատման պահուստը բաղկացած է իրական արժեքի գույն փոփոխությունից` միևնույն ակտիվների ապաճանաչումը կամ արժեզրկումը։

(հազար ՀՀ դրամ)

22. Սեփական կապիտալ (շարունակություն)**Շահաբաժիններ**

Վճարման ենթակա շահաբաժինները սահմանափակվում են ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված՝ Բանկի չբաշխված շահույթի առավելագույն չափով:

2024 թվականի առաջին կիսամյակի ընթացքում 2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար և 2023 թվականի ընթացքում 2022 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար շահաբաժիններ չեն հայտարարվել և չեն վճարվել:

23. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ**Գործառնական միջավայր**

Հայաստանի Հանրապետությունը շարունակում է տնտեսական բարեփոխումները և իրավական, հարկային ու օրենսդրական համակարգերի զարգացումը՝ շուկայական տնտեսության պահանջներին համապատասխան: Հայաստանի տնտեսության ապագա կայունությունը առավելապես կախված է այս բարեփոխումներից և զարգացումներից, ինչպես նաև կառավարության կողմից իրականացվող տնտեսական, ֆինանսական և դրամավարկային քաղաքականությունների արդյունավետությունից:

Ղատական վարույթներ

Բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկը կարող է հանդես գալ որպես դատական վարույթների և հայցերի կողմ: Ղեկավարությունը գտնում է, որ նման վարույթների կամ հայցերի արդյունքում առաջացող պարտավորությունների վերջնական գումարը, եթե այդպիսիք լինեն, նշանակալի բացասական ազդեցություն չի ունենա ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործունեության արդյունքների վրա:

Հարկում

Հայաստանի հարկային համակարգը, լինելով համեմատաբար նոր, բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատական որոշումների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք երբեմն հստակ չեն, հակասական են և ենթակա տարընթերցումների տարբեր հարկային մարմինների կողմից: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության մի շարք մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր, տուգանքներ և տոկոսային վճարներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն առաջադրել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել այլ երկրների ռիսկերի համեմատ շատ ավելի մեծ ռիսկեր: Ղեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանաբար է ճանաչել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի կիրառելի հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատական որոշումների իր մեկնաբանությունների հիման վրա: Սակայն, համապատասխան մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբեր լինել, և ֆինանսական վիճակի վրա ազդեցությունը կարող է եսական լինել, եթե տվյալ մարմինները կարողանան պարտադրել իրենց մեկնաբանությունները:

Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ

Հունիսի 30-ի դրությամբ Բանկի պայմանական և պայմանագրային պարտավորությունները հետևյալն են՝

	<u>30/06/2024</u>	<u>31/12/2023</u>
Վարկերին առնչվող պարտավորություններ		
Ֆինանսական երաշխիքներ	2,166,252	3,210,301
Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ	2,166,252	3,210,301

(հազար ՀՀ դրամ)

23. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ (շարունակություն)

2024թ. հունիսի 30-ին ավարտված ժամանակաշրջանի համար ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է՝

Ֆինանսական երաշխիքներ	Փուլ 1	Ընդամենը
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	91,153	91,153
Նոր երաշխիքներ	20,255	20,255
Վճարված գումարներ	(48,510)	(48,510)
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	3,139	3,139
2024թ. հունիսի 30-ի դրությամբ	66,037	66,037

2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է՝

Ֆինանսական երաշխիքներ	Փուլ 1	Ընդամենը
ԱՎԿ 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	30,184	30,184
Նոր երաշխիքներ	71,875	71,875
Վճարված գումարներ	(3,024)	(3,024)
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	(7,882)	(7,882)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	91,153	91,153

24. Չուտ տոկոսային եկամուտ

Չուտ տոկոսային եկամուտը ներառում է՝

	01/04/2024- 30/06/2024	01/01/2024- 30/06/2024	01/04/2023- 30/06/2023	01/01/2023- 30/06/2023
Ամորտիզացված արժեքով չափվող Ֆինանսական ակտիվներ				
Հաճախորդներին տրված վարկեր	4,911,435	9,067,100	3,736,094	6,820,290
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	(3,590)	35,633	0	0
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	260	297	455	701
	4,908,105	9,103,030	3,736,549	6,820,991
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ Ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող Ֆինանսական ակտիվներ				
Ներդրումային արժեթղթեր	482,093	728,514	140,840	267,949
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքով	5,390,198	9,831,544	3,877,389	7,088,939
Այլ տոկոսային եկամուտներ				
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	163,740	231,746	0	0
Ածանցյալ գործիքներ	200	200	0	0
	163,940	231,946	0	0
Տոկոսային ծախս				
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	1,180,051	1,965,674	182,677	212,899
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	242,603	398,976	28,673	57,169
Այլ փոխառու միջոցներ	187,471	337,349	61,678	119,416
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	112,367	218,714	169,793	325,147
Հետզնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	153,735	217,413	64,751	85,390
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	41,315	82,994	45,522	88,431
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	0	0	24,932	54,819
	1,917,542	3,221,120	578,025	943,270
Չուտ տոկոսային եկամուտ	3,636,596	6,842,370	3,299,364	6,145,669

(հազար ՀՀ դրամ)

25. Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտ

Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտը ներառում է՝

	01/04/2024- 30/06/2024	01/01/2024- 30/06/2024	01/04/2023- 30/06/2023	01/01/2023- 30/06/2023
Դրամային գործառնություններ	96,797	197,162	8,357	13,793
Երաշխիքներ	(2,926)	29,599	16,021	20,726
Ապահովագրություն	2,628	6,772	615	2,333
Հաշվի սպասարկման վճար	(1,120)	850	450	600
Դրամական փոխանցումներ	156	221	17	17
Այլ	1,115	2,033	735	1,448
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	96,650	236,636	26,195	38,917
Հաշվարկային գործառնություններ	28,271	55,053	1,925	6,038
Արժեթղթերի գծով գործառնություններ	44,181	51,181	0	0
Դրամային գործառնություններ	12,486	24,243	1,900	7,029
Դրամական փոխանցումներ	637	989	252	417
Հաշիվների սպասարկման վճար	398	772	151	375
Արտարժույթի փոխարկման գործարքներ	0	0	1,393	4,844
Վճարային քարտերի սպասարկման վճար	0	0	0	12
Այլ	10	17	21	129
Միջնորդավճարների գծով ծախս	85,983	132,256	5,642	18,843
Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտ	10,667	104,380	20,553	20,074

26. Անձնակազմի և այլ գործառնական ծախսեր

Անձնակազմի և այլ գործառնական ծախսերը ներառում են՝

	01/04/2024- 30/06/2024	01/01/2024- 30/06/2024	01/04/2023- 30/06/2023	01/01/2023- 30/06/2023
Աշխատավարձ և պարգևավճարներ	1,338,266	2,484,984	1,053,219	1,958,440
Պարտադիր կենսաթոշակային վճարումներ	81,725	145,086	51,592	109,450
Անձնակազմի ապահովագրություն	23,148	45,357	16,770	32,399
Անձնակազմի գծով ծախսեր	1,443,139	2,675,427	1,121,582	2,100,289

Այլ գործառնական ծախսեր

	01/04/2024- 30/06/2024	01/01/2024- 30/06/2024	01/04/2023- 30/06/2023	01/01/2023- 30/06/2023
Մարքեթինգ և գովազդ	97,810	174,507	49,739	69,058
Վերանորոգում և սպասարկում	72,096	126,857	55,986	82,348
Գրասենյակային ծախսեր	59,293	112,901	36,342	70,891
Անվտանգություն	33,142	72,400	27,400	58,254
Բարեգործություն	50,835	70,306	56,000	66,097
Մասնագիտական ծառայություններ	30,348	50,158	28,519	41,570
Չփոխհատուցվող հարկեր և տուրքեր, բացառությամբ շահութահարկի	25,528	47,517	10,983	20,991
Ավանդների ապահովագրման ծախսեր	28,210	45,733	0	1,919
Ժամանց	21,562	38,714	3,143	7,913
Գույքի օտարման հետ կապված ծախսեր	0	34,978	0	0
Գործուղման և համանման ծախսեր	25,495	29,665	4,280	8,715
Վարկերի տրամադրման և հավաքագրման գծով ծախսեր	11,895	24,888	10,252	16,226
Հաղորդակցություն	11,829	19,364	12,875	20,518
Անդամավճարներ	7,093	18,890	3,468	8,218
Ներկայացուցչական ծախսեր	10,525	15,802	3,190	5,398
Անձնակազմի վերապատրաստում	4,854	10,046	1,867	2,635
Գործառնական վարձակալության գծով ծախսեր	4,821	8,407	2,990	6,190
Ֆինանսական հաշտարարի գծով ծախսեր	2,683	5,366	1,370	2,736
Վճարված տուգանքներ	49	49	0	0
Այլ	88,806	166,107	33,238	44,451
Այլ գործառնական ծախսեր	586,874	1,072,655	341,643	534,129

2024թ. հունիսի 30-ին ավարտված ժանակաշրջանի համար Բանկը ճանաչել է 7,095 հազար ՀՀ դրամի չափով վարձավճարի գծով ծախս կարճաժամկետ վարձակալությունից և 1,311 հազար ՀՀ դրամի չափով՝ փոքրարժեք ակտիվների վարձակալությունից (2023թ. հունիսի 30-ին ավարտված ժամանակաշրջանի համար՝ 1,488 հազար ՀՀ դրամի չափով վարձավճարի գծով ծախս կարճաժամկետ վարձակալությունից և 4,702 հազար ՀՀ դրամի չափով՝ փոքրարժեք ակտիվների վարձակալությունից):

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում

Ներածություն

Բանկի գործունեությանը բնորոշ են բազմազան ֆինանսական ռիսկեր, որոնց կառավարման համար Բանկը մշակում և ներդնում է ռիսկերի կառավարման մեխանիզմներ և ներքին վերահսկողության համակարգ: Բանկի գործունեությանը բնորոշ հիմնական ռիսկերն են վարկային, իրացվելիության և շուկայական ռիսկերը: Շուկայական ռիսկն իր հերթին ներառում է արտարժույթի, տոկոսադրույքի և գնային ռիսկերը: Բանկի գործունեությանը բնորոշ է նաև գործառնական ռիսկը: Ռիսկերի կառավարումը ներառում է ռիսկերի հայտնաբերման, չափման և մոնիտորինգի շարունակական գործընթաց ռիսկերի սահմանաչափերի և ներքին վերահսկողության համակարգի շրջանակներում: Ռիսկերի կառավարման գործընթացը վճռորոշ նշանակություն ունի Բանկի շահութաբերության մշտական մակարդակի պահպանման համար, և Բանկի յուրաքանչյուր աշխատակից պատասխանատվություն է կրում իր պարտականությունների շրջանակներում առաջացող ռիսկերի համար:

Ռիսկերի կառավարման գործառնությունը ներառում է նաև բիզնես ռիսկերը, ինչպիսիք են շրջակա միջավայրի, տեխնոլոգիաների և տնտեսական ոլորտների փոփոխությունները՝ դրանց հետ կապված տարբեր ստորաբաժանումների ներգրավմամբ:

Ռիսկերի կառավարման համակարգ

Ռիսկերի բացահայտման և վերահսկման վերջնական պատասխանատվությունը կրում է Բանկի խորհուրդը, սակայն ռիսկերի կառավարման և մոնիտորինգի համար պատասխանատու են առանձին ստորաբաժանումներ:

Բանկի խորհուրդ

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր վերահսկողության, ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման քաղաքականության համար:

Բանկի ղեկավարություն/գլխավոր գործադիր տնօրեն

Բանկի ղեկավարությունը/գլխավոր գործադիր տնօրենը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման գործընթացի վերահսկողության համար:

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանում

Ռիսկերի կառավարման վարչությունը պատասխանատու է խորհրդի կողմից հաստատված ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման քաղաքականության ներքո ռիսկերի կառավարման ընթացակարգերի մշակման և իրականացման համար, այդ ընթացակարգերի համաձայն ռիսկերի հայտնաբերման, գնահատման և շարունակական մոնիտորինգի համար, ներառյալ սահմանված կարգով համապատասխանության վերահսկումը ռիսկերի սահմանաչափերի նկատմամբ ինչպես նաև Նոր գործընթացների և պրոդուկտների ռիսկերի գնահատման համար:

Հետևյալ բաժինը ևս ապահովում է ռիսկերի հաշվետվությունների ներկայացումը իրավասու կառավարման մարմիններին, Բանկի խորհրդին և ղեկավարությանը:

Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման կոմիտե

Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման կոմիտեն պատասխանատու է Բանկի ակտիվների կառավարման և պարտավորությունների ու ընդհանուր ֆինանսական կառուցվածքի կառավարման համար: Այն նաև պատասխանատու է ֆինանսավորման և իրացվելիության ռիսկերի համար:

Ներքին աուդիտ

Բանկի կողմից իրականացվող ռիսկի կառավարման գործընթացը յուրաքանչյուր տարի աուդիտի է ենթարկվում ներքին աուդիտի բաժնի կողմից, որը ստուգում է ինչպես ընթացակարգերի ամբողջականությունը և արդյունավետությունը, այնպես էլ Բանկի գործունեության համապատասխանությունը ընթացակարգերին: Ներքին աուդիտի բաժինը անցկացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է ղեկավարության հետ և իր եզրակացություններն ու առաջարկները ներկայացնում է Բանկի խորհրդին կից գործող ներքին աուդիտի հանձնաժողովին:

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ներածություն (շարունակություն)

Ռիսկերի չափման և հաշվետվությունների համակարգ

Տարատեսակ ռիսկերի վերլուծության և գնահատման ժամանակ Բանկը կիրառում է վիճակագրական մոդելներ, զգայունության վերլուծություններ, վերլուծում ռիսկի տարբեր ցուցանիշների դիսամիկան և անհրաժեշտության դեպքում ձեռնարկում համապատասխան միջոցներ: Մոդելները հետազայում ստուգվում են վավերականության նպատակներով: Բանկը նաև կիրառում է վատագույն դեպքերի սցենարները, որոնք տեղի կունենան, երբ ծայրահեղ իրադարձությունները, որոնք քիչ հավանական են, իրականում տեղի կունենան:

Ռիսկերի մոնիտորինգը և վերահսկումը հիմնականում իրականացվում է Բանկի կողմից հաստատված սահմանաչափերի հիման վրա: Այս սահմանները արտացոլում են Բանկի ռազմավարությունը և շուկայական միջավայրը, ինչպես նաև ռիսկի մակարդակը, որը Բանկը պատրաստ է ընդունել՝ տնտեսության ընտրված հատվածների վրա լրացուցիչ շեշտադրումով: Բացի այդ, Բանկը դիտարկում և գնահատում է ռիսկերի կլանման կարողությունները և ռիսկերի ընդհանուր մակարդակը բոլոր տեսակի ռիսկերի և գործունեության ուղղությունների համար:

Վարկային ռիսկի մասին տեղեկատվությունը, որը վերաբերում է բիզնեսի բոլոր ուղղություններին, վերլուծվում և մշակվում է ռիսկերը վաղաժամ վերլուծելու, վերահսկելու և հայտնաբերելու համար: Այս տեղեկատվությունը ներկայացվում է Բանկի ղեկավարությանը: Ներկայացված հաշվետվությունը ներառում է ընդհանուր վարկային ռիսկի ենթարկվածության վերլուծություն, վարկերի համակենտրոնացման սահմանաչափերի մոնիտորինգի արդյունքներ, GAP վերլուծություն, VaR գնահատում, իրացվելիության գործակիցներ, սթրես-թեստ վերլուծություն, ընդհանուր ռիսկի «ախորժակի» վերահսկում և ռիսկի պորտֆելի փոփոխություններ: Եռամսյակային կտրվածքով հտորիդին առընթեր Ռիսկերի կառավարման և համապատասխանության կոմիտեին է ներկայացվում հաճախորդների ռիսկերի, տնտեսության և բիզնես ուղղությունների վերաբերյալ մանրամասն հաշվետվություն:

Ռիսկերի մեղմացում

Որպես ռիսկերի մեղմացման ուղղված միջոցառումների մաս, Բանկն օգտագործում է ածանցյալ և այլ գործիքներ արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունից առաջացող ռիսկերի կառավարման նպատակով:

Բանկը լայնորեն կիրառում է գրավը վարկային ռիսկի նվազեցման նպատակով:

Ռիսկի կենտրոնացումներ

Ռիսկի կենտրոնացումները առաջանում են, երբ մի շարք գործընկերներ իրականացնում են նմանատիպ գործունեություն, կամ գործունեությունը կատարվում է միևնույն աշխարհագրական շրջանում, կամ նրանք ունեն համանման տնտեսական հատկանիշներ, որի հետևանքով տնտեսական, քաղաքական կամ այլ պայմաններում փոփոխությունները պայմանագրային պարտավորությունների կատարման նրանց ունակության վրա նույն կերպ են ազդում: Ռիսկի կենտրոնացումները արտացոլում են Բանկի գործունեության արդյունքների հարաբերական զգայունությունը պայմանների փոփոխություններին, որոնք ազդեցություն են ունենում կոնկրետ բնագավառի կամ աշխարհագրական շրջանի վրա:

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներից խուսափելու համար Բանկի քաղաքականությունը և գործընթացները ներառում են հատուկ սկզբունքներ՝ ուղղված բազմաբնույթ ակտիվների տեսակների, վարկային և արժեթղթերի պորտֆելների պահպանմանը:

Վարկային ռիսկ

Վարկային ռիսկն այն ռիսկն է, որի պատճառով Բանկը կարող է կրել վնասներ՝ հաճախորդների կամ գործընկերների կողմից պարտավորությունների չկատարման դեպքում: Բանկը իրականացնում է վարկային ռիսկի վերահսկում և կառավարում՝ սահմանելով ռիսկի այն սահմանաչափը, որը պատրաստ է ընդունել անհատական գործընկերների և աշխարհագրական ու տնտեսական համակենտրոնացումների համար, ինչպես նաև դիտարկելով զգայունությունը նման սահմանաչափերի նկատմամբ:

Բանկը հաստատել է վարկային որակի ստուգման գործընթաց՝ ապահովելու գործընկերների վարկունակության հնարավոր փոփոխությունների վաղ բացահայտումը, ներառյալ գրավների պարբերաբար վերանայումը:

Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների համար հաշվեկշռային արժեքը արտացոլում է ընթացիկ վարկային ռիսկը, բայց ոչ առավելագույն ռիսկը, որը կարող է առաջանալ ապագայում արժեքի փոփոխությունից:

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

Արժեզրկման գնահատում

Բանկը ԱՎԿ-ն հաշվարկում է հավանականությամբ կշռված երեք սցենարներով՝ գնահատելու ակնկալվող դրամական միջոցների պակասորդները, զեղչված արդյունավետ տոկոսադրույքի մոտարկմամբ: Դրամական միջոցների պակասորդը Բանկին պայմանագրով վճարման ելթակա դրամական միջոցների հոսքերի և Բանկի ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի միջև տարբերությունն է: ԱՎԿ հաշվարկի մեխանիզմները ներկայացված են ստորև, և դրանց հիմնական տարրերը հետևյալն են՝

- PD   Դեֆոլտի հավանականությունը որոշակի ժամանակային հորիզոնի ընթացքում դեֆոլտի հավանական լինելու գնահատումն է: Դեֆոլտը միայն կարող է տեղի ունենալ գնահատված ժամանակահատվածում որոշակի պահի, եթե գործիքը նախկինում չի ապաճանաչվել և դեռևս պորտֆելում է:
- EAD   Դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը դա ապագա դեֆոլտի ամսաթվի դրությամբ գործիքի գնահատված արժեքն է՝ հաշվի առնելով հաշվետու ամսաթվից հետո ակնկալվող փոփոխությունների ազդեցությունը, ներառյալ մայր գումարի և տոկոսների վճարումները՝ պայմանագրով նախատեսված կամ այլ կերպ, բաց թողնված վճարումների վրա հաշվեգրված տոկոսները և այլն:
- LGD   Դեֆոլտի դեպքում կորստի չափը դա դրամական միջոցների կորստի գնահատումն է, որն առաջանում է, երբ որոշակի պահի տեղի է ունենում դեֆոլտ: Դա պայմանագրով սահմանված դրամական միջոցների հոսքերի և այն դրամական միջոցների հոսքերի տարբերությունն է, որոնք վարկատուն ակնկալում է ստանալ՝ ներառյալ գրավների իրացումից միջոցները: Այն սովորաբար արտահայտվում է որպես դեֆոլտի դեպքում գործիքի արժեքից (EAD) տոկոս:

ԱՎԿ պահուստը հիմնվում է վարկային վնասների վրա, որոնք ակնկալվում է, որ կառաջանան ակտիվի կյանքի ընթացքում (ակտիվի կյանքի ընթացքում ակնկալվող վարկային վնաս կամ ԱՎԿԱՎԿ), եթե առկա չէ վարկային ռիսկի զգալի աճ սկզբնական ճանաչումից հետո, որի դեպքում պահուստը հիմնվում է 12 ամսվա ընթացքում ակնկալվող վարկային վնասի վրա (12-ամսյա ԱՎԿ): 12 ամսվա ԱՎԿ-ն ԱՎԿԱՎԿ-ի այն մասն է, որը ներկայացնում է ֆինանսական գործիքի գծով պարտավորությունների չկատարման դեպքերի արդյունքը հանդիսացող ԱՎԿ-ները, որոնք հնարավոր են հաշվետու ամսվան հաջորդող 12 ամիսների ընթացքում: Ինչպես ԱՎԿԱՎԿ-ն, այնպես էլ 12 ամսվա ԱՎԿ-ն հաշվարկվում են անհատական կամ խմբային հիմունքով՝ ելնելով ֆինանսական գործիքների համապատասխան պորտֆելի բնույթից:

Բանկը քաղաքականություն է սահմանել՝ յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտին իրականացնել գնահատում՝ արդյոք ֆինանսական գործիքի վարկային ռիսկը զգալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչումից հետո, հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում դեֆոլտ տեղի ունենալու ռիսկի փոփոխությունը: Վերոնշյալ գործընթացի հիման վրա, Բանկը խմբավորում է իր վարկերը՝ ըստ փուլերի, ինչպես նկարագրված է ստորև.

- Փուլ 1:   Սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը պահուստ է ճանաչում 12 ամսվա ԱՎԿ-ի հիման վրա: 1-ին փուլի վարկերը ընդգրկում են նաև գործիքներ, որոնց դեպքում վարկային ռիսկը բարելավվել է, և վարկը վերադասակարգվել է 2-րդ փուլից:
- Փուլ 2:   Երբ գործիքի վարկային ռիսկը զգալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչումից հետո, Բանկը պահուստը ճանաչում է վարկի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող վարկային կորուստների (ԱՎԿԱՎԿ) համար: 2-րդ փուլի վարկերը ընդգրկում են նաև գործիքներ, որոնց դեպքում վարկային ռիսկը բարելավվել է, և վարկը վերադասակարգվել է 3-րդ փուլից:
- Փուլ 3:   Վարկը համարվում է արժեզրկված:
- POCI: Ձեռք բերված կամ ստեղծված՝ արժեզրկված (POCI) ակտիվները ֆինանսական ակտիվներ են, որոնք արժեզրկված են սկզբնական ճանաչման ժամանակ: Տվյալ ակտիվները սկզբնական ճանաչման ժամանակ հաշվառվում են իրական արժեքով, և տոկոսային եկամուտը հետագայում ճանաչվում է վարկային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքի հիման վրա: ԱՎԿ-ն միայն ճանաչվում կամ ապաճանաչվում է այնքանով, որքանով որ հետագայում փոխվում է ակտիվի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող վարկային կորուստների գնահատականը:

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

Դեֆոլտի սահմանումը

Բանկը համարում է, որ ֆինանսական գործիքի գծով առկա է դեֆոլտ, և, հետևաբար, այն դասում է որպես Փուլ 3-ին պատկանող ֆինանսական գործիք (այսինքն՝ վարկային տեսանկյունից արժեզրկված) ԱՎԿ հաշվարկի նպատակով, բոլոր այն դեպքերում, երբ փոխառուն 91 օրով ուշացնում է պայմանագրային վճարումների կատարումը:

Ֆինանսական գործիքը նաև համարվում է արժեզրկված՝ հիմք ընդունելով սահմանված այլ քանակական և որակական գործոններ, ինչպիսիք են, վերանայման կարգավիճակը և ֆինանսական մոնիտորիգի արդյունքները:

Որպես որակական գնահատման մի մաս՝ առ այն՝ արդյոք հաճախորդը վճարունակ է, Բանկը նաև դիտարկում է տարբեր դեպքեր, որոնք կարող են մատնացույց անել քիչ հավանականությունը: Նման դեպքերում Բանկը մանրամասն դիտարկում է, թե արդյոք այդ իրադարձությունը կարող է հանգեցնել հաճախորդի՝ դեֆոլտի ենթարկված լինելուն, և, հետևաբար, գնահատվում է՝ արդյոք պետք է վարկը դասակարգել Փուլ 3-ում՝ ակնկալվող վարկային կորուստների հաշվարկների համար, թե արդյոք Փուլ 2-ում դասակարգումը բավարարում է:

Ըստ Բանկի քաղաքականության՝ ֆինանսական գործիքը համարվում է «վերականգնված», և հետևաբար վերադասակարգվում Փուլ 3-ից, եթե առնվազն վեց անընդմեջ ամիսների ընթացքում դեֆոլտի սահմանված չափանիշներից ոչ մեկը առկա չի եղել: Ակտիվի՝ վերականգնվելուց հետո Փուլ 2-ում կամ Փուլ 1-ում դասակարգելու որոշումը կախված է վերականգնման պահին ճշգրտված ռիսկի մակարդակից, և արդյոք սա նշանակում է, որ սկզբնական ճանաչման համեմատ եղել է վարկային ռիսկի զգալի աճ:

Դեֆոլտի հավանականության գնահատման գործընթացը

Հաճախորդներին տրված վարկեր

Խմբավորում

Հաճախորդներին տրված վարկերի, որոնք պատկանում են Փուլ 1-ին և Փուլ 2-ին, ինչպես նաև անհատապես ոչ Եական Փուլ 3-ին պատկանող վարկերի համար, Բանկը հաշվարկում է ԱՎԿ պորտֆելի մակարդակով: Բանկն առանձնացնում է պորտֆելների հետևյալ տեսակները.

- ▶ Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր,
- ▶ Հիփոթեքային վարկեր և անշարժ գույքով ապահովված այլ վարկեր,
- ▶ Կորպորատիվ վարկեր,
- ▶ Այլ վարկեր ֆիզիկական անձանց.

Հաճախորդներին տրված վարկերի գծով դեֆոլտի հավանականությունը հիմնվում է անցյալ ժամանակաշրջանների տեղեկությունների վրա և հաշվարկվում է հավանականության փոփոխության մատրիցներով՝ հիմք ընդունելով վարկային պորտֆելների ժամկետայնության վերաբերյալ առկա տեղեկությունները: Հավանականությունները հաշվարկվում են որպես 12 ամիս ժամանակաշրջանի ընթացքում դեֆոլտ կատեգորիաների միջև փոխանցվող վարկերի մասնաբաժինը ընդհանուր վարկերի նկատմամբ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ: Դեֆոլտի հավանականությունը հաշվարկելիս Բանկը դիտարկում է կանխատեսվող մակրոտնտեսական ցուցանիշները, որոնք ունեն Եական ազդեցություն դեֆոլտի հավանականության վրա՝ հաշվարկված ըստ ժամանակային շարքերի ռեգրեսիայի վերլուծության:

Դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը

Դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը (EAD) իրենից ներկայացնում է արժեզրկման գնահատման ենթակա ֆինանսական գործիքների համախառն հաշվեկշռային արժեքը, որը հաշվի է առնում ինչպես հաճախորդի ունակությունը՝ մեծացնելու իր վարկի գումարը դեֆոլտի մոտենալու դեպքում, այնպես էլ հնարավոր վաղաժամկետ մարումները: Փուլ 1-ում գտնվող ակտիվների համար Բանկը գնահատում է 12 ամսվա ընթացքում հնարավոր դեֆոլտի հավանականությունը 12 ամսվա ԱՎԿ հաշվարկելու նպատակով: Փուլ 2, Փուլ 3 և ձեռք բերված կամ ստեղծված՝ արժեզրկված (POCI) դասին պատկանող ֆինանսական ակտիվների համար դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը դիտարկվում է գործիքների ողջ կյանքի տևողության ընթացքում տեղի ունեցող դեպքերի համար:

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

Դեֆոլտի ժամանակ կորստի չափը

Բանկը դեֆոլտի ժամանակ կորստի չափը հաշվարկելու նպատակով օգտագործում է դեֆոլտի ամսաթվից հետո վերականգնումների վերաբերյալ պատմական տվյալները բոլոր դեֆոլտի ենթարկված վարկերի կտրվածքով: Ժամանակային կտրվածքով վերջին ժամկետանց վարկերի համար հնարավոր վերադարձի հավանականությունը գնահատվում է նախկինում ժամկետանց վարկերի պոպուլյացիայի զարգացման գործակցով: Տվյալ շրջանակներում հաշվի են առնվում հավաքագրման քաղաքականության ցանկացած փոփոխություն: Հավաքագրվում է դեֆոլտի ամսաթվից հետո դրամական միջոցների հոսքերի վերաբերյալ ողջ տեղեկատվությունը և գեղջվում դեֆոլտի ամսաթվի դրությամբ՝ միջին արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդի օգտագործմամբ, յուրաքանչյուր LGD խմբի գծով : Դրամական միջոցների հոսքերի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներառում է բոլոր տեսակի դրամական ներհոսքերը ժամկետանց վարկերի գծով (վարկերի մարումից ստացված միջոցներ, երաշխավորից ստացված միջոցներ, գրավի առարկայի վաճառքից ստացված միջոցներ և այլն):

Վարկային ռիսկի զգալի աճ

Բանկը սահմանել է քաղաքականություն՝ գնահատելու յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ֆինանսական գործիքի վարկային ռիսկի զգալի աճի հայտանիշները՝ սկզբնական ճանաչման պահից ի վեր: Բանկը որպես հիմնական հայտանիշ է օգտագործում վարկերի ժամկետանց օրերի քանակի վերաբերյալ տեղեկատվությունը: Բանկը համարում է, որ վարկային ռիսկը զգալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչման պահից հետո, եթե պայմանագրային վճարումները ուշացվել են ավելի քան 30 օրով:

Վարկային ռիսկի աճը գնահատելիս Բանկի ղեկավարությունը նաև առաջնորդվում է հետևյալ գործոններով՝

- ▶ ՀՀ այլ ֆինանսական հաստատություններում տվյալ վարկառուի ժամկետանց օրերի քանակը,
- ▶ Վարկառուի ֆինանսական վիճակի զգալի վատթարացումը,
- ▶ Վարկային պայմանների վերանայում վարկառուի ֆինանսական վիճակի զգալի վատթարացման արդյունքում,
- ▶ Վարկառուի գործունեության ֆինանսական մոնիտորինգի արդյունքները:

Կանխատեսվող տեղեկատվություն և բազմակի տնտեսական սցենարներ

ԱՎԿ մոդելներում Բանկը հիմնվում է կանխատեսվող տեղեկատվության լայն շրջանակի վրա, մասնավորապես այնպիսի տնտեսական ելակետային տվյալների, ինչպիսիք են՝

- ▶ Գնաճ, %,
- ▶ Ամսական տնտեսական ակտիվություն, %,
- ▶ Միջին աշխատավարձ, ՀՀ դրամ
- ▶ Դրամական փոխանցումներ, մլն ԱՄՆ դոլար,
- ▶ Անշարժ գույք, ՀՀ դրամ :

Կանխատեսվող տեղեկատվությունը Բանկը ստանում է արտաքին աղբյուրներից (Տնտեսական վերլուծական ստորաբաժանում, Համաշխարհային բանկի տվյալների բազա, ինչպես նաև ՀՀ Կառավարության կողմից կատարված կանխատեսումներ): Սույն աղյուսակը ներկայացնում է հիմնական կանխատեսվող տնտեսական փոփոխականների/ենթադրությունների արժեքները ԱՎԿ հաշվարկների համար յուրաքանչյուր տնտեսական սցենարի համար:

Հիմնական գործոնները	ԱՎԿ սցենար	Որոշված հավանականությունը, %	2024թ.
Գնաճ, %	Բազիսային	100%	3.1%
Ամսական տնտեսական ակտիվություն, %	Բազիսային	100%	10.0%
Միջին աշխատավարձ, ՀՀ դրամ	Բազիսային	100%	285,810
Դրամական փոխանցումներ, մլն ԱՄՆ դոլար	Բազիսային	100%	723
Անշարժ գույք, ՀՀ դրամ	Բազիսային	100%	323,096

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**Վարկային ռիսկ (շարունակություն)***Ֆինանսական ակտիվների դասերի վարկային որակական վերլուծություն*

Բանկը չունի ներքին վարկանիշային համակարգ հաճախորդներին տրված վարկերի վարկային որակի գնահատման նպատակով և կառավարում է վարկային ռիսկը ըստ ժամկետանց օրերի:

Ստորև աղյուսակը տրամադրում է տեղեկատվություն իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված համախառն վարկերի վարկային որակի վերաբերյալ 2024թ. հունիսի 30-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ.

	2024թ. հունիսի 30			Ընդամենը վարկեր
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	
Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	43,466,808	9,943,027	491,327	53,901,161
– մինչև 30 օր ժամկետանց	2,085,258	2,612,883	437,351	5,135,492
– 30-89 օր ժամկետանց	0	2,329,817	1,684,812	4,014,630
– 90-179 օր ժամկետանց	0	0	738,135	738,135
– 180-270 օր ժամկետանց	0	0	219,383	219,383
– ավելի քան 270 օր ժամկետանց	0	0	542,639	542,639
Ընդամենը համախառն ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	45,552,065	14,885,728	4,113,647	64,551,440
Վարկային կորստի պահուստ	(391,942)	(547,426)	(679,286)	(1,618,655)
Ընդամենը զուտ ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	45,160,123	14,338,301	3,434,361	62,932,785
Հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	28,022,559	1,242,277	36,281	29,301,117
– մինչև 30 օր ժամկետանց	20,377	10,949	334,196	365,523
– 30-89 օր ժամկետանց	0	124,601	12,450	137,051
– 90-179 օր ժամկետանց	0	0	96,733	96,733
– 180-270 օր ժամկետանց	0	0	56,113	56,113
Ընդամենը համախառն հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր	28,042,936	1,377,827	535,773	29,956,537
Վարկային կորստի պահուստ	(42,181)	(99,124)	(194,536)	(335,840)
Ընդամենը զուտ հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր	28,000,756	1,278,704	341,237	29,620,697
Կորպորատիվ վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	25,845,691	195,555	0	26,041,246
– մինչև 30 օր ժամկետանց	45,423	0	0	45,423
– 30-89 օր ժամկետանց	0	32,823	0	32,823
– 90-179 օր ժամկետանց	0	0	2,986	2,986
Ընդամենը համախառն կորպորատիվ վարկեր	25,891,114	228,379	2,986	26,122,478
Վարկային կորստի պահուստ	(65,602)	(50,491)	(2,492)	(118,585)
Ընդամենը զուտ կորպորատիվ վարկեր	25,825,511	177,888	494	26,003,893
Ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	6,634,179	340,624	9,105	6,983,908
– մինչև 30 օր ժամկետանց	39,890	13,262	1,921	55,073
– 30-89 օր ժամկետանց	0	15,936	7,039	22,974
– 90-179 օր ժամկետանց	0	0	22,297	22,297
– 180-270 օր ժամկետանց	0	0	3,820	3,820
Ընդամենը համախառն ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	6,674,069	369,822	44,182	7,088,072
Վարկային կորստի պահուստ	(14,739)	(31,270)	(30,607)	(76,616)
Ընդամենը զուտ ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	6,659,330	338,552	13,575	7,011,456
Ընդամենը հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	106,160,184	16,861,756	4,696,588	127,718,527
Վարկային կորստի պահուստ	(514,464)	(728,311)	(906,922)	(2,149,696)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր	105,645,720	16,133,445	3,789,666	125,568,831

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**Վարկային ռիսկ (շարունակություն)**

	2023թ. դեկտեմբերի 31			Ընդամենը վարկեր
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	
Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	35,190,690	9,267,006	574,800	45,032,496
– մինչև 30 օր ժամկետանց	1,160,499	1,905,125	317,621	3,383,245
– 30-89 օր ժամկետանց	–	1,890,539	1,355,317	3,245,856
– 90-179 օր ժամկետանց	–	–	1,214,706	1,214,706
– 180-270 օր ժամկետանց	–	–	580,342	580,342
– ավելի քան 270 օր ժամկետանց	–	–	689,846	689,846
Ընդամենը համախառն ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	36,351,189	13,062,670	4,732,632	54,146,491
Վարկային կորստի պահուստ	(302,239)	(431,912)	(1,014,419)	(1,748,570)
Ընդամենը զուտ ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	36,048,950	12,630,758	3,718,213	52,397,921
Հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	17,717,177	908,626	387,876	19,013,679
– մինչև 30 օր ժամկետանց	12,848	29,090	–	41,938
– 30-89 օր ժամկետանց	–	25,346	56,106	81,452
– 90-179 օր ժամկետանց	–	–	12,376	12,376
– 180-270 օր ժամկետանց	–	–	125,355	125,355
Ընդամենը համախառն հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր	17,730,025	963,062	581,713	19,274,800
Վարկային կորստի պահուստ	(18,180)	(49,364)	(254,217)	(321,761)
Ընդամենը զուտ հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր	17,711,845	913,698	327,496	18,953,039
Կորպորատիվ վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	13,290,332	173,985	–	13,464,317
– մինչև 30 օր ժամկետանց	751	27,260	–	28,011
– 30-89 օր ժամկետանց	–	12,288	–	12,288
– 90-179 օր ժամկետանց	–	–	83,903	83,903
– 180-270 օր ժամկետանց	–	–	4,246	4,246
Ընդամենը համախառն կորպորատիվ վարկեր	13,291,083	213,533	88,149	13,592,765
Վարկային կորստի պահուստ	(15,477)	(26,331)	(58,786)	(100,594)
Ընդամենը զուտ կորպորատիվ վարկեր	13,275,606	187,202	29,363	13,492,171
Ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	3,722,882	187,407	6,022	3,916,311
– մինչև 30 օր ժամկետանց	12,480	7,491	–	19,971
– 30-89 օր ժամկետանց	–	5,197	6,596	11,793
– 90-179 օր ժամկետանց	–	–	28,629	28,629
– 180-270 օր ժամկետանց	–	–	13,423	13,423
Ընդամենը համախառն ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	3,735,362	200,095	54,670	3,990,127
Վարկային կորստի պահուստ	(5,541)	(14,225)	(41,400)	(61,166)
Ընդամենը զուտ ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	3,729,821	185,870	13,270	3,928,961
Ընդամենը հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	71,107,659	14,439,360	5,457,164	91,004,183
Վարկային կորստի պահուստ	(341,437)	(521,832)	(1,368,822)	(2,232,091)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր	70,766,222	13,917,528	4,088,342	88,772,092

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվների դասերի վարկային որակական վերլուծություն

2024թ. հունիսի 30

	Ծան.		Բարձր դաս	Ստանդարտ դաս	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ (առանց կանխիկ միջոցների)	5	Փուլ 1	30,515	15,296,797	15,327,313
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	6	Փուլ 1	0	1,937,576	1,937,576
Ներդրումային արժեթղթեր	8	Փուլ 1	0	9,430,662	9,430,662
Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթեր	8	Փուլ 1	0	10,822,887	10,822,887
Ընդամենը			30,515	37,487,923	37,518,438

2023թ. դեկտեմբերի 31

	Ծան.		Բարձր դաս	Ստանդարտ դաս	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ (առանց կանխիկ միջոցների)	5	Փուլ 1	13,966	3,219,616	3,233,582
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	6	Փուլ 1	-	964,802	964,802
Ներդրումային արժեթղթեր	8	Փուլ 1	-	5,258,863	5,258,863
Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթեր	8	Փուլ 1	-	3,126,410	3,126,410
Ընդամենը			13,966	12,569,691	12,583,657

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է Բանկի վարկանիշային համակարգի և գործընկերների արտաքին վարկանիշների վերլուծությունը՝ ըստ դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների, բանկերի նկատմամբ պահանջների և ներդրումային արժեթղթերի, հետզնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթերի 2024թ. հունիսի 30-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

2024թ. հունիսի 30

Միջազգային վարկանիշային գործակալության (Moody's) վարկանիշ

	Նկարագրություն	PD
Aaa-ից A3	Բարձր դաս	0-0.09%
Baa1-ից B3	Ստանդարտ դաս	0.1-4.3%
Caa1-ից Ca	Ստանդարտից ցածր դաս	16.3%
C	Արժեզրկված	100%

2023թ. դեկտեմբերի 31

Միջազգային վարկանիշային գործակալության (Moody's) վարկանիշ

	Նկարագրություն	PD
Aaa-ից A3	Բարձր դաս	0-0.09%
Baa1-ից B3	Ստանդարտ դաս	0.1-4.3%
Caa1-ից Ca	Ստանդարտից ցածր դաս	16.3%
C	Արժեզրկված	100%

Իրացվելիության ռիսկ և ֆինանսավորման կառավարում

Իրացվելիության ռիսկն այն ռիսկն է, որ Բանկը սովորական կամ չկանխատեսված իրավիճակում չի կարողանա կատարել իր պարտավորությունները վերջիններիս մարման ժամանակ: Այդ ռիսկի զսպման նպատակով ղեկավարությունն ապահովել է ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրներ՝ ի լրումն արդեն իսկ գոյություն ունեցող բանկային ավանդների հիմնական բազայի: Ղեկավարությունն իրականացնում է նաև ակտիվների կառավարում՝ հաշվի առնելով իրացվելիությունը, և ապագա դրամական հոսքերի և իրացվելիության օրական վերահսկողություն: Այդ գործընթացը ներառում է ակնկալվող դրամական միջոցների գնահատում և առաջնակարգ ապահովման միջոցի ամկայություն, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորման ստացման համար:

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Իրացվելիության ռիսկ և ֆինանսավորման կառավարում (շարունակություն)

Բանկը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան: Այդ հարաբերակցությունները կազմել են՝

	<i>Սահմանա- յին արժեք</i>	<i>2024թ. հունիսի 30-ի դրու- թյամբ, %</i>	<i>2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրու- թյամբ, %</i>
Լ2.1 – Ընդհանուր իրացվելիություն (բարձր իրացվելի ակտիվներ/ Ընդհանուր ակտիվներ)	ևվ. 15%	19.9%	20.0%
Լ2.2 – Ընթացիկ իրացվելիություն (բարձր իրացվելի ակտիվներ/ ցպահանջ պարտավորություններ)	ևվ. 60%	130.8%	211.6%

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետների

Ստորև ներկայացվում է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Բանկի ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետների՝ այսինքնագրային չզեղչված պարտավորությունների հիման վրա: Պարտավորությունները, որոնք ենթակա են ցպահանջ մարման, դասակարգվում են այնպես, ինչպես եթե մարման պահանջը ներկայացված լիներ ամենավաղ հնարավոր ամսաթվով: Այնուամենայնիվ, Բանկը գտնում է, որ շատ հաճախորդներ չեն պահանջի վճարումը այն ամենավաղ հնարավոր ամսաթվի դրությամբ, որով Բանկը պարտավորված կլինի կատարել վճարումը, և առյուսակը չի արտացոլում ակնկալվող դրամական հոսքերը՝ հաշվարկված Բանկի կողմից՝ անցյալ ժամանակաշրջանների ներդրումների պահանջների տեղեկատվության հիման վրա:

<i>2024թ. հունիսի 30-ի դրությամբ</i>	<i>Մինչև 3 ամիս</i>	<i>3-12 ամիս</i>	<i>1-5 տարի</i>	<i>Ավելի քան 5 տարի</i>	<i>Ընդամենը</i>
Ֆինանսական պարտավորություններ					
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	10,759,019	688,360	3,935,065	0	15,382,444
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	27,959,576	39,969,353	5,762,055	0	73,690,984
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	1,359,761	747,609	11,635,463	0	13,742,833
Այլ փոխառու միջոցներ	272,612	1,800,921	8,082,446	4,958,229	15,114,208
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	60,960	347,829	1,336,757	592,497	2,338,043
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	920,496	0	0	0	920,496
Ֆինանսական երաշխիք	2,245,878	0	0	0	2,245,878
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ	43,578,303	43,554,072	30,751,786	5,550,726	123,435,091

<i>2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ</i>	<i>Մինչև 3 ամիս</i>	<i>3-12 ամիս</i>	<i>1-5 տարի</i>	<i>Ավելի քան 5 տարի</i>	<i>Ընդամենը</i>
Ֆինանսական պարտավորություններ					
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	3,175,828	2,847,964	2,389,918	–	8,413,710
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	15,052,608	18,416,847	2,193,713	–	35,663,168
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	124,076	1,454,840	5,295,516	–	6,874,432
Այլ փոխառու միջոցներ	172,644	1,153,463	5,259,221	4,119,874	10,705,202
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	59,845	361,920	1,349,624	676,038	2,447,427
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	1,430,497	–	–	–	1,430,497
Ֆինանսական երաշխիք	3,299,031	–	–	–	3,299,031
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ	23,314,529	24,235,034	16,487,992	4,795,912	68,833,467

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Իրացվելիության ռիսկ և ֆինանսավորման կառավարում (շարունակություն)

Հաճախորդների ներգրավված միջոցների մեջ մեջ ներառված են ֆիզիկական անձանց կողմից ներդրված ժամկետային ավանդները: ՀՀ օրենսդրության համաձայն ֆիզիկական անձի կարող են ցանկացած պահի ետ պահանջել իրենց ժամկետային ավանդները: Այս ավանդները դասակարգված են վերոնշյալ աղյուսակում իրենց մարման ժամկետների համաձայն:

Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծություն

Ստորև աղյուսակը ներկայացնում է ակտիվների և պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ դրանց ակնկալվող վերականգնումների կամ մարման:

	2024թ. հունիսի 30			2023թ. դեկտեմբերի 31		
	Մեկ տարվա ընթացքում	Ավելի քան մեկ տարի	Ընդամենը	Մեկ տարվա ընթացքում	Ավելի քան մեկ տարի	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	19,837,619	-	19,837,619	10,984,112	-	10,984,112
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	2,032,447	-	2,032,447	964,295	-	964,295
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	44	-	44	-	-	-
Ներդրումային արժեթղթեր	3,237,005	6,193,657	9,430,662	2,596,863	2,662,000	5,258,863
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթեր	5,912,887	4,910,000	10,822,887	256,910	2,869,500	3,126,410
Հաճախորդներին տրված վարկեր	23,932,222	101,636,609	125,568,831	19,670,285	69,101,807	88,772,092
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	520,688	3,391,974	3,912,662	40,194	214,434	254,628
Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	-	4,004,966	4,004,966	-	3,829,455	3,829,455
Ոչ կյուբական ակտիվներ	-	1,673,082	1,673,082	-	1,402,503	1,402,503
Այլ ակտիվներ	912,871	3,245,926	4,158,797	216,645	2,196,850	2,413,495
Ընդամենը	56,385,784	125,056,214	181,441,998	34,729,304	82,276,549	117,005,853
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	204	0	204	-	-	-
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	65,997,891	5,202,042	71,199,933	32,016,895	2,308,255	34,325,150
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	11,122,001	3,881,600	15,003,601	5,710,720	2,300,482	8,011,202
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	1,247,739	10,546,500	11,794,239	1,160,367	4,804,502	5,964,869
Այլ փոխառու միջոցներ	1,353,464	10,146,190	11,499,654	825,361	7,108,698	7,934,059
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	301,020	1,420,643	1,721,663	6,222	1,748,771	1,754,993
Ընթացիկ շահույթահարկի գծով պարտավորություններ	474,932	0	474,932	1,620,547	-	1,620,547
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	0	1,609,365	1,609,365	-	1,636,032	1,636,032
Այլ պարտավորություններ	1,350,799	0	1,350,799	1,774,439	-	1,774,439
Ընդամենը	81,848,050	32,806,341	114,654,390	43,114,551	19,906,740	63,021,291
Չուս	(25,462,266)	92,249,873	66,787,607	(8,385,247)	62,369,809	53,984,562

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը Բանկի ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի կամ դրանց իրական արժեքի փոփոխության ռիսկն է՝ շուկայական պայմանների՝ ներառյալ արտարժույթի փոխարժեքի և տոկոսադրույքների, սեփական կապիտալի արժեքի փոփոխության արդյունքում:

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը Բանկի ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի կամ դրանց իրական արժեքի հնարավոր փոփոխության ռիսկն է տոկոսադրույքների փոփոխման արդյունքում: Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս Բանկի ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքների հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ՝ այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով:

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքներում ենթադրվող փոփոխությունների ազդեցությունն է ժամանակաշրջանի զուտ տոկոսային եկամտի վրա՝ 2024թ. հունիսի 30-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների հիման վրա, և զուտ առևտրային եկամտի վրա՝ հունիսի 30-ի և դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող առևտրային գործիքների հիման վրա: Կապիտալի զգայունությունը վերոնշյալ հաշվետու ամսաթվերի դրությամբ առկա տոկոսադրույքների թույլատրելի փոփոխությունների հանդեպ հաշվարկվում է՝ վերագնահատելով իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվները՝ հիմնվելով այն ենթադրության վրա, որ առկա են եկամտաբերության կորի զուգահեռ տեղաշարժեր:

Արժույթ	Բազիսային կետերի ավելացում 30.06.2024թ.	Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 30.06.2024թ.	Կապիտալի զգայունություն 30.06.2024թ.
ՀՀ դրամ	4.17%	-	(1,812,133)

Արժույթ	Բազիսային կետերի նվազում 30.06.2024թ.	Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 30.06.2024թ.	Կապիտալի զգայունություն 30.06.2024թ.
ՀՀ դրամ	4.17%	-	2,601,697

Արժույթ	Բազիսային կետերի ավելացում 2023թ.	Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 2023թ.	Կապիտալի զգայունություն 2023թ.
ՀՀ դրամ	4.17%	-	(1,174,905)

Արժույթ	Բազիսային կետերի նվազում 2023թ.	Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 2023թ.	Կապիտալի զգայունություն 2023թ.
ՀՀ դրամ	4.17%	-	1,822,309

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկը արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքով ֆինանսական գործիքների արժեքի տատանման ռիսկն է: Ղեկավարությունը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժույթային դիրքերի համար՝ հիմնված ՀՀ ԿԲ կարգավորումների վրա: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Ստորև բերված աղյուսակներում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արտարժույթների 2023թ. հունիսի 30-ի դրությամբ:

(հազար ՀՀ դրամ)

**27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)
Շուկայական ռիսկ (շարունակություն)**

	<u>ԱՄՆ դոլար</u>	<u>Եվրո</u>	<u>Այլ արժույթ</u>	<u>Ընդամենը</u>
Ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	2,318,223	1,013,162	1,868,155	5,199,540
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	1,658,479	277,968	0	1,936,447
Հաճախորդներին տրված վարկեր	18,136,963	406,486	0	18,543,449
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	1,149,592	890,540	0	2,040,132
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	1,699	3,780	244	5,723
Ընդամենը ակտիվներ	23,264,955	2,591,936	1,868,399	27,725,291
Ածանցյալ - ակտիվ	-	-	-	-
Պարտավորություններ				
Պարտավորությունների բանկերի նկատմամբ	6,493,931	-	-	6,493,931
Պարտավորություններ հաճախորդներին նկատմամբ	11,681,233	804,935	79,500	12,565,669
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	4,215,890	-	-	4,215,890
Այլ պարտավորություններ	2,528	199,385	23	201,936
Ընդամենը պարտավորություններ	22,393,582	1,004,320	79,523	23,477,426
Ածանցյալ պարտավորութ.	388,160	415,720	0	803,880
Չուտ հաշվեկշռային դիրք	871,373	1,587,616	1,788,876	4,247,865
Չուտ դիրք (ներառյալ ածանցյալ գործիքներ)	483,213	1,171,896	1,788,876	3,443,985

Ստորև բերված աղյուսակներում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արտարժույթների 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	<u>ԱՄՆ դոլար</u>	<u>Եվրո</u>	<u>Այլ արժույթ</u>	<u>Ընդամենը</u>
Ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	4,372,160	881,622	1,711,644	6,965,426
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	913,523	50,772	-	964,295
Հաճախորդներին տրված վարկեր	12,434,440	103,406	-	12,537,846
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	1,017	148,900	-	149,917
Ընդամենը ակտիվներ	17,721,140	1,184,700	1,711,644	20,617,484
Պարտավորություններ				
Պարտավորությունների բանկերի նկատմամբ	4,944,252	-	-	4,944,252
Պարտավորություններ հաճախորդներին նկատմամբ	8,662,747	439,188	149,963	9,251,898
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	3,496,985	-	-	3,496,985
Այլ պարտավորություններ	15,575	126,800	56,294	198,669
Ընդամենը պարտավորություններ	17,119,559	565,988	206,257	17,891,804
Չուտ դիրք	601,581	618,712	1,505,387	2,725,680

Ստորև բերված աղյուսակներում ներկայացված են այն արժույթները, որոնցով 2024թ. հունիսի 30-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի Էական արժույթային դիրքեր՝ դրամական ակտիվների և պարտավորությունների գծով: Կատարված վերլուծությունը արտահայտում է ՀՀ դրամի նկատմամբ՝ արտարժույթի փոխարժեքի հնարավոր տատանումների ազդեցությունը ֆինանսական արդյունքների վրա (կախված արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխության նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից), երբ բոլոր այլ փոփոխականները մնում են կայուն: Բացասական գումարները արտացոլում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում կամ կապիտալում պոտենցիալ զուտ նվազումը, դրական գումարները՝ պոտենցիալ զուտ աճը: Դեկավարությունը սահմանել է ռիսկի սահմանաչափեր արտարժույթային և տոկոսադրույքների ռիսկերի համար:

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Շուկայական ռիսկ (շարունակություն)

Արժույթ	Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխություն % 2024թ. հունիսի 30	Ազդեցություն մինչև հարկումը շահույթի վրա 2024թ. հունիսի 30	Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխություն % 2023թ. դեկտեմբերի 31	Ազդեցություն մինչև հարկումը շահույթի վրա 2023թ. դեկտեմբերի 31
ԱՄՆ դոլար	22.47%	108,578	22.47%	135,175
ԱՄՆ դոլար	(22.47%)	(108,578)	(22.47%)	(135,175)
Եվրո	32.97%	386,374	32.97%	203,989
Եվրո	(32.97%)	(386,374)	(32.97%)	(203,989)

Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկը համակարգի խափանման, ոչ բավարար կամ ձախողված գործընթացների, աշխատակազմի կողմից թույլ տրված սխալների, խարդախությունների կամ արտաքին գործոնների հետևանքով հնարավոր կորուստի ռիսկն է: Երբ ներքին վերահսկողության համակարգը դադարում է գործել, գործառնական ռիսկերը կարող են վնաս հասցնել համբավին, ունենալ իրավական հետևանքներ կամ հանգեցնել ֆինանսական վնասների: Բանկը չի ենթադրում, որ բոլոր գործառնական ռիսկերը վերացված են, սակայն ներքին վերահսկողության համակարգը, հնարավոր ռիսկերի որոշումը և դրանց արձագանքելը կարող են լինել արդյունավետ գործիքներ ռիսկերի կառավարման գործում:

Գործառնական ռիսկի կառավարման շրջանակներում Բանկը որդեգրել է պաշտպանության երեք ուղղություններ՝ պաշտպանության առաջին ուղղությունը ապահովվում է հաճախորդներին սպասարկող անձնակազմի և գործառնական ռեկավարության կողմից, պաշտպանության երկրորդ ուղղությունը ապահովվում է ռիսկերի կառավարման և համապատասխանության գործառնական կողմից և երրորդ պաշտպանության ուղղությունը ապահովվում է ներքին աուդիտի գործառնական կողմից:

Գործառնական ռիսկերի կառավարման համակարգը ներառում է հետևյալ հիմնական տարրերը՝ ռիսկերի քարտեզագրում, միջադեպերի վերլուծություն և մշտական վերահսկողության գործառնական: Վերահսկողությունները ներառում են պարտականությունների արդյունավետ տարանջատում, հասանելիության, թույլտվության և համադրման ընթացակարգեր, անձնակազմի վերապատրաստում և գնահատման գործընթացներ:

28. Իրական արժեքի չափում

Իրական արժեքի չափման գործընթաց

Իրական արժեքի գնահատումները նպատակ ունեն մոտավոր սահմանել այն գինը, որը կստացվեր ակտիվը վաճառելու համար կամ կվճարվեր պարտավորությունը փոխանցելու համար շուկայի մասնակիցների միջև կանոնավոր գործարքի ժամանակ չափման ամսաթվի դրությամբ: Այնուամենայնիվ, հաշվի առնելով անորոշությունները և սուբյեկտիվ դատողությունների կիրառումը, իրական արժեքը չպետք է մեկնաբանվի որպես իրացվելի ակտիվների անհապաղ վաճառքի կամ պարտավորությունների փոխանցման ժամանակ:

Բանկի ղեկավարությունը սահմանում է Բանկի ակտիվների (ներառյալ ածանցյալ գործիքների) իրական արժեքի չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը: Բոլոր ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գնահատված իրական արժեքները հաշվարկվում են զեղչված դրամական հոսքերի մեթոդների հիման վրա, որոնք հիմնված են հաշվետու ամսաթվի դրությամբ նմանատիպ գործիքների գնահատված ասպագա դրամական հոսքերի և զեղչման դրույքների վրա:

2024թ. հունիսի 30-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի ֆինանսական գործիքներ, ինչպիսիք են՝ հաճախորդներին տրված վարկերը, պահանջներ բանկերի նկատմամբ, ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարները, այլ ֆինանսական ակտիվները, հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունները, բանկերի նկատմամբ պարտավորություններ, այլ փոխառու միջոցները, վարձակալության գծով պարտավորությունները և այլ ֆինանսական պարտավորությունները, որոնց իրական արժեքը հիմնված է գնահատման մեթոդների վրա՝ կիրառելով ոչ շուկայական նշանակալի դիտարկելի ելակետային տվյալներ:

(հազար ՀՀ դրամ)

28. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Իրական արժեքի հիերարխիա

Բանկն օգտագործում է հետևյալ հիերարխիան՝ ըստ գնահատման մեթոդների ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը որոշելու և բացահայտելու նպատակով՝

- Մակարդակ 1 – նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված):
- Մակարդակ 2 – մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող):
- Մակարդակ 3 – ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

Իրական արժեքի բացահայտման նպատակով Բանկը սահմանել է ակտիվների և պարտավորությունների դասեր՝ հիևը ընդունելով ակտիվի կամ պարտավորության բնույթը, բնութագրերը, ռիսկերը և իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակը, ինչպես նկարագրված է վերևում:

	Իրական արժեքի չափում			Ընդամենը
	Ակտիվ շուկաներում գնանշվող գներ	Նշանակալի դիտարկելի ելակետային տվյալներ	Նշանակալի ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ	
2024թ. հունիսի 30	(Մակարդակ 1)	(Մակարդակ 2)	(Մակարդակ 3)	
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ				
- Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	0	204	0	204
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ				
- Ներդրումային արժեթղթեր	0	9,430,662	0	9,430,662
- Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթեր	0	10,822,887	0	10,822,887
Ակտիվներ, որոնք համար իրական արժեքը բացահայտված է				
- Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	19,837,619	0	0	19,837,619
- Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	0	0	2,032,447	2,032,447
- Այլ ֆինանսական ակտիվներ	0	0	912,871	912,871
- Հաճախորդներին տրված վարկեր	0	0	123,724,482	123,724,482
- Լիզինգի գծով ստացվելիք գումարներ	0	0	4,034,570	4,034,570
Պարտավորություններ, որոնք համար իրական արժեքը բացահայտված է				
- Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	0	70,702,736	0	70,702,736
- Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	0	11,794,239	0	11,794,239
- Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	0	0	15,020,245	15,020,245
- Այլ փոխառու միջոցներ	0	0	11,237,401	11,237,401
- Վարձակալության գծով պարտավորություններ	0	0	1,721,663	1,721,663
- Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	0	0	986,533	986,533

(հազար ՀՀ դրամ)

28. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)**Իրական արժեքի հիերարխիա (շարունակություն)**

	Իրական արժեքի չափում			Ընդամենը
	Ակտիվ շուկաներում գնանշվող գներ	Նշանակալի դիտարկելի ելակետային տվյալներ	Նշանակալի ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ	
2023թ. դեկտեմբերի 31	(Մակարդակ 1)	(Մակարդակ 2)	(Մակարդակ 3)	
Իրական արժեքով չափվող ակտիվներ և պարտավորություններ				
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ				
- Պարտքային գործիքներ	-	5,242,363	-	5,242,363
- Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված պարտքային գործիքներ	-	3,126,410	-	3,126,410
- Չգնանշված բաժնային արժեթղթեր – տեղական ընկերություններ	-	-	16,500	16,500
Ակտիվներ, որոնց համար իրական արժեքը բացահայտված է				
- Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	10,984,112	-	-	10,984,112
- Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	-	-	964,295	964,295
- Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	-	216,645	216,645
- Հաճախորդներին տրված վարկեր	-	-	85,583,559	85,583,559
- Ֆինանսական վարձակալության գծով սատցվելիք գումարներ	-	-	254,628	254,628
Պարտավորություններ, որոնց համար իրական արժեքը բացահայտված է				
- Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	-	34,410,355	34,410,355
- Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	6,020,172	-	6,020,172
- Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	-	-	7,995,633	7,995,633
- Այլ փոխառու միջոցներ	-	-	7,699,446	7,699,446
- Վարձակալության գծով պարտավորություններ	-	-	1,754,993	1,754,993
- Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	-	1,430,497	1,430,497

(հազար ՀՀ դրամ)

28. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)**Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը**

Ստորև ներկայացվում է Բանկի ֆինանսական գործիքների հաշվեկշռային արժեքների և իրական արժեքների համեմատությունն ըստ դասերի, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն հաշվառվում իրական արժեքով: Այդուհանդերձ չի ներառում ոչ ֆինանսական ակտիվների և ոչ ֆինանսական պարտավորությունների իրական արժեքները:

	Հաշվեկշռային արժեք 2024թ. հունիսի 30-ի դրությամբ	Իրական արժեքը 2024թ. հունիսի 30-ի դրությամբ	Չճանաչված օգուտ/(վնաս) 2024թ. հունիսի 30-ի դրությամբ	Հաշվեկշռային արժեք 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Իրական արժեքը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Չճանաչված օգուտ/(վնաս) 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ֆինանսական ակտիվներ						
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	19,837,619	19,837,619	0	10,984,112	10,984,112	-
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	2,032,447	2,032,447	0	964,295	964,295	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր	125,568,831	123,724,482	(1,844,349)	88,772,092	85,583,559	(3,188,533)
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	3,912,662	4,034,570	121,907	254,628	254,628	-
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	912,871	912,871	0	216,645	216,645	-
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	204	204	0	-	-	-
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	71,199,933	70,702,736	497,197	34,325,150	34,410,355	(85,205)
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	15,003,601	15,020,245	(16,644)	8,011,202	7,995,633	15,569
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	11,794,239	11,794,239	0	5,964,869	6,020,172	(55,303)
Այլ փոխառու միջոցներ	11,499,654	11,237,401	262,253	7,934,059	7,699,446	234,613
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	1,721,663	1,721,663	0	1,754,993	1,754,993	-
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	986,533	986,533	0	1,430,497	1,430,497	-
Ընդամենը իրական արժեքի չճանաչված փոփոխություն	264,470,258	262,005,010	(979,636)	160,612,542	157,314,335	(3,078,859)

Գնահատման մեթոդներ և ենթադրություններ

Հետևյալը նկարագրում է այն մեթոդները և ենթադրությունները, որոնք օգտագործվում են ֆինանսական հաշվետվություններում իրական արժեքով չափվող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքները որոշելու նպատակով և այն հողվածները, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն չափվում իրական արժեքով, բայց որոնց իրական արժեքը բացահայտվում է:

Ակտիվներ, որոնց իրական արժեքը մոտ է իրենց հաշվեկշռային արժեքին

Այն ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, որոնք իրացվելի են կամ ունեն կարճ ժամկետայնություն (երեք ամսից պակաս), ենթադրվում է, որ դրանց հաշվեկշռային արժեքները մոտ են իրական արժեքին: Այս ենթադրությունը կիրառվում է նաև առանց որոշակի մարման ժամկետ ունեցող ցպահանջ ավանդների և խնայողական հաշիվների նկատմամբ:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ

Հաճախորդներին տրված վարկերի, այլ փոխառու միջոցների, բանկերի նկատմամբ պարտավորությունների, հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունների և վարձակալության գծով պարտավորությունների իրական արժեքը գնահատվում է ապագա դրամական միջոցների հոսքերի գեղչմամբ՝ հիմնվելով գործող տոկոսադրույքների վրա՝ կիրառելի պարտքի համար նմանատիպ պայմաններով, վարկային ռիսկով և մարման ժամկետով:

(հազար ՀՀ դրամ)

28. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Գնահատման մեթոդներ և ենթադրություններ (շարունակություն)

Ածանցյալ գործիքներ

Ածանցյալ գործիքները, որոնք գնահատվում են շուկայի դիտարկելի ելակետային տվյալների միջոցով գնահատման մեթոդի կիրառմամբ, հիմնականում տոկոսադրույքի, արտարժույթային սվոփ և ֆորվարդային պայմանագրեր են: Գնահատման առավել հաճախ կիրառվող մեթոդները ներառում են ֆորվարդային գնագոյացման և սվոփ մոդելներ՝ օգտագործելով ներկա արժեքի հաշվարկները: Մոդելները ներառում են տարբեր ելակետային տվյալներ, ներառյալ պայմանագրային կողմի վարկային որակը, արտարժույթի սփոթ փոխարժեքները, ֆորվարդային տոկոսադրույքները և տոկոսադրույքների կորրեք:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ

Ներդրումային արժեթղթերը չափվում են գնահատման մեթոդի կամ գնագոյացման մոդելների կիրառմամբ և բաղկացած են հիմնականում ՀՀ պետական պարտքային արժեթղթերից: Այս արժեթղթերը գնահատվում են եկամտաբերության կորրեքի միջոցով, որոնք ներառում են շուկայում դիտարկելի և Կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակված տվյալները:

29. Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ և որպես գրավ պահվող կամ գրավադրված ակտիվներ

Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ, որոնք ամբողջությամբ չեն ապաճանաչվել

Հետգնման պայմանագրեր

Հետգնման պայմանագրերով վաճառված արժեթղթերը փոխանցվում են երրորդ կողմին, և Բանկը դրա դիմաց ստանում է կանխիկ գումար կամ այլ ֆինանսական ակտիվներ: Եթե արժեթղթերի արժեքը մեծանում կամ նվազում է, որոշակի հանգամանքներում Բանկը կարող է պահանջել կամ Բանկից կարող են պահանջել լրացուցիչ դրամական ապահովություն: Բանկը որոշել է, որ պահպանում է այդ արժեթղթերի հետ կապված գրեթե բոլոր ռիսկերն ու օգուտները, ներառյալ վարկային ռիսկը, շուկայական ռիսկը, երկրի ռիսկը և գործառնական ռիսկը, և, հետևաբար, չի դադարեցրել դրանց ճանաչումը: Բացի այդ, բանկը ճանաչել է ստացված դրամական միջոցների գծով ֆինանսական պարտավորությունը:

Նմանապես, Բանկը կարող է վաճառել կամ վերագրավադրել վերավաճառքի պայմանագրերով փոխառված կամ ձեռք բերված արժեթղթերը, բայց պարտավոր է վերադարձնել արժեթղթերը, իսկ կոնտրագենտը պահպանում է դրանց տիրապետման հետ կապված գրեթե բոլոր ռիսկերն ու օգուտները: Հետևաբար, արժեթղթերը չեն ճանաչվում Բանկի կողմից, որը փոխարենը հաշվի է առնում թողարկված ցանկացած կանխիկ գումար որպես առանձին ակտիվ:

2024թ.հունիսի 30-ի դրությամբ Բանկն ունեցել է հետգնման պայմանագրերով վաճառված 10,822,887 հազար ՀՀ դրամ արժողությամբ արժեթղթեր (2023թ. դեկտեմբերի 31-ին՝ 3,126,410 հազար ՀՀ դրամ), որոնք դասակարգվել են որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

2024թ.հունիսի 30-ի դրությամբ համապատասխան պարտավորությունները, որոնք գրանցվել են նմանատիպ գործարքների համար ստացված դրամական միջոցների դիմաց, ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված են որպես հետգնման պայմանագրերով վճարման ենթակա գումարներ, որոնց հաշվեկշռային արժեքը կազմում է 10,452,049 հազար ՀՀ դրամ (2023թ. դեկտեմբերի 31-ին՝ 2,952,186 հազար ՀՀ դրամ), ներկայացված են «պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ» հոդվածում:

(հազար ՀՀ դրամ)

30. Ֆինանսական գործիքների հաշվանցում

Ստորև ներկայացված աղյուսակները ներառում են ֆինանսական ակտիվներ, որոնք հաշվանցվել են ֆինանսական պարտավորությունների հետ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, ինչպես նաև հաշվանցման վերաբերյալ իրավաբանորեն ամրագրված գլխավոր համաձայնագրերի և նմանատիպ համաձայնագրերի հետևանքները, որոնք չեն հանգեցնում հաշվանցման ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

	Ճանաչված ֆինանսական պարտավորությունների համախառն գումար՝		Ֆինանսական պարտավորությունների զուտ գումար՝		Կապակցված գումարներ, որոնց գծով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չի իրականացվել		
	Ճանաչված ֆինանսական պարտավորությունների համախառն գումար	հաշվանցված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Ֆինանսական պարտավորությունների զուտ գումար	ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Ֆինանսական գործիքներ	Ստացված դրամական ապահովում	Չուտ գումար
30 հունիս 2024							
Ֆինանսական պարտավորություններ							
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ - ռեպո	(10,452,049)	-	(10,452,049)	10,822,887	-	370,838	
Ընդամենը	(10,452,049)	-	(10,452,049)	10,822,887	-	370,838	
31 դեկտեմբեր 2023							
Ֆինանսական պարտավորություններ							
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ - ռեպո	(2,952,186)	-	(2,952,186)	3,126,410	-	174,224	
Ընդամենը	(2,952,186)	-	(2,952,186)	3,126,410	-	174,224	

31. Կապակցված կողմերի բացահայտումներ

ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտումներ» ստանդարտի համաձայն կողմերը համարվում են կապակցված, եթե կողմերից մեկը հնարավորություն ունի վերահսկել կամ նշանակալի ձևով ազդել մյուս կողմի գործառնական և ֆինանսական որոշումների վրա: Յուրաքանչյուր կապակցված կողմի առումով ուշադրություն է դարձվում կապակցվածության էության և ոչ պարզապես իրավաբանական ձևի վրա: Կապակցված կողմերը կարող են իրականացնել այնպիսի գործարքներ, որոնք չկապակցված կողմերի միջև կարող են չկատարվել, և կապակցված կողմերի միջև իրականացվող գործարքների գներն ու պայմանները կարող են տարբերվել ոչ կապակցված կողմերի հետ գործարքների գներից և պայմաններից:

Կապակցված կողմերի միջև գործարքների մնացորդները հետևյալն են.

	01/01/2024-30/06/2024			01/01/2023-31/12/2023		
	Բաժնետերեր	Առանցքային դեկավար անձնակազմ և նրանց ընտանիքի անդամներ	Այլ կապակցված կողմեր	Բաժնետերեր	Առանցքային դեկավար անձնակազմ և նրանց ընտանիքի անդամներ	Այլ կապակցված կողմեր
Հաճախորդներին տրված վարկեր						
Հունվարի 1-ի դրությամբ	0	13,876	0	-	23,802	-
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	0	0	0	-	46,700	-
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	0	(439)	0	-	(55,737)	-
Այլ շարժ	0	0	0	-	-	-
Վարկերի մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, համախառն	0	13,437	0	-	14,765	-
Նվազեցում՝ արժեզրկման գծով պահուստ	0	(5)	0	-	(889)	-
Վարկերի մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, զուտ	0	13,432	0	-	13,876	-

(հազար ՀՀ դրամ)

31. Կապակցված կողմերի բացահայտումներ (շարունակություն)

	01/01/2024-30/06/2024			01/01/2023-31/12/2023		
	Բաժնետերեր և կրակց ընտանիքի անդամներ	Առանցքային ղեկավար անձնակազմ և կրակց ընտանիքի անդամներ	Այլ կապակցված կողմեր	Բաժնետերեր և կրակց ընտանիքի անդամներ	Առանցքային ղեկավար անձնակազմ և կրակց ընտանիքի անդամներ	Այլ կապակցված կողմեր
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ						
Հունվարի 1-ի դրությամբ	0	0	148,896	-	-	-
Տարվա ընթացքում տրամադրված ֆինանսական վարձակալություն	0	0	795,996	-	-	171,291
Տարվա ընթացքում մարված ֆինանսական վարձակալություն	0	0	(41,058)	-	-	(33,142)
Այլ շարժ	0	0	(31,575)	-	-	11,021
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, համախառն	0	0	872,260	-	-	149,170
Նվազեցում՝ արժեզրկման գծով պահուստ	0	0	(14,888)	-	-	(274)
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, զուտ	0	0	857,371	-	-	148,896
Ընթացիկ հաշիվներ						
Հունվարի 1-ի դրությամբ	57,763	21,760	671,891	121,082	5,337	-
Տարվա ընթացքում ընթացիկ հաշիվների զուտ շարժ	70,135	382	415,830	(63,319)	16,423	671,891
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	127,898	22,142	1,087,721	57,763	21,760	671,891
Ժամկետային ավանդներ	0	59,978	3,172,694	-	-	-
Ավանդների մնացորդ հունվարի 1-ի դրությամբ						
Ստավցած ավանդներ	405,370	176,067	89,843	7,896,626	99,254	5,076,063
Մարված ավանդներ	0	(104,560)	0	(7,896,626)	(39,526)	(1,990,326)
Այլ	0	(643)	(131,858)	-	250	86,957
Ավանդների մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	405,370	130,842	3,130,680	-	59,978	3,172,694
Այլ փոխառու միջոցներ						
Հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-	-	-	-	-
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	-	-	-	-	-	-
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	-	-	-	-	-	-
Պարտավորության փոխարկում սեփական կապիտալի (Ծան. 22)	-	-	-	-	-	-
Այլ շարժ	-	-	-	-	-	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	-	-	-	-	-
Վարձակալության գծով պարտավորություններ						
Հունվարի 1-ի դրությամբ	395,934	0	1,280,628	455,068	-	1,312,693
Ավելացումներ տարվա ընթացքում	0	0	4,376	15,065	-	92,891
Տրվածների հաշվեզրում	44,797	0	34,948	46,057	-	127,500
Վճարումներ տարվա ընթացքում	(15,629)	0	(78,068)	(120,256)	-	(252,456)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	425,102	0	1,241,884	395,934	-	1,280,628
Այլ ակտիվներ	0	217	1,389,251	-	-	540,306
Ֆինանսական երաշխիքներ	0	0	550,800	-	-	734,400
Շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվություն						
Տրվածային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքով	0	180	0	-	3,345	-
Այլ տոկոսային եկամուտ	-	-	21,232	-	-	3,104
Վարկային կորստի գծով ծախս	0	5	(14,888)	-	(157)	(274)
Տրվածային ծախս ավանդների և ընթացիկ հաշիվների գծով	(5,370)	(3,765)	(76,843)	(290,913)	(1,687)	(78,066)
Տրվածային ծախս այլ փոխառու միջոցների գծով	0	0	0	-	-	-
Տրվածային ծախս վարձակալության գծով պարտավորությունների գծով	(44,797)	0	(34,948)	(46,057)	-	(127,500)

(հազար ՀՀ դրամ)

31. Կապակցված կողմերի բացահայտումներ (շարունակություն)

Այլ կապակցված կողմերը ներառում են կազմակերպություններ, որոնց վերահսկող բաժնետոմսերը պատկանում են Բանկի բաժնետերերին, և նրանց ընտանիքի անդամներին:

Դեկավար անձնակազմի գծով կատարված հատուցումները հետևյալն են՝

	<u>2024թ. 1-ին կիսամյակ</u>	<u>2023թ. տարի</u>
Աշխատավարձ և այլ կարճաժամկետ վճարումներ	247,391	560,648

32. Ֆինանսավորման գործունեության արդյունքում առաջացող պարտավորությունների փոփոխություն

	<i>Ծան.</i>	<i>Բանկերից ստացված վարկեր</i>	<i>Թողարկված պարտքային արժեթղթեր</i>	<i>Այլ փոխառու միջոցներ</i>	<i>Վարձակալության գծով պարտավորություններ</i>	<i>Ֆինանսավորման գործունեության ընդամենը ընդամենը պարտավորություններ</i>
Հաշվեկշռային արժեք 2022 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	17,18,19,20	7,765,422	1,451,539	3,333,190	1,787,052	14,337,203
Թողարկումից մուտքեր		26,119,172	4,758,175	5,363,220	-	36,240,567
Մարումներ		(29,061,929)	(323,220)	(827,028)	(257,266)	(30,469,443)
Արտարժույթային փոխարկումներ		248,197	58,250	-	-	306,447
Անկանխիկ գործարքներ		-	-	-	225,207	225,207
Այլ		(11,846)	20,125	64,677	-	72,956
Հաշվեկշռային արժեք 2023 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	17,18,19,20	5,059,016	5,964,869	7,934,059	1,754,993	20,712,937
Թողարկումից մուտքեր		19,496,020	5,889,314	4,133,563	4,376	29,523,273
Մարումներ		(19,692,705)	0	(590,197)	(120,700)	(20,403,601)
Արտարժույթային փոխարկումներ		(321,525)	(172,418)	0	0	(493,944)
Անկանխիկ գործարքներ		0	0	0	0	0
Այլ		(5,369)	112,473	22,227	82,994	212,326
Հաշվեկշռային արժեք 2024 թ. հունիսի 30-ի դրությամբ	17,18,19,20	4,535,437	11,794,238	11,499,652	1,721,664	29,550,991

«Այլ» տողում ներառված է տարվա ընթացքում թողարկված պարտքային արժեթղթերի, այլ փոխառու միջոցների, բանկերից ստացված վարկերի և վարձակալության գծով պարտավորությունների գծով վճարված և հաշվեգրված տոկոսների զուտ ազդեցությունը: Բանկը դասակարգում է վճարված տոկոսները որպես դրամական միջոցների հոսքեր՝ ստացված գործառնական գործունեությունից:

Անկանխիկ գործարքները ներառում են վարձակալության գծով պարտավորությունների ավելացումները և փոխառու միջոցների՝ Բանկի բաժնետիրական կապիտալի փոխարկման գործարքը (Ծան. 19, 20 և 22):

33. Կապիտալի համարժեքություն

Բանկի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են՝ համոզվել, որ Բանկի կապիտալը համապատասխանում է վերահսկողի կողմից սահմանված պահանջներին, և որ Բանկն ապահովում է ամուր վարկային վարկանիշ և ուժեղ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու նպատակով:

Բանկը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Բանկը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

Հայաստանի կենտրոնական բանկը սահմանում և վերահսկում է Բանկի կապիտալի պահանջները:

(հազար ՀՀ դրամ)

33. Կապիտալի համարժեքություն (շարունակություն)

Բանկը որպես կապիտալ ճանաչում է ՀՀ օրենսդրությամբ բանկերի կապիտալի համար սահմանված հոդվածները: ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կապիտալի ներկայիս պահանջների համաձայն, որոնք հիմնված են 1988թ. Բազելյան համաձայնագրի սկզբունքների վրա, բանկերը պետք է ապահովեն, որպեսզի կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցության ցուցանիշը, ինչպես նաև հիմնական կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցության ցուցանիշը բարձր լինի սահմանված նվազագույն մակարդակից: 2024թ. հունիսի 30-ի դրությամբ նվազագույն մակարդակը կազմել է 11% (2023թ.՝ 11%): 2024թ. հունիսի 30-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կապիտալի համարժեքության ցուցանիշը համապատասխանում է սահմանված մակարդակին:

2023 թվականի հունիսից սկսած առաջին և երկրորդ մակարդակի կապիտալի տարրերը փոփոխվել են և այժմ այդ տարրերը ներառում են իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող վերագնահատման պահուստը, որը տեղափոխվել է երկրորդ մակարդակից առաջին մակարդակ, և պարտքային կորստի գծով հիմնական պահուստը, որը ավելացել է երկրորդ մակարդակի կապիտալում՝ առավելագույնը ռիսկով կշռված ակտիվներում ներառված վարկային ռիսկի 1.25% չափով:

«Ֆարթ Բանկ» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններ

2024թ. մարտի 31-ին ավարտված ժամանակաշրջանի համար

Բովանդակություն

Ֆինանսական հաշվետվություններ

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	1
Ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	2
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	3
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	4

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1. Հիմնական գործունեության նկարագրություն	5
2. Պատրաստման հիմունքներ	6
3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր	7
4. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ	23
5. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	24
6. Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	25
7. Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	25
8. Լերդրումային արժեթղթեր	26
9. Հաճախորդների տրված վարկեր	26
10. Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	31
11. Ոչ նյութական ակտիվներ	322
12. Հարկում	333
13. Վարկային կորստի գծով ծախս	355
14. Այլ ակտիվներ	355
15. Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	366
16. Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	366
17. Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	366
18. Այլ փոխառու միջոցներ	377
19. Վարձակալության գծով պարտավորություններ	377
20. Այլ պարտավորություններ	377
21. Սեփական կապիտալ	378
22. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ	388
23. Չուտ տոկոսային եկամուտ	400
24. Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտ	400
25. Անձնակազմի և այլ գործառնական ծախսեր	41
26. Ռիսկերի կառավարում	422
27. Իրական արժեքի չափում	555
28. Կապակցված կողմերի բացահայտումներ	59
29. Ֆինանսավորման գործունեության արդյունքում առաջացող պարտավորությունների փոփոխություն	611
30. Կապիտալի համարժեքություն	611

**Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն
2024 թվականի մարտի 31-ի դրությամբ**

(հազար ՀՀ դրամ)

	Ծան	31/03/24	31/12/23
Ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5	9,633,464	10,988,713
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	6	1,620,166	970,266
Ներդրումային արժեթղթեր	8	17,581,543	8,385,272
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով դեբիտորական պարտքեր		1,272,678	0
Հաճախորդներին տրված վարկեր	9	105,233,047	88,927,160
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ		1,946,173	254,628
Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	10	3,823,436	3,656,299
Ոչ նյութական ակտիվներ	11	1,491,519	1,399,673
Այլ ակտիվներ	14	3,408,436	2,410,371
Ընդամենը ակտիվներ		146,010,463	116,992,381
Պարտավորություններ			
Աձանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	7	0	0
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	15	51,002,485	34,316,341
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	16	14,975,025	8,011,201
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	17	8,869,449	5,964,869
Այլ փոխառու միջոցներ	18	9,525,885	7,934,062
Պարտավորություններ վարձակալության գծով	19	1,736,827	1,754,993
Ընթացիկ պարտավորություններ շահութահարկի գծով		2,195,870	1,625,016
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	12	1,576,877	2,007,562
Այլ պարտավորություններ	20	1,504,500	1,902,497
Ընդամենը պարտավորություններ		91,386,918	63,516,542
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	21	30,100,000	30,100,000
Զբաղիչված շահույթ		24,522,765	23,813,069
Ներդրումային արժեթղթերի վերագնահատման պահուստ	21	780	(437,230)
Ընդամենը սեփական կապիտալ		54,623,544	53,475,839
Ընդամենը պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		146,010,463	116,992,381

Ստորագրվել և վավերացվել է Բանկի Տնօրինության կողմից

Գործադիր Դարբնիչյան

Գործադիր տնօրեն/տնօրինության նախագահ

Թաթուլ Թամրազյան

Գլխավոր հաշվապահ

15 Ապրիլի, 2024թ.

Ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն 2024 թվականի մարտի 31-ին ավարտված ժամանակաշրջանի համար

(հազար ՀՀ դրամ)

	Ծան.	01/01/2024- 31/03/2024	01/01/2023- 31/03/2023
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով	23	4,441,346	3,084,195
Այլ տոկոսային եկամուտ	23	68,006	127,355
Տոկոսային ծախս	23	(1,303,578)	(365,245)
Չուտ տոկոսային եկամուտ		3,205,773	2,846,305
Վարկային կորուստների գծով (ծախս)/վերականգնում	13	(561,919)	452,144
Չուտ տոկոսային եկամուտ վարկային կորուստների գծով ծախսից հետո		2,643,854	3,298,450
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	24	139,986	12,722
Միջնորդավճարների գծով ծախս	24	(46,273)	(13,201)
Չուտ (վնաս)/օգուտ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների		0	(25,450)
<i>Չուտ օգուտ/(վնաս) փոխարժեքային տարբերություններից</i>		40,317	25,997
- Առջ ու վաճառքի գործարքներից		150,341	164,011
- Արտարժույթի վերագնահատումից		(110,024)	(138,014)
Այլ գործառնական եկամուտ		64,919	14,556
Ոչ տոկոսային եկամուտ		198,949	14,624
Անձնակազմի գծով ծախսեր	25	(1,232,288)	(978,708)
Մաշվածության և ամորտիզացիոն մասհանումներ	10,11	(251,331)	(153,505)
Այլ գործառնական ծախսեր	25	(485,781)	(192,486)
Ոչ տոկոսային ծախսեր		(1,969,400)	(1,324,698)
Շահույթ նախքան շահութահարկով հարկումը		873,403	1,988,376
Շահութահարկի գծով ծախս	12	(163,707)	(377,116)
հաշվետու ժամանակաշրջանի շահույթ		709,696	1,611,260
Այլ համապարփակ եկամուտ			
<i>Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս վերադասակարգվող այլ համապարփակ եկամուտ՝</i>			
իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքների իրական արժեքի զուտ փոփոխություն		420,933	81,148
իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքների ակնկալվող վարկային կորուստների գծով պահուստի փոփոխություններ		113,224	0
Շահութահարկ՝ այլ համապարփակ եկամտի տարրերի գծով	12	(96,148)	(14,607)
Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես (վնաս)/շահույթ վերադասակարգվող զուտ այլ համապարփակ (վնաս)/շահույթ		438,009	66,541
հաշվետու ժամանակաշրջանի այլ համապարփակ (վնաս)/շահույթ հարկումից հետո		438,009	66,541
Այլ համապարփակ օգուտ/(վնաս) հարկումից հետո		438,009	66,541
Ընդամենը հաշվետու ժամանակաշրջանի համապարփակ եկամուտ		1,147,705	1,677,801

**Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն
2024 թվականի մարտի 31-ին ավարտված ժամանակաշրջանի համար**

(հազար ՀՀ դրամ)

	<i>Ծան.</i>	<i>Բաժնետիրական կապիտալ</i>	<i>Ներդրումային արժեթղթերի վերագնահատման պահուստ</i>	<i>Զբաղիված շահույթ</i>	<i>Ընդամենը կապիտալ</i>
Մնացորդն առ 2023թ. հունվարի 1 (չստուգված)		30,100,000	(794,819)	20,784,848	50,090,029
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ					
հաշվետու ժամանակաշրջանի շահույթ		-	-	1,611,260	1,611,260
հաշվետու ժամանակաշրջանի այլ համապարփակ (վնաս)/օգուտ		-	66,541	-	66,541
Ընդամենը հաշվետու ժամանակաշրջանի համապարփակ եկամուտ		-	66,541	1,611,260	1,677,801
Բանկի բաժնետերերին վճարված շահաբաժիններ	21	-	-	-	0
Մնացորդն առ 2023թ. մարտի 31		30,100,000	(728,278)	22,396,108	51,767,830
Մնացորդն առ 2024թ. հունվարի 1		30,100,000	(437,230)	23,813,069	53,475,839
հաշվետու ժամանակաշրջանի շահույթ		-	-	709,696	709,696
հաշվետու ժամանակաշրջանի այլ համապարփակ (վնաս)/օգուտ		-	438,009	-	438,009
Ընդամենը հաշվետու ժամանակաշրջանի համապարփակ եկամուտ		-	438,009	709,696	1,147,705
Բանկի բաժնետերերին վճարված շահաբաժիններ	21	-	-	-	-
Մնացորդն առ 2024թ. մարտի 31		30,100,000	779	24,522,765	54,623,544

**Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն
2024 թվականի մարտի 31-ին ավարտված ժամանակաշրջանի համար**

(հազար ՀՀ դրամ)

	<i>Ծան.</i>	<i>01/01/2024- 31/03/2024</i>	<i>01/01/2023- 31/03/2023</i>
Դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից			
Ստացված տոկոսներ		4,362,309	3,259,981
Վճարված տոկոսներ		(837,284)	(275,930)
Ստացված կոմիսիոն գումարներ		143,537	6,941
Վճարված կոմիսիոն գումարներ		(38,206)	(20,696)
Արտարժույթի առք ու վաճառքի գործառնություններից օգուտ/(վնաս)		150,341	84,996
Անձնակազմի գծով ծախսերի (վճարումներ)		(1,314,567)	(1,040,963)
Գործառնական գործունեության այլ ծախսերի (վճարումներ)		(633,787)	(322,477)
Դրամական միջոցների զուտ հոսքեր` մինչև գործառնական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխությունը		1,832,343	1,691,851
<i>Գործառնական ակտիվների (աճ)/նվազում</i>			
Հաճախորդներին տրված վարկեր		(17,407,032)	(6,731,621)
Ֆինանսական վարձակալության գծով տրամադրված գումարներ		(1,758,532)	0
Բանկերի նկատմամբ պահանջների (ավելացում)/նվազում		(649,970)	0
Այլ ակտիվների աճ/(նվազում)		(1,170,132)	0
<i>Գործառնական պարտավորությունների աճ/(նվազում)</i>			
Հետգնման պայմանագրերի գծով ստացված/ (վճարված) գումարներ		4,516,699	4,159,071
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ		16,098,882	5,030,185
Այլ պարտավորությունների աճ/(նվազում)		(710,855)	0
Գործառնական գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ` նախքան շահութահարկի վճարումը		751,403	4,149,486
Վճարված շահութահարկ		(82,162)	0
Չուտ դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից		669,242	4,149,486
Դրամական հոսքեր ներդրումային գործունեությունից			
Ներդրումային արժեթղթերի ձեռքբերում		(9,199,617)	(916,477)
Մուտքեր ներդրումային արժեթղթերի մարումից		600,000	0
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում		(266,677)	(193,900)
Ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում		(38,197)	(33,269)
Չուտ դրամական հոսքեր ներդրումային գործունեությունից		(8,904,491)	(1,143,646)
Դրամական հոսքեր ֆինանսական գործունեությունից			
Բանկերից ստացված մուտքեր	42	10,561,450	9,204,822
Վարկերի մարում բանկերին	42	(7,821,148)	(7,313,605)
Թողարկված պարտքային արժեթղթերից մուտքեր	42	2,971,323	0
Այլ փոխառու միջոցներից մուտքեր	42	1,726,058	295,207
Այլ փոխառու միջոցների մարում	42	(199,608)	(73,519)
Վարձակալության գծով պարտավորությունների մարում	42	(59,845)	55,337
Բանկի բաժնետերերին վճարված շահաբաժիններ	21	-	(55,629)
Չուտ դրամական հոսքեր ֆինանսական գործունեությունից		7,178,230	2,112,613
Փոխարժեքային տարբերությունների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		(265,005)	(150,616)
Ակնկալվող վարկային կորուստների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		(33,294)	(92)
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ/(նվազում)		(1,355,318)	4,967,745
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբում		10,988,713	3,291,640
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	7	9,633,394	8,259,385

(հազար ՀՀ դրամ)

1. Հիմնական գործունեության նկարագրություն

ա) Կազմակերպչական կառուցվածք և հիմնական գործունեություն

«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ-ն («Բանկ») նախկին «Ֆասթ Կրեդիտ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ-ն է, որը հիմնադրվել է Հայաստանի Հանրապետությունում որպես փակ բաժնետիրական ընկերություն 2011թ. հոկտեմբերին: Կազմակերպությունը վարկային կազմակերպության լիցենզիա է ստացել 2011թ. հոկտեմբերի 14-ին: Ունենալով ֆինանսական ոլորտում ավելի քան 28 տարվա փորձ և նպատակ ունենալով դառնալ բանկ՝ կազմակերպությունը վերջին տարիներին ակտիվորեն իրականացրել է լայնածավալ տրանսֆորմացիոն միջոցառումներ՝ ֆինանսական, մարդկային ռեսուրսների ինտեգրման, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարման ուղղությամբ: ՀՀ Կենտրոնական բանկի 2022 թվականի նոյեմբերի 9-ի որոշմամբ «Ֆասթ Կրեդիտ Կապիտալ» ՈւՎԿ ՓԲԸ-ն ստացել է բանկային գործունեության լիցենզիա և այսուհետ կոչվում է «Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ: Բանկի գործունեությունը վերահսկվում է Հայաստանի Կենտրոնական բանկի կողմից (ԿԲ): Բանկը հանդիսանում է Հայաստանի Հանրապետությունում ավանդների պետական ապահովագրման համակարգի անդամ:

2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի 991 աշխատակից (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 953 աշխատակից):

Բանկն ընդունում է բնակչությունից ավանդներ և տրամադրում է վարկեր, իրականացնում է փոխանցումներ Հայաստանում և արտերկրում, իրականացնում է արտարժույթի փոխանակման գործարքներ և մատուցում է այլ բանկային ծառայություններ իր կորպորատիվ և ֆիզիկական անձ հաճախորդներին: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան 0047, Նորք-Մարաշ, Գ. Հովսեփյան փ. 32/6:

Մարտի 31-ի դրությամբ Բանկի բաժնետերերն են՝

Բաժնետեր	31/03/2024, %	31/12/2023, %
Վահե Բաղայան	50%	50%
Վիգեն Բաղայան	50%	50%
Ընդամենը	100%	100%

բ) Հայաստանի գործարար միջավայրը

Հայաստանը շարունակում է տնտեսական բարեփոխումները և իր իրավական, հարկային և կարգավորվող դաշտերի զարգացումը: Հայաստանի տնտեսության ապագա կայունությունը մեծապես կախված է այս բարեփոխումներից ու զարգացումներից, ինչպես նաև կառավարության կողմից ձեռնարկվող տնտեսական, ֆինանսական և դրամավարկային միջոցառումների արդյունավետությունից:

Ուկրաինայի հետ պատերազմի արդյունքում շատ առաջատար երկրներ և տնտեսական միություններ խիստ տնտեսական պատժամիջոցներ են սահմանել Ռուսաստանի և Բելառուսի նկատմամբ՝ ներառյալ ռուսական բանկերի, այլ իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց նկատմամբ: Պատերազմի սկզբից ի վեր նկատվել է ռուսական ռուբլու՝ արտարժույթի նկատմամբ զգալի անկայունություն, ինչպես նաև՝ Ռուսաստանի արժեթղթերի շուկայում և այլ շուկաներում ցուցակված ռուսական ընկերությունների արժեքի զգալի կորուստ: Իրավիճակը դեռ չի հանգուցալուծվել, սակայն այն արդեն հանգեցրել է հումանիտար ճգնաժամի և հսկայական տնտեսական կորուստների Ուկրաինայում, Ռուսաստանում և ամբողջ աշխարհում: Ռուսաստանը և Ուկրաինան Հայաստանի առանցքային առևտրային գործընկերներն են: Ակնկալվում է, որ պատերազմը նշանակալի ազդեցություն կունենա Հայաստանի տնտեսության վրա:

Պատերազմի արդյունքում տեղի է ունեցել ոչ ռեզիդենտների (հատկապես Ռուսաստանից) ներհոսք Հայաստան՝ նպաստելով Ռուսաստանից, Ուկրաինայից և Բելառուսից դրամական միջոցների ներհոսքի և պլաստիկ քարտերով գործարքների աճի, ինչը դրական ազդեցություն է ունեցել Հայաստանի տնտեսության վրա՝ հանգեցնելով տնտեսության երկնիշ աճի և գնաճի բարձր մակարդակի: Բանկի ղեկավարությունը վերահսկում է տնտեսական իրավիճակը ընթացիկ պայմաններում: Զանի որ պատերազմը դեռևս շարունակվում է, հնարավոր չէ արժանահավատորեն գնահատել Բանկի գործունեության վրա վերջնական ազդեցությունը, քանի որ անորոշություն կա ընդհանուր տնտեսության վրա ազդեցության աստիճանի վերաբերյալ:

Ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության վերաբերյալ ղեկավարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

(հազար ՀՀ դրամ)

2. Պատրաստման հիմունքներ

ա) Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) համաձայն՝ մշակված և թողարկված Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների հորիզոնի (ՀՀՄՍԽ) կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հրապարկված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (այսուհետ՝ «ՖՀՄՍԿ»):

բ) Չափման հիմունքներ

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստված են սկզբնական արժեքի հիմունքով՝ բացառությամբ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի և ածանցյալ ֆինանսական գործիքների, որոնք չափվում են իրական արժեքով:

գ) Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Բանկի գործառնական արժույթը Հայաստանի Հանրապետության դրամն է (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ): Հանդիսանալով Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթ՝ այն լավագույն կերպով արտացոլում է ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և հանգամանքների տնտեսական բովանդակությունը:

Հայաստանի Հանրապետության դրամը նաև տվյալ ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթն է: 2024թ. մարտի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ ԿԲ պաշտոնական փոխարժեքն է՝ 1 ԱՄՆ դոլարի համար 393.28 ՀՀ դրամ և 404.79 ՀՀ դրամ և 1 Եվրոյի համար 424.11 ՀՀ դրամ և 447.90 ՀՀ դրամ, համապատասխանաբար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են հազար ՀՀ դրամով:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր

ա) Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունները

«Հոլումներ հայեցակարգային հիմունքներին» (ՖՀՄՍ 3-ի փոփոխություններ)

Փոփոխությունները փոխարինում են ՀՀՄՍԻ-ի Հայեցակարգային հիմունքների նախորդ տարբերակի հղմանը՝ միաժամանակ հղում կատարելով 2018 թվականի մարտին թողարկված ներկա տարբերակին՝ առանց դրա պահանջները էականորեն փոփոխելու:

Փոփոխությունները բացառություն են ավելացնում ՖՀՄՍ 3 Ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներ ստանդարտում սահմանված ճանաչման սկզբունքին՝ խուսափելու համար «երկրորդ օրվա» հավանական շահույթի կամ վնասի խնդրից, որը բխում է այն պարտավորություններից և պայմանական պարտավորություններից, որոնք կներառվեին ՀՀՄՍ 37 Պահուստներ, պայմանական պարտավորություններ և պայմանական ակտիվներ կամ ՀՀՄՍԿ 21 Պարտադիր վճարներ ստանդարտների շրջանակներում, եթե առաջանային առանձին: Բացառությունը պահանջում է, որ կազմակերպությունները կիրառեն ՀՀՄՍ 37-ում կամ ՀՀՄՍԿ 21-ում սահմանված չափանիշները, համապատասխանաբար, Հայեցակարգային հիմունքների փոխարեն՝ ձեռքբերման ամսաթվի դրությամբ ընթացիկ պարտավորության առկայությունը որոշելու նպատակով:

Փոփոխությունները նաև նոր պարբերություն են ավելացնում ՖՀՄՍ 3-ում՝ պարզաբանելու, որ պայմանական ակտիվները չեն համապատասխանում ձեռքբերման ամսաթվի դրությամբ ճանաչման պայմանին:

Անցումային դրույթների համաձայն՝ Բանկը կիրառում է փոփոխությունները առաջընթաց սկզբունքով, այսինքն՝ այն ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումների նկատմամբ, որոնք առաջանում են տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբից հետո, երբ առաջին անգամ կիրառվում են փոփոխությունները (նախնական կիրառման ամսաթիվ):

Այս փոփոխությունները որևէ ազդեցություն չեն ունեցել Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա, քանի որ ժամանակաշրջանի ընթացքում այս փոփոխությունների շրջանակներում չեն առաջացել պայմանական ակտիվներ կամ պայմանական պարտավորություններ:

Հիմնական միջոցներ – մուտքեր նախքան նախանշած նպատակով օգտագործելը – ՀՀՄՍ 16-ի փոփոխություններ

Այս փոփոխությունը չի թույլատրում կազմակերպություններին հիմնական միջոցների արժեքից նվազեցնել ակտիվը համապատասխան վայր և վիճակի բերելու ընթացքում, որն անհրաժեշտ է ղեկավարության կողմից նախանշված նպատակով այն գործարկելու համար, արտադրված միավորների վաճառքից ստացված մուտքերը: Փոխարենը, կազմակերպությունը ճանաչում է տվյալ միավորների վաճառքից մուտքերը և տվյալ միավորների արտադրման նպատակով ծախսումները շահույթում կամ վնասում:

Անցումային դրույթների համաձայն՝ Բանկը կիրառում է այս փոփոխությունները հետընթաց միայն հիմնական միջոցների այն միավորների նկատմամբ, որոնք մատչելի են օգտագործման համար ներկայացված ամենավաղ ժամանակաշրջանի սկզբին կամ դրանից հետո, երբ կազմակերպությունը առաջին անգամ կիրառում է փոփոխությունը (սկզբնական կիրառման ամսաթիվ):

Այս փոփոխությունները Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ազդեցություն չեն ունեցել, քանի որ չի իրականացվել հիմնական միջոցներով արտադրված այդպիսի միավորների վաճառք, որոնք մատչելի են եղել ներկայացված ամենավաղ ժամանակաշրջանի սկզբին կամ դրանից հետո:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

ա) Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունները (շարունակություն)

ՖՀՄՍ 9 Ֆինանսական գործիքներ - Ֆինանսական պարտավորությունների ապահովման համար «10 տոկոս» թեստում ներառվող վճարներ

Փոփոխությունը պարզաբանում է այն վճարները, որոնք կազմակերպությունը ներառում է գնահատելիս, թե արդյոք նոր կամ փոփոխված ֆինանսական պարտավորության պայմանները ըստ էության տարբեր են սկզբնական ֆինանսական պարտավորության պայմաններից: Այս վճարները ներառում են միայն փոխառուի և փոխատուի միջև վճարված կամ ստացված վճարները, այդ թվում՝ կամ փոխառուի, կամ փոխատուի կողմից մյուսի անունից վճարված կամ ստացված վճարները: Համանման փոփոխություն չի առաջարկվում ՀՀՄՍ 39 Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչում և չափում ստանդարտի համար:

Անցումային դրույթների համաձայն՝ Բանկը փոփոխությունը կիրառում է այն ֆինանսական պարտավորությունների նկատմամբ, որոնք փոփոխված կամ փոխանակված են՝ կազմակերպության կողմից փոփոխության առաջին անգամ կիրառման պահին սկսվող կամ դրան հաջորդող տարեկան ժամանակաշրջանների համար (սկզբնական կիրառման ամսաթիվ): Այս փոփոխությունները Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ազդեցություն չեն ունեցել, քանի որ տվյալ ժամանակաշրջանում Բանկի ֆինանսական գործիքներում էական փոփոխություններ չեն կատարվել:

Անբարենպաստ պայմանագրեր - Պայմանագրի կատարման ծախսեր – ՀՀՄՍ 37-ում փոփոխություններ

Պայմանագիրը համարվում է անբարենպաստ, եթե այդ պայմանագրով նախատեսված պարտականությունները կատարելու ակտուսափելի ծախսերը (այսինքն, այն ծախսերը, որոնք մասով Բանկը չի կարող խուսափել, քանի որ պայմանագիրն առկա է) գերազանցում են դրա շրջանակներում ակնկալվող տնտեսական օգուտները: Փոփոխությունները հստակեցնում են, որ պայմանագրի անբարենպաստ կամ վնասաբեր լինելը գնահատելիս, կազմակերպությունը պետք է ներառի այն ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն առնչվում են ապրանքների կամ ծառայությունների մատուցման պայմանագրին, ներառյալ ինչպես լրացուցիչ ծախսերը (օրինակ՝ ուղղակի աշխատանքի և Նյութերի ծախսերը), այնպես էլ պայմանագրային գործունեության հետ անմիջականորեն կապված ծախսերի բաշխումը (օրինակ՝ պայմանագրի կատարման համար օգտագործվող սարքավորումների մաշվածությունը և պայմանագրի կառավարման և վերահսկողության ծախսերը): Ընդհանուր և վարչական ծախսերը ուղղակիորեն չեն առնչվում պայմանագրին և չեն ներառվում այդ ծախսերում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ ծախսերը հստակորեն գանձվում են պայմանագրի մյուս կողմից:

Այս փոփոխությունները որևէ էական ազդեցություն չեն ունեցել Բանկի վրա:

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն

Ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը հետևողականորեն կիրառվել է այս ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար:

Արտարժույթով գործառնություններ

Արտարժույթով գործառնությունները վերահաշվարկվում են ՀՀ դրամի գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ՀՀ դրամի այդ օրվա փոխարժեքով: Դրամային հոդվածների հետ կապված արտարժույթով գործառնությունների գծով օգուտը կամ վնասն իրենից ներկայացնում է տարբերություն ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված, ժամանակաշրջանի համար արդյունավետ տոկոսադրույթով հաշվարկված տոկոսների ու վճարումների մասով ճշգրտված ամորտիզացված արժեքի և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող փոխարժեքով վերահաշվարկված արտարժույթով արտահայտված ամորտիզացված արժեքի միջև:

Իրական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի իրական արժեքի որոշման ամսաթվի փոխարժեքով: Սկզբնական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Վերահաշվարկից առաջացող փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում/հրապետ արտարժույթի վերագնահատման տարբերություններից օգուտ/(վնաս):

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ներառում են կանխիկ դրամական միջոցները և այլ բանկերում պահվող օգտագործման սահմանափակում չունեցող մնացորդները (նոստրո հաշիվներ) և ՀՀ ԿԲ-ից ստացման ենթակա գումարներ, ներառյալ ՀՀ դրամով պարտադիր պահուստները, որոնց գծով առկա չեն պայմանագրային պարտավորություններ:

Տոկոսներ

Արդյունավետ տոկոսադրույք

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված ապագա դրամական վճարումները կամ մուտքերը գեղչում է ճիշտ մինչև՝

- ▶ ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեք կամ
- ▶ ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեք:

Ֆինանսական գործիքների, բացառությամբ ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվների, արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկելիս Բանկը գնահատում է ապագա դրամական հոսքերը՝ դիտարկելով ֆինանսական գործիքի բոլոր պայմանագրային պայմանները, սակայն առանց հաշվի առնելու ակնկալվող պարտքային կորուստները: Ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար հաշվարկվում է պարտքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույք՝ կիրառելով գնահատված ապագա դրամական հոսքերը՝ ներառյալ ակնկալվող պարտքային կորուստները:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկը ներառում է գործարքի գծով ծախսումները և վճարված կամ ստացված բոլոր միջնորդավճարները և գումարները, որոնք կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը: Գործարքի գծով ծախսումները ներառում են այն լրացուցիչ ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

Ամորտիզացված արժեք և համախառն հաշվեկշռային արժեք

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքն այն գումարն է, որով ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած մայր գումարի վճարումները, գումարած կամ հանած արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված սկզբնական և մարման ենթակա գումարների միջև տարբերության կուտակային ամորտիզացիան և, ֆինանսական ակտիվների համար՝ ճշգրտված ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստով:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքն է նախքան ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստի գծով ճշգրտումը:

Տոկոսային եկամտի և ծախսի հաշվարկ

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկվում է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության սկզբնական ճանաչման պահին: Տոկոսային եկամուտը և ծախսը հաշվարկելիս արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառվում է ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ (եթե ակտիվը պարտքային առումով արժեզրկված չէ) կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Արդյունավետ տոկոսադրույքը վերանայվում է լողացող դրույքով գործիքների դրամական հոսքերի պարբերական վերագնահատման արդյունքում՝ շուկայական դրույքների փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով: Արդյունավետ տոկոսադրույքը վերանայվում է նաև իրական արժեքի հեջի ճշգրտումներն արտացոլելու համար այն ամսաթվի դրությամբ, երբ սկսվում է համապատասխան ճշգրտման ամորտիզացիայի հաշվարկը:

Այնուամենայնիվ, սկզբնական ճանաչումից հետո պարտքային առումով արժեզրկված դարձած ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Եթե ակտիվն այլևս չի համարվում պարտքային առումով արժեզրկված, տոկոսային եկամտի հաշվարկը կրկին իրականացվում է համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Սկզբնական ճանաչման պահին պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով պարտքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքն ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Տոկոսային եկամտի հաշվարկը չի իրականացվում համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ, նույնիսկ եթե ակտիվի պարտքային ռիսկը նվազում է:

Տեղեկատվությունն այն մասին, թե որ դեպքերում են ֆինանսական ակտիվները համարվում պարտքային առումով արժեզրկված, ներկայացված է Ծանոթագրություն 3(բ)(ii) կետում:

Ներկայացում

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ներկայացված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտը ներառում է՝

- ▶ ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով տոկոսները,
- ▶ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքների գծով տոկոսները:

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ներկայացված տոկոսային ծախսը ներառում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների գծով տոկոսային ծախսը:

Վճարներ և միջնորդավճարներ

Վճարների և միջնորդավճարների տեսքով եկամուտը և ծախսերը, որոնք կազմում են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը, ներառվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկում:

Հաճախորդի հետ պայմանագիրը, որի արդյունքում Բանկը ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչվում է ֆինանսական գործիք, կարող է մասնակիորեն գտնվել ՖՀՄՍ 9-ի գործողության ոլորտում և մասնակիորեն՝ ՖՀՄՍ 15-ի գործողության ոլորտում: Նման դեպքերում Բանկը նախ կիրառում է ՖՀՄՍ 9-ը՝ առանձնացնելու և չափելու համար պայմանագրի այն մասը, որը գտնվում է ՖՀՄՍ 9-ի գործողության ոլորտում, այնուհետև կիրառում է ՖՀՄՍ 15-ը՝ պայմանագրի մնացած մասի համար:

Վճարների և միջնորդավճարների տեսքով այլ ծախսերը հիմնականում վերաբերում են գործարքների գծով վճարներին և սպասարկման վճարներին, որոնք ծախսագրվում են ծառայությունը ստանալիս:

Ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական ակտիվներ

i. Ղասակարգում

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվը ղասակարգում է որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող.

- ▶ ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է պահել ակտիվը պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու համար և
- ▶ ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Այս պայմանների մանրամասները ներկայացվում են ստորև՝

Բանկի՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները ներառում են դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները, հաճախորդներին տրված վարկերը և պահանջները բանկերի նկատմամբ:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Բիզնես մոդելի գնահատում

Բանկը պորտֆելի մակարդակով գնահատում է այն բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակում պահվում է ակտիվը, քանի որ այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է գործունեությունը կառավարելու և ղեկավարությանը տեղեկատվություն տրամադրելու եղանակը: Այդ դեպքում դիտարկվում է հետևյալ տեղեկատվությունը:

- ▶ պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը և նպատակները և այդ քաղաքականության աշխատանքը գործնականում: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարության նպատակն է ապահովել պայմանագրով նախատեսված տոկոսային եկամտի ստացումը, ապահովել տոկոսային որոշակի եկամտաբերության մակարդակը, համապատասխանեցնել ֆինանսական ակտիվների ժամկետներն այն պարտավորությունների ժամկետներին, որոնք ֆինանսավորում են այդ ակտիվները, կամ իրացնել դրամական հոսքերն ակտիվների վաճառքի միջոցով:
- ▶ ինչպես է գնահատվում պորտֆելի կատարողականը և ինչպես է այդ տեղեկատվությունը հաղորդվում Բանկի ղեկավարությանը:
- ▶ բիզնես մոդելի (և այդ բիզնես մոդելում պահվող ֆինանսական ակտիվների) վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը:
- ▶ ինչպես են վարձատրվում բիզնեսի ղեկավարները (օրինակ՝ արդյոք վարձատրությունը հիմնված է կառավարվող ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի, թե՛ հավաքված դրամական հոսքերի վրա):
- ▶ նախորդ ժամանակաշրջաններում վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, այդ վաճառքների պատճառները և ապագա վաճառքների հետ կապված ակնկալիքները: Այնուամենայնիվ, վաճառքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը չի դիտարկվում մեկուսի, այն դիտարկվում է որպես մեկ ընդհանուր վերլուծության մաս առ այն, թե ինչպես են իրագործվում ֆինանսական ակտիվների կառավարման համար Բանկի առաջադրված նպատակները և ինչպես են իրացվում դրամական հոսքերը:

Ֆինանսական ակտիվները, որոնք պահվում են առևտրական նպատակով կամ կառավարվում են և որոնց արդյունքը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, չափվում են իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով, քանի որ չեն պահվում ոչ պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու և ոչ էլ՝ թե՛ պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվներ վաճառելու համար:

Գնահատում, արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ են

Այս գնահատման նպատակների համար «մայր գումարը» սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» սահմանվում է որպես փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և փոխատվության հետ առնչվող այլ հիմնական ռիսկերի ու ծախսերի (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկի և վարչական ծախսերի) համար հատուցում և ներառում է շահույթի մարժան:

Գնահատելու համար, արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ են, Բանկը դիտարկում է գործիքի պայմանագրային պայմանները: Այս դիտարկումը ներառում է այն գնահատումը, արդյոք ֆինանսական ակտիվը պարունակում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է այնպես փոխել պայմանագրային դրամական հոսքերի ժամկետները կամ գումարը, որ ֆինանսական ակտիվը չբավարարի այս պայմանը: Գնահատումն իրականացնելիս Բանկը դիտարկում է հետևյալը.

- ▶ Պայմանական դեպքերը, որոնք կարող են փոխել դրամական հոսքերի գումարը և ժամկետները,
- ▶ Լծակավորման հատկանիշը,
- ▶ Վաղաժամ մարման և ժամկետի երկարաձգման պայմանները,
- ▶ Պայմանները, որոնք սահմանափակում են բանկի պահանջը որոշակի ակտիվներից առաջացող դրամական հոսքերով (օրինակ՝ առանց ռեգրեսի իրավունքի ակտիվների գծով պայմանավորվածությունների), և
- ▶ Հատկանիշները, որոնք փոփոխում են փողի ժամանակային արժեքի համար հատուցումը, օրինակ՝ տոկոսադրույքների պարբերաբար վերասահմանումը:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Պարտքային գործիքը չափվում է իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող

- ▶ Ֆինանսական գործիքը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն իրագործվում է թե՛ պայմանագրային դրամական հոսքերը հավաքելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվները վաճառելու միջոցով և
- ▶ Ֆինանսական գործիքի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ֆինանսական գործիքների գծով օգուտները և կորուստները ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում: Տոկոսային եկամուտի և արտարժույթով գործարքներից օգուտը կամ վնասը ճանաչվում են նույն կերպ ինչ որ ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով օգուտը և կորուստները: Ապաճանաչման դեպքում կուտակային օգուտը կամ վնասը, որոնք նախկինում ճանաչվել են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքից դասակարգվում են շահույթ կամ վնաս:

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային գործիքների ԱՎԿ-ները չեն նվազեցնում այդ ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, որը մնում է իրական արժեքով: Փոխարենը, գումարը, որը հավասար է այն պահուստին, որը կառաջանար, եթե ակտիվները չափվեին ամորտիզացված արժեքով, ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում որպես կուտակված արժեզրկման գումար՝ շահույթում կամ վնասում համապատասխան ծախսագրմամբ: Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված կուտակված օգուտը և վնասը փոխանցվում է շահույթին և վնասին ակտիվի ապաճանաչման ժամանակ:

Առևտրական նպատակով չպահվող բաժնային գործիքում ներդրման սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը կարող է անշրջելի ընտրություն կատարել՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ներկայացնելու իրական արժեքի հետագա փոփոխությունները: Այս ընտրությունը կատարվում է առանձին՝ յուրաքանչյուր ներդրման համար:

Այս բաժնային գործիքների գծով օգուտները և կորուստները երբեք չեն վերադասակարգվում շահույթի կամ վնասի կազմ, և շահույթում կամ վնասում արժեզրկում չի ճանաչվում: Ըահաբաժինները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ շահաբաժինն ակնհայտորեն ներկայացնում է ներդրման ինքնարժեքի մասի վերականգնումը, որի դեպքում ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում: Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում ճանաչված կուտակային օգուտները և կորուստները փոխանցվում են չբաշխված շահույթ՝ ներդրման օտարման պահին:

Մյուս բոլոր ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Բացի այդ, սկզբնական ճանաչման պահին Բանկը կարող է անշրջելիորեն նախորոշել ֆինանսական ակտիվը, որն այլապես բավարարում է ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվելու պահանջները, որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, եթե դա կվերացնի կամ էականորեն կնվազեցնի հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը հակառակ դեպքում կառաջանար:

Վերադասակարգում

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Բանկը փոխում է ֆինանսական ակտիվների կառավարման իր բիզնես մոդելը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկն իր ֆինանսական պարտավորությունները, բացառությամբ ֆինանսական երաշխավորությունների և փոխստվության հանձնառությունների, դասում է ամորտիզացված արժեքով չափվող կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների դասին:

Վերադասակարգում

Ֆինանսական պարտավորությունները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

ii. Ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը ապաճանաչվում է (կամ, ֆինանսական ակտիվի մասը կամ համանման ֆինանսական ակտիվների խմբի մասը), երբ՝

ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքի ժամկետն ավարտված է,

Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, կամ պահպանում է այդ իրավունքը, սակայն պարտավորվում է ստացված գումարներն ամբողջությամբ և առանց էական ուշացման փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրով, ինչպես նաև

Բանկը (ա) փոխանցել է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցվել և չի պահպանել ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, սակայն փոխանցել է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողության իրավունքը:

Այն դեպքում, երբ Բանկը փոխանցել է ակտիվից դրամական միջոցների հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, ո՛չ փոխանցել և ո՛չ էլ պահպանում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցել ակտիվի նկատմամբ վերահսկողության իրավունքը, ակտիվը ճանաչվում է այնքանով, որքանով Բանկը շարունակում է մասնակցություն ունենալ տվյալ ակտիվում: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի նկատմամբ երաշխիքի ձև, այդպիսի մասնակցությունը չափվում է հետևյալ երկու մեծություններից՝ նվազագույնով՝ ակտիվի սկզբնական հաշվեկշռային արժեք և փոխհատուցման առավելագույն գումար, որը կարող է պահանջվել Բանկից:

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի գծով թողարկված/կամ գնված օպցիոնի ձև (ներառյալ՝ դրամական միջոցներով մարվող օպցիոններ կամ նմանատիպ գործիքներ), Բանկի մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Բանկը կարող է հետ գնել փոխանցված ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված ակտիվի գծով վաճառված օպցիոնի (ներառյալ՝ դրամական միջոցներով մարվող օպցիոններ կամ նմանատիպ գործիքներ), երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից՝ նվազագույնը՝ փոխանցված ակտիվի իրական արժեք և օպցիոնի իրագործման գին:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ մարվում, չեղյալ է համարվում կամ լրանում է դրա գործողության ժամկետը:

Եթե նույն վարկատուի հանդեպ ունեցած ֆինանսական պարտավորությունը փոխարինվում է այլ ֆինանսական պարտավորությամբ, որի պայմաններն էականորեն փոփոխված են նախորդի համեմատ, նման փոխարինումը կամ փոփոխությունը դիտվում է որպես սկզբնական պարտավորության ապաճանաչում և նոր պարտավորության ճանաչում, իսկ համապատասխան հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը արտացոլվում է շահույթում կամ վնասում:

iii. Հետգնման և հակադարձ հետգնման պայմանագրեր

Հետգնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսավորման գործառնություններ: Հետգնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակում են հաշվառվել հաշվեկշռում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր» և ներկայացվում որպես առանձին հաշվեկշռային հոդված: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է բանկերի կամ հաճախորդների միջոցների կազմում:

Հետադարձ վաճառքի պայմանագրով արժեթղթերի ձեռքբերումը (հակադարձ ռեպո) արտացոլվում է բանկերի նկատմամբ պահանջների կամ հաճախորդներին տրված վարկերի կազմում՝ կախված իրավիճակից: Վաճառքի գնի և ձեռք բերման գնի միջև տարբերությունը դիտարկվում է որպես տոկոսային եկամուտ և հաշվեգրվում ռեպո պայմանագրի ժամկետի ընթացքում՝ արդյունավետ եկամտաբերության մեթոդով:

Եթե հակադարձ ռեպո պայմանագրով գնված ակտիվները վաճառվում են երրորդ կողմին, արժեթղթերի վերադարձի պարտավորությունը արտացոլվում է առևտրային գործառնությունների գծով պարտավորություններում՝ իրական արժեքով:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

iv. Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները հաշվանցվում են պարտավորություններով և ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են զուտ մնացորդով, եթե գոյություն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավական հիմք և գոյություն ունի դրանք զուտ հիմքով մարելու կամ միաժամանակ ակտիվները իրացնելու և պարտավորությունները մարելու մտադրություն: Հաշվանցում կատարելու իրավունքը չպետք է պայմանավորված լինի ապագա ժամանակաշրջանի ղեկավարող և պետք է ունենա իրավական ուժ բոլոր ստորև ներկայացված դեպքերում

բնական գործունեության ընթացքում,

պարտականությունների չկատարման դեպքում,

կազմակերպության կամ դրա որևէ գործընկերոջ վճարունակ չլինելու կամ լուծարման ժամանակ:

Սույն պայմանները, որպես կանոն, չեն տարածվում հաշվանցման գլխավոր համաձայնությունների վրա, և համապատասխան ակտիվներն ու պարտավորությունները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են համախառն արժեքով:

v. Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների փոփոխում

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոփոխվում են, Բանկը գնահատում է, արդյոք փոփոխված ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են («նշանակալի փոփոխություն»), ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչվում է և ճանաչվում է Նոր ֆինանսական ակտիվ իրական արժեքով՝ գումարած պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումները: Որպես փոփոխության մաս ստացված վճարները հաշվառվում են հետևյալ կերպ.

- ▶ վճարները, որոնք դիտարկվում են Նոր ակտիվի իրական արժեքը որոշելիս, և վճարները, որոնք իրենցից ներկայացվում են պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումների հատուցում, ներառվում են ակտիվի սկզբնական չափման մեջ, և
- ▶ մյուս վճարները ներառվում են շահույթում կամ վնասում՝ որպես ապաճանաչումից օգուտի կամ կորուստի մաս:

Գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական պարտավորությունների դրամական հոսքերի փոփոխությունները չեն դիտարկվում որպես փոփոխություն, եթե բխում են գոյություն ունեցող պայմանագրային պայմաններից, օրինակ՝ Կազմակերպության կողմից տոկոսադրույքների փոփոխությունը ՀՀ ԿԲ-ի հիմնական տոկոսադրույքի փոփոխությունների արդյունքում, եթե վարկային պայմանագրով Բանկը իրավունք ունի կատարել նման փոփոխություն:

Բանկը իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում, այսինքն, գնահատում է, արդյոք սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբերվում են փոփոխված կամ փոխարինված ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերից: Բանկը գնահատում է փոփոխության նշանակալի լինելը՝ դիտարկելով քանակական և որակական գործոնները հետևյալ հերթականությամբ՝ որակական գործոններ, քանակական գործոններ, որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցություն: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս գնահատումն իրականացնելիս Բանկը կիրառում է ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչման համար օգտագործված ուղեցույցին նմանատիպ ուղեցույց:

Բանկը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ▶ ֆինանսական ակտիվի արժույթի փոփոխություն,
- ▶ գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- ▶ ֆինանսական ակտիվի պայմանների այնպիսի փոփոխություն, որը հանգեցնում է «միայն մայր գումարի և դրա գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ» չափանիշի հետ անհամապատասխանության:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Եթե դրամական հոսքերի փոփոխությունը պայմանավորված է փոխառուի ֆինանսական դժվարություններով, ապա, որպես կանոն, փոփոխության նպատակն է առավելագույն չափով հետ ստանալ/վերականգնել ակտիվը պայմանագրի սկզբնական պայմաններով, այլ ոչ՝ սկզբնավորել նոր ակտիվ նշանակալիորեն տարբեր պայմաններով: Եթե Բանկը մտադիր է այնպես փոփոխել ֆինանսական ակտիվը, որպեսզի ներվեն դրամական հոսքերը, ապա այն նախ դիտարկում է, արդյոք ակտիվի մի մասը պետք է դուրսգրվի նախքան փոփոխությունը կատարելը (տես՝ ստորև դուրսգրման քաղաքականություն): Այս մոտեցումն ազդում է քանակական գնահատման արդյունքի վրա և նշանակում է, որ ապաճանաչման չափանիշները միշտ չէ որ բավարարվում են նման դեպքերում: Բանկը իրականացնում է նաև որակական գնահատում, որպեսզի գնահատի փոփոխության նշանակալի լինելը:

Եթե ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվի փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, Բանկը նախ վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը, կիրառելով ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը, և արդյունքում առաջացող ճշգրտումը ճանաչում է որպես փոփոխումից օգուտ կամ կորուստ շահույթում կամ վնասում: Լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվների համար փոփոխումից օգուտը կամ կորուստը հաշվարկելու համար օգտագործված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է արտացոլելու համար ընթացիկ շուկայական պայմանները փոփոխության պահին: Փոփոխման շրջանակում ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար կամ ստացված վճար ճշգրտում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի մնացած ժամկետի ընթացքում:

Եթե նման փոփոխությունն իրականացվում է փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով, ապա օգուտը կամ կորուստը ներկայացվում է արժեզրկումից կորուստների հետ միասին: Մյուս դեպքերում այն ներկայացվում է որպես արդյունավետ տոկոսադրույքով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ:

Հաստատուն տոկոսադրույքով վարկերի համար, որոնց դեպքում փոխառուն հնարավորություն ունի վաղաժամ մարել վարկն անվանական արժեքով՝ առանց էական տուգանքի, Բանկը հաշվառում է տոկոսադրույքի փոփոխությունը մինչև ընթացիկ շուկայական տոկոսադրույքի մակարդակը՝ կիրառելով լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական գործիքների համար գործող ուղեցույցը: Սա նշանակում է, որ արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է առաջընթաց:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկը ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ փոփոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ փոփոխված պարտավորության դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Այս դեպքում փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության և փոփոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Վճարված հատուցումը ներառում է փոխանցված ոչ ֆինանսական ակտիվները (առկայության դեպքում) և ստանձնած պարտավորությունները, այդ թվում՝ նոր փոփոխված ֆինանսական պարտավորությունը:

Բանկը իրականացնում է փոփոխության՝ նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում՝ դիտարկելով որակական գործոնները, քանակական գործոնները և որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցությունը: Բանկը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ▶ ֆինանսական պարտավորության արժույթի փոփոխություն,
- ▶ գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- ▶ փոխարկման հնարավորության ներառում,
- ▶ ֆինանսական պարտավորության ստորադասության փոփոխություն:

Քանակական գնահատման համար պայմանները նշանակալիորեն տարբեր են, եթե նոր պայմաններով դրամական հոսքերը (ներառյալ վճարվող և ստացվող այլ վճարների զուտ գումարները) սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչելիս ներկա արժեքը նվազագույնը 10 տոկոսով տարբերվում է սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մնացած դրամական հոսքերի զեղչված ներկա արժեքից:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Եթե ֆինանսական պարտավորության փոփոխությունը չի բավարարում ապաճանաչման պայմանները, պարտավորության ամորտիզացված արժեքը վերահաշվարկվում է, գեղջելով փոփոխված դրամական հոսքերը սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, և արդյունքում առաջացող օգուտը կամ կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Լողացող դրույքով ֆինանսական պարտավորությունների համար փոփոխումից օգուտը կամ կորուստը հաշվարկելու համար օգտագործված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է արտացոլելու համար ընթացիկ շուկայական պայմանները փոփոխության պահին: Ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճշգրտում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի մնացորդային ժամանակահատվածում: Ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճանաչվում է որպես պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտում և ամորտիզացվում է փոփոխված ֆինանսական պարտավորության մնացորդային ժամանակահատվածում գործիքի արդյունավետ տոկոսադրույքի վերահաշվարկի միջոցով:

Դուրսգրումներ

Վարկերը և պարտքային արժեթղթերը դուրս են գրվում (ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն), երբ գոյություն չունի ամբողջությամբ վերցրած ֆինանսական ակտիվը կամ դրա մի մասը վերականգնելու ողջամիտ ակնկալիք: Դուրսգրումը սովորաբար իրականացվում է այն դեպքում, երբ Բանկը որոշում է, որ փոխառուն չունի այնպիսի ակտիվներ կամ եկամտի աղբյուրներ, որոնցից կարող է ստանալ բավարար դրամական հոսքեր դուրսգրման ենթակա գումարները մարելու համար: Այս գնահատումն իրականացվում է առանձին յուրաքանչյուր ակտիվի համար:

Նախկինում դուրսգրված գումարների փոխհատուցումը ներառվում է «Վարկային կորուստների գծով ծախսեր» հոդվածում՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում:

Դուրսգրված ֆինանսական ակտիվների գծով կարող են դեռևս կիրառվել հարկադիր միջոցներ/պարտքերի գանձման միջոցներ՝ վճարման ենթակա գումարների վերադարձմանը վերաբերող Բանկի ընթացակարգերի հետ համապատասխանությունն ապահովելու համար:

Հաճախորդներին տրված վարկեր

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում «հաճախորդներին տրված վարկեր» հոդվածը ներառում է ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկերը, որոնք սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի գծով լրացուցիչ ուղղակի ծախսումները, իսկ հետագայում՝ ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Ներդրումային արժեթղթեր

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում «Ներդրումային արժեթղթեր» հոդվածը ներառում է իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող Հայաստանի հանրապետության պետական պարտքային արժեթղթերը:

Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցների միավորները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Արժեքը ներառում է գնման գինը՝ ներառյալ ներմուծման մաքսատուրքերը, չվերադարձվող հարկերը և ուղղակիորեն վերագրելի այլ ծախսերը, ինչպես նաև այն բոլոր ծախսերը, որոնք կատարվել են ակտիվները աշխատանքային վիճակի և դրանց նպատակային օգտագործման համար անհրաժեշտ վայր հասցնելու համար: Շահագործման և նախաարտադրության ծախսերը ներառված չեն հիմնական միջոցների արժեքի մեջ:

Երբ հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետներ ունեցող նշանակալի մասերից, այդ մասերը հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ:

Հիմնական միջոցների գծով հետագա ծախսումները կապիտալացվում են, երբ հավանական է, որ հիմնական միջոցի տարրի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները կազմակերպություն կհոսեն սպասվածից ավելի մեծ գումարով: Վերանորոգումը և սպասարկումը ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում ոպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Ակտիվների մաշվածության գումարը պետք է բաշխվի համակարգված հիմունքներով դրա օգտակար ծառայության ընթացքում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Մաշվածություն

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում գծային մեթոդով առանձին ակտիվների օգտակար ծառայության ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է հիմնական միջոցի ձեռքբերման ամսաթվից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններիս կառուցումն ավարտելու և շահագործման հանձնելու պահից: Հողատարածքի գծով մաշվածությունն չի հաշվարկվում: Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները հետևյալն են.

– շենքեր	20 տարի
– համակարգիչներ և հաղորդակցության սարքավորումներ	1-8 տարի
– փոխադրամիջոցներ	8 տարի
– տնտեսական գույք և այլ հիմնական միջոցներ	8 տարի

Ոչ նյութական ակտիվներ

Ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները:

Համակարգչային ծրագրերի և լիցենզիաների ձեռքբերման և ներդրման ծախսումները կապիտալացվում են համապատասխան ոչ նյութական արժեքի ինքնարժեքին:

Ամորտիզացիան ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում գծային մեթոդով ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության ընթացքում: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները կազմում են 3-ից 10 տարի:

Ներքին ձևավորված ոչ նյութական ակտիվները, բացառությամբ կապիտալիզացված զարգացման ծախսերի, չեն կապիտալացվում, և դրանց հետ կապված ծախսերը արտացոլվում են այն ժամանակաշրջանի շահույթում կամ վնասում, որում կատարվել են ծախսերը:

Հետազոտության և մշակման ծախսեր

Հետազոտության ծախսերը ծախսագրվում են՝ դրանց կատարման պահին: Առանձին ծրագրի մշակման ծախսերը ճանաչվում են որպես ոչ նյութական ակտիվ, երբ Բանկը կարող է ցուցադրել.

- ▶ Ոչ նյութական ակտիվն այնպիսի ավարտուն վիճակի հասցնելու տեխնիկական իրագործելիությունը, որ ակտիվը հասանելի լինի օգտագործման կամ վաճառքի համար,
- ▶ Ակտիվն ավարտին հասցնելու և այն օգտագործելու կամ վաճառելու իր կարողությունն ու մտադրությունը,
- ▶ Այն, թե ինչպես է ակտիվը առաջացնելու ապագա տնտեսական օգուտներ,
- ▶ Ռեսուրսների առկայությունը՝ ակտիվն ավարտելու համար
- ▶ Մշակման ընթացքում կատարվող ծախսերը արժանահավատորեն չափելու ունակությունը

Մշակման ծախսերը որպես ակտիվ սկզբնական ճանաչումից հետո ակտիվը հաշվառվում է սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և կուտակված արժեզրկումից կորուստները: Ակտիվների ամորտիզացիան սկսվում է, երբ մշակումն ավարտված է, և ակտիվը հասանելի է օգտագործման համար: Այն ամորտիզացվում է ապագա ակնկալվող օգուտի ժամանակաշրջանի ընթացքում:

Բռնագանձված ակտիվներ

Բանկը ճանաչում է բռնագանձված ակտիվները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, երբ ունի իրացման ամբողջական և վերջնական իրավունքներ գրավի նկատմամբ:

Բռնագանձված ակտիվները չափվում են հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնով՝ հաշվեկշռային արժեքի և իրական արժեքի՝ հանած վաճառքի հետ կապված ծախսումները: Սկզբնական ճանաչման պահին բռնագանձված ակտիվները չափվում են այն վարկի հաշվեկշռային արժեքով, որի գծով տեղի է ունեցել պարտագանձում ներառյալ գրավի առգրավման ընթացքում կրած ծախսումները: Իրական արժեքը՝ հանած վաճառքի հետ կապված ծախսումները, իրենից ներկայացնում է գրավի գնահատված վաճառքի գինը բնականոն գործունեության ընթացքում՝ հանած համապատասխան վաճառքի ծախսումները: Սկզբնական ճանաչումից հետո բռնագանձված ակտիվները վերանայվում են վաճառքի համար պահվող դասակարգման չափանիշներին համապատասխանելու տեսանկյունից և համապատասխանաբար վերադասակարգվում են՝ չափանիշները բավարարելու դեպքում: Բռնագանձված ակտիվների օտարումից օգուտը և կորուստը ճանաչվում են զուտ հիմունքով «Այլ գործառնական եկամուտ» հոդվածում՝ շահույթում կամ վնասում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Թանկարժեք մետաղներ

Ոսկին և այլ թանկարժեք մետաղները հաշվառվում են Լոնդոնի մետաղների բորսայի գներով, որոնք մոտավորապես համապատասխանում են իրական արժեքին:

Ոչ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ այլ ոչ ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ հետաձգված հարկերի, գնահատվում են արժեզրկված լինելու հայտանիշ բացահայտելու նպատակով: Հայտանիշի առկայության դեպքում կամ ակտիվի արժեզրկման գծով տարեկան թեստավորման անհրաժեշտության դեպքում Բանկը գնահատում է ակտիվի փոխհատուցվող գումարը: Ոչ ֆինանսական ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է որպես նրանց իրական արժեքից՝ հանած վաճառքի ծախսումները, և օգտագործման արժեքից առավելագույնը:

Օգտագործման արժեքը գնահատելիս գնահատված ապագա դրամական հոսքերը գեղչվում են մինչև իրենց ներկա արժեքը՝ օգտագործելով գեղչման մինչև հարկումը դրույքը, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումները և ակտիվին հատուկ ռիսկերը: Այլ ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների ներհոսքերից մեծապես անկախ դրամական միջոցների ներհոսքեր չառաջացնող ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է այն դրամաստեղծ միավորի համար, որին պատկանում է տվյալ ակտիվը: Արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է, երբ ակտիվի կամ նրա դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է նրա փոխհատուցվող գումարը:

Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում և հակադարձվում է միայն այն դեպքում, եթե տեղի են ունեցել փոփոխություններ փոխհատուցվող գումարը որոշելիս օգտագործված գնահատականներում: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է միայն այն չափով, որքանով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չի գերազանցում այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլիներ (առանց համապատասխան մաշվածության կամ ամորտիզացիայի), եթե արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլիներ:

Պահուստներ

Պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է, երբ Բանկը ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու համար կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Եթե ազդեցությունն Եական է, պահուստները որոշվում են՝ գեղչելով անկախվող ապագա դրամական հոսքերը գեղչման՝ մինչև հարկումը դրույքով, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումները և, կիրառելիության դեպքում, պարտավորությանը հատուկ ռիսկերը:

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Բանկը բնականոն գործունեության ընթացքում արժութային և կապիտալի շուկաներում օգտագործում է տարատեսակ ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ, ներառյալ՝ ֆորվարդները, ֆյուչերները, սվոպերը և օպցիոնները: Այդ ֆինանսական գործիքները նախատեսված են առևտրի համար և սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկայական գնանշման հիման վրա կամ գնորոշման մոդելներով, որոնք հիմնված են բազիսային գործիքների ընթացիկ շուկայական և պայմանագրային արժեքների և այլ գործոնների վրա: Դրական իրական արժեքով ածանցյալ ֆինանսական գործիքները արտացոլվում են ակտիվների կազմում, իսկ բացասական արժեք ունեցողները՝ պարտավորությունների կազմում: Նշված գործիքներից ստացված արդյունքները հաշվառվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ որպես առևտրական նպատակով պահվող ակտիվներից կամ արտարժութային գործառնություններից գուտ շահույթ/(վնաս)՝ կախված ածանցյալ գործիքների բնույթից:

Ներկառուցված ածանցյալ գործիքը հիբրիդային գործիքի բաղադրիչ է, որը ներառում է նաև ոչ ածանցյալ հիմնական պայմանագիր, որի արդյունքում համակցված գործիքի դրամական հոսքերի մի մասը տատանվում է առանձին ածանցյալ գործիքի նման: Ներկառուցված ածանցյալ գործիքը առաջացնում է փոփոխություններ որոշ կամ բոլոր դրամական միջոցների հոսքերում, որոնք հակառակ դեպքում պահանջվում էին պայմանագրով, կախված սահմանված տոկոսադրույքից, ֆինանսական գործիքի գնից, ապրանքի գնից, արտարժույթի փոխարժեքից, գների ինդեքսից կամ դրույքից, վարկային վարկանշից կամ ինդեքսից կամ այլ փոփոխականից, պայմանով, որ ոչ ֆինանսական փոփոխականի դեպքում այն հատուկ չէ պայմանագրի կողմի համար: Ֆինանսական գործիքին կցված, բայց այդ գործիքից անկախ՝ ըստ պայմանագրի փոխանցելի ածանցյալ գործիքը, կամ գործիքը, որի պայմանագրային կողմը տարբերվում է այդ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմից, չի հանդիսանում ներկառուցված ածանցյալ գործիք, այլ առանձին ածանցյալ գործիք է:

Պարտավորությունների և ոչ ֆինանսական «հիմնական» պայմանագրերի մեջ ներկառուցված ածանցյալ

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

գործիքները դիտարկվում են որպես առանձին ածանցյալ գործիքներ և հաշվառվում են իրական արժեքով, եթե համապատասխանում են ածանցյալ գործիքի վերոնշյալ սահմանմանը, նրանց տնտեսական հատկանիշները և ռիսկերը սերտորեն կապված չեն «հիմնական» պայմանագրի հետ, և «հիմնական» պայմանագիրը չի համարվում առևտրային նպատակներով կնքված կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով հաշվառվող: Ներկառուցված ածանցյալ գործիքները, որոնք առանձնացվել են «հիմնական»-ից, հաշվառվում են առևտրային պորտֆելում իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են բիզնես մոդելի և SPPI- ի գնահատումների հիման վրա:

Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսեր

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ: Սովորական բաժնետոմսերի և բաժնետոմսերի օպցիոնների թողարկմանն ուղղակիորեն վերագրելի լրացուցիչ ծախսումները, ներառյալ հարկերը, ճանաչվում են որպես սեփական կապիտալի նվազեցում:

Շահաբաժիններ

Շահաբաժիններ հայտարարելու և վճարելու Բանկի կարողությունը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կանոնակարգերով:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ շահաբաժինները նվազեցվում են սեփական կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն միայն այն դեպքում, երբ դրանք հայտարարվել են մինչև հաշվետու ամսաթիվը ներառյալ: Մինչև հաշվետու ամսաթիվը առաջարկված կամ հաշվետու ամսաթվից հետո մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը առաջարկված կամ հայտարարված շահաբաժինները բացահայտվում են ֆինանսական հաշվետվություններում:

Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի հողվածներին կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված բաժնետերերի հետ գործարքներին, որի դեպքում շահութահարկը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկ

Ընթացիկ հարկը հարկի այն գումարն է, որն ակնկալվում է վճարել տարվա հարկվող եկամտի գծով՝ կիրառելով այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և ներառում է Նախորդ տարիների համար վճարման ենթակա հարկի գծով ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկ

Հետաձգված հարկը ճանաչվում է ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերությունները ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլվելու նպատակով: Հետաձգված հարկ չի ճանաչվում այն ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման ժամանակ բիզնեսի միավորում չհանդիսացող գործարքի արդյունքում, որն ազդեցություն չունի ո՛չ հաշվապահական և ո՛չ հարկվող շահույթի կամ վնասի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվներ ճանաչվում են չօգտագործված հարկային վնասների, չօգտագործված հարկային զեղչերի և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով այն չափով, որով հավանական է, որ Կազմակերպությունն ապագայում կունենա հարկվող շահույթ, որի դիմաց դրանք կարող են օգտագործվել: Ապագա հարկվող շահույթը որոշվում է հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների մարումից առաջացող գումարի հիման վրա: Եթե հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների գումարը բավարար չէ հետաձգված հարկային ակտիվն ամբողջությամբ ճանաչելու համար, դիտարկվում է գոյություն ունեցող ժամանակավոր տարբերությունների մարումներով ճշգրտված ապագա հարկվող շահույթը, որը որոշվում է Կազմակերպության գործարար ծրագրերի հիման վրա: Հետաձգված հարկային ակտիվները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և նվազեցվում են այն չափով, որով այլևս հավանական չէ, որ համապատասխան հարկային օգուտը կիրացվի: Այս նվազեցումները վերականգնվում են, եթե մեծանում է ապագա հարկվող շահույթ ստանալու հավանականությունը:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Չճանաչված հետաձգված հարկային ակտիվները վերագնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և ճանաչվում են այն չափով, որով հավանական է, որ Կազմակերպությունն ապագայում կունենա հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող է դրանք օգտագործվել:

Հետաձգված հարկը չափվում է օգտագործելով հարկի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկի չափումն արտացոլում է այն հարկային հետևանքները, որոնք կառաջանան կախված այն եղանակից, որով Կազմակերպությունը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ակնկալում է փոխհատուցել կամ մարել իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները:

Սեզմնետային հաշվետվություններ

Գործառնական սեզմնետը Բանկի բաղադրիչ է, որը ներգրավված է ձեռնարկատիրական գործունեություններում, որոնցից այն կարող է վաստակել հասույթներ և կրել ծախսեր, որի գործառնական արդյունքները կանոնավոր վերադրվում են գլխավոր գործառնական որոշում կայացնողի կողմից՝ սեզմնետին միջոցների բաշխման վերաբերյալ որոշում կայացնելու և դրա գործունեության արդյունքները գնահատելու նպատակով, և որի գծով առկա է առանձին ֆինանսական տեղեկատվություն: Ղեկավարությունը գտնում է, որ Բանկը բաղկացած է մեկ գործառնական սեզմնետից՝ հիմք ընդունելով ՖՀՄՍ հաշվետվությունների արդյունքները: Բանկի եկամտի և ակտիվների մեծ մասը գտնվում է Հայաստանում: 2022 և 2021 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ արտաքին գործընկերոջից կամ հաճախորդից ստացված և Բանկի ընդհանուր հասույթի 10% և ավելի գերազանցող հասույթով որևէ գործարք չի գրանցվել:

Վարձակալություն

Պայմանագրի սկզբում Բանկը որոշում է, թե արդյոք պայմանագիրը հանդիսանում է վարձակալության պայմանագիր կամ պարունակում է վարձակալություն: Պայմանագիրը հանդիսանում է վարձակալության պայմանագիր կամ պարունակում է վարձակալություն, եթե այդ պայմանագրով հատուցման դիմաց՝ որպես փոխանակում որոշակի ժամանակահատվածի ընթացքում փոխանցվում է որոշակիացված ակտիվի օգտագործման հսկողության իրավունքը: Գնահատելու համար, թե արդյոք պայմանագրով փոխանցվում է որոշակիացված ակտիվի օգտագործման հսկողության իրավունքը, Բանկը օգտագործում է ՖՀՄՍ 16-ի վարձակալության սահմանումը:

Բանկը՝ որպես վարձակալ

Վարձակալության բաղադրիչ պարունակող պայմանագրի սկզբում կամ փոփոխության դեպքում, Բանկը վերագրում է պայմանագրում սահմանված հատուցումը վարձակալության յուրաքանչյուր բաղադրիչի վրա՝ հիմք ընդունելով վարձակալության բաղադրիչի առանձին գինը:

Բանկը ճանաչում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը և վարձակալության գծով պարտավորությունը վարձակալության մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը սկզբնապես չափվում է սկզբնական արժեքով, որը ներառում է վարձակալության գծով պարտավորության սկզբնական գումարը՝ ճշգրտված վարձակալության մեկնարկի ամսաթվին կամ դրանից առաջ կատարված վարձավճարների մասով, գումարած կրած սկզբնավորման ցանկացած ուղղակի ծախսումները և հիմքում ընկած ակտիվի ապատեղակայման և քանդման, կամ վերջինիս վերականգնման, կամ դրա զբաղեցրած տեղանքի վերականգնման գնահատված ծախսումները՝ հանած ստացված ցանկացած վարձակալության խրախուսումները:

Հետագայում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային հիմունքով՝ վարձակալության մեկնարկի ամսաթվից մինչև ժամկետի ավարտը, եթե վարձակալությամբ Բանկին չեն փոխանցվում հիմքում ընկած ակտիվի սեփականության իրավունքը վարձակալության ժամկետի ավարտին, կամ եթե ակտիվի օգտագործման իրավունքի արժեքը չի արտացոլում, որ Բանկը կիրառործի գնման օպցիոնը: Այդ դեպքում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը հաշվարկվում է հիմքում ընկած ակտիվի օգտակար ծառայության ընթացքում, որը որոշվում է նույն հիմունքով, ինչը կիրառվում է հիմնական միջոցների համար: Բացի այդ, օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը պարբերաբար նվազեցվում է արժեզրկումից կորուստների չափով, վերջիններիս առկայության դեպքում, և ճշգրտվում է վարձակալության գծով պարտավորության որոշ վերաչափումների մասով:

Վարձակալության գծով պարտավորությունը սկզբնապես չափվում է այն վարձավճարների ներկա արժեքով, որոնք չեն վճարվել մեկնարկի ամսաթվին՝ գեղջված վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքով, կամ Բանկի լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքով, եթե այդ դրույքը չի կարելի հեշտությամբ որոշել: Որպես կանոն, Բանկը որպես գեղջված դրույք կիրառում է լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Բանկը որոշում է լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը, հիմք ընդունելով տարբեր արտաքին ֆինանսական աղբյուրներից ստացված տոկոսադրույքները, և կատարում է որոշ ճշգրտումներ արտացոլելու համար վարձակալության պայմանները և վարձակալված ակտիվի տեսակը:

Վարձակալության գծով պարտավորության չափման մեջ ներառվում են հետևյալ վարձավճարները.

- ▶ հաստատուն վճարումները, ներառյալ ըստ եռլայնի հաստատուն վճարումները,
- ▶ վարձակալության փոփոխուն վճարումները, որոնք կախված են ինդեքսից կամ դրույքից, և որոնք սկզբնապես չափվել են՝ կիրառելով մեկնարկի ամսաթվին գործող ինդեքսը կամ դրույքը,
- ▶ գումարները, որոնք, ինչպես ակնկալվում է կվճարվեն մնացորդային արժեքի երաշխիքի ներքո և
- ▶ գնման օպցիոնի իրագործման գինը, եթե Բանկը խելամտորեն համոզված է, որ կիրագործի այդ օպցիոնը, վարձավճարներն օպցիոնով նախատեսված նորացման ժամանակաշրջանի համար, եթե Բանկը խելամտորեն համոզված է, որ կիրագործի այդ երկարաձգման օպցիոնը, ինչպես նաև վարձակալությունը դադարեցնելու հետ կապված տուգանքները, եթե Բանկը խելամտորեն համոզված է, որ վաղաժամ չի դադարեցնի վարձակալությունը:

Վարձակալության գծով պարտավորությունը չափվում է ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Այն վերաչափվում է, եթե առկա է ապագա վարձավճարների փոփոխություն՝ որպես ինդեքսի կամ դրույքի փոփոխության արդյունք, առկա է մնացորդային արժեքի երաշխիքի շրջանակներում վճարման ենթակա գումարների՝ Բանկի գնահատականի փոփոխություն, եթե Բանկը փոխում է գնման, երկարաձգման կամ դադարեցման օպցիոնն իրագործելու իր գնահատականը, կամ եթե առկա է վերանայված ըստ եռլայնի հաստատուն վարձավճար:

Եթե վարձակալության գծով պարտավորությունը վերաչափվում է այս եղանակով, կատարվում է համապատասխան ճշգրտում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի գծով, կամ գրանցվում է շահույթում կամ վնասում, եթե օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է մինչև զրո:

Ներդրումային գույքի սահմանմանը չհամապատասխանող օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները Կազմակերպությունը ներկայացնում է հիմնական միջոցների կազմում, իսկ վարձակալության գծով պարտավորությունները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացնում է առանձին:

Բանկը որոշել է չճանաչել օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ և վարձակալության գծով պարտավորություններ փոքրարժեք ակտիվների և կարճաժամկետ վարձակալությունների, այդ թվում՝ բանկոմատների գծով: Այս վարձակալությունների գծով վարձավճարները Բանկը ճանաչում է որպես ծախս գծային մեթոդով՝ վարձակալության ժամկետի ընթացքում:

Հրապարակված, սակայն դեռևս ուժի մեջ չմտած ստանդարտներ

Ստորև նկարագրված են հրապարակված նոր և փոփոխված ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները, որոնք Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների թողարկման ժամանակ դեռևս ուժի մեջ չեն եղել: Բանկը պատրաստվում է կիրառելիության դեպքում ընդունել այս նոր և փոփոխված ստանդարտները և մեկնաբանությունները, երբ դրանք ուժի մեջ մտնեն:

ՖՀՄՍ 17 Ապահովագրության պայմանագրեր

2017թ. Մայիսին ՀՀՄՍ-ն թողարկեց ՖՀՄՍ 17 “Ապահովագրության պայմանագրեր”, համապարփակ հաշվապահական հաշվառման նոր ստանդարտը, որը նախատեսված է ապահովագրական պայմանագրերի համար՝ ներառելով ճանաչումը, չափումը, ներկայացումը և բացահայտումը: Ուժի մեջ մտնելուց հետո, ՖՀՄՍ 17-ը կփոխարինի ՖՀՄՍ 4 “Ապահովագրության պայմանագրեր” ստանդարտին, որը թողարկվել է 2005թ.: ՖՀՄՍ 17-ը կիրառելի է ապահովագրական պայմանագրերի բոլոր տեսակներին (ներառյալ՝ կյանքի ապահովագրություն, ոչ կյանքի ապահովագրություն, ուղղակի ապահովագրություն և վերաապահովագրություն), անկախ ապահովագրություն տրամադրող կազմակերպության տեսակից, ինչպես նաև կիրառելի է որոշակի երաշխիքների և հայեցողական մասնակցության հատկանիշներով ֆինանսական գործիքների դեպքում: Կիրառելի կլինեն որոշ բացառություններ: ՖՀՄՍ 17-ը սահմանում է հաշվապահական հաշվառման նոր պահանջներ ապահովագրական հատկանիշներով բանկային պրոդուկտների նկատմամբ, իսկ այդ պահանջները կարող են ազդել որոշելու վրա, թե որ գործիքները կամ դրանց բաղադրիչները կներառվեն ՖՀՄՍ 9-ի կամ ՖՀՄՍ 17-ի շրջանակներում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Կրեդիտ քարտեր և համանման պրոդուկտներ, որոնք ապահովագրական ծածկույթ են ապահովում. թողարկողներից շատերը կարող են շարունակել կիրառել առկա հաշվապահական մոտեցումը՝ որպես ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն ֆինանսական գործիք: ՖՀՄՍ 17-ը իր շրջանակից բացառում է կրեդիտ քարտերի պայմանագրերը (և այլ նմանատիպ պայմանագրերը, որոնք տրամադրում են կրեդիտային կամ վճարային պայմանավորվածություններ), որոնք համապատասխանում են ապահովագրության պայմանագրի սահմանմանը, միայն այն դեպքում, եթե կազմակերպությունը հաճախորդի հետ պայմանագրի գինը սահմանելիս չի արտացոլում առանձին հաճախորդի հետ կապված ապահովագրական ռիսկի գնահատումը:

Երբ ապահովագրական ծածկույթը տրամադրվում է որպես կրեդիտ քարտի պայմանագրային պայմանների մաս, թողարկողը պարտավոր է՝ Առանձնացնել ապահովագրության ծածկույթը և դրա նկատմամբ կիրառել ՖՀՄՍ 17, Այլ բաղադրիչների նկատմամբ գործադրել այլ կիրառելի ստանդարտներ (օրինակ՝ ՖՀՄՍ 9, ՖՀՄՍ 15 - Հասույթ գնորդների հետ պայմանագրերից կամ ՀՀՄՍ 37 - Պահուստներ, պայմանական պարտավորություններ և պայմանական ակտիվներ):

Վարկային պայմանագրերը, որոնք համապատասխանում են ապահովագրության սահմանմանը, բայց ապահովագրական իրադարձությունների փոխհատուցումը սահմանափակում են այն չափով, որն այլապես պահանջվում է ապահովագրի՝ պայմանագրով նախատեսված պարտավորությունը մարելու համար - այդպիսի վարկերի թողարկողները, օրինակ՝ մահվամբ կասեցվող վարկերը, ունեն տարբերակ կիրառելու ՖՀՄՍ 9-ը կամ ՖՀՄՍ 17-ը: Ընտրությունը կատարվում է պորտֆելի մակարդակով և համարվում է անփոփոխ:

ՖՀՄՍ 17-ը ուժի մեջ է մտնում 2023թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար՝ պահանջելով համեմատական տվյալներ: Վաղ կիրառումը թույլատրելի է այն պայմանով, որ կազմակերպությունը նաև կիրառում է ՖՀՄՍ 9 և ՖՀՄՍ 15, ՖՀՄՍ 17 առաջին անգամ կիրառելու ամսաթվին կամ դրանից առաջ:

Ներկայումս Բանկը գտնվում է իր ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ՖՀՄՍ 17-ի ընդունման ազդեցության գնահատման փուլում:

Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների սահմանում – Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 8 ստանդարտում

2021 թվականի փետրվարին ՀՀՄՍԽ-ն փոփոխություններ է հրապարակել ՀՀՄՍ 8-ում, որտեղ ներկայացված է «հաշվապահական հաշվառման գնահատումների» սահմանումը: Փոփոխությունները պարզաբանում են հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունների և սխալների ուղղման տարբերությունը: Ինչպես նաև, դրանք պարզաբանում են, թե ինչպես են կազմակերպությունները օգտագործում չափման հիմունքները և ելակետային տվյալները՝ հաշվապահական հաշվառման գնահատումներ մշակելու համար:

Փոփոխություններն ուժի մեջ են մտնում 2023 թվականի հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար և կիրառվում են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության և հաշվապահական հաշվառման գնահատումների փոփոխությունների նկատմամբ, որոնք տեղի են ունենում այդ ժամանակաշրջանի սկզբին կամ դրանից հետո: Վաղաժամկետ կիրառումը թույլատրելի է, եթե այդ փաստը բացահայտվում է:

Ակնկալվում է, որ փոփոխությունները Էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի վրա:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտում – Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1-ում և ՖՀՄՍ Գործնական ցուցումներ 2-ում

2021 թվականի փետրվարին ՀՀՄՍԽ-ն հրապարակել է փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1-ում և ՖՀՄՍ Գործնական ցուցումներ 2-ում («Եականության մասին դատողությունների կիրառում»), որտեղ ներկայացված են ուղեցույցներ և օրինակներ՝ օգնելու կազմակերպություններին կիրառել հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության բացահայտումների վերաբերյալ Էականության դատողությունները: Փոփոխությունների նպատակն է օգնել կազմակերպություններին ներկայացնել հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության առավել օգտակար բացահայտումները՝ փոխարինելով «նշանակալի» հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտման պահանջը «Էական» հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտման պահանջով և ավելացնելով ուղեցույց այն մասին, թե կազմակերպություններն ինչպես պետք է կիրառեն Էականության հայեցակարգը՝ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտման վերաբերյալ որոշումներ կայացնելիս:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

ՀՀՄՍ 1-ի փոփոխություններն ուժի մեջ են մտնում 2023թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար՝ թույլատրելով վաղաժամկետ կիրառումը: Քանի որ Գործնական Ցուցումներ 2-ի փոփոխությունները ներկայացնում են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության տեղեկատվության Էականության սահմանման կիրառման ոչ պարտադիր ուղեցույց, այս փոփոխությունների համար ուժի մեջ մտնելու ամսաթվի սահմանման անհրաժեշտություն չկա:

Բանկը ներկայումս գնահատում է փոփոխությունների ազդեցությունը՝ որոշելու, թե ինչ ազդեցություն կունենան դրանք Բանկի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության բացահայտումների վրա: Մեկ գործարքից առաջացած ակտիվներին և պարտավորություններին վերաբերող հետաձգված հարկ (ՀՀՄՍ 12 փոփոխություններ)

2021 թվականի մայիսին Խորհուրդը հրապարակել է ՀՀՄՍ 12-ի փոփոխությունները, որոնք ներկայումս են ՀՀՄՍ 12-ի համաձայն սկզբնական ճանաչման բացառությունների շրջանակը, այն այլևս չի կիրառվում այն գործարքների մասով, որոնք հանգեցնում են հավասար հարկվող և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների:

Փոփոխությունները պետք է կիրառվեն այն գործարքների համար, որոնք տեղի են ունենում ներկայացված ամենավաղ համեմատական ժամանակաշրջանի սկզբում կամ դրանից հետո: Ինչպես նաև, ներկայացված ամենավաղ համեմատական ժամանակաշրջանի սկզբում պետք է ճանաչվեն նաև հետաձգված հարկային ակտիվը (եթե առկա է բավարար հարկվող շահույթ) և հետաձգված հարկային պարտավորությունը՝ վարձակալության և ապագործարկման պարտավորությունների հետ կապված բոլոր նվազեցվող և հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների համար:

Բանկը ներկայումս գնահատում է այս փոփոխությունների ազդեցությունը:

4. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ

ՀՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Բանկի ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են ունենում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները՝ հիմնված պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք խելամուտ են համարվում տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Իրական արժեքի չափումը

Երբ ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների իրական արժեքները, որոնք արտացոլված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, չեն կարող ստացվել ակտիվ շուկաներից, դրանք որոշվում են գնահատման տարբեր մեթոդների կիրառմամբ, որոնք ներառում են գնահատման մոդելների օգտագործումը: Այս մոդելների ելակետային տվյալները վերցվում են դիտարկելի շուկաներից, հնարավորության դեպքում, բաց անհնարինության դեպքում, իրական արժեքները սահմանելու համար պահանջվում է գնահատում: Դատողությունները և գնահատումները ներառում են իրացվելիության և մոդելային մուտքերի նկատառումներ: Իրական արժեքի որոշման վերաբերյալ լրացուցիչ մանրամասների համար տես Ծան. 27:

Հաճախորդների տրված վարկերի արժեզրկումից կորուստներ

ՀՀՄՍ 9-ի համաձայն ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման պահուստի գնահատումը ֆինանսական ակտիվների բոլոր դասերի համար պահանջում է դատողություն, մասնավորապես՝ ապագա դրամական հոսքերի գումարի և ժամանակի և գրավի արժեքի գնահատումը՝ արժեզրկման գծով վնասների որոշման և վարկային ռիսկի զգալի աճի գնահատման ժամանակ: Այս գնահատումները պայմանավորված են մի շարք գործոններով, որոնց փոփոխությունները կարող են հանգեցնել պահուստների տարբեր մակարդակների: Բացի այդ, խոշոր բիզնեսի խափանումները կարող են առաջացնել իրացվելիության խնդիրներ որոշ կազմակերպությունների և սպառողների համար:

Բանկի՝ ակնկալվող վարկային կորուստների հաշվարկները ելնում են բարդ մոդելներից, որոնց հիմքում ընկած են

(հազար ՀՀ դրամ)

4. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ (շարունակություն)

Մի շարք ենթադրություններ և փոփոխական մուտքային տվյալների ընտրության և նրանց փոխկապակցվածության վերաբերյալ (տես Ծան. 26): ԱՎԿ մոդելների տարրերը, որոնք համարվում են հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ, ներառում են՝

- ▶ Կիճակագրական մոդելներ դեֆոլտի հավանականությունը (PD), դեֆոլտի դեպքում գործիքի արժեքը (EAD) և դեֆոլտի դեպքում կորստի չափը (LGD) խմբային հիմունքով գնահատելու համար,
- ▶ Ֆինանսական ակտիվների սեզամետավորումը, երբ դրանց ԱՎԿ-ն հաշվարկված է խմբային հիմունքով,
- ▶ ԱՎԿ մոդելների մշակումը, ներառյալ տարբեր բանաձևերը և մուտքային տվյալների ընտրությունը,
- ▶ Մակրոտնտեսական սցենարների և տնտեսագիտական մուտքային տվյալների միջև կապվածության որոշումը, ինչպիսիք են գործազրկության մակարդակը և գրավի արժեքները, և ազդեցությունը դեֆոլտի հավանականության (PD), դեֆոլտի դեպքում գործիքի իրական արժեքի (EAD) և դեֆոլտի դեպքում կորստի չափի (LGD) վրա,
- ▶ Հեռանկարային մակրոտնտեսական սցենարների ընտրությունը և դրանց հավանականության կշիռը՝ տնտեսական տվյալները ԱՎԿ մոդելների մեջ արտացոլելու համար:

2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված հաճախորդներին տրված վարկերի գծով արժեզրկված պահուստների գումարը կազմել է 2,579,484 հազ. ՀՀ դրամ (2023թ. դեկտեմբերի 31-ին՝ 2,077,493 հազար ՀՀ դրամ): Մանրամասները ներակայացված են Ծան. 9-ում:

5. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ներառում են՝

	31/03/24	31/12/23
Կանխիկ դրամական միջոցներ	3,380,614	7,756,920
Ընթացիկ հաշիվներ այլ բանկերում	947,771	400,421
Ընթացիկ հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում, ներառյալ պարտադիր պահուստները (չսահմանափակված հատված, տես Ծան. 6)	5,334,324	2,835,239
Արժեզրկում	(29,314)	(3,868)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	9,633,395	10,988,712

2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ, ՀՀ ԿԲ-ում ընթացիկ հաշիվները, ներառյալ պարտադիր պահուստները, կազմում են 1,895,865 հազար ՀՀ դրամ (2023թ.՝ 1,295,257 հազար ՀՀ դրամ):

Բանկերը պարտավոր են ՀՀ դրամով ներգրավված գումարների 4%-ի (2023: 4%) և արտարժույթով ներգրավված գումարների 18%-ի (2022: 18%) չափով ՀՀ ԿԲ-ում ունենալ դրամական ավանդներ (պարտադիր պահուստ):

Բանկերը պարտավոր են ՀՀ ԿԲ-ում որպես կանխիկ ավանդ արտարժույթով ներգրավված գումարների 6%-ը (2022՝ 6%) պահել ՀՀ դրամով, իսկ 12%-ը (2022՝ 12%)՝ արտարժույթով:

Բացի այդ, բանկերի ՝ արտարժույթով պահուստավորված գումարները հետ վերցնելու ունակությունը սահմանափակ է, ուստի Բանկը արտարժույթով ավանդադրված պարտադիր պահուստները դասակարգում է որպես պահանջներ բանկերի նկատմամբ (Ծան.6):

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքներն ամբողջությամբ վերագրված են փուլ 1-ին: ԱՎԿ պահուստի փոփոխությունը տարվա ընթացքում հետևյալն է՝

	01/01/2024- 31/03/2024	01/01/2023- 31/12/2023
ԱՎԿ պահուստ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ	6,391	1,119
ԱՎԿ փոփոխություններ	22,924	5,272
ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	29,315	6,391

Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վարկային որակի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծան. 26 «Ռիսկերի կառավարում»:

(հազար ՀՀ դրամ)

6. Պահանջներ բանկերի նկատմամբ

Բանկերի նկատմամբ պահանջները ներառում են՝

	31/03/24	31/12/23
Պարտադիր պահուստ ՀՀ ԿԲ-ում (արտարժույթով) (Ծան. 5)	1,513,986	970,776
Պարտադիր պահուստ ՀՀ ԿԲ-ում (արտարժույթով) (Ծան. 5)	96,000	0
Պարտադիր պահուստ ՀՀ ԿԲ-ում (արտարժույթով) (Ծան. 5)	20,674	0
Արժեզրկում	(10,424)	(510)
	1,620,236	970,266

2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ, ՀՀ ԿԲ-ում պարտադիր պահուստը ներառում է պահուստներ արտարժույթով 1,513,916 հազար ՀՀ դրամի չափով (2023թ.՝ 964,802) (Ծան. 5)։

Բանկերի նկատմամբ պահանջները ամբողջությամբ վերագրված են փուլ 1-ին: ԱՎԿ պահուստի փոփոխությունը տարվա ընթացքում հետևյալն է՝

	01/01/2024- 31/03/2024	01/01/2023- 31/12/2023
ԱՎԿ պահուստ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ	507	58
ԱՎԿ փոփոխություններ	9,917	449
Ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	10,424	507

Բանկերի նկատմամբ պահանջների վարկային որակի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծան. 26 «Ռիսկերի կառավարում»:

7. Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Բանկն ածանցյալ ֆինանսական գործիքներն օգտագործում է առևտրային նպատակներով: Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված է որպես ակտիվներ կամ պարտավորություններ ճանաչված ածանցյալ ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը դրանց պայմանական գումարների հետ միասին:

	31/03/2024		31/12/2023	
	Պայմանական գումար	Իրական արժեք	Պայմանական գումար	Իրական արժեք
Ակտիվներ				
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ				
Ֆորվարդ և սվոփեր - ՀՀ	0	0	0	0
	0	0	0	0
Պարտավորություններ				
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ				
Ֆորվարդ և սվոփեր - ՀՀ	0	0	0	0
	0	0	0	0

(հազար ՀՀ դրամ)

8. Ներդրումային արժեթղթեր

2024թ. մարտի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներդրումային արժեթղթերը, ներառյալ հետզման պայմանագրերի դիմաց գրավադրված ներդրումային արժեթղթերը, ներառում են՝

	31/03/24	31/12/23
Պարտքային արժեթղթեր այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով իրական արժեքով չափվող		
ՀՀ պետական արժեթղթեր	8,390,986	5,242,363
Կորպորատիվ պարտատոմսեր	1,033,917	0
Բաժնային արժեթղթեր	216,500	16,500
Հետզման պայմանագրերի դիմաց գրավադրված ներդրումային արժեթղթեր	7,940,140	3,126,410
	17,581,543	8,385,273

Պարտքային գործիքների վարկային որակի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծան. 26 «Ռիսկերի կառավարում»:

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթերի համախառն հաշվեկշռային արժեքների և համապատասխան ԱՎԿ-ների փոփոխությունները հետևյալն են՝

Պարտքային արժեթղթեր այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով իրական արժեքով չափվող	Փուլ 1	Ընդամենը
Իրական արժեքը 2024թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	8,385,273	8,385,273
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	9,464,387	9,464,387
Մարված ակտիվներ	(689,050)	(689,050)
Իրական արժեքի զուտ փոփոխություն	420,933	420,933
2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ	17,581,543	17,581,543
Պարտքային արժեթղթեր այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով իրական արժեքով չափվող	Փուլ 1	Ընդամենը
ԱՎԿ 2024թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	102,392	102,392
ԱՎԿ փոփոխություն	113,224	113,224
2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ	215,616	215,616
Պարտքային արժեթղթեր այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով իրական արժեքով չափվող	Փուլ 1	Ընդամենը
Իրական արժեքը 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	4,551,296	4,551,296
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	4,922,953	4,922,953
Մարված ակտիվներ	(1,491,620)	(1,491,620)
Իրական արժեքի զուտ փոփոխություն	402,644	402,644
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,385,273	8,385,273
Պարտքային արժեթղթեր այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով իրական արժեքով չափվող	Փուլ 1	Ընդամենը
ԱՎԿ 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	52,083	52,083
ԱՎԿ փոփոխություն	50,309	50,309
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	102,392	102,392

9. Հաճախորդների տրված վարկեր

	31/03/24	31/12/23
Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	59,822,147	54,134,888
Հիփոթեքային վարկեր և այլ ապահովված վարկեր	23,239,252	19,274,800
Կորպորատիվ վարկեր	19,791,778	13,604,371
Այլ մանրածախ վարկեր	4,959,354	3,990,125
Հաճախորդների տրված համախառն վարկեր	107,812,532	91,004,184
Արժեզրկման պահուստ	(2,579,484)	(2,077,025)
Հաճախորդների տրված զուտ վարկեր ամորտիզացված արժեքով	105,233,047	88,927,160

(հազար ՀՀ դրամ)

9. Հաճախորդների տրված վարկեր (շարունակություն)**Ամորտիզացված արժեքով հաճախորդներին տրված վարկերի արժեզրկման պահուստ**

2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքների և համապատասխան ԱՎԿ-ների փոփոխությունները տարվա ընթացքում հետևյալն են՝

Վարկեր հաճախորդներին	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեք 2024թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	71,107,658	14,439,360	5,457,164	91,004,183
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	44,021,507	0	0	44,021,507
Մարված ակտիվներ	(19,181,980)	(5,435,022)	(2,078,737)	(26,695,739)
Տեղափոխում փուլ 1	333,795	(333,479)	(316)	0
Տեղափոխում փուլ 2	(7,738,063)	8,455,734	(717,670)	0
Տեղափոխում փուլ 3	(643,405)	(1,250,293)	1,893,697	0
Վերականգնումներ	0	0	69,758	69,758
Դուրս գրված գումարներ	0	0	(47,960)	(47,960)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	(479,984)	(35,691)	(23,543)	(539,217)
2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ	87,419,528	15,840,610	4,552,394	107,812,532

Վարկեր հաճախորդներին	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
ԱՎԿ 2024թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	341,438	521,831	1,368,823	2,232,091
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	655,929	0	0	655,929
Մարված ակտիվներ	(138,148)	(179,274)	(440,955)	(758,378)
Տեղափոխում փուլ 1	114,840	178,175	(293,015)	0
Տեղափոխում փուլ 2	(387,046)	448,617	(61,570)	0
Տեղափոխում փուլ 3	(68,695)	(166,438)	235,133	0
Մոդելների, ելակետային տվյալների և այլ շարժերի փոփոխություն	102,340	144,000	171,181	417,521
Չեղչի ամորտիզացիա	0	0	0	0
Վերականգնումներ	0	0	69,758	69,758
Դուրս գրված գումարներ	0	0	(47,960)	(47,960)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	994	803	8,726	10,522
2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ	621,651	947,713	1,010,120	2,579,484

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքների և համապատասխան ԱՎԿ-ների փոփոխությունները տարվա ընթացքում հետևյալն են՝

Վարկեր հաճախորդներին	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Total
Համախառն հաշվեկշռային արժեք 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	34,236,500	18,486,656	6,417,786	59,140,942
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	84,854,917	0	0	84,854,917
Մարված ակտիվներ	(32,307,537)	(15,306,957)	(5,017,666)	(52,632,160)
Տեղափոխում փուլ 1	756,861	(728,186)	(28,675)	(0)
Տեղափոխում փուլ 2	(13,457,420)	14,155,129	(697,709)	0
Տեղափոխում փուլ 3	(3,334,512)	(2,075,572)	5,410,085	0
Վերականգնումներ	0	0	78,341	78,341
Դուրս գրված գումարներ	0	0	(681,535)	(681,535)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	358,850	(91,709)	(23,463)	243,678
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	71,107,658	14,439,360	5,457,164	91,004,183

(հազար ՀՀ դրամ)

9. Հաճախորդների տրված վարկեր (շարունակություն)**Ամորտիզացված արժեքով հաճախորդներին տրված վարկերի արժեզրկման պահուստ (շարունակություն)**

Վարկեր հաճախորդներին	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Total
ԱՎԿ 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	249,795	850,780	1,629,377	2,729,952
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	1,017,021	0	0	1,017,021
Մարված ակտիվներ	(282,320)	(659,375)	(1,184,680)	(2,126,375)
Տեղափոխում փուլ 1	331,529	(281,408)	(50,121)	0
Տեղափոխում փուլ 2	(452,577)	724,895	(272,318)	0
Տեղափոխում փուլ 3	(434,597)	(532,905)	967,502	0
Մոդելների, ելակետային տվյալների և այլ շարժերի փոփոխություն	(82,332)	418,460	894,598	1,230,727
Չեղջի ամորտիզացիա	0	0	0	0
Վերականգնումներ	0	0	78,341	78,341
Դուրս գրված գումարներ	0	0	(695,062)	(695,062)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	(5,081)	1,382	1,185	(2,514)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	341,438	521,831	1,368,823	2,232,091

Գրավ և վարկային ռիսկը զսպող այլ գործիքներ

Պահանջվող գրավի տեսակն ու չափը կախված է վարկառուի վարկային ռիսկի գնահատականից: Բանկի կողմից սահմանված են ապահովման միջոցների թույլատրելիության և գնահատման չափորոշիչներ:

Գրավի հիմնական տեսակներն են՝

- ▶ Ոսկի և թանկարժեք մետաղներ,
- ▶ Անշարժ գույք

Ղեկավարությունը հետևում է գրավի շուկայական արժեքին և պահանջում է լրացուցիչ գրավ՝ դրա հիմքում ընկած պայմանագրի համաձայն՝ վարկի արժեզրկման պահուստի բավարարության ստուգման ընթացքում:

Ստորև աղյուսակը ներկայացնում է գրավի ընթացիկ իրական արժեքների և արժեզրկված ակտիվների (փուլ 3) վարկային ռիսկը զսպող այլ գործիքների վերլուծությունը՝

(հազար ՀՀ դրամ)

Վարկային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը	Բազային սցենարով պահվող գրավի առարկայի իրական արժեքը						Ընդամենը գրավ	Չուտ ենթարկվածություն	Համապատասխան ԱՎԿ
	Դրամական միջոց	Անշարժ գույք	Ոսկի	Այլ	Ավելցուկ գրավ	Ընդամենը գրավ			
2024թ. մարտի 31									
Ոսկու գրավադրամաբ վարկեր	4,266,902	0	0	4,539,052	0	(399,194)	4,139,858	127,044	830,907
Հիփոթեքային վարկեր	121,112	0	136,960	0	0	(73,375)	63,585	57,527	71,071
Ֆիզիկական անձանց այլ վարկեր	125,048	0	29,600	0	100,000	(31,032)	98,568	26,480	75,514
Իրավաբանական անձանց վարկեր	39,331	554	0	0	0	(64)	490	38,841	32,629
	4,552,393	554	166,560	4,539,052	100,000	(503,665)	4,302,501	249,892	1,010,121

Վարկային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը	Բազային սցենարով պահվող գրավի առարկայի իրական արժեքը						Ընդամենը գրավ	Չուտ ենթարկվածություն	Համապատասխան ԱՎԿ
	Դրամական միջոց	Անշարժ գույք	Ոսկի	Այլ	Ավելցուկ գրավ	Ընդամենը գրավ			
2023թ. դեկտեմբերի 31									
Ոսկու գրավադրամաբ վարկեր	4,233,784	-	-	3,723,843	-	-	3,723,843	509,941	980,357
Հիփոթեքային վարկեր	639,021	-	382,458	-	-	-	382,458	256,563	206,480
Ֆիզիկական անձանց այլ վարկեր	55,517	4,583	-	-	-	-	4,583	50,935	30,460
Իրավաբանական անձանց վարկեր	90,055	-	-	28,870	-	-	28,870	61,185	4,082
	5,018,377	4,583	382,458	3,267,732	3,752,714	-	4,139,754	878,623	1,221,379

(հազար ՀՀ դրամ)

9. Հաճախորդների տրված վարկեր (շարունակություն)**Գրավադրված ակտիվներ**

2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ 11,012,537 հազար ՀՀ դրամ համախառն արժեքով հաճախորդներին տրված ակտիվները (2023թ.՝ 7,835,312 հազար ՀՀ դրամ) հանդիսանում են գրավ այլ փոխառու միջոցների համար (Ծան. 18).

Հաճախորդներին տրված վարկերի համակենտրոնացում

2024թ. մարտի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի ունեցել երրորդ կողմերի կողմերին տրամադրված վարկերի էական համակենտրոնացում:

Վարկերը տրամադրվել են հետևյալ հաճախորդներին՝

	31/03/24	31/12/23
Անհատներ	87,997,789	77,399,816
Մասնավոր ընկերություններ	19,252,654	12,983,665
Ֆինանսական հաստատություններ	562,089	621,172
Հաճախորդների տրված համախառն վարկեր	107,812,532	91,004,653
Նվազեցում՝ արժեզրկման պահուստ	(2,579,484)	(2,077,493)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	105,233,047	88,927,160

Վարկերը հիմնականում տրամադրվում են ՀՀ հետևյալ ոլորտներում՝

	31/03/24	31/12/23
Անհատներ	87,997,789	77,399,816
Առևտրային ընկերություններ	4,465,430	4,211,509
Ծառայությունների ոլորտ	4,268,479	3,750,996
Շինարարություն	4,327,042	3,439,042
Գյուղատնտեսություն և սննդի մշակում	5,055,824	689,784
Ֆինանսական հատված	567,101	621,172
Արդյունաբերություն	1,080,810	856,938
Այլ	50,056	34,927
Հաճախորդների տրված համախառն ակտիվներ	107,812,532	91,004,184
Նվազեցում՝ արժեզրկման պահուստ	(2,579,484)	(2,077,025)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	105,233,047	88,927,160

(հազար ՀՀ դրամ)

10. Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ

Հիմնական միջոցների և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների շարժը հետևյալն է՝

	Հոդ և շենքեր	Վարձակալված գույքի բարելավում	Համակարգիչներ և հաղորդակցության սարքավորումներ	Փոխադրամիջոցներ	Տնտեսական գույք	Հիմնական միջոցներ	Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք								
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	135,894	581,960	899,043	58,407	1,469,057	3,144,361	2,237,667	5,382,028
Ավելացումներ	0	147,014	26,521	10,500	46,731	230,766	166,517	397,283
Օտարում և դուրսգրում	0	0	0	(10,381)	0	(10,381)	0	(10,381)
2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ	135,894	728,974	925,563	58,526	1,515,788	3,364,746	2,404,184	5,768,930
Կուտակված մաշվածություն և արժեզրկում								
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	52,465	52,465	667,698	26,305	369,958	1,168,891	576,619	1,745,510
Մաշվածության ծախս	1,758	7,612	81,294	1,911	43,705	136,280	74,085	210,365
Օտարում և դուրսգրում	0	0	0	(10,381)	0	(10,381)	0	(10,381)
2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ	54,223	60,077	748,992	17,835	413,663	1,294,790	650,704	1,945,494
Չուտ հաշվեկշռային արժեք								
2023թ. դեկտեմբերի 31	83,429	529,495	231,345	32,102	1,099,099	1,975,470	1,661,048	3,636,518
2024թ. մարտի 31	81,670	668,897	176,571	40,691	1,102,125	2,069,956	1,753,480	3,823,436

	Հոդ և շենքեր	Վարձակալված գույքի բարելավում	Համակարգիչներ և հաղորդակցության սարքավորումներ	Փոխադրամիջոցներ	Տնտեսական գույք	Հիմնական միջոցներ	Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք								
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	130,130	197,709	505,766	168,167	803,424	1,805,195	2,237,667	4,042,862
Ավելացումներ	5,924	384,091	393,757	22,649	669,216	1,475,637	138,457	1,614,094
Օտարում և դուրսգրում	0	0	(481)	(132,409)	(3,364)	(136,254)	0	(136,254)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	136,054	581,800	899,042	58,407	1,469,275	3,144,579	2,376,124	5,520,702
Կուտակված մաշվածություն և արժեզրկում								
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	45,664	33,897	393,056	154,322	235,767	862,706	576,619	1,439,325
Մաշվածության ծախս	6,801	18,649	121,553	4,392	136,703	288,098	291,662	579,760
Օտարում և դուրսգրում	0	0	(197)	(132,409)	(2,294)	(134,900)	0	(134,900)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	52,465	52,546	514,412	26,305	370,176	1,015,904	868,281	1,884,185
Չուտ հաշվեկշռային արժեք								
2022թ. դեկտեմբերի 31	84,466	163,812	112,710	13,845	567,656	942,489	1,661,048	2,603,537
2023թ. դեկտեմբերի 31	83,589	529,254	384,630	32,102	1,099,099	2,128,675	1,507,843	3,636,518

Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները ներառում են շենքեր և գույք:

2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների կազմում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվները կազմում են 701,173 հազար ՀՀ դրամ (2023թ.՝ 608,937 հազար ՀՀ դրամ):

2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների կազմում ներառված տեղադրման փուլում գտնվող ակտիվները կազմում են 450,539 հազար ՀՀ դրամ (2023թ.՝ 443,718 հազար ՀՀ դրամ):

(հազար ՀՀ դրամ)

11. Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվների շարժը հետևյալն է՝

	Արտոնագրեր	Համակարգչային ծրագրեր	Մշակման ծախսեր	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք				
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	355,925	1,026,882	189,534	1,572,341
Ավելացումներ	23,479	112,483	0	135,962
Օտարում և դուրսգրում	(3,150)	0	0	(3,150)
Փոխանցումներ	0	0	0	0
2023թ. մարտի 31-ի դրությամբ	376,254	1,139,365	189,534	1,705,153
Կուտակված ամորտիզացիա և արժեզրկում				
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	88,091	84,577	0	172,668
Ամորտիզացիայի գծով ծախս	7,059	33,907	0	40,966
Օտարում և դուրսգրում	0	0	0	0
2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ	95,150	118,484	0	213,634
Չուտ հաշվեկշռային արժեք				
2023թ. դեկտեմբերի 31	267,834	942,305	189,534	1,399,673
2024թ. մարտի 31	281,104	1,020,881	189,534	1,491,519

	Արտոնագրեր	Համակարգչային ծրագրեր	Մշակման ծախսեր	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք				
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	116,334	365,843	205,436	687,613
Ավելացումներ	240,663	406,089	242,010	888,763
Օտարում և դուրսգրում	(1,072)	(133)	0	(1,205)
Փոխանցումներ		257,912	(257,912)	0
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	355,925	1,029,711	189,534	1,575,171
Կուտակված ամորտիզացիա և արժեզրկում				
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	53,278	20,865	0	74,143
Ամորտիզացիայի գծով ծախս	35,885	66,675	0	102,560
Օտարում և դուրսգրում	(1,072)	(133)	0	(1,205)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	88,091	87,407	0	175,498
Չուտ հաշվեկշռային արժեք				
2022թ. դեկտեմբերի 31	63,056	344,978	205,436	613,470
2023թ. դեկտեմբերի 31	267,834	942,304	189,534	1,399,672

Մշակման ծախսերը ներառում են Բանկի կողմից մշակված մոբայլ բանկինգ հավելվածին և օնլայն բանկային համակարգին առնչվող ծախսերը, որոնք սակայն դեռ հասանելի չեն օգտագործման համար:

(հազար ՀՀ դրամ)

12. Հարկում

Շահութահարկի գծով ծախսը բաղկացած է հետևյալ հոդվածներից՝

	<u>01/01/2023- 31/12/2023</u>	<u>01/01/2022- 31/12/2022</u>
Ընթացիկ շահութահարկի գծով ծախս	1,859,225	1,478,479
Նախորդ ժամանակահատվածում տրամադրված	-	58,239
Հետաձգված հարկային ծախս՝ ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում	<u>(705,552)</u>	<u>(319,669)</u>
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	<u>1,153,673</u>	<u>1,217,049</u>

2024 թվականի առաջին երեք ամիսների համար շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 18% (2023թ.՝ 18%):

12. Հարկում (շարունակություն)

Շահութահարկի արդյունավետ դրույքաչափը տարբերվում է օրենքով սահմանված շահութահարկի դրույքաչափերից: Օրենքով սահմանված դրույքաչափերի վրա հիմնված շահութահարկի ծախսերի համադրումը փաստացի ծախսերի հետ հետևյալն է.

	<u>01/01/2023- 31/12/2023</u>	<u>01/01/2022- 31/12/2022</u>
Շահույթ նախքան հարկումը	6,033,135	7,123,785
Օրենքով սահմանված հարկի դրույքաչափ	18%	18%
Շահութահարկի գծով տեսական ծախս՝ օրենքով սահմանված դրույքաչափով	1,085,964	1,282,281
Չնվազեցվող ծախսեր	78,775	19,557
Հարկերից ազատված եկամուտ	(11,066)	(109,438)
Նախորդ ժամանակաշրջանի շահութահարկի ճշգրտում	-	58,239
Հետագա ժամանակաշրջաններ տեղափոխված օգտագործված հարկային վնասներ, որոնք նախկինում չեն ճանաչվել	-	(33,590)
Շահութահարկի գծով ծախս	<u>1,153,673</u>	<u>1,217,049</u>

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները 2023 և 2022թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և դրանց շարժը համապատասխան տարիների համար ներկայացված է ստորև.

(հազար ՀՀ դրամ)

	Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում						
	Մնացորդը հունվարի 1-ին	Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ծախս	Այլ համապարփակ եկամտի կազմում	Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ին	Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ծախս	Այլ համապարփակ եկամտի կազմում	Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ին
	2022		եկամուտ	2022		եկամուտ	2023
Հետաձգված հարկային ակտիվներ/ (պարտավորություններ)							
Ներդրումային արժեթղթեր	77,167	4,824	99,175	181,166	13,902	(81,532)	113,536
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	0	(37)	0	(37)	938	0	901
Հաճախորդներին տրված վարկեր	(2,839,538)	286,309	0	(2,553,229)	724,513	0	(1,828,716)
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	0	0	0	0	84	0	84
Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	(224,514)	(74,933)	0	(299,447)	(19,903)	0	(319,350)
Այլ ակտիվներ	(4,990)	(5,504)	0	(10,494)	(7,183)	0	(17,677)
Այլ փոխառու միջոցներ	0	6,776	0	6,776	(39)	0	6,737
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող	0	203	0	203	0	0	203
Ֆինանսական պարտավորություններ	0	0	0	0	(3,013)	0	0
Պարտավորություններ հաճախորդներին նկատմամբ	0	0	0	0	(3,013)	0	0
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	242,063	79,645	0	321,708	(5,168)	0	316,540
Այլ պարտավորություններ	37,326	55,976	0	93,302	1,421	0	94,723
Հետագա ժամանակաշրջաններ տեղափոխված հարկային վնաս	33,590	(33,590)	0	0	0	0	0
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ, զուտ	(2,678,896)	319,669	99,175	(2,260,052)	705,552	(81,532)	(1,633,019)

(հազար ՀՀ դրամ)

13. Վարկային կորուստների գծով ծախս

Ստորև աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական գործիքների ԱՎԿ փոփոխությունները՝ գրանցված շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում 2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ:

	Ծան.	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5	(22,924)	0	0	(22,924)
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	6	(9,917)	0	0	(9,917)
Հաճախորդներին տրված վարկեր ամորտիզացված արժեքով	9	(167,808)	(266,011)	118,746	(315,073)
Դեբիտորական պարտքեր ֆինանսական լիզինգի գծով		(10,839)	0	0	(10,839)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթեր	8	(113,224)	0	0	(113,224)
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	14	(19,602)	0	0	(19,602)
Ֆինանսական երաշխավորություն	20	(70,341)	0	0	(70,341)
Ընդամենը վարկային կորուստի գծով ծախս		(414,654)	(266,011)	118,746	(561,919)

Ստորև աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական գործիքների ԱՎԿ փոփոխությունները՝ գրանցված շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	Ծան.	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5	(2,749)			(2,749)
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	6	(452)			(452)
Հաճախորդներին տրված վարկեր ամորտիզացված արժեքով	9	(528,185)	(409,583)	768,276	(169,493)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթեր	8	(43,874)			(43,874)
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	14	(61,235)			(61,235)
Ֆինանսական երաշխավորություն	20	(90,475)			(90,475)
Ընդամենը վարկային կորուստի գծով ծախս		(726,971)	(409,583)	768,276	(368,279)

14. Այլ ակտիվներ

Այլ ակտիվները բաղկացած են հետևյալ հոդվածներից.

	31/03/24	31/12/23
Այլ դեբիտորական պարտք	779,663	211,412
Նվազեցում՝ այլ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման պահուստ	(21,223)	(24,844)
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	758,440	186,568
Լիզինգի գծով վճարված կանխավճարներ	1,822,673	1,865,764
Կանխավճարներ	306,647	236,271
Բռնագանձված ակտիվներ	63,044	98,023
Հարկերի կանխավճարներ, բացառությամբ շահութահարկի	323,126	23,596
Այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ	134,506	148
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ	2,649,996	2,223,803
Ընդամենը այլ ակտիվներ	3,408,436	2,410,371

Այլ ֆինանսական ակտիվների ԱՎԿ փոփոխությունները 2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ հետևյալն է՝

	Փուլ 1	Ընդամենը
ԱՎԿ 2024թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	24,844	24,844
ԱՎԿ փոփոխություններ	(3,621)	(3,621)
2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ	21,223	21,223

Այլ ֆինանսական ակտիվների ԱՎԿ փոփոխությունները 2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ հետևյալն է՝

	Փուլ 1	Ընդամենը
ԱՎԿ 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	8,531	8,531
ԱՎԿ փոփոխություններ	16,313	16,313
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	24,844	24,844

(հազար ՀՀ դրամ)

15. Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվները և ավանդները հետևյալն են՝

	<u>31/03/2024</u>	<u>31/12/2023</u>
Ընթացիկ հաշիվներ և ցպահանջ ավանդներ		
Ֆիզիկական անձինք	4,033,320	1,255,599
Իրավաբանական անձինք	10,634,946	10,085,054
Ժամկետային ավանդներ		
Ֆիզիկական անձինք	29,676,632	18,018,513
Իրավաբանական անձինք	6,657,587	4,957,175
Ընդամենը	<u><u>51,002,485</u></u>	<u><u>34,316,341</u></u>

Հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են հաշիվներ և ավանդներ հետևյալ հաճախորդների մասով՝

	<u>31/03/24</u>	<u>31/12/23</u>
Անհատներ	32,699,873	18,559,760
Ֆինանսական հաստատություններ	5,309,282	6,452,571
Այլ կազմակերպություններ	12,241,158	8,561,620
Աշխատակիցներ	691,488	709,062
Մասնավոր ընկերություններ	60,684	33,328
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	<u><u>51,002,485</u></u>	<u><u>34,316,341</u></u>

2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ 14,153,605 հազար ՀՀ դրամի (29%) ընթացիկ հաշիվները և ավանդները ներգրավված են Բանկի ամենամեծ տասը հաճախորդներից (2023թ.՝ 12,371,700 հազար ՀՀ դրամ):

2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի 1 հաճախորդ, ում մնացորդները գերազանցում են սեփական կապիտալի 10%-ը՝ կազմելով 5,786,797 հազ. դրամ (2023թ.՝ 1):

ՀՀ օրենսդրության համաձայն, Բանկը պարտավոր է վճարել ավանդները ավանդատուի պահանջով: Այն դեպքում, երբ ժամկետային ավանդը Բանկը վճարում է ավանդատուի պահանջով մինչև մարման ժամկետը, դրա մասով տոկոսը վճարվում է ցպահանջ ավանդների տոկոսադրույքի հիման վրա, եթե պայմանագրում այլ տոկոսադրույք նշված չէ:

16. Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ

Բանկերի նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են՝

	<u>31/03/24</u>	<u>31/12/23</u>
Վարկեր բանկերից	7,574,559	5,059,016
Հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր	7,400,466	2,952,186
Այլ պարտավորություններին բանկերին	0	0
Ընդամենը	<u><u>14,975,025</u></u>	<u><u>8,011,202</u></u>

2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ Բանկը ունի վարկեր ՀՀ 3 (երեք) բանկերից (2023թ.՝ 3 բանկ):

2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ բանկերի նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են ՀՀ դրամով վարկեր 5,038,566 հազար ՀՀ դրամ ընդհանուր արժողությամբ (2023թ.՝ 114,763 հազար ՀՀ դրամ) և տարեկան 9.5% տոկոսադրույքով (2023թ.՝ 12.5%) և ԱՄՆ դոլարով վարկեր 9,936,460 հազար ՀՀ դրամ ընդհանուր արժողությամբ (2023թ.՝ 4,944,359 հազար ՀՀ դրամ) և 5.5- 7.75% տարեկան տոկոսադրույքով (2023թ.՝ 6.6-8.3%): ՀՀ դրամով և ԱՄՆ դոլարով վարկերի մարման ժամկետներն են 2024-2026թթ.:

17. Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

Թողարկված պարտքային արժեթղթերը ներառում են՝

	<u>31/03/24</u>	<u>31/12/23</u>
ՀՀ պարտատոմսեր ԱՄՆ դոլարով	4,143,601	3,496,985
ՀՀ պարտատոմսեր ՀՀ դրամով	4,725,847	2,467,883
Ընդամենը	<u><u>8,869,448</u></u>	<u><u>5,964,868</u></u>

2024 թվականի առաջին եռամսյակի ընթացքում Բանկը թողարկել է ՀՀ դրամով և ԱՄՆ դոլարով պարտատոմսեր համապատասխանաբար 2,209,100 հազար ՀՀ դրամ և 2,989 հազար ԱՄՆ դոլար անվանական արժեքով:

(հազար ՀՀ դրամ)

17. Թողարկված պարտքային արժեթղթեր (շարունակություն)

ՀՀ դրամով պարտատոմսերն ունեն 11.2% տարեկան տոկոսադրույք, իսկ ԱՄՆ դոլարով պարտատոմսերը՝ 6.6% տարեկան տոկոսադրույք: Այս պարտատոմսերի մարման ժամկետներն են՝ 2024-2026թթ.:

Բանկի կողմից թողարկված պարտատոմսերը ցուցակված են ՀՀ ֆոնդային բորսայում:

18. Այլ փոխառու միջոցներ

Այլ փոխառու միջոցները ներառում են՝

	31/03/24	31/12/23
Վարկեր վերաֆինանսավորող վարկային կազմակերպություններից	6,815,618	5,715,678
Վարկեր ՀՀ ԿԲ-ից	2,619,025	2,119,636
Փոխառություններ առևտրային կազմակերպություններից	83,759	90,739
Փոխառություններ բաժնետերերից և այլ կապակցված կողմերից	0	0
Փոխառություններ պետական ոչ առևտրային կազմակերպություններից	7,483	8,009
Ընդամենը	9,525,885	7,934,062

2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ Բանկն ունեցել է (2023թ. չի ունեցել) այլ փոխառու միջոցներ վարկատուներից, որոնց մնացորդը գերազանցում է սեփական կապիտալի 10%-ը 25,905,947 հազ. դրամի չափով:

Այլ փոխառու միջոցների մասով չկան պարտադիր պայմաններ, որոնք Բանկը պարտավոր է պահպանել:

2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերը 10,996,484 հազար ՀՀ դրամ համախառն արժեքով (2023թ.՝ 9,145,692 հազար ՀՀ դրամ) հանդիսանում են որպես գրավ վերաֆինանսավորող վարկային կազմակերպությունից ներգրավված փոխառությունների դիմաց, որոնց հաշվեկշռային արժեքը 2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ կազմում է 9,425,832 հազար ՀՀ դրամ (2023թ.՝ 7,835,312 հազար ՀՀ դրամ) :

19. Վարձակալության գծով պարտավորություններ

Ստորև ներկայացվում է վարձակալության գծով պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները և շարժը ժամանակաշրջանի ընթացքում՝

	01/01/2024- 31/03/2024	01/01/2023- 31/12/2023
Հունվարի 1-ի դրությամբ	1,754,993	1,787,052
Ավելացումներ	0	215,577
Տոկոսի հաշվեգրում	41,679	181,300
Վճարումներ	(59,845)	(428,936)
Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ	1,736,827	1,754,993

2023 թվականի ընթացքում Բանկը ունեցել է 452,871 հազար ՀՀ դրամի դրամական միջոցների արտահոսք վարձակալությունների գծով (2022թ.՝ 381,471 հազար ՀՀ դրամ)։

2023 թվականի ընթացքում Բանկը ունեցել է նաև օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների՝ անկանխիկ մեթոդով համալրումներ 225,207 հազար ՀՀ դրամի չափով և վարձակալության գծով պարտավորությունների ավելացում՝ 225,207 հազար ՀՀ դրամի չափով (2022թ.՝ 636,295 հազար ՀՀ դրամ յուրաքանչյուր հոդվածի համար)։

20. Այլ պարտավորություններ

	31/03/24	31/12/23
Կրեդիտորական պարտք	56,728	473,399
Աշխատակիցներին վճարման ենթակա գումարներ	723,385	1,077,048
Լիզինգի գծով կանխավճարներ	93,233	22,893
Պահուստ տրված երաշխիքների համար	1,121,832	1,744,288
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	1,995,178	3,317,627
Շահութահարկից բացի այլ կրեդիտորական պարտք հարկերի գծով	382,668	158,209
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	382,668	158,209
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	2,377,846	3,475,836

21. Սեփական կապիտալ

(հազար ՀՀ դրամ)

Թողարկված կապիտալ

2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ Բանկի բաժնետիրական կապիտալը կազմում է 30,100,000 հազար ՀՀ դրամ (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 30,100,000 հազար ՀՀ դրամ): Հայտարարված, թողարկված և շրջանառության մեջ գտնվող բաժնետիրական կապիտալը բաղկացած է 1,400,000 սովորական բաժնետոմսից (2023թ.՝ 1,400,000): Յուրաքանչյուր բաժնետոմսի անվանական արժեքը կազմում է 21,500 դրամ (2023թ.՝ 21,500 դրամ):

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերին իրավունք ունեն ժամանակ առ ժամանակ ստանալ հայտարարված շահաբաժինները և քվեարկել Կազմակերպության բաժնետերերի տարեկան ընդհանուր ժողովներում՝ մեկ բաժնետոմս՝ մեկ ձայն սկզբունքով:

2022թ. հուլիսի 4-ին Բանկը հաստատել է բաժնետիրական կապիտալի ավելացումը 23,100,000 հազար ՀՀ դրամով՝ ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանված կապիտալի նվազագույն չափի պահանջներին համապատասխանելու նպատակով: Բաժնետիրական կապիտալի համալրումն իրականացվել է 1,900,000 հազար ՀՀ դրամի շահաբաժինների կապիտալացման և բաժնետերերից 21,200,000 հազար ՀՀ դրամ հաշվեկշռային արժեքով այլ փոխառու միջոցների՝ սեփական կապիտալի փոխարկման գործարքի միջոցով: Բաժնետիրական կապիտալի ավելացումն իրականացվել է առկա բաժնետոմսերի անվանական արժեքի՝ 5000 դրամից 21500 դրամի բարձրացմամբ:

Պահուստների բնույթը և նպատակը

Լերդորումային արժեթղթերի գծով վերազնահատման պահուստ

Լերդորումային արժեթղթերի գծով վերազնահատման պահուստը բաղկացած է իրական արժեքի գույն փոփոխությունից՝ նախքան ակտիվների ապաճանաչումը կամ արժեզրկումը:

Շահաբաժիններ

Վճարման ենթակա շահաբաժինները սահմանափակվում են ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված՝ Բանկի չբաշխված շահույթի առավելագույն չափով:

2022թ. ապրիլի 5-ին կայացած բաժնետերերի ժողովին Բանկը հայտարարել է շահաբաժիններ 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար 2,000,000 հազար ՀՀ դրամ ընդհանուր արժողությամբ, սովորական բաժնետոմսերի համար (1,429 ՀՀ դրամ մեկ բաժնետոմսի համար): 100,000 հազար ՀՀ դրամ ընդհանուր արժողությամբ շահաբաժինները վճարվել են 2022 թվականի ընթացքում, իսկ 1,900,000 հազար ՀՀ դրամը կապիտալացվել է Բանկի բաժնետիրական կապիտալի ավելացման նպատակով:

22. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ**Գործառնական միջավայր**

Հայաստանը շարունակում է տնտեսական բարեփոխումները և իր իրավական, հարկային և կարգավորվող դաշտերի զարգացումը: Հայաստանի տնտեսության ապագա կայունությունը մեծապես կախված է այս բարեփոխումներից ու զարգացումներից, ինչպես նաև կառավարության կողմից ձեռնարկվող տնտեսական, ֆինանսական և դրամավարկային միջոցառումների արդյունավետությունից:

Ղատական վարույթներ

Բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկը կարող է հանդես գալ որպես ղատական վարույթների և հայցերի կողմ: Ղեկավարությունը գտնում է, որ նման վարույթների կամ հայցերի արդյունքում առաջացող պարտավորությունների վերջնական գումարը, եթե այդպիսիք լինեն, նշանակալի բացասական ազդեցություն չի ունենա ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործունեության արդյունքների վրա:

Հարկում

Հայաստանի հարկային համակարգը, լինելով համեմատաբար նոր, բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատական որոշումների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք երբեմն հստակ չեն, հակասական են, ինչը ենթադրում է տարբեր մեկնաբանություններ: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են սահմանել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն առաջադրել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

(հազար ՀՀ դրամ)

22. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ (շարունակություն)

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել այլ երկրների ռիսկերի համեմատ շատ ավելի մեծ ռիսկեր: Ղեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանաբար է ճանաչել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի կիրառելի հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատական որոշումների իր մեկնաբանությունների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են եսկան լինել այս ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

Պայմանական պարտավորություններ

Բանկի պայմանական պարտավորությունները հետևյալն են՝

	<u>31/03/24</u>	<u>31/12/23</u>
Վարկերին առնչվող պարտավորություններ		
Ֆինանսական երաշխիքներ	1,970,182	3,210,301
Պայմանական պարտավորություններ	1,970,182	3,210,301

2024թ. մարտի 31-ին ավարտվող կիսամյակի ընթացքում ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է՝

Ֆինանսական երաշխավորություն	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
ԱՎԿ 2024թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	22,893	0	0	22,893
Նոր ակտիվներ	6,661	0	0	6,661
Սպառված ակտիվներ	(9,847)	0	0	(9,847)
Անցում Փուլ 1	0	0	0	0
Անցում Փուլ 2	0	0	0	0
Անցում Փուլ 3	0	0	0	0
Ազդեցությունը ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխված ռիսկերի ԱՎԿ-ի վրա	73,526	0	0	73,526
ԱՎԿ հաշվարկում օգտագործված մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	0	0	0	0
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	0	0	0	0
2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ	93,233	0	0	93,233

2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է՝

Ֆինանսական երաշխավորություն	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
ԱՎԿ 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	30,184	0	0	30,184
Նոր ակտիվներ	18,051	0	0	18,051
Սպառված ակտիվներ	(711)	0	0	(711)
Անցում Փուլ 1	0	0	0	0
Անցում Փուլ 2	0	0	0	0
Անցում Փուլ 3	0	0	0	0
Ազդեցությունը ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխված ռիսկերի ԱՎԿ-ի վրա	(24,631)	0	0	(24,631)
ԱՎԿ հաշվարկում օգտագործված մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	0	0	0	0
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	0	0	0	0
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	22,893	0	0	22,893

(հազար ՀՀ դրամ)

23. Չուտ տոկոսային եկամուտ

Չուտ տոկոսային եկամուտը ներառում է՝

	01/01/2024- 31/03/2024	01/01/2023- 31/03/2023
Ֆինանսական ակտիվներ ամորտիզացված արժեքով		
Հաճախորդներին տրված վարկեր	4,155,665	3,084,195
Հակադարձ ռեպո պայմանագրերի գծով դեբիտորական պարտքեր	39,223	0
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	37	246
	4,194,925	3,084,441
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ		
Ներդրումային արժեթղթեր	246,421	127,108
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքով	4,441,346	3,211,549
Այլ տոկոսային եկամուտներ		
Լիզինգ տրված հաճախորդներին	68,006	0
	68,006	0
Տոկոսային ծախս		
Այլ փոխառու միջոցներ	149,878	57,738
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	106,347	155,354
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	785,623	30,222
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	41,679	42,909
Հետգնման պայմանագրերով վճարման ելթակա գումարներ	63,678	20,640
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	156,373	28,496
Այլ	0	29,886
Տոկոսային ծախս	1,303,578	365,245
Չուտ տոկոսային եկամուտ	3,205,773	2,846,304

24. Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտ

Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտը ներառում է՝

	01/01/2024- 31/03/2024	01/01/2023- 31/03/2023
Երաշխիքներ	32,524	4,705
Դրամական գործառնություններ	100,365	5,440
Ապահովագրություն	4,144	1,718
Հաշվի սպասարկման վճար	1,970	150
Դրամական փոխանցումներ	65	0
Այլ	918	709
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	139,986	12,722
Հաշվարկային գործառնություններ	26,783	3,872
Դրամական գործառնություններ	11,757	8,586
Արտարժույթի փոխարկման գործարքներ	0	0
Արժեթղթային գործառնություններ	7,000	0
Հաշվի սպասարկման վճար	374	223
Վճարային քարտերի սպասարկման վճար	0	12
Դրամական փոխանցումներ	352	405
Այլ	7	103
Միջնորդավճարների գծով ծախս	46,273	13,201
Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտ	93,713	(479)

(հազար ՀՀ դրամ)

25. Անձնակազմի և այլ գործառնական ծախսեր

Անձնակազմի և այլ գործառնական ծախսերը ներառում են՝

	<u>01/01/2024- 31/03/2024</u>	<u>01/01/2023- 31/03/2023</u>
Աշխատավարձ և պարգևավճարներ	1,146,718	908,411
Պարտադիր կենսաթոշակային վճարումներ	63,361	54,668
Անձնակազմի ապահովագրություն	22,209	15,629
Անձնակազմի գծով ծախսեր	<u>1,232,288</u>	<u>978,708</u>

Այլ գործառնական ծախսեր

	<u>01/01/2024- 31/03/2024</u>	<u>01/01/2023- 31/03/2023</u>
Մարքեթինգ և գովազդ	76,697	19,319
Վերանորոգում և սպասարկում	54,761	26,363
Գրասենյակային ծախսեր	53,608	34,549
Մասնագիտական ծառայություններ	19,810	13,051
Բարեգործություն	19,471	0
Անվտանգություն	39,258	30,854
Չփոխհատուցվող հարկեր և տուրքեր, բացառությամբ շահութահարկի	21,989	10,008
Հաղորդակցություն	7,535	7,642
Վարկերի տրամադրման և հավաքագրման գծով ծախսեր	12,993	5,974
Ավանդների ապահովագրման ծախսեր	17,523	1,919
Գործուղման և համանման ծախսեր	4,170	4,436
Անձնակազմի վերապատրաստում	5,192	769
Անդամավճարներ	11,797	4,750
Ներկայացուցչական ծախսեր	5,277	2,208
Գործառնական վարձակալության գծով ծախսեր	3,586	3,200
Վճարված տուգանքներ	0	0
Ժամանց	17,152	4,177
Գույքի օտարման հետ կապված ծախսեր	34,978	0
Ֆինանսական հաշտարարի գծով ծախսեր	2,683	1,366
Այլ	77,301	21,901
Այլ գործառնական ծախսեր	<u>485,781</u>	<u>192,486</u>

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը ճանաչում է 6,420 հազար ՀՀ դրամ կարճաժամկետ վարձակալությունների վարձավճարների գծով ծախսը և 7,885 հազար ՀՀ դրամ փոքրաժեք ակտիվների վարձակալության գծով ծախսը (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ կարճաժամկետ վարձակալությունների վարձավճարների գծով ծախս՝ 24,058 հազար ՀՀ դրամ և փոքրաժեք ակտիվների վարձակալության գծով ծախս՝ 7,266 հազար ՀՀ դրամ):

(հազար ՀՀ դրամ)

26. Ռիսկերի կառավարում

Ներածություն

Բանկի գործունեությանը բնորոշ են բազմազան ֆինանսական ռիսկեր, որոնց կառավարման համար Բանկը մշակում և ներդնում է ռիսկերի կառավարման մեխանիզմներ և ներքին վերահսկողության համակարգ: Բանկի գործունեությանը բնորոշ հիմնական ռիսկերն են վարկային, իրացվելիության և շուկայական ռիսկերը: Շուկայական ռիսկն իր հերթին ներառում է արտարժույթի, տոկոսադրույքի և գնային ռիսկերը: Բանկի գործունեությանը բնորոշ է նաև գործառնական ռիսկը: Ռիսկերի կառավարումը ներառում է ռիսկերի հայտնաբերման, չափման և մոնիտորինգի շարունակական գործընթաց ռիսկերի սահմանաչափերի և ներքին վերահսկողության համակարգի շրջանակներում: Ռիսկերի կառավարման գործընթացը վճռորոշ նշանակություն ունի Բանկի շահութաբերության մշտական մակարդակի պահպանման համար, և Բանկի յուրաքանչյուր աշխատակից պատասխանատվություն է կրում իր պարտականությունների շրջանակներում առաջացող ռիսկերի համար:

Ռիսկերի կառավարման գործառնությունը ներառում է նաև բիզնես ռիսկերը, ինչպիսիք են շրջակա միջավայրի, տեխնոլոգիաների և տնտեսական ոլորտների փոփոխությունները՝ դրանց հետ կապված տարբեր ստորաբաժանումների ներգրավմամբ:

Ռիսկերի կառավարման համակարգ

Ռիսկերի բացահայտման և վերահսկման վերջնական պատասխանատվությունը կրում է Բանկի խորհուրդը, սակայն ռիսկերի կառավարման և մոնիտորինգի համար պատասխանատու են առանձին ստորաբաժանումներ:

Բանկի խորհուրդ

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր վերահսկողության, ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման քաղաքականության համար:

Բանկի ղեկավարություն/գլխավոր գործադիր տնօրեն

Բանկի ղեկավարությունը/գլխավոր գործադիր տնօրենը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման գործընթացի վերահսկողության համար:

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանում

Ռիսկերի կառավարման վարչությունը պատասխանատու է Խորհրդի կողմից հաստատված ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման քաղաքականության ներքո ռիսկերի կառավարման ընթացակարգերի մշակման և իրականացման համար, այդ ընթացակարգերի համաձայն ռիսկերի հայտնաբերման, գնահատման և շարունակական մոնիտորինգի համար, ներառյալ սահմանված կարգով համապատասխանության վերահսկումը ռիսկերի սահմանաչափերի նկատմամբ ինչպես նաև նոր գործընթացների և պրոդուկտների ռիսկերի գնահատման համար:

Հետևյալ բաժինը ևս ապահովում է ռիսկերի հաշվետվությունների ներկայացումը իրավասու կառավարման մարմիններին, Բանկի խորհրդին և ղեկավարությանը:

Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման հանձնաժողով

Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման հանձնաժողովը պատասխանատու է Բանկի ակտիվների կառավարման և պարտավորությունների ու ընդհանուր ֆինանսական կառուցվածքի կառավարման համար: Այն նաև պատասխանատու է ֆինանսավորման և իրացվելիության ռիսկերի համար:

(հազար ՀՀ դրամ)

26. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**Ներածություն (շարունակություն)***Ներքին աուդիտ*

Բանկի կողմից իրականացվող ռիսկի կառավարման գործընթացը յուրաքանչյուր տարի աուդիտի է ենթարկվում ներքին աուդիտի բաժնի կողմից, որը ստուգում է ինչպես ընթացակարգերի ամբողջականությունը և արդյունավետությունը, այնպես էլ Բանկի գործունեության համապատասխանությունը ընթացակարգերին: Ներքին աուդիտի բաժնի անցկացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է ղեկավարության հետ և իր եզրակացություններն ու առաջարկները ներկայացնում է Բանկի խորհրդին:

Ռիսկերի չափման և հաշվետվությունների համակարգ

Տարատեսակ ռիսկերի վերլուծության և գնահատման ժամանակ Բանկը կիրառում է վիճակագրական մոդելներ, զգայունության վերլուծություններ, վերլուծում ռիսկի տարբեր ցուցանիշների դինամիկան և անհրաժեշտության դեպքում ձեռնարկում համապատասխան միջոցներ: Մոդելները հետագայում ստուգվում են վավերականության նպատակներով: Բանկը նաև կիրառում է վատագույն դեպքերի սցենարները, որոնք տեղի կունենան, երբ ծայրահեղ իրադարձությունները, որոնք քիչ հավանական են, իրականում տեղի կունենան:

Ռիսկերի մոնիտորինգը և վերահսկումը հիմնականում իրականացվում է Բանկի կողմից հաստատված սահմանաչափերի հիման վրա: Այս սահմանները արտացոլում են Բանկի ռազմավարությունը և շուկայական միջավայրը, ինչպես նաև ռիսկի մակարդակը, որը Բանկը պատրաստ է ընդունել՝ տնտեսության ընտրված հատվածների վրա լրացուցիչ շեշտադրումով: Բացի այդ, Բանկը դիտարկում և գնահատում է ռիսկերի կլանման կարողությունները և ռիսկերի ընդհանուր մակարդակը բոլոր տեսակի ռիսկերի և գործունեության ուղղությունների համար:

Վարկային ռիսկի մասին տեղեկատվությունը, որը վերաբերում է բիզնեսի բոլոր ուղղություններին, վերլուծվում և մշակվում է ռիսկերը վաղաժամ վերլուծելու, վերահսկելու և հայտնաբերելու համար: Այս տեղեկատվությունը ներկայացվում է Բանկի ղեկավարությանը: Ներկայացված հաշվետվությունը ներառում է ընդհանուր վարկային ռիսկի ենթարկվածության վերլուծություն, վարկերի համակենտրոնացման սահմանաչափերի մոնիտորինգի արդյունքներ, GAP վերլուծություն, VaR գնահատում, իրացվելիության գործակիցներ, սթրես-թեստ վերլուծություն, ընդհանուր ռիսկի «ախորժակի» վերահսկում և ռիսկի պորտֆելի փոփոխություններ: Եռամսյակային կտրվածքով խորհրդին առընթեր Ռիսկերի կառավարման և համապատասխանության կոմիտեին և ներկայացվում հաճախորդների ռիսկերի, տնտեսության և բիզնես ուղղությունների վերաբերյալ մանրամասն հաշվետվություն:

Ռիսկերի մեղմացում

Որպես ռիսկերի մեղմացման ուղղված միջոցառումների մաս, Բանկն օգտագործում է ածանցյալ և այլ գործիքներ արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունից առաջացող ռիսկերի կառավարման նպատակով:

Բանկը լայնորեն կիրառում է գրավը վարկային ռիսկի նվազեցման նպատակով:

Ռիսկի կենտրոնացումներ

Ռիսկի կենտրոնացումները առաջանում են, երբ մի շարք գործընկերներ իրականացնում են նմանատիպ գործունեություն, կամ գործունեությունը կատարվում է միևնույն աշխարհագրական շրջանում, կամ նրանք ունեն համանման տնտեսական հատկանիշներ, որի հետևանքով տնտեսական, քաղաքական կամ այլ պայմաններում փոփոխությունները պայմանագրային պարտավորությունների կատարման նրանց ունակության վրա նույն կերպ են ազդում: Ռիսկի կենտրոնացումները արտացոլում են Բանկի գործունեության արդյունքների հարաբերական զգայունությունը պայմանների փոփոխություններին, որոնք ազդեցություն են ունենում կոնկրետ բնագավառի կամ աշխարհագրական շրջանի վրա:

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներից խուսափելու համար Բանկի քաղաքականությունը և գործընթացները ներառում են հատուկ սկզբունքներ՝ ուղղված բազմաբնույթ ակտիվների տեսակների, վարկային և արժեթղթերի պորտֆելների պահպանմանը:

Վարկային ռիսկ

Վարկային ռիսկն այն ռիսկն է, որի պատճառով Բանկը կարող է կրել վնասներ՝ հաճախորդների կամ գործընկերների կողմից պարտավորությունների չկատարման դեպքում: Բանկը իրականացնում է վարկային ռիսկի վերահսկում և կառավարում՝ սահմանելով ռիսկի այն սահմանաչափը, որը պատրաստ է ընդունել անհատական գործընկերների և աշխարհագրական ու տնտեսական համակենտրոնացումների համար, ինչպես նաև դիտարկելով զգայունությունը նման սահմանաչափերի նկատմամբ:

(հազար ՀՀ դրամ)

26. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

Բանկը հաստատել է վարկային որակի ստուգման գործընթաց՝ ապահովելու գործընկերների վարկունակության հնարավոր փոփոխությունների վաղ բացահայտումը, ներառյալ գրավների պարբերաբար վերանայումը:

Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների համար հաշվեկշռային արժեքը արտացոլում է ընթացիկ վարկային ռիսկը, բայց ոչ առավելագույն ռիսկը, որը կարող է առաջանալ ապագայում արժեքի փոփոխությունից:

Արժեզրկման գնահատում

Բանկը ԱՎԿ-ն հաշվարկում է հավանականությամբ կշռված երեք սցենարներով՝ գնահատելու ակնկալվող դրամական միջոցների պակասորդները, զեղչված արդյունավետ տոկոսադրույքի մոտարկմամբ: Դրամական միջոցների պակասորդը կազմակերպությանը պայմանագրով վճարման ենթակա դրամական միջոցների հոսքերի և կազմակերպության ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի միջև տարբերությունն է: ԱՎԿ հաշվարկի մեխանիզմները ներկայացված են ստորև, և դրանց հիմնական տարրերը հետևյալն են՝

- PD   Դեֆոլտի հավանականությունը որոշակի ժամանակային հորիզոնի ընթացքում դեֆոլտի հավանական լինելու գնահատումն է: Դեֆոլտը միայն կարող է տեղի ունենալ գնահատված ժամանակահատվածում որոշակի պահի, եթե գործիքը նախկինում չի ապաճանաչվել և դեռևս պորտֆելում է:
- EAD   Դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը դա ապագա դեֆոլտի ամսաթվի դրությամբ գործիքի գնահատված արժեքն է՝ հաշվի առնելով հաշվետու ամսաթվից հետո ակնկալվող փոփոխությունների ազդեցությունը, ներառյալ մայր գումարի և տոկոսների վճարումները՝ պայմանագրով նախատեսված կամ այլ կերպ, բաց թողնված վճարումների վրա հաշվեգրված տոկոսները և այլն:
- LGD   Դեֆոլտի դեպքում կորստի չափը դա դրամական միջոցների կորստի գնահատումն է, որն առաջանում է, երբ որոշակի պահի տեղի է ունենում դեֆոլտ: Դա պայմանագրով սահմանված դրամական միջոցների հոսքերի և այն դրամական միջոցների հոսքերի տարբերությունն է, որոնք վարկատուն ակնկալում է ստանալ՝ ներառյալ գրավների իրացումից միջոցները: Այն սովորաբար արտահայտվում է որպես դեֆոլտի դեպքում գործիքի արժեքից (EAD) տոկոս:

ԱՎԿ պահուստը հիմնվում է վարկային վնասների վրա, որոնք ակնկալվում է, որ կառաջանան ակտիվի կյանքի ընթացքում (ակտիվի կյանքի ընթացքում ակնկալվող վարկային վնաս կամ ԱՎԱՎԿ), եթե առկա չէ վարկային ռիսկի զգալի աճ սկզբնական ճանաչումից հետո, որի դեպքում պահուստը հիմնվում է 12 ամսվա ընթացքում ակնկալվող վարկային վնասի վրա (12ամսվա ԱՎԿ): 12ամսվա ԱՎԿ-ն ԱՎԱՎԿ-ի այն մասն է, որը ներկայացնում է ֆինանսական գործիքի գծով պարտավորությունների չկատարման դեպքերի արդյունք հանդիսացող ԱՎԿ-ները, որոնք հնարավոր են հաշվետու ամսվան հաջորդող 12 ամիսների ընթացքում: Ինչպես ԱՎԱՎԿ-ն, այնպես էլ 12ամսվա ԱՎԿ-ն հաշվարկվում են անհատական կամ խմբային հիմունքով՝ ելնելով ֆինանսական գործիքների համապատասխան պորտֆելի բնույթից:

Բանկը քաղաքականություն է սահմանել՝ յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտին իրականացնել գնահատում՝ արդյոք ֆինանսական գործիքի վարկային ռիսկը զգալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչումից հետո, հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում դեֆոլտ տեղի ունենալու ռիսկի փոփոխությունը: Վերոնշյալ գործընթացի հիման վրա, Բանկը խմբավորում է իր վարկերը՝ ըստ փուլերի, ինչպես նկարագրված է ստորև.

- Փուլ 1:   Սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը պահուստ է ճանաչում 12 ամսվա ԱՎԿ-ի հիման վրա: 1-ին փուլի վարկերը ընդգրկում են նաև գործիքներ, որոնք դեպքում վարկային ռիսկը բարելավվել է, և վարկը վերադասակարգվել է 2-րդ փուլից:
- Փուլ 2:   Երբ գործիքի վարկային ռիսկը զգալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչումից հետո, Բանկը պահուստ ճանաչում է վարկի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող վարկային կորուստների (ԱՎԱՎԿ) համար: 2-րդ փուլի վարկերը ընդգրկում են նաև գործիքներ, որոնք դեպքում վարկային ռիսկը բարելավվել է, և վարկը վերադասակարգվել է 3-րդ փուլից:
- Փուլ 3:   Ակտիվը համարվում է արժեզրկված:
- POCI: Ձեռք բերված կամ ստեղծված՝ արժեզրկված (POCI) ակտիվները ֆինանսական ակտիվներ են, որոնք արժեզրկված են սկզբնական ճանաչման ժամանակ: Տվյալ ակտիվները սկզբնական ճանաչման ժամանակ հաշվառվում են իրական արժեքով, և տոկոսային եկամուտը հետագայում ճանաչվում է վարկային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքի հիման վրա: ԱՎԿ-ն միայն ճանաչվում կամ ապաճանաչվում է այնքանով, որքանով որ հետագայում փոխվում է ակտիվի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող վարկային կորուստների գնահատականը:

(հազար ՀՀ դրամ)

26. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

Դեֆոլտի սահմանումը

Բանկը համարում է, որ ֆինանսական գործիքի գծով առկա է դեֆոլտ և, հետևաբար այն դասում է որպես Փուլ 3-ին պատկանող ֆինանսական գործիք (այսինքն՝ վարկային տեսանկյունից արժեզրկված) ԱՎԿ հաշվարկի նպատակով, բոլոր այն դեպքերում, երբ փոխառուն 91 օրով ուշացնում է պայմանագրային վճարումների կատարումը:

Ֆինանսական գործիքը նաև համարվում է արժեզրկված՝ հիմք ընդունելով սահմանված այլ քանակական և որակական գործոններ, ինչպիսիք են, վերանայման կարգավիճակը և ֆինանսական մոնիտորինգի արդյունքները:

Որպես որակական գնահատման մի մաս՝ առ այն՝ արդյոք հաճախորդը վճարունակ է, Բանկը նաև դիտարկում է տարբեր դեպքեր, որոնք կարող են մատնացույց անել «քիչ հավանական վճարման» կարգավիճակը: Նման դեպքերում Բանկը մանրամասն դիտարկում է, թե արդյոք այդ իրադարձությունը կարող է հանգեցնել հաճախորդի՝ դեֆոլտի ենթարկված լինելուն, և, հետևաբար, գնահատվում է՝ արդյոք պետք է վարկը դասակարգել Փուլ 3-ում՝ ակնկալվող վարկային կորուստների հաշվարկների համար, թե արդյոք Փուլ 2-ում դասակարգումը բավարարում է:

Ըստ Բանկի քաղաքականության՝ ֆինանսական գործիքը համարվում է «վերականգնված», և հետևաբար վերահասակարգվում Փուլ 3-ից, եթե առնվազն վեց անընդմեջ ամիսների ընթացքում դեֆոլտի սահմանված չափանիշներից ոչ մեկը առկա չի եղել: Ակտիվի՝ վերականգնվելուց հետո Փուլ 2-ում կամ Փուլ 1-ում դասակարգելու որոշումը կախված է վերականգնման պահին ճշգրտված ռիսկի մակարդակից, և արդյոք սա նշանակում է, որ սկզբնական ճանաչման համեմատ եղել է վարկային ռիսկի զգալի աճ:

Դեֆոլտի հավանականության գնահատման գործընթացը

Հաճախորդներին տրված վարկեր

Խմբավորում

Հաճախորդներին տրված վարկերի, որոնք պատկանում են Փուլ 1-ին և Փուլ 2-ին, ինչպես նաև անհատապես ոչ էական Փուլ 3-ին պատկանող վարկերի համար, Բանկը հաշվարկում է ԱՎԿ պորտֆելի մակարդակով: Բանկն առանձնացնում է պորտֆելների հետևյալ տեսակները.

- ▶ Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր,
- ▶ Հիփոթեքային վարկեր,
- ▶ Սպառողական վարկեր,
- ▶ Կորպորատիվ վարկեր:

Հաճախորդներին տրված վարկերի գծով դեֆոլտի հավանականությունը հիմնվում է անցյալ ժամանակաշրջանների տեղեկությունների վրա և հաշվարկվում է հավանականության փոփոխության մատրիցներով՝ հիմք ընդունելով վարկային պորտֆելների ժամկետայնության վերաբերյալ առկա տեղեկությունները: Հավանականությունները հաշվարկվում են որպես 12 ամիս ժամանակաշրջանի ընթացքում դեֆոլտ կատեգորիաների միջև փոխանցվող վարկերի մասնաբաժինը ընդհանուր վարկերի նկատմամբ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ: Դեֆոլտի հավանականությունը հաշվարկելիս Բանկը դիտարկում է կանխատեսվող մակրոտնտեսական ցուցանիշները, որոնք ունեն էական ազդեցություն դեֆոլտի հավանականության վրա՝ հաշվարկված ըստ ժամանակային շարքերի ռեգրեսիայի վերլուծության:

Դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը

Դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը (EAD) իրենից ներկայացնում է արժեզրկման գնահատման ենթակա ֆինանսական գործիքների համախառն հաշվեկշռային արժեքը, որը հաշվի է առնում ինչպես հաճախորդի ունակությունը՝ մեծացնելու իր վարկի գումարը դեֆոլտի մոտենալու դեպքում, այնպես էլ հնարավոր վաղաժամկետ մարումները: Փուլ 1-ում գտնվող ակտիվների համար Բանկը գնահատում է 12 ամսվա ընթացքում հնարավոր դեֆոլտի հավանականությունը 12ամսվա հաշվարկելու նպատակով: Փուլ 2, Փուլ 3 և ձեռք բերված կամ ստեղծված՝ արժեզրկված (POCI) դասին պատկանող ֆինանսական ակտիվների համար դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը դիտարկվում է գործիքների ողջ կյանքի տևողության ընթացքում տեղի ունեցող դեպքերի համար:

(հազար ՀՀ դրամ)

26. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**Վարկային ռիսկ (շարունակություն)***Ղեֆոլտի ժամանակ կորստի չափը*

Բանկը ղեֆոլտի ժամանակ կորստի չափը հաշվարկելու նպատակով օգտագործում է ղեֆոլտի ամսաթվից հետո վերականգնումների վերաբերյալ պատմական տվյալները բոլոր ղեֆոլտի ենթարկված վարկերի կտրվածքով: Ժամանակային կտրվածքով վերջին ժամկետանց վարկերի համար հնարավոր վերադարձի հավանականությունը գնահատվում է նախկինում ժամկետանց վարկերի պոպուլյացիայի զարգացման գործակցով: Տվյալ շրջանակներում հաշվի են առնվում հավաքագրման քաղաքականության ցանկացած փոփոխություն: Հավաքագրվում է ղեֆոլտի ամսաթվից հետո դրամական միջոցների հոսքերի վերաբերյալ ողջ տեղեկատվությունը և գեղջվում ղեֆոլտի ամսաթվի դրությամբ՝ միջին արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդի օգտագործմամբ, յուրաքանչյուր LGD խմբի գծով: Դրամական միջոցների հոսքերի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներառում է բոլոր տեսակի դրամական ներհոսքերը ժամկետանց վարկերի գծով (վարկերի մարումից ստացված միջոցներ, երաշխավորից ստացված միջոցներ, գրավի առարկայի վաճառքից ստացված միջոցներ և այլն):

Վարկային ռիսկի զգալի աճ

Բանկը սահմանել է քաղաքականություն՝ գնահատելու յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ֆինանսական գործիքի վարկային ռիսկի զգալի աճի հայտանիշները՝ սկզբնական ճանաչման պահից ի վեր՝ հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի մնացորդային կյանքի ընթացքում ղեֆոլտի ռիսկի փոփոխությունը: Բանկը որպես հիմնական հայտանիշ է օգտագործում վարկերի ժամկետանց օրերի քանակի վերաբերյալ տեղեկատվությունը: Բանկը համարում է, որ վարկային ռիսկը զգալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչման պահից հետո, եթե պայմանագրային վճարումները ուշացվել են ավելի քան 30 օրով:

Վարկային ռիսկի աճը գնահատելիս Բանկի ղեկավարությունը նաև առաջնորդվում է հետևյալ գործոններով՝

- ▶ ՀՀ այլ ֆինանսական հաստատություններում տվյալ վարկառուի ժամկետանց օրերի քանակը,
- ▶ Վարկառուի ֆինանսական վիճակի զգալի վատթարացումը,
- ▶ Վարկային պայմանների վերանայում վարկառուի ֆինանսական վիճակի զգալի վատթարացման արդյունքում,
- ▶ Վարկառուի գործունեության ֆինանսական մոնիտորինգի արդյունքները:

Կանխատեսվող տեղեկատվություն և բազմակի տնտեսական սցենարներ

ԱՎԿ մոդելներում Բանկը հիմնվում է կանխատեսվող տեղեկատվության լայն շրջանակի վրա, մասնավորապես այնպիսի տնտեսական ելակետային տվյալների, ինչպիսիք են՝

- ▶ ՀՆԱ-ի տարեկան աճ, %,
- ▶ ԱՄՆ դոլար/ՀՀ դրամ փոխարժեք (ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ),
- ▶ ՀՀ ԿԲ-ում զուտ պետական հաշիվների փոփոխություն, միլիարդ դրամ,
- ▶ Գործազրկության մակարդակ, %,
- ▶ Գնաճի մակարդակ, %,
- ▶ Առևտրային բանկերի միջոցով ֆիզիկական անձանց զուտ փոխանցումներ:

(հազար ՀՀ դրամ)

26. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**Վարկային ռիսկ (շարունակություն)**

Կանխատեսվող տեղեկատվությունը Բանկը ստանում է արտաքին աղբյուրներից (Տնտեսական վերլուծական ստորաբաժանում, Համաշխարհային բանկի տվյալների բազա, ինչպես նաև ՀՀ Կառավարության կողմից կատարված կանխատեսումներ): Սույն աղյուսակը ներկայացնում է հիմնական կանխատեսվող տնտեսական փոփոխականների/ենթադրությունների արժեքները ԱՎԿ հաշվարկների համար յուրաքանչյուր տնտեսական սցենարի համար:

<i>Հիմնական գործոնները</i>	<i>ԱՎԿ սցենար</i>	<i>Որոշված հավանականությունը, %</i>	<i>2024</i>
Գնաճ, %	Հիմնական տարբերակ	100%	3.1%
Ամսական տնտեսական գործունեություն, %	Հիմնական տարբերակ	100%	10.0%
Աշխատավարձ	Հիմնական տարբերակ	100%	285,810
Փոխանցումներ, մլն. ԱՄՆ դոլլար	Հիմնական տարբերակ	100%	723
Անշարժ գույք, ՀՀ դրամ	Հիմնական տարբերակ	100%	323,096

Ֆինանսական ակտիվների դասերի վարկային որակական վերլուծություն

Բանկը չունի ներքին վարկանիշային համակարգ հաճախորդներին տրված վարկերի վարկային որակի գնահատման նպատակով և կառավարում է վարկային ռիսկը ըստ ժամկետանց օրերի:

(հազար ՀՀ դրամ)

**26. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)
Վարկային ռիսկ (շարունակություն)**

Ստորև աղյուսակը տրամադրում է տեղեկատվություն իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված համախառն վարկերի վարկային ռիսկի վերաբերյալ 2024թ. մարտի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ.

31 մարտ 2024	Փուլ 1 Հազ. ՀՀ դրամ	Փուլ 2 Հազ. ՀՀ դրամ	Փուլ 3 Հազ. ՀՀ դրամ	Ընդամենը Հազ. ՀՀ դրամ
Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր				
ոչ ժամկետանց	40,096,160	9,553,699	443,218	50,093,077
մինչև 30 օր ժամկետանց	1,535,976	1,945,367	295,860	3,777,203
30-89 օր ժամկետանց	0	2,424,043	1,187,119	3,611,163
90-179 օր ժամկետանց	0	0	1,194,192	1,194,192
180-270 օր ժամկետանց	0	0	306,855	306,855
ավելի քան 270 օր ժամկետանց	0	0	839,657	839,657
Ընդամենը համախառն ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	41,632,136	13,923,109	4,266,902	59,822,147
Վարկային կորստի պահուստ	(453,604)	(629,560)	(830,907)	(1,914,071)
Ընդամենը զուտ ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	41,178,532	13,293,549	3,435,996	57,908,077
Հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր				
ոչ ժամկետանց	21,556,937	1,339,328	27,917	22,924,181
մինչև 30 օր ժամկետանց	70,854	73,747	0	144,601
30-89 օր ժամկետանց	0	77,275	664	77,939
90-179 օր ժամկետանց	0	0	79,935	79,935
180-270 օր ժամկետանց	0	0	12,596	12,596
ավելի քան 270 օր ժամկետանց	0	0	0	0
Ընդամենը համախառն հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր	21,627,790	1,490,350	121,112	23,239,252
Վարկային կորստի պահուստ	(78,482)	(187,889)	(71,071)	(337,442)
Ընդամենը զուտ հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր	21,549,308	1,302,461	50,041	22,901,810
Այլ կորպորատիվ վարկեր				
ոչ ժամկետանց	19,487,443	173,781	0	19,661,224
մինչև 30 օր ժամկետանց	1,405	1,232	0	2,637
30-89 օր ժամկետանց	0	2,868	0	2,868
90-179 օր ժամկետանց	0	0	41,637	41,637
180-270 օր ժամկետանց	0	0	83,411	83,411
ավելի քան 270 օր ժամկետանց	0	0	0	0
Ընդամենը համախառն առևտրային վարկեր	19,488,848	177,882	125,048	19,791,778
Վարկային կորստի պահուստ	(62,616)	(70,258)	(75,514)	(208,388)
Ընդամենը զուտ առևտրային վարկեր	19,426,232	107,624	49,535	19,583,390
Ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր				
ոչ ժամկետանց	4,648,846	221,329	2,751	4,872,926
մինչև 30 օր ժամկետանց	21,907	10,484	2,123	34,514
30-89 օր ժամկետանց	0	17,458	4,094	21,552
90-179 օր ժամկետանց	0	0	8,385	8,385
180-270 օր ժամկետանց	0	0	21,978	21,978
ավելի քան 270 օր ժամկետանց	0	0	0	0
Ընդամենը համախառն ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	4,670,753	249,270	39,331	4,959,354
Վարկային կորստի պահուստ	(26,949)	(60,006)	(32,629)	(119,584)
Ընդամենը զուտ ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	4,643,805	189,264	6,701	4,839,770
Ընդամենը հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	87,419,528	15,840,610	4,552,394	107,812,532
Վարկային կորստի պահուստ	(621,651)	(947,713)	(1,010,120)	(2,579,484)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր	86,797,877	14,892,897	3,542,273	105,233,047

(հազար ՀՀ դրամ)

26. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**Վարկային ռիսկ (շարունակություն)**

31 դեկտեմբեր 2023

Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր

	Փուլ 1 Հազ. ՀՀ դրամ	Փուլ 2 Հազ. ՀՀ դրամ	Փուլ 3 Հազ. ՀՀ դրամ	Ընդամենը Հազ. ՀՀ դրամ
ոչ ժամկետանց	35,345,759	9,267,006	574,800	45,187,565
մինչև 30 օր ժամկետանց	1,160,498	1,905,124	317,621	3,383,244
30-89 օր ժամկետանց	0	1,890,539	1,355,317	3,245,856
90-179 օր ժամկետանց	0	0	1,214,706	1,214,706
180-270 օր ժամկետանց	0	0	580,342	580,342
ավելի քան 270 օր ժամկետանց	0	0	689,846	689,846

Ընդամենը համախառն ոսկու գրավով ապահովված վարկեր

Վարկային կորստի պահուստ	(302,239)	(431,911)	(1,014,419)	(1,748,570)
-------------------------	-----------	-----------	-------------	-------------

Ընդամենը զուտ ոսկու գրավով ապահովված վարկեր

	36,204,018	12,630,758	3,718,213	52,552,989
--	-------------------	-------------------	------------------	-------------------

Հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր

ոչ ժամկետանց	17,717,178	908,626	387,876	19,013,680
մինչև 30 օր ժամկետանց	12,848	29,090	0	41,938
30-89 օր ժամկետանց	0	25,346	56,106	81,452
90-179 օր ժամկետանց	0	0	12,376	12,376
180-270 օր ժամկետանց	0	0	125,355	125,355
ավելի քան 270 օր ժամկետանց	0	0	0	0

Ընդամենը համախառն հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր

Վարկային կորստի պահուստ	(18,180)	(49,364)	(254,217)	(321,761)
-------------------------	----------	----------	-----------	-----------

Ընդամենը զուտ հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր

	17,711,845	913,698	327,496	18,953,040
--	-------------------	----------------	----------------	-------------------

Այլ կորպորատիվ վարկեր

ոչ ժամկետանց	13,290,332	173,986	0	13,464,318
մինչև 30 օր ժամկետանց	751	27,260	0	28,011
30-89 օր ժամկետանց	0	12,288	0	12,288
90-179 օր ժամկետանց	0	0	83,903	83,903
180-270 օր ժամկետանց	0	0	4,246	4,246
ավելի քան 270 օր ժամկետանց	0	0	0	0

Ընդամենը համախառն առևտրային վարկեր

Վարկային կորստի պահուստ	(15,477)	(26,331)	(58,786)	(100,595)
-------------------------	----------	----------	----------	-----------

Ընդամենը զուտ առևտրային վարկեր

	13,275,606	187,202	29,362	13,492,171
--	-------------------	----------------	---------------	-------------------

Ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր

ոչ ժամկետանց	3,722,882	187,407	6,022	3,916,311
մինչև 30 օր ժամկետանց	12,478	7,491	0	19,970
30-89 օր ժամկետանց	0	5,197	6,596	11,793
90-179 օր ժամկետանց	0	0	28,629	28,629
180-270 օր ժամկետանց	0	0	13,423	13,423
ավելի քան 270 օր ժամկետանց	0	0	0	0

Ընդամենը համախառն ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր

Վարկային կորստի պահուստ	(5,541)	(14,225)	(41,400)	(61,166)
-------------------------	---------	----------	----------	----------

Ընդամենը զուտ ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր

	3,729,820	185,871	13,270	3,928,961
--	------------------	----------------	---------------	------------------

Ընդամենը հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր

Վարկային կորստի պահուստ	(341,438)	(521,831)	(1,368,823)	(2,232,091)
-------------------------	-----------	-----------	-------------	-------------

Ընդամենը հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր

	70,921,289	13,917,530	4,088,342	88,927,160
--	-------------------	-------------------	------------------	-------------------

(հազար ՀՀ դրամ)

26. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**Վարկային ռիսկ (շարունակություն)**

Ֆինանսական ակտիվների դասերի վարկային ռիսկային որակական վերլուծություն

2024թ. մարտի 31

	Ծան.		Բարձր դաս	Ստանդարտ դաս	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ (առանց կանխիկ միջոցների)	5	Փուլ 1	42,326	6,239,839	6,282,165
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	6		0	1,513,916	1,513,916
Ներդրումային արժեթղթեր	8	Փուլ 1	0	17,581,543	17,581,543
Ընդամենը			42,326	25,335,298	25,377,624

2023թ. դեկտեմբերի 31

	Ծան.		Բարձր դաս	Ստանդարտ դաս	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ (առանց կանխիկ միջոցների)	5	Փուլ 1	0	3,235,661	3,235,661
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	6	Փուլ 1	0	970,776	970,776
Ներդրումային արժեթղթեր	8	Փուլ 1	0	8,385,272	8,385,272
Ընդամենը			0	12,591,709	12,591,709

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է Բանկի վարկանիշային համակարգի և կոնտրագենտների արտաքին վարկանիշների տարեկան վերլուծությունը՝ ըստ դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների, բանկերի նկատմամբ պահանջների և ներդրումային արժեթղթերի 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

2023թ. դեկտեմբերի 31

Միջազգային վարկանիշային գործակալության (Moody's) վարկանիշ

	Նկարագրություն	PD
Aaa-ից A3	Բարձր դաս	0-0.09%
Baa1-ից B3	Ստանդարտ դաս	0.1-4.3%
Caa1-ից Ca	Ստանդարտից ցածր դաս	16.3%
C	Արժեզրկված	100%

Իրացվելիության ռիսկ և ֆինանսավորման կառավարում

Իրացվելիության ռիսկն այն ռիսկն է, որ Բանկը սովորական կամ չկանխատեսված իրավիճակում չի կարողանա կատարել իր պարտավորությունները վերջիններիս մարման ժամանակ: Այդ ռիսկի զսպման նպատակով դեկավարությունն ապահովել է ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրներ՝ ի լրումն արդեն իսկ գոյություն ունեցող բանկային ավանդների հիմնական բազայի: Ղեկավարությունն իրականացնում է նաև ակտիվների կառավարում հաշվի առնելով իրացվելիությունը, և ապագա դրամական հոսքերի և իրացվելիության օրական վերահսկողություն: Այդ գործընթացը ներառում է ակնկալվող դրամական միջոցների գնահատում և առաջնակարգ ապահովման միջոցի առկայություն, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորման ստացման համար:

(հազար ՀՀ դրամ)

26. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Իրացվելիության ռիսկ և ֆինանսավորման կառավարում (շարունակություն)

Բանկը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան: 2024թ. մարտի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ հարաբերակցությունները կազմել են՝

	<i>Սահմանա- յին արժեք</i>	31/03/2024 %	31/12/2023 %
Ն2.1 – Ընդհանուր իրացվելիություն (բարձր իրացվելի ակտիվներ/ Ընդհանուր ակտիվներ)	նվ. 15%	16.1%	20.0%
Ն2.2 – Ընթացիկ իրացվելիություն (բարձր իրացվելի ակտիվներ/ ցպահանջ պարտավորություններ)	նվ. 60%	161.1%	211.6%

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ միջև մարումը մնացած ժամկետների

Ստորև ներկայացվում է 2024թ. մարտի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ ըստ միջև մարումը մնացած ժամկետների՝ պայմանագրային չգեղջված պարտավորությունների հիման վրա: Պարտավորությունները, որոնք ենթակա են ցպահանջ մարման, դասակարգվում են այնպես, ինչպես եթե մարման պահանջը ներկայացված լիներ ամենավաղ հնարավոր ամսաթվով: Այնուամենայնիվ, Բանկը գտնում է, որ շատ հաճախորդներ չեն պահանջի վճարումը այն ամենավաղ հնարավոր ամսաթվի դրությամբ, որով Բանկը պարտավորված կլինի կատարել վճարումը, և աղյուսակը չի արտացոլում ակնկալվող դրամական հոսքերը՝ հաշվարկված Բանկի կողմից՝ անցյալ ժամանակաշրջանների ներդրումների պահանջների տեղեկատվության հիման վրա:

2024թ. մարտի 31	<i>Առևտրային ածանցյալ գործիքներ</i>	<i>Մինչև 3 ամիս</i>	<i>3-12 ամիս</i>	<i>1-5 տարի</i>	<i>Ավելի քան 5 տարի</i>	<i>Ընդամենը</i>
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	0	0	0	0	0	0
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	0	10,478,178	833,886	4,129,292	0	15,441,356
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	0	21,430,486	28,565,982	3,080,481	0	53,076,948
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	0	195,102	1,629,733	8,488,613	0	10,313,448
Այլ փոխառու միջոցներ	0	523,821	1,045,435	6,558,256	4,503,759	12,631,272
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	0	60,702	359,593	1,336,281	631,007	2,387,583
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	0	2,275,727	0	0	0	2,275,727
Ֆինանսական երաշխավորություն	0	2,054,386	0	0	0	2,054,386
Ընդամենը չգեղջված ֆինանսական պարտավորություններ	0	37,018,402	32,434,628	23,592,923	5,134,766	98,180,719

(հազար ՀՀ դրամ)

**26. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)
իրացվելիության ռիսկ և ֆինանսավորման կառավարում (շարունակություն)**

2023թ. դեկտեմբերի 31	Առևտրային ածանցյալ գործիքներ	Մինչև 3 ամիս	3-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ընդամենը
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	0	0	0	0	0	0
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	0	209,828	2,847,964	2,389,918	0	5,447,710
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	0	15,020,190	18,388,454	2,253,340	0	35,661,983
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	0	124,076	1,454,840	5,295,516	0	6,874,432
Հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր	0	2,952,186	0	0	0	2,952,186
Այլ փոխառու միջոցներ	0	172,644	1,153,463	5,259,221	4,119,874	10,705,202
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	0	2,329	6,347	257,695	2,181,056	2,447,428
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	0	1,575,449	0	0	0	1,575,449
Ֆինանսական երաշխավորություն	0	3,210,301	0	0	0	3,210,301
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ	0	23,267,003	23,851,069	15,455,689	6,300,931	68,874,691

Հաճախորդներից ներգրավված միջոցների մեջ ներառված են ֆիզիկական անձանց կողմից ներդրված ժամկետային ավանդները: ՀՀ օրենսդրության համաձայն ֆիզիկական անձից կարող են ցանկացած պահի ետ պահանջել իրենց ժամկետային ավանդները: Այս ավանդները դասակարգված են վերոնշյալ աղյուսակում իրենց մարման ժամկետների համաձայն:

Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծություն

Ստորև աղյուսակը ներկայացնում է ակտիվների և պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ դրանց ակնկալվող վերականգնումների կամ մարման:

	31/03/24			31/12/23		
	Մեկ տարվա ընթացքում	Ավելի քան մեկ տարի	Ընդամենը	Մեկ տարվա ընթացքում	Ավելի քան մեկ տարի	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	9,633,395	0	9,633,395	10,988,713	0	10,988,713
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	1,620,236	0	1,620,236	970,266	0	970,266
Հակադարձ հետզման պայմանագրերի գծով դեբիտորական պարտքեր	1,272,678	0	1,272,678	0	0	0
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	6,133,543	11,448,000	17,581,543	2,634,629	5,750,643	8,385,272
Հաճախորդներին տրված վարկեր	21,589,085	83,643,962	105,233,047	19,755,742	69,171,418	88,927,160
Լիզինգի գծով դեբիտորական պարտքեր	276,999	1,669,174	1,946,173	40,194	214,434	254,628
Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	0	3,823,436	3,823,436	0	3,656,299	3,656,299
Ոչ նյութական ակտիվներ	0	1,491,519	1,491,519	0	1,399,673	1,399,673
Այլ ակտիվներ	758,440	2,649,996	3,408,436	186,567	2,223,803	2,410,370
Ընդամենը	41,284,376	104,726,086	146,010,463	34,576,110	82,416,270	116,992,380
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	48,189,833	2,812,653	51,002,485	32,245,735	2,070,606	34,316,341
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	10,974,448	4,000,577	14,975,025	5,710,719	2,300,482	8,011,201
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	1,193,898	7,675,551	8,869,449	1,160,367	4,804,502	5,964,869
Այլ փոխառու միջոցներ	1,034,471	8,491,414	9,525,885	825,364	7,108,698	7,934,062
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	305,740	1,431,087	1,736,827	6,222	1,748,771	1,754,993
Ընթացիկ շահույթահարկի գծով պարտավորություններ	2,195,870	0	2,195,870	1,625,016	0	1,625,016
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	0	1,576,877	1,576,877	0	2,007,562	2,007,562
Այլ պարտավորություններ	1,504,500	0	1,504,500	1,902,497	0	1,902,497
Ընդամենը	65,398,760	25,988,159	91,386,919	43,475,920	20,040,622	63,516,542
Չուս	(24,114,383)	78,737,928	54,623,544	(8,899,809)	62,375,648	53,475,839

(հազար ՀՀ դրամ)

26. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը Բանկի ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի կամ դրանց իրական արժեքի փոփոխության ռիսկն է՝ շուկայական պայմանների՝ ներառյալ արտարժույթի փոխարժեքի և տոկոսադրույքների, սեփական կապիտալի արժեքի փոփոխության արդյունքում:

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը Բանկի ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի կամ դրանց իրական արժեքի հնարավոր փոփոխության ռիսկն է տոկոսադրույքների փոփոխման արդյունքում: Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս Բանկի ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքների հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ՝ այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով:

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքներում ենթադրվող փոփոխությունների ազդեցությունն է ժամանակաշրջանի զուտ տոկոսային եկամտի վրա՝ հաշվեկշռում հաշվառվող լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների հիման վրա, և զուտ առևտրային եկամտի վրա՝ հաշվեկշռում հաշվառվող առևտրային գործիքների հիման վրա: Կապիտալի զգայունությունը տոկոսադրույքների թույլատրելի փոփոխությունների հանդեպ հաշվարկվում է՝ վերագնահատելով իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվները՝ հիմնվելով այն ենթադրության վրա, որ առկա են եկամտաբերության կորի զուգահեռ տեղաշարժեր:

<i>Արժույթ</i>	<i>Բազիսային կետերի ավելացում 31/03/24</i>	<i>Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 31/03/24</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 31/03/24</i>
ՀՀ դրամ	3.2%	0	0

<i>Արժույթ</i>	<i>Բազիսային կետերի նվազում 31/03/24</i>	<i>Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 31/03/24</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 31/03/24</i>
ՀՀ դրամ	3.2%	0	0

<i>Արժույթ</i>	<i>Բազիսային կետերի ավելացում 2023</i>	<i>Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 2023</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 2023</i>
ՀՀ դրամ	3.2%	0	(935,512)

<i>Արժույթ</i>	<i>Բազիսային կետերի նվազում 2023</i>	<i>Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 2023</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 2023</i>
ՀՀ դրամ	3.2%	0	1,305,299

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկը արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքով ֆինանսական գործիքների արժեքի տատանման ռիսկն է: Ղեկավարությունը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժույթային դիրքերի համար: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Ստորև բերված աղյուսակներում ներկայացված են այն արժույթները, որոնցով 2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի Եական արժույթային դիրքեր՝ դրամական ակտիվների և պարտավորությունների գծով:

(հազար ՀՀ դրամ)

	ԱՄՆ դոլար հազար ՀՀ դրամ	Եվրո հազար ՀՀ դրամ	Այլ արժույթ հազար ՀՀ դրամ	Ընդամենը հազար ՀՀ դրամ
Ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5,957,698	777,847	889,702	7,625,247
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	1,458,720	55,142	0	1,513,863
Հակադարձ ռեպո համաձայնագրերով ստացված գումարները	0	1,272,678	0	1,272,678
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	0	0	0	0
Վարկեր հաճախորդներին	16,939,788	430,984	0	17,370,772
Լիզինգի գծով ստացվելիք գումարներ	1,184,857	584,816	0	1,769,673
Ներդրումային արժեթղթեր	0	0	0	0
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	1,381	390,802	(1)	392,182
	25,542,444	3,512,269	889,701	29,944,414
Ածանցյալ - սվոպ պետական արժույթով	0	0	0	0
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	9,936,460	0	0	9,936,460
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	0	0	0	0
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	9,339,079	2,373,611	108,204	11,820,895
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	4,143,601	0	0	4,143,601
Այլ փոխառու միջոցներ	0	0	0	0
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	0	0	0	0
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	481	1,054,337	21	1,054,839
	23,419,621	3,427,948	108,225	26,955,795
Չուտ դիրք	2,122,823	84,321	781,476	2,988,619
Ածանցյալ - սվոպ պետական արժույթով	0	0	0	0
Չուտ դիրք (ներառյալ ածանցյալ գործիքներ)	2,122,823	84,321	781,476	2,988,619

Ստորև բերված աղյուսակներում ներկայացված են այն արժույթները, որոնցով 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի էական արժույթային դիրքեր՝ դրամական ակտիվների և պարտավորությունների գծով:

	ԱՄՆ դոլար հազար ՀՀ դրամ	Եվրո հազար ՀՀ դրամ	Այլ արժույթ հազար ՀՀ դրամ	Ընդամենը հազար ՀՀ դրամ
Ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	4,372,160	881,621	1,711,642	6,965,424
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	914,030	50,772	0	964,802
Հաճախորդներին տրված վարկեր	12,486,514	251,292	0	12,737,806
Այլ ակտիվներ	3,256	1,073	0	4,329
Ընդամենը ակտիվներ	17,775,959	1,184,758	1,711,642	20,672,360
Պարտավորություններ				
Պարտավորությունների բանկերի նկատմամբ	4,944,253	0	0	4,944,253
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	0	0	0	0
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	8,662,747	439,187	149,964	9,251,897
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	3,496,986	0	0	3,496,986
Այլ պարտավորություններ	5,563	129,737	56,293	191,593
Ընդամենը պարտավորություններ	17,109,549	568,924	206,257	17,884,729
Չուտ դիրք	666,411	615,835	1,505,386	2,787,631
Ածանցյալների ազդեցությունը	0	0	0	0
Չուտ դիրք ներառյալ ածանցյալները	666,411	615,835	1,505,386	2,787,631

(հազար ՀՀ դրամ)

26. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Շուկայական ռիսկ (շարունակություն)

Ստորև բերված աղյուսակներում ներկայացված են այն արժույթները, որոնցով 2024թ. մարտի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի Եական արժույթային դիրքեր՝ դրամական ակտիվների և պարտավորությունների գծով: Կատարված վերլուծությունը արտահայտում է ՀՀ դրամի նկատմամբ՝ արտարժույթի փոխարժեքի հնարավոր տատանումների ազդեցությունը ֆինանսական արդյունքների վրա (կախված արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխության նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից), երբ բոլոր այլ փոփոխականները մնում են կայուն: Բացասական գումարները արտացոլում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում կամ կապիտալում պոտենցիալ զուտ նվազումը, դրական գումարները՝ պոտենցիալ զուտ աճը: Ղեկավարությունը սահմանել է ռիսկի սահմանաչափեր արտարժույթային և տոկոսադրույքների ռիսկերի համար:

Արժույթ	Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունն % 31/03/24	Ազդեցություն մինչև հարկումը շահույթի վրա 31/03/24	Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունն % 31/12/23	Ազդեցություն մինչև հարկումը շահույթի վրա 31/12/23
ԱՄՆ դոլար	22.5%	476,998	12.6%	84,101
ԱՄՆ դոլար	(22.5%)	(476,998)	(12.6%)	(84,101)
Եվրո	33.0%	27,801	21.3%	131,234
Եվրո	(33.0%)	(27,801)	(21.3%)	(131,234)

Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկը համակարգի խափանման, աշխատակազմի կողմից թույլ տրված սխալների, խարդախությունների կամ արտաքին գործոնների հետևանքով հնարավոր կորուստի ռիսկն է: Երբ ներքին վերահսկողության համակարգը դադարում է գործել, գործառնական ռիսկերը կարող են վնաս հասցնել համբավին, ունենալ իրավական հետևանքներ կամ հանգեցնել ֆինանսական վնասների: Բանկը չի ենթադրում, որ բոլոր գործառնական ռիսկերը վերացված են, սակայն ներքին վերահսկողության համակարգի օգնությամբ և հնարավոր ռիսկերի որոշման և համապատասխան արձագանքի միջոցով Բանկը կարող է կառավարել նման ռիսկերը:

Գործառնական ռիսկի կառավարման շրջանակներում Բանկը որդեգրել է պաշտպանության երեք ուղղություններ՝ պաշտպանության առաջին ուղղությունը ապահովվում է հաճախորդներին սպասարկող անձնակազմի և գործառնական ղեկավարության կողմից, պաշտպանության երկրորդ ուղղությունը ապահովվում է ռիսկերի կառավարման և համապատասխանության գործառնական կողմից և երրորդ՝ պաշտպանության ուղղությունը ապահովվում է ներքին աուդիտի գործառնական կողմից:

Գործառնական ռիսկերի կառավարման համակարգը ներառում է հետևյալ հիմնական տարրերը՝ ռիսկերի քարտեզագրում, միջադեպերի վերլուծություն և մշտական վերահսկողության գործառնական: Վերահսկողությունները ներառում են պարտականությունների արդյունավետ տարանջատում, հասանելիության, թույլտվության և համադրման ընթացակարգեր, անձնակազմի վերապատրաստում և գնահատման գործընթացներ:

27. Իրական արժեքի չափում

Իրական արժեքի չափման գործընթաց

Իրական արժեքի գնահատումները նպատակ ունեն մոտավոր սահմանել այն գինը, որը կստացվեր ակտիվը վաճառելու համար կամ կվճարվեր պարտավորությունը փոխանցելու համար շուկայի մասնակիցների միջև կանոնավոր գործարքի ժամանակ չափման ամսաթվի դրությամբ: Այնուամենայնիվ, հաշվի առնելով անորոշությունները և սուբյեկտիվ դատողությունների կիրառումը, իրական արժեքը չպետք է մեկնաբանվի որպես իրացվելի ակտիվների անհապաղ վաճառքի կամ պարտավորությունների փոխանցման ժամանակ:

Բանկի ղեկավարությունը սահմանում է Բանկի ակտիվների (ներառյալ ածանցյալ գործիքների) իրական արժեքի չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը: Բոլոր ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գնահատված իրական արժեքները հաշվարկվում են զեղչված դրամական հոսքերի մեթոդների հիման վրա, որոնք հիմնված են հաշվետու ամսաթվի դրությամբ նմանատիպ գործիքների գնահատված ապագա դրամական հոսքերի և զեղչման դրույքների վրա:

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Իրական արժեքի չափման գործընթաց (շարունակություն)

Բանկն ունի ֆինանսական գործիքներ, ինչպիսիք են՝ հաճախորդներին տրված վարկերը, պահանջներ բանկերի նկատմամբ, այլ ֆինանսական ակտիվները, պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ, այլ փոխառու միջոցներ, վարձակալության գծով պարտավորություններ և այլ ֆինանսական պարտավորություններ, որոնք իրական արժեքը հիմնված է գնահատման մեթոդների վրա՝ կիրառելով ոչ շուկայական նշանակալի դիտարկելի ելակետային տվյալներ:

Իրական արժեքի հիերարխիա

Բանկն օգտագործում է հետևյալ հիերարխիան՝ ըստ գնահատման մեթոդների ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը որոշելու և բացահայտելու նպատակով՝

Մակարդակ 1 – նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված):

Մակարդակ 2 – մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող):

Մակարդակ 3 – ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

Իրական արժեքի բացահայտման նպատակով Բանկը սահմանել է ակտիվների և պարտավորությունների դասեր՝ հիմք ընդունելով ակտիվի կամ պարտավորության բնույթը, բնութագրերը, ռիսկերը և իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակը, ինչպես նկարագրված է վերևում:

	<i>Ակտիվ շուկաներում գնանշվող գներ</i>	<i>Նշանակալի դիտարկելի ելակետային տվյալներ</i>	<i>Նշանակալի ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ</i>	<i>Ընդամենը</i>
<i>31 Մարտ 2024</i>	<i>(Մակարդակ 1)</i>	<i>(Մակարդակ 2)</i>	<i>(Մակարդակ 3)</i>	
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ				
- Աժանցյալ ֆինանսական գործիքներ	0	0	0	0
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ				
- Ներդրումային արժեթղթեր	0	17,581,543	0	17,581,543
Ակտիվներ, որոնք համար իրական արժեքը բացահայտված է				
- Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	9,633,464	0	0	9,633,464
- Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	0	0	1,620,166	1,620,166
- Այլ ֆինանսական ակտիվներ	0	0	758,440	758,440
- Հաճախորդներին տրված վարկեր	0	0	102,374,855	102,374,855
- Լիզինգի գծով ստացվելիք գումարներ	0	0	1,996,360	1,996,360
Պարտավորություններ, որոնք համար իրական արժեքը բացահայտված է				
- Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	0	51,129,122	0	51,129,122
- Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	0	8,869,449	0	8,869,449
- Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	0	0	14,993,524	14,993,524
- Այլ փոխառու միջոցներ	0	0	9,437,498	9,437,498
- Վարձակալության գծով պարտավորություններ	0	0	1,736,827	1,736,827
- Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	0	0	1,121,832	1,121,832

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Իրական արժեքի հիերարխիա (շարունակություն)

	<i>Իրական արժեքի չափում</i>			<i>Ընդամենը</i>
	<i>Ակտիվ շուկաներում գնանշվող գներ</i>	<i>Նշանակալի դիտարկելի ելակետային տվյալներ</i>	<i>Նշանակալի ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ</i>	
<i>31 Դեկտեմբեր 2023</i>	<i>(Մակարդակ 1)</i>	<i>(Մակարդակ 2)</i>	<i>(Մակարդակ 3)</i>	
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ				
- Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	0	0	0	0
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ				
- Պարտքային գործիքներ	0	8,385,272	0	8,385,272
Ակտիվներ, որոնք համար իրական արժեքը բացահայտված է				
- Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	10,988,713	0	0	10,988,713
- Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	0	0	970,266	970,266
- Այլ ֆինանսական ակտիվներ	0	0	186,568	186,568
- Հաճախորդներին տրված վարկեր	0	0	85,738,628	85,738,628
- Լիզինգի գծով ստացվելիք գումարներ	0	0	254,628	254,628
Պարտավորություններ, որոնք համար իրական արժեքը բացահայտված է				
- Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	0	34,401,547	0	34,401,547
- Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	0	5,981,869	0	5,981,869
- Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	0	0	7,995,632	7,995,632
- Այլ փոխառու միջոցներ	0	0	7,699,448	7,699,448
- Վարձակալության գծով պարտավորություններ	0	0	1,754,993	1,754,993
- Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	0	0	1,744,288	1,744,288

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը

Ստորև ներկայացվում է Բանկի ֆինանսական գործիքների հաշվեկշռային արժեքների և իրական արժեքների համեմատությունն ըստ դասերի, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն հաշվառվում իրական արժեքով: Աղյուսակը չի ներառում ոչ ֆինանսական ակտիվների և ոչ ֆինանսական պարտավորությունների իրական արժեքները:

	Հաշվեկշռային արժեք 31/03/24	Իրական արժեքը 31/03/24	Չճանաչված օգուտ/(վնաս) 31/03/24	Հաշվեկշռային արժեք 31/12/23	Իրական արժեքը 31/12/23	Չճանաչված օգուտ/(վնաս) 31/12/23
Ֆինանսական ակտիվներ						
- Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	9,633,394	9,633,394	0	10,988,713	10,988,713	0
- Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	1,620,236	1,620,236	0	970,266	970,266	0
- Հաճախորդների տրված վարկեր	105,233,047	102,374,855	2,858,193	88,927,160	85,738,628	3,188,533
- Լիզինգի գծով ստացվելիք գումարներ	1,946,173	1,996,360	(50,187)	254,628	254,628	0
- Այլ ֆինանսական ակտիվներ	758,440	758,440	0	186,568	186,568	0
Ֆինանսական պարտավորություններ						
- Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	0	0	0	0	0	0
- Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	51,002,485	51,129,122	(126,637)	34,316,341	34,401,547	(85,206)
- Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	8,869,449	8,869,449	0	5,964,869	5,981,869	(17,000)
- Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	14,975,025	14,993,524	(18,499)	8,011,201	7,995,632	15,569
- Այլ փոխառու միջոցներ	9,525,885	9,437,498	88,387	7,934,062	7,699,448	234,613
- Վարձակալության գծով պարտավորություններ	1,736,827	1,736,827	0	1,754,993	1,754,993	0
- Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	1,121,832	1,121,832	0	1,744,288	1,744,288	0
Ընդամենը իրական արժեքի չճանաչված փոփոխություն	206,422,794	203,671,537	2,751,257	161,053,089	157,716,580	3,336,509

Գնահատման մեթոդներ և ենթադրություններ

Հետևյալը նկարագրում է այն մեթոդները և ենթադրությունները, որոնք օգտագործվում են ֆինանսական հաշվետվություններում իրական արժեքով չչափվող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքները որոշելու նպատակով և այն հոդվածները, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն չափվում իրական արժեքով, բայց որոնց իրական արժեքը բացահայտվում է:

Ակտիվներ, որոնց իրական արժեքը մոտ է իրենց հաշվեկշռային արժեքին

Այն ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, որոնք իրացվելի են կամ ունեն կարծ ժամկետայնություն (երեք ամսից պակաս), ենթադրվում է, որ դրանց հաշվեկշռային արժեքները մոտ են իրական արժեքին: Այս ենթադրությունը կիրառվում է նաև առանց որոշակի մարման ժամկետ ունեցող ցպահանջ ավանդների և խնայողական հաշիվների նկատմամբ:

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Գնահատման մեթոդներ և ենթադրություններ (շարունակություն)

Ակտիվներ, որոնք իրական արժեքը մոտ է հաշվեկշռային արժեքին

Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների համար, որոնք իրացվելի են կամ ունեն կարճաժամկետ մարման ժամկետ (երեք ամսից պակաս), ենթադրվում է, որ հաշվեկշռային արժեքը մոտ է դրանց իրական արժեքին: Այս ենթադրությունը կիրառվում է նաև ցպահանջ ավանդների և խնայողական հաշիվների նկատմամբ՝ առանց որոշակի ժամկետայնության:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ

Հաճախորդներին տրված վարկերի, այլ փոխառու միջոցների, բանկերի նկատմամբ պարտավորությունների և վարձակալության գծով պարտավորությունների իրական արժեքը գնահատվում է ապագա դրամական միջոցների հոսքերի զեղչմամբ՝ հիմնվելով գործող տոկոսադրույքների վրա՝ կիրառելի պարտքի համար նմանատիպ պայմաններով, վարկային ռիսկով և մարման ժամկետով:

Ածանցյալ գործիքներ

Ածանցյալ գործիքները, որոնք գնահատվում են շուկայի դիտարկելի ելակետային տվյալների միջոցով գնահատման մեթոդի կիրառմամբ, հիմնականում տոկոսադրույքի, արտարժույթային սվոփ և ֆորվարդային պայմանագրեր են: Գնահատման առավել հաճախ կիրառվող մեթոդները ներառում են ֆորվարդային գնագոյացման և սվոփ մոդելներ՝ օգտագործելով ներկա արժեքի հաշվարկները: Մոդելները ներառում են տարբեր ելակետային տվյալներ, ներառյալ պայմանագրային կողմի վարկային որակը, արտարժույթի սփոթ փոխարժեքները, ֆորվարդային տոկոսադրույքները և տոկոսադրույքների կորերը:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ

Ներդրումային արժեթղթերը չափվում են գնահատման մեթոդի կամ գնագոյացման մոդելների կիրառմամբ և բաղկացած են հիմնականում ՀՀ պետական պարտքային արժեթղթերից: Այս արժեթղթերը գնահատվում են եկամտաբերության կորերի միջոցով, որոնք ներառում են շուկայում դիտարկելի և Կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակված տվյալները:

28. Կապակցված կողմերի բացահայտումներ

ՀՀՍՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտումներ» ստանդարտի համաձայն կողմերը համարվում են կապակցված, եթե կողմերից մեկը հնարավորություն ունի վերահսկել կամ նշանակալի ձևով ազդել մյուս կողմի գործառնական և ֆինանսական որոշումների վրա: Յուրաքանչյուր կապակցված կողմի առումով ուշադրություն է դարձվում կապակցվածության եռության և ոչ պարզապես իրավաբանական ձևի վրա:

Կապակցված կողմերը կարող են իրականացնել այնպիսի գործարքներ, որոնք չկապակցված կողմերի միջև կարող են չկատարվել, և կապակցված կողմերի միջև իրականացվող գործարքների գներն ու պայմանները կարող են տարբերվել ոչ կապակցված կողմերի հետ գործարքների գներից և պայմաններից:

(հազար ՀՀ դրամ)

28. Կապակցված կողմերի բացահայտումներ (շարունակություն)

Կապակցված կողմերի միջև գործարքների մնացորդները հետևյալն են.

	01/01/2024 - 31/03/2024		
	<i>Բաժնետերեր և նրանց ընտանիքի անդամներ</i>	<i>Առանցքային ղեկավար անձնակազմ և նրանց ընտանիքի անդամներ</i>	<i>Այլ կապակցված կողմեր</i>
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ			
Համախառն չմարված վարկեր հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ	-	15,396	132,062
Հաշվետու ժամանակաշրջանում տրամադրված վարկեր	-	-	464,255
Հաշվետու ժամանակաշրջանում վարկերի մարումներ	-	(3,059)	(14,249)
Այլ շարժեր	-	-	(18,481)
Համախառն չմարված վարկեր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	-	12,337	563,588
Հանած՝ արժեզրկման գծով պահուստը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	-	51	(8,777)
Չուտ չմարված վարկեր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	-	12,388	554,811
Ընթացիկ հաշիվներ			
2023 Դեկտեմբեր 31-ի դրությամբ	57,763	21,760	671,893
Հաշվետու ժամանակաշրջանի զուտ շարժ	971,834	(3,282)	(119,303)
2024 Մարտի 31-ի դրությամբ	1,029,597	18,478	552,590
Ժամկետային ավանդներ			
Ժամկետային ավանդի մնացորդ 31.12.2023	-	59,978	3,172,694
Ավելացում	-	40,631	51,741
Մարում	-	(36,016)	-
Այլ	-	(424)	(91,166)
Ժամկետային ավանդի մնացորդ 31.03.2024	-	64,169	3,133,269
Ֆինանսական վարձակալություն			
Համախառն պարտավորություններ վարձակալությունների գծով հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ	927,451	-	749,110
Նոր վարձակալություններ	-	-	-
Տոկոսի կուտակում	22,252	-	17,662
Վարձակալության գծով պարտավորությունների վճարում	(7,386)	-	(38,958)
Այլ	-	-	-
Համախառն պարտավորություններ վարձակալությունների գծով հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	942,317	-	727,814
Այլ ակտիվներ	-	3,749	476,531
Ֆինանսական երաշխավորություն	-	-	550,800
Տոկոսային եկամուտ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքով	-	516	7,476
Վարկային կորստի գծով ծախս վարկերի համար	-	509	(87,767)
Տոկոսային ծախս ավանդների և ընթացիկ հաշիվների գծով	-	(1,506)	(38,741)
Տոկոսային ծախս վարձակալության գծով պարտավորությունների մասով	(22,252)	-	(17,662)

(հազար ՀՀ դրամ)

28. Կապակցված կողմերի բացահայտումներ (շարունակություն)

Այլ կապակցված կողմերը ներառում են կազմակերպություններ, որոնց վերահսկող բաժնետոմսերը պատկանում են Բանկի բաժնետերերին և նրանց ընտանիքի անդամներին:

Դեկավար անձնակազմի գծով կատարված հատուցումները հետևյալն են՝

	31/03/2024	31/03/2023
Աշխատավարձ և այլ կարճաժամկետ վճարումներ	106,769	108,286
Կենսաթոշակային հատկացումներ	2,220	2,228
Ընդամենը առանցքային դեկավար անձնակազմի հատուցում	108,989	110,514

28. Ֆինանսավորման գործունեության արդյունքում առաջացող պարտավորությունների փոփոխություն

	Ծան.	Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	Այլ փոխառու միջոցներ	Վարձակալության գծով պարտավորություններ	Ֆինանսավորման գործունեության ընդամենը պարտավորություններ
Հաշվեկշռային արժեք 2022 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	17,18,19	1,451,539	3,333,190	1,787,052	6,571,781
Թողարկումից մուտքեր Մարումներ		4,758,175 (323,220)	5,363,220 (825,944)	222,562 (428,936)	10,343,957 (1,578,100)
Արտարժույթային փոխարկումներ		58,250	0	0	58,250
Անկանխիկ գործարքներ		0	0	(6,985)	(6,985)
Այլ		20,125	63,596	181,300	265,020
Հաշվեկշռային արժեք 2023 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	17,18,19	5,964,869	7,934,062	1,754,993	15,653,924
Թողարկումից մուտքեր Մարումներ		2,971,323 0	1,726,058 (199,608)	0 (59,845)	4,697,381 (259,453)
Արտարժույթային փոխարկումներ		(117,795)	0	0	(117,795)
Անկանխիկ գործարքներ		0	0	0	0
Այլ		51,051	65,375	41,679	158,105
Հաշվեկշռային արժեք 2024 թ. մարտի 31-ի դրությամբ	17,18,19	8,869,448	9,525,886	1,736,827	20,132,161

«Այլ» տողում ներառված է տարվա ընթացքում թողարկված պարտքային արժեթղթերի, այլ փոխառու միջոցների և վարձակալության գծով պարտավորությունների գծով վճարված և հաշվեգրված տոկոսների զուտ ազդեցությունը: Բանկը դասակարգում է վճարված տոկոսները որպես դրամական միջոցների հոսքեր՝ ստացված գործառնական գործունեությունից:

Անկանխիկ գործարքները կազմված են վարձակալության գծով պարտավորությունների ավելացումներից և փոխառու միջոցները Բանկի բաժնետիրական կապիտալի փոխարկման գործարքից (Ծան. 18, 19 և 21):

29. Կապիտալի համարժեքություն

Բանկի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են՝ համոզվել, որ Բանկի կապիտալը համապատասխանում է վերահսկողի կողմից սահմանած պահանջներին, և որ Բանկն ապահովում է ամուր վարկային վարկանիշ և ուժեղ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու նպատակով:

Բանկը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Բանկը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

(հազար ՀՀ դրամ)

30. Կապիտալի համարժեքություն (շարունակություն)

Բանկը որպես կապիտալ ճանաչում է ՀՀ օրենսդրությամբ բանկերի կապիտալի համար սահմանված հոդվածները: ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կապիտալի ներկայիս պահանջների համաձայն, որոնք հիմնված են 1988թ. Բազելյան համաձայնագրի սկզբունքների վրա, բանկերը պետք է ապահովեն, որպեսզի կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցության ցուցանիշը, ինչպես նաև հիմնական կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցության ցուցանիշը բարձր լինի սահմանված նվազագույն մակարդակից: 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ նվազագույն մակարդակը կազմել է 11%: 2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ Բանկի կապիտալի համարժեքության ցուցանիշը համապատասխանում է սահմանված մակարդակին:

«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններ

*2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար
Անկախ աուդիտորական եզրակացության հետ միասին*

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

Ֆինանսական հաշվետվություններ

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	1
Ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	2
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	3
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	4

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1. Հիմնական գործունեության նկարագրություն	5
2. Պատրաստման հիմունքներ	5
3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր	6
4. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ	20
5. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	21
6. Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	22
7. Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	22
8. Ներդրումային արժեթղթեր	23
9. Հաճախորդներին տրված վարկեր	24
10. Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	27
11. Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	28
12. Ոչ նյութական ակտիվներ	29
13. Հարկում	30
14. Կարկային կորուստների գծով ծախս	32
15. Այլ ակտիվներ	32
16. Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	33
17. Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	33
18. Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	34
19. Այլ փոխառու միջոցներ	34
20. Կարձակալության գծով պարտավորություններ	35
21. Այլ պարտավորություններ	35
22. Սեփական կապիտալ	35
23. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ	36
24. Չուտ տոկոսային եկամուտ	37
25. Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտ	38
26. Անձնակազմի և այլ գործառնական ծախսեր	38
27. Ռիսկերի կառավարում	39
28. Իրական արժեքի չափում	51
29. Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ և որպես գրավ պահվող կամ գրավադրված ակտիվներ	55
30. Ֆինանսական գործիքների հաշվանցում	56
31. Կապակցված կողմերի բացահայտումներ	56
32. Ֆինանսավորման գործունեության արդյունքում առաջացող պարտավորությունների փոփոխություն	58
33. Կապիտալի համարժեքություն	58

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

«Ֆասթ Բանկ» փակ բաժնետիրական ընկերության
Բաժնետերերին և Խորհրդին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Ֆասթ Բանկ» փակ բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ՝ «Բանկ») ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա համար ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, ներառյալ՝ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության վերաբերյալ էական տեղեկատվությունը:

Մեր կարծիքով, կից ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում Բանկի ֆինանսական վիճակը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքները և դրամական միջոցների հոսքերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ-ներ):

Կարծիքի հիմքեր

Մենք աուդիտն անցկացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ-ներ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը նկարագրված է այս եզրակացության «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Բանկից՝ համաձայն Հաշվապահների Էթիկայի Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի կողմից հրապարակված Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի Էթիկայի միջազգային կանոնագրքի (ներառյալ՝ Անկախության Միջազգային Ստանդարտները) (ՀԷՄՍԻ կանոնագիրք), ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետությունում կիրառելի Էթիկայի այն պահանջների, որոնք վերաբերում են ֆինանսական հաշվետվությունների մեր աուդիտին, և պահպանել ենք Էթիկայի այլ պահանջները՝ համաձայն ՀԷՄՍԻ կանոնների: Մենք համոզված ենք, որ մեր կողմից ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Աուդիտի առանցքային հարցեր

Աուդիտի առանցքային հարցերն այն հարցերն են, որոնք մեր մասնագիտական դատողության համաձայն, առավել նշանակալի էին ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում: Այդ հարցերը դիտարկվել են ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համատեքստում՝ որպես մեկ ամբողջություն, և հաշվետվությունների վերաբերյալ կարծիք ձևավորելու նպատակով: Մենք չենք տրամադրում առանձին կարծիք այդ հարցերի վերաբերյալ: Մեր նկարագրությունը, թե ինչպես է ստորև նշված հարցը դիտարկվել մեր աուդիտի ընթացքում, ներկայացված է այդ համատեքստում:

Մենք կատարել ենք մեր պարտականությունները, որոնք սկարագրված են «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում, այդ թվում այդ հարցի վերաբերյալ: Համապատասխանաբար, մեր աուդիտը ներառել է ընթացակարգերի իրականացումը՝ մշակված ի պատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկի մեր գնահատմանը: Մեր աուդիտորական ընթացակարգերի արդյունքները, այդ թվում ստորև ներկայացված հարցը դիտարկելիս իրականացրած ընթացակարգերը, հիմք են հանդիսանում կից ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ աուդիտորական կարծիք արտահայտելու համար:

Աուդիտի առանցքային հարց **Ինչպես է այն դիտարկվել մեր աուդիտի ընթացում**
Հաճախորդներին տրված վարկերի գծով արժեզրկման պահուստ

Հաճախորդներին տրված վարկերի գծով արժեզրկման պահուստը հանդիսանում է առանցքային դատողությունների առարկա՝ ինչպես հաճախորդներին տրված վարկերի էականության (Բանկի ընդհանուր ակտիվների 75.9% -ը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ), այնպես էլ ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ» ստանդարտի («ՖՀՄՍ 9») շրջանակներում ակնկալվող վարկային կորուստների (ԱՎԿ) գնահատման հետ կապված բարդությունների և գնահատման համար պահանջվող դատողությունների պատճառով:

Պորտֆելային հիմունքով ԱՎԿ հաշվարկը ենթադրում է բարդ վիճակագրական մոդելավորում պահանջող գնահատման մեթոդների և մասնագիտական դատողությունների կիրառում: Այս մեթոդներն օգտագործվում են դեֆոլտի հավանականությունը, դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը և դեֆոլտի արդյունքում առաջացող կորուստները գնահատելու համար՝ հիմք ընդունելով անցյալ ժամանակաշրջանների առկա տեղեկատվությունը, որը ճշգրտվում է ապագա ժամանակաշրջանների կանխատեսվող տեղեկատվությամբ, ներառյալ՝ մակրոտնտեսական ցուցանիշների կանխատեսումները: Պորտֆելային հիմունքով ԱՎԿ հաշվարկը մեծապես կախված է նախնական ճանաչումից ի վեր վարկային ռիսկի զգալի աճի առկայության գնահատումից: Այդ գնահատումը էապես կախված է վարկառուի ժամկետանց օրերի ցուցանիշից (ներառյալ այլ ֆինանսական հաստատություններում ժամկետանց օրերը) և վարկառուի ֆինանսական վիճակի վատթարացման արդյունքում վարկի պայմանների վերանայումից:

Մոդելավորման տարբեր մեթոդների և ենթադրությունների կիրառումը կարող է հանգեցնել ԱՎԿ էականորեն տարբեր գնահատումների: Մասնավորապես, ԱՎԿ-ները զգայուն են ոսկու գրավի առկայության և գնահատման հանդեպ: Սա կարող է նշանակալի ազդեցություն ունենալ Բանկի ֆինանսական արդյունքների վրա:

Հաճախորդներին տրված վարկերի գծով արժեզրկման պահուստի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 9-ում՝ «Հաճախորդներին տրված վարկեր» և Ծանոթագրություն 27-ում՝ «Ռիսկերի կառավարում»:

Աուդիտն իրականացնելիս մենք առանձնահատուկ ուշադրություն ենք դարձրել հետևյալին՝

- ▶ Վարկային ռիսկի մոդելների գնահատում և պորտֆելի հիմունքով ԱՎԿ սահմանելու համար կիրառվող ենթադրություններ;
- ▶ Բանկի՝ վարկային ռիսկի էական աճը բացահայտելու նկատմամբ ներքին հսկողության միջոցների թեստավորում:

Պորտֆելային հիմունքով հաշվարկված պահուստի թեստավորման նպատակով մենք գնահատել ենք դրա հիմքում ընկած վիճակագրական մոդելները, օգտագործված հիմնական ելակետային տվյալներն ու ենթադրությունները և ԱՎԿ հաշվարկում ներառված ապագա ժամանակաշրջանների կանխատեսվող տեղեկատվությունը, ներառյալ՝ մակրոտնտեսական ցուցանիշների վերանայված կանխատեսումները: Գործընթացներն իրականացնելիս մենք հատուկ ուշադրություն ենք դարձրել ոսկու գրավով ապահովված վարկերի գծով գրավադրված ոսկե իրերի առկայության և չափման վրա: Մենք մասնակցել ենք գրավի գծով գույքագրման գործընթացին, և ընտրանքային հիմունքով, թեստավորել ենք գրավադրված ոսկե իրերի առկայությունը և ֆիզիկական բնութագրերը: Մենք գնահատել ենք գրավադրված ոսկե իրերի ֆիզիկական բնութագրերի գնահատման գործընթացում ղեկավարության կողմից ներգրավված մասնագետի իրազեկությունն ու անկողմանկալությունը:

Մենք թեստավորել ենք վարկային ռիսկի գործոնների հաշվարկի հիմքում ընկած առանցքային վիճակագրական տվյալները, ինչպիսիք են՝ վարկերի ժամկետանց օրերը և հաճախորդներին տրված վարկերի՝ դեֆոլտի ամսաթվից հետո վերականգնման վիճակագրությունը: Մենք գնահատել ենք նաև հաշվետու ամսաթվի դրությամբ վարկային ռիսկի էական աճը որոշելու համար ղեկավարության կողմից ընտրված չափանիշների կիրառման հետևողականությունը:

Մենք վերահաշվարկել ենք ԱՎԿ 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Մենք նաև իրականացրել ենք ընթացակարգեր Բանկի՝ վարկային ռիսկին ենթարկվածությունը նկարագրող ֆինանսական հաշվետվությունների բացահայտումների նկատմամբ:

Բանկի 2023թ. Տարեկան հաշվետվության մեջ ներառված այլ տեղեկատվություն

Այլ տեղեկատվությունը ներառում է Բանկի 2023թ. Տարեկան հաշվետվության մեջ ներառված տեղեկատվությունը, բացի ֆինանսական հաշվետվություններից և դրանց վերաբերյալ մեր աուդիտորական եզրակացությունից: Ղեկավարությունը պատասխանատու է այլ տեղեկատվության համար: Բանկի 2023թ. Տարեկան հաշվետվությունը ենթադրաբար մեզ կտրամադրվի աուդիտորական եզրակացության ամսաթվից հետո:

Ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ մեր կարծիքը չի տարածվում այլ տեղեկատվության վրա, և մենք այդ տեղեկատվության վերաբերյալ չենք տրամադրելու կարծիք, որը որևէ ձևով կարտահայտի հավաստիացում տվյալ տեղեկատվության վերաբերյալ:

Ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի հետ կապված, մեր պարտավորությունն է ծանոթանալ այլ տեղեկատվությանը, երբ այն տրամադրվի մեզ, և դրանով դիտարկել, թե արդյոք առկա են Եական անհամապատասխանություններ այլ տեղեկատվության և ֆինանսական հաշվետվությունների կամ աուդիտի ընթացքում ձեռք բերված մեր գիտելիքների միջև, և թե արդյոք այլ տեղեկատվությունը պարունակում է այլ Եական խեղաթյուրումներ:

Ղեկավարության և Խորհրդի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄԱ-ների համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որը, ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով Եական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Բանկի անընդհատ գործելու կարողությունը գնահատելու համար, համապատասխան դեպքերում անընդհատության հետ կապված հարցերը բացահայտելու և կազմակերպության գործունեության անընդհատության ենթադրության հիման վրա հաշվետվությունները պատրաստելու համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել Բանկը, ընդհատել դրա գործունեությունը, կամ երբ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Խորհուրդը պատասխանատու է Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման գործընթացի նկատմամբ վերահսկողության համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները, ամբողջությամբ վերցրած, զերծ են Եական խեղաթյուրումներից՝ անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համաձայն իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի Եական խեղաթյուրումները, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում և համարվում են Եական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների՝ այս ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՍ-ների համաձայն իրականացրած աուդիտի ողջ ընթացքում կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝

- ▶ Հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության համակարգի չարաշահում:
- ▶ Ձեռք ենք բերում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին պատկերացում՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե Բանկի ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- ▶ Գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամտությունը:
- ▶ Եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության սկզբունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք, թե արդյոք առկա է դեպքերի կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է էական կասկած հարուցել Բանկի անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, երբ այդ բացահայտումները համապատասխան չեն, ձևավորել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Սակայն, ապագա իրադարձություններն ու հանգամանքները կարող են հանգեցնել Բանկի գործունեության անընդհատության դադարեցմանը:
- ▶ Գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքն ու բովանդակությունը, ներառյալ՝ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:

Խորհրդին, ի թիվս այլ հարցերի, հաղորդակցում ենք աուդիտի առաջադրանքի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Խորհրդին նաև տրամադրում ենք հավաստիացում, որ պահպանել ենք անկախության վերաբերյալ Եթիկայի պահանջները, ինչպես նաև նրանց տեղեկացնում ենք բոլոր հարաբերությունների կամ այլ հարցերի մասին, որոնք ըստ ողջամիտ ենթադրության, կարող են անդրադառնալ մեր անկախության վրա, և որտեղ կիրառելի է, սպառնալիքների վերացմանը անկախության պահպանմանն ուղղված միջոցառումների վերաբերյալ:

Խորհրդին հաղորդակցված հարցերից որոշում ենք այն հարցերը, որոնք համարվել են առավել նշանակալի ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացում և, հետևաբար հանդիսանում են աուդիտի առանցքային հարցեր: Մենք նկարագրում ենք այդ հարցերը մեր աուդիտորական եզրակացությունում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ օրենքով կամ կարգավորող ակտերով արգելված է այդպիսի հարցերի հրապարակային բացահայտումը, կամ, երբ, խիստ բացառիկ հանգամանքներում, որոշում ենք, որ տվյալ հարցը չպետք է ներկայացվի աուդիտորի եզրակացությունում, քանի որ կարող է ողջամտորեն ակնկալվել, որ դրա ներկայացման հետ կապված բացասական հետևանքները ավելի շատ կլինեն, քան դրա ներկայացումից հանրային օգուտը:

Այս անկախ աուդիտորական եզրակացության ներկայացման նպատակով անցկացված աուդիտի ղեկավար գործընկեր է հանդիսանում Էրիկ Չայրապետյանը:

«Էրնսթ և Կանգ» ՓԲԸ
ՀՀ, ք. Երևան

Գլխավոր տնօրեն
Աուդիտի բաժնի գործընկեր

Էրիկ Չայրապետյան

Պատասխանատու աուդիտոր

Ելենա Աղամյան

22 ապրիլի, 2024թ.

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն
2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
(հազար ՀՀ դրամ)

	Ծան.	2023թ.	2022թ.
Ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5	10,984,112	3,180,144
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	6	964,295	110,319
Ներդրումային արժեթղթեր	8	5,258,863	4,551,296
Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթեր	8	3,126,410	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր	9	88,772,092	56,410,990
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	10	254,628	-
Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	11	3,829,455	2,690,069
Ոչ նյութական ակտիվներ	12	1,402,503	613,470
Այլ ակտիվներ	15	2,413,495	815,423
		117,005,853	68,371,711
Ընդամենը ակտիվներ			
Պարտավորություններ			
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	7	-	2,549
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	16	34,325,150	582,925
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	17	8,011,202	7,765,422
Ընթացիկ պարտավորություններ շահութահարկի գծով		1,620,547	1,504,320
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	18	5,964,869	1,451,539
Այլ փոխառու միջոցներ	19	7,934,059	3,333,190
Պարտավորություններ վարձակալության գծով	20	1,754,993	1,787,052
Այլ պարտավորություններ	21	1,774,439	950,983
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	13	1,636,032	2,260,052
		63,021,291	19,638,032
Ընդամենը պարտավորություններ			
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	22	30,100,000	30,100,000
Չբաշխված շահույթ		24,316,477	19,437,015
Ներդրումային արժեթղթերի վերագնահատման պահուստ	22	(431,915)	(803,336)
		53,984,562	48,733,679
Ընդամենը կապիտալ			
		117,005,853	68,371,711
Ընդամենը պարտավորություններ և կապիտալ			

Ստորագրվել և վավերացվել է Բանկի Տնօրինության կողմից՝

Գարեգին Դարբինյան

Գործադիր տնօրեն

Թաթուլ Թամրազյան

Գլխավոր հաշվապահ

22 ապրիլի, 2024թ.

(Handwritten signatures of Garibeghin Darbinian and Tatulya Tamrazyan)

Ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն**2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար**

(հազար ՀՀ դրամ)

	Ծան.	2023թ.	2022թ.
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով	24	14,254,982	13,458,719
Այլ տոկոսային եկամուտ	24	18,011	-
Տոկոսային ծախս	24	(2,467,074)	(2,421,795)
Չուտ տոկոսային եկամուտ		11,805,919	11,036,924
Վարկային կորուստների գծով ծախսի հակադարձում / (Վարկային կորուստների գծով ծախս)	14	136,864	(663,007)
Չուտ տոկոսային եկամուտ վարկային կորուստների գծով ծախսից հետո		11,942,783	10,373,917
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	25	204,025	26,155
Միջնորդավճարների գծով ծախս	25	(89,146)	(156,641)
Չուտ օգուտ/(վնաս) իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներից		61,480	(1,200)
<i>Չուտ օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից՝</i>		547,693	1,657,826
- Առք ու վաճառքի գործարքներից		716,851	986,780
- Արտարժույթի վերագնահատումից		(169,158)	671,046
Այլ եկամուտ		90,641	45,855
Ոչ տոկոսային եկամուտ		814,693	1,571,995
Անձնակազմի գծով ծախսեր	26	(4,417,622)	(3,393,873)
Մաշվածության և ամորտիզացիոն մասհանումներ	11,12	(659,618)	(417,348)
Այլ գործառնական ծախսեր	26	(1,647,101)	(1,010,906)
Ոչ տոկոսային ծախսեր		(6,724,341)	(4,822,127)
Շահույթ նախքան շահութահարկով հարկումը		6,033,135	7,123,785
Շահութահարկի գծով ծախս	13	(1,153,673)	(1,217,049)
Հաշվետու տարվա շահույթ		4,879,462	5,906,736
Այլ համապարփակ եկամուտ			
<i>Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս վերադասակարգվող այլ համապարփակ եկամուտ՝</i>			
իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքների իրական արժեքի զուտ փոփոխություն		402,644	(537,448)
իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքների ակնկալվող վարկային կորուստների գծով պահուստի փոփոխություններ		50,309	(13,527)
Շահութահարկ՝ այլ համապարփակ եկամտի տարրերի գծով	13	(81,532)	99,175
Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս վերադասակարգվող զուտ այլ համապարփակ եկամուտ/(վնաս)		371,421	(451,800)
Տարվա այլ համապարփակ եկամուտ/(վնաս) հարկումից հետո		371,421	(451,800)
Ընդամենը հաշվետու տարվա համապարփակ եկամուտ		5,250,883	5,454,936

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն**2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար***(հազար ՀՀ դրամ)*

	<i>Ծան.</i>	<i>Բաժնետիրական կապիտալ</i>	<i>Ներդրումային արժեթղթերի վերագնահատման պահուստ</i>	<i>Չբաշխված շահույթ</i>	<i>Ընդամենը կապիտալ</i>
Մնացորդն առ 2022թ. հունվարի 1		7,000,000	(351,536)	15,530,279	22,178,743
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ					
Հաշվետու տարվա շահույթ		-	-	5,906,736	5,906,736
Հաշվետու տարվա այլ համապարփակ վնաս		-	(451,800)	-	(451,800)
Ընդամենը հաշվետու տարվա համապարփակ եկամուտ		-	(451,800)	5,906,736	5,454,936
Պարտավորության փոխարկում սեփական կապիտալի	22	21,200,000	-	-	21,200,000
Շահաբաժնի կապիտալացում	22	1,900,000	-	(1,900,000)	-
Բանկի բաժնետերերին վճարված շահաբաժիններ	22	-	-	(100,000)	(100,000)
Մնացորդն առ 2022թ. դեկտեմբերի 31		30,100,000	(803,336)	19,437,015	48,733,679
Հաշվետու տարվա շահույթ		-	-	4,879,462	4,879,462
Հաշվետու տարվա այլ համապարփակ եկամուտ		-	371,421	-	371,421
Ընդամենը հաշվետու տարվա համապարփակ եկամուտ		-	371,421	4,879,462	5,250,883
Բանկի բաժնետերերին վճարված շահաբաժիններ	22	-	-	-	-
Մնացորդն առ 2023թ. դեկտեմբերի 31		30,100,000	(431,915)	24,316,477	53,984,562

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն
2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
(հազար ՀՀ դրամ)

	Ծան.	2023	2022 Վերա- հաշվարկված (Ծան. 2դ)
Դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից			
Ստացված տոկոսներ		14,398,572	13,306,740
Վճարված տոկոսներ		(2,038,844)	(2,626,124)
Ստացված միջնորդավճարներ		201,020	26,155
Վճարված միջնորդավճարներ		(85,232)	(156,641)
Չուտ մուտքեր փոխարժեքային տարբերություններից		716,848	986,780
Չուտ ելքեր շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներից		(90,772)	-
Աշխատավարձ և աշխատակազմին վճարված այլ գումարներ		(4,388,660)	(3,554,083)
Վճարված այլ գործառնական ծախսեր		(1,554,828)	(958,929)
Ստացված այլ գործառնական եկամուտներ		71,864	45,855
Գործառնական գործունեությունից ստացված դրամական միջոցների հոսքեր՝ մինչև գործառնական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխությունը		7,229,968	7,069,753
<i>Գործառնական ակտիվների (ավելացում)/սվազում</i>			
Հաճախորդներին տրված վարկեր		(32,094,174)	(5,927,564)
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ		(244,195)	-
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ		(855,254)	(118,781)
Այլ ակտիվներ		(1,939,457)	(387,155)
<i>Գործառնական պարտավորությունների ավելացում/(սվազում)</i>			
Հետգումար պայմանագրերի գծով վճարման ենթակա գումարներ		2,936,591	-
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ		33,132,334	581,847
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ		89,423	-
Այլ պարտավորություններ		712,278	715,834
Չուտ դրամական միջոցների հոսքեր՝ ստացված գործառնական գործունեությունից մինչև շահույթահարկը		8,967,514	1,933,934
Վճարված շահույթահարկ		(1,742,998)	(34,635)
Չուտ դրամական միջոցների հոսքեր՝ ստացված գործառնական գործունեությունից		7,224,516	1,899,299
Դրամական միջոցների հոսքեր ներդրումային գործունեությունից			
Ներդրումային արժեթղթերի ձեռքբերում		(4,317,080)	-
Ներդրումային արժեթղթերի վաճառք և մարում		1,000,000	-
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում		(1,113,382)	(742,949)
Հիմնական միջոցների վաճառքից մուտքեր		12,847	-
Ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում		(888,763)	(619,703)
Չուտ դրամական միջոցների հոսքեր՝ օգտագործված ներդրումային գործունեությունում		(5,306,378)	(1,362,652)
Դրամական միջոցների հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից			
Բանկերից ստացված մուտքեր	32	26,119,172	42,008,865
Բանկերից ստացված վարկերի մարում	32	(29,061,929)	(39,424,030)
Թողարկված պարտքային արժեթղթերից մուտքեր	32	4,758,175	1,119,158
Թողարկված պարտքային արժեթղթերի մարում	32	(323,220)	-
Այլ փոխառու միջոցներից մուտքեր	32	5,363,220	28,315,722
Այլ փոխառու միջոցների մարում	32	(827,028)	(30,772,415)
Վարձակալության գծով պարտավորությունների մարում	32	(257,266)	(193,785)
Բանկի բաժնետերերին վճարված շահաբաժիններ	22	-	(100,000)
Չուտ դրամական միջոցների հոսքեր՝ ստացված ֆինանսավորման գործունեությունից		5,771,124	953,515
Փոխարժեքային տարբերությունների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		119,978	(722,837)
Ակնկալվող վարկային կորուստների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		(5,272)	275
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ անփոփոխություն		7,803,968	767,600
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ հաշվետու տարվա սկզբում		3,180,144	2,412,544
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ հաշվետու տարվա վերջում	5	10,984,112	3,180,144

1-ից 33 ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

(հազար ՀՀ դրամ)

1. Հիմնական գործունեության նկարագրություն**ա) Կազմակերպչական կառուցվածք և հիմնական գործունեություն**

«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ-ն («Բանկ») նախկին «Ֆասթ Կրեդիտ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ-ն է, որը հիմնադրվել է Հայաստանի Հանրապետությունում որպես փակ բաժնետիրական ընկերություն 2011թ. հոկտեմբերին: Կազմակերպությունը վարկային կազմակերպության լիցենզիա է ստացել 2011թ. հոկտեմբերի 14- ին: Ունենալով ֆինանսական ոլորտում ավելի քան 30 տարվա փորձ և նպատակ ունենալով դառնալ բանկ՝ կազմակերպությունը վերջին տարիներին ակտիվորեն իրականացրել է լայնածավալ տրանսֆորմացիոն միջոցառումներ՝ ֆինանսական, մարդկային ռեսուրսների ինտեգրման, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարման ուղղությամբ: ՀՀ Կենտրոնական բանկի 2022 թվականի նոյեմբերի 9-ի որոշմամբ «Ֆասթ Կրեդիտ Կապիտալ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ն ստացել է բանկային գործունեության լիցենզիա և այսուհետ կոչվում է «Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ: Բանկի գործունեությունը վերահսկվում է Հայաստանի Կենտրոնական բանկի կողմից (ԿԲ): Բանկը հանդիսանում է Հայաստանի Հանրապետությունում ավանդների պետական ապահովագրման համակարգի անդամ:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի մոտավորապես 953 աշխատակից (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 750 աշխատակից):

Բանկն ընդունում է բնակչությունից ավանդներ և տրամադրում է վարկեր, իրականացնում է փոխանցումներ Հայաստանում և արտերկրում, իրականացնում է արտարժույթի փոխանակման գործարքներ և մատուցում է այլ բանկային ծառայություններ իր կորպորատիվ և ֆիզիկական անձ հաճախորդներին: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան 0047, Նորք-Մարաշ, Գ. Հովսեփյան փ. 32/6:

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի բաժնետերերն են՝

Բաժնետեր	2023, %	2022, %
Վահե Բաղայան	50%	50%
Վիգեն Բաղայան	50%	50%
Ընդամենը	100%	100%

բ) Հայաստանի գործարար միջավայրը

Բանկն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետությունում: Հետևաբար, Բանկի գործունեության վրա ազդեցություն են ունենում Հայաստանի տնտեսությունը և ֆինանսական շուկան, որոնց բնորոշ են զարգացող շուկայի հատկանիշները: Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը, ինչպես նաև ընդհանուր գործարար միջավայրը շարունակում են զարգանալ: Սակայն օրենսդրության տարբեր մեկնաբանությունները և հաճախակի փոփոխությունները, այլ իրավական խոչընդոտների հետ մեկտեղ, լրացուցիչ բարդություններ են ստեղծում Հայաստանում գործող կազմակերպությունների համար: Ի լրումն, 2020թ. սեպտեմբերին Լեռնային Ղարաբաղում զինված հակամարտության բռնկումը, դրան հաջորդած Լեռնային Ղարաբաղի վիճելի տարածքների շուրջ հրադադարի պայմանավորվածությունը, և Հայաստանի Հանրապետության տարածքում հակամարտության սրացումը ավելի են մեծացրել բիզնես միջավայրի անորոշությունը:

2022թ. փետրվարին Ռուսաստանի Դաշնության և Ուկրաինայի միջև բռնկված ռազմական հակամարտության պատճառով մի շարք երկրներ պատժամիջոցներ սահմանեցին Ռուսաստանի Դաշնության դեմ: Հակամարտությունն ազդեցություն ունի ոչ միայն երկու երկրների տնտեսական գործունեության, այլև՝ համաշխարհային տնտեսության վրա: Պատժամիջոցների արդյունքում աշխարհի շատ երկրներում հումքային և պարենային ապրանքների գներն աճել են, խախտվել են ռեսուրսների մատակարարման հաստատված կապերը, դիտվում է գնաճի ազդեցություն գների վրա, և վերլուծաբանները կանխատեսում են նաև տնտեսական հետևանքներ համաշխարհային արդյունաբերության համար:

Ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության վերաբերյալ ղեկավարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

2. Պատրաստման հիմունքներ**ա) Համապատասխանության մասին հայտարարություն**

Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) համաձայն՝ մշակված և թողարկված Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հրապարկված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (այսուհետ՝ «ՖՀՄՍԿ»):

(հազար ՀՀ դրամ)

2. Պատրաստման հիմունքներ (շարունակություն)

բ) Չափման հիմունքներ

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստված են սկզբնական արժեքի հիմունքով՝ բացառությամբ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի և ածանցյալ ֆինանսական գործիքների, որոնք չափվում են իրական արժեքով:

գ) Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Բանկի գործառնական արժույթը Հայաստանի Հանրապետության դրամն է (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ): Հանդիսանալով Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթ՝ այն լավագույն կերպով արտացոլում է ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և հանգամանքների տնտեսական բովանդակությունը:

Հայաստանի Հանրապետության դրամը նաև տվյալ ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթն է: 2023 և 2022թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ ԿԲ պաշտոնական փոխարժեքն է՝ 1 ԱՄՆ դոլարի համար 404.79 ՀՀ դրամ և 393.57 ՀՀ դրամ և 1 Եվրոյի համար 447.9 ՀՀ դրամ և 420.06 ՀՀ դրամ, համապատասխանաբար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են հազար ՀՀ դրամով:

դ) Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կամավոր փոփոխություն

Բանկը փոխել է հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը՝ դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը ներկայացնելու նպատակով: 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարեկան ժամանակաշրջանից սկսած՝ Բանկը գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքերը ներկայացնում է ուղղակի մեթոդով, ի տարբերություն նախորդ ժամանակաշրջաններում կիրառվող անուղղակի մեթոդի: Ուղղակի մեթոդով Բանկը բացահայտում է համախառն դրամական մուտքերի և համախառն դրամական վճարումների հիմնական դասերը, որոնք առաջանում են գործառնական գործունեությունից: Բանկը դիտարկում է գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքերի ուղղակի ներկայացման մեթոդը՝ ֆինանսական հաշվետվություններից օգտվողներին ավելի տեղին և հավաստի տեղեկատվություն տրամադրելու համար, քանի որ այն կարող է ավելի օգտակար լինել Բանկի ապագա դրամական հոսքերը գնահատելու համար: Դրամական միջոցների հոսքերի համեմատական հաշվետվությունը 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար կատարվել է նոր ներկայացմանը համապատասխան:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր

ա) Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունները

Նոր և փոփոխված ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Բանկն առաջին անգամ կիրառել է որոշ ստանդարտներ և փոփոխություններ, որոնք ուժի մեջ են մտնում 2023թ. հունվարի 1-ից կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար (եթե այլ բան նշված չէ): Բանկը վաղաժամկետ չի ընդունել որևէ ստանդարտ, մեկնաբանություն կամ փոփոխություն, որը հրապարակվել է, բայց դեռևս ուժի մեջ չի մտել: Բացառությամբ սույն ծանոթագրության մեջ բացահայտված Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտում - Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1 և ՀՀՄՍ Գործնական ցուցումներ 2 ստանդարտների փոփոխությունների, այլ ստանդարտներ կամ փոփոխություններ ազդեցություն չեն ունեցել Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտում - Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1-ում և ՀՀՄՍ Գործնական ցուցումներ 2-ում

ՀՀՄՍ 1-ում և ՀՀՄՍ Գործնական ցուցումներ 2-ում («Եականության մասին դատողությունների կիրառում»), փոփոխությունները ներկայացնում են ուղեցույցներ և օրինակներ՝ օգնելու կազմակերպություններին կիրառել հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության բացահայտումների վերաբերյալ Եականության դատողությունները: Փոփոխությունների նպատակն է օգնել կազմակերպություններին ներկայացնել հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության առավել օգտակար բացահայտումները՝ փոխարինելով «Նշանակալի» հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտման պահանջը «Եական» հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտման պահանջով և ավելացնելով ուղեցույց այն մասին, թե կազմակերպություններն ինչպես պետք է կիրառեն Եականության հայեցակարգը հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտման վերաբերյալ որոշումներ կայացնելիս:

Այս փոփոխությունները ազդեցություն են ունեցել Բանկի՝ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտումների վրա, բայց ոչ Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների ցանկացած միավորի չափման, ճանաչման կամ ներկայացման վրա:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

ա) Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունները (շարունակություն)

ՖՀՄՍ 17 Ապահովագրության պայմանագրեր

ՖՀՄՍ 17 Ապահովագրության պայմանագրեր ստանդարտը գործում է 2023թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: ՖՀՄՍ 17-ը կիրառվում է ապահովագրական պայմանագրերի բոլոր տեսակների համար (ներառյալ՝ կյանքի ապահովագրություն, ոչ կյանքի ապահովագրություն, ուղղակի ապահովագրություն և վերաապահովագրություն), անկախ ապահովագրություն տրամադրող կազմակերպության տեսակից, ինչպես նաև կիրառելի է որոշակի երաշխիքների և հայեցողական մասնակցության հատկանիշներով ֆինանսական գործիքների դեպքում: Կիրառելի են որոշ բացառություններ:

Ներքոնշյալ բացառություններից բացի, Բանկը չի բացահայտել այն պայմանագրերը, որոնք հանգեցրել են ապահովագրական նշանակալի ռիսկի փոխանցմանը, և, հետևաբար, Բանկը եզրակացրել է, որ ՖՀՄՍ 17-ը էական ազդեցություն չունի 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվություններին վրա:

Տվյալ սահմանման շրջանակներում, Բանկը գնահատում է վարկային քարտերը և համանման պրոդուկտները, որոնք ապահովագրական ծածկույթ են պարունակում: ՖՀՄՍ 17-ը իր շրջանակից բացառում է վարկային քարտերի պայմանագրերը (և այլ նմանատիպ պայմանագրերը, որոնք տրամադրում են կրեդիտային կամ վճարային պայմանավորվածություններ), որոնք համապատասխանում են ապահովագրության պայմանագրի սահմանմանը, միայն և միայն այն դեպքում, եթե կազմակերպությունը հաճախորդի հետ պայմանագրի գինը սահմանելիս չի արտացոլում առանձին հաճախորդի հետ կապված ապահովագրական ռիսկի գնահատումը: Բանկը եզրահանգել է, որ պայմանագրի գինը սահմանելիս առանձին հաճախորդի հետ կապված ապահովագրական ռիսկը չի գնահատվել, քանի որ բոլոր դիմումատուներին տվյալ պրոդուկտները առաջարկվել են նույն գնով, հետևաբար դրանք չեն ներառվում ՖՀՄՍ 17-ում:

Վարկային պայմանագրերը, որոնք համապատասխանում են ապահովագրության պայմանագրի սահմանմանը, բայց ապահովագրական իրադարձությունների փոխհատուցումը սահմանափակում են այն չափով, որն այլապես պահանջվում է ապահովագրի՝ պայմանագրով նախատեսված պարտավորությունը մարելու համար - այդպիսի վարկերի թողարկողները, օրինակ՝ մահվամբ կասեցվող վարկերը, ունեն տարբերակ կիրառելու ՖՀՄՍ 9-ը կամ ՖՀՄՍ 17-ը: Ընտրությունը կատարվում է պորտֆելի մակարդակով և համարվում է անդառնալի: Բանկը մշտական հիմունքներով նախընտրել է կիրառել ՖՀՄՍ 9-ը տվյալ պրոդուկտների յուրաքանչյուր պորտֆելի համար:

Այլ փոփոխությունները և մեկնաբանությունները կիրառվել են առաջին անգամ 2023 թվականին, սակայն Բանկի ֆինանսական հաշվետվություններին վրա ազդեցություն չեն ունեցել

Մեկ գործարքից առաջացած ակտիվներին և պարտավորություններին վերաբերող հետաձգված հարկ (ՀՀՄՍ 12 փոփոխություններ)

ՀՀՄՍ 12 Շահութահարկ ստանդարտի փոփոխությունները ներառում են ՀՀՄՍ 12-ի համաձայն սկզբնական ճանաչման բացառությունների շրջանակը. այն այլևս չի կիրառվում այն գործարքների մասով, որոնք հանգեցնում են հավասար հարկվող և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների, ինչպիսիք են՝ վարձակալությունը և ապագործարկման պարտավորությունները: Տվյալ փոփոխությունները ազդեցություն չեն ունեցել Բանկի ֆինանսական հաշվետվություններին վրա:

Միջազգային հարկային բարեփոխումներ - Մոտեցում II մոդելի կանոններ - ՀՀՄՍ 12 ստանդարտի փոփոխություններ

ՀՀՄՍ 12-ի փոփոխությունները կատարվել են ի պատասխան ՏՀԶԿ «Հարկման բազայի խեղաթյուրման և շահույթների տեղաշարժ» (BEPS) ծրագրի Մոտեցում II կանոնների և ներառում են՝

- Պարտադիր ժամանակավոր բացառություն հետաձգված հարկերի ճանաչման և բացահայտման համար, որոնք առաջացել են Մոտեցում II մոդելի կանոնների իրավական սկզբունքների կիրառման արդյունքում, և
- Ազդեցության ոլորտում գտնվող կազմակերպությունների բացահայտման պահանջները օգնում են ֆինանսական հաշվետվություններ օգտագործողներին լավագույնս հասկանալ կազմակերպության ենթարկվածությունը Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված շահութահարկերի գծով ռիսկին, որն առաջանում է տվյալ օրենսդրությունից, մասնավորապես, նախքան այն ուժի մեջ մտնելու ամսաթիվը:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

ա) Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունները (շարունակություն)

Միջազգային հարկային բարեփոխումներ - Մոտեցում II մոդելի կանոններ - ՀՀՄՍ 12 ստանդարտի փոփոխություններ (շարունակություն)

Այն ժամանակահատվածներում, երբ Մոտեցում II մոդելի կանոնների մասով օրենսդրությունը (ըստ Էության) գործում է, բայց ուժի մեջ չի մտել, փոփոխությունները պահանջում են հայտնի կամ որջամտորեն գնատահելի տեղեկատվության բացահայտում, որը կօգնի ֆինանսական հաշվետվություններ օգտագործողներին հասկանալ կազմակերպության՝ ռիսկին ենթարկվածությունը, որն առաջանում է Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված շահութահարկից, ներառյալ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված շահութահարկի ռիսկին կազմակերպության ենթարկվածության մասով որակական և քանակական տեղեկատվությունը: Օրինակ՝

- ա) Որակական տեղեկատվություն այն մասին, թե ինչ ազդեցություն է ունեցել Մոտեցում II մոդելի կանոնների մասով օրենսդրությունը և հիմնական իրավական սկզբունքները կազմակերպության վրա, որոնց մասով կարող են լինել Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված շահութահարկի գծով ռիսկեր, և
- բ) Զանակական տեղեկատվություն, ինչպիսիքն են՝
  - կազմակերպության շահույթի մասնաբաժնի հայտանիշ, որը կարող է ենթակա լինել Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված շահութահարկով և այդ շահույթի նկատմամբ կիրառվող միջին արդյունավետ հարկային դրույքաչափով հարկման, կամ
  - հայտանիշ առ այն, ինչպես կփոխվեր կազմակերպության ընդհանուր արդյունավետ հարկային դրույքաչափը, եթե Մոտեցում II մոդելի կանոնների մասով օրենսդրությունը ուժի մեջ մտներ:

Օրենսդրության ուժի մեջ մտնելուց հետո լրացուցիչ բացահայտումներ են պահանջվում Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված շահութահարկի հետ կապված ընթացիկ հարկային ծախսերի գծով: Այս պահանջները կիրառվում են 2023թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար, բայց ոչ 2023 թ. դեկտեմբերի 31-ին կամ դրանից առաջ ավարտվող միջանկյալ ժամանակաշրջանների համար:

Բանկը վերանայել է իր կորպորատիվ կառուցվածքը՝ հաշվի առնելով Մոտեցում II մոդելի կանոնների ներդրումը տարբեր երկրներում, որտեղ Բանկը գործում է: Բանկը որոշել է, որ օրենսդրության ուժի մեջ մտնելուց հետո այն ենթակա չէ Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված հարկմանը, քանի որ արդյունավետ հարկային դրույքաչափը 15%-ից բարձր է բոլոր այն երկրներում, որտեղ գործում է: Հետևաբար, քանի որ Մոտեցում II մոդելի կանոնների գծով համապատասխան բացահայտումներ չեն պահանջվում, այս փոփոխությունները որևէ ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա 2023 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների սահմանում – Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 8 ստանդարտում

ՀՀՄՍ 8 ստանդարտի փոփոխությունները պարզաբանում են հաշվապահական հաշվառման գնահատումների, հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների փոփոխությունների և սխալների ուղղման տարբերությունը: Ինչպես նաև, այդ փոփոխությունները պարզաբանում են, թե ինչպես են կազմակերպությունները օգտագործում չափման հիմունքները և ելակետային տվյալները՝ հաշվապահական հաշվառման գնահատումներ մշակելու համար:

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն

Համաձայն Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտում – Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1 և ՀՀՄՍ Գործնական ցուցումներ 2 ստանդարտների փոփոխությունների, որոնք ուժի մեջ են մտել 2023թ. հունվարի 1-ից, Բանկը վերանայել է հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների իր բացահայտումը: Եական հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների վերաբերյալ վերանայված տեղեկատվությունը կենտրոնանում է այն փաստի վրա, թե ինչպես է Բանկը կիրառել ՀՀՄՍ-ների պահանջները իր հանգամանքների նկատմամբ և ինչպես է ներառում հիմնականում այն հոդվածները, որոնց մասով Բանկը ընտրել է հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն ՀՀՄՍ կողմից թույլատրված մեկ կամ մի քանի տարբերակներից, հոդվածներ, որոնք ենթակա են նշանակալի դատողությունների կամ գնահատումների, և բացառում է այն տեղեկատվությունը, որը միայն կրկնօրինակում կամ ամփոփում է ՀՀՄՍ-ների պահանջները, ինչպես նաև ոչ Եական հարցերի վերաբերյալ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունները:

Ստորև ներկայացվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունները հետևողականորեն կիրառվել է Բանկի կողմից այս ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Արտարժույթով գործառնություններ

Արտարժույթով գործառնությունները վերահաշվարկվում են ՀՀ դրամի գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ՀՀ դրամի այդ օրվա փոխարժեքով: Դրամային հոդվածների հետ կապված արտարժույթով գործառնությունների գծով օգուտը կամ վնասն իրենից ներկայացնում է տարբերություն ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված, ժամանակաշրջանի համար արդյունավետ տոկոսադրույթով հաշվարկված տոկոսների ու վճարումների մասով ճշգրտված ամորտիզացված արժեքի և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող փոխարժեքով վերահաշվարկված արտարժույթով արտահայտված ամորտիզացված արժեքի միջև:

Իրական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի իրական արժեքի որոշման ամսաթվի փոխարժեքով: Սկզբնական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Արտարժույթային գործարքների վերագնահատումից առաջացող օգուտը և վնասը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ որպես արտարժույթի վերագնահատման տարբերություններից օգուտ/(վնաս):

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ներառում են կանխիկ դրամական միջոցները, թղթակցային հաշիվները այլ բանկերում (նոստրո հաշիվներ) և ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցները, ներառյալ ՀՀ դրամով պարտադիր պահուստները՝ գերծ պայմանագրային սահմանափակումներից:

Տոկոսներ

Արդյունավետ տոկոսադրույթ

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթով կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը: Արդյունավետ տոկոսադրույթն այն դրույթն է, որը ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված ապագա դրամական վճարումները կամ մուտքերը գեղչում է ճիշտ մինչև՝

- ▶ ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեք կամ
- ▶ ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեք:

Ֆինանսական գործիքների, բացառությամբ ձեռք բերված կամ սկզբնավորված վարկային առումով արժեզրկված ակտիվների, արդյունավետ տոկոսադրույթը հաշվարկելիս Բանկը գնահատում է ապագա դրամական հոսքերը՝ դիտարկելով ֆինանսական գործիքի բոլոր պայմանագրային պայմանները, սակայն առանց հաշվի առնելու ակնկալվող վարկային կորուստները: Ձեռք բերված կամ սկզբնավորված վարկային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար հաշվարկվում է վարկային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույթ՝ կիրառելով գնահատված ապագա դրամական հոսքերը՝ ներառյալ ակնկալվող վարկային կորուստները:

Արդյունավետ տոկոսադրույթի հաշվարկը ներառում է գործարքի գծով ծախսումները և վճարված կամ ստացված բոլոր միջնորդավճարները և գումարները, որոնք կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույթի անբաժանելի մասը: Գործարքի գծով ծախսումները ներառում են այն լրացուցիչ ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

Ամորտիզացված արժեք և համախառն հաշվեկշռային արժեք

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքն այն գումարն է, որով ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած մայր գումարի վճարումները, գումարած կամ հանած արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդով հաշվարկված սկզբնական և մարման ենթակա գումարների միջև տարբերության կուտակային ամորտիզացիան և, ֆինանսական ակտիվների համար՝ ճշգրտված ակնկալվող վարկային կորուստների գծով պահուստով:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքն է նախքան ակնկալվող վարկային կորուստների պահուստի գծով ճշգրտումը:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Տոկոսային եկամտի և ծախսի հաշվարկ

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկվում է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության սկզբնական ճանաչման պահին: Տոկոսային եկամուտը և ծախսը հաշվարկվելիս արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառվում է ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ (եթե ակտիվը վարկային առումով արժեզրկված չէ) կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Արդյունավետ տոկոսադրույքը վերանայվում է լողացող դրույքով գործիքների դրամական հոսքերի պարբերական վերագնահատման արդյունքում՝ շուկայական դրույքների փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով: Արդյունավետ տոկոսադրույքը վերանայվում է նաև իրական արժեքի հեջի ճշգրտումներն արտացոլելու համար այն ամսաթվի դրությամբ, երբ սկսվում է համապատասխան ճշգրտման ամորտիզացիայի հաշվարկը:

Այնուամենայնիվ, սկզբնական ճանաչումից հետո վարկային առումով արժեզրկված դարձած ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Եթե ակտիվն այլևս չի համարվում վարկային առումով արժեզրկված, տոկոսային եկամտի հաշվարկը կրկին իրականացվում է համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Սկզբնական ճանաչման պահին վարկային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով վարկային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքն ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Տոկոսային եկամտի հաշվարկը չի իրականացվում համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ, նույնիսկ եթե ակտիվի վարկային ռիսկը նվազում է:

Տեղեկատվությունն այն մասին, թե որ դեպքերում են ֆինանսական ակտիվները համարվում պարտքային առումով արժեզրկված, ներկայացված է Ծանոթագրություն 3 (բ) (ii) կետում:

Ներկայացում

Ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ներկայացված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկած տոկոսային եկամուտը ներառում է՝

- ▶ ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով տոկոսները,
- ▶ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքների գծով տոկոսները:

Ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ներկայացված տոկոսային ծախսը ներառում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների գծով տոկոսային ծախսը:

Միջնորդավճարներ

Միջնորդավճարների գծով եկամուտը և ծախսը, որոնք կազմում են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը, ներառվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկում:

Հաճախորդի հետ պայմանագիրը, որի արդյունքում Բանկը ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչվում է ֆինանսական գործիք, կարող է մասնակիորեն գտնվել ՖՀՄՍ 9-ի գործողության ոլորտում և մասնակիորեն՝ ՖՀՄՍ 15-ի գործողության ոլորտում: Նման դեպքերում Բանկը նախ կիրառում է ՖՀՄՍ 9-ը՝ առանձնացնելու և չափելու համար պայմանագրի այն մասը, որը գտնվում է ՖՀՄՍ 9-ի գործողության ոլորտում, այնուհետև կիրառում է ՖՀՄՍ 15-ը՝ պայմանագրի մնացած մասի համար:

Միջնորդավճարների գծով այլ ծախսերը հիմնականում վերաբերում են գործարքների գծով վճարներին և սպասարկման վճարներին, որոնք ծախսագրվում են ծառայությունը ստանալիս:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական ակտիվներ

i. Դասակարգում

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվը դասակարգվում է որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող կամ իրական արժեքով՝ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորդված չէ որպես իրական արժեքով՝ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող.

- ▶ ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է պահել ակտիվը պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու համար և
- ▶ ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Այս պայմանների մանրամասները ներկայացվում են ստորև՝

Բանկի՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները ներառում են դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները, հաճախորդներին տրված վարկերը և պահանջները բանկերի նկատմամբ:

Բիզնես մոդելի գնահատում

Բանկը պորտֆելի մակարդակով գնահատում է այն բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակում պահվում է ակտիվը, քանի որ այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է գործունեությունը կառավարելու և ղեկավարությանը տեղեկատվություն տրամադրելու եղանակը: Այդ դեպքում դիտարկվում է հետևյալ տեղեկատվությունը.

- ▶ պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը և նպատակները և այդ քաղաքականության աշխատանքը գործնականում: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարության նպատակն է ապահովել պայմանագրով նախատեսված տոկոսային եկամտի ստացումը, ապահովել տոկոսային որոշակի եկամտաբերության մակարդակը, համապատասխանեցնել ֆինանսական ակտիվների ժամկետներն այն պարտավորությունների ժամկետներին, որոնք ֆինանսավորում են այդ ակտիվները, կամ իրացնել դրամական հոսքերն ակտիվների վաճառքի միջոցով:
- ▶ ինչպես է գնահատվում պորտֆելի կատարողականը և ինչպես է այդ տեղեկատվությունը հաղորդվում Բանկի ղեկավարությանը:
- ▶ բիզնես մոդելի (և այդ բիզնես մոդելում պահվող ֆինանսական ակտիվների) վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը:
- ▶ ինչպես են վարձատրվում բիզնեսի ղեկավարները (օրինակ՝ արդյոք վարձատրությունը հիմնված է կառավարվող ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի, թե՛ հավաքված դրամական հոսքերի վրա):
- ▶ նախորդ ժամանակաշրջաններում վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, այդ վաճառքների պատճառները և ապագա վաճառքների հետ կապված ակնկալիքները: Այնուամենայնիվ, վաճառքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը չի դիտարկվում մեկուսի, այն դիտարկվում է որպես մեկ ընդհանուր վերլուծության մաս առ այն, թե ինչպես են իրագործվում ֆինանսական ակտիվների կառավարման համար Բանկի առաջադրված նպատակները և ինչպես են իրացվում դրամական հոսքերը:

Ֆինանսական ակտիվները, որոնք պահվում են առևտրական նպատակով կամ կառավարվում են և որոնց արդյունքը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, չափվում են իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով, քանի որ չեն պահվում ոչ պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու և ոչ էլ՝ թե՛ պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվներ վաճառելու համար:

Գնահատում, արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ են

Այս գնահատման նպատակների համար «մայր գումարը» սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» սահմանվում է որպես փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և փոխատվության հետ առնչվող այլ հիմնական ռիսկերի ու ծախսերի (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկի և վարչական ծախսերի) համար հատուցում և ներառում է շահույթի մարժան:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Չնահատելու համար, արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ են, Բանկը դիտարկում է գործիքի պայմանագրային պայմանները: Այս դիտարկումը ներառում է այն գնահատումը, արդյոք ֆինանսական ակտիվը պարունակում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է այնպես փոխել պայմանագրային դրամական հոսքերի ժամկետները կամ գումարը, որ ֆինանսական ակտիվը չբավարարի այս պայմանը: Չնահատումն իրականացնելիս Բանկը դիտարկում է հետևյալը.

- ▶ Պայմանական դեպքերը, որոնք կարող են փոխել դրամական հոսքերի գումարը և ժամկետները,
- ▶ Լծակավորման հատկանիշը,
- ▶ Վաղաժամ մարման և ժամկետի երկարաձգման պայմանները,
- ▶ Պայմանները, որոնք սահմանափակում են Բանկի պահանջը որոշակի ակտիվներից առաջացող դրամական հոսքերով (օրինակ՝ առանց ռեգրեսի իրավունքի ակտիվների գծով պայմանավորվածությունների), և
- ▶ Հատկանիշները, որոնք փոփոխում են փողի ժամանակային արժեքի համար հատուցումը, օրինակ՝ տոկոսադրույքների պարբերաբար վերասահմանումը:

Պարտքային գործիքը չափվում է իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող

- ▶ ֆինանսական գործիքը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն իրագործվում է թե՛ պայմանագրային դրամական հոսքերը հավաքելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվները վաճառելու միջոցով և
- ▶ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքները հետագայում չափվում են իրական արժեքով՝ իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացող օգուտները և վնասները ճանաչելով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում: Տոկոսային եկամուտը և փոխարժեքային տարբերություններից օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում նույն կերպ, ինչպես ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները: Ապաճանաչման դեպքում կուտակային օգուտը կամ վնասը, որոնք նախկինում ճանաչվել են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքից դասակարգվում են շահույթ կամ վնաս:

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային գործիքների ԱՎԿ-ները չեն նվազեցնում այդ ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, որը մնում է իրական արժեքով: Փոխարենը, գումարը, որը հավասար է այն պահուստին, որը կառաջանար, եթե ակտիվները չափվեին ամորտիզացված արժեքով, ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում որպես կուտակված արժեզրկման գումար՝ շահույթում կամ վնասում համապատասխան ծախսագրմամբ: Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ճանաչված կուտակված վնասը ակտիվի ապաճանաչումից հետո վերադասակարգվում է շահույթի և վնասի կազմ:

Առևտրային նպատակով չպահվող բաժնային գործիքում ներդրման սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը կարող է անշրջելի ընտրություն կատարել՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ներկայացնելու իրական արժեքի հետագա փոփոխությունները: Այս ընտրությունը կատարվում է առանձին՝ յուրաքանչյուր ներդրման համար:

Այս բաժնային գործիքների գծով օգուտները և կորուստները երբեք չեն վերադասակարգվում շահույթի կամ վնասի կազմ, և շահույթում կամ վնասում արժեզրկում չի ճանաչվում: Շահաբաժինները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ շահաբաժինն ակնհայտորեն ներկայացնում է ներդրման ինքնարժեքի մասի վերականգնումը, որի դեպքում ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում: Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում ճանաչված կուտակային օգուտները և կորուստները փոխանցվում են չբաշխված շահույթ՝ ներդրման օտարման պահին:

Մյուս բոլոր ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Բացի այդ, սկզբնական ճանաչման պահին Բանկը կարող է անշրջելիորեն նախորոշել ֆինանսական ակտիվը, որն այնպես բավարարում է ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվելու պահանջները, որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, եթե դա կվերացնի կամ էականորեն կնվազեցնի հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը հակառակ դեպքում կառաջանար:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Վերադասակարգում

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Բանկը փոխում է ֆինանսական ակտիվների կառավարման իր բիզնես մոդելը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկն իր ֆինանսական պարտավորությունները, բացառությամբ ֆինանսական երաշխավորությունների և փոխստվության հանձնառությունների, դասում է ամորտիզացված արժեքով չափվող կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների դասին:

Վերադասակարգում

Ֆինանսական պարտավորությունները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո:

ii. Ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը ապաճանաչվում է (կամ, ֆինանսական ակտիվի մասը կամ համանման ֆինանսական ակտիվների խմբի մասը), երբ՝

- ▶ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքի ժամկետն ավարտված է,
- ▶ Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, կամ պահպանում է այդ իրավունքը, սակայն պարտավորվում է ստացված գումարներն ամբողջությամբ և առանց էական ուշացման փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրով, ինչպես նաև
- ▶ Բանկը (ա) փոխանցել է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցվել և չի պահպանել ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, սակայն փոխանցել է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողության իրավունքը:

Այն դեպքում, երբ Բանկը փոխանցել է ակտիվից դրամական միջոցների հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, ո՛չ փոխանցել և ո՛չ էլ պահպանում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցել ակտիվի նկատմամբ վերահսկողության իրավունքը, ակտիվը ճանաչվում է այնքանով, որքանով Բանկը շարունակում է մասնակցություն ունենալ տվյալ ակտիվում: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի նկատմամբ երաշխիքի ձև, այդպիսի մասնակցությունը չափվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնով՝ ակտիվի սկզբնական հաշվեկշռային արժեք և փոխհատուցման առավելագույն գումար, որը կարող է պահանջվել Բանկից:

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի գծով թողարկված/կամ գնված օպցիոնի ձև (ներառյալ՝ դրամական միջոցներով մարվող օպցիոններ կամ նմանատիպ գործիքներ), Բանկի մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Բանկը կարող է հետ գնել փոխանցված ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված ակտիվի գծով վաճառված օպցիոնի (ներառյալ՝ դրամական միջոցներով մարվող օպցիոններ կամ նմանատիպ գործիքներ), երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ փոխանցված ակտիվի իրական արժեք և օպցիոնի իրագործման գին:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ մարվում, չեղյալ է համարվում կամ լրանում է դրա գործողության ժամկետը:

Եթե նույն վարկատուի հանդեպ ունեցած ֆինանսական պարտավորությունը փոխարինվում է այլ ֆինանսական պարտավորությամբ, որի պայմաններն էականորեն փոփոխված են նախորդի համեմատ, նման փոխարինումը կամ փոփոխությունը դիտվում է որպես սկզբնական պարտավորության ապաճանաչում և նոր պարտավորության ճանաչում, իսկ համապատասխան հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը արտացոլվում է շահույթում կամ վնասում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

iii. Հետզնման և հակադարձ հետզնման պայմանագրեր

Հետզնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսավորման գործառնություններ: Հետզնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակում են հաշվառվել հաշվեկշռում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր»: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է բանկերի կամ հաճախորդների նկատմամբ պարտավորություններով:

Հետդարձ վաճառքի պայմանագրով արժեթղթերի ձեռքբերումը (հակադարձ ռեպո) արտացոլվում է բանկերի նկատմամբ պահանջների կամ հաճախորդներին տրված վարկերի կազմում՝ կախված իրավիճակից: Վաճառքի գնի և ձեռք բերման գնի միջև տարբերությունը դիտարկվում է որպես տոկոսային եկամուտ և հաշվեգրվում ռեպո պայմանագրի ժամկետի ընթացքում արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով:

Եթե հետդարձ վաճառքի պայմանագրով ձեռք բերված ակտիվները վաճառվում են երրորդ անձանց, արժեթղթերը վերադարձնելու պարտավորությունն արտացոլվում է որպես առևտրական նպատակով պահվող պարտավորություն և չափվում է իրական արժեքով:

iv. Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները հաշվանցվում են պարտավորություններով և ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են զուտ մացորդով, եթե գոյություն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և Բանկը մտադիր է կամ հաշվարկն իրականացնել զուտ հիմունքով, կամ իրացնել ակտիվը և մարել պարտավորությունը միաժամանակ: Հաշվանցում կատարելու իրավունքը չպետք է պայմանավորված լինի ապագա ժամանակաշրջանի դեպքերով և պետք է ունենա իրավական ուժ բոլոր ստորև ներկայացված դեպքերում՝

- բնականոն գործունեության ընթացքում,
- պարտականությունների չկատարման դեպքում,
- կազմակերպության կամ դրա որևէ գործընկերոջ վճարունակ չլինելու կամ լուծարման ժամանակ:

Սույն պայմանները, որպես կանոն, չեն տարածվում հաշվանցման գլխավոր համաձայնությունների վրա, և համապատասխան ակտիվներն ու պարտավորությունները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են համախառն արժեքով:

v. Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների փոփոխում

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոփոխվում են, Բանկը գնահատում է, արդյոք փոփոխված ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են («նշանակալի փոփոխություն»), ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչվում է և ճանաչվում է նոր ֆինանսական ակտիվ իրական արժեքով՝ գումարած պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումները: Որպես փոփոխության մաս ստացված վճարները հաշվառվում են հետևյալ կերպ.

- ▶ վճարները, որոնք դիտարկվում են նոր ակտիվի իրական արժեքը որոշելիս, և վճարները, որոնք իրենցից ներկայացվում են պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումների հատուցում, ներառվում են ակտիվի սկզբնական չափման մեջ, և
- ▶ մյուս վճարները ներառվում են շահույթում կամ վնասում՝ որպես ապաճանաչումից օգուտի կամ կորուստի մաս:

Գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական պարտավորությունների դրամական հոսքերի փոփոխությունները չեն դիտարկվում որպես փոփոխություն, եթե բխում են գոյություն ունեցող պայմանագրային պայմաններից, օրինակ՝ Բանկի կողմից տոկոսադրույքների փոփոխությունը ՀՀ ԿԲ-ի հիմնական տոկոսադրույքի փոփոխությունների արդյունքում, եթե վարկային պայմանագրով Բանկը իրավունք ունի կատարել նման փոփոխություն:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Բանկն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում, այսինքն, գնահատում է, արդյոք սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբերվում են փոփոխված կամ փոխարինված ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերից: Բանկը գնահատում է փոփոխության նշանակալի լինելը՝ դիտարկելով քանակական և որակական գործոնները հետևյալ հերթականությամբ՝ որակական գործոններ, քանակական գործոններ, որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցություն: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս գնահատումն իրականացնելիս Բանկը կիրառում է ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչման համար օգտագործված ուղեցույցին նմանատիպ ուղեցույց:

Բանկը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ▶ ֆինանսական ակտիվի արժույթի փոփոխություն,
- ▶ գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- ▶ ֆինանսական ակտիվի պայմանների այնպիսի փոփոխություն, որը հանգեցնում է «միայն մայր գումարի և դրա գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ» չափանիշի հետ անհամապատասխանության:

Եթե դրամական հոսքերի փոփոխությունը պայմանավորված է փոխառուի ֆինանսական դժվարություններով, ապա, որպես կանոն, փոփոխության նպատակն է առավելագույն չափով վերականգնել ակտիվը պայմանագրի սկզբնական պայմաններով, այլ ոչ՝ սկզբնավորել նոր ակտիվ նշանակալիորեն տարբեր պայմաններով: Եթե Բանկը մտադիր է այնպես փոփոխել ֆինանսական ակտիվը, որպեսզի ներվեն դրամական հոսքերը, ապա այն նախ դիտարկում է, արդյոք ակտիվի մի մասը պետք է դուրս գրվի նախքան փոփոխությունը կատարելը (տես՝ ստորև դուրսգրման քաղաքականություն): Այս մոտեցումն ազդում է քանակական գնահատման արդյունքի վրա և նշանակում է, որ ապաճանաչման չափանիշները միշտ չէ որ բավարարվում են նման դեպքերում: Բանկը իրականացնում է նաև որակական գնահատում, որպեսզի գնահատի փոփոխության նշանակալի լինելը:

Եթե ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվի փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, Բանկը նախ վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը, կիրառելով ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը, և արդյունքում առաջացող ճշգրտումը ճանաչում է որպես փոփոխումից օգուտ կամ կորուստ շահույթում կամ վնասում: Լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվների համար փոփոխումից օգուտը կամ կորուստը հաշվարկելու համար օգտագործված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է արտացոլելու համար ընթացիկ շուկայական պայմանները փոփոխության պահին: Փոփոխման շրջանակում ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար կամ ստացված վճար ճշգրտում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի մնացած ժամկետի ընթացքում:

Եթե նման փոփոխությունն իրականացվում է փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով, ապա օգուտը կամ կորուստը ներկայացվում է արժեզրկումից կորուստների հետ միասին: Մյուս դեպքերում այն ներկայացվում է որպես արդյունավետ տոկոսադրույքով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ:

Հաստատուն տոկոսադրույքով վարկերի համար, որոնց դեպքում փոխառուն հնարավորություն ունի վաղաժամ մարել վարկն անվանական արժեքով՝ առանց էական տուգանքի, Բանկը հաշվառում է տոկոսադրույքի փոփոխությունը մինչև ընթացիկ շուկայական տոկոսադրույքի մակարդակը՝ կիրառելով լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական գործիքների համար գործող ուղեցույցը: Սա նշանակում է, որ արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է առաջընթաց:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկը ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ փոփոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ փոփոխված պարտավորության դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են:

Այս դեպքում փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության և փոփոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Վճարված հատուցումը ներառում է փոխանցված ոչ ֆինանսական ակտիվները (առկայության դեպքում) և ստանձնած պարտավորությունները, այդ թվում՝ նոր փոփոխված ֆինանսական պարտավորությունը:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Բանկը իրականացնում է փոփոխության՝ նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում՝ դիտարկելով որակական գործոնները, քանակական գործոնները և որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցությունը: Բանկը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ▶ ֆինանսական պարտավորության արժույթի փոփոխություն,
- ▶ գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- ▶ փոխարկման հնարավորության ներառում,
- ▶ ֆինանսական պարտավորության ստորադասության փոփոխություն:

Քանակական գնահատման համար պայմանները նշանակալիորեն տարբեր են, եթե նոր պայմաններով դրամական հոսքերը (ներառյալ վճարվող և ստացվող այլ վճարների զուտ գումարները) սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչելիս ներկա արժեքը նվազագույնը 10 տոկոսով տարբերվում է սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մնացած դրամական հոսքերի զեղչված ներկա արժեքից:

Եթե ֆինանսական պարտավորության փոփոխությունը չի բավարարում ապաճանաչման պայմանները, պարտավորության ամորտիզացված արժեքը վերահաշվարկվում է, զեղչելով փոփոխված դրամական հոսքերը սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, և արդյունքում առաջացող օգուտը կամ կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Լողացող դրույքով ֆինանսական պարտավորությունների համար փոփոխումից օգուտը կամ կորուստը հաշվարկելու համար օգտագործված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է արտացոլելու համար ընթացիկ շուկայական պայմանները փոփոխության պահին: Ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճշգրտում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի մնացորդային ժամանակահատվածում: Ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճանաչվում է որպես պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտում և ամորտիզացվում է փոփոխված ֆինանսական պարտավորության մնացորդային ժամանակահատվածում գործիքի արդյունավետ տոկոսադրույքի վերահաշվարկի միջոցով:

Դուրսգրումներ

Վարկերը և պարտքային արժեթղթերը դուրս են գրվում (ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն), երբ գոյություն չունի ամբողջությամբ վերցրած ֆինանսական ակտիվը կամ դրա մի մասը վերականգնելու ողջամիտ ակնկալիք: Դուրսգրումը սովորաբար իրականացվում է այն դեպքում, երբ Բանկը որոշում է, որ փոխառուն չունի այնպիսի ակտիվներ կամ եկամտի աղբյուրներ, որոնցից կարող է ստանալ բավարար դրամական հոսքեր դուրսգրման ենթակա գումարները մարելու համար: Այս գնահատումն իրականացվում է առանձին յուրաքանչյուր ակտիվի համար:

Նախկինում դուրսգրված գումարների փոխհատուցումը ներառվում է «Վարկային կորուստների գծով ծախս» հոդվածում ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Դուրսգրված ֆինանսական ակտիվների գծով կարող են դեռևս կիրառվել հարկադիր միջոցներ/պարտքերի գանձման միջոցներ՝ վճարման ենթակա գումարների վերադարձմանը վերաբերող Բանկի ընթացակարգերի հետ համապատասխանությունն ապահովելու համար:

Հաճախորդներին տրված վարկեր

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում «հաճախորդներին տրված վարկեր» հոդվածը ներառում է ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկերը, որոնք սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի գծով լրացուցիչ ուղղակի ծախսումները, իսկ հետագայում՝ ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ և ֆինանսական վարձակալության գծով եկամտի ճանաչում

Վարձակալության սկիզբը համարվում է վարձակալության պայմանագրի կնքման ամսաթվի և կողմերի կողմից վարձակալության հիմնական դրույթների մասով պարտավորությունների ստանձման ամսաթվից ամենավաղը: Այս ամսաթվի դրությամբ՝

- ▶ Վարձակալությունը դասակարգվում է որպես ֆինանսական վարձակալություն, և
- ▶ որոշվում են վարձակալության ժամկետի մեկնարկի դրությամբ ճանաչվելիք գումարները:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Վարձակալության սկիզբ է համարվում այն ամսաթիվը, երբ վարձակալն իրավասու է իրագործել վարձակալված ակտիվն օգտագործելու իր իրավունքը: Դա վարձակալության սկզբնական ճանաչման ամսաթիվն է (այսինքն՝ վարձակալությունից բխող ակտիվների, պարտավորությունների, եկամուտների կամ ծախսերի ճանաչումը, ըստ անհրաժեշտության):

Ֆինանսական վարձակալության մեկնարկից հետո Բանկը ճանաչում է վարձակալության մեջ զուտ ներդրումը, որը նվազագույն վարձավճարների գծով ստացվելիք գումարն է՝ վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքով գերչված: Համախառն ներդրումների և դրա ներկա արժեքի միջև տարբերությունը գրանցվում է որպես ֆինանսական վարձակալության չվաստակած եկամուտ:

Ֆինանսական եկամտի ճանաչումը հիմնված է այնպիսի գրաֆիկի վրա, որն ապահովում է հատուցման հաստատուն պարբերական դրույք ֆինանսական վարձակալության շրջանակներում վարձատուի զուտ ներդրումների նկատմամբ: Սկզբնական ուղղակի ծախսումները ներառվում են ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների սկզբնական գնահատման մեջ:

Ներդրումային արժեթղթեր

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում «ներդրումային արժեթղթեր» հոդվածը ներառում է իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող Հայաստանի հանրապետության պետական պարտքային արժեթղթերը և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող տեղական ընկերությունների բաժնային արժեթղթերը:

Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցների միավորները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Արժեքը ներառում է գնման գինը՝ ներառյալ ներկրման տուրքերը, չփոխհատուցվող հարկերը և ուղղակիորեն վերագրելի այլ ծախսերը, ինչպես նաև այն բոլոր ծախսերը, որոնք կատարվել են ակտիվները աշխատանքային վիճակի և դրանց նպատակային օգտագործման համար անհրաժեշտ վայր հասցնելու համար: Շահագործման և նախաարտադրության ծախսերը ներառված չեն հիմնական միջոցների արժեքի մեջ:

Երբ հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետներ ունեցող նշանակալի մասերից, այդ մասերը հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ:

Հիմնական միջոցների գծով հետագա ծախսումները կապիտալացվում են, երբ հավանական է, որ հիմնական միջոցի տարրի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները կազմակերպություն կհոսեն սպասվածից ավելի մեծ գումարով: Վերանորոգումը և սպասարկումը ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում ոպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Ակտիվների մաշվածության գումարը պետք է բաշխվի համակարգված հիմունքներով դրա օգտակար ծառայության ընթացքում:

Մաշվածություն

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում գծային մեթոդով առանձին ակտիվների օգտակար ծառայության ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է հիմնական միջոցի ձեռքբերման ամսաթվից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններիս կառուցումն ավարտելու և շահագործման հանձնելու պահից: Հողատարածքի գծով մաշվածություն չի հաշվարկվում: Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները հետևյալն են.

- շենքեր 20 տարի
- համակարգիչներ և հաղորդակցության սարքավորումներ 1-8 տարի
- փոխադրամիջոցներ 8 տարի
- տնտեսական գույք և այլ հիմնական միջոցներ 8 տարի

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Բռնագանձված ակտիվներ

Բանկը ճանաչում է բռնագանձված ակտիվները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, երբ ունի իրացման ամբողջական և վերջնական իրավունքներ գրավի նկատմամբ:

Բռնագանձված ակտիվները չափվում են հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնով՝ հաշվեկշռային արժեքի և իրական արժեքի՝ հանած վաճառքի հետ կապված ծախսումները: Սկզբնական ճանաչման պահին բռնագանձված ակտիվները չափվում են այն վարկի հաշվեկշռային արժեքով, որի գծով տեղի է ունեցել պարտագանցում՝ ներառյալ գրավի առգրավման ընթացքում կրած ծախսումները: Իրական արժեքը՝ հանած վաճառքի հետ կապված ծախսումները, իրենից ներկայացնում է գրավի գնահատված վաճառքի գինը բնականոն գործունեության ընթացքում հանած համապատասխան վաճառքի ծախսումները: Սկզբնական ճանաչումից հետո բռնագանձված ակտիվները վերանայվում են վաճառքի համար պահվող դասակարգման չափանիշներին համապատասխանելու տեսանկյունից և համապատասխանաբար վերադասակարգվում են՝ չափանիշները բավարարելու դեպքում:

Բռնագանձված ակտիվների օտարումից օգուտը և կորուստը ճանաչվում են զուտ հիմունքով «Այլ գործառնական եկամուտ» հոդվածում՝ շահույթում կամ վնասում:

Թանկարժեք մետաղներ

Ոսկու իրական արժեքը որոշելու նպատակով օգտագործվում են Լոնդոնի մետաղների բորսայի գները:

Պահուստներ

Պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է, երբ Բանկը ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու համար կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Եթե ազդեցությունն Եական է, պահուստները որոշվում են՝ զեղչելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերը զեղչման՝ մինչև հարկումը դրույքով, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումները և, կիրառելիության դեպքում, պարտավորությանը հատուկ ռիսկերը:

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Բանկը բնականոն գործունեության ընթացքում արժույթային և կապիտալի շուկաներում օգտագործում է տարատեսակ ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ: Այդ ֆինանսական գործիքները նախատեսված են առևտրի համար և սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկայական գնանշման հիման վրա կամ գնորոշման մոդելներով, որոնք հիմնված են բազիսային գործիքների ընթացիկ շուկայական և պայմանագրային արժեքների և այլ գործոնների վրա: Դրական իրական արժեքով ածանցյալ ֆինանսական գործիքները արտացոլվում են ակտիվների կազմում, իսկ բացասական արժեք ունեցողները՝ պարտավորությունների կազմում: Նշված գործիքներից ստացված արդյունքները հաշվառվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ որպես առևտրական նպատակով պահվող ակտիվներից կամ արտարժույթային գործառնություններից զուտ շահույթ/(վնաս)՝ կախված ածանցյալ գործիքների բնույթից:

Ներկառուցված ածանցյալ գործիքը հիբրիդային գործիքի բաղադրիչ է, որը ներառում է նաև ոչ ածանցյալ հիմնական պայմանագիր, որի արդյունքում համապատասխան գործիքի դրամական հոսքերի մի մասը տատանվում է առանձին ածանցյալ գործիքի նման: Ներկառուցված ածանցյալ գործիքը առաջացնում է փոփոխություններ որոշ կամ բոլոր դրամական միջոցների հոսքերում, որոնք հակառակ դեպքում պահանջվում էին պայմանագրով, կախված սահմանված տոկոսադրույքից, ֆինանսական գործիքի գնից, ապրանքի գնից, արտարժույթի փոփոխությունից, գների ինդեքսից կամ դրույքից, վարկային վարկանշից կամ ինդեքսից կամ այլ փոփոխականից, պայմանով, որ ոչ ֆինանսական փոփոխականի դեպքում այն հատուկ չէ պայմանագրի կողմի համար: Ֆինանսական գործիքին կցված, բայց այդ գործիքից անկախ՝ ըստ պայմանագրի փոխանցելի ածանցյալ գործիքը, կամ գործիքը, որի պայմանագրային կողմը տարբերվում է այդ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմից, չի հանդիսանում ներկառուցված ածանցյալ գործիք, այլ առանձին ածանցյալ գործիք է:

Պարտավորությունների և ոչ ֆինանսական «հիմնական» պայմանագրերի մեջ ներկառուցված ածանցյալ գործիքները դիտարկվում են որպես առանձին ածանցյալ գործիքներ և հաշվառվում են իրական արժեքով, եթե համապատասխանում են ածանցյալ գործիքի վերոնշյալ սահմանմանը, նրանց տնտեսական հատկանիշները և ռիսկերը սերտորեն կապված չեն «հիմնական» պայմանագրի հետ, և «հիմնական» պայմանագիրը չի համարվում առևտրային նպատակներով կնքված կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով հաշվառվող: Ներկառուցված ածանցյալ գործիքները, որոնք առանձնացվել են «հիմնական»-ից, հաշվառվում են առևտրային պորտֆելում իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են բիզնես մոդելի և SPPI-ի գնահատումների հիման վրա:

Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսեր

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ: Սովորական բաժնետոմսերի և բաժնետոմսերի օպցիոնների թողարկմանն ուղղակիորեն վերագրելի լրացուցիչ ծախսումները՝ գտած հարկերի ազդեցությամբ, ճանաչվում են որպես սեփական կապիտալի նվազեցում:

Շահաբաժիններ

Շահաբաժիններ հայտարարելու և վճարելու Բանկի կարողությունը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կանոնակարգերով:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ շահաբաժինները նվազեցվում են սեփական կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն միայն այն դեպքում, երբ դրանք հայտարարվել են մինչև հաշվետու ամսաթիվը ներառյալ: Մինչև հաշվետու ամսաթիվը առաջարկված կամ հաշվետու ամսաթվից հետո մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը առաջարկված կամ հայտարարված շահաբաժինները բացահայտվում են ֆինանսական հաշվետվություններում:

Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի հոդվածներին կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված բաժնետերերի հետ գործարքներին, որի դեպքում շահութահարկը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկ

Ընթացիկ հարկը հարկի այն գումարն է, որն ակնկալվում է վճարել տարվա հարկվող եկամտի գծով՝ կիրառելով այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և ներառում է նախորդ տարիների համար վճարման ենթակա հարկի գծով ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկ

Հետաձգված հարկը ճանաչվում է ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերությունները ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլվելու նպատակով: Հետաձգված հարկ չի ճանաչվում այն ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման ժամանակ բիզնեսի միավորում չհանդիսացող գործարքի արդյունքում, որն ազդեցություն չունի ո՛չ հաշվապահական և ո՛չ հարկվող շահույթի կամ վնասի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվներ ճանաչվում են չօգտագործված հարկային վնասների, չօգտագործված հարկային զեղչերի և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով այն չափով, որով հավանական է, որ ապագայում կստացվի հարկվող շահույթ, որի դիմաց դրանք կարող են օգտագործվել: Ապագա հարկվող շահույթը որոշվում է հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների մարումից առաջացող գումարի հիման վրա: Եթե հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների գումարը բավարար չէ հետաձգված հարկային ակտիվն ամբողջությամբ ճանաչելու համար, դիտարկվում է գոյություն ունեցող ժամանակավոր տարբերությունների մարումներով ճշգրտված ապագա հարկվող շահույթը, որը որոշվում է Բանկի գործարար ծրագրերի հիման վրա: Հետաձգված հարկային ակտիվները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և նվազեցվում են այն չափով, որով այլևս հավանական չէ, որ համապատասխան հարկային օգուտը կիրացվի: Այս նվազեցումները վերականգնվում են, եթե մեծանում է ապագա հարկվող շահույթ ստանալու հավանականությունը:

Չճանաչված հետաձգված հարկային ակտիվները վերագնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և ճանաչվում են այն չափով, որով հավանական է, որ Կազմակերպությունն ապագայում կունենա հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող է դրանք օգտագործվել:

Հետաձգված հարկը չափվում է օգտագործելով հարկի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Հետաձգված հարկի չափումն արտացոլում է այն հարկային հետևանքները, որոնք կառաջանան կախված այն եղանակից, որով Կազմակերպություն հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ակնկալում է փոփոխություններ կամ մարել իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները:

Սեզմենտային հաշվետվություններ

Գործառնական սեզմենտը Բանկի բաղադրիչ է, որը ներգրավված է ձեռնարկատիրական գործունեություններում, որոնցից այն կարող է վաստակել հասույթներ և կրել ծախսեր, որի գործառնական արդյունքները կանոնավոր կերպով վերանայվում են գլխավոր գործառնական որոշում կայացնողի կողմից՝ սեզմենտին միջոցների բաշխման վերաբերյալ որոշում կայացնելու և դրա գործունեության արդյունքները գնահատելու նպատակով, և որի գծով առկա է առանձին ֆինանսական տեղեկատվություն: Դեկավարությունը գտնում է, որ Բանկը բաղկացած է մեկ գործառնական սեզմենտից՝ հիմք ընդունելով ՖՀՄՍ հաշվետվությունների արդյունքները: Բանկի եկամտի և ակտիվների մեծ մասը գտնվում է Հայաստանում: 2023 և 2022թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ արտաքին գործընկերոջից կամ հաճախորդից ստացված և Բանկի ընդհանուր հասույթի 10% և ավելի գերազանցող հասույթով որևէ գործարք չի գրանցվել:

գ) Դեռևս չգործող, սակայն հրապարակված ստանդարտներ

Ստորև նկարագրված են հրապարակված նոր և փոփոխված ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները, որոնք Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների թողարկման ժամանակ դեռևս ուժի մեջ չեն եղել: Բանկը պատրաստվում է կիրառելիության դեպքում ընդունել այս նոր և փոփոխված ստանդարտները և մեկնաբանությունները, երբ դրանք ուժի մեջ մտնեն: Ակնկալվում է, որ այս փոփոխությունները Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա էական ազդեցություն չեն ունենա:

- ՖՀՄՍ 16 ստանդարտի փոփոխություններ. Վարձակալության գծով պարտավորություն Վաճառք և հետադարձ վարձակալության գործարքներում,
- Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1-ում. Պարտավորությունների դասակարգումը որպես ընթացիկ կամ ոչ ընթացիկ,
- Մատակարարների ֆինանսավորման պայմանավորվածություններ – փոփոխություններ ՀՀՄՍ 7 և ՖՀՄՍ 7 ստանդարտներում:

4. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ

ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Բանկի ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են ունենում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները՝ հիմնված պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք խելամիտ են համարվում տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Իրական արժեքի չափումը

Երբ ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների իրական արժեքները, որոնք արտացոլված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, չեն կարող ստացվել ակտիվ շուկաներից, դրանք որոշվում են գնահատման տարբեր մեթոդների կիրառմամբ, որոնք ներառում են գնահատման մոդելների օգտագործումը: Այս մոդելների ելակետային տվյալները վերցվում են դիտարկելի շուկաներից, հնարավորության դեպքում, բայց անհնարինության դեպքում, իրական արժեքները սահմանելու համար պահանջվում է գնահատում: Դատողությունները և գնահատումները ներառում են իրացվելիության և մոդելային մուտքերի նկատառումներ: Իրական արժեքի որոշման վերաբերյալ լրացուցիչ մանրամասների համար տես Ծան. 28:

(հազար ՀՀ դրամ)

4. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ (շարունակություն)

Հաճախորդների տրված վարկերի արժեզրկումից կորուստներ

ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման պահուստի գնահատումը ֆինանսական ակտիվների բոլոր դասերի համար պահանջում է դատողություն, մասնավորապես՝ ապագա դրամական հոսքերի գումարի և ժամանակի և գրավի արժեքի գնահատումը՝ արժեզրկման գծով վնասների որոշման և վարկային ռիսկի զգալի աճի գնահատման ժամանակ: Այս գնահատումները պայմանավորված են մի շարք գործոններով, որոնց փոփոխությունները կարող են հանգեցնել պահուստների տարբեր մակարդակների: Բացի այդ, խոշոր բիզնեսի խափանումները կարող են առաջացնել իրացվելիության խնդիրներ որոշ կազմակերպությունների և սպառողների համար:

Բանկի՝ ակնկալվող վարկային կորուստների հաշվարկները ելնում են բարդ մոդելներից, որոնց հիմքում ընկած են մի շարք ենթադրություններ՝ փոփոխական մուտքային տվյալների ընտրության և նրանց փոխկապակցվածության վերաբերյալ (տես Ծան. 27): ԱՎԿ մոդելների տարրերը, որոնք համարվում են հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ, ներառում են՝

- ▶ Կիճակագրական մոդելներ դեֆոլտի հավանականությունը (PD), դեֆոլտի դեպքում գործիքի արժեքը (EAD) և դեֆոլտի դեպքում կորստի չափը (LGD) խմբային հիմունքով գնահատելու համար,
- ▶ Ֆինանսական ակտիվների սեզոնալությունը, երբ դրանց ԱՎԿ-ն հաշվարկված է խմբային հիմունքով,
- ▶ ԱՎԿ մոդելների մշակումը, ներառյալ տարբեր բանաձևերը և մուտքային տվյալների ընտրությունը,
- ▶ Մակրոտնտեսական սցենարների և տնտեսագիտական մուտքային տվյալների միջև կապվածության որոշումը, ինչպիսիք են գործազրկության մակարդակը և գրավի արժեքները, և ազդեցությունը դեֆոլտի հավանականության (PD), դեֆոլտի դեպքում գործիքի իրական արժեքի (EAD) և դեֆոլտի դեպքում կորստի չափի (LGD) վրա,
- ▶ Հեռանկարային մակրոտնտեսական սցենարների ընտրությունը և դրանց հավանականության կշիռը՝ տնտեսական տվյալները ԱՎԿ մոդելների մեջ արտացոլելու համար:

2023 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված հաճախորդներին տրված վարկերի գծով արժեզրկված պահուստների գումարը կազմել է 2,232,091 հազ. ՀՀ դրամ (2022թ.՝ 2,729,952 հազար ՀՀ դրամ): Մանրամասները ներկայացված են Ծան. 9-ում:

Կլիմային առնչվող հարցեր

Բանկն իր գնահատումներում և ենթադրություններում ըստ անհրաժեշտության դիտարկում է կլիմային առնչվող հարցերը: Այս գնահատումը ներառում է Բանկի վրա հնարավոր ազդեցությունների լայն շրջանակ՝ պայմանավորված ֆիզիկական և անցումային ռիսկերով: Բանկը կարծում է, որ իր բիզնես մոդելը և պրոդուկտները մրցունակ կլինեն ցածր ածխածնային տնտեսության անցման դեպքում, և հետաքրքիր է, որ կլիմային առնչվող հարցերը չեն հանգեցնում ֆինանսական հաշվետվությունների յուրաքանչյուր հոդվածի հիմքում ընկած գնահատումների և ենթադրությունների էական անորոշության: Չնայած այն փաստին, որ կլիմային առնչվող ռիսկերը ներկայումս կարող են նշանակալի ազդեցություն չունենալ չափման վրա, Բանկը ուշադիր հետևում է համապատասխան փոփոխություններին և զարգացումներին, ինչպիսին է կլիմայի վերաբերյալ Նոր օրենսդրությունը:

5. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ներառում են՝

	<u>2023թ.</u>	<u>2022թ.</u>
Կանխիկ դրամական միջոցներ	7,756,921	2,266,322
Ընթացիկ հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում՝ ներառյալ պարտադիր պահուստները (չսահմանափակված մաս, տես Ծան. 6)	2,833,161	249,266
Ընթացիկ հաշիվներ այլ բանկերում	400,421	665,675
Արժեզրկում	(6,391)	(1,119)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	10,984,112	3,180,144

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ՀՀ ԿԲ-ում թղթակցային հաշիվների մնացորդները ներառում են պարտադիր պահուստներ 1,295,257 հազար ՀՀ դրամի չափով (2022թ.՝ 85,268 հազար ՀՀ դրամ):

Բանկերը պարտավոր են ունենալ դեպոնացված դրամական միջոցներ (պարտադիր պահուստ) ԿԲ-ում՝ ՀՀ դրամով ներգրավված գումարների 4%-ի (2022թ.՝ 4%) և արտարժույթով ներգրավված գումարների 18%-ի չափով (2022թ.՝ 18%):

(հազար ՀՀ դրամ)

5. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ (շարունակություն)

Բանկերը պարտավոր են արտարժույթով ներգրավված գումարների 6%-ը (2022թ.՝ 6%) պահել ՀՀ ԿԲ-ում որպես դրամով դեպոզիտային միջոցներ և 12%-ը (2022թ.՝ 12%)՝ արտարժույթով:

Ավելին, բանկերի՝ արտարժույթով պահուստավորված միջոցներ ելքագրման հնարավորությունը սահմանափակված է: Հետևաբար, Բանկը արտարժույթով պահուստավորված միջոցները դասակարգում է որպես «Պահանջներ բանկերի նկատմամբ» (Ծան. 6):

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքներն ամբողջությամբ վերագրված են փուլ 1-ին: ԱՎԿ պահուստի փոփոխությունը տարվա ընթացքում հետևյալն է՝

	2023թ.	2022թ.
ԱՎԿ պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	1,119	1,394
ԱՎԿ փոփոխություններ	5,272	(275)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	6,391	1,119

Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վարկային որակի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 27-ում՝ «Ռիսկերի կառավարում»:

6. Պահանջներ բանկերի նկատմամբ

Բանկերի նկատմամբ պահանջները ներառում են՝

	2023թ.	2022թ.
Պարտադիր պահուստ ՀՀ ԿԲ-ում (արտարժույթով) (Ծան. 5)	964,802	110,377
Արժեզրկում	(507)	(58)
	964,295	110,319

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ՀՀ ԿԲ-ում պարտադիր պահուստները ներառում են արտարժույթով պահուստներ՝ 964,802 հազար ՀՀ դրամի չափով (2022թ.՝ 110,377 հազար ՀՀ դրամ) (Ծանոթագրություն 5):

Բանկերի նկատմամբ պահանջները ամբողջությամբ վերագրված են փուլ 1-ին: ԱՎԿ պահուստի փոփոխությունը տարվա ընթացքում հետևյալն է՝

	2023թ.	2022թ.
ԱՎԿ պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	58	-
ԱՎԿ փոփոխություններ	449	58
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	507	58

Բանկերի նկատմամբ պահանջների վարկային որակի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 27-ում՝ «Ռիսկերի կառավարում»:

7. Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Բանկն ածանցյալ ֆինանսական գործիքներն օգտագործում է առևտրային նպատակներով: Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված է որպես ակտիվներ կամ պարտավորություններ ճանաչված ածանցյալ ֆինանսական գործիքների իրական և անվանական արժեքները:

	2023թ.		2022թ.	
	Անվանական արժեք	Իրական արժեք	Անվանական արժեք	Իրական արժեք
Ակտիվներ				
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ				
Ֆորվարդ և սվոփեր - ՀՀ	-	-	-	-
	-	-	-	-
Պարտավորություններ				
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ				
Ֆորվարդ և սվոփեր - ՀՀ	-	-	1,967,850	2,549
	-	-	1,967,850	2,549

(հազար ՀՀ դրամ)

8. Ներդրումային արժեթղթեր

2023 և 2022թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներդրումային արժեթղթերը ներառում են՝

	2023թ.	2022թ.
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր		
ՀՀ պետական արժեթղթեր	5,242,363	4,551,296
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող հետգնաման պայմանագրերով գրավադրված պարտքային արժեթղթեր		
ՀՀ պետական արժեթղթեր	3,126,410	-
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	8,368,773	4,551,296
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող բաժնային արժեթղթեր		
Զգնաճված բաժնային արժեթղթեր – տեղական ընկերություններ	16,500	-
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային բաժնային արժեթղթեր	16,500	-
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	8,385,273	4,551,296

Պարտքային գործիքների վարկային որակի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 27-ում՝ «Ռիսկերի կառավարում»:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթերի համախառն հաշվեկշռային արժեքների և համապատասխան ԱՎԿ-ների փոփոխությունները հետևյալն են՝

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	Փուլ 1	Ընդամենը
Իրական արժեքը 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	4,551,296	4,551,296
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	4,906,453	4,906,453
Մարված ակտիվներ	(1,491,620)	(1,491,620)
Իրական արժեքի զուտ փոփոխություն	402,644	402,644
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,368,773	8,368,773
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր		
ԱՎԿ 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	52,083	52,083
ԱՎԿ փոփոխություն	50,309	50,309
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	102,392	102,392
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր		
Իրական արժեքը 2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	5,116,897	5,116,897
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	463,460	463,460
Մարված ակտիվներ	(491,613)	(491,613)
Իրական արժեքի զուտ փոփոխություն	(537,448)	(537,448)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	4,551,296	4,551,296
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր		
ԱՎԿ 2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	65,610	65,610
ԱՎԿ փոփոխություն	(13,527)	(13,527)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	52,083	52,083

(հազար ՀՀ դրամ)

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր

	2023թ.	2022թ.
Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	54,146,491	48,608,346
Հիփոթեքային վարկեր և անշարժ գույքով ապահովված այլ վարկեր	19,274,800	7,426,959
Կորպորատիվ վարկեր	13,592,765	1,512,019
Ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	3,990,127	1,593,618
Հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	91,004,183	59,140,942
Արժեզրկման պահուստ	(2,232,091)	(2,729,952)
Հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր ամորտիզացված արժեքով	88,772,092	56,410,990

Բանկի գործունեության հիմնական ուղղությունն է ֆիզիկական անձանց ոսկու գրավադրամաբ վարկեր տրամադրելը:

Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով վարկերի գծով արժեզրկման պահուստ

2023 թվականից սկսած Բանկը վերանայել է իր` հաճախորդներին տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի փոփոխությունների և համապատասն ԱՎԿ վերաբերյալ տեղեկատվության ներկայացումը և 2023 թվականի փոփոխությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացրել առանձին իրավաբանական և ֆիզիկական անձ հաճախորդների համար: Այս փոփոխությունները կատարվել են օգտվողներին տրամադրվող ֆինանսական տեղեկատվության պարզությունն ու արդիականությունը բարձրացնելու համար: 2022 թվականի համեմատական ֆինանսական տեղեկատվության ներկայացումը չի փոխվել:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքների և դրանց գծով ԱՎԿ-ների փոփոխությունների վերլուծությունը տարվա ընթացքում հետևյալն է`

Հաճախորդներին տրված վարկեր` Ֆիզիկական անձինք	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեք				
2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	32,843,051	18,372,568	6,413,304	57,628,923
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	58,563,285	-	-	58,563,285
Մարված ակտիվներ	(20,959,576)	(13,070,708)	(4,390,124)	(38,420,408)
Տեղափոխում փուլ 1	829,042	(796,089)	(32,953)	-
Տեղափոխում փուլ 2	(11,172,337)	11,641,623	(469,286)	-
Տեղափոխում փուլ 3	(2,346,651)	(1,936,425)	4,283,076	-
Վերականգնումներ	-	-	231,317	231,317
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(673,675)	(673,675)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	59,762	14,857	7,357	81,976
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	57,816,576	14,225,827	5,369,015	77,411,418

Հաճախորդներին տրված վարկեր` Ֆիզիկական անձինք	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
ԱՎԿ պահուստ 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	228,056	813,952	1,627,289	2,669,297
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	974,739	-	-	974,739
Մարված ակտիվներ	(144,525)	(533,172)	(1,513,531)	(2,191,228)
Տեղափոխում փուլ 1	46,883	(42,806)	(4,077)	-
Տեղափոխում փուլ 2	(403,241)	492,570	(89,329)	-
Տեղափոխում փուլ 3	(291,606)	(91,169)	382,775	-
Մոդելների, ելակետային տվյալների փոփոխություն և այլ շարժեր	(84,469)	(144,390)	1,223,508	994,649
Չեղջի ամորտիզացիա	-	-	125,154	125,154
Վերականգնումներ	-	-	231,317	231,317
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(673,675)	(673,675)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	123	516	605	1,244
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	325,960	495,501	1,310,036	2,131,497

(հազար ՀՀ դրամ)

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)

Հաճախորդներին տրված վարկեր՝ հրավաքանական անձինք	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեք 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,393,449	114,088	4,482	1,512,019
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	12,476,665	-	-	12,476,665
Մարված ակտիվներ	(397,164)	(8,344)	(68,668)	(474,176)
Տեղափոխում փուլ 1	3,655	(3,655)	-	-
Տեղափոխում փուլ 2	(192,209)	196,691	(4,482)	-
Տեղափոխում փուլ 3	(4,223)	(85,822)	90,045	-
Վերականգնումներ	-	-	64,446	64,446
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	10,910	575	2,326	13,811
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	13,291,083	213,533	88,149	13,592,765

Հաճախորդներին տրված վարկեր՝ հրավաքանական անձինք	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
ԱՎԿ պահուստ 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	21,739	36,828	2,088	60,655
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	22,643	-	-	22,643
Մարված ակտիվներ	(3,545)	(1,939)	(64,446)	(69,930)
Տեղափոխում փուլ 1	1,908	(1,908)	-	-
Տեղափոխում փուլ 2	(7,552)	9,641	(2,089)	-
Տեղափոխում փուլ 3	(2,818)	(31,441)	34,259	-
Սողելների, ելակետային տվյալների փոփոխություն և այլ շարժեր	(16,906)	15,129	24,377	22,600
Վերականգնումներ	-	-	64,446	64,446
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	8	21	151	180
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	15,477	26,331	58,786	100,594

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքների և դրանց գծով ԱՎԿ-ների փոփոխությունների վերլուծությունը տարվա ընթացքում հետևյալն է՝

Հաճախորդներին տրված վարկեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեք 2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	28,413,792	15,171,928	12,545,866	56,131,586
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	45,339,913	-	-	45,339,913
Մարված ակտիվներ	(19,686,226)	(10,962,536)	(8,984,429)	(39,633,191)
Տեղափոխում փուլ 1	604,731	(604,731)	-	-
Տեղափոխում փուլ 2	(15,211,044)	18,226,528	(3,015,484)	-
Տեղափոխում փուլ 3	(4,598,071)	(3,190,488)	7,788,559	-
Վերականգնումներ	-	-	207,884	207,884
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(2,038,650)	(2,038,650)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	(626,595)	(154,045)	(85,960)	(866,600)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	34,236,500	18,486,656	6,417,786	59,140,942

Հաճախորդներին տրված վարկեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
ԱՎԿ պահուստ 2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	361,934	1,077,529	2,373,193	3,812,656
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	453,399	-	-	453,399
Մարված ակտիվներ	(251,526)	(745,093)	(831,767)	(1,828,386)
Տեղափոխում փուլ 1	42,949	(42,949)	-	-
Տեղափոխում փուլ 2	(193,758)	764,171	(570,413)	-
Տեղափոխում փուլ 3	(58,570)	(386,803)	445,373	-
Սողելների, ելակետային տվյալների փոփոխություն և այլ շարժեր	(123,503)	176,381	1,970,958	2,023,836
Չեղչի ամորտիզացիա	-	-	66,569	66,569
Վերականգնումներ	-	-	207,884	207,884
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(2,038,650)	(2,038,650)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	18,870	7,544	6,230	32,644
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	249,795	850,780	1,629,377	2,729,952

(հազար ՀՀ դրամ)

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)**Գրավ և վարկային ռիսկի բարելավման այլ միջոցներ**

Պահանջվող գրավի տեսակն ու չափը կախված է վարկառուի վարկային ռիսկի գնահատականից: Բանկի կողմից սահմանված են ապահովման միջոցների թույլատրելիության և գնահատման չափորոշիչներ:

Գրավի հիմնական տեսակներն են՝

- ▶ Ոսկի և թանկարժեք մետաղներ,
- ▶ Անշարժ գույք

Ղեկավարությունը հետևում է գրավի շուկայական արժեքին և պահանջում է լրացուցիչ գրավ՝ դրա հիմքում ընկած պայմանագրի համաձայն՝ վարկի արժեքի մասնաճանձի բավարարության ստուգման ընթացքում:

Ստորև աղյուսակը ներկայացնում է գրավի ընթացիկ իրական արժեքների և արժեքոված ակտիվների (փուլ 3) վարկային ռիսկը զսպող այլ գործիքների վերլուծությունը՝

	Վարկային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը		Բազային սցենարով պահվող գրավի առարկայի իրական արժեքը				Չուտ ենթարկվածություն	Համապատասխան ԱՎԿ
	Անշարժ գույք	Ոսկի	Այլ	Ավելցուկ գրավ	Ընդամենը գրավ			
2023թ. դեկտեմբերի 31								
Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	4,732,632	-	4,894,098	-	(373,662)	4,520,436	212,396	1,014,419
Հիփոթեքային վարկեր Այլ կորպորատիվ վարկեր	581,713	707,200	-	-	(199,892)	507,308	74,405	254,217
Ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	88,149	-	-	100,000	(16,097)	83,903	4,246	58,786
	54,670	-	-	9,648	(3,106)	6,542	48,128	41,400
	5,457,164	707,200	4,894,098	109,648	(592,757)	5,118,189	338,975	1,368,822
2022թ. դեկտեմբերի 31								
Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	6,159,631	-	5,520,399	-	(180,323)	5,340,076	819,555	1,510,010
Հիփոթեքային վարկեր Այլ կորպորատիվ վարկեր	221,413	337,840	-	-	(166,555)	171,285	50,128	94,600
Ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	4,482	8,000	-	-	(3,634)	4,366	116	2,088
	32,260	4,000	-	7,479	(3,795)	7,684	24,576	22,679
	6,417,786	349,840	5,520,399	7,479	(354,307)	5,523,411	894,375	1,629,377

Գրավադրված ակտիվներ

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 9,145,692 հազար ՀՀ դրամ համախառն արժեքով հաճախորդներին տրված ակտիվները (2022թ.՝ 3,290,742 հազար ՀՀ դրամ) հանդիսանում են գրավ այլ փոխառու միջոցների համար (տես Ծան. 19):

Հաճախորդներին տրված վարկերի համակենտրոնացում

2023թ.դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ երրորդ կողմ հանդիսացող տասը խոշորագույն վարկառուներին տրամադրված վարկերի գումարը կազմել է 6,463,784 հազար ՀՀ դրամ (համախառն վարկային պորտֆելի 7.1%) (2022թ.՝ 891,146 հազար ՀՀ դրամ կամ 1.5%):

Այդ վարկերի գծով ստեղծվել է պահուստ՝ 6,815 հազար ՀՀ դրամի չափով (2022թ.՝ 38,842 հազար ՀՀ դրամ):

(հազար ՀՀ դրամ)

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)**Հաճախորդներին տրված վարկերի համակենտրոնացում (շարունակություն)**

Վարկերը տրամադրվել են հետևյալ հաճախորդներին՝

	2023թ.	2022թ.
Անհատներ	77,411,418	57,628,923
Մասնավոր ընկերություններ	12,971,593	1,512,019
Ֆինանսական հաստատություններ	621,172	-
Հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	91,004,183	59,140,942
Նվազեցում՝ արժեզրկման պահուստ	(2,232,091)	(2,729,952)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	88,772,092	56,410,990

Վարկերը հիմնականում տրամադրվում են ՀՀ հաճախորդներին՝ տնտեսության հետևյալ ոլորտներում գործող.

	2023թ.	2022թ.
Անհատներ	77,411,418	57,628,923
Առևտրային ընկերություններ	4,211,509	874,689
Ծառայությունների ոլորտ	3,771,036	350,459
Շինարարություն	3,439,042	34,887
Գյուղատնտեսություն և սննդի մշակում	924,895	116,221
Ֆինանսական հատված	621,172	-
Արտադրություն	601,785	131,628
Այլ	23,326	4,135
Հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	91,004,183	59,140,942
Նվազեցում՝ արժեզրկման պահուստ	(2,232,091)	(2,729,952)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	88,772,092	56,410,990

10. Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ

Ֆինանսական վարձակալությունները տրամադրվել են հետևյալ հաճախորդներին՝

	2023թ.	2022թ.
Մասնավոր ընկերություններ	255,096	-
Համախառն ֆինանսական վարձակալություն	255,096	-
Նվազեցում՝ արժեզրկման պահուստ	(468)	-
2023 թվականի ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	254,628	-

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքների և դրանց գծով ԱՎԿ-ների փոփոխությունների վերլուծությունը տարվա ընթացքում հետևյալն է՝

	Փուլ 1	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	295,741	295,741
Մարված ակտիվներ	(51,592)	(51,592)
Արտարժույթի փոխարկումների գծով ճշգրտումներ	10,947	10,947
2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	255,096	255,096
	Փուլ 1	Ընդամենը
ԱՎԿ 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	563	563
Մարված ակտիվներ	(95)	(95)
2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	468	468

10. Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ (շարունակություն)

(հազար ՀՀ դրամ)

Ֆինանսական վարձակալության պայմանագրերը առավելագույն կնքվել են ՀՀ հաճախորդների հետ, որոնք իրենց գործունեությունը իրականացնում են տնտեսության հետևյալ ոլորտներում.

	<u>2023թ.</u>	<u>2022թ.</u>
Գյուղատնտեսություն և սննդի մշակում	131,409	-
Շինարարություն	104,742	-
Ծառայությունների լոռոտ	18,945	-
Համախառն ֆինանսական վարձակալություն	255,096	-
Նվազեցում՝ արժեզրկման պահուստ	(468)	-
Չուտ ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	254,628	-

Ստորև ներկայացված է դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների վերլուծությունը:

	<u>31 Դեկտեմբեր 2023</u>	<u>31 Դեկտեմբեր 2022</u>
Մինչև 1 տարի	53,703	-
1-ից 2 տարի	82,399	-
2-ից 3 տարի	89,575	-
3-ից 4 տարի	41,653	-
4-ից 5 տարի	22,982	-
Ավելի քան 5 տարի	53,479	-
	343,791	-
Չվաստակված ապագա եկամուտ ֆինանսական վարձակալությունից	(88,695)	-
Ֆինանսական վարձակալության գծով զուտ ներդրման գումարը՝ նախքան արժեզրկման պահուստը	255,096	-
Արժեզրկման պահուստ	(468)	-
Չուտ ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	254,628	-

11. Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ

Հիմնական միջոցների և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների շարժը հետևյալն է՝

	<u>Հող և շենքեր</u>	<u>Վարձակալված գույքի բարելավում</u>	<u>Համակարգիչներ և հաղորդա կցության սարքավորումներ</u>	<u>Փոխադրա միջոցներ</u>	<u>Տնտեսական գույք և այլ հիմնական միջոցներ</u>	<u>Ընդամենը հիմնական միջոցներ</u>	<u>Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ</u>	<u>Ընդամենը</u>
Սկզբնական արժեք								
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	130,130	197,709	592,299	168,167	803,422	1,891,727	2,237,667	4,129,394
Ավելացումներ	5,924	384,091	393,757	22,649	669,000	1,475,421	225,207	1,700,628
Օտարումներ և դուրսգրումներ	-	-	(480)	(132,409)	(3,365)	(136,254)	-	(136,254)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	136,054	581,800	985,576	58,407	1,469,057	3,230,894	2,462,874	5,693,768
Կուտակված մաշվածություն և արժեզրկում								
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	45,664	33,897	393,056	154,322	235,767	862,706	576,619	1,439,325
Մաշվածության ծախս	6,801	18,649	101,682	4,392	136,485	268,009	291,879	559,888
Օտարումներ և դուրսգրումներ	-	-	(197)	(132,409)	(2,294)	(134,900)	-	(134,900)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	52,465	52,546	494,541	26,305	369,958	995,815	868,498	1,864,313
Չուտ հաշվեկշռային արժեք								
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	83,589	529,254	491,035	32,102	1,099,099	2,235,079	1,594,376	3,829,455

11. Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ

(հազար ՀՀ դրամ)

(շարունակություն)

	Հող և շենքեր	Վարձա- կալված գույքի բարելա- վում	Համակար- գիչներ և հաղորդա կցության սարքավոր ումներ	Փոխադրա միջոցներ	Տնտեսա- կան գույք և այլ հիմնա- կան միջոցներ	Ընդա- մենը հիմնա- կան միջոց- ներ	Օգտա- գործման իրավուն քի ձևով ակտիվ- ներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք								
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	130,130	93,671	370,550	168,167	398,151	1,160,669	1,601,372	2,762,041
Ավելացումներ	-	104,038	234,548	-	407,740	746,326	636,295	1,382,620
Օտարումներ և դուրսագրումներ	-	-	(12,799)	-	(2,469)	(15,268)	-	(15,267)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	130,130	197,709	592,299	168,167	803,422	1,891,727	2,237,667	4,129,394
Կուտակված մաշվածություն և արժեզրկում								
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	39,108	27,162	324,310	150,966	179,243	720,789	354,071	1,074,860
Մաշվածության ծախս	6,556	6,735	81,392	3,356	58,993	157,032	222,548	379,580
Օտարումներ և դուրսագրումներ	-	-	(12,646)	-	(2,469)	(15,115)	-	(15,115)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	45,664	33,897	393,056	154,322	235,767	862,706	576,619	1,439,325
Չուտ հաշվեկշռային արժեք								
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	84,466	163,812	199,243	13,845	567,655	1,029,021	1,661,048	2,690,069

Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները ներառում են միայն շենքեր:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների կազմում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվները կազմում են 608,937 հազար ՀՀ դրամ (2022թ.՝ 557,143 հազար ՀՀ դրամ):

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների կազմում ներառված տեղադրման փուլում գտնվող ակտիվները կազմում են 443,718 հազար ՀՀ դրամ (2022թ.՝ 148,156 հազար ՀՀ դրամ):

12. Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվների շարժը հետևյալն է՝

	Արտոնագրեր	Համակարգ- չային ծրագրեր	Մշակման ծախսեր	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք				
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	116,334	365,843	205,436	687,613
Ավելացումներ	240,663	406,090	242,010	888,763
Օտարումներ և դուրսագրումներ	(1,072)	(133)	-	(1,205)
Տեղափոխումներ	-	257,912	(257,912)	-
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	355,925	1,029,712	189,534	1,575,171
Կուտակված ամորտիզացիա և արժեզրկում				
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	53,278	20,865	-	74,143
Ամորտիզացիայի գծով ծախս	35,885	63,845	-	99,730
Օտարումներ և դուրսագրումներ	(1,072)	(133)	-	(1,205)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	88,091	84,577	-	172,668
Չուտ հաշվեկշռային արժեք				
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	267,834	945,135	189,534	1,402,503

(հազար ՀՀ դրամ)

12. Ոչ նյութական ակտիվներ (շարունակություն)

	<i>Արտոնագրեր</i>	<i>Համակարգ- չային ծրագրեր</i>	<i>Մշակման ծախսեր</i>	<i>Ընդամենը</i>
Սկզբնական արժեք				
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	55,679	12,230	-	67,909
Ավելացումներ	60,655	353,613	205,436	619,704
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	116,334	365,843	205,436	687,613
Կուտակված ամորտիզացիա և արժեզրկում				
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	27,210	9,165	-	36,375
Ամորտիզացիայի գծով ծախս	26,068	11,700	-	37,768
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	53,278	20,865	-	74,143
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	63,056	344,978	205,436	613,470

2023 թվականին իրականացված տեղափոխումը կապված է Բանկի կողմից մշակված մոբայլ բանկինգ հավելվածի հետ, որը օգտագործման համար հասանելի է դարձել 2023 թվականի դեկտեմբերին: Մշակման ծախսերը ներառում են Բանկի կողմից մշակված օնլայն բանկային համակարգին առնչվող ծախսերը, որը դեռ հասանելի չէ օգտագործման համար:

13. Հարկում

Շահութահարկի գծով ծախսը բաղկացած է հետևյալ հոդվածներից՝

	2023թ.	2022թ.
Ընթացիկ շահութահարկի գծով ծախս	1,859,225	1,478,479
Նախորդ ժամանակաշրջանում պակաս ներկայացված գումար	-	58,239
Հետաձգված հարկային ծախս՝ ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում	(705,552)	(319,669)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	1,153,673	1,217,049

2023 թվականի համար ընթացիկ շահութահարկի և հետաձգված հարկի դրույքաչափը կազմում է 18% (2022թ.՝ 18%):

Շահութահարկի արդյունավետ դրույքաչափը տարբերվում է օրենքով սահմանված շահութահարկի դրույքաչափերից: Օրենքով սահմանված դրույքաչափերի վրա հիմնված շահութահարկի ծախսերի համադրումը փաստացի ծախսերի հետ հետևյալն է.

	2023թ.	2022թ.
Շահույթ նախքան հարկումը	6,033,135	7,123,785
Օրենքով սահմանված հարկի դրույքաչափ	18%	18%
Շահութահարկի գծով տեսական ծախս՝ օրենքով սահմանված դրույքաչափով	1,085,964	1,282,281
Չնվազեցվող ծախսեր	78,775	19,557
Հարկերից ազատված եկամուտ	(11,066)	(109,438)
Նախորդ ժամանակաշրջանում պակաս ներկայացված գումար	-	58,239
Հետագա ժամանակաշրջաններ տեղափոխված օգտագործված հարկային վնասներ, որոնք նախկինում չեն ճանաչվել	-	(33,590)
Շահութահարկի գծով ծախս	1,153,673	1,217,049

(հազար ՀՀ դրամ)

13. Հարկում (շարունակություն)

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները 2023 և 2022թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և դրանց շարժը համապատասխան տարիների համար ներկայացված է ստորև՝

	Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում			Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում			2023 թ. դեկտեմբերի 31
	Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում	Այլ համապարփակ եկամտի կազմում	2022թ. դեկտեմբերի 31	Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում	Այլ համապարփակ եկամտի կազմում	2022 թ. դեկտեմբերի 31	
Հետաձգված հարկային ակտիվներ/ (պարտավորություններ)							
Ներդրումային արժեթղթեր	77,167	4,824	99,175	181,166	13,902	(81,532)	113,536
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	(37)	-	(37)	938	-	901
Հաճախորդներին տրված վարկեր	(2,839,538)	286,309	-	(2,553,229)	724,513	-	(1,828,716)
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	-	-	-	-	84	-	84
Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	(224,514)	(74,933)	-	(299,447)	(19,903)	-	(319,350)
Այլ ակտիվներ	(4,990)	(5,504)	-	(10,494)	(7,183)	-	(17,677)
Այլ փոխառու միջոցներ	-	6,776	-	6,776	(39)	-	6,737
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ	-	203	-	203	-	-	203
Պարտավորություններ հաճախորդներին նկատմամբ	-	-	-	-	(3,013)	-	(3,013)
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	242,063	79,645	-	321,708	(5,168)	-	316,540
Այլ պարտավորություններ	37,326	55,976	-	93,302	1,421	-	94,723
Հետագա ժամանակաշրջաններ տեղափոխված հարկային վնաս	33,590	(33,590)	-	-	-	-	-
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ, գուտ	(2,678,896)	319,669	99,175	(2,260,052)	705,552	(81,532)	(1,636,032)

(հազար ՀՀ դրամ)

14. Վարկային կորուստների գծով ծախս

Ստորև աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական գործիքների գծով ԱՎԿ ծախսերը՝ գրանցված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար:

	Ճան.	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5	(5,272)	-	-	(5,272)
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	6	(449)	-	-	(449)
Հաճախորդներին տրված վարկեր					
ամորտիզացված արժեքով	9	(747,937)	664,372	330,092	246,527
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	10	(468)	-	-	(468)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	8	(50,309)	-	-	(50,309)
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	15	7,804	-	-	7,804
Ֆինանսական երաշխիքներ	23	(60,969)	-	-	(60,969)
Ընդամենը վարկային կորստի գծով ծախս		(857,600)	664,372	330,092	136,864

Ստորև աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական գործիքների գծով ԱՎԿ ծախսերը՝ գրանցված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար:

	Ճան.	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5	275	-	-	275
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	6	(58)	-	-	(58)
Հաճախորդներին տրված վարկեր					
ամորտիզացված արժեքով	9	(78,370)	568,712	(1,139,191)	(648,849)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	8	13,527	-	-	13,527
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	15	2,166	-	-	2,166
Ֆինանսական երաշխիքներ	23	(30,184)	-	-	(30,184)
Ընդամենը վարկային կորստի գծով ծախս		(92,528)	568,712	(1,139,191)	(663,007)

15. Այլ ակտիվներ

Այլ ակտիվները բաղկացած են հետևյալ հոդվածներից.

	2023թ.	2022թ.
Այլ դեբիտորական պարտք	217,372	185,446
Նվազեցում՝ այլ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման պահուստ	(727)	(8,531)
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	216,645	176,915
Կանխավճարներ վարձակալած գույքի մատակարարներին	1,873,907	-
Կանխավճարներ	143,987	440,126
Բռնագանձված ակտիվներ	98,023	110,443
Հարկերի կանխավճարներ, բացառությամբ շահութահարկի	59,815	54,862
Այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ	21,118	33,077
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ	2,196,850	638,508
Ընդամենը այլ ակտիվներ	2,413,495	815,423

2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար այլ ֆինանսական ակտիվների գծով ԱՎԿ-ի փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է՝

	Փուլ 1	Ընդամենը
ԱՎԿ 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	8,531	8,531
ԱՎԿ փոփոխություններ	(7,804)	(7,804)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	727	727

(հազար ՀՀ դրամ)

15. Այլ ակտիվներ (շարունակություն)

2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար այլ ֆինանսական ակտիվների գծով ԱՎԿ-ի փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է՝

	Փուլ 1	Ընդամենը
ԱՎԿ 2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	10,697	10,697
ԱՎԿ փոփոխություններ	(2,166)	(2,166)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,531	8,531

16. Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվները և ավանդները հետևյալն են՝

	2023թ.	2022թ.
Ընթացիկ հաշիվներ և ցպահանջ ավանդներ		
Մանրածախ	1,253,325	176,428
Կորպորատիվ	10,087,327	87,806
Ժամկետային ավանդներ		
Մանրածախ	18,024,306	222,789
Կորպորատիվ	4,960,192	95,902
Ընդամենը	34,325,150	582,925

Հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են հաշիվներ և ավանդներ հետևյալ հաճախորդների գծով՝

	2023թ.	2022թ.
Անհատներ	18,577,638	344,249
Մասնավոր ընկերություններ	8,594,948	87,806
Ֆինանսական հաստատություններ	6,452,571	95,902
Աշխատակիցներ	699,993	54,968
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	34,325,150	582,925

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 12,371,700 հազար ՀՀ դրամի (36.05%) ընթացիկ հաշիվները և ավանդները ներգրավված են Բանկի ամենամեծ տասը հաճախորդներից (2022թ.՝ 464,729 հազար ՀՀ դրամի, 79.7%):

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի հաճախորդներ, որոնց մնացորդները գերազանցում են սեփական կապիտալի 10%-ը (2022թ.՝ զրո):

ՀՀ օրենսդրության համաձայն, Բանկը պարտավոր է վճարել ավանդները ավանդատուի պահանջով: Այն դեպքում, երբ ժամկետային ավանդը Բանկը վճարում է ավանդատուի պահանջով մինչև մարման ժամկետը, դրա մասով տոկոսը վճարվում է ցպահանջ ավանդների տոկոսադրույքի հիման վրա, եթե պայմանագրում այլ տոկոսադրույք նշված չէ:

17. Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ

Բանկերի նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են՝

	2023թ.	2022թ.
Վարկեր բանկերից	5,059,016	7,765,422
Հետզման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	2,952,186	-
Ընդամենը	8,011,202	7,765,422

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը ունի վարկեր ՀՀ 3 (երեք) առևտրային բանկերից (2022թ.՝ 6 բանկեր):

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բանկերի նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են ՀՀ դրամով արտահայտված վարկեր 114,764 հազար ՀՀ դրամ ընդհանուր արժողությամբ (2022թ.՝ 762,009 հազար ՀՀ դրամ) և տարեկան 12.5% տոկոսադրույքով (2022թ.՝ 12.5%) և ԱՄՆ դոլարով արտահայտված վարկեր 4,944,252 հազար ՀՀ դրամ ընդհանուր արժողությամբ (2022թ.՝ 7,003,413 հազար ՀՀ դրամ) և 6.6-8.3% տարեկան տոկոսադրույքով (2022թ.՝ 6.5-8.0%):

ՀՀ դրամով և ԱՄՆ դոլարով արտահայտված վարկերի մարման ժամկետներն են 2024-2025թթ.:

(հազար ՀՀ դրամ)

17. Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ (շարունակություն)

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը մեկ բանկի հետ կնքել է հետգնման պայմանագիր (2022թ. դեկտեմբերի 31՝ բանկերի հետ հետգնման պայմանագրեր չեն կնքվել):

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բանկերի հետ կնքված հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարները ապահովվել են ՀՀ պետական պարտատոմսերով՝ 3,126,410 հազար ՀՀ դրամ իրական արժեքով: Տես ծանոթագրություններ 8, 29 և 30:

18. Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

Թողարկված պարտքային արժեթղթերը ներառում են՝

	<u>2023թ.</u>	<u>2022թ.</u>
ՀՀ-ում թողարկված պարտատոմսեր՝ ԱՄՆ դոլարով	3,496,986	938,276
ՀՀ-ում թողարկված պարտատոմսեր՝ ՀՀ դրամով	<u>2,467,883</u>	<u>513,263</u>
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	<u>5,964,869</u>	<u>1,451,539</u>

2023 թվականի ընթացքում բանկը ՀՀ Կենտրոնական բանկում գրանցել է համապատասխանաբար 5,000,000,000 ՀՀ դրամ և 10,000,000 ԱՄՆ դոլար անվանական արժեքով ՀՀ դրամով և ԱՄՆ դոլարով պարտատոմսերի թողարկման ազդագիրը, որոնք հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ամբողջությամբ չեն տեղաբաշխվել: 2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամով և ԱՄՆ դոլարով նոր տեղաբաշխված պարտատոմսերի հաշվեկշռային արժեքը կազմում է համապատասխանաբար 1,954,620 հազար ՀՀ դրամ և 2,880,730 հազար ՀՀ դրամ:

2022 թվականի երրորդ եռամսյակի ընթացքում Բանկը թողարկել է դրամային և դոլարային պարտատոմսեր՝ համապատասխանաբար 500,000 հազար ՀՀ դրամ և 1,501 հազար ԱՄՆ դոլար անվանական արժեքներով: 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամով և ԱՄՆ դոլարով արտահայտված այդ պարտատոմսերի հաշվեկշռային արժեքը կազմում է համապատասխանաբար 513,263 հազար ՀՀ դրամ և 616,256 հազար ՀՀ դրամ:

ՀՀ դրամով արտահայտված պարտատոմսերն ունեն 11.25% և 11.5% տարեկան տոկոսադրույք, իսկ ԱՄՆ դոլարով արտահայտված պարտատոմսերը՝ 6.0%, 6.2% և 6.25% տարեկան տոկոսադրույք: ՀՀ դրամով և ԱՄՆ դոլարով պարտատոմսերի մարման ժամկետներն են՝ 2024-2026թթ.:

Բանկի կողմից թողարկված պարտատոմսերը ցուցակված են ՀՀ ֆոնդային բորսայում: Սակայն 2023 թվականի ընթացքում թողարկված պարտատոմսերը՝ 1,459,678 հազար ՀՀ դրամ հաշվեկշռային արժեքով, 2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Հայաստանի ֆոնդային բորսայում չեն ցուցակվել:

19. Այլ փոխառու միջոցներ

Այլ փոխառու միջոցները ներառում են՝

	<u>2023թ.</u>	<u>2022թ.</u>
Վարկեր վերաֆինանսավորող վարկային կազմակերպություններից	5,715,675	2,660,114
Վարկեր ՀՀ ԿԲ-ից	2,119,636	535,696
Փոխառություններ առևտրային կազմակերպություններից	90,739	128,034
Փոխառություններ պետական ոչ առևտրային կազմակերպություններից	<u>8,009</u>	<u>9,346</u>
Այլ փոխառու միջոցներ	<u>7,934,059</u>	<u>3,333,190</u>

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի այլ փոխառու միջոցներ վարկատուներից, որոնց մնացորդը գերազանցում է սեփական կապիտալի 10%-ը:

Այլ փոխառու միջոցների շրջանակներում չկան պարտքային պարտադիր պայմաններ, որոնց Բանկը պարտավոր է բավարարել:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերը՝ 9,145,692 հազար ՀՀ դրամ համախառն արժեքով (2022թ.՝ 3,290,742 հազար ՀՀ դրամ) հանդիսանում են որպես գրավ վերաֆինանսավորող վարկային կազմակերպությունից ներգրավված փոխառությունների դիմաց, որոնց հաշվեկշռային արժեքը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում է 7,835,312 հազար ՀՀ դրամ (2022թ.՝ 3,195,810 հազար ՀՀ դրամ) (տես Ծան. 9):

(հազար ՀՀ դրամ)

20. Վարձակալության գծով պարտավորություններ

Ստորև ներկայացվում է վարձակալության գծով պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները և շարժը ժամանակաշրջանի ընթացքում՝

	2023թ.	2022թ.
Հունվարի 1-ի դրությամբ	1,787,052	1,344,542
Ավելացումներ	225,207	636,295
Տոկոսի հաշվեգրում	181,300	156,362
Վճարումներ	(438,566)	(350,147)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,754,993	1,787,052

2023 թվականի ընթացքում Բանկի՝ վարձակալությունների գծով դրամական միջոցների ընդհամենը արտահոսքը կազմել է 452,871 հազար ՀՀ դրամ (2022թ.՝ 381,471 հազար ՀՀ դրամ)։

2023 թվականին Բանկի օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների և վարձակալության գծով պարտավորությունների՝ ընդամենը ոչ դրամական միջոցներով ավելացումները կազմել են 225,207 հազար ՀՀ դրամ (2022թ.՝ 636,295 հազար ՀՀ դրամ)։

21. Այլ պարտավորություններ

	2023թ.	2022թ.
Կրեդիտորական պարտքեր աշխատակիցների նկատմամբ	527,402	498,440
Չհաշվանցված գումարներ	409,577	-
Կրեդիտորական պարտք	402,365	316,021
Պահուստ երաշխիքների գծով	91,153	30,184
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	1,430,497	844,645
Կանխավճարներ վարձակալներից	170,949	-
Շահութահարկից բացի այլ հարկային պարտավորություններ	158,209	106,338
Պարտքեր ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամին	14,784	-
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	343,942	106,338
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	1,774,439	950,983

Չհաշվանցված գումարները Բանկից դուրս հաճախորդների գործառնություններն են, որոնք դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ դեռ չեն ելքագրվել համապատասխան բանկային հաշիվներից, բայց հաշվանցվել են տարվա ավարտից անմիջապես հետո։

22. Սեփական կապիտալ**Թողարկված կապիտալ**

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի բաժնետիրական կապիտալը կազմում է 30,100,000 հազար ՀՀ դրամ (2022թ.՝ 30,100,000 հազար ՀՀ դրամ)։ Հայտարարված, թողարկված և շրջանառվող բաժնետիրական կապիտալը բաղկացած է 1,400,000 սովորական բաժնետոմսից (2022թ.՝ 1,400,000 սովորական բաժնետոմս), որոնց յուրաքանչյուրի անվանական արժեքը կազմում է 21,500 դրամ (2022թ.՝ 21,500 դրամ)։

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն ժամանակ առ ժամանակ ստանալ հայտարարված շահաբաժինները և քվեարկել Բանկի բաժնետերերի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում մեկ բաժնետոմս՝ մեկ ձայն սկզբունքով։

2022թ. հուլիսի 4-ին Բանկի բաժնետերերը հաստատել են բաժնետիրական կապիտալի ավելացումը 23,100,000 հազար ՀՀ դրամով՝ ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանված կապիտալի նվազագույն չափի պահանջներին համապատասխանելու նպատակով։ Բաժնետիրական կապիտալի համալրումն իրականացվել է 1,900,000 հազար ՀՀ դրամի շահաբաժինների կապիտալացման և բաժնետերերից 21,200,000 հազար ՀՀ դրամ հաշվեկշռային արժեքով այլ փոխառու միջոցների՝ սեփական կապիտալի փոխարկման գործարքի միջոցով։ Բաժնետիրական կապիտալի ավելացումն իրականացվել է առկա բաժնետոմսերի անվանական արժեքի՝ 5,000 դրամից 21,500 դրամի բարձրացմամբ։

Պահուստների բնույթը և նպատակը*Ներդրումային արժեթղթերի գծով վերազնահատման պահուստ*

Ներդրումային արժեթղթերի գծով վերազնահատման պահուստը բաղկացած է իրական արժեքի գույն փոփոխությունից՝ մինչև ակտիվների ապաճանաչումը կամ արժեզրկումը։

(հազար ՀՀ դրամ)

22. Սեփական կապիտալ (շարունակություն)

Շահաբաժիններ

Վճարման ենթակա շահաբաժինները սահմանափակվում են ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված՝ Բանկի չբաշխված շահույթի առավելագույն չափով:

2023 թվականի ընթացքում 2022 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար շահաբաժիններ չեն հայտարարվել և չեն վճարվել:

2022թ. ապրիլի 5-ին կայացած բաժնետերերի ժողովին Բանկը հայտարարել է շահաբաժիններ սովորական բաժնետոմսերի գծով՝ 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար՝ 2,000,000 հազար ՀՀ դրամ ընդհանուր արժեքով (1,429 ՀՀ դրամ մեկ բաժնետոմսի համար): 100,000 հազար ՀՀ դրամ ընդհանուր գումարով շահաբաժինները վճարվել են կանխիկ 2022 թվականի ընթացքում, իսկ 1,900,000 հազար ՀՀ դրամի չափով՝ կապիտալացվել՝ Բանկի բաժնետիրական կապիտալի ավելացման նպատակով:

23. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ

Գործառնական միջավայր

Հայաստանի Հանրապետությունը շարունակում է տնտեսական բարեփոխումները և իրավական, հարկային ու օրենսդրական համակարգերի զարգացումը՝ շուկայական տնտեսության պահանջներին համապատասխան: Հայաստանի տնտեսության ապագա կայունությունը առավելապես կախված է այս բարեփոխումներից և զարգացումներից, ինչպես նաև կառավարության կողմից իրականացվող տնտեսական, ֆինանսական և դրամավարկային քաղաքականությունների արդյունավետությունից:

Ղառանկան վարույթներ

Բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկը կարող է հանդես գալ որպես դատական վարույթների և հայցերի կողմ: Ղեկավարությունը գտնում է, որ նման վարույթների կամ հայցերի արդյունքում առաջացող պարտավորությունների վերջնական գումարը, եթե այդպիսիք լինեն, նշանակալի բացասական ազդեցություն չի ունենա ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործունեության արդյունքների վրա:

Հարկում

Հայաստանի հարկային համակարգը, լինելով համեմատաբար նոր, բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատական որոշումների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք երբեմն հստակ չեն, հակասական են և ենթակա տարընթացումների տարբեր հարկային մարմինների կողմից: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության մի շարք մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր, տուգանքներ և տոկոսային վճարներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն առաջադրել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել այլ երկրների ռիսկերի համեմատ շատ ավելի մեծ ռիսկեր: Ղեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանաբար է ճանաչել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի կիրառելի հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատական որոշումների իր մեկնաբանությունների հիման վրա: Սակայն, համապատասխան մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբեր լինել, և ֆինանսական վիճակի վրա ազդեցությունը կարող է եսական լինել, եթե տվյալ մարմինները կարողանան պարտադրել իրենց մեկնաբանությունները:

Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի պայմանական և պայմանագրային պարտավորությունները հետևյալն են՝

	<u>2023թ.</u>	<u>2022թ.</u>
Վարկերին առնչվող պարտավորություններ		
Ֆինանսական երաշխիքներ	3,210,301	754,600
Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ	3,210,301	754,600

(հազար ՀՀ դրամ)

23. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ (շարունակություն)

2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է՝

Ֆինանսական երաշխիքներ	Փուլ 1	Ընդամենը
ԱՎԿ 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	30,184	30,184
Նոր երաշխիքներ	71,875	71,875
Վճարված գումարներ	(3,024)	(3,024)
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	(7,882)	(7,882)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	91,153	91,153

2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է՝

Ֆինանսական երաշխիքներ	Փուլ 1	Ընդամենը
ԱՎԿ 2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-
Նոր երաշխիքներ	30,184	30,184
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	30,184	30,184

24. Չուտ տոկոսային եկամուտ

Չուտ տոկոսային եկամուտը ներառում է՝

	2023թ.	2022թ.
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ		
Հաճախորդներին տրված վարկեր	13,614,920	12,991,619
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	29,593	-
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	4,595	3,633
	13,649,108	12,995,252
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ		
Ներդրումային արժեթղթեր	605,874	463,467
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով	14,254,982	13,458,719
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	18,011	-
Այլ տոկոսային եկամուտ	18,011	-
Ընդամենը տոկոսային եկամուտ	14,272,993	13,458,719
Տոկոսային ծախս		
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	960,670	1,814
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	616,254	840,885
Այլ փոխառու միջոցներ	334,823	1,326,165
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	183,931	68,443
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	181,300	156,362
Հետզնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	100,673	26,780
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	89,423	1,346
Տոկոսային ծախս	2,467,074	2,421,795
Չուտ տոկոսային եկամուտ	11,805,919	11,036,924

(հազար ՀՀ դրամ)

25. Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտ

Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտը ներառում է՝

	2023թ.	2022թ.
Դրամային գործառնություններ	109,181	-
Երաշխիքներ	83,996	19,929
Ապահովագրություն	8,147	2,815
Այլ	2,701	3,411
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	204,025	26,155
Դրամային գործառնություններ	57,370	10,838
Հաշվարկային գործառնություններ	17,173	115,939
Արժեթղթերի գծով գործառնություններ	11,919	8,041
Դրամական փոխանցումներ	1,414	5,139
Հաշիվների սպասարկման վճար	1,080	7,834
Վճարային քարտերի սպասարկման վճար	14	6,027
Այլ	176	2,823
Միջնորդավճարների գծով ծախս	89,146	156,641
Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտ/(ծախս)	114,879	(130,486)

26. Անձնակազմի և այլ գործառնական ծախսեր

Անձնակազմի և այլ գործառնական ծախսերը ներառում են՝

	2023թ.	2022թ.
Աշխատավարձ և պարգևավճարներ	4,112,011	3,191,875
Պարտադիր կենսաթոշակային վճարումներ	233,182	155,842
Անձնակազմի ապահովագրություն	72,429	46,156
Անձնակազմի գծով ծախսեր	4,417,622	3,393,873

Այլ գործառնական ծախսեր

	2023թ.	2022թ.
Մարքեթինգ և գովազդ	437,177	108,323
Վերանորոգում և սպասարկում	205,615	129,061
Գրասենյակային ծախսեր	164,051	121,242
Մասնագիտական ծառայություններ	141,045	84,856
Բարեգործություն	134,316	94,013
Անվտանգություն	115,476	100,730
Չփոխհատուցվող հարկեր և տուրքեր, բացառությամբ շահութահարկի	43,176	42,821
Հաղորդակցություն	42,442	35,657
Վարկերի տրամադրման և հավաքագրման գծով ծախսեր	41,256	31,577
Վկանդների ապահովագրման ծախսեր	28,325	16,000
Գործուղման և համանման ծախսեր	23,249	21,052
Անձնակազմի վերապատրաստում	20,895	7,344
Անդամավճարներ	20,153	38,141
Ներկայացուցչական ծախսեր	15,398	30,978
Գործառնական վարձակալության գծով ծախսեր	14,305	31,324
Վճարված տուգանքներ	10,000	-
Ժամանց	9,568	32,711
Գույքի օտարման հետ կապված ծախսեր	5,930	-
Ֆինանսական հաշտարարի գծով ծախսեր	5,476	30,819
Այլ	169,248	54,257
Այլ գործառնական ծախսեր	1,647,101	1,010,906

2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար Բանկը ճանաչել է 6,420 հազար ՀՀ դրամի չափով վարձավճարի գծով ծախս կարճաժամկետ վարձակալությունից և 7,885 հազար ՀՀ դրամի չափով՝ փոքրարժեք ակտիվների վարձակալությունից (2022թ.՝ 24,058 հազար ՀՀ դրամի չափով վարձավճարի գծով ծախս կարճաժամկետ վարձակալությունից և 7,266 հազար ՀՀ դրամի չափով՝ փոքրարժեք ակտիվների վարձակալությունից):

(հազար ՀՀ դրամ)

26. Անձնակազմի և այլ գործառնական ծախսեր (շարունակություն)

2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի վճարը կազմել է 33,000,000 դրամ՝ առանց ԱԱՀ-ի (2022թ.՝ 43,750,000 դրամ՝ առանց ԱԱՀ-ի): 2023 թվականի ընթացքում Բանկի արտաքին աուդիտորները ոչ աուդիտորական ծառայություններ չեն մատուցել:

27. Ռիսկերի կառավարում

Ներածություն

Բանկի գործունեությանը բնորոշ են բազմազան ֆինանսական ռիսկեր, որոնց կառավարման համար Բանկը մշակում և ներդրում է ռիսկերի կառավարման մեխանիզմներ և ներքին վերահսկողության համակարգ: Բանկի գործունեությանը բնորոշ հիմնական ռիսկերն են վարկային, իրացվելիության և շուկայական ռիսկերը: Շուկայական ռիսկն իր հերթին ներառում է արտադրույթի, տոկոսադրույթի և գնային ռիսկերը: Բանկի գործունեությանը բնորոշ է նաև գործառնական ռիսկը: Ռիսկերի կառավարումը ներառում է ռիսկերի հայտնաբերման, չափման և մոնիտորինգի շարունակական գործընթաց ռիսկերի սահմանաչափերի և ներքին վերահսկողության համակարգի շրջանակներում: Ռիսկերի կառավարման գործընթացը վճարողը նշանակություն ունի Բանկի շահութաբերության մշտական մակարդակի պահպանման համար, և Բանկի յուրաքանչյուր աշխատակից պատասխանատվություն է կրում իր պարտականությունների շրջանակներում առաջացող ռիսկերի համար:

Ռիսկերի կառավարման գործառնայթը ներառում է նաև բիզնես ռիսկերը, ինչպիսիք են շրջակա միջավայրի, տեխնոլոգիաների և տնտեսական ոլորտների փոփոխությունները՝ դրանց հետ կապված տարբեր ստորաբաժանումների ներգրավմամբ:

Ռիսկերի կառավարման համակարգ

Ռիսկերի բացահայտման և վերահսկման վերջնական պատասխանատվությունը կրում է Բանկի խորհուրդը, սակայն ռիսկերի կառավարման և մոնիտորինգի համար պատասխանատու են առանձին ստորաբաժանումներ:

Բանկի խորհուրդ

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր վերահսկողության, ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման քաղաքականության համար:

Բանկի ղեկավարություն/գլխավոր գործադիր տնօրեն

Բանկի ղեկավարությունը/գլխավոր գործադիր տնօրենը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման գործընթացի վերահսկողության համար:

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանում

Ռիսկերի կառավարման վարչությունը պատասխանատու է Խորհրդի կողմից հաստատված ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման քաղաքականության ներքո ռիսկերի կառավարման ընթացակարգերի մշակման և իրականացման համար, այդ ընթացակարգերի համաձայն ռիսկերի հայտնաբերման, գնահատման և շարունակական մոնիտորինգի համար, ներառյալ սահմանված կարգով համապատասխանության վերահսկումը ռիսկերի սահմանաչափերի նկատմամբ ինչպես նաև նոր գործընթացների և պրոդուկտների ռիսկերի գնահատման համար:

Հետևյալ բաժինը ևս ապահովում է ռիսկերի հաշվետվությունների ներկայացումը իրավասու կառավարման մարմիններին, Բանկի խորհրդին և ղեկավարությանը:

Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման կոմիտե

Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման կոմիտեն պատասխանատու է Բանկի ակտիվների կառավարման և պարտավորությունների ու ընդհանուր ֆինանսական կառուցվածքի կառավարման համար: Այն նաև պատասխանատու է ֆինանսավորման և իրացվելիության ռիսկերի համար:

Ներքին աուդիտ

Բանկի կողմից իրականացվող ռիսկի կառավարման գործընթացը յուրաքանչյուր տարի աուդիտի է ենթարկվում ներքին աուդիտի բաժնի կողմից, որը ստուգում է ինչպես ընթացակարգերի ամբողջականությունը և արդյունավետությունը, այնպես էլ Բանկի գործունեության համապատասխանությունը ընթացակարգերին: Ներքին աուդիտի բաժինը անցկացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է ղեկավարության հետ և իր եզրակացություններն ու առաջարկները ներկայացնում է Բանկի խորհրդին կից գործող ներքին աուդիտի հանձնաժողովին:

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ներածություն (շարունակություն)

Ռիսկերի չափման և հաշվետվությունների համակարգ

Տարատեսակ ռիսկերի վերլուծության և գնահատման ժամանակ Բանկը կիրառում է վիճակագրական մոդելներ, զգայունության վերլուծություններ, վերլուծում ռիսկի տարբեր ցուցանիշների դիսամիկան և անհրաժեշտության դեպքում ձեռնարկում համապատասխան միջոցներ: Մոդելները հետազայում ստուգվում են վավերականության նպատակներով: Բանկը նաև կիրառում է վատագույն դեպքերի սցենարները, որոնք տեղի կունենան, երբ ծայրահեղ իրադարձությունները, որոնք քիչ հավանական են, իրականում տեղի կունենան:

Ռիսկերի մոնիտորինգը և վերահսկումը հիմնականում իրականացվում է Բանկի կողմից հաստատված սահմանաչափերի հիման վրա: Այս սահմանները արտացոլում են Բանկի ռազմավարությունը և շուկայական միջավայրը, ինչպես նաև ռիսկի մակարդակը, որը Բանկը պատրաստ է ընդունել՝ տնտեսության ընտրված հատվածների վրա լրացուցիչ շեշտադրումով: Բացի այդ, Բանկը դիտարկում և գնահատում է ռիսկերի կլանման կարողությունները և ռիսկերի ընդհանուր մակարդակը բոլոր տեսակի ռիսկերի և գործունեության ուղղությունների համար:

Վարկային ռիսկի մասին տեղեկատվությունը, որը վերաբերում է բիզնեսի բոլոր ուղղություններին, վերլուծվում և մշակվում է ռիսկերը վաղաժամ վերլուծելու, վերահսկելու և հայտնաբերելու համար: Այս տեղեկատվությունը ներկայացվում է Բանկի ղեկավարությանը: Ներկայացված հաշվետվությունը ներառում է ընդհանուր վարկային ռիսկի ենթարկվածության վերլուծություն, վարկերի համակենտրոնացման սահմանաչափերի մոնիտորինգի արդյունքներ, GAP վերլուծություն, VaR գնահատում, իրացվելիության գործակիցներ, սթրես-թեստ վերլուծություն, ընդհանուր ռիսկի «ախորժակի» վերահսկում և ռիսկի պորտֆելի փոփոխություններ: Եռամսյակային կտրվածքով հտորիդին առընթեր Ռիսկերի կառավարման և համապատասխանության կոմիտեին է ներկայացվում հաճախորդների ռիսկերի, տնտեսության և բիզնես ուղղությունների վերաբերյալ մանրամասն հաշվետվություն:

Ռիսկերի մեղմացում

Որպես ռիսկերի մեղմացման ուղղված միջոցառումների մաս, Բանկն օգտագործում է ածանցյալ և այլ գործիքներ արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունից առաջացող ռիսկերի կառավարման նպատակով:

Բանկը լայնորեն կիրառում է գրավը վարկային ռիսկի նվազեցման նպատակով:

Ռիսկի կենտրոնացումներ

Ռիսկի կենտրոնացումները առաջանում են, երբ մի շարք գործընկերներ իրականացնում են նմանատիպ գործունեություն, կամ գործունեությունը կատարվում է միևնույն աշխարհագրական շրջանում, կամ նրանք ունեն համանման տնտեսական հատկանիշներ, որի հետևանքով տնտեսական, քաղաքական կամ այլ պայմաններում փոփոխությունները պայմանագրային պարտավորությունների կատարման նրանց ունակության վրա նույն կերպ են ազդում: Ռիսկի կենտրոնացումները արտացոլում են Բանկի գործունեության արդյունքների հարաբերական զգայունությունը պայմանների փոփոխություններին, որոնք ազդեցություն են ունենում կոնկրետ բնագավառի կամ աշխարհագրական շրջանի վրա:

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներից խուսափելու համար Բանկի քաղաքականությունը և գործընթացները ներառում են հատուկ սկզբունքներ՝ ուղղված բազմաբնույթ ակտիվների տեսակների, վարկային և արժեթղթերի պորտֆելների պահպանմանը:

Վարկային ռիսկ

Վարկային ռիսկն այն ռիսկն է, որի պատճառով Բանկը կարող է կրել վնասներ՝ հաճախորդների կամ գործընկերների կողմից պարտավորությունների չկատարման դեպքում: Բանկը իրականացնում է վարկային ռիսկի վերահսկում և կառավարում՝ սահմանելով ռիսկի այն սահմանաչափը, որը պատրաստ է ընդունել անհատական գործընկերների և աշխարհագրական ու տնտեսական համակենտրոնացումների համար, ինչպես նաև դիտարկելով զգայունությունը նման սահմանաչափերի նկատմամբ:

Բանկը հաստատել է վարկային որակի ստուգման գործընթաց՝ ապահովելու գործընկերների վարկունակության հնարավոր փոփոխությունների վաղ բացահայտումը, ներառյալ գրավների պարբերաբար վերանայումը:

Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների համար հաշվեկշռային արժեքը արտացոլում է ընթացիկ վարկային ռիսկը, բայց ոչ առավելագույն ռիսկը, որը կարող է առաջանալ ապագայում արժեքի փոփոխությունից:

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

Արժեզրկման գնահատում

Բանկը ԱՎԿ-ն հաշվարկում է հավանականությամբ կշռված երեք սցենարներով՝ գնահատելու ակնկալվող դրամական միջոցների պակասորդները, զեղչված արդյունավետ տոկոսադրույքի մոտարկմամբ: Դրամական միջոցների պակասորդը Բանկին պայմանագրով վճարման ելթակա դրամական միջոցների հոսքերի և Բանկի ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի միջև տարբերությունն է: ԱՎԿ հաշվարկի մեխանիզմները ներկայացված են ստորև, և դրանց հիմնական տարրերը հետևյալն են՝

- PD   Դեֆոլտի հավանականությունը որոշակի ժամանակային հորիզոնի ընթացքում դեֆոլտի հավանական լինելու գնահատումն է: Դեֆոլտը միայն կարող է տեղի ունենալ գնահատված ժամանակահատվածում որոշակի պահի, եթե գործիքը նախկինում չի ապաճանաչվել և դեռևս պորտֆելում է:
- EAD   Դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը դա ապագա դեֆոլտի ամսաթվի դրությամբ գործիքի գնահատված արժեքն է՝ հաշվի առնելով հաշվետու ամսաթվից հետո ակնկալվող փոփոխությունների ազդեցությունը, ներառյալ մայր գումարի և տոկոսների վճարումները՝ պայմանագրով նախատեսված կամ այլ կերպ, բաց թողնված վճարումների վրա հաշվեգրված տոկոսները և այլն:
- LGD   Դեֆոլտի դեպքում կորստի չափը դա դրամական միջոցների կորստի գնահատումն է, որն առաջանում է, երբ որոշակի պահի տեղի է ունենում դեֆոլտ: Դա պայմանագրով սահմանված դրամական միջոցների հոսքերի և այն դրամական միջոցների հոսքերի տարբերությունն է, որոնք վարկատուն ակնկալում է ստանալ՝ ներառյալ գրավների իրացումից միջոցները: Այն սովորաբար արտահայտվում է որպես դեֆոլտի դեպքում գործիքի արժեքից (EAD) տոկոս:

ԱՎԿ պահուստը հիմնվում է վարկային վնասների վրա, որոնք ակնկալվում է, որ կառաջանան ակտիվի կյանքի ընթացքում (ակտիվի կյանքի ընթացքում ակնկալվող վարկային վնաս կամ ԱՎԿԱՎԿ), եթե առկա չէ վարկային ռիսկի զգալի աճ սկզբնական ճանաչումից հետո, որի դեպքում պահուստը հիմնվում է 12 ամսվա ընթացքում ակնկալվող վարկային վնասի վրա (12-ամսյա ԱՎԿ): 12 ամսվա ԱՎԿ-ն ԱՎԿԱՎԿ-ի այն մասն է, որը ներկայացնում է ֆինանսական գործիքի գծով պարտավորությունների չկատարման դեպքերի արդյունքը հանդիսացող ԱՎԿ-ները, որոնք հնարավոր են հաշվետու ամսվան հաջորդող 12 ամիսների ընթացքում: Ինչպես ԱՎԿԱՎԿ-ն, այնպես էլ 12 ամսվա ԱՎԿ-ն հաշվարկվում են անհատական կամ խմբային հիմունքով՝ ելնելով ֆինանսական գործիքների համապատասխան պորտֆելի բնույթից:

Բանկը քաղաքականություն է սահմանել՝ յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտին իրականացնել գնահատում արդյոք ֆինանսական գործիքի վարկային ռիսկը զգալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչումից հետո, հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում դեֆոլտ տեղի ունենալու ռիսկի փոփոխությունը: Վերոնշյալ գործընթացի հիման վրա, Բանկը խմբավորում է իր վարկերը՝ ըստ փուլերի, ինչպես նկարագրված է ստորև.

- Փուլ 1:   Սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը պահուստ է ճանաչում 12 ամսվա ԱՎԿ-ի հիման վրա: 1-ին փուլի վարկերը ընդգրկում են նաև գործիքներ, որոնց դեպքում վարկային ռիսկը բարելավվել է, և վարկը վերադասակարգվել է 2-րդ փուլից:
- Փուլ 2:   Երբ գործիքի վարկային ռիսկը զգալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչումից հետո, Բանկը պահուստը ճանաչում է վարկի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող վարկային կորուստների (ԱՎԿԱՎԿ) համար: 2-րդ փուլի վարկերը ընդգրկում են նաև գործիքներ, որոնց դեպքում վարկային ռիսկը բարելավվել է, և վարկը վերադասակարգվել է 3-րդ փուլից:
- Փուլ 3:   Վարկը համարվում է արժեզրկված:
- POCI: Ձեռք բերված կամ ստեղծված՝ արժեզրկված (POCI) ակտիվները ֆինանսական ակտիվներ են, որոնք արժեզրկված են սկզբնական ճանաչման ժամանակ: Տվյալ ակտիվները սկզբնական ճանաչման ժամանակ հաշվառվում են իրական արժեքով, և տոկոսային եկամուտը հետագայում ճանաչվում է վարկային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքի հիման վրա: ԱՎԿ-ն միայն ճանաչվում կամ ապաճանաչվում է այնքանով, որքանով որ հետագայում փոխվում է ակտիվի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող վարկային կորուստների գնահատականը:

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

Դեֆոլտի սահմանումը

Բանկը համարում է, որ ֆինանսական գործիքի գծով առկա է դեֆոլտ, և, հետևաբար, այն դասում է որպես Փուլ 3-ին պատկանող ֆինանսական գործիք (այսինքն՝ վարկային տեսանկյունից արժեզրկված) ԱՎԿ հաշվարկի նպատակով, բոլոր այն դեպքերում, երբ փոխառուն 91 օրով ուշացնում է պայմանագրային վճարումների կատարումը:

Ֆինանսական գործիքը նաև համարվում է արժեզրկված՝ հիմք ընդունելով սահմանված այլ քանակական և որակական գործոններ, ինչպիսիք են, վերանայման կարգավիճակը և ֆինանսական մոնիտորիգի արդյունքները:

Որպես որակական գնահատման մի մաս՝ առ այն՝ արդյոք հաճախորդը վճարունակ է, Բանկը նաև դիտարկում է տարբեր դեպքեր, որոնք կարող են մատնացույց անել քիչ հավանականությունը: Նման դեպքերում Բանկը մանրամասն դիտարկում է, թե արդյոք այդ իրադարձությունը կարող է հանգեցնել հաճախորդի՝ դեֆոլտի ենթարկված լինելուն, և, հետևաբար, գնահատվում է՝ արդյոք պետք է վարկը դասակարգել Փուլ 3-ում՝ ակնկալվող վարկային կորուստների հաշվարկների համար, թե արդյոք Փուլ 2-ում դասակարգումը բավարարում է:

Ըստ Բանկի քաղաքականության՝ ֆինանսական գործիքը համարվում է «վերականգնված», և հետևաբար վերադասակարգվում Փուլ 3-ից, եթե առնվազն վեց անընդմեջ ամիսների ընթացքում դեֆոլտի սահմանված չափանիշներից ոչ մեկը առկա չի եղել: Ակտիվի՝ վերականգնվելուց հետո Փուլ 2-ում կամ Փուլ 1-ում դասակարգելու որոշումը կախված է վերականգնման պահին ճշգրտված ռիսկի մակարդակից, և արդյոք սա նշանակում է, որ սկզբնական ճանաչման համեմատ եղել է վարկային ռիսկի զգալի աճ:

Դեֆոլտի հավանականության գնահատման գործընթացը

Հաճախորդներին տրված վարկեր

Խմբավորում

Հաճախորդներին տրված վարկերի, որոնք պատկանում են Փուլ 1-ին և Փուլ 2-ին, ինչպես նաև անհատապես ոչ Եական Փուլ 3-ին պատկանող վարկերի համար, Բանկը հաշվարկում է ԱՎԿ պորտֆելի մակարդակով: Բանկն առանձնացնում է պորտֆելների հետևյալ տեսակները.

- ▶ Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր,
- ▶ Հիփոթեքային վարկեր և անշարժ գույքով ապահովված այլ վարկեր,
- ▶ Կորպորատիվ վարկեր,
- ▶ Այլ վարկեր ֆիզիկական անձանց.

Հաճախորդներին տրված վարկերի գծով դեֆոլտի հավանականությունը հիմնվում է անցյալ ժամանակաշրջանների տեղեկությունների վրա և հաշվարկվում է հավանականության փոփոխության մատրիցներով՝ հիմք ընդունելով վարկային պորտֆելների ժամկետայնության վերաբերյալ առկա տեղեկությունները: Հավանականությունները հաշվարկվում են որպես 12 ամիս ժամանակաշրջանի ընթացքում դեֆոլտ կատեգորիաների միջև փոխանցվող վարկերի մասնաբաժինը ընդհանուր վարկերի նկատմամբ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ: Դեֆոլտի հավանականությունը հաշվարկելիս Բանկը դիտարկում է կանխատեսվող մակրոտնտեսական ցուցանիշները, որոնք ունեն Եական ազդեցություն դեֆոլտի հավանականության վրա՝ հաշվարկված ըստ ժամանակային շարքերի ռեգրեսիայի վերլուծության:

Դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը

Դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը (EAD) իրենից ներկայացնում է արժեզրկման գնահատման ենթակա ֆինանսական գործիքների համախառն հաշվեկշռային արժեքը, որը հաշվի է առնում ինչպես հաճախորդի ունակությունը՝ մեծացնելու իր վարկի գումարը դեֆոլտի մոտենալու դեպքում, այնպես էլ հնարավոր վաղաժամկետ մարումները: Փուլ 1-ում գտնվող ակտիվների համար Բանկը գնահատում է 12 ամսվա ընթացքում հնարավոր դեֆոլտի հավանականությունը 12 ամսվա ԱՎԿ հաշվարկելու նպատակով: Փուլ 2, Փուլ 3 և ձեռք բերված կամ ստեղծված՝ արժեզրկված (POCI) դասին պատկանող ֆինանսական ակտիվների համար դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը դիտարկվում է գործիքների ողջ կյանքի տևողության ընթացքում տեղի ունեցող դեպքերի համար:

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

Դեֆոլտի ժամանակ կորստի չափը

Բանկը դեֆոլտի ժամանակ կորստի չափը հաշվարկելու նպատակով օգտագործում է դեֆոլտի ամսաթվից հետո վերականգնումների վերաբերյալ պատմական տվյալները բոլոր դեֆոլտի ենթարկված վարկերի կտրվածքով: Ժամանակային կտրվածքով վերջին ժամկետանց վարկերի համար հնարավոր վերադարձի հավանականությունը գնահատվում է նախկինում ժամկետանց վարկերի պոպուլյացիայի զարգացման գործակցով: Տվյալ շրջանակներում հաշվի են առնվում հավաքագրման քաղաքականության ցանկացած փոփոխություն: Հավաքագրվում է դեֆոլտի ամսաթվից հետո դրամական միջոցների հոսքերի վերաբերյալ ողջ տեղեկատվությունը և գեղջվում դեֆոլտի ամսաթվի դրությամբ՝ միջին արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդի օգտագործմամբ, յուրաքանչյուր LGD խմբի գծով : Դրամական միջոցների հոսքերի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներառում է բոլոր տեսակի դրամական ներհոսքերը ժամկետանց վարկերի գծով (վարկերի մարումից ստացված միջոցներ, երաշխավորից ստացված միջոցներ, գրավի առարկայի վաճառքից ստացված միջոցներ և այլն):

Վարկային ռիսկի զգալի աճ

Բանկը սահմանել է քաղաքականություն՝ գնահատելու յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ֆինանսական գործիքի վարկային ռիսկի զգալի աճի հայտանիշները՝ սկզբնական ճանաչման պահից ի վեր: Բանկը որպես հիմնական հայտանիշ է օգտագործում վարկերի ժամկետանց օրերի քանակի վերաբերյալ տեղեկատվությունը: Բանկը համարում է, որ վարկային ռիսկը զգալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչման պահից հետո, եթե պայմանագրային վճարումները ուշացվել են ավելի քան 30 օրով:

Վարկային ռիսկի աճը գնահատելիս Բանկի ղեկավարությունը նաև առաջնորդվում է հետևյալ գործոններով՝

- ▶ ՀՀ այլ ֆինանսական հաստատություններում տվյալ վարկառուի ժամկետանց օրերի քանակը,
- ▶ Վարկառուի ֆինանսական վիճակի զգալի վատթարացումը,
- ▶ Վարկային պայմանների վերանայում վարկառուի ֆինանսական վիճակի զգալի վատթարացման արդյունքում,
- ▶ Վարկառուի գործունեության ֆինանսական մոնիտորինգի արդյունքները:

Կանխատեսվող տեղեկատվություն և բազմակի տնտեսական սցենարներ

ԱՎԿ մոդելներում Բանկը հիմնվում է կանխատեսվող տեղեկատվության լայն շրջանակի վրա, մասնավորապես այնպիսի տնտեսական ելակետային տվյալների, ինչպիսիք են՝

- ▶ Գնաճ, %,
- ▶ Ամսական տնտեսական ակտիվություն, %,
- ▶ Միջին աշխատավարձ, ՀՀ դրամ
- ▶ Դրամական փոխանցումներ, մլն ԱՄՆ դոլար,
- ▶ Անշարժ գույք, ՀՀ դրամ :

Կանխատեսվող տեղեկատվությունը Բանկը ստանում է արտաքին աղբյուրներից (Տնտեսական վերլուծական ստորաբաժանում, Համաշխարհային բանկի տվյալների բազա, ինչպես նաև ՀՀ Կառավարության կողմից կատարված կանխատեսումներ): Սույն աղյուսակը ներկայացնում է հիմնական կանխատեսվող տնտեսական փոփոխականների/ենթադրությունների արժեքները ԱՎԿ հաշվարկների համար յուրաքանչյուր տնտեսական սցենարի համար:

Հիմնական գործոնները	ԱՎԿ սցենար	Որոշված հավանականությունը, %	2024թ.
Գնաճ, %	Բազիսային	100%	3.1%
Ամսական տնտեսական ակտիվություն, %	Բազիսային	100%	10.0%
Միջին աշխատավարձ, ՀՀ դրամ	Բազիսային	100%	285,810
Դրամական փոխանցումներ, մլն ԱՄՆ դոլար	Բազիսային	100%	723
Անշարժ գույք, ՀՀ դրամ	Բազիսային	100%	323,096

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**Վարկային ռիսկ (շարունակություն)***Ֆինանսական ակտիվների դասերի վարկային որակական վերլուծություն*

Բանկը չունի ներքին վարկանիշային համակարգ հաճախորդներին տրված վարկերի վարկային որակի գնահատման նպատակով և կառավարում է վարկային ռիսկը ըստ ժամկետանց օրերի:

Ստորև աղյուսակը տրամադրում է տեղեկատվություն իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված համախառն վարկերի վարկային որակի վերաբերյալ 2023 և 2022թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ.

	2023թ. դեկտեմբերի 31			Ընդամենը վարկեր
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	
Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	35,190,690	9,267,006	574,800	45,032,496
– մինչև 30 օր ժամկետանց	1,160,499	1,905,125	317,621	3,383,245
– 30-89 օր ժամկետանց	–	1,890,539	1,355,317	3,245,856
– 90-179 օր ժամկետանց	–	–	1,214,706	1,214,706
– 180-270 օր ժամկետանց	–	–	580,342	580,342
– ավելի քան 270 օր ժամկետանց	–	–	689,846	689,846
Ընդամենը համախառն ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	36,351,189	13,062,670	4,732,632	54,146,491
Վարկային կորստի պահուստ	(302,239)	(431,912)	(1,014,419)	(1,748,570)
Ընդամենը զուտ ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	36,048,950	12,630,758	3,718,213	52,397,921
Հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	17,717,177	908,626	387,876	19,013,679
– մինչև 30 օր ժամկետանց	12,848	29,090	–	41,938
– 30-89 օր ժամկետանց	–	25,346	56,106	81,452
– 90-179 օր ժամկետանց	–	–	12,376	12,376
– 180-270 օր ժամկետանց	–	–	125,355	125,355
Ընդամենը համախառն հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր	17,730,025	963,062	581,713	19,274,800
Վարկային կորստի պահուստ	(18,180)	(49,364)	(254,217)	(321,761)
Ընդամենը զուտ հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր	17,711,845	913,698	327,496	18,953,039
Կորպորատիվ վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	13,290,332	173,985	–	13,464,317
– մինչև 30 օր ժամկետանց	751	27,260	–	28,011
– 30-89 օր ժամկետանց	–	12,288	–	12,288
– 90-179 օր ժամկետանց	–	–	83,903	83,903
– 180-270 օր ժամկետանց	–	–	4,246	4,246
Ընդամենը համախառն կորպորատիվ վարկեր	13,291,083	213,533	88,149	13,592,765
Վարկային կորստի պահուստ	(15,477)	(26,331)	(58,786)	(100,594)
Ընդամենը զուտ կորպորատիվ վարկեր	13,275,606	187,202	29,363	13,492,171
Ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	3,722,882	187,407	6,022	3,916,311
– մինչև 30 օր ժամկետանց	12,480	7,491	–	19,971
– 30-89 օր ժամկետանց	–	5,197	6,596	11,793
– 90-179 օր ժամկետանց	–	–	28,629	28,629
– 180-270 օր ժամկետանց	–	–	13,423	13,423
Ընդամենը համախառն ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	3,735,362	200,095	54,670	3,990,127
Վարկային կորստի պահուստ	(5,541)	(14,225)	(41,400)	(61,166)
Ընդամենը զուտ ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	3,729,821	185,870	13,270	3,928,961
Ընդամենը հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	71,107,659	14,439,360	5,457,164	91,004,183
Վարկային կորստի պահուստ	(341,437)	(521,832)	(1,368,822)	(2,232,091)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր	70,766,222	13,917,528	4,088,342	88,772,092

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**Վարկային ռիսկ (շարունակություն)**

	2022թ. դեկտեմբերի 31			Ընդամենը վարկեր
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	
Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	24,562,625	9,085,242	817,639	34,465,506
– մինչև 30 օր ժամկետանց	32,069	3,753,155	298,088	4,083,312
– 30-89 օր ժամկետանց	–	5,015,624	667,123	5,682,747
– 90-179 օր ժամկետանց	–	–	3,169,621	3,169,621
– 180-270 օր ժամկետանց	–	–	767,681	767,681
– ավելի քան 270 օր ժամկետանց	–	–	439,479	439,479
Ընդամենը համախառն ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	24,594,694	17,854,021	6,159,631	48,608,346
Վարկային կորստի պահուստ	(189,177)	(764,427)	(1,510,010)	(2,463,614)
Ընդամենը զուտ ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	24,405,517	17,089,594	4,649,621	46,144,732
Հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	6,742,699	430,628	136,532	7,309,859
– մինչև 30 օր ժամկետանց	–	32,219	58,377	90,596
– 30-89 օր ժամկետանց	–	–	–	–
– 90-179 օր ժամկետանց	–	–	19,761	19,761
– 180-270 օր ժամկետանց	–	–	6,743	6,743
Ընդամենը համախառն հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր	6,742,699	462,847	221,413	7,426,959
Վարկային կորստի պահուստ	(13,149)	(33,321)	(94,600)	(141,070)
Ընդամենը զուտ հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր	6,729,550	429,526	126,813	7,285,889
Կորպորատիվ վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	1,393,449	15,819	4,482	1,413,750
– մինչև 30 օր ժամկետանց	–	12,444	–	12,444
– 30-89 օր ժամկետանց	–	85,825	–	85,825
– 90-179 օր ժամկետանց	–	–	–	–
– 180-270 օր ժամկետանց	–	–	–	–
Ընդամենը համախառն կորպորատիվ վարկեր	1,393,449	114,088	4,482	1,512,019
Վարկային կորստի պահուստ	(21,739)	(36,828)	(2,088)	(60,655)
Ընդամենը զուտ կորպորատիվ վարկեր	1,371,710	77,260	2,394	1,451,364
Ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	1,505,368	42,895	10,106	1,558,369
– մինչև 30 օր ժամկետանց	290	5,718	3,173	9,181
– 30-89 օր ժամկետանց	–	7,087	10,195	17,282
– 90-179 օր ժամկետանց	–	–	2,484	2,484
– 180-270 օր ժամկետանց	–	–	6,302	6,302
Ընդամենը համախառն ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	1,505,658	55,700	32,260	1,593,618
Վարկային կորստի պահուստ	(25,730)	(16,204)	(22,679)	(64,613)
Ընդամենը զուտ ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	1,479,928	39,496	9,581	1,529,005
Ընդամենը հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	34,236,500	18,486,656	6,417,786	59,140,942
Վարկային կորստի պահուստ	(249,795)	(850,780)	(1,629,377)	(2,729,952)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր	33,986,705	17,635,876	4,788,409	56,410,990

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվների դասերի վարկային որակական վերլուծություն

2023թ. դեկտեմբերի 31

	Ծան.	Բարձր դաս	Ստանդարտ դաս	Ընդամենը	
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ (առանց կանխիկ միջոցների)	5	Փուլ 1	13,966	3,219,616	3,233,582
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	6	Փուլ 1	-	964,802	964,802
Ներդրումային արժեթղթեր	8	Փուլ 1	-	5,258,863	5,258,863
Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթեր	8	Փուլ 1	-	3,126,410	3,126,410
Ընդամենը			13,966	12,569,691	12,583,657

2022թ. դեկտեմբերի 31

	Ծան.	Բարձր դաս	Ստանդարտ դաս	Ընդամենը	
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ (առանց կանխիկ միջոցների)	5	Փուլ 1	-	914,941	914,941
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	6	Փուլ 1	-	110,377	110,377
Ներդրումային արժեթղթեր	8	Փուլ 1	-	4,551,296	4,551,296
Ընդամենը			-	5,576,614	5,576,614

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է Բանկի վարկանիշային համակարգի և գործընկերների արտաքին վարկանիշների վերլուծությունը՝ ըստ դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների, բանկերի նկատմամբ պահանջների և ներդրումային արժեթղթերի, հետզնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթերի 2023 և 2022թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

2023թ.

Միջազգային վարկանիշային գործակալության (Moody's) վարկանիշ	Նկարագրություն	PD
Aaa-ից A3	Բարձր դաս	0-0.09%
Baa1-ից B3	Ստանդարտ դաս	0.1-4.3%
Caa1-ից Ca	Ստանդարտից ցածր դաս	16.3%
C	Արժեզրկված	100%

2022թ.

Միջազգային վարկանիշային գործակալության (Moody's) վարկանիշ	Նկարագրություն	PD
Aaa-ից A3	Բարձր դաս	0-0.09%
Baa1-ից B3	Ստանդարտ դաս	0.1-4.3%
Caa1-ից Ca	Ստանդարտից ցածր դաս	16.3%
C	Արժեզրկված	100%

Իրացվելիության ռիսկ և ֆինանսավորման կառավարում

Իրացվելիության ռիսկն այն ռիսկն է, որ Բանկը սովորական կամ չկանխատեսված իրավիճակում չի կարողանա կատարել իր պարտավորությունները վերջիններիս մարման ժամանակ: Այդ ռիսկի զգալի նպատակով ղեկավարությունն ապահովել է ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրներ՝ ի լրումն արդեն իսկ գոյություն ունեցող բանկային ավանդների հիմնական բազայի: Ղեկավարությունն իրականացնում է նաև ակտիվների կառավարում՝ հաշվի առնելով իրացվելիությունը, և ապագա դրամական հոսքերի և իրացվելիության օրական վերահսկողություն: Այդ գործընթացը ներառում է ակնկալվող դրամական միջոցների գնահատում և առաջնակարգ ապահովման միջոցի ամկայություն, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորման ստացման համար:

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Իրացվելիության ռիսկ և ֆինանսավորման կառավարում (շարունակություն)

Բանկը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան: Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ հարաբերակցությունները կազմել են՝

	Սահմանա- յին արժեք	2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրու- թյամբ, %	2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրու- թյամբ, %
Ն2.1 – Ընդհանուր իրացվելիություն (բարձր իրացվելի ակտիվներ/ Ընդհանուր ակտիվներ)	Նվ. 15%	20.0%	15.2%
Ն2.2 – Ընթացիկ իրացվելիություն (բարձր իրացվելի ակտիվներ/ ցպահանջ պարտավորություններ)	Նվ. 60%	211.6%	1418.1%

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ միջևե մարումը մնացած ժամկետների

Ստորև ներկայացվում է դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ ըստ միջևե մարումը մնացած ժամկետների՝ այսինքնագրային չզեղչված պարտավորությունների հիման վրա: Պարտավորությունները, որոնք ենթակա են ցպահանջ մարման, դասակարգվում են այնպես, ինչպես եթե մարման պահանջը ներկայացված լիներ ամենավաղ հնարավոր ամսաթվով: Այնուամենայնիվ, Բանկը գտնում է, որ շատ հաճախորդներ չեն պահանջի վճարումը այն ամենավաղ հնարավոր ամսաթվի դրությամբ, որով Բանկը պարտավորված կլինի կատարել վճարումը, և առյուսակը չի արտացոլում ակնկալվող դրամական հոսքերը՝ հաշվարկված Բանկի կողմից՝ անցյալ ժամանակաշրջանների ներդրումների պահանջների տեղեկատվության հիման վրա:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Միջևե 3 ամիս	3-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ընդամենը
Ֆինանսական պարտավորություններ					
Պարտավորություններ բանկերի Նկատմամբ	3,175,828	2,847,964	2,389,918	-	8,413,710
Պարտավորություններ հաճախորդների Նկատմամբ	15,052,608	18,416,847	2,193,713	-	35,663,168
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	124,076	1,454,840	5,295,516	-	6,874,432
Այլ փոխառու միջոցներ	172,644	1,153,463	5,259,221	4,119,874	10,705,202
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	59,845	361,920	1,349,624	676,038	2,447,427
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	1,430,497	-	-	-	1,430,497
Ֆինանսական երաշխիք	3,299,031	-	-	-	3,299,031
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ	23,314,529	24,235,034	16,487,992	4,795,912	68,833,467

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Առևտրային ածանցյալ գործիքներ	Միջևե 3 ամիս	3-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ընդամենը
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	2,549	-	-	-	-	2,549
Պարտավորություններ բանկերի Նկատմամբ	-	1,475,591	3,446,707	3,368,717	-	8,291,015
Պարտավորություններ հաճախորդների Նկատմամբ	-	264,474	339,375	806	-	604,655
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	34,808	409,970	1,162,657	-	1,607,435
Այլ փոխառու միջոցներ	-	69,109	338,101	1,854,614	2,392,231	4,654,055
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	-	59,554	325,986	1,312,358	876,665	2,574,563
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	844,645	-	-	-	844,645
Ֆինանսական երաշխիք	-	815,800	-	-	-	815,800
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ	2,549	3,563,981	4,860,139	7,699,152	3,268,896	19,394,717

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**Իրացվելիության ռիսկ և ֆինանսավորման կառավարում (շարունակություն)**

Հաճախորդների ներգրավված միջոցների մեջ մեջ ներառված են ֆիզիկական անձանց կողմից ներդրված ժամկետային ավանդները: ՀՀ օրենսդրության համաձայն ֆիզիկական անձի կարող են ցանկացած պահի ետ պահանջել իրենց ժամկետային ավանդները: Այս ավանդները դասակարգված են վերոնշյալ աղյուսակում իրենց մարման ժամկետների համաձայն:

Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծություն

Ստորև աղյուսակը ներկայացնում է ակտիվների և պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ դրանց ակնկալվող վերականգնումների կամ մարման:

	2023թ.			2022թ.		
	Մեկ տարվա ընթացքում	Ավելի քան մեկ տարի	Ընդամենը	Մեկ տարվա ընթացքում	Ավելի քան մեկ տարի	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	10,984,112	-	10,984,112	3,180,144	-	3,180,144
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	964,295	-	964,295	110,319	-	110,319
Ներդրումային արժեթղթեր	2,596,863	2,662,000	5,258,863	-	4,551,296	4,551,296
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթեր	256,910	2,869,500	3,126,410	-	-	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր	19,670,285	69,101,807	88,772,092	17,069,826	39,341,164	56,410,990
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	40,194	214,434	254,628	-	-	-
Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	-	3,829,455	3,829,455	-	2,690,069	2,690,069
Ռչ կյուբական ակտիվներ	-	1,402,503	1,402,503	-	613,470	613,470
Այլ ակտիվներ	216,645	2,196,850	2,413,495	170,212	645,211	815,423
Ընդամենը	34,729,304	82,276,549	117,005,853	20,530,501	47,841,210	68,371,711
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	-	-	-	2,549	-	2,549
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	32,016,895	2,308,255	34,325,150	582,125	800	582,925
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	5,710,720	2,300,482	8,011,202	4,502,769	3,262,653	7,765,422
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	1,160,367	4,804,502	5,964,869	359,829	1,091,710	1,451,539
Այլ փոխառու միջոցներ	825,361	7,108,698	7,934,059	210,596	3,122,594	3,333,190
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	6,222	1,748,771	1,754,993	267,611	1,519,441	1,787,052
Ընթացիկ շահույթահարկի գծով պարտավորություններ	1,620,547	-	1,620,547	1,504,320	-	1,504,320
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	-	1,636,032	1,636,032	-	2,260,052	2,260,052
Այլ պարտավորություններ	1,774,439	-	1,774,439	950,983	-	950,983
Ընդամենը	43,114,551	19,906,740	63,021,291	8,380,782	11,257,250	19,638,032
Զուտ	(8,385,247)	62,369,809	53,984,562	12,149,719	36,583,960	48,733,679

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը Բանկի ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի կամ դրանց իրական արժեքի փոփոխության ռիսկն է՝ շուկայական պայմանների՝ ներառյալ արտարժույթի փոխարժեքի և տոկոսադրույքների, սեփական կապիտալի արժեքի փոփոխության արդյունքում:

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը Բանկի ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի կամ դրանց իրական արժեքի հնարավոր փոփոխության ռիսկն է տոկոսադրույքների փոփոխման արդյունքում: Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս Բանկի ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքների հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ՝ այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով:

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքներում ենթադրվող փոփոխությունների ազդեցությունն է ժամանակաշրջանի զուտ տոկոսային եկամտի վրա՝ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների հիման վրա, և զուտ առևտրային եկամտի վրա՝ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող առևտրային գործիքների հիման վրա: Կապիտալի զգայունությունը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա տոկոսադրույքների թույլատրելի փոփոխությունների հանդեպ հաշվարկվում է՝ վերագնահատելով իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվները՝ հիմնվելով այն ենթադրության վրա, որ առկա են եկամտաբերության կորի զուգահեռ տեղաշարժեր:

<i>Արժույթ</i>	<i>Բազիսային կետերի ավելացում 2023թ.</i>	<i>Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 2023թ.</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 2023թ.</i>
ՀՀ դրամ	4.17%	–	(1,174,905)
<i>Արժույթ</i>	<i>Բազիսային կետերի նվազում 2023թ.</i>	<i>Չուտ տոկոսային զգայունություն 2023թ.</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 2023թ.</i>
ՀՀ դրամ	4.17%	–	1,822,309
<i>Արժույթ</i>	<i>Բազիսային կետերի ավելացում 2022թ.</i>	<i>Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 2022թ.</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 2022թ.</i>
ՀՀ դրամ	3.18%	–	(702,300)
<i>Արժույթ</i>	<i>Բազիսային կետերի նվազում 2022թ.</i>	<i>Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 2022թ.</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 2022թ.</i>
ՀՀ դրամ	3.18%	–	1,006,300

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկը արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքով ֆինանսական գործիքների արժեքի տատանման ռիսկն է: Ղեկավարությունը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժույթային դիրքերի համար՝ հիմնված ՀՀ ԿԲ կարգավորումների վրա: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Ստորև բերված աղյուսակներում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արտարժույթների 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**Շուկայական ռիսկ (շարունակություն)**

	<u>ԱՄՆ դոլար</u>	<u>Եվրո</u>	<u>Այլ արժույթ</u>	<u>Ընդամենը</u>
Ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	4,372,160	881,622	1,711,644	6,965,426
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	913,523	50,772	-	964,295
Հաճախորդներին տրված վարկեր	12,434,440	103,406	-	12,537,846
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	1,017	148,900	-	149,917
Ընդամենը ակտիվներ	17,721,140	1,184,700	1,711,644	20,617,484
Պարտավորություններ				
Պարտավորությունների բանկերի նկատմամբ	4,944,252	-	-	4,944,252
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	8,662,747	439,188	149,963	9,251,898
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	3,496,985	-	-	3,496,985
Այլ պարտավորություններ	15,575	126,800	56,294	198,669
Ընդամենը պարտավորություններ	17,119,559	565,988	206,257	17,891,804
Չուտ դիրք	601,581	618,712	1,505,387	2,725,680

Ստորև բերված աղյուսակներում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արտարժույթների 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	<u>ԱՄՆ դոլար</u>	<u>Եվրո</u>	<u>Այլ արժույթ</u>	<u>Ընդամենը</u>
Ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	263,875	253,260	1,372,107	1,889,242
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	110,319	-	-	110,319
Հաճախորդներին տրված վարկեր	5,270,308	-	-	5,270,308
Ընդամենը ակտիվներ	5,644,502	253,260	1,372,107	7,269,869
Պարտավորություններ				
Պարտավորությունների բանկերի նկատմամբ	7,003,413	-	-	7,003,413
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	92,727	3,329	9,187	105,243
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	938,277	-	-	938,277
Այլ պարտավորություններ	266	24	1	291
Ընդամենը պարտավորություններ	8,034,683	3,353	9,188	8,047,224
Չուտ դիրք	(2,390,181)	249,907	1,362,919	(777,355)
Ածանցյալների ազդեցությունը	1,967,850	-	-	1,967,850
Չուտ դիրք ներառյալ ածանցյալները	(422,331)	249,907	1,362,919	1,190,495

Ստորև բերված աղյուսակներում ներկայացված են այն արժույթները, որոնցով 2023 և 2022թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի Եական արժույթային դիրքեր՝ դրամական ակտիվների և պարտավորությունների գծով: Կատարված վերլուծությունը արտահայտում է ՀՀ դրամի նկատմամբ՝ արտարժույթի փոխարժեքի հնարավոր տատանումների ազդեցությունը ֆինանսական արդյունքների վրա (կախված արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխության նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից), երբ բոլոր այլ փոփոխականները մնում են կայուն: Բացասական գումարները արտացոլում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում կամ կապիտալում պոտենցիալ զուտ նվազումը, դրական գումարները՝ պոտենցիալ զուտ աճը:

Ղեկավարությունը սահմանել է ռիսկի սահմանաչափեր արտարժույթային և տոկոսադրույքների ռիսկերի համար:

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Շուկայական ռիսկ (շարունակություն)

Արժույթ	Արտարժույթի փոփոխության փոփոխություն %	Ազդեցություն միևնույն հարկումը շահույթի վրա	Արտարժույթի փոփոխության %	Ազդեցություն միևնույն հարկումը շահույթի վրա
	2023թ.	2023թ.	2022թ.	2022թ.
ԱՄՆ դոլար	22.47%	135,175	12.62%	(53,298)
ԱՄՆ դոլար	(22.47%)	(135,175)	(12.62%)	53,298
Եվրո	32.97%	203,989	21.31%	53,255
Եվրո	(32.97%)	(203,989)	(21.31%)	(53,255)

Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկը համակարգի խափանման, ոչ բավարար կամ ձախողված գործընթացների, աշխատակազմի կողմից թույլ տրված սխալների, խարդախությունների կամ արտաքին գործոնների հետևանքով հնարավոր կորուստի ռիսկն է: Երբ ներքին վերահսկողության համակարգը դադարում է գործել, գործառնական ռիսկերը կարող են վնաս հասցնել համբավին, ունենալ իրավական հետևանքներ կամ հանգեցնել ֆինանսական վնասների: Բանկը չի ենթադրում, որ բոլոր գործառնական ռիսկերը վերացված են, սակայն ներքին վերահսկողության համակարգը, հնարավոր ռիսկերի որոշումը և դրանց արձագանքելը կարող են լինել արդյունավետ գործիքներ ռիսկերի կառավարման գործում:

Գործառնական ռիսկի կառավարման շրջանակներում Բանկը որդեգրել է պաշտպանության երեք ուղղություններ՝ պաշտպանության առաջին ուղղությունը ապահովվում է հաճախորդներին սպասարկող անձնակազմի և գործառնական ղեկավարության կողմից, պաշտպանության երկրորդ ուղղությունը ապահովվում է ռիսկերի կառավարման և համապատասխանության գործառնական կողմից և երրորդ պաշտպանության ուղղությունը ապահովվում է ներքին աուդիտի գործառնական կողմից:

Գործառնական ռիսկերի կառավարման համակարգը ներառում է հետևյալ հիմնական տարրերը՝ ռիսկերի քարտեզագրում, միջադեպերի վերլուծություն և մշտական վերահսկողության գործառնական: Վերահսկողությունները ներառում են պարտականությունների արդյունավետ տարանջատում, հասանելիության, թույլտվության և համադրման ընթացակարգեր, անձնակազմի վերապատրաստում և գնահատման գործընթացներ:

28. Իրական արժեքի չափում

Իրական արժեքի չափման գործընթաց

Իրական արժեքի գնահատումները նպատակ ունեն մոտավոր սահմանել այն գինը, որը կստացվեր ակտիվը վաճառելու համար կամ կվճարվեր պարտավորությունը փոխանցելու համար շուկայի մասնակիցների միջև կանոնավոր գործարքի ժամանակ չափման ամսաթվի դրությամբ: Այնուամենայնիվ, հաշվի առնելով անորոշությունները և սուբյեկտիվ դատողությունների կիրառումը, իրական արժեքը չպետք է մեկնաբանվի որպես իրացվելի ակտիվների անհապաղ վաճառքի կամ պարտավորությունների փոխանցման ժամանակ:

Բանկի ղեկավարությունը սահմանում է Բանկի ակտիվների (ներառյալ ածանցյալ գործիքների) իրական արժեքի չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը: Բոլոր ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գնահատված իրական արժեքները հաշվարկվում են զեղչված դրամական հոսքերի մեթոդների հիման վրա, որոնք հիմնված են հաշվետու ամսաթվի դրությամբ նմանատիպ գործիքների գնահատված ապագա դրամական հոսքերի և զեղչման դրույքների վրա:

2023 և 2022թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի ֆինանսական գործիքներ, ինչպիսիք են՝ հաճախորդներին տրված վարկերը, պահանջներ բանկերի նկատմամբ, ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարները, այլ ֆինանսական ակտիվները, հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունները, բանկերի նկատմամբ պարտավորություններ, այլ փոխառու միջոցները, վարձակալության գծով պարտավորությունները և այլ ֆինանսական պարտավորությունները, որոնց իրական արժեքը հիմնված է գնահատման մեթոդների վրա՝ կիրառելով ոչ շուկայական նշանակալի դիտարկելի ելակետային տվյալներ:

(հազար ՀՀ դրամ)

28. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Իրական արժեքի հիերարխիա

Բանկն օգտագործում է հետևյալ հիերարխիան՝ ըստ գնահատման մեթոդների ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը որոշելու և բացահայտելու նպատակով՝

- ▶ Մակարդակ 1 – նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված):
- ▶ Մակարդակ 2 – մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող):
- ▶ Մակարդակ 3 – ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

Իրական արժեքի բացահայտման նպատակով Բանկը սահմանել է ակտիվների և պարտավորությունների դասեր՝ հինգ ընդունելով ակտիվի կամ պարտավորության բնույթը, բնութագրերը, ռիսկերը և իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակը, ինչպես նկարագրված է վերևում:

	<i>Իրական արժեքի չափում</i>			<i>Ընդամենը</i>
	<i>Ակտիվ շուկաներում գնանշվող գներ</i>	<i>Նշանակալի դիտարկելի ելակետային տվյալներ</i>	<i>Նշանակալի ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ</i>	
2023թ. դեկտեմբերի 31	(Մակարդակ 1)	(Մակարդակ 2)	(Մակարդակ 3)	

**Իրական արժեքով չափվող ակտիվներ և պարտավորություններ
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ**

- Պարտքային գործիքներ	-	5,242,363	-	5,242,363
- Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված պարտքային գործիքներ	-	3,126,410	-	3,126,410
- Չգնանշված բաժնային արժեթղթեր – տեղական ընկերություններ	-	-	16,500	16,500

Ակտիվներ, որոնց համար իրական արժեքը բացահայտված է

- Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	10,984,112	-	-	10,984,112
- Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	-	-	964,295	964,295
- Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	-	216,645	216,645
- Հաճախորդներին տրված վարկեր	-	-	85,583,559	85,583,559
- Ֆինանսական վարձակալության գծով սատցվելիք գումարներ	-	-	254,628	254,628

Պարտավորություններ, որոնց համար իրական արժեքը բացահայտված է

- Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	-	34,410,355	34,410,355
- Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	6,020,172	-	6,020,172
- Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	-	-	7,995,633	7,995,633
- Այլ փոխառու միջոցներ	-	-	7,699,446	7,699,446
- Վարձակալության գծով պարտավորություններ	-	-	1,754,993	1,754,993
- Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	-	1,430,497	1,430,497

(հազար ՀՀ դրամ)

28. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)**Իրական արժեքի հիերարխիա (շարունակություն)**

	Իրական արժեքի չափում			Ընդամենը
	Ակտիվ շուկաներում գնանշվող գներ	Նշանակալի դիտարկելի ելակետային տվյալներ	Նշանակալի ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ	
2022թ. դեկտեմբերի 31	(Մակարդակ 1)	(Մակարդակ 2)	(Մակարդակ 3)	
Իրական արժեքով չափվող ակտիվներ և պարտավորություններ				
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ				
- Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	-	2,549	-	2,549
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ				
- Պարտքային գործիքներ	-	4,551,296	-	4,551,296
Ակտիվներ, որոնց համար իրական արժեքը բացահայտված է				
- Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	3,180,144	-	-	3,180,144
- Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	-	-	110,319	110,319
- Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	-	176,915	176,915
- Հաճախորդներին տրված վարկեր	-	-	52,987,417	52,987,417
Պարտավորություններ, որոնց համար իրական արժեքը բացահայտված է				
- Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	582,925	-	582,925
- Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	1,477,310	-	1,477,310
- Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	-	-	7,822,723	7,822,723
- Այլ փոխառու միջոցներ	-	-	3,243,878	3,243,878
- Վարձակալության գծով պարտավորություններ	-	-	1,787,052	1,787,052
- Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	-	844,645	844,645

(հազար ՀՀ դրամ)

28. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը

Ստորև ներկայացվում է Բանկի ֆինանսական գործիքների հաշվեկշռային արժեքների և իրական արժեքների համեմատությունն ըստ դասերի, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն հաշվառվում իրական արժեքով: Այս դասերը չի ներառում ոչ ֆինանսական ակտիվների և ոչ ֆինանսական պարտավորությունների իրական արժեքները:

	Հաշվեկշռային արժեք 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Իրական արժեքը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Զճանաչված օգուտ/(վնաս) 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Հաշվեկշռային արժեք 2022 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Իրական արժեքը 2022 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Զճանաչված օգուտ/(վնաս) 2022 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ֆինանսական ակտիվներ						
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	10,984,112	10,984,112	-	3,180,144	3,180,144	-
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	964,295	964,295	-	110,319	110,319	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր	88,772,092	85,583,559	(3,188,533)	56,410,990	52,987,417	(3,423,573)
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	254,628	254,628	-	-	-	-
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	216,645	216,645	-	176,915	176,915	-
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	-	-	-	2,549	2,549	-
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	34,325,150	34,410,355	(85,205)	582,925	582,925	-
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	8,011,202	7,995,633	15,569	7,765,422	7,822,723	(57,301)
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	5,964,869	6,020,172	(55,303)	1,451,539	1,477,310	(25,771)
Այլ փոխառու միջոցներ	7,934,059	7,699,446	234,613	3,333,190	3,243,878	89,312
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	1,754,993	1,754,993	-	1,787,052	1,787,052	-
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	1,430,497	1,430,497	-	844,645	844,645	-
Ընդամենը իրական արժեքի չճանաչված փոփոխություն	160,612,542	157,314,335	(3,078,859)	75,645,690	72,215,877	(3,417,333)

Գնահատման մեթոդներ և ենթադրություններ

Հետևյալը նկարագրում է այն մեթոդները և ենթադրությունները, որոնք օգտագործվում են ֆինանսական հաշվետվություններում իրական արժեքով չչափվող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքները որոշելու նպատակով և այն հոդվածները, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն չափվում իրական արժեքով, բայց որոնց իրական արժեքը բացահայտվում է:

Ակտիվներ, որոնց իրական արժեքը մոտ է իրենց հաշվեկշռային արժեքին

Այն ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, որոնք իրացվելի են կամ ունեն կարճ ժամկետայնություն (երեք ամսից պակաս), ենթադրվում է, որ դրանց հաշվեկշռային արժեքները մոտ են իրական արժեքին: Այս ենթադրությունը կիրառվում է նաև առանց որոշակի մարման ժամկետ ունեցող ցպահանջ ավանդների և ինսյուրական հաշիվների նկատմամբ:

Անորոշագրված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ

Հաճախորդներին տրված վարկերի, այլ փոխառու միջոցների, բանկերի նկատմամբ պարտավորությունների, հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունների և վարձակալության գծով պարտավորությունների իրական արժեքը գնահատվում է ապագա դրամական միջոցների հոսքերի գեղչմամբ՝ հիմնվելով գործող տոկոսադրույքների վրա՝ կիրառելի պարտքի համար նմանատիպ պայմաններով, վարկային ռիսկով և մարման ժամկետով:

(հազար ՀՀ դրամ)

28. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Գնահատման մեթոդներ և ենթադրություններ (շարունակություն)

Ածանցյալ գործիքներ

Ածանցյալ գործիքները, որոնք գնահատվում են շուկայի դիտարկելի ելակետային տվյալների միջոցով գնահատման մեթոդի կիրառմամբ, հիմնականում տոկոսադրույքի, արտարժույթային սվոփ և ֆորվարդային պայմանագրեր են: Գնահատման առավել հաճախ կիրառվող մեթոդները ներառում են ֆորվարդային գնագոյացման և սվոփ մոդելներ՝ օգտագործելով ներկա արժեքի հաշվարկները: Մոդելները ներառում են տարբեր ելակետային տվյալներ, ներառյալ պայմանագրային կողմի վարկային որակը, արտարժույթի սփոթ փոխարժեքները, ֆորվարդային տոկոսադրույքները և տոկոսադրույքների կորերը:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ

Ներդրումային արժեթղթերը չափվում են գնահատման մեթոդի կամ գնագոյացման մոդելների կիրառմամբ և բաղկացած են հիմնականում ՀՀ պետական պարտքային արժեթղթերից: Այս արժեթղթերը գնահատվում են եկամտաբերության կորերի միջոցով, որոնք ներառում են շուկայում դիտարկելի և Կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակված տվյալները:

29. Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ և որպես գրավ պահվող կամ գրավադրված ակտիվներ

Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ, որոնք ամբողջությամբ չեն ապաճանաչվել

Հետգնման պայմանագրեր

Հետգնման պայմանագրերով վաճառված արժեթղթերը փոխանցվում են երրորդ կողմին, և Բանկը դրա դիմաց ստանում է կանխիկ գումար կամ այլ ֆինանսական ակտիվներ: Եթե արժեթղթերի արժեքը մեծանում կամ նվազում է, որոշակի հանգամանքներում Բանկը կարող է պահանջել կամ Բանկից կարող են պահանջել լրացուցիչ դրամական ապահովություն: Բանկը որոշել է, որ պահպանում է այդ արժեթղթերի հետ կապված գրեթե բոլոր ռիսկերն ու օգուտները, ներառյալ վարկային ռիսկը, շուկայական ռիսկը, երկրի ռիսկը և գործառնական ռիսկը, և, հետևաբար, չի դադարեցրել դրանց ճանաչումը: Բացի այդ, բանկը ճանաչել է ստացված դրամական միջոցների գծով ֆինանսական պարտավորությունը:

Նմանապես, Բանկը կարող է վաճառել կամ վերագրավադրել վերավաճառքի պայմանագրերով փոխառված կամ ձեռք բերված արժեթղթերը, բայց պարտավոր է վերադարձնել արժեթղթերը, իսկ կոնտրագենտը պահպանում է դրանց տիրապետման հետ կապված գրեթե բոլոր ռիսկերն ու օգուտները: Հետևաբար, արժեթղթերը չեն ճանաչվում Բանկի կողմից, որը փոխարենը հաշվի է առնում թողարկված ցանկացած կանխիկ գումար որպես առանձին ակտիվ:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունեցել է հետգնման պայմանագրերով վաճառված 3,126,410 հազար ՀՀ դրամ արժողությամբ արժեթղթեր, որոնք դասակարգվել են որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող (2022թ. ` գրո):

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ համապատասխան պարտավորությունները, որոնք գրանցվել են նմանատիպ գործարքների համար ստացված դրամական միջոցների դիմաց, ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված են որպես հետգնման պայմանագրերով վճարման ենթակա գումարներ, որոնց հաշվեկշռային արժեքը կազմում է 2,952,186 հազար ՀՀ դրամ (2022թ. ` գրո), ներկայացված են «պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ» հոդվածում:

(հազար ՀՀ դրամ)

30. Ֆինանսական գործիքների հաշվանցում

Ստորև ներկայացված աղյուսակները ներառում են ֆինանսական ակտիվներ, որոնք հաշվանցվել են ֆինանսական պարտավորությունների հետ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, ինչպես նաև հաշվանցման վերաբերյալ իրավաբանորեն ամրագրված գլխավոր համաձայնագրերի և նմանատիպ համաձայնագրերի հետևանքները, որոնք չեն հանգեցնում հաշվանցման ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

	Ճանաչված ֆինանսական պարտավորությունների համախառն գումար`		Ֆինանսական պարտավորությունների գույք`		Կապակցված գումարներ, որոնց գծով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չի իրականացվել		
	Ճանաչված ֆինանսական պարտավորությունների համախառն գումար	հաշվանցված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Ֆինանսական գործիքներ	Ստացված դրամական ապահովում	Չուտ գումար
31 դեկտեմբեր 2023							
Ֆինանսական պարտավորություններ							
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ - ռեպո	(2,952,186)	-	(2,952,186)		3,126,410	-	174,224
Ընդամենը	(2,952,186)	-	(2,952,186)		3,126,410	-	174,224

31. Կապակցված կողմերի բացահայտումներ

ՀՀՍՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտումներ» ստանդարտի համաձայն կողմերը համարվում են կապակցված, եթե կողմերից մեկը հնարավորություն ունի վերահսկել կամ նշանակալի ձևով ազդել մյուս կողմի գործառնական և ֆինանսական որոշումների վրա: Յուրաքանչյուր կապակցված կողմի առումով ուշադրություն է դարձվում կապակցվածության էության և ոչ պարզապես իրավաբանական ձևի վրա:

Կապակցված կողմերը կարող են իրականացնել այնպիսի գործարքներ, որոնք չկապակցված կողմերի միջև կարող են չկատարվել, և կապակցված կողմերի միջև իրականացվող գործարքների գներն ու պայմանները կարող են տարբերվել ոչ կապակցված կողմերի հետ գործարքների գներից և պայմաններից:

Կապակցված կողմերի միջև գործարքների մնացորդները հետևյալն են.

	2023թ.			2022թ.		
	Բաժնետերեր	Առանցքային դեկավար անձնակազմ և նրանց ընտանիքի անդամներ	Այլ կապակցված կողմեր	Բաժնետերեր	Առանցքային դեկավար անձնակազմ և նրանց ընտանիքի անդամներ	Այլ կապակցված կողմեր
Հաճախորդներին տրված վարկեր						
Հունվարի 1-ի դրությամբ	-	23,802	-	-	81	459,671
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	-	46,700	-	-	42,165	-
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	-	(55,737)	-	-	(18,444)	(432,695)
Այլ շարժ	-	-	-	-	-	(26,976)
Վարկերի մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, համախառն	-	14,765	-	-	23,802	-
Նվազեցում՝ արժեզրկման գծով պահուստ	-	(889)	-	-	(1,195)	-
Վարկերի մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, գույք	-	13,876	-	-	22,607	-

(հազար ՀՀ դրամ)

31. Կապակցված կողմերի բացահայտումներ (շարունակություն)

	2023թ.			2022թ.		
	Քաժնետերեր	Առանցքային դեկավար անձնակազմ և նրանց ընտանիքի անդամներ	Այլ կապակցված կողմեր	Քաժնետերեր	Առանցքային դեկավար անձնակազմ և նրանց ընտանիքի անդամներ	Այլ կապակցված կողմեր
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ						
Հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-	-	-	-	-
Տարվա ընթացքում տրամադրված ֆինանսական վարձակալություն	-	-	171,291	-	-	-
Տարվա ընթացքում մարված ֆինանսական վարձակալություն	-	-	(33,142)	-	-	-
Այլ շարժ	-	-	11,021	-	-	-
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, համախառն	-	-	149,170	-	-	-
Նվազեցում՝ արժեզրկման գծով պահուստ	-	-	(274)	-	-	-
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, զուտ	-	-	148,896	-	-	-
Ընթացիկ հաշիվներ						
Հունվարի 1-ի դրությամբ	121,082	5,337	-	-	-	-
Տարվա ընթացքում ընթացիկ հաշիվների զուտ շարժ	(63,319)	16,423	671,891	121,082	5,337	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	57,763	21,760	671,891	121,082	5,337	-
Ժամկետային ավանդներ						
Ավանդների մնացորդ հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-	-	-	-	-
Ստավցած ավանդներ	7,896,626	99,254	5,076,063	-	-	-
Մարված ավանդներ	(7,896,626)	(39,526)	(1,990,326)	-	-	-
Այլ	-	250	86,957	-	-	-
Ավանդների մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	59,978	3,172,694	-	-	-
Այլ փոխառու միջոցներ						
Հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-	-	9,468,427	-	16,329,564
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	-	-	-	27,211,757	-	-
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	-	-	-	(15,481,250)	-	(16,278,719)
Պարտավորության փոխարկում սեփական կապիտալի (Ծան. 22)	-	-	-	(21,200,000)	-	-
Այլ շարժ	-	-	-	1,066	-	(50,845)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	-	-	-	-	-
Վարձակալության գծով պարտավորություններ						
Հունվարի 1-ի դրությամբ	455,068	-	1,312,693	506,786	-	768,425
Ավելացումներ տարվա ընթացքում	15,065	-	92,891	13,690	-	622,226
Տոկոսների հաշվեգրում	46,057	-	127,500	51,244	-	101,711
Վճարումներ տարվա ընթացքում	(120,256)	-	(252,456)	(116,652)	-	(179,669)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	395,934	-	1,280,628	455,068	-	1,312,693
Այլ ակտիվներ	-	-	540,306	-	-	128,234
Ֆինանսական երաշխիքներ	-	-	734,400	-	-	734,400
Շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվություն						
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույթով	-	3,345	-	-	2,943	16,400
Այլ տոկոսային եկամուտ	-	-	3,104	-	-	-
Վարկային կորստի գծով ծախս	-	(157)	(274)	-	(1,822)	9,219
Տոկոսային ծախս ավանդների և ընթացիկ հաշիվների գծով	(290,913)	(1,687)	(78,066)	(100)	(4)	-
Տոկոսային ծախս այլ փոխառու միջոցների գծով	-	-	-	-	-	(358,758)
Տոկոսային ծախս վարձակալության գծով պարտավորությունների գծով	(46,057)	-	(127,500)	(51,244)	-	(101,711)

(հազար ՀՀ դրամ)

31. Կապակցված կողմերի բացահայտումներ (շարունակություն)

Այլ կապակցված կողմերը ներառում են կազմակերպություններ, որոնց վերահսկող բաժնետոմսերը պատկանում են Բանկի բաժնետերերին, և նրանց ընտանիքի անդամներին:

Դեկավար անձնակազմի գծով կատարված հատուցումները հետևյալն են՝

	<u>2023թ.</u>	<u>2022թ.</u>
Աշխատավարձ և այլ կարճաժամկետ վճարումներ	560,648	209,619

32. Ֆինանսավորման գործունեության արդյունքում առաջացող պարտավորությունների փոփոխություն

	<i>Ծան.</i>	<i>Բանկերից ստացված վարկեր</i>	<i>Թողարկված պարտքային արժեթղթեր</i>	<i>Այլ փոխառու միջոցներ</i>	<i>Վարձակալության գծով պարտավորություններ</i>	<i>Ֆինանսավորման գործունեության ընդամենը պարտավորություններ</i>
Հաշվեկշռային արժեք 2021 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	17,18,19,20	7,301,491	413,487	27,623,994	1,344,542	36,683,514
Թողարկումից մուտքեր Մարումներ		42,008,865 (39,424,030)	1,119,158 -	28,315,722 (30,772,415)	-	71,443,745 (70,390,230)
Արտարժույթային փոխարկումներ		(2,127,837)	(101,444)	(405,773)	-	(2,635,054)
Անկանխիկ գործարքներ		-	-	(21,200,000)	636,295	(20,563,705)
Այլ		6,933	20,338	(228,338)	-	(201,067)
Հաշվեկշռային արժեք 2022 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	17,18,19,20	7,765,422	1,451,539	3,333,190	1,787,052	14,337,203
Թողարկումից մուտքեր Մարումներ		26,119,172 (29,061,929)	4,758,175 (323,220)	5,363,220 (827,028)	-	36,240,567 (30,469,443)
Արտարժույթային փոխարկումներ		248,197	58,250	-	-	306,447
Անկանխիկ գործարքներ		-	-	-	225,207	225,207
Այլ		(11,846)	20,125	64,677	-	72,956
Հաշվեկշռային արժեք 2023 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	17,18,19,20	5,059,016	5,964,869	7,934,059	1,754,993	20,712,937

«Այլ» տողում ներառված է տարվա ընթացքում թողարկված պարտքային արժեթղթերի, այլ փոխառու միջոցների, բանկերից ստացված վարկերի և վարձակալության գծով պարտավորությունների գծով վճարված և հաշվեգրված տոկոսների զուտ ազդեցությունը: Բանկը դասակարգում է վճարված տոկոսները որպես դրամական միջոցների հոսքեր՝ ստացված գործառնական գործունեությունից:

Անկանխիկ գործարքները ներառում են վարձակալության գծով պարտավորությունների ավելացումները և փոխառու միջոցների՝ Բանկի բաժնետիրական կապիտալի փոխարկման գործարքը (Ծան. 19, 20 և 22):

33. Կապիտալի համարժեքություն

Բանկի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են՝ համոզվել, որ Բանկի կապիտալը համապատասխանում է վերահսկողի կողմից սահմանված պահանջներին, և որ Բանկն ապահովում է ամուր վարկային վարկանիշ և ուժեղ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու նպատակով:

Բանկը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Բանկը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

Հայաստանի կենտրոնական բանկը սահմանում է վերահսկում է Բանկի կապիտալի պահանջները:

(հազար ՀՀ դրամ)

33. Կապիտալի համարժեքություն (շարունակություն)

Բանկը որպես կապիտալ ճանաչում է ՀՀ օրենսդրությամբ բանկերի կապիտալի համար սահմանված հոդվածները: ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կապիտալի ներկայիս պահանջների համաձայն, որոնք հիմնված են 1988թ. Բազելյան համաձայնագրի սկզբունքների վրա, բանկերը պետք է ապահովեն, որպեսզի կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցության ցուցանիշը, ինչպես նաև հիմնական կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցության ցուցանիշը բարձր լինի սահմանված նվազագույն մակարդակից: 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ նվազագույն մակարդակը կազմել է 11% (2022թ.՝ 12%): 2023 և 2022թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կապիտալի համարժեքության ցուցանիշը համապատասխանում է սահմանված մակարդակին:

2023 թվականի հունիսից սկսած առաջին և երկրորդ մակարդակի կապիտալի տարրերը փոփոխվել են և այժմ այդ տարրերը ներառում են իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող վերազնահատման պահուստը, որը տեղափոխվել է երկրորդ մակարդակից առաջին մակարդակ, և պարտքային կորստի գծով հիմնական պահուստը, որը ավելացել է երկրորդ մակարդակի կապիտալում՝ առավելագույնը ռիսկով կշռված ակտիվներում ներառված վարկային ռիսկի 1.25% չափով:

«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններ

*2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար
Անկախ աուդիտորական եզրակացության հետ միասին*

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

Ֆինանսական հաշվետվություններ

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	1
Ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	2
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	3
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	4

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1. Հիմնական գործունեության նկարագրություն	5
2. Պատրաստման հիմունքներ	6
3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր	7
4. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ	23
5. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	24
6. Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	25
7. Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	25
8. Ներդրումային արժեթղթեր	26
9. Հաճախորդների տրված վարկեր	26
10. Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	30
11. Ոչ նյութական ակտիվներ	31
12. Հարկում	31
13. Վարկային կորուստի գծով ծախս	33
14. Այլ ակտիվներ	33
15. Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	34
16. Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	34
17. Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	34
18. Այլ փոխառու միջոցներ	35
19. Վարձակալության գծով պարտավորություններ	35
20. Այլ պարտավորություններ	35
21. Սեփական կապիտալ	36
22. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ	36
23. Չուտ տոկոսային եկամուտ	37
24. Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտ	38
25. Անձնակազմի և այլ գործառնական ծախսեր	38
26. Ռիսկերի կառավարում	39
27. Իրական արժեքի չափում	52
28. Կապակցված կողմերի բացահայտումներ	56
29. Ֆինանսավորման գործունեության արդյունքում առաջացող պարտավորությունների փոփոխություն	58
30. Կապիտալի համարժեքություն	58

**Կառուցելով
բարեկեցիկ աշխարհ**

Ernst & Young CJSC
1 Northern Ave., office 27
Yerevan, 0001, Armenia
Tel: +374 (10) 500 790
+374 (10) 500 705
Fax: +374 (10) 500 706
www.ey.com/am

«Էրնսթ ընդ Յանգ» ՓԲԸ
ՀՀ, ք. Երևան 0001
Հյուսիսային պող. 1, գրասենյակ 27
Հեռ. +374 (10) 500 790
+374 (10) 500 705
Ֆաքս. +374 (10) 500 706

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

«Ֆասթ Բանկ» փակ բաժնետիրական ընկերության
Բաժնետերերին և Խորհրդին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Ֆասթ Բանկ» փակ բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ՝ «Բանկ») ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա համար ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, ներառյալ հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականությունների ամփոփ նկարագիրը:

Մեր կարծիքով, կից ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում Բանկի ֆինանսական վիճակը 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքները և դրամական միջոցների հոսքերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ-ներ):

Կարծիքի հիմքեր

Մենք աուդիտն իրականացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ-ներ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը նկարագրված է այս եզրակացության «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Բանկից՝ համաձայն Հաշվապահների Էթիկայի Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀԷՄՍԽ) կողմից հրապարակված Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի Էթիկայի միջազգային կանոնագրքի (ներառյալ՝ Անկախության միջազգային ստանդարտները) (ՀԷՄՍԽ կանոնագիրք), և պահպանել ենք Էթիկայի այլ պահանջները՝ համաձայն ՀԷՄՍԽ կանոնների: Մենք համոզված ենք, որ մեր կողմից ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Այլ հանգամանք

«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ-ի 2021 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվությունները աուդիտի են ենթարկվել այլ աուդիտորի կողմից, ով այդ հաշվետվությունների վերաբերյալ արտահայտել է չձևափոխված կարծիք, ինչպես նաև ներառել է «Հանգամանքի շեշտադրում» և «Այլ հանգամանք» բաժինները 2022 թվականի հունիսի 17-ին թողարկված աուդիտորական եզրակացությունում՝ ուշադրություն հրավիրելով համադրելի տեղեկատվության վերահաշվարկի վրա և նկարագրելով համադրելի տեղեկատվության վերահաշվարկի համար կիրառված ճշգրտումների աուդիտը:

**Կառուցելով
բարեկեցիկ աշխարհ**

Առևտրի առանցքային հարցեր

Առևտրի առանցքային հարցերն այն հարցերն են, որոնք մեր մասնագիտական դատողության համաձայն, առավել նշանակալի էին ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների առևտրի ընթացքում: Այդ հարցերը դիտարկվել են ֆինանսական հաշվետվությունների առևտրի համատեքստում՝ որպես մեկ ամբողջություն, և հաշվետվությունների վերաբերյալ կարծիք ձևավորելու նպատակով: Մենք չենք տրամադրում առանձին կարծիք այդ հարցերի վերաբերյալ: Մեր նկարագրությունը, թե ինչպես է ստորև նշված հարցը դիտարկվել մեր առևտրի ընթացքում, ներկայացված է այդ համատեքստում:

Մենք կատարել ենք մեր պարտականությունները, որոնք նկարագրված են «Առևտրորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների առևտրի համար» բաժնում, այդ թվում՝ այդ հարցի վերաբերյալ: Համապատասխանաբար, մեր առևտրը ներառել է ընթացակարգերի իրականացում՝ մշակված ի պատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկի մեր գնահատմանը: Մեր առևտրական ընթացակարգերի արդյունքները, այդ թվում ստորև ներկայացված հարցը դիտարկելիս իրականացրած ընթացակարգերը, հիմք են հանդիսանում կից ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ առևտրական կարծիք արտահայտելու համար:

Առևտրի առանցքային հարց

Ինչպես է այն դիտարկվել մեր առևտրի ընթացքում

Հաճախորդներին տրված վարկերի գծով արժեզրկման պահուստ

Հաճախորդներին տրված վարկերի գծով արժեզրկման պահուստը հանդիսանում է առանցքային դատողությունների առարկա՝ ինչպես հաճախորդներին տրված վարկերի էականության (Բանկի ընդհանուր ակտիվների 82.5%-ը 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ), այնպես էլ ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ» ստանդարտի («ՖՀՄՍ 9») շրջանակներում ակնկալվող վարկային կորուստների (ԱՎԿ) գնահատման հետ կապված բարդությունների և գնահատման համար պահանջվող դատողությունների պատճառով:

Պորտֆելային հիմունքով ԱՎԿ հաշվարկը ենթադրում է բարդ վիճակագրական մոդելավորում պահանջող գնահատման մեթոդների և մասնագիտական դատողությունների կիրառում: Այս մեթոդներն օգտագործվում են դեֆոլտի հավանականությունը, դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը և դեֆոլտի արդյունքում առաջացող կորուստները գնահատելու համար՝ հիմք ընդունելով անցյալ ժամանակաշրջանների առկա տեղեկատվությունը, որը ճշգրտվում է ապագա ժամանակաշրջանների կանխատեսվող տեղեկատվությամբ, ներառյալ՝ մակրոտնտեսական ցուցանիշների կանխատեսումները: Պորտֆելային հիմունքով ԱՎԿ հաշվարկը մեծապես կախված է նախնական ճանաչումից ի վեր վարկային ռիսկի զգալի աճի առկայության գնահատումից:

Առևտրի իրականացնելիս մենք առանձնահատուկ ուշադրություն ենք դարձրել հետևյալին՝

- ▶ Վարկային ռիսկի մոդելների գնահատում և պորտֆելի հիմունքով ԱՎԿ սահմանելու համար կիրառվող ենթադրություններ;
- ▶ Բանկի՝ վարկային ռիսկի էական աճը բացահայտելու նկատմամբ ներքին հսկողության միջոցների թեստավորում:

Պորտֆելային հիմունքով հաշվարկված պահուստի թեստավորման նպատակով մենք գնահատել ենք դրա հիմքում ընկած վիճակագրական մոդելները, օգտագործված հիմնական ելակետային տվյալներն ու ենթադրությունները և ԱՎԿ հաշվարկում ներառված ապագա ժամանակաշրջանների կանխատեսվող տեղեկատվությունը, ներառյալ՝ մակրոտնտեսական ցուցանիշների վերանայված կանխատեսումները: Գործընթացներն իրականացնելիս մենք հատուկ ուշադրություն ենք դարձրել ոսկու գրավով ապահովված վարկերի գծով գրավադրված ոսկե իրերի առկայության և չափման վրա: Մենք մասնակցել ենք գրավի գծով գույքագրման գործընթացին, և, ընտրանքային հիմունքով, թեստավորել ենք գրավադրված ոսկե իրերի առկայությունը և ֆիզիկական բնութագրերը:

**Կառուցելով
բարեկեցիկ աշխարհ**

Աուդիտի առանցքային հարց

**Ինչպես է այն դիտարկվել մեր աուդիտի
ընթացքում**

**Հաճախորդներին տրված վարկերի գծով
արժեզրկման պահուստ**

Այդ գնահատումը Էապես կախված է վարկառուի ժամկետանց օրերի ցուցանիշից (ներառյալ այլ ֆինանսական հաստատություններում ժամկետանց օրերը) և վարկառուի ֆինանսական վիճակի վատթարացման արդյունքում վարկի պայմանների վերանայումից:

Մոդելավորման տարբեր մեթոդների և ենթադրությունների կիրառումը կարող է հանգեցնել ԱՎԿ Էականորեն տարբեր գնահատումների: Մասնավորապես, ԱՎԿ-ները զգայուն են ոսկու գրավի առկայության և գնահատման հանդեպ: Սա կարող է նշանակալի ազդեցություն ունենալ Բանկի ֆինանսական արդյունքների վրա:

Հաճախորդներին տրված վարկերի գծով արժեզրկման պահուստի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 9-ում՝ «Հաճախորդներին տրված վարկեր» և Ծանոթագրություն 26-ում՝ «Ռիսկերի կառավարում»:

Մենք գնահատել ենք գրավադրված ոսկե իրերի ֆիզիկական բնութագրերի գնահատման գործընթացում ղեկավարության կողմից ներգրավված մասնագետի իրազեկությունն ու անկողմնակալությունը:

Մենք թեստավորել ենք վարկային ռիսկի գործոնների հաշվարկի հիմքում ընկած առանցքային վիճակագրական տվյալները, ինչպիսիք են՝ վարկերի ժամկետանց օրերը և հաճախորդներին տրված վարկերի՝ դեֆոլտի ամսաթվից հետո վերականգնման վիճակագրությունը: Մենք գնահատել ենք նաև հաշվետու ամսաթվի դրությամբ վարկային ռիսկի Էական աճը որոշելու համար ղեկավարության կողմից ընտրված չափանիշների կիրառման հետևողականությունը:

Մենք վերահաշվարկել ենք ԱՎԿ 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Մենք նաև իրականացրել ենք ընթացակարգեր Բանկի՝ վարկային ռիսկին ենթարկվածությունը նկարագրող ֆինանսական հաշվետվությունների բացահայտումների նկատմամբ:

Բանկի 2022թ. Տարեկան հաշվետվության մեջ ներառված այլ տեղեկատվություն

Այլ տեղեկատվությունը ներառում է Բանկի 2022թ. Տարեկան հաշվետվության մեջ ներառված տեղեկատվությունը, բացի ֆինանսական հաշվետվություններից և դրանց վերաբերյալ մեր աուդիտորական եզրակացությունից: Ղեկավարությունը պատասխանատու է այլ տեղեկատվության համար: Բանկի 2022թ. տարեկան հաշվետվությունը ենթադրաբար մեզ կտրամադրվի աուդիտորական եզրակացության ամսաթվից հետո:

Ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ մեր կարծիքը չի տարածվում այլ տեղեկատվության վրա, և մենք այդ տեղեկատվության վերաբերյալ չենք տրամադրելու կարծիք, որը որևէ ձևով կարտահայտի հավաստիացում տվյալ տեղեկատվության վերաբերյալ:

**Կառուցելով
բարեկեցիկ աշխարհ**

Ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի հետ կապված, մեր պարտավորությունն է ծանոթանալ այլ տեղեկատվությանը, երբ այն տրամադրվի մեզ, և դրանով դիտարկել, թե արդյոք առկա են էական անհամապատասխանություններ այլ տեղեկատվության և ֆինանսական հաշվետվությունների կամ աուդիտի ընթացքում ձեռք բերված մեր գիտելիքների միջև, և թե արդյոք այլ տեղեկատվությունը պարունակում է այլ էական խեղաթյուրումներ:

Ղեկավարության և Խորհրդի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ-ների համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որը, ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Բանկի անընդհատ գործելու կարողությունը գնահատելու համար, համապատասխան դեպքերում անընդհատության հետ կապված հարցերը բացահայտելու և կազմակերպության գործունեության անընդհատության ենթադրության հիման վրա հաշվետվությունները պատրաստելու համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել Բանկը, ընդհատել դրա գործունեությունը, կամ երբ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Խորհուրդը պատասխանատու է Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման գործընթացի նկատմամբ վերահսկողության համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները, ամբողջությամբ վերցրած, զերծ են էական խեղաթյուրումներից՝ անկախ դրանք խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համաձայն իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների՝ այս ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՍ-ների համաձայն իրականացրած աուդիտի ողջ ընթացքում կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝

- ▶ հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության համակարգի չարաշահում:

Կառուցելով բարեկեցիկ աշխարհ

- ▶ ձեռք ենք բերում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին պատկերացում տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե Բանկի ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- ▶ գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամուտությունը:
- ▶ եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության սկզբունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք, թե արդյոք առկա է դեպքերի կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է էական կասկած հարուցել Բանկի անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, երբ այդ բացահայտումները համապատասխան չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Սակայն, ապագա իրադարձություններն ու հանգամանքները կարող են հանգեցնել Բանկի գործունեության անընդհատության դադարեցմանը:
- ▶ գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքն ու բովանդակությունը, ներառյալ՝ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:

Խորհրդին, ի թիվս այլ հարցերի, հաղորդակցում ենք աուդիտի առաջադրանքի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Խորհրդին նաև տրամադրում ենք հավաստիացում, որ պահպանել ենք անկախության վերաբերյալ էթիկայի պահանջները, ինչպես նաև նրանց տեղեկացնում ենք բոլոր հարաբերությունների կամ այլ հարցերի մասին, որոնք ըստ ողջամիտ ենթադրության, կարող են անդրադառնալ մեր անկախության վրա, և որտեղ կիրառելի է, սպառնալիքների վերացմանը անկախության պահպանմանն ուղղված միջոցառումների վերաբերյալ:

**Կառուցելով
բարեկեցիկ աշխարհ**

Խորհրդին հաղորդակցված հարցերից որոշում ենք այն հարցերը, որոնք համարվել են առավել կշանակալի ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում և, հետևաբար հանդիսանում են աուդիտի առանցքային հարցեր: Մենք նկարագրում ենք այդ հարցերը մեր աուդիտորական եզրակացությունում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ օրենքով կամ կարգավորող ակտերով արգելված է այդպիսի հարցերի հրապարակային բացահայտումը, կամ, երբ, խիստ բացառիկ հանգամանքներում, որոշում ենք, որ տվյալ հարցը չպետք է ներկայացվի աուդիտորի եզրակացությունում, քանի որ կարող է ողջամտորեն ակնկալվել, որ դրա ներկայացման հետ կապված բացասական հետևանքները ավելի շատ կլինեն, քան դրա ներկայացումից հանրային օգուտը:

Այս անկախ աուդիտորական եզրակացության ներկայացման նպատակով անցկացված աուդիտի ղեկավար գործընկեր է հանդիսանում Էրիկ Չայրապետյանը:

«Էրնսթ ընդ Յանգ» ՓԲԸ
ՀՀ, ք. Երևան

Գլխավոր տնօրեն
Աուդիտի բաժնի գործընկեր

Էրիկ Չայրապետյան

Պատասխանատու աուդիտոր

Ելենա Ադամյան

31 մայիսի, 2023թ.

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

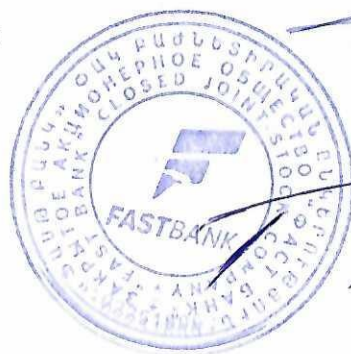
2022 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

(հազար ՀՀ դրամ)

	Ծան.	2022թ.	2021թ. (վերադասարկարգված)
Ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5	3,180,144	2,412,544
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	6	110,319	-
Ներդրումային արժեթղթեր	8	4,551,296	5,116,897
Հաճախորդներին տրված վարկեր	9	56,410,990	52,318,930
Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	10	2,690,069	1,687,181
Ոչ նյութական ակտիվներ	11	613,470	31,534
Ընթացիկ հարկային ակտիվներ		-	101,452
Այլ ակտիվներ	14	815,423	419,003
		68,371,711	62,087,541
Ընդամենը ակտիվներ			
Պարտավորություններ			
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	7	2,549	-
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	15	582,925	-
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	16	7,765,422	7,301,491
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	17	1,451,539	413,487
Այլ փոխառու միջոցներ	18	3,333,190	27,623,994
Պարտավորություններ վարձակալության գծով	19	1,787,052	1,344,542
Ընթացիկ պարտավորություններ շահութահարկի գծով		1,504,320	-
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	12	2,260,052	2,678,897
Այլ պարտավորություններ	20	950,983	546,387
		19,638,032	39,908,798
Ընդամենը պարտավորություններ			
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	21	30,100,000	7,000,000
Զբաղիված շահույթ		19,437,015	15,530,279
Ներդրումային արժեթղթերի վերագնահատման պահուստ	21	(803,336)	(351,536)
		48,733,679	22,178,743
Ընդամենը կապիտալ			
		68,371,711	62,087,541

Ստորագրվել և վավերացվել է Բանկի Տնօրինության կողմից՝

Գարեգին Դարբինյան

[Handwritten signature]

Գործադիր տնօրենի Ժ/Պ

Թաթուլ Թամրազյան

[Handwritten signature]

Գլխավոր հաշվապահ

31 մայիսի, 2023թ.

Ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն**2022 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար***(հազար ՀՀ դրամ)*

	Ծան.	2022թ.	2021թ. (վերադասակարգված)
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով	23	13,458,719	13,270,027
Տոկոսային ծախս	23	(2,421,795)	(2,938,079)
2ուտ տոկոսային եկամուտ		11,036,924	10,331,948
Վարկային կորուստների գծով ծախս	13	(663,007)	(2,473,015)
2ուտ տոկոսային եկամուտ վարկային կորուստների գծով ծախսից հետո		10,373,917	7,858,933
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	24	26,155	10,775
Միջնորդավճարների գծով ծախս	24	(156,641)	(17,113)
2ուտ վնաս իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներից		(1,200)	(7,888)
2ուտ օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից		1,657,826	1,125,936
- Առք ու վաճառքի գործարքներից		986,780	767,868
- Արտարժույթի վերագնահատումից		671,046	358,068
Այլ եկամուտ		45,855	99,095
Ոչ տոկոսային եկամուտ		1,571,995	1,210,805
Անձնակազմի գծով ծախսեր	25	(3,393,873)	(2,445,764)
Մաշվածության և ամորտիզացիոն մասհանումներ	10,11	(417,348)	(297,308)
Այլ գործառնական ծախսեր	25	(1,010,906)	(514,280)
Ոչ տոկոսային ծախսեր		(4,822,127)	(3,257,352)
Շահույթ նախքան շահութահարկով հարկումը		7,123,785	5,812,386
Շահութահարկի գծով ծախս	12	(1,217,049)	(1,012,231)
Հաշվետու տարվա շահույթ		5,906,736	4,800,155
Այլ համապարփակ եկամուտ			
<i>Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս վերադասակարգվող այլ համապարփակ եկամուտ՝</i>			
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքների իրական արժեքի զուտ փոփոխություն		(537,448)	(377,404)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքների ակնկալվող վարկային կորուստների գծով պահուստի փոփոխություններ		(13,527)	47,015
Շահութահարկ՝ այլ համապարփակ եկամտի տարրերի գծով	12	99,175	59,470
Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս վերադասակարգվող զուտ այլ համապարփակ վնաս		(451,800)	(270,919)
Տարվա այլ համապարփակ վնաս հարկումից հետո		(451,800)	(270,919)
Ընդամենը հաշվետու տարվա համապարփակ եկամուտ		5,454,936	4,529,236

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն**2022 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար***(հազար ՀՀ դրամ)*

	<i>Բաժնետիրական կապիտալ</i>	<i>Ներդրումային արժեթղթերի վերազնա- հատման պահուստ</i>	<i>Զբաղիված շահույթ</i>	<i>Ընդամենը կապիտալ</i>
Մնացորդն առ 2021թ. հունվարի 1	7,000,000	(80,617)	10,730,124	17,649,507
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ				
Հաշվետու տարվա շահույթ	-	-	4,800,155	4,800,155
Հաշվետու տարվա այլ համապարփակ վնաս	-	(270,919)	-	(270,919)
Ընդամենը հաշվետու տարվա համապարփակ եկամուտ	-	(270,919)	4,800,155	4,529,236
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,000,000	(351,536)	15,530,279	22,178,743
Հաշվետու տարվա շահույթ	-	-	5,906,736	5,906,736
Հաշվետու տարվա այլ համապարփակ վնաս	-	(451,800)	-	(451,800)
Ընդամենը հաշվետու տարվա համապարփակ եկամուտ	-	(451,800)	5,906,736	5,454,936
Պարտավորության փոխարկում սեփական կապիտալի (Ծան. 21)	21,200,000	-	-	21,200,000
Շահաբաժնի կապիտալացում (Ծան. 21)	1,900,000	-	(1,900,000)	-
Բանկի բաժնետերերին վճարված շահաբաժիններ (Ծան. 21)	-	-	(100,000)	(100,000)
Մնացորդն առ 2022թ. դեկտեմբերի 31	30,100,000	(803,336)	19,437,015	48,733,679

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն**2022 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար**

(հազար ՀՀ դրամ)

	Ծան.	2022թ.	2021թ. (վերադասա- կարգված)
Դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից			
Շահույթ նախքան շահույթահարկով հարկումը		7,123,785	5,812,386
Ճշգրտումներ՝			
Մաշվածության և ամորտիզացիոն մասհանումներ		417,348	297,308
Հիմնական միջոցների, ոչ կյուբական ակտիվների և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների օտարումից օգուտ		(3,226)	-
Վարկային կորուստների գծով ծախս		663,007	2,473,015
Արտարժույթի վերագնահատումից օգուտ		(671,046)	(358,068)
Տոկոսային եկամուտ		(13,458,719)	(13,270,027)
Տոկոսային ծախս		2,421,795	2,938,079
Գործառնական գործունեությունից ստացված դրամական միջոցների հոսքեր՝ նախքան գործառնական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխությունը		(3,507,056)	(2,107,307)
Գործառնական ակտիվների (աճ)/սվազում			
Հաճախորդներին տրված վարկեր		(5,927,564)	(7,606,393)
Այլ ակտիվներ		(387,155)	(204,022)
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ		(118,781)	-
Գործառնական պարտավորությունների աճ/(սվազում)			
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ		-	(5,275,501)
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ		581,847	-
Այլ պարտավորություններ		612,027	(63,792)
Գործառնական գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական հոսքեր՝ նախքան շահույթահարկի և տոկոսների վճարումը		(8,746,682)	(15,257,015)
Ստացված տոկոսներ		13,306,740	13,050,495
Վճարված տոկոսներ		(2,626,124)	(2,723,870)
Վճարված շահույթահարկ		(34,635)	(271,493)
Գործառնական գործունեությունից ստացված/ գործառնական գործունեության համար (օգտագործված) դրամական հոսքեր		1,899,299	(5,201,883)
Դրամական միջոցների հոսքեր ներդրումային գործունեությունից			
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում		(742,949)	-
Ոչ կյուբական ակտիվների ձեռքբերում		(619,703)	(165,788)
Ներդրումային գործունեության համար (օգտագործված) զուտ դրամական միջոցների հոսքեր		(1,362,652)	(165,788)
Դրամական միջոցների հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից			
Բանկերից ստացված մուտքեր		42,008,865	23,326,124
Վարկերի մարում բանկերին		(39,424,030)	(18,366,598)
Թողարկված պարտքային արժեթղթերից մուտքեր	29	1,119,158	-
Այլ փոխառու միջոցներից մուտքեր	29	28,315,722	43,080,097
Այլ փոխառու միջոցների մարում	29	(30,772,415)	(41,611,081)
Վարձակալության գծով պարտավորությունների մարում	29	(193,785)	(125,284)
Բանկի բաժնետերերին վճարված շահաբաժիններ	21	(100,000)	-
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցների հոսքեր		953,515	6,303,258
Փոխարժեքային տարբերությունների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		(722,837)	(130,152)
Ակնկալվող վարկային կորուստների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		275	(1,394)
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ		767,600	804,041
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ հաշվետու տարվա սկզբում		2,412,544	1,608,503
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ հաշվետու տարվա վերջում	5	3,180,144	2,412,544

1-ից 30 ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

(հազար ՀՀ դրամ)

1. Հիմնական գործունեության նկարագրություն

ա) Կազմակերպչական կառուցվածք և հիմնական գործունեություն

«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ-ն («Բանկ») նախկին «Ֆասթ Կրեդիտ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ-ն է, որը հիմնադրվել է Հայաստանի Հանրապետությունում որպես փակ բաժնետիրական ընկերություն 2011թ. հոկտեմբերին: Կազմակերպությունը վարկային կազմակերպության լիցենզիա է ստացել 2011թ. հոկտեմբերի 14-ին: Ունենալով ֆինանսական ոլորտում ավելի քան 28 տարվա փորձ և նպատակ ունենալով դառնալ բանկ՝ կազմակերպությունը վերջին տարիներին ակտիվորեն իրականացրել է լայնածավալ տրանսֆորմացիոն միջոցառումներ՝ ֆինանսական, մարդկային ռեսուրսների ինտեգրման, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարման ուղղությամբ: ՀՀ Կենտրոնական բանկի 2022 թվականի նոյեմբերի 9-ի որոշմամբ «Ֆասթ Կրեդիտ Կապիտալ» ՈՒԿ ՓԲԸ-ն ստացել է բանկային գործունեության լիցենզիա և այսուհետ կոչվում է «Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ: Բանկի գործունեությունը վերահսկվում է Հայաստանի Կենտրոնական բանկի կողմից (ԿԲ): Բանկը հանդիսանում է Հայաստանի Հանրապետությունում ավանդների պետական ապահովագրման համակարգի անդամ:

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի մոտավորապես 750 աշխատակից (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 636 աշխատակից):

Բանկն ընդունում է բնակչությունից ավանդներ և տրամադրում է վարկեր, իրականացնում է փոխանցումներ Հայաստանում և արտերկրում, , իրականացնում է արտարժույթի փոխանակման գործարքներ և մատուցում է այլ բանկային ծառայություններ իր կորպորատիվ և ֆիզիկական անձ հաճախորդներին: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան 0047, Նորք-Մարաշ, Գ. Հովսեփյան փ. 32/6:

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի բաժնետերերն են՝

Բաժնետեր	2022, %	2021, %
Վահե Բաղայան	50%	50%
Վիգեն Բաղայան	50%	50%
Ընդամենը	100%	100%

բ) Հայաստանի գործարար միջավայրը

Հայաստանը շարունակում է տնտեսական բարեփոխումները և իր իրավական, հարկային և կարգավորվող դաշտերի զարգացումը: Հայաստանի տնտեսության ապագա կայունությունը մեծապես կախված է այս բարեփոխումներից ու զարգացումներից, ինչպես նաև կառավարության կողմից ձեռնարկվող տնտեսական, ֆինանսական և դրամավարկային միջոցառումների արդյունավետությունից:

Ուկրաինայի հետ պատերազմի արդյունքում շատ առաջատար երկրներ և տնտեսական միություններ խիստ տնտեսական պատժամիջոցներ են սահմանել Ռուսաստանի և Բելառուսի նկատմամբ՝ ներառյալ ռուսական բանկերի, այլ իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց նկատմամբ: Պատերազմի սկզբից ի վեր նկատվել է ռուսական ռուբլու՝ արտարժույթի նկատմամբ զգալի անկայունություն, ինչպես նաև՝ Ռուսաստանի արժեթղթերի շուկայում և այլ շուկաներում ցուցակված ռուսական ընկերությունների արժեքի զգալի կորուստ: Իրավիճակը դեռ չի հանգուցալուծվել, սակայն այն արդեն հանգեցրել է հումանիտար ճգնաժամի և հսկայական տնտեսական կորուստների Ուկրաինայում, Ռուսաստանում և ամբողջ աշխարհում: Ռուսաստանը և Ուկրաինան Հայաստանի առանցքային առևտրային գործընկերներն են: Ակնկալվում է, որ պատերազմը նշանակալի ազդեցություն կունենա Հայաստանի տնտեսության վրա:

Պատերազմի արդյունքում տեղի է ունեցել ոչ ռեզիդենտների (հատկապես Ռուսաստանից) ներհոսք Հայաստան՝ նպաստելով Ռուսաստանից, Ուկրաինայից և Բելառուսից դրամական միջոցների ներհոսքի և պլաստիկ քարտերով գործարքների աճի, ինչը դրական ազդեցություն է ունեցել Հայաստանի տնտեսության վրա՝ հանգեցնելով տնտեսության երկնիշ աճի և գնաճի բարձր մակարդակի: Բանկի ղեկավարությունը վերահսկում է տնտեսական իրավիճակը ընթացիկ պայմաններում: Զանի որ պատերազմը դեռևս շարունակվում է, հնարավոր չէ արժանահավատորեն գնահատել Բանկի գործունեության վրա վերջնական ազդեցությունը, քանի որ անորոշություն կա ընդհանուր տնտեսության վրա ազդեցության աստիճանի վերաբերյալ:

Ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության վերաբերյալ ղեկավարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

(հազար ՀՀ դրամ)

2. Պատրաստման հիմունքներ

ա) Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) համաձայն՝ մշակված և թողարկված Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների հորիզոնի (ՀՀՄՍԽ) կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հրապարկված ֆինանսական հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (այսուհետ՝ «ՖՀՄՍԿ»):

բ) Չափման հիմունքներ

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստված են սկզբնական արժեքի հիմունքով՝ բացառությամբ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի և ածանցյալ ֆինանսական գործիքների, որոնք չափվում են իրական արժեքով:

գ) Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Բանկի գործառնական արժույթը Հայաստանի Հանրապետության դրամն է (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ): Հանդիսանալով Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթ՝ այն լավագույն կերպով արտացոլում է ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և հանգամանքների տնտեսական բովանդակությունը:

Հայաստանի Հանրապետության դրամը նաև տվյալ ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթն է: 2022 և 2021թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ ԿԲ պաշտոնական փոխարժեքն է՝ 1 ԱՄՆ դոլարի համար 393.57 ՀՀ դրամ և 480.14 ՀՀ դրամ և 1 Եվրոյի համար 420.06 ՀՀ դրամ և 542.61 ՀՀ դրամ, համապատասխանաբար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են հազար ՀՀ դրամով:

Վերադասակարգումներ

Որոշակի վերադասակարգումներ են կատարվել նախորդ տարվա ֆինանսական հաշվետվություններում՝ ընթացիկ տարում օգտագործված դասակարգմանը համապատասխանելու համար: Բացատրական ծանոթագրությունները, համապատասխանաբար, փոփոխվել են: Այս վերադասակարգումները որևէ ազդեցություն չեն ունեցել նախկինում ներկայացված զուտ շահույթի կամ սեփական կապիտալի վրա:

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում որոշ գումարներ վերադասակարգվել են:

	<i>Նախկինում ներկայացված</i>	<i>Վերադասա- կարգում</i>	<i>Վերադասա- կարգված</i>
Վարկեր բանկերից	8,776,965	(1,475,474)	7,301,491
Այլ փոխառու միջոցներ	26,156,702	1,467,292	27,623,994
Այլ պարտավորություններ	538,205	8,182	546,387
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	1,247,301	(1,247,301)	–
Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	439,880	1,247,301	1,687,181

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների հաշվետվությունում որոշ գումարներ վերադասակարգվել են:

	<i>Նախկինում ներկայացված</i>	<i>Վերադասա- կարգում</i>	<i>Վերադասա- կարգված</i>
Այլ գործառնական ծախսեր	(811,588)	297,308	(514,280)
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	–	(297,308)	(297,308)

Ինչպես նաև, Բանկը փոխել է ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների հաշվետվությունում որոշակի ենթագումարների կազմը՝ հանգեցնելով համադրելի տեղեկատվության վերադասակարգման:

(հազար ՀՀ դրամ)

2. Պատրաստման հիմունքներ (շարունակություն)

Վերադասակարգումներ (շարունակություն)

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունում որոշ գումարներ վերադասակարգվել են:

	Նախկինում ներկայացված	Վերադասա- կարգում	Վերադասա- կարգված
Մուտքեր բանկերից	42,219,867	(18,893,743)	23,326,124
Բանկերից ստացված վարկերի մարում	(41,433,600)	23,067,002	(18,366,598)
Մուտքեր այլ փոխառու միջոցներից	24,186,354	18,893,743	43,080,097
Այլ փոխառու միջոցների մարում	(18,544,079)	(23,067,002)	(41,611,081)

Այս վերադասակարգումները ազդեցություն չեն ունեցել գործառնական, ներդրումային և ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքերի ընդհանուր գումարների վրա:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր

ա) Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունները

«Հղումներ հայեցակարգային հիմունքներին» (ՀՀՄՍ 3-ի փոփոխություններ)

Փոփոխությունները փոխարինում են ՀՀՄՍ-ի Հայեցակարգային հիմունքների նախորդ տարբերակի հղմանը՝ միաժամանակ հղում կատարելով 2018 թվականի մարտին թողարկված ներկա տարբերակին՝ առանց դրա պահանջները Էականորեն փոփոխելու:

Փոփոխությունները բացառություն են ավելացնում ՀՀՄՍ 3 Ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներ ստանդարտում սահմանված ճանաչման սկզբունքին՝ խուսափելու համար «երկրորդ օրվա» հավանական շահույթի կամ վնասի խնդրից, որը բխում է այն պարտավորություններից և պայմանական պարտավորություններից, որոնք կներառվեն ՀՀՄՍ 37 Պահուստներ, պայմանական պարտավորություններ և պայմանական ակտիվներ կամ ՀՀՄՍԿ 21 Պարտադիր վճարներ ստանդարտների շրջանակներում, եթե առաջնային առանձին: Բացառությունը պահանջում է, որ կազմակերպությունները կիրառեն ՀՀՄՍ 37-ում կամ ՀՀՄՍԿ 21-ում սահմանված չափանիշները, համապատասխանաբար, Հայեցակարգային հիմունքների փոխարեն՝ ձեռքբերման ամսաթվի դրությամբ ընթացիկ պարտավորության առկայությունը որոշելու նպատակով:

Փոփոխությունները նաև նոր պարբերություն են ավելացնում ՀՀՄՍ 3-ում պարզաբանելու, որ պայմանական ակտիվները չեն համապատասխանում ձեռքբերման ամսաթվի դրությամբ ճանաչման պայմանին:

Անցումային դրույթների համաձայն՝ Բանկը կիրառում է փոփոխությունները առաջընթաց սկզբունքով, այսինքն՝ այն ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումների նկատմամբ, որոնք առաջանում են տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբից հետո, երբ առաջին անգամ կիրառվում են փոփոխությունները (նախնական կիրառման ամսաթիվ):

Այս փոփոխությունները որևէ ազդեցություն չեն ունեցել Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա, քանի որ ժամանակաշրջանի ընթացքում այս փոփոխությունների շրջանակներում չեն առաջացել պայմանական ակտիվներ կամ պայմանական պարտավորություններ:

Հիմնական միջոցներ – մուտքեր նախքան նախանշած նպատակով օգտագործելը – ՀՀՄՍ 16-ի փոփոխություններ

Այս փոփոխությունը չի թույլատրում կազմակերպություններին հիմնական միջոցների արժեքից նվազեցնել ակտիվը համապատասխան վայր և վիճակի բերելու ընթացքում, որն անհրաժեշտ է ղեկավարության կողմից նախանշված նպատակով այն գործարկելու համար, արտադրված միավորների վաճառքից ստացված մուտքերը: Փոխարենը, կազմակերպությունը ճանաչում է տվյալ միավորների վաճառքից մուտքերը և տվյալ միավորների արտադրման նպատակով ծախսումները շահույթում կամ վնասում:

Անցումային դրույթների համաձայն՝ Բանկը կիրառում է այս փոփոխությունները հետընթաց միայն հիմնական միջոցների այն միավորների նկատմամբ, որոնք մատչելի են օգտագործման համար ներկայացված ամենավաղ ժամանակաշրջանի սկզբին կամ դրանից հետո, երբ կազմակերպությունը առաջին անգամ կիրառում է փոփոխությունը (սկզբնական կիրառման ամսաթիվ):

Այս փոփոխությունները Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ազդեցություն չեն ունեցել, քանի որ չի իրականացվել հիմնական միջոցներով արտադրված այդպիսի միավորների վաճառք, որոնք մատչելի են եղել ներկայացված ամենավաղ ժամանակաշրջանի սկզբին կամ դրանից հետո:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

ա) Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունները (շարունակություն)

ՖՀՄՍ 9 Ֆինանսական գործիքներ - Ֆինանսական պարտավորությունների ապահովման համար «10 տոկոս» թեստում ներառվող վճարներ

Փոփոխությունը պարզաբանում է այն վճարները, որոնք կազմակերպությունը ներառում է գնահատելիս, թե արդյոք նոր կամ փոփոխված ֆինանսական պարտավորության պայմանները ըստ Էուլայան տարբեր են սկզբնական ֆինանսական պարտավորության պայմաններից: Այս վճարները ներառում են միայն փոխառուի և փոխատուի միջև վճարված կամ ստացված վճարները, այդ թվում՝ կամ փոխառուի, կամ փոխատուի կողմից մյուսի անունից վճարված կամ ստացված վճարները: Համանման փոփոխությունն չի առաջարկվում ՀՀՄՍ 39 *Ֆինանսական գործիքներ. Ճանաչում և չափում* ստանդարտի համար:

Անցումային դրույթների համաձայն՝ Բանկը փոփոխությունը կիրառում է այն ֆինանսական պարտավորությունների նկատմամբ, որոնք փոփոխված կամ փոխանակված են՝ կազմակերպության կողմից փոփոխության առաջին անգամ կիրառման պահին սկսվող կամ դրան հաջորդող տարեկան ժամանակաշրջանների համար (սկզբնական կիրառման ամսաթիվ): Այս փոփոխությունները Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ազդեցությունն չեն ունեցել, քանի որ տվյալ ժամանակաշրջանում Բանկի ֆինանսական գործիքներում Էական փոփոխություններ չեն կատարվել:

Անբարենպաստ պայմանագրեր - Պայմանագրի կատարման ծախսեր – ՀՀՄՍ 37-ում փոփոխություններ

Պայմանագիրը համարվում է անբարենպաստ, եթե այդ պայմանագրով նախատեսված պարտականությունները կատարելու ակտուսափելի ծախսերը (այսինքն, այն ծախսերը, որոնք մասով Բանկը չի կարող խուսափել, քանի որ պայմանագիրն առկա է) գերազանցում են դրա շրջանակներում ակնկալվող տնտեսական օգուտները: Փոփոխությունները հստակեցնում են, որ պայմանագրի անբարենպաստ կամ վնասաբեր լինելը գնահատելիս, կազմակերպությունը պետք է ներառի այն ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն առնչվում են ապրանքների կամ ծառայությունների մատուցման պայմանագրին, ներառյալ ինչպես լրացուցիչ ծախսերը (օրինակ՝ ուղղակի աշխատանքի և նյութերի ծախսերը), այնպես էլ պայմանագրային գործունեության հետ անմիջականորեն կապված ծախսերի բաշխումը (օրինակ՝ պայմանագրի կատարման համար օգտագործվող սարքավորումների մաշվածությունը և պայմանագրի կառավարման և վերահսկողության ծախսերը): Ընդհանուր և վարչական ծախսերը ուղղակիորեն չեն առնչվում պայմանագրին և չեն ներառվում այդ ծախսերում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ ծախսերը հստակորեն գանձվում են պայմանագրի մյուս կողմից:

Այս փոփոխությունները որևէ Էական ազդեցություն չեն ունեցել Բանկի վրա:

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն

Ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը հետևողականորեն կիրառվել է այս ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար:

Արտարժույթով գործառնություններ

Արտարժույթով գործառնությունները վերահաշվարկվում են ՀՀ դրամի գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ՀՀ դրամի այդ օրվա փոխարժեքով: Դրամային հոդվածների հետ կապված արտարժույթով գործառնությունների գծով օգուտը կամ վնասն իրենից ներկայացնում է տարբերություն ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված, ժամանակաշրջանի համար արդյունավետ տոկոսադրույթով հաշվարկված տոկոսների ու վճարումների մասով ճշգրտված ամորտիզացված արժեքի և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող փոխարժեքով վերահաշվարկված արտարժույթով արտահայտված ամորտիզացված արժեքի միջև:

Իրական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի իրական արժեքի որոշման ամսաթվի փոխարժեքով: Սկզբնական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Արտարժույթային գործարքների վերագնահատումից առաջացող օգուտը և վնասը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ որպես արտարժույթի վերագնահատման տարբերություններից օգուտ/(վնաս):

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ներառում են կանխիկ դրամական միջոցները, թղթակցային հաշիվները այլ բանկերում (տոստրո հաշիվներ) և ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցները, ներառյալ ՀՀ դրամով պարտադիր պահուստները՝ զերծ պայմանագրային սահմանափակումներից:

Տոկոսներ

Արդյունավետ տոկոսադրույք

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված ապագա դրամական վճարումները կամ մուտքերը զեղչում է ճիշտ մինչև՝

- ▶ ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեք կամ
- ▶ ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեք:

Ֆինանսական գործիքների, բացառությամբ ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվների, արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկելիս Բանկը գնահատում է ապագա դրամական հոսքերը՝ դիտարկելով ֆինանսական գործիքի բոլոր պայմանագրային պայմանները, սակայն առանց հաշվի առնելու ակնկալվող պարտքային կորուստները: Ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար հաշվարկվում է պարտքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույք՝ կիրառելով գնահատված ապագա դրամական հոսքերը՝ ներառյալ ակնկալվող պարտքային կորուստները:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկը ներառում է գործարքի գծով ծախսումները և վճարված կամ ստացված բոլոր միջնորդավճարները և գումարները, որոնք կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը: Գործարքի գծով ծախսումները ներառում են այն լրացուցիչ ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

Ամորտիզացված արժեք և համախառն հաշվեկշռային արժեք

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքն այն գումարն է, որով ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած մայր գումարի վճարումները, գումարած կամ հանած արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված սկզբնական և մարման ենթակա գումարների միջև տարբերության կուտակային ամորտիզացիան և, ֆինանսական ակտիվների համար՝ ճշգրտված ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստով:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքն է նախքան ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստի գծով ճշգրտումը:

Տոկոսային եկամտի և ծախսի հաշվարկ

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկվում է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության սկզբնական ճանաչման պահին: Տոկոսային եկամուտը և ծախսը հաշվարկելիս արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառվում է ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ (եթե ակտիվը պարտքային առումով արժեզրկված չէ) կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Արդյունավետ տոկոսադրույքը վերանայվում է լողացող դրույքով գործիքների դրամական հոսքերի պարբերական վերագնահատման արդյունքում՝ շուկայական դրույքների փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով: Արդյունավետ տոկոսադրույքը վերանայվում է նաև իրական արժեքի հեջի ճշգրտումներն արտացոլելու համար այն ամսաթվի դրությամբ, երբ սկսվում է համապատասխան ճշգրտման ամորտիզացիայի հաշվարկը:

Այնուամենայնիվ, սկզբնական ճանաչումից հետո պարտքային առումով արժեզրկված դարձած ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Եթե ակտիվն այլևս չի համարվում պարտքային առումով արժեզրկված, տոկոսային եկամտի հաշվարկը կրկին իրականացվում է համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Սկզբնական ճանաչման պահին պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով պարտքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքն ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Տոկոսային եկամտի հաշվարկը չի իրականացվում համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ, նույնիսկ եթե ակտիվի պարտքային ռիսկը նվազում է:

Տեղեկատվությունն այն մասին, թե որ դեպքերում են ֆինանսական ակտիվները համարվում պարտքային առումով արժեզրկված, ներկայացված է Ծանոթագրություն 3(բ)(ii) կետում:

Ներկայացում

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ներկայացված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտը ներառում է՝

- ▶ ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով տոկոսները,
- ▶ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքների գծով տոկոսները:

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ներկայացված տոկոսային ծախսը ներառում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների գծով տոկոսային ծախսը:

Վճարներ և միջնորդավճարներ

Վճարների և միջնորդավճարների տեսքով եկամուտը և ծախսերը, որոնք կազմում են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը, ներառվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկում:

Հաճախորդի հետ պայմանագիրը, որի արդյունքում Բանկը ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչվում է ֆինանսական գործիք, կարող է մասնակիորեն գտնվել ՖՀՄՍ 9-ի գործողության ոլորտում և մասնակիորեն՝ ՖՀՄՍ 15-ի գործողության ոլորտում: Նման դեպքերում Բանկը նախ կիրառում է ՖՀՄՍ 9-ը՝ առանձնացնելու և չափելու համար պայմանագրի այն մասը, որը գտնվում է ՖՀՄՍ 9-ի գործողության ոլորտում, այնուհետև կիրառում է ՖՀՄՍ 15-ը՝ պայմանագրի մնացած մասի համար:

Վճարների և միջնորդավճարների տեսքով այլ ծախսերը հիմնականում վերաբերում են գործարքների գծով վճարներին և սպասարկման վճարներին, որոնք ծախսագրվում են ծառայությունը ստանալիս:

Ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական ակտիվներ

i. Ղասակարգում

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվը ղասակարգում է որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող.

- ▶ ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է պահել ակտիվը պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու համար և
- ▶ ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Այս պայմանների մանրամասները ներկայացվում են ստորև՝

Բանկի՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները ներառում են դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները, հաճախորդներին տրված վարկերը և պահանջները բանկերի նկատմամբ:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Բիզնես մոդելի գնահատում

Բանկը պորտֆելի մակարդակով գնահատում է այն բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակում պահվում է ակտիվը, քանի որ այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է գործունեությունը կառավարելու և ղեկավարությանը տեղեկատվություն տրամադրելու եղանակը: Այդ դեպքում դիտարկվում է հետևյալ տեղեկատվությունը:

- ▶ պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը և նպատակները և այդ քաղաքականության աշխատանքը գործնականում: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարության նպատակն է ապահովել պայմանագրով նախատեսված տոկոսային եկամտի ստացումը, ապահովել տոկոսային որոշակի եկամտաբերության մակարդակը, համապատասխանեցնել ֆինանսական ակտիվների ժամկետներն այն պարտավորությունների ժամկետներին, որոնք ֆինանսավորում են այդ ակտիվները, կամ իրացնել դրամական հոսքերն ակտիվների վաճառքի միջոցով:
- ▶ ինչպես է գնահատվում պորտֆելի կատարողականը և ինչպես է այդ տեղեկատվությունը հաղորդվում Բանկի ղեկավարությանը:
- ▶ բիզնես մոդելի (և այդ բիզնես մոդելում պահվող ֆինանսական ակտիվների) վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը:
- ▶ ինչպես են վարձատրվում բիզնեսի ղեկավարները (օրինակ՝ արդյոք վարձատրությունը հիմնված է կառավարվող ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի, թե՛ հավաքված դրամական հոսքերի վրա):
- ▶ նախորդ ժամանակաշրջաններում վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, այդ վաճառքների պատճառները և ապագա վաճառքների հետ կապված ակնկալիքները: Այնուամենայնիվ, վաճառքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը չի դիտարկվում մեկուսի, այն դիտարկվում է որպես մեկ ընդհանուր վերլուծության մաս առ այն, թե ինչպես են իրագործվում ֆինանսական ակտիվների կառավարման համար Բանկի առաջադրված նպատակները և ինչպես են իրացվում դրամական հոսքերը:

Ֆինանսական ակտիվները, որոնք պահվում են առևտրական նպատակով կամ կառավարվում են և որոնց արդյունքը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, չափվում են իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով, քանի որ չեն պահվում ոչ պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու և ոչ էլ՝ թե՛ պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվներ վաճառելու համար:

Գնահատում, արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ են

Այս գնահատման նպատակների համար «մայր գումարը» սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» սահմանվում է որպես փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և փոխատվության հետ առնչվող այլ հիմնական ռիսկերի ու ծախսերի (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկի և վարչական ծախսերի) համար հատուցում և ներառում է շահույթի մարժամ:

Գնահատելու համար, արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ են, Բանկը դիտարկում է գործիքի պայմանագրային պայմանները: Այս դիտարկումը ներառում է այն գնահատումը, արդյոք ֆինանսական ակտիվը պարունակում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է այնպես փոխել պայմանագրային դրամական հոսքերի ժամկետները կամ գումարը, որ ֆինանսական ակտիվը չբավարարի այս պայմանը: Գնահատումն իրականացնելիս Բանկը դիտարկում է հետևյալը:

- ▶ Պայմանական դեպքերը, որոնք կարող են փոխել դրամական հոսքերի գումարը և ժամկետները,
- ▶ Լծակավորման հատկանիշը,
- ▶ Վաղաժամ մարման և ժամկետի երկարաձգման պայմանները,
- ▶ Պայմանները, որոնք սահմանափակում են Բանկի պահանջը որոշակի ակտիվներից առաջացող դրամական հոսքերով (օրինակ՝ առանց ռեգրեսի իրավունքի ակտիվների գծով պայմանավորվածություններին), և
- ▶ Հատկանիշները, որոնք փոփոխում են փողի ժամանակային արժեքի համար հատուցումը, օրինակ՝ տոկոսադրույքների պարբերաբար վերասահմանումը:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Պարտքային գործիքը չափվում է իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող

- ▶ ֆինանսական գործիքը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն իրագործվում է թե՛ պայմանագրային դրամական հոսքերը հավաքելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվները վաճառելու միջոցով և
- ▶ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքները հետագայում չափվում են իրական արժեքով՝ իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացող օգուտները և վնասները ճանաչելով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում: Տոկոսային եկամուտը և փոխարժեքային տարբերություններից օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում նույն կերպ, ինչպես ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները: Ապաճանաչման դեպքում կուտակային օգուտը կամ վնասը, որոնք նախկինում ճանաչվել են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքից դասակարգվում են շահույթ կամ վնաս:

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային գործիքների ԱՎԿ-ները չեն նվազեցնում այդ ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, որը մնում է իրական արժեքով: Փոխարենը, գումարը, որը հավասար է այն պահուստին, որը կառաջանար, եթե ակտիվները չափվեին ամորտիզացված արժեքով, ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում որպես կուտակված արժեզրկման գումար՝ շահույթում կամ վնասում համապատասխան ծախսագրմամբ: Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ճանաչված կուտակված վնասը ակտիվի ապաճանաչումից հետո վերադասակարգվում է շահույթի և վնասի կազմ:

Առևտրային նպատակով չչափվող բաժնային գործիքում ներդրման սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը կարող է անշրջելի ընտրություն կատարել՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ներկայացնելու իրական արժեքի հետագա փոփոխությունները: Այս ընտրությունը կատարվում է առանձին՝ յուրաքանչյուր ներդրման համար:

Այս բաժնային գործիքների գծով օգուտները և կորուստները երբեք չեն վերադասակարգվում շահույթի կամ վնասի կազմ, և շահույթում կամ վնասում արժեզրկում չի ճանաչվում: Ըստ հաշվառման ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ շահաբաժինն ակնհայտորեն ներկայացնում է ներդրման ինքնարժեքի մասի վերականգնումը, որի դեպքում ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում: Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում ճանաչված կուտակային օգուտները և կորուստները փոխանցվում են չբաշխված շահույթ՝ ներդրման օտարման պահին:

Մյուս բոլոր ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Բացի այդ, սկզբնական ճանաչման պահին Բանկը կարող է անշրջելիորեն նախորոշել ֆինանսական ակտիվը, որն այնպես բավարարում է ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվելու պահանջները, որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, եթե դա կվերացնի կամ էականորեն կնվազեցնի հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը հակառակ դեպքում կառաջանար:

Վերադասակարգում

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Բանկը փոխում է ֆինանսական ակտիվների կառավարման իր բիզնես մոդելը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկն իր ֆինանսական պարտավորությունները, բացառությամբ ֆինանսական երաշխավորությունների և փոխատվության հանձնառությունների, դասում է ամորտիզացված արժեքով չափվող կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների դասին:

Վերադասակարգում

Ֆինանսական պարտավորությունները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

ii. Ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը ապաճանաչվում է (կամ, ֆինանսական ակտիվի մասը կամ համանման ֆինանսական ակտիվների խմբի մասը), երբ՝

- ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքի ժամկետն ավարտված է,
- Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, կամ պահպանում է այդ իրավունքը, սակայն պարտավորվում է ստացված գումարներն ամբողջությամբ և առանց Էական ուշացման փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրով, ինչպես նաև
- Բանկը (ա) փոխանցել է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցվել և չի պահպանել ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, սակայն փոխանցել է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողության իրավունքը:

Այն դեպքում, երբ Բանկը փոխանցել է ակտիվից դրամական միջոցների հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, ո՛չ փոխանցել և ո՛չ էլ պահպանում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցել ակտիվի նկատմամբ վերահսկողության իրավունքը, ակտիվը ճանաչվում է այնքանով, որքանով Բանկը շարունակում է մասնակցություն ունենալ տվյալ ակտիվում: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում իրականացվող ակտիվի նկատմամբ երաշխիքի ձև, այդպիսի մասնակցությունը չափվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնով՝ ակտիվի սկզբնական հաշվեկշռային արժեք և փոխհատուցման առավելագույն գումար, որը կարող է պահանջվել Բանկից:

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի գծով թողարկված/կամ գնված օպցիոնի ձև (ներառյալ՝ դրամական միջոցներով մարվող օպցիոններ կամ նմանատիպ գործիքներ), Բանկի մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Բանկը կարող է հետ գնել փոխանցված ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված ակտիվի գծով վաճառված օպցիոնի (ներառյալ՝ դրամական միջոցներով մարվող օպցիոններ կամ նմանատիպ գործիքներ), երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ փոխանցված ակտիվի իրական արժեք և օպցիոնի իրագործման գին:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ մարվում, չեղյալ է համարվում կամ լրանում է դրա գործողության ժամկետը:

Եթե նույն վարկատուի հանդեպ ունեցած ֆինանսական պարտավորությունը փոխարինվում է այլ ֆինանսական պարտավորությամբ, որի պայմաններն Էականորեն փոփոխված են նախորդի համեմատ, նման փոխարինումը կամ փոփոխությունը դիտվում է որպես սկզբնական պարտավորության ապաճանաչում և նոր պարտավորության ճանաչում, իսկ համապատասխան հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը արտացոլվում է շահույթում կամ վնասում:

iii. Հետգնման և հակադարձ հետգնման պայմանագրեր

Հետգնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսավորման գործառնություններ: Հետգնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակում են հաշվառվել հաշվեկշռում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր»: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է բանկերի կամ հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունների կազմում:

Հետադարձ վաճառքի պայմանագրով արժեթղթերի ձեռքբերումը (հակադարձ ռեպո) արտացոլվում է բանկերի նկատմամբ պահանջների կամ հաճախորդներին տրված վարկերի կազմում՝ կախված իրավիճակից: Վաճառքի գնի և ձեռք բերման գնի միջև տարբերությունը դիտարկվում է որպես տոկոսային եկամուտ և հաշվեգրվում ռեպո պայմանագրի ժամկետի ընթացքում՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով:

Եթե հետադարձ վաճառքի պայմանագրով ձեռք բերված ակտիվները վաճառվում են երրորդ անձանց, արժեթղթերը վերադարձնելու պարտավորությունն արտացոլվում է որպես առևտրական նպատակով պահվող պարտավորություն և չափվում է իրական արժեքով:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

iv. Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները հաշվանցվում են պարտավորություններով և ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են զուտ մնացորդով, եթե գոյություն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և Բանկը մտադիր է կամ հաշվարկն իրականացնել զուտ հիմունքով, կամ իրացնել ակտիվը և մարել պարտավորությունը միաժամանակ: Հաշվանցում կատարելու իրավունքը չպետք է պայմանավորված լինի ապագա ժամանակաշրջանի դեպքերով և պետք է ունենա իրավական ուժ բոլոր ստորև ներկայացված դեպքերում՝

- բնականոն գործունեության ընթացքում,
- պարտականությունների չկատարման դեպքում,
- կազմակերպության կամ դրա որևէ գործընկերոջ վճարունակ չլինելու կամ լուծարման ժամանակ:

Սույն պայմանները, որպես կանոն, չեն տարածվում հաշվանցման գլխավոր համաձայնությունների վրա, և համապատասխան ակտիվներն ու պարտավորությունները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են համախառն արժեքով:

v. Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների փոփոխում

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոփոխվում են, Բանկը գնահատում է, արդյոք փոփոխված ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են («նշանակալի փոփոխություն»), ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչվում է և ճանաչվում է նոր ֆինանսական ակտիվ իրական արժեքով՝ գումարած պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումները: Որպես փոփոխության մաս ստացված վճարները հաշվառվում են հետևյալ կերպ.

- ▶ վճարները, որոնք դիտարկվում են նոր ակտիվի իրական արժեքը որոշելիս, և վճարները, որոնք իրենցից ներկայացվում են պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումների հատուցում, ներառվում են ակտիվի սկզբնական չափման մեջ, և
- ▶ մյուս վճարները ներառվում են շահույթում կամ վնասում՝ որպես ապաճանաչումից օգուտի կամ կորուստի մաս:

Գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական պարտավորությունների դրամական հոսքերի փոփոխությունները չեն դիտարկվում որպես փոփոխություն, եթե բխում են գոյություն ունեցող պայմանագրային պայմաններից, օրինակ՝ Բանկի կողմից տոկոսադրույքների փոփոխությունը ՀՀ ԿԲ-ի հիմնական տոկոսադրույքի փոփոխությունների արդյունքում, եթե վարկային պայմանագրով Բանկը իրավունք ունի կատարել նման փոփոխություն:

Բանկն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում, այսինքն, գնահատում է, արդյոք սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբերվում են փոփոխված կամ փոխարինված ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերից: Բանկը գնահատում է փոփոխության նշանակալի լինելը՝ դիտարկելով քանակական և որակական գործոնները հետևյալ հերթականությամբ՝ որակական գործոններ, քանակական գործոններ, որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցություն: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս գնահատումն իրականացնելիս Բանկը կիրառում է ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչման համար օգտագործված ուղեցույցին նմանատիպ ուղեցույց:

Բանկը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ▶ ֆինանսական ակտիվի արժույթի փոփոխություն,
- ▶ գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- ▶ ֆինանսական ակտիվի պայմանների այնպիսի փոփոխություն, որը հանգեցնում է «միայն մայր գումարի և դրա գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ» չափանիշի հետ անհամապատասխանության:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվներ (շարունակություն)

Եթե դրամական հոսքերի փոփոխությունը պայմանավորված է փոխառուի ֆինանսական դժվարություններով, ապա, որպես կանոն, փոփոխության նպատակն է առավելագույն չափով վերականգնել ակտիվը պայմանագրի սկզբնական պայմաններով, այլ ոչ` սկզբնավորել նոր ակտիվ նշանակալիորեն տարբեր պայմաններով: Եթե Բանկը մտադիր է այնպես փոփոխել ֆինանսական ակտիվը, որպեսզի ներվեն դրամական հոսքերը, ապա այն նախ դիտարկում է, արդյոք ակտիվի մի մասը պետք է դուրս գրվի նախքան փոփոխությունը կատարելը (տես` ստորև դուրսգրման քաղաքականություն): Այս մոտեցումն ազդում է քանակական գնահատման արդյունքի վրա և նշանակում է, որ ապաճանաչման չափանիշները միշտ չէ որ բավարարվում են նման դեպքերում: Բանկը իրականացնում է նաև որակական գնահատում, որպեսզի գնահատի փոփոխության նշանակալի լինելը:

Եթե ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով` այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվի փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, Բանկը նախ վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը, կիրառելով ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը, և արդյունքում առաջացող ճշգրտումը ճանաչում է որպես փոփոխումից օգուտ կամ կորուստ շահույթում կամ վնասում: Լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվների համար փոփոխումից օգուտը կամ կորուստը հաշվարկելու համար օգտագործված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է արտացոլելու համար ընթացիկ շուկայական պայմանները փոփոխության պահին: Փոփոխման շրջանակում ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար կամ ստացված վճար ճշգրտում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի մնացած ժամկետի ընթացքում:

Եթե նման փոփոխությունն իրականացվում է փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով, ապա օգուտը կամ կորուստը ներկայացվում է արժեզրկումից կորուստների հետ միասին: Մյուս դեպքերում այն ներկայացվում է որպես արդյունավետ տոկոսադրույքով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ:

Հաստատուն տոկոսադրույքով վարկերի համար, որոնց դեպքում փոխառուն հնարավորություն ունի վաղաժամ մարել վարկն անվանական արժեքով` առանց էական տուգանքի, Բանկը հաշվառում է տոկոսադրույքի փոփոխությունը մինչև ընթացիկ շուկայական տոկոսադրույքի մակարդակը` կիրառելով լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական գործիքների համար գործող ուղեցույցը: Սա նշանակում է, որ արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է առաջընթաց:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկը ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ փոփոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ փոփոխված պարտավորության դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Այս դեպքում փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության և փոփոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Վճարված հատուցումը ներառում է փոխանցված ոչ ֆինանսական ակտիվները (առկայության դեպքում) և ստանձնած պարտավորությունները, այդ թվում` նոր փոփոխված ֆինանսական պարտավորությունը:

Բանկը իրականացնում է փոփոխության` նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում` դիտարկելով որակական գործոնները, քանակական գործոնները և որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցությունը:

Բանկը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ▶ ֆինանսական պարտավորության արժույթի փոփոխություն,
- ▶ գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- ▶ փոխարկման հնարավորության ներառում,
- ▶ ֆինանսական պարտավորության ստորադասության փոփոխություն:

Քանակական գնահատման համար պայմանները նշանակալիորեն տարբեր են, եթե նոր պայմաններով դրամական հոսքերը (ներառյալ վճարվող և ստացվող այլ վճարների զուտ գումարները) սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով գեղջեխ ներկա արժեքը նվազագույնը 10 տոկոսով տարբերվում է սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մնացած դրամական հոսքերի գեղջված ներկա արժեքից:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Եթե ֆինանսական պարտավորության փոփոխությունը չի բավարարում ապաճանաչման պայմանները, պարտավորության ամորտիզացված արժեքը վերահաշվարկվում է, գեղջելով փոփոխված դրամական հոսքերը սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, և արդյունքում առաջացող օգուտը կամ կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Լողացող դրույքով ֆինանսական պարտավորությունների համար փոփոխումից օգուտը կամ կորուստը հաշվարկելու համար օգտագործված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է արտացոլելու համար ընթացիկ շուկայական պայմանները փոփոխության պահին: Ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճշգրտում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի մնացորդային ժամանակահատվածում: Ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճանաչվում է որպես պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտում և ամորտիզացվում է փոփոխված ֆինանսական պարտավորության մնացորդային ժամանակահատվածում գործիքի արդյունավետ տոկոսադրույքի վերահաշվարկի միջոցով:

Դուրսգրումներ

Վարկերը և պարտքային արժեթղթերը դուրս են գրվում (ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն), երբ գոյություն չունի ամբողջությամբ վերցրած ֆինանսական ակտիվը կամ դրա մի մասը վերականգնելու ողջամիտ ակնկալիք: Դուրսգրումը սովորաբար իրականացվում է այն դեպքում, երբ Բանկը որոշում է, որ փոխառուն չունի այնպիսի ակտիվներ կամ եկամտի աղբյուրներ, որոնցից կարող է ստանալ բավարար դրամական հոսքեր դուրսգրման ենթակա գումարները մարելու համար: Այս գնահատումն իրականացվում է առանձին յուրաքանչյուր ակտիվի համար:

Նախկինում դուրսգրված գումարների փոխհատուցումը ներառվում է «Վարկային կորուստների գծով ծախս» հոդվածում ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Դուրսգրված ֆինանսական ակտիվների գծով կարող են դեռևս կիրառվել հարկադիր միջոցներ/պարտքերի գանձման միջոցներ՝ վճարման ենթակա գումարների վերադարձմանը վերաբերող Բանկի ընթացակարգերի հետ համապատասխանությունն ապահովելու համար:

Հաճախորդներին տրված վարկեր

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում «հաճախորդներին տրված վարկեր» հոդվածը ներառում է ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկերը, որոնք սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի գծով լրացուցիչ ուղղակի ծախսումները, իսկ հետագայում՝ ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Ներդրումային արժեթղթեր

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում «ներդրումային արժեթղթեր» հոդվածը ներառում է իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող Հայաստանի Հանրապետության պետական պարտքային արժեթղթերը:

Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցների միավորները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Արժեքը ներառում է գնման գինը՝ ներառյալ ներկրման տուրքերը, չփոխհատուցվող հարկերը և ուղղակիորեն վերագրելի այլ ծախսերը, ինչպես նաև այն բոլոր ծախսերը, որոնք կատարվել են ակտիվները աշխատանքային վիճակի և դրանց նպատակային օգտագործման համար անհրաժեշտ վայր հասցնելու համար: Շահագործման և նախաարտադրության ծախսերը ներառված չեն հիմնական միջոցների արժեքի մեջ:

Երբ հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետներ ունեցող նշանակալի մասերից, այդ մասերը հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ:

Հիմնական միջոցների գծով հետագա ծախսումները կապիտալացվում են, երբ հավանական է, որ հիմնական միջոցի տարրի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները կազմակերպություն կհոսեն սպասվածից ավելի մեծ գումարով: Վերանորոգումը և սպասարկումը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Ակտիվների մաշվածության գումարը պետք է բաշխվի պարբերական հիմունքներով դրա օգտակար ծառայության ընթացքում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Մաշվածություն

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում գծային մեթոդով առանձին ակտիվների օգտակար ծառայության ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է հիմնական միջոցի ձեռքբերման ամսաթվից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններիս կառուցումն ավարտելու և շահագործման հանձնելու պահից: Հողատարածքի գծով մաշվածությունն չի հաշվարկվում: Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները հետևյալն են.

- շենքեր 20 տարի
- համակարգիչներ և հաղորդակցության սարքավորումներ 1-8 տարի
- փոխադրամիջոցներ 8 տարի
- տնտեսական գույք և այլ հիմնական միջոցներ 8 տարի

Ոչ նյութական ակտիվներ

Ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները:

Համակարգչային ծրագրերի և լիցենզիաների ձեռքբերման և ներդրման ծախսումները կապիտալացվում են համապատասխան ոչ նյութական ակտիվի ինքնարժեքին:

Ամորտիզացիան ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում գծային մեթոդով ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության ընթացքում: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները կազմում են 3-ից 10 տարի:

Ներքին ձևավորված ոչ նյութական ակտիվները, բացառությամբ կապիտալիզացված զարգացման ծախսերի, չեն կապիտալացվում, և դրանց հետ կապված ծախսերը արտացոլվում են այն ժամանակաշրջանի շահույթում կամ վնասում, որում կատարվել են ծախսերը:

Հետազոտության և մշակման ծախսեր

Հետազոտության ծախսերը ծախսագրվում են՝ դրանց կատարման պահին: Առանձին ծրագրի մշակման ծախսերը ճանաչվում են որպես ոչ նյութական ակտիվ, երբ Բանկը կարող է ցուցադրել.

- ▶ Ոչ նյութական ակտիվն այնպիսի ավարտուն վիճակի հասցնելու տեխնիկական իրագործելիությունը, որ ակտիվը հասանելի լինի օգտագործման կամ վաճառքի համար,
- ▶ Ակտիվն ավարտին հասցնելու և այն օգտագործելու կամ վաճառելու իր կարողությունն ու մտադրությունը,
- ▶ Այն, թե ինչպես է ակտիվը առաջացնելու ապագա տնտեսական օգուտներ,
- ▶ Ռեսուրսների առկայությունը՝ ակտիվն ավարտելու համար,
- ▶ Մշակման ընթացքում կատարվող ծախսերը արժանահավատորեն չափելու ունակությունը:

Մշակման ծախսերը որպես ակտիվ սկզբնական ճանաչումից հետո ակտիվը հաշվառվում է սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և կուտակված արժեզրկումից կորուստները: Ակտիվների ամորտիզացիան սկսվում է, երբ մշակումն ավարտված է, և ակտիվը հասանելի է օգտագործման համար: Այն ամորտիզացվում է ապագա ակնկալվող օգուտի ժամանակաշրջանի ընթացքում:

Բռնագանձված ակտիվներ

Բանկը ճանաչում է բռնագանձված ակտիվները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, երբ ունի իրացման ամբողջական և վերջնական իրավունքներ գրավի նկատմամբ:

Բռնագանձված ակտիվները չափվում են հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնով՝ հաշվեկշռային արժեքի և իրական արժեքի՝ հանած վաճառքի հետ կապված ծախսումները: Սկզբնական ճանաչման պահին բռնագանձված ակտիվները չափվում են այն վարկի հաշվեկշռային արժեքով, որի գծով տեղի է ունեցել պարտագանձում ներառյալ գրավի առգրավման ընթացքում կրած ծախսումները: Իրական արժեքը՝ հանած վաճառքի հետ կապված ծախսումները, իրենից ներկայացնում է գրավի գնահատված վաճառքի գինը բնականոն գործունեության ընթացքում՝ հանած համապատասխան վաճառքի ծախսումները: Սկզբնական ճանաչումից հետո բռնագանձված ակտիվները վերանայվում են վաճառքի համար պահվող դասակարգման չափանիշներին համապատասխանելու տեսանկյունից և համապատասխանաբար վերադասակարգվում են՝ չափանիշները բավարարելու դեպքում: Բռնագանձված ակտիվների օտարումից օգուտը և կորուստը ճանաչվում են զուտ հիմունքով «Այլ գործառնական եկամուտ» հոդվածում՝ շահույթում կամ վնասում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Թանկարժեք մետաղներ

Ոսկին և այլ թանկարժեք մետաղները հաշվառվում են Լոնդոնի մետաղների բորսայի գներով, որոնք մոտավորապես համապատասխանում են իրական արժեքին:

Ոչ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ այլ ոչ ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ հետաձգված հարկերի, գնահատվում են արժեզրկված լինելու հայտանիշ բացահայտելու նպատակով: Հայտանիշի առկայության դեպքում կամ ակտիվի արժեզրկման գծով տարեկան թեստավորման անհրաժեշտության դեպքում Բանկը գնահատում է ակտիվի փոխհատուցվող գումարը: Ոչ ֆինանսական ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է որպես նրանց իրական արժեքից՝ հանած վաճառքի ծախսումները, և օգտագործման արժեքից առավելագույնը:

Օգտագործման արժեքը գնահատելիս գնահատված ապագա դրամական հոսքերը գեղչվում են մինչև իրենց ներկա արժեքը՝ օգտագործելով գեղչման մինչև հարկումը դրույքը, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումները և ակտիվին հատուկ ռիսկերը: Այլ ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների ներհոսքերից մեծապես անկախ դրամական միջոցների ներհոսքեր չառաջացնող ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է այն դրամաստեղծ միավորի համար, որին պատկանում է տվյալ ակտիվը: Արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է, երբ ակտիվի կամ նրա դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է նրա փոխհատուցվող գումարը:

Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում և հակադարձվում միայն այն դեպքում, եթե տեղի են ունեցել փոփոխություններ փոխհատուցվող գումարը որոշելիս օգտագործված գնահատականներում: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է միայն այն չափով, որքանով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չի գերազանցում այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլիներ (առանց համապատասխան մաշվածության կամ ամորտիզացիայի), եթե արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլիներ:

Պահուստներ

Պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է, երբ Բանկը ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու համար կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Եթե ազդեցությունն Եական է, պահուստները որոշվում են՝ գեղչելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերը գեղչման՝ մինչև հարկումը դրույքով, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումները և, կիրառելիության դեպքում, պարտավորությանը հատուկ ռիսկերը:

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Բանկը բնականոն գործունեության ընթացքում արժուպային և կապիտալի շուկաներում օգտագործում է տարատեսակ ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ: Այդ ֆինանսական գործիքները նախատեսված են առևտրի համար և սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկայական գնանշման հիման վրա կամ գնորոշման մոդելներով, որոնք հիմնված են բազիսային գործիքների ընթացիկ շուկայական և պայմանագրային արժեքների և այլ գործոնների վրա: Դրական իրական արժեքով ածանցյալ ֆինանսական գործիքները արտացոլվում են ակտիվների կազմում, իսկ բացասական արժեք ունեցողները՝ պարտավորությունների կազմում: Նշված գործիքներից ստացված արդյունքները հաշվառվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ որպես առևտրական նպատակով պահվող ակտիվներից կամ արտարժուպային գործառնություններից գուտ շահույթ/(վնաս)՝ կախված ածանցյալ գործիքների բնույթից:

Ներկառուցված ածանցյալ գործիքը հիբրիդային գործիքի բաղադրիչ է, որը ներառում է նաև ոչ ածանցյալ հիմնական պայմանագիր, որի արդյունքում համակցված գործիքի դրամական հոսքերի մի մասը տատանվում է առանձին ածանցյալ գործիքի նման: Ներկառուցված ածանցյալ գործիքը առաջացնում է փոփոխություններ որոշ կամ բոլոր դրամական միջոցների հոսքերում, որոնք հակառակ դեպքում պահանջվում էին պայմանագրով, կախված սահմանված տոկոսադրույքից, ֆինանսական գործիքի գնից, ապրանքի գնից, արտարժույթի փոխարժեքից, գների ինդեքսից կամ դրույքից, վարկային վարկանշից կամ ինդեքսից կամ այլ փոփոխականից, պայմանով, որ ոչ ֆինանսական փոփոխականի դեպքում այն հատուկ չէ պայմանագրի կողմի համար: Ֆինանսական գործիքին կցված, բայց այդ գործիքից անկախ՝ ըստ պայմանագրի փոխանցելի ածանցյալ գործիքը, կամ գործիքը, որի պայմանագրային կողմը տարբերվում է այդ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմից, չի հանդիսանում ներկառուցված ածանցյալ գործիք, այլ առանձին ածանցյալ գործիք է:

Պարտավորությունների և ոչ ֆինանսական «հիմնական» պայմանագրերի մեջ ներկառուցված ածանցյալ

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

գործիքները դիտարկվում են որպես առանձին ածանցյալ գործիքներ և հաշվառվում են իրական արժեքով, եթե համապատասխանում են ածանցյալ գործիքի վերոնշյալ սահմանմանը, նրանց տնտեսական հատկանիշները և ռիսկերը սերտորեն կապված չեն «հիմնական» պայմանագրի հետ, և «հիմնական» պայմանագիրը չի համարվում առևտրային նպատակներով կնքված կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով հաշվառվող: Ներկառուցված ածանցյալ գործիքները, որոնք առանձնացվել են «հիմնական»-ից, հաշվառվում են առևտրային պորտֆելում իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են բիզնես մոդելի և SPPI-ի գնահատումների հիման վրա:

Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսեր

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ: Սովորական բաժնետոմսերի և բաժնետոմսերի օպցիոնների թողարկմանն ուղղակիորեն վերագրելի լրացուցիչ ծախսումները՝ զտած հարկերի ազդեցությամբ, ճանաչվում են որպես սեփական կապիտալի նվազեցում:

Շահաբաժիններ

Շահաբաժիններ հայտարարելու և վճարելու Բանկի կարողությունը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կանոնակարգերով:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ շահաբաժինները նվազեցվում են սեփական կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն միայն այն դեպքում, երբ դրանք հայտարարվել են մինչև հաշվետու ամսաթիվը ներառյալ: Մինչև հաշվետու ամսաթիվը առաջարկված կամ հաշվետու ամսաթվից հետո մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը առաջարկված կամ հայտարարված շահաբաժինները բացահայտվում են ֆինանսական հաշվետվություններում:

Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի հոդվածներին կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված բաժնետերերի հետ գործարքներին, որի դեպքում շահութահարկը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկ

Ընթացիկ հարկը հարկի այն գումարն է, որն ակնկալվում է վճարել տարվա հարկվող եկամտի գծով՝ կիրառելով այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ Եուրոյան ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և ներառում է նախորդ տարիների համար վճարման ենթակա հարկի գծով ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկ

Հետաձգված հարկը ճանաչվում է ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերությունները ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլվելու նպատակով: Հետաձգված հարկ չի ճանաչվում այն ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման ժամանակ բիզնեսի միավորում չհանդիսացող գործարքի արդյունքում, որն ազդեցություն չունի ո՛չ հաշվապահական և ո՛չ հարկվող շահույթի կամ վնասի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվներ ճանաչվում են չօգտագործված հարկային վնասների, չօգտագործված հարկային զեղչերի և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով այն չափով, որով հավանական է, որ ապագայում կստացվի հարկվող շահույթ, որի դիմաց դրանք կարող են օգտագործվել: Ապագա հարկվող շահույթը որոշվում է հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների մարումից առաջացող գումարի հիման վրա: Եթե հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների գումարը բավարար չէ հետաձգված հարկային ակտիվի ամբողջությամբ ճանաչելու համար, դիտարկվում է գոյություն ունեցող ժամանակավոր տարբերությունների մարումներով ճշգրտված ապագա հարկվող շահույթը, որը որոշվում է Բանկի գործարար ծրագրերի հիման վրա: Հետաձգված հարկային ակտիվները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և նվազեցվում են այն չափով, որով այլևս հավանական չէ, որ համապատասխան հարկային օգուտը կիրացվի: Այս նվազեցումները վերականգնվում են, եթե մեծանում է ապագա հարկվող շահույթ ստանալու հավանականությունը:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Չճանաչված հետաձգված հարկային ակտիվները վերագնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և ճանաչվում են այն չափով, որով հավանական է, որ ապագայում կստացվի հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են դրանք օգտագործվել:

Հետաձգված հարկը չափվում է օգտագործելով հարկի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկի չափումն արտացոլում է այն հարկային հետևանքները, որոնք կառաջանան կախված այն եղանակից, որով Բանկը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ակնկալում է փոխհատուցել կամ մարել իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները:

Սեզմենտային հաշվետվություններ

Գործառնական սեզմենտը Բանկի բաղադրիչ է, որը ներգրավված է ձեռնարկատիրական գործունեություններում, որոնցից այն կարող է վաստակել հասույթներ և կրել ծախսեր, որի գործառնական արդյունքները կանոնավոր կերպով վերանայվում են գլխավոր գործառնական որոշում կայացնողի կողմից՝ սեզմենտին միջոցների բաշխման վերաբերյալ որոշում կայացնելու և դրա գործունեության արդյունքները գնահատելու նպատակով, և որի գծով առկա է առանձին ֆինանսական տեղեկատվություն: Դեկավարությունը գտնում է, որ Բանկը բաղկացած է մեկ գործառնական սեզմենտից՝ հիմք ընդունելով ՖՀՄՍ հաշվետվությունների արդյունքները: Բանկի եկամտի և ակտիվների մեծ մասը գտնվում է Հայաստանում: 2022 և 2021 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ արտաքին գործընկերոջից կամ հաճախորդից ստացված և Բանկի ընդհանուր հասույթի 10% և ավելի գերազանցող հասույթով որևէ գործարք չի գրանցվել:

Վարձակալություն

Պայմանագրի սկզբում Բանկը որոշում է, թե արդյոք պայմանագիրը հանդիսանում է վարձակալության պայմանագիր կամ պարունակում է վարձակալություն: Պայմանագիրը հանդիսանում է վարձակալության պայմանագիր կամ պարունակում է վարձակալություն, եթե այդ պայմանագրով հատուցման դիմաց՝ որպես փոխանակում որոշակի ժամանակահատվածի ընթացքում փոխանցվում է որոշակիացված ակտիվի օգտագործման հսկողության իրավունքը: Գնահատելու համար, թե արդյոք պայմանագրով փոխանցվում է որոշակիացված ակտիվի օգտագործման հսկողության իրավունքը, Բանկը օգտագործում է ՖՀՄՍ 16-ի վարձակալության սահմանումը:

Բանկը՝ որպես վարձակալ

Վարձակալության բաղադրիչ պարունակող պայմանագրի սկզբում կամ փոփոխության դեպքում, Բանկը վերագրում է պայմանագրում սահմանված հատուցումը վարձակալության յուրաքանչյուր բաղադրիչի վրա՝ հիմք ընդունելով վարձակալության բաղադրիչի առանձին գինը:

Բանկը ճանաչում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը և վարձակալության գծով պարտավորությունը վարձակալության մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը սկզբնապես չափվում է սկզբնական արժեքով, որը ներառում է վարձակալության գծով պարտավորության սկզբնական գումարը՝ ճշգրտված վարձակալության մեկնարկի ամսաթվին կամ դրանից առաջ կատարված վարձավճարների մասով, գումարած կրած սկզբնավորման ցանկացած ուղղակի ծախսումները և հիմքում ընկած ակտիվի ապատեղակայման և քանդման, կամ վերջինիս վերականգնման, կամ դրա զբաղեցրած տեղանքի վերականգնման գնահատված ծախսումները՝ հանած ստացված ցանկացած վարձակալության խրախուսումները:

Հետագայում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային հիմունքով՝ վարձակալության մեկնարկի ամսաթվից մինչև ժամկետի ավարտը, եթե վարձակալությամբ Բանկին չեն փոխանցվում հիմքում ընկած ակտիվի սեփականության իրավունքը վարձակալության ժամկետի ավարտին, կամ եթե ակտիվի օգտագործման իրավունքի արժեքը չի արտացոլում, որ Բանկը կիրառործի գնման օպցիոնը: Այդ դեպքում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը հաշվարկվում է հիմքում ընկած ակտիվի օգտակար ծառայության ընթացքում, որը որոշվում է նույն հիմունքով, ինչը կիրառվում է հիմնական միջոցների համար: Բացի այդ, օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը պարբերաբար նվազեցվում է արժեզրկումից կորուստների չափով, վերջիններս առկայության դեպքում, և ճշգրտվում է վարձակալության գծով պարտավորության որոշ վերաչափումների մասով:

Վարձակալության գծով պարտավորությունը սկզբնապես չափվում է այն վարձավճարների ներկա արժեքով, որոնք չեն վճարվել մեկնարկի ամսաթվին՝ զեղչված վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքով, կամ Բանկի լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքով, եթե այդ դրույքը հնարավոր չէ հեշտությամբ որոշել: Որպես կանոն, Բանկը որպես զեղչման դրույք կիրառում է լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Բանկը որոշում է լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը, հիմք ընդունելով տարբեր արտաքին ֆինանսական աղբյուրներից ստացված տոկոսադրույքները, և կատարում է որոշ ճշգրտումներ արտացոլելու համար վարձակալության պայմանները և վարձակալված ակտիվի տեսակը:

Վարձակալության գծով պարտավորության չափման մեջ ներառվում են հետևյալ վարձավճարները.

- ▶ հաստատուն վճարումները, ներառյալ ըստ էության հաստատուն վճարումները,
- ▶ վարձակալության փոփոխուն վճարումները, որոնք կախված են ինդեքսից կամ դրույքից, և որոնք սկզբնապես չափվել են՝ կիրառելով մեկնարկի ամսաթվին գործող ինդեքսը կամ դրույքը,
- ▶ գումարները, որոնք, ինչպես ակնկալվում է կվճարվեն մնացորդային արժեքի երաշխիքի ներքո և
- ▶ գնման օպցիոնի իրագործման գինը, եթե Բանկը խելամտորեն համոզված է, որ կիրագործի այդ օպցիոնը, վարձավճարներն օպցիոնով նախատեսված նորացման ժամանակաշրջանի համար, եթե Բանկը խելամտորեն համոզված է, որ կիրագործի այդ երկարաձգման օպցիոնը, ինչպես նաև վարձակալությունը դադարեցնելու հետ կապված տուգանքները, եթե Բանկը խելամտորեն համոզված է, որ վաղաժամ չի դադարեցնի վարձակալությունը:

Վարձակալության գծով պարտավորությունը չափվում է ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Այն վերաչափվում է, եթե առկա է ապագա վարձավճարների փոփոխություն՝ որպես ինդեքսի կամ դրույքի փոփոխության արդյունք, առկա է մնացորդային արժեքի երաշխիքի շրջանակներում վճարման ենթակա գումարների՝ Բանկի գնահատականի փոփոխություն, եթե Բանկը փոխում է գնման, երկարաձգման կամ դադարեցման օպցիոնն իրագործելու իր գնահատականը, կամ եթե առկա է վերանայված ըստ էության հաստատուն վարձավճար:

Եթե վարձակալության գծով պարտավորությունը վերաչափվում է այս եղանակով, կատարվում է համապատասխան ճշգրտում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի գծով, կամ գրանցվում է շահույթում կամ վնասում, եթե օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է մինչև զրո:

Ներդրումային զույգի սահմանմանը չհամապատասխանող օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները Բանկը ներկայացնում է հիմնական միջոցների կազմում, իսկ վարձակալության գծով պարտավորությունները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացնում է առանձին:

Բանկը որոշել է չճանաչել օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ և վարձակալության գծով պարտավորություններ փոքրարժեք ակտիվների և կարճաժամկետ վարձակալությունների գծով: Այս վարձակալությունների գծով վարձավճարները Բանկը ճանաչում է որպես ծախս գծային մեթոդով՝ վարձակալության ժամկետի ընթացքում:

Հրապարակված, սակայն դեռևս ուժի մեջ չմտած ստանդարտներ

Ստորև նկարագրված են հրապարակված նոր և փոփոխված ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները, որոնք Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների թողարկման ժամանակ դեռևս ուժի մեջ չեն եղել: Բանկը պատրաստվում է կիրառելիության դեպքում ընդունել այս նոր և փոփոխված ստանդարտները և մեկնաբանությունները, երբ դրանք ուժի մեջ մտնեն:

ՖՀՄՍ 17 Ապահովագրության պայմանագրեր

2017թ. Մայիսին ՀՀՄՍ-ն թողարկեց ՖՀՄՍ 17 “Ապահովագրության պայմանագրեր”, համապարփակ հաշվապահական հաշվառման նոր ստանդարտ, որը նախատեսված է ապահովագրական պայմանագրերի համար՝ ներառելով ճանաչումը, չափումը, ներկայացումը և բացահայտումը: Ուժի մեջ մտնելուց հետո, ՖՀՄՍ 17-ը կփոխարինի ՖՀՄՍ 4 “Ապահովագրության պայմանագրեր” ստանդարտին, որը թողարկվել է 2005թ.: ՖՀՄՍ 17-ը կիրառելի է ապահովագրական պայմանագրերի բոլոր տեսակներին (ներառյալ՝ կյանքի ապահովագրություն, ոչ կյանքի ապահովագրություն, ուղղակի ապահովագրություն և վերաապահովագրություն), անկախ ապահովագրություն տրամադրող կազմակերպության տեսակից, ինչպես նաև կիրառելի է որոշակի երաշխիքների և հայեցողական մասնակցության հատկանիշներով ֆինանսական գործիքների դեպքում: Կիրառելի կլինեն որոշ բացառություններ: ՖՀՄՍ 17-ը սահմանում է հաշվապահական հաշվառման նոր պահանջներ ապահովագրական հատկանիշներով բանկային պրոդուկտների նկատմամբ, իսկ այդ պահանջները կարող են ազդել որոշելու վրա, թե որ գործիքները կամ դրանց բաղադրիչները կներառվեն ՖՀՄՍ 9-ի կամ ՖՀՄՍ 17-ի շրջանակներում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Կրեդիտ քարտեր և համանման պրոդուկտներ, որոնք ապահովագրական ծածկույթ են ապահովում. թողարկողներից շատերը կարող են շարունակել կիրառել առկա հաշվապահական մոտեցումը՝ որպես ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն ֆինանսական գործիք: ՖՀՄՍ 17-ը իր շրջանակից բացառում է կրեդիտ քարտերի պայմանագրերը (և այլ նմանատիպ պայմանագրերը, որոնք տրամադրում են կրեդիտային կամ վճարային պայմանավորվածություններ), որոնք համապատասխանում են ապահովագրության պայմանագրի սահմանմանը, միայն այն դեպքում, եթե կազմակերպությունը հաճախորդի հետ պայմանագրի գինը սահմանելիս չի արտացոլում առանձին հաճախորդի հետ կապված ապահովագրական ռիսկի գնահատումը:

Երբ ապահովագրական ծածկույթը տրամադրվում է որպես կրեդիտ քարտի պայմանագրային պայմանների մաս, թողարկողը պարտավոր է՝

- Առանձնացնել ապահովագրության ծածկույթը և դրա նկատմամբ կիրառել ՖՀՄՍ 17,
- Այլ բաղադրիչների նկատմամբ գործադրել այլ կիրառելի ստանդարտներ (օրինակ՝ ՖՀՄՍ 9, ՖՀՄՍ 15 - Հասույթ գնորդների հետ պայմանագրերից կամ ՀՀՄՍ 37 - Պահուստներ, պայմանական պարտավորություններ և պայմանական ակտիվներ):

Վարկային պայմանագրերը, որոնք համապատասխանում են ապահովագրության սահմանմանը, բայց ապահովագրական իրադարձությունների փոխհատուցումը սահմանափակում են այն չափով, որն այլապես պահանջվում է ապահովագրի՝ պայմանագրով նախատեսված պարտավորությունը մարելու համար - այդպիսի վարկերի թողարկողները, օրինակ՝ մահվամբ կասեցվող վարկերը, ունեն տարբերակ կիրառելու ՖՀՄՍ 9-ը կամ ՖՀՄՍ 17-ը: Ընտրությունը կատարվում է պորտֆելի մակարդակով և համարվում է անփոփոխ:

ՖՀՄՍ 17-ը ուժի մեջ է մտնում 2023թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար՝ պահանջելով համեմատական տվյալներ: Վաղ կիրառումը թույլատրելի է այն պայմանով, որ կազմակերպությունը նաև կիրառում է ՖՀՄՍ 9 և ՖՀՄՍ 15, ՖՀՄՍ 17 առաջին անգամ կիրառելու ամսաթվին կամ դրանից առաջ:

Ներկայումս Բանկը գտնվում է իր ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ՖՀՄՍ 17-ի ընդունման ազդեցության գնահատման փուլում:

Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների սահմանում – Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 8 ստանդարտում

2021 թվականի փետրվարին ՀՀՄՍԻՆ-ն փոփոխություններ է հրապարակել ՀՀՄՍ 8-ում, որտեղ ներկայացված է «հաշվապահական հաշվառման գնահատումների» սահմանումը: Փոփոխությունները պարզաբանում են հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունների և սխալների ուղղման տարբերությունը: Ինչպես նաև, դրանք պարզաբանում են, թե ինչպես են կազմակերպությունները օգտագործում չափման հիմունքները և ելակետային տվյալները՝ հաշվապահական հաշվառման գնահատումներ մշակելու համար:

Փոփոխություններն ուժի մեջ են մտնում 2023 թվականի հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար և կիրառվում են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության և հաշվապահական հաշվառման գնահատումների փոփոխությունների նկատմամբ, որոնք տեղի են ունենում այդ ժամանակաշրջանի սկզբին կամ դրանից հետո: Վաղաժամկետ կիրառումը թույլատրելի է, եթե այդ փաստը բացահայտվում է:

Ակնկալվում է, որ փոփոխությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի վրա:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտում – Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1-ում և ՖՀՄՍ Գործնական ցուցումներ 2-ում

2021 թվականի փետրվարին ՀՀՄՍԻՆ-ն հրապարակել է փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1-ում և ՖՀՄՍ Գործնական ցուցումներ 2-ում («Եականության մասին դատողությունների կիրառում»), որտեղ ներկայացված են ուղեցույցներ և օրինակներ՝ օգնելու կազմակերպություններին կիրառել հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության բացահայտումների վերաբերյալ էականության դատողությունները: Փոփոխությունների նպատակն է օգնել կազմակերպություններին ներկայացնել հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության առավել օգտակար բացահայտումները՝ փոխարինելով «նշանակալի» հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտման պահանջը «Եական» հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտման պահանջով և ավելացնելով ուղեցույց այն մասին, թե կազմակերպություններն ինչպես պետք է կիրառեն էականության հայեցակարգը՝ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտման վերաբերյալ որոշումներ կայացնելիս:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

ՀՀՄՍ 1-ի փոփոխություններն ուժի մեջ են մտնում 2023թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար՝ թույլատրելով վաղաժամկետ կիրառումը: Զանի որ Գործնական Ցուցումներ 2-ի փոփոխությունները ներկայացնում են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության տեղեկատվության Էականության սահմանման կիրառման ոչ պարտադիր ուղեցույց, այս փոփոխությունների համար ուժի մեջ մտնելու ամսաթվի սահմանման անհրաժեշտություն չկա:

Բանկը ներկայումս գնահատում է փոփոխությունների ազդեցությունը՝ որոշելու, թե ինչ ազդեցություն կունենան դրանք Բանկի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության բացահայտումների վրա:

Մեկ գործարքից առաջացած ակտիվներին և պարտավորություններին վերաբերող հետաձգված հարկ (ՀՀՄՍ 12 փոփոխություններ)

2021 թվականի մայիսին Խորհուրդը հրապարակել է ՀՀՄՍ 12-ի փոփոխությունները, որոնք ներառում են ՀՀՄՍ 12-ի համաձայն սկզբնական ճանաչման բացառությունների շրջանակը, այն այլևս չի կիրառվում այն գործարքների մասով, որոնք հանգեցնում են հավասար հարկվող և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների:

Փոփոխությունները պետք է կիրառվեն այն գործարքների համար, որոնք տեղի են ունենում ներկայացված ամենավաղ համեմատական ժամանակաշրջանի սկզբում կամ դրանից հետո: Ինչպես նաև, ներկայացված ամենավաղ համեմատական ժամանակաշրջանի սկզբում պետք է ճանաչվեն նաև հետաձգված հարկային ակտիվը (եթե առկա է բավարար հարկվող շահույթ) և հետաձգված հարկային պարտավորությունը՝ վարձակալության և ապագործարկման պարտավորությունների հետ կապված բոլոր նվազեցվող և հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների համար:

Բանկը ներկայումս գնահատում է այս փոփոխությունների ազդեցությունը:

4. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ

ՀՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Բանկի ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են ունենում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները՝ հիմնված պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք խելամուտ են համարվում տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Իրական արժեքի չափումը

Երբ ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների իրական արժեքները, որոնք արտացոլված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, չեն կարող ստացվել ակտիվ շուկաներից, դրանք որոշվում են գնահատման տարբեր մեթոդների կիրառմամբ, որոնք ներառում են գնահատման մոդելների օգտագործումը: Այս մոդելների ելակետային տվյալները վերցվում են դիտարկելի շուկաներից, հնարավորության դեպքում, բայց անհնարինության դեպքում, իրական արժեքները սահմանելու համար պահանջվում է գնահատում: Դատողությունները և գնահատումները ներառում են իրացվելիության և մոդելային մուտքերի նկատառումներ: Իրական արժեքի որոշման վերաբերյալ լրացուցիչ մանրամասների համար տես Ծան. 27:

Հաճախորդների տրված վարկերի արժեզրկումից կորուստներ

ՀՀՄՍ 9-ի համաձայն ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման պահուստի գնահատումը ֆինանսական ակտիվների բոլոր դասերի համար պահանջում է դատողություն, մասնավորապես՝ ապագա դրամական հոսքերի գումարի և ժամանակի և գրավի արժեքի գնահատումը՝ արժեզրկման գծով վնասների որոշման և վարկային ռիսկի զգալի աճի գնահատման ժամանակ: Այս գնահատումները պայմանավորված են մի շարք գործոններով, որոնց փոփոխությունները կարող են հանգեցնել պահուստների տարբեր մակարդակների: Բացի այդ, խոշոր բիզնեսի խափանումները կարող են առաջացնել իրացվելիության խնդիրներ որոշ կազմակերպությունների և սպառողների համար:

Բանկի՝ ակնկալվող վարկային կորուստների հաշվարկները ելնում են բարդ մոդելներից, որոնց հիմքում ընկած են

(հազար ՀՀ դրամ)

4. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ (շարունակություն)

մի շարք ենթադրություններ՝ փոփոխական մուտքային տվյալների ընտրության և նրանց փոխկապակցվածության վերաբերյալ (տես Ծան. 26): ԱՎԿ մոդելների տարրերը, որոնք համարվում են հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ, ներառում են՝

- ▶ Կիճակագրական մոդելներ դեֆոլտի հավանականությունը (PD), դեֆոլտի դեպքում գործիքի արժեքը (EAD) և դեֆոլտի դեպքում կորստի չափը (LGD) խմբային հիմունքով գնահատելու համար,
- ▶ Ֆինանսական ակտիվների սեզոնականությունը, երբ դրանց ԱՎԿ-ն հաշվարկված է խմբային հիմունքով,
- ▶ ԱՎԿ մոդելների մշակումը, ներառյալ տարբեր բանաձևերը և մուտքային տվյալների ընտրությունը,
- ▶ Մակրոտնտեսական սցենարների և տնտեսագիտական մուտքային տվյալների միջև կապվածության որոշումը, ինչպիսիք են գործազրկության մակարդակը և գրավի արժեքները, և ազդեցությունը դեֆոլտի հավանականության (PD), դեֆոլտի դեպքում գործիքի իրական արժեքի (EAD) և դեֆոլտի դեպքում կորստի չափի (LGD) վրա,
- ▶ Հեռանկարային մակրոտնտեսական սցենարների ընտրությունը և դրանց հավանականության կշիռը՝ տնտեսական տվյալները ԱՎԿ մոդելների մեջ արտացոլելու համար:

2022 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված հաճախորդներին տրված վարկերի գծով արժեզրկված պահուստների գումարը կազմել է 2,729,952 հազ. ՀՀ դրամ (2021թ.՝ 3,812,656 հազար ՀՀ դրամ): Մանրամասները ներկայացված են Ծան. 9-ում:

5. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ներառում են.

	2022	2021
Կանխիկ դրամական միջոցներ	2,266,322	1,499,695
Ընթացիկ հաշիվներ այլ բանկերում	665,675	914,243
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում՝ ներառյալ պարտադիր պահուստները (չսահմանափակված մաս, տես Ծան. 6)	249,266	-
Արժեզրկում	(1,119)	(1,394)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	3,180,144	2,412,544

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ ԿԲ-ում թղթակցային հաշիվների մնացորդները ներառում են պարտադիր պահուստներ 85,268 հազար ՀՀ դրամի չափով (2021թ.՝ զրո):

Բանկերը պարտավոր են ունենալ դեպոզիտային դրամական միջոցներ (պարտադիր պահուստ) ԿԲ-ում ՀՀ դրամով ներգրավված գումարների 4%-ի (2021: 4%) և արտարժույթով ներգրավված գումարների 18%-ի չափով (2021: 18%):

Բանկերը պարտավոր են արտարժույթով ներգրավված գումարների 6%-ը (2021՝ 8%) պահել ՀՀ ԿԲ-ում որպես ՀՀ դրամով դեպոզիտային միջոցներ և 12%-ը (2021՝ 10%)՝ արտարժույթով:

Ավելին, բանկերի՝ արտարժույթով պահուստավորված միջոցների ելքագրման հնարավորությունը սահմանափակված է: Հետևաբար, Բանկը արտարժույթով պահուստավորված միջոցները դասակարգում է որպես «Պահանջներ բանկերի նկատմամբ» (Ծանոթագրություն 6):

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքներն ամբողջությամբ վերագրված են փուլ 1-ին: ԱՎԿ պահուստի փոփոխությունը տարվա ընթացքում հետևյալն է.

	2022	2021
ԱՎԿ պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	1,394	1,034
ԱՎԿ փոփոխություններ	(275)	360
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,119	1,394

Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների որակի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 26-ում՝ «Ռիսկերի կառավարում»:

(հազար ՀՀ դրամ)

6. Պահանջներ բանկերի նկատմամբ

Բանկերի նկատմամբ պահանջները ներառում են.

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
ՀՀ ԿԲ-ում արտարժույթով պարտադիր պահուստներ (Ծան. 5) Արժեզրկում	110,377 (58)	- -
	<u>110,319</u>	<u>-</u>

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ՀՀ ԿԲ-ում պարտադիր պահուստները ներառում են արտարժույթով պահուստները՝ 110,377 հազար ՀՀ դրամի չափով (2021թ.՝ զրո) (տես Ծանոթագրություն 5):

Բանկերի նկատմամբ պահանջները ամբողջությամբ վերագրված են փուլ 1-ին: ԱՎԿ պահուստի փոփոխությունը տարվա ընթացքում հետևյալն է՝

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
ԱՎԿ պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-
ԱՎԿ փոփոխություններ	58	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>58</u>	<u>-</u>

Բանկերի նկատմամբ պահանջների որակի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 26-ում՝ «Ռիսկերի կառավարում»:

7. Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Բանկն ածանցյալ ֆինանսական գործիքներն օգտագործում է առևտրային նպատակներով: Ստորև ներկայացված աղյուսակը ցույց է տալիս որպես ակտիվներ և պարտավորություններ ներկայացված ածանցյալ ֆինանսական գործիքների իրական և անվանական արժեքները.

	<u>2022թ.</u>		<u>2021թ.</u>	
	<u>Անվանական արժեք</u>	<u>Իրական արժեք</u>	<u>Անվանական արժեք</u>	<u>Իրական արժեք</u>
Ակտիվներ				
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ				
Ֆորվարդներ և սվոփեր - ՀՀ	-	-	-	-
	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Պարտավորություններ				
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ				
Ֆորվարդներ և սվոփեր - ՀՀ	1,967,850	2,549	-	-
	<u>1,967,850</u>	<u>2,549</u>	<u>-</u>	<u>-</u>

(հազար ՀՀ դրամ)

8. Ներդրումային արժեթղթեր

2022 և 2021թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներդրումային արժեթղթերը ներառում են՝

	2022	2021
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր		
ՀՀ պետական արժեթղթեր	4,551,296	5,116,897
	4,551,296	5,116,897

Պարտքային գործիքների վարկային որակի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 26-ում՝ «Ռիսկերի կառավարում»:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթերի գծով համախառն հաշվեկշռային արժեքների և համապատասխան ԱՎԿ-ների փոփոխությունները հետևյալն են՝

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	Փուլ 1	Ընդամենը
Իրական արժեքը 2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	5,116,897	5,116,897
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	463,460	463,460
Մարված ակտիվներ	(491,613)	(491,613)
Իրական արժեքի զուտ փոփոխություն	(537,448)	(537,448)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	4,551,296	4,551,296

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	Փուլ 1	Ընդամենը
ԱՎԿ պահուստ 2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	65,610	65,610
ԱՎԿ փոփոխություն	(13,527)	(13,527)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	52,083	52,083

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	Փուլ 1	Ընդամենը
Իրական արժեքը 2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	5,519,123	5,519,123
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	466,878	466,878
Մարված ակտիվներ	(491,700)	(491,700)
Իրական արժեքի զուտ փոփոխություն	(377,404)	(377,404)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,116,897	5,116,897

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	Փուլ 1	Ընդամենը
ԱՎԿ պահուստ 2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	18,595	18,595
ԱՎԿ փոփոխություն	47,015	47,015
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	65,610	65,610

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր

	2022	2021
Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	48,608,346	48,219,682
Հիփոթեքային վարկեր	7,426,959	5,460,079
Ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	1,593,618	1,377,181
Կորպորատիվ վարկեր	1,512,019	1,074,644
Հաճախորդների տրված համախառն վարկեր	59,140,942	56,131,586
Արժեզրկման պահուստ	(2,729,952)	(3,812,656)
Հաճախորդների տրված զուտ վարկեր ամորտիզացված արժեքով	56,410,990	52,318,930

Բանկի գործունեությունը հիմնականում ուղղված է ֆիզիկական անձանց ոսկու գրավադրմամբ վարկեր տրամադրելուն:

(հազար ՀՀ դրամ)

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)**Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով վարկերի գծով արժեզրկման պահուստ**

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքների և դրանց գծով ԱՎԿ-ների փոփոխությունների վերլուծությունը տարվա ընթացքում հետևյալն է՝

Հաճախորդների տրված վարկեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեք 2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	28,413,792	15,171,928	12,545,866	56,131,586
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	45,339,913	-	-	45,339,913
Մարված ակտիվներ	(19,686,226)	(10,962,536)	(8,984,429)	(39,633,191)
Տեղափոխում փուլ 1	604,731	(604,731)	-	-
Տեղափոխում փուլ 2	(15,211,044)	18,226,528	(3,015,484)	-
Տեղափոխում փուլ 3	(4,598,071)	(3,190,488)	7,788,559	-
Վերականգնումներ	-	-	207,884	207,884
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(2,038,650)	(2,038,650)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	(626,595)	(154,045)	(85,960)	(866,600)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	34,236,500	18,486,656	6,417,786	59,140,942

Հաճախորդների տրված վարկեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
ԱՎԿ պահուստ 2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	361,934	1,077,529	2,373,193	3,812,656
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	453,399	-	-	453,399
Մարված ակտիվներ	(251,526)	(745,093)	(831,767)	(1,828,386)
Տեղափոխում փուլ 1	42,949	(42,949)	-	-
Տեղափոխում փուլ 2	(193,758)	764,171	(570,413)	-
Տեղափոխում փուլ 3	(58,570)	(386,803)	445,373	-
Մոդելների, ելակետային տվյալների փոփոխություն և այլ շարժեր	(123,503)	176,381	1,970,958	2,023,836
Չեղչի ամորտիզացիա	-	-	66,569	66,569
Վերականգնումներ	-	-	207,884	207,884
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(2,038,650)	(2,038,650)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	18,870	7,544	6,230	32,644
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	249,795	850,780	1,629,377	2,729,952

2022 թվականին Բանկը փոփոխել է 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար համախառն հաշվեկշռային արժեքի և ԱՎԿ պահուստի տեղաշարժերի ներկայացումը, որպեսզի համապատասխանի ընթացիկ ժամանակաշրջանի ներկայացմանը:

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքների և դրանց գծով ԱՎԿ-ների փոփոխությունների վերլուծությունը տարվա ընթացքում հետևյալն է՝

Հաճախորդների տրված վարկեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեք 2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	27,578,055	9,519,440	12,612,794	49,710,289
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	49,125,297	-	-	49,125,297
Մարված ակտիվներ	(25,149,213)	(7,153,150)	(9,279,784)	(41,582,147)
Տեղափոխում փուլ 1	232,533	(231,861)	(672)	-
Տեղափոխում փուլ 2	(13,331,411)	14,138,392	(806,981)	-
Տեղափոխում փուլ 3	(9,710,256)	(1,052,854)	10,763,110	-
Վերականգնումներ	-	-	340,072	340,072
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(1,045,226)	(1,045,226)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	(331,213)	(48,039)	(37,447)	(416,699)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	28,413,792	15,171,928	12,545,866	56,131,586

(հազար ՀՀ դրամ)

9. Հաճախորդների տրված վարկեր (շարունակություն)

Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով վարկերի գծով արժեզրկման պահուստ (շարունակություն)

<i>Հաճախորդների տրված վարկեր</i>	<i>Փուլ 1</i>	<i>Փուլ 2</i>	<i>Փուլ 3</i>	<i>Ընդամենը</i>
ԱՎԿ պահուստ 2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	217,737	358,034	1,524,332	2,100,103
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	586,306	-	-	586,306
Մարված ակտիվներ	(198,561)	(269,036)	(1,121,518)	(1,589,115)
Տեղափոխում փուլ 1	23,937	(23,937)	-	-
Տեղափոխում փուլ 2	(171,895)	277,847	(105,952)	-
Տեղափոխում փուլ 3	(128,354)	(52,993)	181,347	-
Մոդելների, ելակետային տվյալների փոփոխություն և այլ շարժեր	32,764	787,614	2,600,138	3,420,516
Դուրս գրված գումարներ	-	-	340,072	340,072
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	-	-	(1,045,226)	(1,045,226)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	361,934	1,077,529	2,373,193	3,812,656

Գրավ և վարկային ռիսկը զսպող այլ գործիքներ

Դրահանջվող գրավի տեսակն ու չափը կախված է վարկառուի վարկային ռիսկի գնահատականից: Բանկի կողմից սահմանված են ապահովման միջոցների թույլատրելիության և գնահատման չափորոշիչներ:

Գրավի հիմնական տեսակներն են՝

- ▶ Ոսկի և թանկարժեք մետաղներ,
- ▶ Անշարժ գույք

Դեկավարությունը հետևում է գրավի շուկայական արժեքին և պահանջում է լրացուցիչ գրավ՝ դրա հիմքում ընկած պայմանագրի համաձայն՝ վարկի արժեզրկման պահուստի բավարարության ստուգման ընթացքում:

Ստորև աղյուսակը ներկայացնում է գրավի ընթացիկ իրական արժեքների և արժեզրկված ակտիվների (փուլ 3) վարկային ռիսկը զսպող այլ գործիքների վերլուծությունը՝

	<i>Վարկային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը</i>		<i>Բազային սցենարով պահվող գրավի առարկայի իրական արժեքը</i>					<i>Համապատասխան ԱՎԿ</i>
	<i>Անշարժ գույք</i>	<i>Ոսկի</i>	<i>Այլ</i>	<i>Ավելցուկ գրավ</i>	<i>Ընդամենը գրավ</i>	<i>Չուտ ենթարկվածություն</i>		
2022թ. դեկտեմբերի 31								
Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	6,159,631	-	5,520,399	-	(180,323)	5,340,076	819,555	1,510,010
Հիփոթեքային վարկեր	221,413	337,840	-	-	(166,555)	171,285	50,128	94,600
Այլ կորպորատիվ վարկեր	4,482	8,000	-	-	(3,634)	4,366	116	2,088
Ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	32,260	4,000	-	7,479	(3,795)	7,684	24,576	22,679
	6,417,786	349,840	5,520,399	7,479	(354,307)	5,523,411	894,375	1,629,377
2021թ. դեկտեմբերի 31								
Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	12,325,573	-	13,470,596	-	(1,821,593)	11,649,003	676,570	2,294,014
Հիփոթեքային վարկեր	146,256	311,942	-	-	(176,092)	135,850	10,406	36,992
Այլ կորպորատիվ վարկեր	47,030	32,000	-	-	(1,573)	30,427	16,603	29,445
Ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	27,007	14,469	-	15,993	(10,712)	19,750	7,257	12,742
	12,545,866	358,411	13,470,596	15,993	(2,009,970)	11,835,030	710,836	2,373,193

(հազար ՀՀ դրամ)

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)**Գրավադրված ակտիվներ**

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված 3,290,742 հազար ՀՀ դրամ (2021թ.՝ 1,844,684 հազար ՀՀ դրամ) համախառն արժեքով վարկեր հանդիսանում են գրավ այլ փոխառու միջոցների համար (տես Ծանոթագրություն 18):

Հաճախորդներին տրված վարկերի համակենտրոնացում

2022 և 2021թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի երրորդ կողմ հանդիսացող կազմակերպություններին տրամադրված վարկերի էական համակենտրոնացում:

Վարկերը տրամադրվել են հետևյալ հաճախորդներին՝

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Անհատներ	57,618,831	55,056,707
Մասնավոր ընկերություններ	1,522,111	613,949
Ֆինանսական հաստատություններ	-	460,930
Հաճախորդների տրված համախառն վարկեր	59,140,942	56,131,586
Նվազեցում՝ արժեզրկման պահուստ	(2,729,952)	(3,812,656)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	56,410,990	52,318,930

Վարկերը հիմնականում տրամադրվում են ՀՀ հաճախորդներին՝ տնտեսության հետևյալ ոլորտներում գործող.

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Անհատներ	57,618,831	55,056,707
Առևտրային ընկերություններ	874,689	285,459
Ծառայությունների ոլորտ	350,459	520,720
Գյուղատնտեսություն և սննդի մշակում	116,221	191,564
Արտադրություն	131,628	59,774
Շինարարություն	34,887	3,096
Այլ	14,227	14,266
Հաճախորդներին տրված համախառն ակտիվներ	59,140,942	56,131,586
Նվազեցում՝ արժեզրկման պահուստ	(2,729,952)	(3,812,656)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	56,410,990	52,318,930

(հազար ՀՀ դրամ)

10. Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ

Հիմնական միջոցների և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների շարժը հետևյալն է՝

	Հող և շենքեր	Վարձա- կալված գույքի բարելա- վում	Համակար- գիչներ և հաղորդակ ցույթյան սարքավոր ումներ	Փոխադրա- միջոցներ	Տնտեսա- կան գույք	Հիմնա- կան միջոց- ներ	Օգտա- գործման իրավուն- քի ձևով ակտիվ- ներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք								
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	130,130	93,671	370,550	168,167	398,151	1,160,669	1,601,372	2,762,041
Ավելացում	-	104,038	234,548	-	407,739	746,325	636,295	1,382,620
Օտարում և դուրսգրում	-	-	(12,799)	-	(2,468)	(15,267)	-	(15,267)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	130,130	197,709	592,299	168,167	803,422	1,891,727	2,237,667	4,129,394
Կուտակված մաշվածություն և արժեզրկում								
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	39,108	27,162	324,310	150,966	179,243	720,789	354,071	1,074,860
Մաշվածության ծախս	6,556	6,735	81,392	3,356	58,993	157,032	222,548	379,580
Օտարում և դուրսգրում	-	-	(12,646)	-	(2,469)	(15,115)	-	(15,115)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	45,664	33,897	393,056	154,322	235,767	862,706	576,619	1,439,325
Չուտ հաշվեկշռային արժեք								
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	84,466	163,812	199,243	13,845	567,655	1,029,021	1,661,048	2,690,069
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ								
	Հող և շենքեր	Վարձա- կալված գույքի բարելա- վում	Համակար- գիչներ և հաղորդակ ցույթյան սարքավոր ումներ	Փոխադրա- միջոցներ	Տնտեսա- կան գույք	Հիմնա- կան միջոց- ներ	Օգտա- գործման իրավուն- քի ձևով ակտիվ- ներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք								
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	130,130	91,223	329,981	168,167	298,319	1,017,820	1,162,883	2,180,703
Ավելացում	-	3,147	40,569	-	101,699	145,415	438,489	583,904
Օտարում և դուրսգրում	-	(699)	-	-	(1,867)	(2,566)	-	(2,566)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	130,130	93,671	370,550	168,167	398,151	1,160,669	1,601,372	2,762,041
Կուտակված մաշվածություն և արժեզրկում								
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	32,588	22,385	264,697	144,033	143,415	607,118	188,947	796,065
Մաշվածության ծախս	6,520	5,090	59,613	6,933	36,994	115,150	165,124	280,274
Օտարում և դուրսգրում	-	(313)	-	-	(1,166)	(1,479)	-	(1,479)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	39,108	27,162	324,310	150,966	179,243	720,789	354,071	1,074,860
Չուտ հաշվեկշռային արժեք								
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	91,022	66,509	46,240	17,201	218,908	439,880	1,247,301	1,687,181

Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները ներառում են միայն շենքեր:

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների կազմում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվները կազմում են 557,143 հազար ՀՀ դրամ (2021թ.՝ 506,381 հազար ՀՀ դրամ):

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների կազմում ներառված տեղադրման փուլում գտնվող ակտիվները կազմում են 148,156 հազար ՀՀ դրամ (2021թ.՝ 53,507 հազար ՀՀ դրամ):

(հազար ՀՀ դրամ)

11. Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվների շարժը հետևյալն է՝

	<i>Արտոնագրեր</i>	<i>Համակարգ- չային ծրագրեր</i>	<i>Մշակման ծախսեր</i>	<i>Ընդամենը</i>
Սկզբնական արժեք				
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	55,679	12,230	-	67,909
Ավելացումներ	60,655	353,613	205,436	619,704
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	116,334	365,843	205,436	687,613
Կուտակված ամորտիզացիա և արժեզրկում				
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	27,210	9,165	-	36,375
Ամորտիզացիայի գծով ծախս	26,068	11,700	-	37,768
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	53,278	20,865	-	74,143
Չուտ հաշվեկշռային արժեք				
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	28,469	3,065	-	31,534
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	63,056	344,978	205,436	613,470

	<i>Արտոնագրեր</i>	<i>Համակարգչա- յին ծրագրեր</i>	<i>Ընդամենը</i>
Սկզբնական արժեք			
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	49,290	11,965	61,255
Ավելացումներ	21,238	265	21,503
Օտարումներ և դուրսագրումներ	(14,849)	-	(14,849)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	55,679	12,230	67,909
Կուտակված ամորտիզացիա և արժեզրկում			
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	26,525	7,665	34,190
Ամորտիզացիայի գծով ծախս	15,534	1,500	17,034
Օտարումներ և դուրսագրումներ	(14,849)	-	(14,849)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	27,210	9,165	36,375
Չուտ հաշվեկշռային արժեք			
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	22,765	4,300	27,065
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	28,469	3,065	31,534

Մշակման ծախսերը ներառում են Բանկի կողմից մշակված մոբայլ բանկինգ հավելվածին և օնլայն բանկային համակարգին առնչվող ծախսերը, որոնք դեռ հասանելի չեն օգտագործման համար:

12. Հարկում

Շահութահարկի գծով ծախսը բաղկացած է հետևյալ հոդվածներից՝

	<i>2022</i>	<i>2021</i>
Ընթացիկ շահութահարկի գծով ծախս	1,478,479	-
Նախորդ ժամանակաշրջանում պակաս ներկայացված գումար	58,239	11,349
Հետաձգված հարկային (փոխհատուցում) /ծախս՝ ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում	(319,669)	1,000,882
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	1,217,049	1,012,231

2022 թվականի համար ընթացիկ շահութահարկի և հետաձգված հարկի դրույքաչափը կազմում է 18% (2021թ.՝ 18%):

(հազար ՀՀ դրամ)

12. Հարկում (շարունակություն)

Շահութահարկի արդյունավետ դրույքաչափը տարբերվում է շահութահարկի՝ օրենքով սահմանված դրույքաչափից: Օրենքով սահմանված դրույքաչափի վրա հիմնված շահութահարկի գծով ծախսի համադրումը փաստացի ծախսի հետ հետևյալն է.

	2022	2021
Շահույթ նախքան հարկումը	7,123,785	5,812,386
Օրենքով սահմանված հարկի դրույքաչափ	18%	18%
Շահութահարկի գծով տեսական ծախս՝ օրենքով սահմանված դրույքաչափով	1,282,281	1,046,229
Չվազեցվող ծախսեր	19,557	-
Հարկերից ազատված եկամուտ	(109,438)	(45,347)
Նախորդ ժամանակաշրջանում պակաս ներկայացված գումար	58,239	11,349
Հետագա ժամանակաշրջաններ տեղափոխված օգտագործված հարկային վնասներ, որոնք նախկինում չեն ճանաչվել	(33,590)	-
Շահութահարկի գծով ծախս	1,217,049	1,012,231

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները 2022 և 2021թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և դրանց շարժը համապատասխան տարիների համար ներկայացված է ստորև՝

	<i>Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում</i>			<i>Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում</i>			
	2021թ. հունվարի 1	Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում	Այլ համապարփակ եկամտի կազմում	2021թ. դեկտեմբերի 31	Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում	Այլ համապարփակ եկամտի կազմում	2022 թ. դեկտեմբերի 31
Հետաձգված հարկային ակտիվներ/ (պարտավորություններ)							
Ներդրումային արժեթղթեր	17,696	-	59,470	77,166	4,824	99,176	181,166
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	-	-	-	(37)	-	(37)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	(1,800,938)	(1,038,600)	-	(2,839,538)	286,309	-	(2,553,229)
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	(175,308)	(49,206)	-	(224,514)	(74,933)	-	(299,447)
Այլ ակտիվներ	(922)	(4,068)	-	(4,990)	(5,504)	-	(10,494)
Այլ փոխառու միջոցներ	-	-	-	-	6,776	-	6,776
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ	-	-	-	-	203	-	203
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	185,641	56,422	-	242,063	79,645	-	321,708
Այլ պարտավորություններ	36,346	980	-	37,326	55,976	-	93,302
Հետագա ժամանակաշրջաններ տեղափոխված հարկային վնաս	-	33,590	-	33,590	(33,590)	-	-
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ, զուտ	(1,737,485)	(1,000,882)	59,470	(2,678,897)	319,669	99,176	(2,260,052)

(հազար ՀՀ դրամ)

13. Վարկային կորուստների գծով ծախս

Ստորև աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական գործիքների գծով ԱՎԿ ծախսերը՝ գրանցված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար.

	Ծան.	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5	275	-	-	275
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	6	58	-	-	58
Հաճախորդներին տրված վարկեր ամորտիզացված արժեքով	9	(78,370)	568,712	(1,139,191)	(648,849)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	8	13,527	-	-	13,527
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	14	2,166	-	-	2,166
Ֆինանսական երաշխիքներ	20	(30,184)	-	-	(30,184)
Ընդամենը վարկային կորստի գծով ծախս		(92,528)	568,712	(1,139,191)	(663,007)

Ստորև աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական գործիքների գծով ԱՎԿ ծախսերը՝ գրանցված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար.

	Ծան.	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5	(360)	-	-	(360)
Հաճախորդներին տրված վարկեր ամորտիզացված արժեքով	9	(420,509)	(518,578)	(1,478,620)	(2,417,707)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	8	(47,015)	-	-	(47,015)
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	14	(7,933)	-	-	(7,933)
Ընդամենը վարկային կորստի գծով ծախս		(475,817)	(518,578)	(1,478,620)	(2,473,015)

14. Այլ ակտիվներ

Այլ ակտիվները բաղկացած են հետևյալ հոդվածներից.

	2022	2021
Այլ դեբիտորական պարտքեր	185,446	143,042
Նվազեցում՝ այլ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման պահուստ	(8,531)	(10,701)
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	176,915	132,341
Կանխավճարներ	440,126	112,533
Բռնագանձված ակտիվներ	110,443	121,945
Հարկերի կանխավճարներ, բացառությամբ շահութահարկի	54,862	18,109
Այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ	33,077	34,075
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ	638,508	286,662
Ընդամենը այլ ակտիվներ	815,423	419,003

2022 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար այլ ֆինանսական ակտիվների գծով ԱՎԿ-ի փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է՝

	Փուլ 1	Ընդամենը
ԱՎԿ պահուստ 2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	10,697	10,697
ԱՎԿ փոփոխություններ	(2,166)	(2,166)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,531	8,531

2021 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար այլ ֆինանսական ակտիվների գծով ԱՎԿ-ի փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է՝

	Փուլ 1	Ընդամենը
ԱՎԿ պահուստ 2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	2,768	2,768
ԱՎԿ փոփոխություններ	7,933	7,933
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	10,701	10,701

(հազար ՀՀ դրամ)

15. Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվները և ավանդները ներառում են՝

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Ընթացիկ հաշիվներ և ցպահանջ ավանդներ		
Մանրածախ	176,428	-
Կորպորատիվ	87,806	-
Ժամկետային ավանդներ		
Մանրածախ	222,789	-
Կորպորատիվ	95,902	-
Ընդամենը	<u><u>582,925</u></u>	<u><u>-</u></u>

Հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են հաշիվներ և ավանդներ հետևյալ հաճախորդների գծով՝

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Անհատներ	344,249	-
Ֆինանսական հաստատություններ	95,902	-
Այլ կազմակերպություններ	83,799	-
Աշխատակիցներ	54,968	-
Մասնավոր ընկերություններ	4,007	-
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	<u><u>582,925</u></u>	<u><u>-</u></u>

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 464,729 հազար ՀՀ դրամի (79.7%) ընթացիկ հաշիվները և ավանդները ներգրավված են Բանկի ամենամեծ տասը հաճախորդներից (2021թ.՝ զրո):

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի հաճախորդներ, որոնց մնացորդները գերազանցում են սեփական կապիտալի 10% (2021թ.՝ զրո):

ՀՀ օրենսդրության համաձայն՝ Բանկը պարտավոր է հետ վճարել ավանդները ավանդատուի պահանջով: Այն դեպքում, երբ ժամկետային ավանդը ավանդատուի պահանջով հետ է վերադարձվում միևնույն ժամկետի ավարտը, դրա մասով տոկոսը վճարվում է ցպահանջ ավանդների տոկոսադրույքի հիման վրա, եթե պայմանագրում այլ տոկոսադրույք նախատեսված չէ:

16. Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ

Բանկերի նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են՝

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Վարկեր բանկերից	7,765,422	7,301,491
Ընդամենը	<u><u>7,765,422</u></u>	<u><u>7,301,491</u></u>

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի ՀՀ 6 վեց առևտրային բանկերից վարկեր (2021թ.՝ 3 բանկ):

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բանկերի նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են ՀՀ դրամով արտահայտված վարկեր 762,009 հազար ՀՀ դրամ ընդհանուր գումարով (2021թ.՝ 1,333,184 հազար ՀՀ դրամ) և տարեկան 12.5% տոկոսադրույքով (2021թ.՝ 12.5%) և ԱՄՆ դոլարով արտահայտված վարկեր 7,003,413 հազար ՀՀ դրամ ընդհանուր գումարով (2021թ.՝ 5,968,307 հազար ՀՀ դրամ) և 6.5-8.0% տարեկան տոկոսադրույքով (2021թ.՝ 6.6-8.0%):

ՀՀ դրամով և ԱՄՆ դոլարով արտահայտված վարկերի մարման ժամկետները 2023-2024թթ. են:

17. Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

Թողարկված պարտքային արժեթղթերը ներառում են՝

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
ՀՀ-ում թողարկված պարտատոմսեր՝ ԱՄՆ դոլարով	938,276	-
ՀՀ-ում թողարկված պարտատոմսեր՝ ՀՀ դրամով	513,263	413,487
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	<u><u>1,451,539</u></u>	<u><u>413,487</u></u>

2022 թվականի երրորդ եռամսյակի ընթացքում Բանկը թողարկել է ՀՀ դրամով և ԱՄՆ դոլարով պարտատոմսեր՝ համապատասխանաբար, 500,000 հազար ՀՀ դրամ և 1,501 հազար ԱՄՆ դոլար անվանական արժեքներով:

(հազար ՀՀ դրամ)

17. Թողարկված պարտքային արժեթղթեր (շարունակություն)

ՀՀ դրամով արտահայտված պարտատոմսերն ունեն 11.5% տարեկան տոկոսադրույք, իսկ ԱՄՆ դոլարով արտահայտված պարտատոմսերը՝ 6.25 և 6.5% տարեկան տոկոսադրույք: Այս պարտատոմսերի մարման ժամկետներն են՝ 2023-2024թթ.:

Բանկի կողմից թողարկված պարտատոմսերը ցուցակված են ՀՀ ֆոնդային բորսայում:

18. Այլ փոխառու միջոցներ

Այլ փոխառու միջոցները ներառում են՝

	2022	2021
Վարկեր վերաֆինանսավորող վարկային կազմակերպություններից	2,660,114	1,467,292
Վարկեր ՀՀ ԿԲ-ից	535,696	187,340
Փոխառություններ առևտրային կազմակերպություններից	128,034	160,693
Փոխառություններ բաժնետերերից և այլ կապակցված կողմերից	-	25,797,989
Փոխառություններ պետական ոչ առևտրային կազմակերպություններից	9,346	10,680
Այլ փոխառու միջոցներ	3,333,190	27,623,994

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի այլ փոխառու միջոցներ վարկատուներից, որոնց մնացորդ գերազանցում է սեփական կապիտալի 10%-ը: 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի այլ փոխառու միջոցներ երեք վարկատուներից, որոնց մնացորդ գերազանցել է սեփական կապիտալի 10%-ը: Այդ մնացորդների համախառն արժեքը 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում է 25,797,989 հազար ՀՀ դրամ:

Այլ փոխառու միջոցների շրջանակներում չկան պարտքային պարտադիր պայմաններ, որոնց Բանկը պարտավոր է բավարարել:

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերը՝ 3,290,742 հազար ՀՀ դրամ համախառն արժեքով (2021թ.՝ 1,844,684 հազար ՀՀ դրամ), հանդիսանում են որպես գրավ վերաֆինանսավորող վարկային կազմակերպությունից ներգրավված ապահովված փոխառությունների դիմաց, որոնց հաշվեկշռային արժեքը 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում է 3,195,810 հազար ՀՀ դրամ (2021թ.՝ 1,654,632 հազար ՀՀ դրամ) (տես Ծանոթագրություն 9):

19. Վարձակալության գծով պարտավորություններ

Ստորև ներկայացվում է վարձակալության գծով պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները և շարժը ժամանակաշրջանի ընթացքում

	2022	2021
Հունվարի 1-ի դրությամբ	1,344,542	1,031,337
Ավելացումներ	636,295	438,489
Տոկոսի հաշվեգրում	156,362	111,186
Վճարումներ	(350,147)	(236,470)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,787,052	1,344,542

2022 թվականի ընթացքում Բանկի՝ վարձակալությունների գծով դրամական միջոցների ընդհամենը արտահոսքը կազմել է 381,471 հազար ՀՀ դրամ (2021թ.՝ 259,451 հազար ՀՀ դրամ):

2022 թվականին Բանկի օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների՝ ընդամենը ոչ դրամական միջոցներով ավելացումները կազմել են 636,295 հազար ՀՀ դրամ և վարձակալության գծով պարտավորությունների ավելացումը՝ 636,295 հազար ՀՀ դրամ (2021թ.՝ 438,489 հազար ՀՀ դրամ յուրաքանչյուր հոդվածի համար):

20. Այլ պարտավորություններ

	2022	2021
Կրեդիտորական պարտքեր	316,021	264,044
Կրեդիտորական պարտքեր աշխատակիցների նկատմամբ	498,440	210,054
Պահուստ երաշխիքների գծով	30,184	-
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	844,645	474,098
Շահութահարկից բացի այլ հարկային պարտավորություններ	106,338	72,289
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	106,338	72,289
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	950,983	546,387

(հազար ՀՀ դրամ)

21. Սեփական կապիտալ

Թողարկված կապիտալ

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի բաժնետիրական կապիտալը կազմում է 30,100,000 հազար ՀՀ դրամ (2021թ.՝ 7,000,000 հազար ՀՀ դրամ): Հայտարարված, թողարկված և շրջանառվող բաժնետիրական կապիտալը բաղկացած է 1,400,000 սովորական բաժնետոմսից (2021թ.՝ 1,400,000), որոնց յուրաքանչյուրի անվանական արժեքը կազմում է 21,500 դրամ (2021թ.՝ 5,000 դրամ):

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն ժամանակ առ ժամանակ ստանալ հայտարարված շահաբաժինները և քվեարկել Բանկի բաժնետերերի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում՝ մեկ բաժնետոմս՝ մեկ ձայն սկզբունքով:

2022թ. հուլիսի 4-ին Բանկի բաժնետերերը հաստատել են բաժնետիրական կապիտալի ավելացումը 23,100,000 հազար ՀՀ դրամով՝ ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանված կապիտալի նվազագույն չափի պահանջներին համապատասխանելու նպատակով: Բաժնետիրական կապիտալի համալրումն իրականացվել է 1,900,000 հազար ՀՀ դրամի շահաբաժինների կապիտալացման և բաժնետերերից 21,200,000 հազար ՀՀ դրամ հաշվեկշռային արժեքով այլ փոխառու միջոցների՝ սեփական կապիտալի փոխարկման գործարքի միջոցով: Բաժնետիրական կապիտալի ավելացումն իրականացվել է առկա բաժնետոմսերի անվանական արժեքի՝ 5,000 դրամից 21,500 դրամի բարձրացմամբ:

Պահուստների բնույթը և նպատակը

Ներդրումային արժեթղթերի գծով վերազնահատման պահուստ

Ներդրումային արժեթղթերի գծով վերազնահատման պահուստը բաղկացած է իրական արժեքի կուտակային գուտ փոփոխությունից՝ մինչև ակտիվների ապաճանաչումը կամ արժեզրկումը:

Շահաբաժիններ

Վճարման ենթակա շահաբաժինները սահմանափակվում են ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված՝ Բանկի չբաշխված շահույթի առավելագույն չափով:

2022թ. ապրիլի 5-ին կայացած բաժնետերերի ժողովին Բանկը հայտարարել է շահաբաժիններ սովորական բաժնետոմսերի գծով՝ 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար՝ 2,000,000 հազար ՀՀ դրամ ընդհանուր արժեքով (1,429 ՀՀ դրամ մեկ բաժնետոմսի համար): 100,000 հազար ՀՀ դրամ ընդհանուր գումարով շահաբաժինները վճարվել են կանխիկ՝ 2022 թվականի ընթացքում, իսկ 1,900,000 հազար ՀՀ դրամի չափով՝ կապիտալացվել՝ Բանկի բաժնետիրական կապիտալի ավելացման նպատակով:

22. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ

Գործառնական միջավայր

Հայաստանի Հանրապետությունը շարունակում է տնտեսական բարեփոխումները և իրավական, հարկային ու օրենսդրական համակարգերի զարգացումը՝ շուկայական տնտեսության պահանջներին համապատասխան: Հայաստանի տնտեսության ապագա կայունությունը առավելապես կախված է այս բարեփոխումներից և զարգացումներից, ինչպես նաև կառավարության կողմից իրականացվող տնտեսական, ֆինանսական և դրամավարկային քաղաքականությունների արդյունավետությունից:

Ղատական վարույթներ

Բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկը կարող է տնտեսական գալ որպես դատական վարույթների և հայցերի կողմ: Ղեկավարությունը գտնում է, որ նման վարույթների կամ հայցերի արդյունքում առաջացող պարտավորությունների վերջնական գումարը, եթե այդպիսիք լինեն, նշանակալի բացասական ազդեցություն չի ունենա ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործունեության արդյունքների վրա:

Հարկում

Հայաստանի հարկային համակարգը, լինելով համեմատաբար նոր, բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատական որոշումների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք երբեմն հստակ չեն, հակասական են և ենթակա տարընթերցումների տարբեր հարկային մարմինների կողմից: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության մի շարք մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր, տուգանքներ և տուկոսային վճարներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն առաջադրել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

(հազար ՀՀ դրամ)

22. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ (շարունակություն)

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել այլ երկրների ռիսկերի համեմատ շատ ավելի մեծ ռիսկեր: Ղեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանաբար է ճանաչել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի կիրառելի հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատական որոշումների իր մեկնաբանությունների հիման վրա: Սակայն, համապատասխան մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբեր լինել, և ֆինանսական վիճակի վրա ազդեցությունը կարող է եսկան լինել, եթե տվյալ մարմինները կարողանան պարտադրել իրենց մեկնաբանությունները:

Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ

Ղեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի պայմանական և պայմանագրային պարտավորությունները հետևյալն են՝

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Վարկերին առնչվող պարտավորություններ		
Ֆինանսական երաշխիքներ	754,600	1,142,735
Պայմանական պարտավորություններ	<u>754,600</u>	<u>1,142,735</u>

2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է՝

Ֆինանսական երաշխիքներ	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
ԱՎԿ պահուստ 2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-	-	-
Նոր երաշխիքներ	30,184	-	-	30,184
Ժամկետը սպառված երաշխիքներ	-	-	-	-
Տեղափոխում Փուլ 1	-	-	-	-
Տեղափոխում Փուլ 2	-	-	-	-
Տեղափոխում Փուլ 3	-	-	-	-
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխման ազդեցությունը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ԱՎԿ- ների վրա	-	-	-	-
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	-	-	-	-
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	-	-	-	-
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>30,184</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>30,184</u>

23. Չուտ տոկոսային եկամուտ

Չուտ տոկոսային եկամուտը ներառում է՝

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ		
Հաճախորդներին տրված վարկեր	12,991,619	12,802,909
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	3,633	321
	<u>12,995,252</u>	<u>12,803,230</u>
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ		
Ներդրումային արժեթղթեր	463,467	466,797
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով	<u>13,458,719</u>	<u>13,270,027</u>
Տոկոսային ծախս		
Այլ փոխառու միջոցներ	1,326,165	2,204,699
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	840,885	287,599
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	156,362	111,186
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	68,443	27,351
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	26,780	298,549
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	1,814	-
Այլ	1,346	8,695
Տոկոսային ծախս	<u>2,421,795</u>	<u>2,938,079</u>
Չուտ տոկոսային եկամուտ	<u>11,036,924</u>	<u>10,331,948</u>

(հազար ՀՀ դրամ)

24. Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտ

Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտը ներառում է՝

	2022	2021
Երաշխիքներ	19,929	7,213
Ապահովագրություն	2,815	1,059
Այլ	3,411	2,503
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	26,155	10,775
Հաշվարկային գործառնություններ	115,939	-
Դրամային գործառնություններ	10,838	12,170
Արժեթղթերի գծով գործառնություններ	8,041	-
Հաշիվների սպասարկման վճար	7,834	967
Վճարային քարտերի սպասարկման վճար	6,027	-
Դրամական փոխանցումներ	5,149	777
Այլ	2,813	3,199
Միջնորդավճարների գծով ծախս	156,641	17,113
Միջնորդավճարների գծով զուտ ծախս	(130,486)	(6,338)

25. Անձնակազմի և այլ գործառնական ծախսեր

Անձնակազմի և այլ գործառնական ծախսերը ներառում են՝

	2022	2021
Աշխատավարձ և պարգևավճարներ	3,191,875	2,332,983
Պարտադիր կենսաթոշակային վճարումներ	155,842	95,699
Անձնակազմի ապահովագրություն	46,156	17,082
Անձնակազմի գծով ծախսեր	3,393,873	2,445,764

Այլ գործառնական ծախսեր

	2022	2021
Վերանորոգում և սպասարկում	129,061	48,104
Գրասենյակային ծախսեր	121,242	44,020
Մարքեթինգ և գովազդ	108,323	55,919
Անվտանգություն	100,730	77,734
Բարեգործություն	94,013	40,000
Մասնագիտական ծառայություններ	84,856	41,868
Չփոխհատուցվող հարկեր և տուրքեր, բացառությամբ շահութահարկի	42,821	34,387
Անդամավճարներ	38,141	3,088
Հաղորդակցություն	35,657	29,285
Ժամանց	32,711	10,754
Վարկերի տրամադրման և հավաքագրման գծով ծախսեր	31,577	91,265
Գործառնական վարձակալության գծով ծախսեր	31,324	22,981
Ներկայացուցչական ծախսեր	30,978	-
Ֆինանսական հաշտարարի գծով ծախսեր	30,819	-
Գործուղման և համանման ծախսեր	21,052	8,437
Ավանդների ապահովագրման ծախսեր	16,000	-
Անձնակազմի վերապատրաստում	7,344	915
Այլ	54,257	5,523
Այլ գործառնական ծախսեր	1,010,906	514,280

2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար Բանկը ճանաչել է 24,058 հազար դրամի չափով վարձավճարի գծով ծախս կարճաժամկետ վարձակալությունից և 7,266 հազար դրամի չափով՝ փոքրարժեք ակտիվների վարձակալությունից (2021թ.՝ 18,050 հազար դրամի չափով վարձավճարի գծով ծախս կարճաժամկետ վարձակալությունից և 4,931 հազար դրամի չափով՝ փոքրարժեք ակտիվների վարձակալությունից):

(հազար ՀՀ դրամ)

26. Ռիսկերի կառավարում

Ներածություն

Բանկի գործունեությանը բնորոշ են բազմազան ֆինանսական ռիսկեր, որոնց կառավարման համար Բանկը մշակում և ներդնում է ռիսկերի կառավարման մեխանիզմներ և ներքին վերահսկողության համակարգ: Բանկի գործունեությանը բնորոշ հիմնական ռիսկերն են վարկային, իրացվելիության և շուկայական ռիսկերը: Շուկայական ռիսկն իր հերթին ներառում է արտարժույթի, տոկոսադրույքի և գնային ռիսկերը: Բանկի գործունեությանը բնորոշ է նաև գործառնական ռիսկը: Ռիսկերի կառավարումը ներառում է ռիսկերի հայտնաբերման, չափման և մոնիտորինգի շարունակական գործընթաց ռիսկերի սահմանաչափերի և ներքին վերահսկողության համակարգի շրջանակներում: Ռիսկերի կառավարման գործընթացը վճռորոշ նշանակություն ունի Բանկի շահութաբերության մշտական մակարդակի պահպանման համար, և Բանկի յուրաքանչյուր աշխատակից պատասխանատվություն է կրում իր պարտականությունների շրջանակներում առաջացող ռիսկերի համար:

Ռիսկերի կառավարման գործառնությունը ներառում է նաև բիզնես ռիսկերը, ինչպիսիք են շրջակա միջավայրի, տեխնոլոգիաների և տնտեսական ոլորտների փոփոխությունները՝ դրանց հետ կապված տարբեր ստորաբաժանումների ներգրավմամբ:

Ռիսկերի կառավարման համակարգ

Ռիսկերի բացահայտման և վերահսկման վերջնական պատասխանատվությունը կրում է Բանկի խորհուրդը, սակայն ռիսկերի կառավարման և մոնիտորինգի համար պատասխանատու են առանձին ստորաբաժանումներ:

Բանկի խորհուրդ

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր վերահսկողության, ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման քաղաքականության համար:

Բանկի ղեկավարություն/գլխավոր գործադիր տնօրեն

Բանկի ղեկավարությունը/գլխավոր գործադիր տնօրենը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման գործընթացի վերահսկողության համար:

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանում

Ռիսկերի կառավարման վարչությունը պատասխանատու է Խորհրդի կողմից հաստատված ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման քաղաքականության ներքո ռիսկերի կառավարման ընթացակարգերի մշակման և իրականացման համար, այդ ընթացակարգերի համաձայն ռիսկերի հայտնաբերման, գնահատման և շարունակական մոնիտորինգի համար, ներառյալ սահմանված կարգով համապատասխանության վերահսկումը ռիսկերի սահմանաչափերի նկատմամբ ինչպես նաև նոր գործընթացների և պրոդուկտների ռիսկերի գնահատման համար:

Հետևյալ բաժինը ևս ապահովում է ռիսկերի հաշվետվությունների ներկայացումը իրավասու կառավարման մարմիններին, Բանկի խորհրդին և ղեկավարությանը:

Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման հանձնաժողով

Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման հանձնաժողովը պատասխանատու է Բանկի ակտիվների կառավարման և պարտավորությունների ու ընդհանուր ֆինանսական կառուցվածքի կառավարման համար: Այն նաև պատասխանատու է ֆինանսավորման և իրացվելիության ռիսկերի համար:

(հազար ՀՀ դրամ)

26. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ներածություն (շարունակություն)

Ներքին աուդիտ

Բանկի կողմից իրականացվող ռիսկի կառավարման գործընթացը յուրաքանչյուր տարի աուդիտի է ենթարկվում ներքին աուդիտի բաժնի կողմից, որը ստուգում է ինչպես ընթացակարգերի ամբողջականությունը և արդյունավետությունը, այնպես էլ Բանկի գործունեության համապատասխանությունը ընթացակարգերին: Ներքին աուդիտի բաժինը անցկացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է ղեկավարության հետ և իր եզրակացություններն ու առաջարկները ներկայացնում է Բանկի խորհրդին կից գործող ներքին աուդիտի հանձնաժողովին:

Ռիսկերի չափման և հաշվետվությունների համակարգ

Տարատեսակ ռիսկերի վերլուծության և գնահատման ժամանակ Բանկը կիրառում է վիճակագրական մոդելներ, զգայունության վերլուծություններ, վերլուծում ռիսկի տարբեր ցուցանիշների դինամիկան և անհրաժեշտության դեպքում ձեռնարկում համապատասխան միջոցներ: Մոդելները հետագայում ստուգվում են վավերականության նպատակներով: Բանկը նաև կիրառում է վատագույն դեպքերի սցենարները, որոնք տեղի կունենան, երբ ծայրահեղ իրադարձությունները, որոնք քիչ հավանական են, իրականում տեղի կունենան:

Ռիսկերի մոնիտորինգը և վերահսկումը հիմնականում իրականացվում է Բանկի կողմից հաստատված սահմանաչափերի հիման վրա: Այս սահմանները արտացոլում են Բանկի ռազմավարությունը և շուկայական միջավայրը, ինչպես նաև ռիսկի մակարդակը, որը Բանկը պատրաստ է ընդունել՝ տնտեսության ընտրված հատվածների վրա լրացուցիչ շեշտադրումով: Բացի այդ, Բանկը դիտարկում է գնահատում և ռիսկերի կլանման կարողությունները և ռիսկերի ընդհանուր մակարդակը բոլոր տեսակի ռիսկերի և գործունեության ուղղությունների համար:

Վարկային ռիսկի մասին տեղեկատվությունը, որը վերաբերում է բիզնեսի բոլոր ուղղություններին, վերլուծվում և մշակվում է ռիսկերը վաղաժամ վերլուծելու, վերահսկելու և հայտնաբերելու համար: Այս տեղեկատվությունը ներկայացվում է Բանկի ղեկավարությանը: Ներկայացված հաշվետվությունը ներառում է ընդհանուր վարկային ռիսկի ենթարկվածության վերլուծություն, վարկերի համակենտրոնացման սահմանաչափերի մոնիտորինգի արդյունքներ, GAP վերլուծություն, VaR գնահատում, իրացվելիության գործակիցներ, սթրես-թեստ վերլուծություն, ընդհանուր ռիսկի «ախորժակի» վերահսկում և ռիսկի պորտֆելի փոփոխություններ: Եռամսյակային կտրվածքով խորհրդին առնչվող Ռիսկերի կառավարման և համապատասխանության կոմիտեին է ներկայացվում հաճախորդների ռիսկերի, տնտեսության և բիզնես ուղղությունների վերաբերյալ մանրամասն հաշվետվություն:

Ռիսկերի մեղմացում

Որպես ռիսկերի մեղմացման ուղղված միջոցառումների մաս, Բանկն օգտագործում է ածանցյալ և այլ գործիքներ արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունից առաջացող ռիսկերի կառավարման նպատակով:

Բանկը լայնորեն կիրառում է գրավը վարկային ռիսկի նվազեցման նպատակով:

Ռիսկի կենտրոնացումներ

Ռիսկի կենտրոնացումները առաջանում են, երբ մի շարք գործընկերներ իրականացնում են նմանատիպ գործունեություն, կամ գործունեությունը կատարվում է միևնույն աշխարհագրական շրջանում, կամ նրանք ունեն համանման տնտեսական հատկանիշներ, որի հետևանքով տնտեսական, քաղաքական կամ այլ պայմաններում փոփոխությունները պայմանագրային պարտավորությունների կատարման նրանց ունակության վրա նույն կերպ են ազդում: Ռիսկի կենտրոնացումները արտացոլում են Բանկի գործունեության արդյունքների հարաբերական զգայունությունը պայմանների փոփոխություններին, որոնք ազդեցություն են ունենում կոնկրետ բնագավառի կամ աշխարհագրական շրջանի վրա:

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներից խուսափելու համար Բանկի քաղաքականությունը և գործընթացները ներառում են հատուկ սկզբունքներ և սահմանաչափեր՝ ուղղված պորտֆելների առավելագույն դիվերսիֆիկացմանը: Այդ չափանիշները ենթակա են շարունակական մոնիթորինգի և ներքին հաշվետվողականության:

Վարկային ռիսկ

Վարկային ռիսկն այն ռիսկն է, որի պատճառով Բանկը կարող է կրել վնասներ՝ հաճախորդների կամ գործընկերների կողմից պարտավորությունների չկատարման դեպքում: Բանկը իրականացնում է վարկային ռիսկի վերահսկում և կառավարում սահմանելով ռիսկի այն սահմանաչափը, որը պատրաստ է ընդունել անհատական գործընկերների և աշխարհագրական ու տնտեսական համակենտրոնացումների համար, ինչպես նաև դիտարկելով զգայունությունը նման սահմանաչափերի նկատմամբ:

(հազար ՀՀ դրամ)

26. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

Բանկը հաստատել է վարկային որակի ստուգման գործընթաց՝ ապահովելու գործընկերների վարկունակության հնարավոր փոփոխությունների վաղ բացահայտումը, ներառյալ գրավների պարբերաբար վերանայումը:

Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների համար հաշվեկշռային արժեքը արտացոլում է ընթացիկ վարկային ռիսկը, բայց ոչ առավելագույն ռիսկը, որը կարող է առաջանալ ապագայում արժեքի փոփոխությունից:

Արժեզրկման գնահատում

Բանկը ԱՎԿ-ն հաշվարկում է հավանականությամբ կշռված մի շարք սցենարներով՝ գնահատելու ակնկալվող դրամական միջոցների պակասորդները, զեղչված արդյունավետ տոկոսադրույքի մոտարկմամբ: Դրամական միջոցների պակասորդը բանկին պայմանագրով վճարման ենթակա դրամական միջոցների հոսքերի և բանկի ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի միջև տարբերությունն է: ԱՎԿ հաշվարկի մեխանիզմները ներկայացված են ստորև, և դրանց հիմնական տարրերը հետևյալն են՝

- PD   Դեֆոլտի հավանականությունը որոշակի ժամանակային հորիզոնի ընթացքում դեֆոլտի հավանական լինելու գնահատումն է: Դեֆոլտը միայն կարող է տեղի ունենալ գնահատված ժամանակահատվածում որոշակի պահի, եթե գործիքը նախկինում չի ապաճանաչվել և դեռևս պորտֆելում է:
- EAD   Դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը դա ապագա դեֆոլտի ամսաթվի դրությամբ գործիքի գնահատված արժեքն է՝ հաշվի առնելով հաշվետու ամսաթվից հետո ակնկալվող փոփոխությունների ազդեցությունը, ներառյալ մայր գումարի և տոկոսների վճարումները՝ պայմանագրով նախատեսված կամ այլ կերպ, բաց թողնված վճարումների վրա հաշվեգրված տոկոսները և այլն:
- LGD   Դեֆոլտի դեպքում կորստի չափը դա դրամական միջոցների կորստի գնահատումն է, որն առաջանում է, երբ որոշակի պահի տեղի է ունենում դեֆոլտ: Դա պայմանագրով սահմանված դրամական միջոցների հոսքերի և այն դրամական միջոցների հոսքերի տարբերությունն է, որոնք վարկատուն ակնկալում է ստանալ՝ ներառյալ գրավների իրացումից միջոցները: Այն սովորաբար արտահայտվում է որպես դեֆոլտի դեպքում գործիքի արժեքից (EAD) տոկոս:

ԱՎԿ պահուստը հիմնվում է վարկային վնասների վրա, որոնք ակնկալվում է, որ կառաջանան ակտիվի կյանքի ընթացքում (ակտիվի կյանքի ընթացքում ակնկալվող վարկային վնաս կամ ԱՎԱՎԿ), եթե առկա չէ վարկային ռիսկի զգալի աճ սկզբնական ճանաչումից հետո, որի դեպքում պահուստը հիմնվում է 12 ամսվա ընթացքում ակնկալվող վարկային վնասի վրա (12ամսվա ԱՎԿ): 12ամսվա ԱՎԿ-ն ԱՎԱՎԿ-ի այն մասն է, որը ներկայացնում է ֆինանսական գործիքի գծով պարտավորությունների չկատարման դեպքերի արդյունք հանդիսացող ԱՎԿ-ները, որոնք հնարավոր են հաշվետու ամսվան հաջորդող 12 ամիսների ընթացքում: Ինչպես ԱՎԱՎԿ-ն, այնպես էլ 12ամսվա ԱՎԿ-ն հաշվարկվում են անհատական կամ խմբային հիմունքով՝ ելնելով ֆինանսական գործիքների համապատասխան պորտֆելի բնույթից:

Բանկը քաղաքականություն է սահմանել՝ յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտին իրականացնել գնահատում՝ արդյոք ֆինանսական գործիքի վարկային ռիսկը զգալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչումից հետո, հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում դեֆոլտ տեղի ունենալու ռիսկի փոփոխությունը: Վերոնշյալ գործընթացի հիման վրա, Բանկը խմբավորում է իր վարկերը՝ ըստ փուլերի, ինչպես նկարագրված է ստորև.

- Փուլ 1:   Սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը պահուստ է ճանաչում 12 ամսվա ԱՎԿ-ի հիման վրա: 1-ին փուլի վարկերը ընդգրկում են նաև գործիքներ, որոնց դեպքում վարկային ռիսկը բարելավվել է, և վարկը վերադասակարգվել է 2-րդ փուլից:
- Փուլ 2:   Երբ գործիքի վարկային ռիսկը զգալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչումից հետո, Բանկը պահուստը ճանաչում է վարկի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող վարկային կորուստների (ԱՎԱՎԿ) համար: 2-րդ փուլի վարկերը ընդգրկում են նաև գործիքներ, որոնց դեպքում վարկային ռիսկը բարելավվել է, և վարկը վերադասակարգվել է 3-րդ փուլից:
- Փուլ 3:   Վարկերը համարվում են արժեզրկված:
- POCI: Ձեռք բերված կամ ստեղծված՝ արժեզրկված (POCI) ակտիվները ֆինանսական ակտիվներ են, որոնք արժեզրկված են սկզբնական ճանաչման ժամանակ: Տվյալ ակտիվները սկզբնական ճանաչման ժամանակ հաշվառվում են իրական արժեքով, և տոկոսային եկամուտը հետագայում ճանաչվում է վարկային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքի հիման վրա: ԱՎԿ-ն միայն ճանաչվում կամ ապաճանաչվում է այնքանով, որքանով որ հետագայում փոխվում է ակտիվի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող վարկային կորուստների գնահատականը:

(հազար ՀՀ դրամ)

26. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

Դեֆոլտի սահմանումը

Բանկը համարում է, որ ֆինանսական գործիքի գծով առկա է դեֆոլտ և, հետևաբար այն դասում է որպես Փուլ 3-ին պատկանող ֆինանսական գործիք (այսինքն՝ վարկային տեսանկյունից արժեզրկված) ԱՎԿ հաշվարկի նպատակով, բոլոր այն դեպքերում, երբ փոխառուն 91 օրով ուշացնում է պայմանագրային վճարումների կատարումը:

Ֆինանսական գործիքը նաև համարվում է արժեզրկված՝ հիմք ընդունելով սահմանված այլ քանակական և որակական գործոններ, ինչպիսիք են, վերանայման կարգավիճակը և ֆինանսական մոնիտորիգի արդյունքները:

Որպես որակական գնահատման մի մաս՝ առ այն՝ արդյոք հաճախորդը վճարունակ է, Բանկը նաև դիտարկում է տարբեր դեպքեր, որոնք կարող են մատնացույց անել վճարման քիչ հավանականությունը: Նման դեպքերում Բանկը մանրամասն դիտարկում է, թե արդյոք այդ իրադարձությունը կարող է հանգեցնել հաճախորդի՝ դեֆոլտի ենթարկված լինելուն, և, հետևաբար, գնահատվում է՝ արդյոք պետք է վարկը դասակարգել Փուլ 3-ում՝ ակնկալվող վարկային կորուստների հաշվարկների համար, թե արդյոք Փուլ 2-ում դասակարգումը բավարարում է:

Ըստ Բանկի քաղաքականության՝ ֆինանսական գործիքը համարվում է «վերականգնված», և հետևաբար վերադասակարգված Փուլ 3-ից, եթե առնվազն վեց անընդմեջ ամիսների ընթացքում դեֆոլտի սահմանված չափանիշներից ոչ մեկը առկա չի եղել: Ակտիվի՝ վերականգնվելուց հետո Փուլ 2-ում կամ Փուլ 1-ում դասակարգելու որոշումը կախված է վերականգնման պահին ճշգրտված ռիսկի մակարդակից, և արդյոք սա նշանակում է, որ սկզբնական ճանաչման համեմատ եղել է վարկային ռիսկի զգալի աճ:

Դեֆոլտի հավանականության գնահատման գործընթացը

Հաճախորդներին տրված վարկեր

Խմբավորում

Հաճախորդներին տրված վարկերի, որոնք պատկանում են Փուլ 1-ին և Փուլ 2-ին, ինչպես նաև անհատապես ոչ Եական Փուլ 3-ին պատկանող վարկերի համար, Բանկը հաշվարկում է ԱՎԿ պորտֆելի մակարդակով: Բանկն առանձնացնում է պորտֆելների հետևյալ տեսակները.

- ▶ Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր
- ▶ Հիփոթեքային վարկեր,
- ▶ Սպառողական վարկեր,
- ▶ Կորպորատիվ վարկեր.

Հաճախորդներին տրված վարկերի գծով դեֆոլտի հավանականությունը հիմնվում է անցյալ ժամանակաշրջանների տեղեկությունների վրա և հաշվարկվում է հավանականության փոփոխության մատրիցներով՝ հիմք ընդունելով վարկային պորտֆելների ժամկետայնության վերաբերյալ առկա տեղեկությունները: Հավանականությունները հաշվարկվում են որպես 12 ամիս ժամանակաշրջանի ընթացքում դեֆոլտ կատեգորիաների միջև փոխանցվող վարկերի մասնաբաժինը ընդհանուր վարկերի նկատմամբ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ: Դեֆոլտի հավանականությունը հաշվարկելիս Բանկը դիտարկում է կանխատեսվող մակրոտնտեսական ցուցանիշները, որոնք ունեն Եական ազդեցություն դեֆոլտի հավանականության վրա՝ հաշվարկված ըստ ժամանակային շարքերի ռեգրեսիայի վերլուծության:

Դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը

Դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը (EAD) իրենից ներկայացնում է արժեզրկման գնահատման ենթակա ֆինանսական գործիքների համախառն հաշվեկշռային արժեքը, որը հաշվի է առնում ինչպես հաճախորդի ունակությունը՝ մեծացնելու իր վարկի գումարը դեֆոլտի մոտենալու դեպքում, այնպես էլ հնարավոր վաղաժամկետ մարումները: Փուլ 1-ում գտնվող ակտիվների համար Բանկը գնահատում է 12 ամսվա ընթացքում հնարավոր դեֆոլտի հավանականությունը 12ամսվա հաշվարկելու նպատակով: Փուլ 2, Փուլ 3 և ձեռք բերված կամ ստեղծված՝ արժեզրկված (POCI) դասին պատկանող ֆինանսական ակտիվների համար դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը դիտարկվում է գործիքների ողջ կյանքի տևողության ընթացքում տեղի ունեցող դեպքերի համար:

(հազար ՀՀ դրամ)

26. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

Դեֆոլտի ժամանակ կորստի չափը

Բանկը դեֆոլտի ժամանակ կորստի չափը հաշվարկելու նպատակով օգտագործում է դեֆոլտի ամսաթվից հետո վերականգնումների վերաբերյալ պատմական տվյալները բոլոր դեֆոլտի ենթարկված վարկերի կտրվածքով: Դեֆոլտի հավանականության գնահատման համար օգտագործված նախնական խմբավորումը այնուհետև բաժանվում է ըստ գրավի տեսակների խմբերի՝ հաշվարկելու դեֆոլտի ժամանակ կորստի չափը: Դրամական հոսքերի մասին ողջ տեղեկատվությունը հավաքվում է այդ խմբերով՝ դեֆոլտի ամսաթվից հետո: Տվյալ շրջանակներում հաշվի են առնվում հավաքագրման քաղաքականության ցանկացած փոփոխություն: Հավաքագրվում է դեֆոլտի ամսաթվից հետո դրամական միջոցների հոսքերի վերաբերյալ ողջ տեղեկատվությունը և զեղչվում դեֆոլտի ամսաթվի դրությամբ՝ միջին արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդի օգտագործմամբ, յուրաքանչյուր LGD խմբի գծով : Դրամական միջոցների հոսքերի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներառում է բոլոր տեսակի դրամական ներհոսքերը ժամկետանց վարկերի գծով (վարկերի մարումից ստացված միջոցներ, երաշխավորից ստացված միջոցներ, գրավի առարկայի վաճառքից ստացված միջոցներ և այլն):

Վարկային ռիսկի զգալի աճ

Բանկը սահմանել է քաղաքականություն՝ գնահատելու յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ֆինանսական գործիքի վարկային ռիսկի զգալի աճի հայտանիշները՝ սկզբնական ճանաչման պահից ի վեր: Բանկը որպես հիմնական հայտանիշ է օգտագործում վարկերի ժամկետանց օրերի քանակի վերաբերյալ տեղեկատվությունը: Բանկը համարում է, որ վարկային ռիսկը զգալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչման պահից հետո, եթե պայմանագրային վճարումները ուշացվել են ավելի քան 30 օրով:

Վարկային ռիսկի աճը գնահատելիս Բանկի ղեկավարությունը նաև առաջնորդվում է հետևյալ գործոններով՝

- ▶ ՀՀ այլ ֆինանսական հաստատություններում տվյալ վարկառուի ժամկետանց օրերի քանակը,
- ▶ Վարկառուի ֆինանսական վիճակի զգալի վատթարացումը,
- ▶ Վարկային պայմանների վերանայում վարկառուի ֆինանսական վիճակի զգալի վատթարացման արդյունքում,
- ▶ Վարկառուի գործունեության ֆինանսական մոնիտորինգի արդյունքները:

Կանխատեսվող տեղեկատվություն և բազմակի տնտեսական սցենարներ

ԱՎԿ մոդելներում Բանկը հիմնվում է կանխատեսվող տեղեկատվության լայն շրջանակի վրա, մասնավորապես այնպիսի տնտեսական ելակետային տվյալների, ինչպիսիք են՝

- ▶ ՀՆԱ-ի տարեկան աճ, %,
- ▶ ԱՄՆ դոլար/ՀՀ դրամ փոխարժեք (ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ),
- ▶ ՀՀ ԿԲ-ում զուտ պետական հաշիվների փոփոխություն, միլիարդ դրամ,
- ▶ Գործազրկության մակարդակ, %:

(հազար ՀՀ դրամ)

26. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**Վարկային ռիսկ (շարունակություն)**

Կանխատեսվող տեղեկատվությունը Բանկը ստանում է արտաքին աղբյուրներից (Տնտեսական վերլուծական ստորաբաժանում, Համաշխարհային բանկի տվյալների բազա, ինչպես նաև ՀՀ Կառավարության կողմից կատարված կանխատեսումներ): Սույն աղյուսակը ներկայացնում է հիմնական կանխատեսվող տնտեսական փոփոխականների/ենթադրությունների արժեքները ԱՎԿ հաշվարկների համար յուրաքանչյուր տնտեսական սցենարի համար:

Հիմնական գործոնները	ԱՎԿ սցենար	Որոշված հավանակա- նությունը, %	2023թ.	2024թ.	2025թ.
ՀՆԱ տարեկան աճ, %	Լավատեսական	15%	7.50%	6.90%	7.10%
	Բազիսային	70%	4.40%	3.80%	4.00%
	Վատատեսական	15%	0.50%	0.10%	0.10%
ԱՄՆ դոլար/ՀՀ դրամ փոխարժեք	Լավատեսական	15%	418	445	460
	Բազիսային	70%	438	465	490
	Վատատեսական	15%	458	485	520
ՀՀ ԿԲ-ում զուտ պետական հաշիվների փոփոխություն, միլիարդ դրամ	Լավատեսական	15%	(448)	(429)	(447)
	Բազիսային	70%	(373)	(354)	(372)
	Վատատեսական	15%	(298)	(279)	(297)
Գործազրկության մակարդակ, %	Լավատեսական	15%	14.0%	13.9%	13.8%
	Բազիսային	70%	16.0%	17.9%	19.8%
	Վատատեսական	15%	19.0%	23.9%	28.8%

Ֆինանսական ակտիվների դասերի վարկային որակական վերլուծություն

Բանկը չունի ներքին վարկանիշային համակարգ հաճախորդներին տրված վարկերի վարկային որակի գնահատման նպատակով և կառավարում է վարկային ռիսկը ըստ ժամկետանց օրերի:

(հազար ՀՀ դրամ)

26. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**Վարկային ռիսկ (շարունակություն)**

Ստորև աղյուսակը տրամադրում է տեղեկատվություն իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված համախառն վարկերի վարկային որակի վերաբերյալ 2022 և 2021թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ.

	2022թ. դեկտեմբերի 31			Ընդամենը վարկեր
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	
Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	24,562,625	9,085,242	817,639	34,465,506
– մինչև 30 օր ժամկետանց	32,069	3,753,155	298,088	4,083,312
– 30-89 օր ժամկետանց	–	5,015,624	667,123	5,682,747
– 90-179 օր ժամկետանց	–	–	3,169,621	3,169,621
– 180-270 օր ժամկետանց	–	–	767,681	767,681
– ավելի քան 270 օր ժամկետանց	–	–	439,479	439,479
Ընդամենը համախառն ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	24,594,694	17,854,021	6,159,631	48,608,346
Վարկային կորստի պահուստ	(189,177)	(764,427)	(1,510,010)	(2,463,614)
Ընդամենը զուտ ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	24,405,517	17,089,594	4,649,621	46,144,732
Հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	6,742,699	430,628	136,532	7,309,859
– մինչև 30 օր ժամկետանց	–	32,219	58,377	90,596
– 30-89 օր ժամկետանց	–	–	–	–
– 90-179 օր ժամկետանց	–	–	19,761	19,761
– 180-270 օր ժամկետանց	–	–	6,743	6,743
Ընդամենը համախառն հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր	6,742,699	462,847	221,413	7,426,959
Վարկային կորստի պահուստ	(13,149)	(33,321)	(94,600)	(141,070)
Ընդամենը զուտ հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր	6,729,550	429,526	126,813	7,285,889
Այլ կորպորատիվ վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	1,393,449	15,819	4,482	1,413,750
– մինչև 30 օր ժամկետանց	–	12,444	–	12,444
– 30-89 օր ժամկետանց	–	85,825	–	85,825
– 90-179 օր ժամկետանց	–	–	–	–
– 180-270 օր ժամկետանց	–	–	–	–
Ընդամենը համախառն առևտրային վարկեր	1,393,449	114,088	4,482	1,512,019
Վարկային կորստի պահուստ	(21,739)	(36,828)	(2,088)	(60,655)
Ընդամենը զուտ առևտրային վարկեր	1,371,710	77,260	2,394	1,451,364
Ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	1,505,368	42,895	10,106	1,558,369
– մինչև 30 օր ժամկետանց	290	5,718	3,173	9,181
– 30-89 օր ժամկետանց	–	7,087	10,195	17,282
– 90-179 օր ժամկետանց	–	–	2,484	2,484
– 180-270 օր ժամկետանց	–	–	6,302	6,302
Ընդամենը համախառն ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	1,505,658	55,700	32,260	1,593,618
Վարկային կորստի պահուստ	(25,730)	(16,204)	(22,679)	(64,613)
Ընդամենը զուտ ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	1,479,928	39,496	9,581	1,529,005
Ընդամենը հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	34,236,500	18,486,656	6,417,786	59,140,942
Վարկային կորստի պահուստ	(249,795)	(850,780)	(1,629,377)	(2,729,952)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր	33,986,705	17,635,876	4,788,409	56,410,990

(հազար ՀՀ դրամ)

26. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**Վարկային ռիսկ (շարունակություն)**

	2021թ. դեկտեմբերի 31			Ընդամենը վարկեր
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	
Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	21,454,449	10,285,013	1,175,900	32,915,362
– մինչև 30 օր ժամկետանց	42,271	2,114,662	2,803,046	4,959,979
– 30-89 օր ժամկետանց	–	1,997,714	4,926,019	6,923,733
– 90-179 օր ժամկետանց	–	–	2,481,196	2,481,196
– 180-270 օր ժամկետանց	–	–	347,152	347,152
– ավելի քան 270 օր ժամկետանց	–	–	592,260	592,260
Ընդամենը համախառն ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	21,496,720	14,397,389	12,325,573	48,219,682
Վարկային կորստի պահուստ	(277,385)	(988,681)	(2,294,014)	(3,560,080)
Ընդամենը զուտ ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	21,219,335	13,408,708	10,031,559	44,659,602
Հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	4,737,942	488,408	84,615	5,310,965
– մինչև 30 օր ժամկետանց	–	57,959	8,244	66,203
– 30-89 օր ժամկետանց	–	29,514	10,300	39,814
– 90-179 օր ժամկետանց	–	–	26,107	26,107
– 180-270 օր ժամկետանց	–	–	16,990	16,990
Ընդամենը համախառն հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր	4,737,942	575,881	146,256	5,460,079
Վարկային կորստի պահուստ	(19,446)	(64,688)	(36,992)	(121,126)
Ընդամենը զուտ հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր	4,718,496	511,193	109,264	5,338,953
Այլ կորպորատիվ վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	896,790	52,119	–	948,909
– մինչև 30 օր ժամկետանց	–	–	490	490
– 30-89 օր ժամկետանց	–	78,705	–	78,705
– 90-179 օր ժամկետանց	–	–	46,540	46,540
– 180-270 օր ժամկետանց	–	–	–	–
Ընդամենը համախառն առևտրային վարկեր	896,790	130,824	47,030	1,074,644
Վարկային կորստի պահուստ	(12,081)	(7,045)	(29,445)	(48,571)
Ընդամենը զուտ առևտրային վարկեր	884,709	123,779	17,585	1,026,073
Ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	1,281,955	48,708	7,746	1,338,409
– մինչև 30 օր ժամկետանց	385	6,588	687	7,660
– 30-89 օր ժամկետանց	–	12,538	3,361	15,899
– 90-179 օր ժամկետանց	–	–	6,117	6,117
– 180-270 օր ժամկետանց	–	–	9,096	9,096
Ընդամենը համախառն ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	1,282,340	67,834	27,007	1,377,181
Վարկային կորստի պահուստ	(53,022)	(17,115)	(12,742)	(82,879)
Ընդամենը զուտ ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	1,229,318	50,719	14,265	1,294,302
Ընդամենը հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	28,413,792	15,171,928	12,545,866	56,131,586
Վարկային կորստի պահուստ	(361,934)	(1,077,529)	(2,373,193)	(3,812,656)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր	28,051,858	14,094,399	10,172,673	52,318,930

(հազար ՀՀ դրամ)

26. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**Վարկային ռիսկ (շարունակություն)***Ֆինանսական ակտիվների դասերի վարկային որակական վերլուծություն*

2022թ. դեկտեմբերի 31

	Ծան.		Բարձր դաս	Ստանդարտ դաս	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ (առանց կանխիկ միջոցների)	5	Փուլ 1	–	914,941	914,941
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	6	Փուլ 1	–	110,377	110,377
Ներդրումային արժեթղթեր	8	Փուլ 1	–	4,551,296	4,551,296
Ընդամենը			–	5,576,614	5,576,614

2021թ. դեկտեմբերի 31

	Ծան.		Բարձր դաս	Ստանդարտ դաս	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ (առանց կանխիկ միջոցների)	6	Փուլ 1	–	914,243	914,243
Ներդրումային արժեթղթեր	8	Փուլ 1	–	5,116,897	5,116,897
Ընդամենը			–	6,031,140	6,031,140

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է Բանկի վարկանիշային համակարգի և գործընկերների արտաքին վարկանիշների վերլուծությունը՝ ըստ դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների, բանկերի նկատմամբ պահանջների և ներդրումային արժեթղթերի 2022 և 2021թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

2022թ.

Միջազգային վարկանիշային գործակալության (Moody's) վարկանիշ

	Նկարագրություն	PD
Aaa-ից A3	Բարձր դաս	0-0.09%
Baa1-ից B3	Ստանդարտ դաս	0.1-4.3%
Caa1-ից Ca	Ստանդարտից ցածր դաս	16.3%
C	Արժեզրկված	100%

2021թ.

Միջազգային վարկանիշային գործակալության (Moody's) վարկանիշ

	Նկարագրություն	PD
Aaa-ից A3	Բարձր դաս	0-0.06%
Baa1-ից B3	Ստանդարտ դաս	0.06-3.3%
Caa1-ից Ca	Ստանդարտից ցածր դաս	9.7%
C	Արժեզրկված	100%

Իրացվելիության ռիսկ և ֆինանսավորման կառավարում

Իրացվելիության ռիսկն այն ռիսկն է, որ Բանկը սովորական կամ չկանխատեսված իրավիճակում չի կարողանա կատարել իր պարտավորությունները վերջիններիս մարման ժամանակ: Այդ ռիսկի զսպման նպատակով ղեկավարությունն ապահովել է ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրներ՝ ի լրումն արդեն իսկ գոյություն ունեցող բանկային ավանդների հիմնական բազայի: Ղեկավարությունն իրականացնում է նաև ակտիվների կառավարում հաշվի առնելով իրացվելիությունը, և ապագա դրամական հոսքերի և իրացվելիության օրական վերահսկողություն: Այդ գործընթացը ներառում է ակնկալվող դրամական միջոցների գնահատում և առաջնակարգ ապահովման միջոցի առկայություն, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորման ստացման համար:

(հազար ՀՀ դրամ)

26. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Իրացվելիության ռիսկ և ֆինանսավորման կառավարում (շարունակություն)

Բանկը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան: Ղեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ հարաբերակցությունները կազմել են՝

	Սահմանա- յին արժեք	2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրու- թյամբ, %	2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրու- թյամբ, %
Ն2.1 – Ընդհանուր իրացվելիություն (բարձր իրացվելի ակտիվներ/ ընդհանուր ակտիվներ)	նվ. 15%	15.18%	–
Ն2.2 – Ընթացիկ իրացվելիություն (բարձր իրացվելի ակտիվներ/ ցպահանջ պարտավորություններ)	նվ. 60%	1418.14%	–

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետների

Ստորև ներկայացվում է դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետների՝ պայմանագրային չզեղչված պարտավորությունների հիման վրա: Պարտավորությունները, որոնք ենթակա են ցպահանջ մարման, դասակարգվում են այնպես, ինչպես եթե մարման պահանջը ներկայացված լիներ ամենավաղ հնարավոր ամսաթվով: Այնուամենայնիվ, Բանկը գտնում է, որ շատ հաճախորդներ չեն պահանջի վճարումը այն ամենավաղ հնարավոր ամսաթվի դրությամբ, որով Բանկը պարտավորված կլինի կատարել վճարումը, և աղյուսակը չի արտացոլում ակնկալվող դրամական հոսքերը՝ հաշվարկված Բանկի կողմից՝ անցյալ ժամանակաշրջանների ներդրումների պահանջների տեղեկատվության հիման վրա:

2022թ. դեկտեմբերի 31	Առևտրային ածանցյալ գործիքներ	Մինչև 3 ամիս	3-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ընդամենը
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	2,549	–	–	–	–	2,549
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	–	1,475,591	3,446,707	3,368,717	–	8,291,015
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	–	264,474	339,375	806	–	604,655
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	–	34,808	409,970	1,162,657	–	1,607,435
Այլ փոխառու միջոցներ	–	69,109	338,101	1,854,614	2,392,231	4,654,055
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	–	59,554	325,986	1,312,358	876,665	2,574,563
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	–	844,645	–	–	–	844,645
Ֆինանսական երաշխավորություն	–	815,800	–	–	–	815,800
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ	2,549	3,563,981	4,860,139	7,699,152	3,268,896	19,394,717

(հազար ՀՀ դրամ)

26. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**Իրացվելիության ռիսկ և ֆինանսավորման կառավարում (շարունակություն)**

2021թ. դեկտեմբերի 31	Առևտրային ածանցյալ գործիքներ			1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ընդամենը
	Մինչև 3 ամիս	3-12 ամիս				
Ֆինանսական պարտավորություն- ներ						
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	145,177	3,890,950	4,112,860	-	8,148,987
Այլ փոխառու միջոցներ	-	13,208	12,994	427,119	-	453,321
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	-	61,882	990,116	24,217,479	12,546,132	37,815,609
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	68,529	206,942	971,973	616,503	1,863,947
Ֆինանսական երաշխավորություն	-	474,098	-	-	-	474,098
Երաշխավորություն	-	1,142,735	-	-	-	1,142,735
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ	-	1,905,629	5,101,002	29,729,431	13,162,635	49,898,697

Հաճախորդներից ներգրավված միջոցների մեջ ներառված են ֆիզիկական անձանց կողմից ներդրված ժամկետային ավանդները: ՀՀ օրենսդրության համաձայն ֆիզիկական անձից կարող են ցանկացած պահի ետ պահանջել իրենց ժամկետային ավանդները: Այս ավանդները դասակարգված են վերոնշյալ աղյուսակում իրենց մարման ժամկետների համաձայն:

Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծություն

Ստորև աղյուսակը ներկայացնում է ակտիվների և պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ դրանց ակնկալվող վերակագնումների կամ մարման:

	2022թ.			2021թ.		
	Մեկ տարվա ընթացքում	Ավելի քան մեկ տարի	Ընդամենը	Մեկ տարվա ընթացքում	Ավելի քան մեկ տարի	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	3,180,144	-	3,180,144	2,412,544	-	2,412,544
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	110,319	-	110,319	-	-	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր	17,069,826	39,341,164	56,410,990	9,326,546	42,992,384	52,318,930
Ներդրումային արժեթղթեր	-	4,551,296	4,551,296	466,965	4,649,932	5,116,897
Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	-	2,690,069	2,690,069	-	1,687,181	1,687,181
Ոչ կրթական ակտիվներ	-	613,470	613,470	-	31,534	31,534
Ընթացիկ շահութահարկի գծով ակտիվներ	-	-	-	101,452	-	101,452
Այլ ակտիվներ	170,212	645,211	815,423	139,257	279,746	419,003
Ընդամենը	20,530,501	47,841,210	68,371,711	12,446,764	49,640,777	62,087,541
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	4,502,769	3,262,653	7,765,422	3,711,291	3,590,200	7,301,491
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	2,549	-	2,549	-	-	-
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	582,125	800	582,925	-	-	-
Այլ փոխառու միջոցներ	359,829	1,091,710	1,451,539	12,566	400,921	413,487
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	210,596	3,122,594	3,333,190	150,965	27,473,029	27,623,994
Ընթացիկ շահութահարկի գծով պարտավորություններ	267,611	1,519,441	1,787,052	193,897	1,150,645	1,344,542
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	1,504,320	-	1,504,320	-	-	-
Այլ պարտավորություններ	-	2,260,052	2,260,052	-	2,678,897	2,678,897
Այլ պարտավորություններ	950,983	-	950,983	546,387	-	546,387
Ընդամենը	8,380,782	11,257,250	19,638,032	4,615,106	35,293,692	39,908,798
Չուս	12,149,719	36,583,960	48,733,679	7,831,658	14,347,085	22,178,743

(հազար ՀՀ դրամ)

26. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**Շուկայական ռիսկ**

Շուկայական ռիսկը Բանկի ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի կամ դրանց իրական արժեքի փոփոխության ռիսկն է՝ շուկայական պայմանների՝ ներառյալ արտարժույթի փոխարժեքի և տոկոսադրույքների, սեփական կապիտալի արժեքի փոփոխության արդյունքում:

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը Բանկի ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի կամ դրանց իրական արժեքի հնարավոր փոփոխության ռիսկն է տոկոսադրույքների փոփոխման արդյունքում: Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս Բանկի ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքների հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ՝ այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով:

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքներում ենթադրվող փոփոխությունների ազդեցությունն է ժամանակաշրջանի զուտ տոկոսային եկամտի վրա՝ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների հիման վրա, և զուտ առևտրային եկամտի վրա՝ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող առևտրային գործիքների հիման վրա: Կապիտալի զգայունությունը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա տոկոսադրույքների թույլատրելի փոփոխությունների հանդեպ հաշվարկվում է՝ վերագնահատելով իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվները՝ հիմնվելով այն ենթադրության վրա, որ առկա են եկամտաբերության կորի գուգահեռ տեղաշարժեր:

<i>Արժույթ</i>	<i>Բազիսային կետերի ավելացում 2022թ.</i>	<i>Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 2022թ.</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 2022թ.</i>
ՀՀ դրամ	3.18%	–	(702,300)
<i>Արժույթ</i>	<i>Բազիսային կետերի նվազում 2022թ.</i>	<i>Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 2022թ.</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 2022թ.</i>
ՀՀ դրամ	3.18%	–	1,006,300
<i>Արժույթ</i>	<i>Բազիսային կետերի ավելացում 2021թ.</i>	<i>Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 2021թ.</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 2021թ.</i>
ՀՀ դրամ	1.50%	–	(471,500)
<i>Արժույթ</i>	<i>Բազիսային կետերի նվազում 2021թ.</i>	<i>Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 2021թ.</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 2021թ.</i>
ՀՀ դրամ	1.50%	–	567,922

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկը արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքով ֆինանսական գործիքների արժեքի տատանման ռիսկն է: Ղեկավարությունը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժույթային դիրքերի համար՝ հիմնված ԿԲ կարգավորումների վրա: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքը ըստ արտարժույթների 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

(հազար ՀՀ դրամ)

26. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**Շուկայական ռիսկ (շարունակություն)**

	<u>ԱՄՆ դոլար</u>	<u>Եվրո</u>	<u>Այլ արժույթ</u>	<u>Ընդամենը</u>
Ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	263,875	253,260	1,372,107	1,889,242
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	110,319	-	-	110,319
Հաճախորդներին տրված վարկեր	5,270,308	-	-	5,270,308
Ընդամենը ակտիվներ	5,644,502	253,260	1,372,107	7,269,869
Պարտավորություններ				
Պարտավորությունների բանկերի նկատմամբ	7,003,413	-	-	7,003,413
Պարտավորություններ հաճախորդներին նկատմամբ	92,727	3,329	9,187	105,243
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	938,277	-	-	938,277
Այլ պարտավորություններ	266	24	1	291
Ընդամենը պարտավորություններ	8,034,683	3,353	9,188	8,047,224
2ուտ դիրք	(2,390,181)	249,907	1,362,919	(777,355)
Ածանցյալների ազդեցությունը	1,967,850	-	-	1,967,850
2ուտ դիրք ներառյալ ածանցյալները	(422,331)	249,907	1,362,919	1,190,495

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքը ըստ արտարժույթների 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	<u>ԱՄՆ դոլար</u>	<u>Եվրո</u>	<u>Այլ արժույթ</u>	<u>Ընդամենը</u>
Ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	162,804	93,406	546,908	803,118
Հաճախորդներին տրված վարկեր	8,088,461	-	-	8,088,461
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով իրական արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	-	-	-	-
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	423	84,649	85,072
Ընդամենը ակտիվներ	8,251,265	93,829	631,557	8,976,651
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	5,968,307	-	-	5,968,307
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	413,487	-	-	413,487
Այլ փոխառու միջոցներ	16,331,260	-	-	16,331,260
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	-	-	-	-
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	91	-	3	94
Ընդամենը պարտավորություններ	22,713,145	-	3	22,713,148
2ուտ դիրք	(14,461,880)	93,829	631,554	(13,736,497)

(հազար ՀՀ դրամ)

26. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Շուկայական ռիսկ (շարունակություն)

Ստորև բերված աղյուսակներում ներկայացված են այն արժույթները, որոնցով 2022 և 2021թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի Էական արժույթային դիրքեր՝ դրամական ակտիվների և պարտավորությունների գծով: Կատարված վերլուծությունը արտահայտում է ՀՀ դրամի նկատմամբ՝ արտարժույթի փոխարժեքի հնարավոր տատանումների ազդեցությունը ֆինանսական արդյունքների վրա (կախված արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխության նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից), երբ բոլոր այլ փոփոխականները մնում են կայուն: Բացասական գումարները արտացոլում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում կամ կապիտալում պոտենցիալ զուտ նվազումը, դրական գումարները՝ պոտենցիալ զուտ աճը: Ղեկավարությունը սահմանել է ռիսկի սահմանաչափեր արտարժույթային և տոկոսադրույքների ռիսկերի համար:

Արժույթ	Արտարժույթի փոփոխության % 2022թ.	Ազդեցություն մինչև հարկումը շահույթի վրա 2022թ.	Արտարժույթի փոփոխության % 2021թ.	Ազդեցություն մինչև հարկումը շահույթի վրա 2021թ.
ԱՄՆ դոլար	12.62%	(53,298)	5.00%	(723,094)
ԱՄՆ դոլար	(12.62%)	53,298	(5.00%)	723,094
Եվրո	21.31%	53,255	8.50%	7,975
Եվրո	(21.31%)	(53,255)	(8.50%)	(7,975)

Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկը համակարգի խափանման, ոչ բավարար կամ ձախողված ներքին գործընթացների, աշխատակազմի կողմից թույլ տրված սխալների, խարդախությունների կամ արտաքին գործոնների հետևանքով հնարավոր կորուստի ռիսկն է: Երբ ներքին վերահսկողության համակարգը դադարում է գործել, գործառնական ռիսկերը կարող են վնաս հասցնել համբավին, ունենալ իրավական հետևանքներ կամ հանգեցնել ֆինանսական վնասների: Բանկը չի ենթադրում, որ բոլոր գործառնական ռիսկերը վերացված են, սակայն ներքին վերահսկողության համակարգը, հնարավոր ռիսկերի որոշումը և դրանց արձագանքելը կարող են լինել արդյունավետ գործիքներ ռիսկերի կառավարման գործում:

Գործառնական ռիսկի կառավարման շրջանակներում Բանկը որդեգրել է պաշտպանության երեք ուղղություններ՝ պաշտպանության առաջին ուղղությունը ապահովվում է հաճախորդներին սպասարկող անձնակազմի և գործառնական ղեկավարության կողմից, պաշտպանության երկրորդ ուղղությունը ապահովվում է ռիսկերի կառավարման և համապատասխանության գործառնական կողմից և երրորդ պաշտպանության ուղղությունը ապահովվում է ներքին աուդիտի գործառնական կողմից:

Գործառնական ռիսկերի կառավարման համակարգը ներառում է հետևյալ հիմնական տարրերը՝ ռիսկերի քարտեզագրում, միջադեպերի վերլուծություն և մշտական վերահսկողության գործառնական: Վերահսկողությունները ներառում են պարտականությունների արդյունավետ տարանջատում, հասանելիության, թույլտվության և համադրման ընթացակարգեր, անձնակազմի կրթում և գնահատման գործընթացներ:

27. Իրական արժեքի չափում

Իրական արժեքի չափման գործընթաց

Իրական արժեքի գնահատումները նպատակ ունեն մոտավոր սահմանել այն գինը, որը կստացվեր ակտիվը վաճառելու համար կամ կվճարվեր պարտավորությունը փոխանցելու համար շուկայի մասնակիցների միջև կանոնավոր գործարքի ժամանակ չափման ամսաթվի դրությամբ: Այնուամենայնիվ, հաշվի առնելով անորոշությունները և սուբյեկտիվ դատողությունների կիրառումը, իրական արժեքը չպետք է մեկնաբանվի որպես իրացվելի ակտիվների անհապաղ վաճառքի կամ պարտավորությունների փոխանցման ժամանակ:

Բանկի ղեկավարությունը սահմանում է Բանկի ակտիվների (ներառյալ ածանցյալ գործիքների) իրական արժեքի չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը: Բոլոր ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գնահատված իրական արժեքները հաշվարկվում են զեղչված դրամական հոսքերի մեթոդների հիման վրա, որոնք հիմնված են հաշվետու ամսաթվի դրությամբ նմանատիպ գործիքների գնահատված ապագա դրամական հոսքերի և զեղչման դրույքների վրա:

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Իրական արժեքի չափման գործընթաց (շարունակություն)

2022 և 2021թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի ֆինանսական գործիքներ, ինչպիսիք են՝ հաճախորդներին տրված վարկերը, պահանջներ բանկերի նկատմամբ, այլ ֆինանսական ակտիվները, պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ, այլ փոխառու միջոցներ, վարձակալության գծով պարտավորություններ և այլ ֆինանսական պարտավորություններ, որոնց իրական արժեքը հիմնված է գնահատման մեթոդների վրա՝ կիրառելով ոչ շուկայական նշանակալի դիտարկելի ելակետային տվյալներ:

Իրական արժեքի հիերարխիա

Բանկն օգտագործում է հետևյալ հիերարխիան՝ ըստ գնահատման մեթոդների ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը որոշելու և բացահայտելու նպատակով՝

- Մակարդակ 1 – նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված):
- Մակարդակ 2 – մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող):
- Մակարդակ 3 – ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

Իրական արժեքի բացահայտման նպատակով Բանկը սահմանել է ակտիվների և պարտավորությունների դասեր՝ հինք ընդունելով ակտիվի կամ պարտավորության բնույթը, բնութագրերը, ռիսկերը և իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակը, ինչպես նկարագրված է վերևում:

	Իրական արժեքի չափում			Ընդամենը
	Ակտիվ շուկաներում գնանշվող գներ (Մակարդակ1)	Նշանակալի դիտարկելի ելակետային տվյալներ (Մակարդակ2)	Նշանակալի ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ (Մակարդակ3)	
2022թ. դեկտեմբերի 31				
Իրական արժեքով չափվող ակտիվներ և պարտավորություններ ճահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ				
- Աճանցյալ ֆինանսական գործիքներ	-	2,549	-	2,549
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ				
- Պարտքային գործիքներ	-	4,551,296	-	4,551,296
Ակտիվներ, որոնք համար իրական արժեքը բացահայտված է				
- Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	3,180,144	-	-	3,180,144
- Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	-	-	110,319	110,319
- Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	-	176,915	176,915
- Հաճախորդներին տրված վարկեր	-	-	52,987,417	52,987,417
Պարտավորություններ, որոնք համար իրական արժեքը բացահայտված է				
- Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	582,925	-	582,925
- Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	1,477,310	-	1,477,310
- Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	-	-	7,822,723	7,822,723
- Այլ փոխառու միջոցներ	-	-	3,243,878	3,243,878
- Վարձակալության գծով պարտավորություններ	-	-	1,787,052	1,787,052
- Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	-	844,645	844,645

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)**Իրական արժեքի հիերարխիա (շարունակություն)**

	Իրական արժեքի չափում			Ընդամենը
	Ակտիվ շուկաներում գնանշվող գներ (Մակարդակ1)	Նշանակալի դիտարկելի ելակետային տվյալներ (Մակարդակ2)	Նշանակալի ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ (Մակարդակ3)	
2021թ. դեկտեմբերի 31				
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ				
- Պարտքային գործիքներ	-	5,116,897	-	5,116,897
Ակտիվներ, որոնք համար իրական արժեքը բացահայտված է				
- Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	2,412,544	-	-	2,412,544
- Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	-	-	-	-
- Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	-	132,341	132,341
- Հաճախորդներին տրված վարկեր	-	-	49,745,502	49,745,502
Պարտավորություններ, որոնք համար իրական արժեքը բացահայտված է				
- Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	-	-	-
- Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	419,884	-	419,884
- Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	-	-	7,376,162	7,376,162
- Այլ փոխառու միջոցներ	-	-	30,743,440	30,743,440
- Վարձակալության գծով պարտավորություններ	-	-	1,344,542	1,344,542
- Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	-	474,098	474,098

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)**Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը**

Ստորև ներկայացվում է Բանկի ֆինանսական գործիքների հաշվեկշռային արժեքների և իրական արժեքների համեմատությունն ըստ դասերի, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն հաշվառվում իրական արժեքով: Այլուսակը չի ներառում ոչ ֆինանսական ակտիվների և ոչ ֆինանսական պարտավորությունների իրական արժեքները:

	Հաշվեկշռային արժեք 2022թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Իրական արժեքը 2022թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Չճանաչված օգուտ/(վնաս) 2022թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Հաշվեկշռային արժեք 2021 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Իրական արժեքը 2021 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Չճանաչված օգուտ/(վնաս) 2021 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ֆինանսական ակտիվներ						
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	3,180,144	3,180,144	-	2,412,544	2,412,544	-
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	110,319	110,319	-	-	-	-
Ներդրումային արժեթղթեր	4,551,296	4,551,296	-	5,116,897	5,116,897	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր	56,410,990	52,987,417	3,423,573	52,318,930	49,745,502	2,573,428
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	176,915	176,915	-	132,341	132,341	-
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	2,549	2,549	-	-	-	-
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	582,925	582,925	-	-	-	-
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	7,765,422	7,822,723	(57,301)	7,301,491	7,376,162	(74,671)
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	1,451,539	1,477,310	(25,771)	413,487	419,884	(6,397)
Այլ փոխառու միջոցներ	3,333,190	3,243,878	89,312	27,623,994	30,743,440	(3,119,446)
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	1,787,052	1,787,052	-	1,344,542	1,344,542	-
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	844,645	844,645	-	474,098	474,098	-
Ընդամենը իրական արժեքի չճանաչված փոփոխություն	80,196,986	76,767,173	3,429,813	97,138,324	97,765,410	(627,086)

Գնահատման մեթոդներ և ենթադրություններ

Հետևյալը նկարագրում է այն մեթոդները և ենթադրությունները, որոնք օգտագործվում են ֆինանսական հաշվետվություններում իրական արժեքով չչափվող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքները որոշելու նպատակով և այն հոդվածները, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն չափվում իրական արժեքով, բայց որոնց իրական արժեքը բացահայտվում է:

Ակտիվներ, որոնց իրական արժեքը մոտ է իրենց հաշվեկշռային արժեքին

Այն ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, որոնք իրացվելի են կամ ունեն կարճ ժամկետայնություն (երեք ամսից պակաս), ենթադրվում է, որ դրանց հաշվեկշռային արժեքները մոտ են իրական արժեքին: Այս ենթադրությունը կիրառվում է նաև առանց որոշակի մարման ժամկետ ունեցող ցպահանջ ավանդների և խնայողական հաշիվների նկատմամբ:

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Գնահատման մեթոդներ և ենթադրություններ (շարունակություն)

Ակտիվներ, որոնք իրական արժեքը մոտ է հաշվեկշռային արժեքին

Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների համար, որոնք իրացվելի են կամ ունեն կարճաժամկետ մարման ժամկետ (երեք ամսից պակաս), ենթադրվում է, որ հաշվեկշռային արժեքը մոտ է դրանց իրական արժեքին: Այս ենթադրությունը կիրառվում է նաև ցպահանջ ավանդների և խնայողական հաշիվների նկատմամբ՝ առանց որոշակի ժամկետայնության:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ

Հաճախորդներին տրված վարկերի, այլ փոխառու միջոցների, բանկերի նկատմամբ պարտավորությունների և վարձակալության գծով պարտավորությունների իրական արժեքը գնահատվում է ապագա դրամական միջոցների հոսքերի գեղջմամբ՝ հիմնվելով գործող տոկոսադրույքների վրա՝ կիրառելի պարտքի համար նմանատիպ պայմաններով, վարկային ռիսկով և մարման ժամկետով:

Ածանցյալ գործիքներ

Ածանցյալ գործիքները, որոնք գնահատվում են շուկայի դիտարկելի ելակետային տվյալների միջոցով գնահատման մեթոդի կիրառմամբ, հիմնականում տոկոսադրույքի, արտարժույթային սվոփ և ֆորվարդային պայմանագրեր են: Գնահատման առավել հաճախ կիրառվող մեթոդները ներառում են ֆորվարդային գնագոյացման և սվոփ մոդելներ՝ օգտագործելով ներկա արժեքի հաշվարկները: Մոդելները ներառում են տարբեր ելակետային տվյալներ, ներառյալ պայմանագրային կողմի վարկային որակը, արտարժույթի սիոթ փոխարժեքները, ֆորվարդային տոկոսադրույքները և տոկոսադրույքների կորերը:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ

Ներդրումային արժեթղթերը չափվում են գնահատման մեթոդի կամ գնագոյացման մոդելների կիրառմամբ և բաղկացած են հիմնականում ՀՀ պետական պարտքային արժեթղթերից: Այս արժեթղթերը գնահատվում են եկամտաբերության կորերի միջոցով, որոնք ներառում են շուկայում դիտարկելի և Կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակված տվյալները:

28. Կապակցված կողմերի բացահայտումներ

ՀՀՍՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտումներ» ստանդարտի համաձայն կողմերը համարվում են կապակցված, եթե կողմերից մեկը հնարավորություն ունի վերահսկել կամ նշանակալի ձևով ազդել մյուս կողմի գործառնական և ֆինանսական որոշումների վրա: Յուրաքանչյուր կապակցված կողմի առումով ուշադրություն է դարձվում կապակցվածության եռության և ոչ պարզապես իրավաբանական ձևի վրա:

Կապակցված կողմերը կարող են իրականացնել այնպիսի գործարքներ, որոնք չկապակցված կողմերի միջև կարող են չկատարվել, և կապակցված կողմերի միջև իրականացվող գործարքների գներն ու պայմանները կարող են տարբերվել ոչ կապակցված կողմերի հետ գործարքների գներից և պայմաններից:

(հազար ՀՀ դրամ)

28. Կապակցված կողմերի բացահայտումներ (շարունակություն)

Կապակցված կողմերի միջև գործարքների մնացորդները հետևյալն են.

	2022			2021		
	Բաժնետերեր	Առանցքային ղեկավար անձնակազմ և նրանց ընտանիքի անդամներ	Այլ կապակցված կողմեր	Բաժնետերեր	Առանցքային ղեկավար անձնակազմ և նրանց ընտանիքի անդամներ	Այլ կապակցված կողմեր
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ						
Վարկերի մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ, համախառն	-	81	459,671	-	-	441,978
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	-	42,165	-	-	136	56,300
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	-	(18,444)	(432,695)	-	(55)	(38,607)
Այլ շարժ	-	-	(26,976)	-	-	-
Վարկերի մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, համախառն	-	23,802	-	-	81	459,671
Նվազեցում՝ արժեզրկման գծով պահուստ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	(1,195)	-	-	(2)	(9,219)
Վարկերի մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, զուտ	-	22,607	-	-	79	450,452
Ընթացիկ հաշիվներ						
Հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-	-	-	-	-
Տարվա ընթացքում բացված ընթացիկ հաշիվներ	121,082	5,337	-	-	-	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	121,082	5,337	-	-	-	-
Այլ փոխառու միջոցներ						
հունվարի 1-ի դրությամբ	9,468,427	-	16,329,564	13,682,602	-	12,367,959
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	27,211,757	-	-	31,822,190	-	11,080,938
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	(15,481,250)	-	(16,278,719)	(36,038,984)	-	(6,983,778)
Պարտավորության փոխարկում սեփական կապիտալի (Ծան. 21)	(21,200,000)	-	-	-	-	-
Այլ շարժ	1,066	-	(50,845)	2,619	-	(135,555)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	-	-	9,468,427	-	16,329,564
Վարձակալության գծով պարտավորություններ						
Հունվարի 1-ի դրությամբ	506,786	77,338	691,087	454,119	40,521	112,096
Ավելացումներ տարվա ընթացքում	13,690	454,041	168,185	109,961	48,690	607,123
Տոկոսների հաշվեգրում	51,244	26,296	75,415	51,304	5,236	30,007
Վճարումներ տարվա ընթացքում	(116,652)	(53,573)	(126,096)	(108,598)	(17,109)	(58,139)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	455,068	504,102	808,591	506,786	77,338	691,087
Այլ ակտիվներ	-	-	128,234	-	-	3,744
Ֆինանսական երաշխավորություն	-	-	734,400	-	-	1,142,735
Շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվություն						
Տոկոսային եկամուտ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույթով	-	2,943	16,400	-	3	38,539
Վարկային կորստի գծով ծախս վարկերի համար	-	(1,822)	9,219	-	(4)	815
Տոկոսային ծախս ավանդների և ընթացիկ հաշիվների գծով	(100)	(4)	-	-	-	-
Տոկոսային ծախս այլ փոխառու միջոցների գծով	-	-	(358,758)	-	-	(998,732)
Տոկոսային ծախս վարձակալության գծով պարտավորությունների մասով	(51,244)	(26,296)	(75,415)	(51,304)	(5,236)	(30,007)

(հազար ՀՀ դրամ)

28. Կապակցված կողմերի բացահայտումներ (շարունակություն)

Այլ կապակցված կողմերը ներառում են կազմակերպություններ, որոնց վերահսկող բաժնետոմսերը պատկանում են Բանկի բաժնետերերին և նրանց ընտանիքի անդամներին:

Դեկավար անձնակազմի գծով կատարված հատուցումները հետևյալն են՝

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Աշխատավարձ և այլ կարճաժամկետ վճարումներ	369,257	209,619
Ընդամենը առանցքային ղեկավար անձնակազմի հատուցում	<u>369,257</u>	<u>209,619</u>

29. Ֆինանսավորման գործունեության արդյունքում առաջացող պարտավորությունների փոփոխություն

	<i>Ծան.</i>	<i>Թողարկված պարտքային արժեթղթեր</i>	<i>Այլ փոխառու միջոցներ</i>	<i>Վարձակալության գծով պարտավորություններ</i>	<i>Ֆինանսավորման գործունեության ընդամենը պարտավորություններ</i>
Հաշվեկշռային արժեք 2020 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	17,18,19	450,032	27,194,885	1,031,337	28,676,254
Թողարկումից մուտքեր		-	43,080,097	-	43,080,097
Մարումներ		-	(41,611,081)	(125,284)	(41,736,365)
Արտարժույթային փոխարկումներ		(36,265)	(1,096,967)	-	(1,133,232)
Անկանխիկ գործարքներ		-	-	438,489	438,489
Այլ		(280)	57,060	-	56,780
Հաշվեկշռային արժեք 2021 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	17,18,19	413,487	27,623,994	1,344,542	29,382,023
Թողարկումից մուտքեր		1,119,158	28,315,722	-	29,434,880
Մարումներ		-	(30,772,415)	(193,785)	(30,966,200)
Արտարժույթային փոխարկումներ		(101,444)	(405,773)	-	(507,217)
Անկանխիկ գործարքներ		-	(21,200,000)	636,295	(20,563,705)
Այլ		20,338	(228,338)	-	(208,000)
Հաշվեկշռային արժեք 2022 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	17,18,19	<u>1,451,539</u>	<u>3,333,190</u>	<u>1,787,052</u>	<u>6,571,781</u>

«Այլ» տողում ներառված է տարվա ընթացքում թողարկված պարտքային արժեթղթերի, այլ փոխառու միջոցների և վարձակալության գծով պարտավորությունների գծով վճարված և հաշվեգրված տոկոսների զուտ ազդեցությունը: Բանկը դասակարգում է վճարված տոկոսները որպես դրամական միջոցների հոսքեր՝ ստացված գործառնական գործունեությունից:

Անկանխիկ գործարքները կազմված են վարձակալության գծով պարտավորությունների ավելացումներից և փոխառու միջոցները Բանկի բաժնետիրական կապիտալի փոխարկման գործարքից (Ծան. 18, 19 և 21):

30. Կապիտալի համարժեքություն

Բանկի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են՝ համոզվել, որ Բանկի կապիտալը համապատասխանում է վերահսկողի կողմից սահմանված պահանջներին, և որ Բանկն ապահովում է ամուր վարկային վարկանիշ և ուժեղ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու նպատակով:

Բանկը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Բանկը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

(հազար ՀՀ դրամ)

30. Կապիտալի համարժեքություն (շարունակություն)

Բանկը որպես կապիտալ ճանաչում է ՀՀ օրենսդրությամբ բանկերի կապիտալի համար սահմանված հոդվածները: ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կապիտալի ներկայիս պահանջների համաձայն, որոնք հիմնված են 1988թ. Բազելյան համաձայնագրի սկզբունքների վրա, բանկերը պետք է ապահովեն, որպեսզի կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցության ցուցանիշը, ինչպես նաև հիմնական կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցության ցուցանիշը բարձր լինի սահմանված նվազագույն մակարդակից: 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ նվազագույն մակարդակը կազմել է 12%: 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կապիտալի համարժեքության ցուցանիշը համապատասխանում է սահմանված մակարդակին: